

Петър Дънов
Учителя

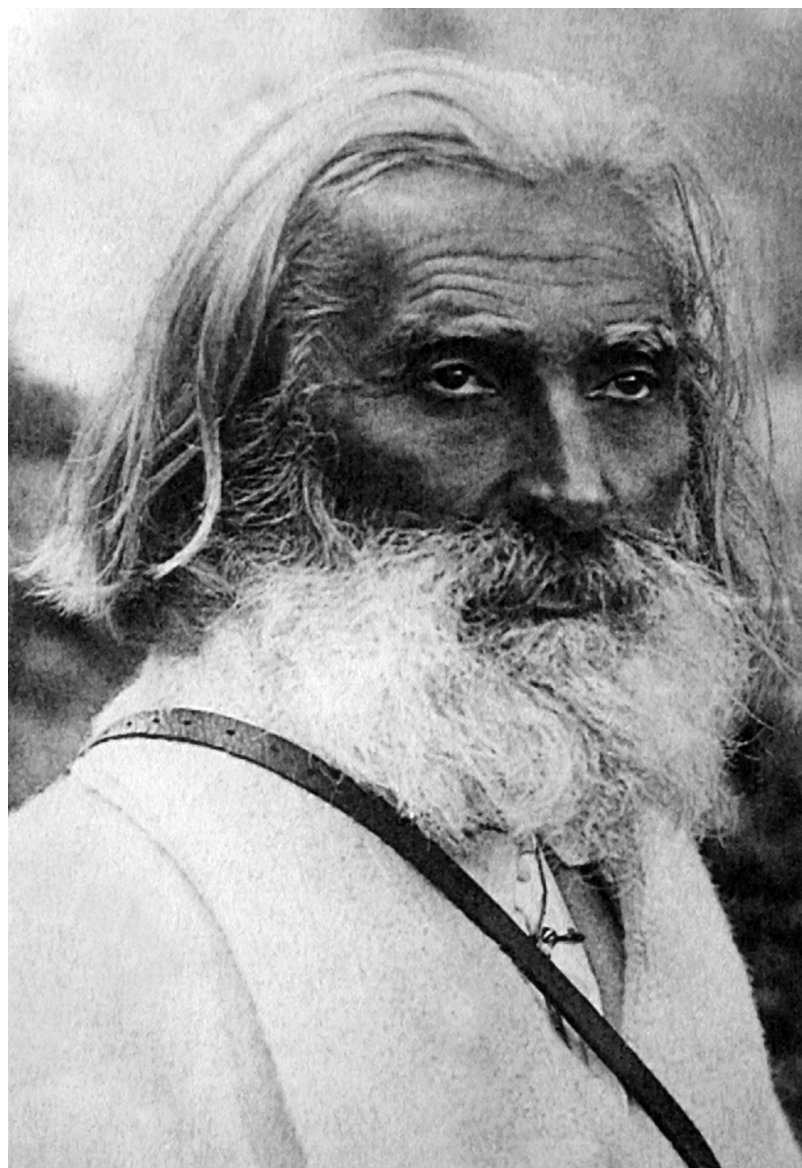

Господар
и слуга

Младежки окултен клас
година петнадесета

Петър Дънов
Учителя

ГОСПОДАР И СЛУГА

Петър Дънов
Учителя

ГОСПОДАР И СЛУГА

*Младежки окултен клас
година петнадесета*

Издателство
„БЯЛО БРАТСТВО“

*Словото в Школата
на Петър Дънов, Учителя,
е записано и съхранено
за съвременния читател
от стенографите:*

*Паша Теодорова
Елена Андреева
Савка Керемидчиева*

*Лекциите, изнасяни от Учителя пред Младежкия
окултен клас до 1933 година, са преиздавани от
издателство „Бяло Братство“ по подготвените за
печат от Паша Теодорова текстове, одобрени от
Учителя. Останалите годишнини на Младежкия
окултен клас, непубликувани по времето на Учителя,
се издават за първи път от издателство „Бяло
Братство“ по запазените стенографски записки.*

Съдържание

Господар и слуга, 27.9.1935.....	7
Чувство на сигурност, 2.10.1935.....	22
Методи за самовъзпитание, 11.10.1935.....	39
Великите музиканти, 18.10.1935	52
Неизменното в човека, 25.10.1935.....	63
Знание и чувствителност, 1.11.1935	81
Божественият извор, 8.11.1935	101
Параметафизика, 15.11.1935.....	126
Подяждане и ощетяване, 22.11.1935	148
Моралът, 29.11.1935	169
Същественото, 6.12.1935	190
Неразбраното, 13.12.1935.....	210
Разнообразието, 20.12.1935.....	230
Съзнателно говорене, 27.12.1935.....	249
Двата вида пеене, 3.1.1936.....	271
Реализираната мисъл, 10.1.1936	301
Основният тон, 17.1.1936	328
Музикално състояние, 24.1.1936.....	354
Придобиване на енергия, 31.1.1936.....	376
Предпоследната врата, 7.2.1936.....	393
Възможности и условия на ума и сърцето, 14.2.1936.....	412
Дух и материя, 21.2.1936	430
Естествената мярка, 28.2.1936	447
Царят, богатият и момата, 6.3.1936.....	464
Освобождаване на чувствата, 13.3.1936.....	482
Самовъзпитание, 20.3.1936	496
Организиране, 27.3.1936	512
Качества на мисълта, 10.4.1936.....	526
Постижения на мисълта, 17.4.1936.....	539
Увеличаване и размножаване, 24.4.1936	550

Стара и нова българска песен, 8.5.1936	566
До мажор и ре мажор, 15.5.1936	585
Отношението на трите живота, 3.6.1936	596
Първата дума, 4.9.1936	607
Първата светлина, 11.9.1936	618
Правите и кривите линии, 18.9.1936	633
Приложения	645
Обяснителни бележки	646
Речник на редки, остарели и чужди думи	649
Теми	653
Задачи, упражнения, опити	654

ГОСПОДАР И СЛУГА

Отче наш

Ще прочета 2. стих от 3. глава на Посланието към галатяните.

Пишете върху темата *Зависимите условия на човешката сила*.

От какво зависи човешката сила? (*Условността на човешката сила или условията на човешката сила*?) Така, както е изказано – зависимите условия, сякаш условията зависят от човешката сила. Кои условия? Зависимите или тези, които я обуславят? Едновременно се подразбира, че условията зависят и силата зависи, защото това, което обуславя нещата, само се обуславя. Например един човек обуславя един параход да плава – направи го и като влезе в него, и той се обуславя, вече не е свободен като на сушата, ограничава се.

Кои са ония условия, които обуславят човешката сила, или при какви условия човешката сила се ограничава? От какво зависи силата на един оратор? От неговата реч – ако говори хубаво и знае как да поставя думите, ако знае как да ги кове. Той няма да ги изкове изведнъж – първо забива гвоздеи, набива ги, чука ги. От какво зависи силата на един писател? Казват: „Перо има, знае как да пише“. Единият е силен в говора, другият е силен в писането. От какво зависи силата на един борец? От неговите мускули – да знае как да манипулира със своите мускули, в даден случай да знае как да съсредоточава силата в ръцете, в краката, навсякъде – пластичен е той. И най-после, в какво седи силата на вярващия, на онзи, който вярва? Вярващият не трябва да бъде страхлив. После, вярващият не трябва да бъде човек, който се колебае или отлага, който

поставя ту едното, ту другото. Силата на вярващия зависи от неговата мисъл: той вярва в онова, което мисли, вярва в онова, което чувства, и вярва в онова, което прави. Три неща са нужни: да вярва в своята мисъл, в чувствата и в постъпките си – той не трябва да е раздвоен. В какво седи силата на един певец? В гласа му. В какво седи силата на един пианист? В ръцете – да знае как да ги управлява.

Ако сравнявате силата на хората, тя е различна – един е силен в словото, но не може да бъде силен по мускули: ораторът не може да бъде пехливанин. Но някой път може, има един такъв анекдот. В Америка преди 50–60 години жителите на едно село обичали да кръщават своите проповедници – всеки нов проповедник ще го кръстят така, ще го бият. Всички проповедници се отказали, не можели да идат там – който иде, ще го бият на общо основание. Най-после един се решава и казва: „Аз ще ида“. Отива, но дванадесет души го чакат на пътя, за да го кръстят. Той слиза от коня, запретва се, боксира се с дванадесетте, набива ги хубаво, навързва ги, подкарва ги пред себе си – и така навързани ги вкарва в селото, а те се оплакват: „Пратете ни проповедник, не стражар!“. Но оттам насетне престанали да бият проповедниците, той ги отучил. Следователно и да проповядва знае, и да бие знае.

Някой ще попита: „Дали е право, дали е по Волята Божия?“. Чудна работа, нима да те бият е по Волята Божия, а да биеш – не е! Щом си слаб, не е по Волята Божия да биеш, понеже ако биеш, и теб ще те бият повече. Щом си слаб, не бий! Сега ще пренесете това. Казвам: в живота има условия, в които човек не може да се самозащитава, защото ще пострада повече. Казано по друг начин: ако те вържат с дебело въже, ти се мъчиш да го скъсаш; но трябва да измислиш друг начин, понеже не можеш да го скъсаш. Човек трябва да бъде предвидлив, да знае, като отиде някъде, дали ще го бият, или не – да предчувства работите. Едно сравнение ще дам: една котка не може да бие една птица. Ако птицата започне да се бори, тя се повдига нагоре, започва да

маневрира. Ако е в същото положение като котката – да се бори със своите сили – ще падне, но тя се бори със своя ум, с крилете си. Тогава котката ще се самозащитава.

Понякога и вие не можете да приложите. Казвате: „Човек да не го е страх!“. Как ще започне да не се страхува? Представи си, че те е страх от змия: виждаш змия и трепериш. Всички хора са наплашени от змиите, но за да се престрашиш, докосни първо не жива, а мъртва змия. Като видиш някъде мъртва змия, трябва да я докоснеш – да свикнеш с нея, да прекараш ръцете си. Защо змията е студена? Или страх те е от мечка. Когато дойдат мечкари, докато мечкарят държи мечката, ти я пипни по гърба – все ще се окуражиш малко. Но вързани мечки да пипаш първо, а не невързани. Природата употребява почти същите методи – когато иска да направи хората смели, тя ще изпрати първо една малка мъчнотия. После ще изпрати второ, трето мече, четвърто, най-после ще дойде голяма мечана – голямо страдание. Казваш: „Бива, бива, но това вече е много!“. Не страданието е много голямо, а треперенето – страхът е повече от страданието.

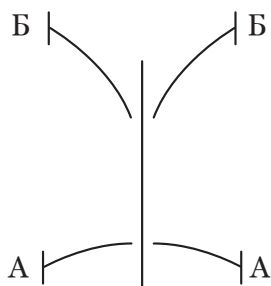
Веднъж при един професор, който пушел лула, влезли двама апаши да го оберат. Той снел лулата, насочил я към тях и двамата помислили, че е револвер. Подкарал ги към участъка и едва там те видели, че това е лула. Неговата смелост и присъствие на духа го спасили. На колко от вас ще им дойде наум да се защитават със своята лула? Ти ще кажеш: „С лула не става тази работа, трябва някое оръжие“. Смел е човекът, взема лулата и тя става магическо средство – той им внушава, че е някакво оръжие. Значи и най-слабата мисъл в ръцете на един умен човек в някои случаи може да му помогне.

Сега децата ги е страх от змии, от мишки, от жаби, от какво ли не. Всеки човек се страхува от нещо. Учените от какво се страхуват? Ораторите ги е страх, музикантите ги е страх, певците ги е страх. Всички хора имат една стра-на, която ги спъва. Ораторът например се бои да говори в един неотоплен салон – студено е. Певецът също се бои да пее в такъв салон.

Трябва да изучавате силата на човешката реч. Аз говоря за речта като за нещо разумно – за ония форми, които се създават от самата мисъл, които се създават от самите чувства; за това как ще се изкажеш, в една дума какво съдържание, каква сила ще вложиш и ще внесеш. Даже при животните, при някои лоши кучета например, има известни думи – и ако му ги кажеш, то веднага спира, сякаш иска да разбере. Има такива думи, те са едносрични, с един слог, има и двусложни думи. Някой път в селата ги употребяват и като ги кажат на някое куче, веднага спира да лае. Често някои жени, като кажат на едно лошо куче, за да не ги ухапе: „Ху, не те е срам!“, то сякаш слуша, дава ухо. Питам: кое е това, което въздейства на кучето?

Кажете ми една силна дума! Според вас коя дума е силна, коя може да произведе известен ефект? Ако в един театър кажете думата *любов*, какво ще произведе? Ще кажат: „Този е смахнат“, ще се позасмеят малко. Но ако кажете: „Пожар!“, всичко, каквото има горе, ще наскочи; ако е концерт, ще престане. Питам: защо тази дума действа така в дадения случай? Защо за мощното в света, за Любовта, всички плачат, но в един театър не ѝ обръщат внимание, докато думата *пожар* произвежда ефект? И у учени, и у религиозни тази дума произвежда впечатление.

Сега аз ви давам този пример: „Тук има пожар“. Това е приблизително, то е едно съвпадение. Това (А и Б) са опасни положения. (Фиг. 1) Тук например, в думата, има

Фиг. 1

ударение – тези вълни, които излизат, имат някъде удари и тези удари притъпяват хората. Ти като кажеш една дума, която, като удари така, произвежда тъп удар, чувствителността на човека се намалява. В думата *пожар* чрез *ж*-то и *а*-то се увеличава знанието и силата на разбирането, затова тази дума е силна – *поЖАР*. (Учителя акцентира на ЖАР.)

Не само тази дума е силна. Каква друга дума в българския език имате за пожар? Казвате: „Огън“. Във всяка къща има огън. Ако произнесете думата *огън*, какво ще кажат хората? Или да предположим, че на някого кажете: „Земетресение!“. Но в дадения случай *пожар* е по-силна дума, въздейства на съзнанието. Това сега е практическото приложение.

Понякога в живота стават постоянни възбуди, които не могат да утихнат. Каква дума трябва да поставиш, която да има сила и която да внесе едно малко уравновесяване? Каква дума да ти кажат или ти да кажеш на себе си? Ако има кой да ти я каже, е много добре, а ако няма, ти сам трябва да си я кажеш. Каква дума трябва да кажеш, за да утихнеш? „Ще стана силен. Ще дойде един ден, когато аз ще стана силен.“

Да допуснем, че или си ученик в гимназията, или си студент в университета. Излизаш на дъската, професорът ти дава една мъчна задача, не можеш да я решиш. Той казва: „Ти си слаб, не знаеш нищо“ – и се обезсърчаваш. Трябва да тълкуваш думите му – професорът казва: „Ти си бездарник“. Не е прав. Ако ти каже: „Не знаеш нищо“, е прав, но да каже, че си бездарник, той не е употребил думата намясто. Може да каже, че не учиш – право е това; но ако каже, че си бездарник, професорът е крив. Тогава ако си бездарник, безпредметно е учението, ала ако каже, че не учиш, че си ленив, това е друго. Ако професорът ти каже, че си бездарник, значи не разбира философията. Той не знае защо не учиш – не си ученолюбив. Ти си учил много по един предмет, но това, което те пита, не знаеш. Казваш: „Много хубаво знаех предмета, но ме бутна там, където не знаех“. Че като не си го знаел, ще те бутне там, където не знаеш! Като ти дават да учиш един предмет, ще знаеш всички точки, ще знаеш всичко – не трябва да бъдеш силен само на известни места, не трябва професорът да те изненадва по този предмет.

Често хората се изненадват в това, което не знаят, а не че не могат да го научат. Някой път правят грешки като онзи търновски адвокат, който тръгнал от Търново

за Севлиево по работа. Имало едно място по пътя, където ставали обири. Като пътувал, хванали го разбойниците на това място и го набили хубаво. Намерили два кобура и попитали: „Защо ти са тези кобури?“ „За зор заман.“ „Ами от този зор заман има ли по-голям?“. Те го били по единствената причина, че не намерили пари у него и че носил кобури за зор заман. Той казва: „Друг път, като пътувам от Търново за Севлиево, ще нося най-малко 200 лева“. Защо? „За да не ме бият.“ Ти като носиш кобури за зор заман, не ги дръж, извади ги – не ги забравяй, когато те бият; ще обмислиш можеш ли да ги извадиш. Щом носиш оръжие, щом уповаваш на него, опитай силата му – нищо повече. Трябва да имате установени неща.

Казвате: „Човек трябва да се бори“. Какво подразбирате, като казвате, че човек трябва да се бори в живота? По кой начин да се бори? Дан Колов¹ като хване един човек, тежащ сто и един килограма, взема го, вдига го и го хвърля, а ти сто килограма не можеш да вдигнеш. Един слуга как ще се бори в живота, една слугиня как ще се бори; един ученик и един студент в университета как ще се борят? Професорът е пехливанин, всякога може да те събори – какво ще правиш? Вие как сте се борили със своите професори; как сте се борили в живота, в университета? (Учехме.) Там сте били хитри, студентите са много хитри. Например професорът е от женски пол, а студентът е малко красив. Те погледнат жената професор – тя стане мекичка. Ако е мъж, жените студенти като го погледнат някак си, той изведнъж се променя. Професорът е намислил нещо, но като погледне жените, събуди се в съзнанието му нещо възвишено, благородно – и става разположен.

Говоря теоретично. Донякъде е хубаво това, защо не? Дойде един студент да учи, казва: „Ако ме скъсаш...“. Не така: ще сложиш един мекичък поглед, ще се повлияе професорът. Някой казва, че човекът не може да влияе. Няма нищо, ако влияе – борба е това, но трябва да знаеш как да погледнеш. И друго може да стане: като го погледнеш, професорът става по-лош – не е една беля. Или в даден случай при големи мъчнотии погледни мъчнотията така, че да не се плашиш: от една мъчнотия не се плаши!

Страхът изниква естествено в човека, но има един страх, който е неестествен, всеки сам си го създава. Този страх не е на мястото си. Има страх, който развива въображението. Ти минаваш през една гора и мислиш, че те гони мечка – хрумва ти да се качиш на едно дърво; или мислиш, че разбойници те гонят – и хукваш да бягаш. Този страх играе важна роля в Природата – като дойде той, човек започва да мисли. Понякога страхът е хубаво нещо, той е една сила, която дава тласък, но някой път не е на мястото си. Отиваш да държиш изпит и казваш: „Страх ме е да не ме скъсат“. Още не са те скъсали, а ти си въображаваш, че са те скъсали. Певец си, ходиш да пееш някъде – страх те е, че няма да можеш да пееш. Или дадат ти някаква тема да развиеш и казваш: „Няма да мога да я развия“. Ти създаваш един вътрешен страх. Много е трудно човек да се справи с едно състояние, което сам си създава, и ако изучавате човешката природа, ще видите, че вие сами създавате своите нещастия.

Ти като си станал сутринта, си се почесал. Студент си, подготвил си материята да държиш изпит, но те е засърбяло тук, където е центърът на страха, и като се почешеш, събуждаш този страх. Там, където те сърби, не пипай! Щом се почешеш, ще дойде едно състояние и ще кажеш: „Откъде дойде този дявол, днес ли намери да дойде?“. Като тръгваш на изпит, не го викай да те изпрати, остави го да спи! Трябва на друго място да се почешеш. Някой отива някъде, почесва се зад ушите – центърът се раздразни и веднага става неразположен. Понякога малките пипвания някъде произвеждат точно обратни резултати. Често, ако се наблюдавате, ще видите, че нещастията произтичат от пипането, затова във възпитанието трябва да се обърне внимание на това. Когато аз се бутнах там, където е страхът, усетих напрежението на страха; и сега, като се бутам на това място, го ограничавам.

Днес искат да възпитават човека. Да го възпитаващ е лесно, но когато знаеш как; когато не знаеш, по-мъчна работа от тази няма. Като стане човек, най-първо да не докосва главата си. Не зная вие как ставате сутрин от

легло то си. Наблюдавайте, направете поне за две седмици наблюдения как ставате и си отбележете! Ще забележите как ставате и как минава денят при това ставане; отбележете го, забележете как ще мине денят! Някой път ставаш, почешеш се, а някой път не се почесваш. Понякога почесването докарва нещо добро, друг път има точно обратни резултати.

Сега има певци, които искат да пеят, но те сами се спъват. Като дойде певецът, възбуди се в него желание и амбиция, той си изпъчи главата, не може да постави гръбначния си стълб перпендикулярно, коремът му изскача навън, подвива се гръбначният стълб и брадата – не върви. Той трябва да заеме едно перпендикулярно положение, гърлото трябва да бъде съвсем свободно и да не се стеснява, като излиза, свободен да бъде. А той не знае как да застане, като излезе, и после как да постави езика си – тогава мъжецът горе затреперва и започва да фъфли. Певецът казва: „Късмет нямам“. Като излезеш, най-първо сложи ръце в джобовете, гледай надолу към земята, не гледай публиката – тя мисли какво искаш. После погледни нагоре, озадачи ги малко – погледни напред, пак надолу, после надясно, наляво, надолу. Те виждат, че този човек е учен, иска да ги изследва. Ще заемеш малко лека поза: не започвай изведнъж, за да не ги стреснеш. Някой цигулар, като започне, дръпне рязко лъка – нагоре, надолу. Хубаво е това, той знае как да го направи. При онзи, който иска да направи като него, но не знае, не върви.

Да ви приведа един анекдот. Той не е от музикалния свят, но е от света на любовта. Един млад момък се оженил за млада мома. Понеже виждал, че е малко сприхавя, искал да ѝ даде едно педагогическо правило, за да не го дразни. Още първата вечер, когато си лягали, минала една котка. Той хванал котката и я раздрал. Момата се уплашила и си казала: „Олеле, така ще одере и мен. Аз го мислех за добър, а той какъв бил!“. Живели те десет години добре. Оженил се един негов приятел, но не можел да живее със своята възлюбена. Попитал го: „Как живеете с своята жена, какво стана?“ „Котката стана причина добре

да живеем – одрах я.“ „Лесна работа, и аз ще я одера“. Оти-ва той, одира котката пред жена си, но тя му казва: „Късно я дереш“. Който не знае, ще направи като втория момък. Ти трябва да направиш нещо при ония условия, в които ще даде ефект. Когато няма условия, то няма да те ползва.

Въпросът е в произнасянето на човешките думи. Тряб-ва да имате известни думи, които да повтаряте вътрешно. Често всички се спъват, казвате: „Бездарен човек съм“. Вие, като онзи професор, криво мислите. Може да си ка-жеш: „Ленив съм, не уча, страхлив съм“, но никога не си казвай, че си бездарен. Знанието няма да дойде без уче-ние. Ти ще кажеш, че си слаб, че баща ти не те пита. Не е там въпросът: нито е в баща ти, нито е в условията в дадения случай – ти не учиш, а чакаш нещата по особен начин да станат. Такива идеи хората наричат идеи фикс. Сложни си някой някаква мисъл и не можеш да я избиеш от главата му – това е идея фикс.

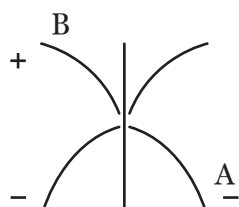
В живота всеки трябва да има няколко думи, с които да си въздейства. Да допуснем, че вие сте крайно невни-мателен, небрежен. Имате един навик, една небрежност, която е наследствена, и от нея произтичат много пакости. Какво трябва да се прави? Щом станеш, опъни ухото си за долната част, после хвани другото си ухо; хвани меката част на ухото, опъни я хубаво, сякаш някой учител те опъ-ва; опъни я хубаво и трябва да знаеш защо. Като хванеш ухото си, кажи: „Мисли!“ – нищо повече. Като хванеш ухо-то, трябва да мислиш. Вие не сте правили опити, за да видите какъв ефект ще произведете с това. „То е въпрос – казвате – да се опъне ухото!“ Другите хора опъват ушите – и имат резултати; а ти няма да имаш, защото не си го проверил. „Аз няма да опъвам ухото, ще мисля!“ Не мо-жеш да мислиш, без да опъваш ухото.

Някой път си нервен, сприхав, бърз – какво ще пра-виш тогава? Почеш си малко върха на носа. В човека има естествени движения. Хората се чешат по ноздрите от-страни на носа. Не пипай там – тук е конят, който ще даде ритник. Като се почешеш по върха на носа, ще имаш други резултати. „Това са дребни работи!“ Някой път дребните

работи имат грамадни резултати. Едно разумно побутване след време ще произведе цяло изменение на известно течение вътре в човека. Движението на ръката е разумен акт. С движението на дясната ръка ти възприемаш нещо – с ръката и даваш, и възприемаш. Като дишаш, възприемаш нещо, като гледаш навън, ще предадеш нещо. С дишането ти възприемаш чрез носа, а с очите си предаваш. Някои неща гледаш – и можеш да даваш; но понякога и с очите възприемаш нещо. Когато дишаш, ти възприемаш, но едновременно със своите очи даваш обратно.

Никога не смесвайте двата процеса, нека да се втичат едновременно! Да кажем, процесът в *A* да съответства в *B* –

Фиг. 2

тогава вече имате в ръце същия закон. (Фиг. 2) Щом започнете да вървите, коя ръка отива с десния крак? (*Лявата.*) С левия крак отива дясната ръка. Тогава, когато десният крак е положителен, лявата ръка каква е? Може да ходите с десния крак и с дясната ръка напред, но краката се прекръстосват. Конете като си прекръстосват краката, турците казват: *караешкин*.

Два начина има при ходенето: едни коне, като вървят, си прекръстосват краката. Дълго време се изисква да ги научат – слагат им нещо във вид на букаи. Конят като върви раванлия, е много добре, а караешкин е по друг начин: като видиш някой харамия, качил се на коня, особено е. Казвам: ние понякога вървим по навик, раванлийски. Природата обича караешкин, тя прекръстосва краката. Има коне, които вървят караешкин.

Аз ви навеждам на някои малки неща, които човек трябва да усъвършенства в себе си. Не че от една постъпка зависи всичко – много постъпки, много начини има, но човек трябва да знае в даден случай кой начин да избере. Защото в самото възпитание на човека играе важна роля как отваря очите си, как гледа, с кое око гледа – от много неща зависи. Някой път трябва да наблюдавате ония, които имат установен, добър характер – в стойката, в хо-

денето, в движението на ръцете, в писането, в сядането те имат нещо много хубаво, нещо завършено. Онзи, който не е възпитан, хване стола, дръпне го, повлече го с шум и сяда на него. Другият е внимателен, побутне стола леко, без никакъв шум – той услужва на високопоставен господин в себе си.

Има едно същество, което седи хиляди пъти по-високо от теб. Ти, физическият човек, си слуга, слугуваш на господар, който разбира. Вземеш стола и му казваш: „Заповядайте!“ – господарят ще седне хубаво. Ако му подадеш стола грубо, казва: „Този слуга е невъзпитан“ – и ще се обърне да те възпитава. Когато вашите работи не вървят, вие – човекът слуга, и вашият господар сте в стълкновение. Аз наричам този човек слуга, човек животно. Човекът животно е крайно невъзпитано нещо, всички грешки в света идват от него. Това същество е впечатлително – на всичко, каквото вижда, подражава. Този човек е папагал – каквото види, ще го запомни; той помни всичко. Като дойде, започва да преповтаря работите на онези, умните, но те са все чужди работи. Щом види някъде, че не се обичат, дойде вечер и започне да ти разправя: „Тебе не те обичат“. Той е чул някъде, че хората не се обичат, и казва: „Другите не те обичат“ – предава криво работите. Казва: „Не ви обичат, вие сте бездарник“. Той е чул някъде думата *бездарник*, чул е някъде да казват, че няма Господ, и повтаря: „Няма Господ“. Ти ако тръгнеш по неговия ум, отиде конят в реката.

Следователно ще проверяваш всичко. Всички страдате от този слуга, който имате. Той ще вземе стола, ще направи: *търр, търр*, и ще каже: „Заповядай!“ – ще обърне внимание на всички. Ще каже: „Знаете ли, господарят дойде“ – ще се развика и ще смути другите. Той, господарят, за него е дошъл, а не и заради другите.

Всеки човек има и господар, и слуга – двоен е човекът. Но той мисли: „Невъзможно е умният да направи грешка. Аз, който зная, как ще направя грешка? Ако я правя, не аз, а някой друг я прави“. Някой път моят слуга като дойде, вземе перото. Той не знае да пише, не знае и да го-

вори както трябва. Някой рече: „Той не може да говори“. Отговаря: „Сега не говоря аз“. Казвам на слугата: „Като искаш да говориш, попитай ме. Ако ти кажа да говориш, ще говориш. Спри се да помислиш!“. Но човекът животно е крайно тщеславно същество, то се отличава с едно чувство – с небивало тщеславие. Гордост той няма, но тщеславие.

Тогава да ви приведа един пример. Седя един ден тук и пея. Един обвинява друг и казва: „Какво си се надул като пуяк? Само показваш опашката си навсякъде – разперил си се, първо място навсякъде вземаш“. Ругае го, хока го: „Пееш навсякъде, а никой не иска да те слуша. Какво си се разкукуригал?“. Този, който укорява, е тщеславен, защото горделивият човек се страхува да прави забележка. Тщеславният казва: „Аз мога да говоря“. В другия се събужда гордостта и казва: „Това не е за теб, за глупаци и невежи – за умните кукуригам. Аз си вдигам опашката само за умните, моята опашка не е за глупак като тебе“. Аз си пея, а те се разправят.

Сега ви представям една драма, искам да ви представя едно вътрешно състояние: човекът винаги се бори с едно чувство на тщеславие и с едно чувство на гордост. Тщеславният е невежа, който ще те сложи в кривия път, в крива насока, ако не знаеш. Ако се е надигнал горделивият – човекът на самосъзнанието – може да стане нещо от теб. Това е хубава черта, че човек се самоосъзнава. Казват за някого: „Горделив човек е“. Ако горделивият се гордее с онова, което знае, намясто е гордостта, но ако се гордее с нещо, което не знае, това е друг въпрос – безпредметно е. Казвам: трябва да различавате тези неща. После дойде някой, оплаква се: „Господ това не е дал, онова не е дал“. Това е тщеславието в теб. Казва: „Ти това нямаш, гледай хората какво имат“. Работил е човекът – направил си е къща; учил е – станал е учен; пял е – станал е певец, музикант. Ти нищо не си направил, а казваш: „Виж какво са направили“. Има човекът – учил е! Някой казва: „Има, защото Господ му е дал“. Не, Господ не му е дал – и ти имаш толкова, колкото и той.

Сега гледам някои как си внушават. Идва при мен един и ми казва: „Струва ми се, че ще ми се случи нещо“. Слугата е това! Какво ще ти се случи? „Мисля, че ще се удавя.“ Ще се удавиш в една река, една педя дълбока. Небрежен си и ще минеш през реката, ще паднеш във водата, но ще станеш, ще се измиеш... Това е твоето даване, но ти предчувстваш и започваш да си въобразяваш, че в една педя вода можеш да се удавиш... Можеш да се удавиш само в някоя дълбока вода.

Казвам: често вие си представяте нещата така, както не са. Казваш: „След двайсет години какво ще правя? След двайсет години ще остаря“. Една млада мома се уплаши и казва: „Няма да се ожения, какво ще правя?“. Тъпан ще биеш. Хубаво, но ако се ожениш, какво ще правиш? Щяла да остане неженена! Като се ожени, какво ще направи? Да обясня. Един свещеник идва при мен и ме пита: „Каква е разликата между вашето учение и учението на Църквата?“. Той иска да ме хване. Казвам: моето учение е учение на младите момичета и момци, които не са женени, а учението на Църквата е учение на женени мъже. „Как тъй?!“ Нежененият е свободен: с всички говори, всички го уважават и почитат. Той не се е самоопределил, свободен е, а онези, женените, стражари имат. Казвам му: „Ти си женен, теб ще те питат защо си дошъл тук, на Изгрева, с чужди жени как ще ходиш?“. Един женен човек трябва да има едно верую.

В Божественото учение човекът е свободен, в човешкото е ограничен. Женитбата е форма на най-голямото ограничение, което хората сами си поставят – те криво я разбират. Ако има един човек, който те обича, какво има да се съмняваш? Трябва да му поставиш най-хубавите качества: по-добър човек от онзи, който те обича, няма. А ти започваш да го подозираш и постепенно казваш: „Той няма любов“. В този човек, който те обича, трябва да имаш абсолютна вяра; и ако ти обичаш някого, и той трябва да има абсолютна вяра в теб. Вие не трябва да храните никакво подозрение един към друг – това е Любов. Щом имате подозрение, въпросът е свършен – ти си женен; а щом

няма подозрение, ти си момък и вървиш по Божественото учение. Има един порядък на нещата, който е съвършен.

Казвам: нисшето в човека ограничава. Философски казано, нисшето ограничава човека, а висшето го освобождава. Това, което те ограничава, е несъзнателният, привременният живот, туй са привременните условия, от които трябва да излезеш. Това, което те освобождава, е Божественото, към което трябва да се стремиш. Това са два процеса – всички го чувствате. Ти чувстваш, че нещо те ограничава – баща ти, майка ти, сестра ти, брат ти, обществото, държавата – навсякъде те ограничават. Това е един порядък, от който трябва да намериш изходен път. Онова, което те освобождава, е Божественото в теб. Като влезеш в Божествения порядък, ти ще бъдеш господар на положението. Една птица, която лети, е свободна от мостове, свободна е от тренове, от автомобили, от много работи е свободна. Това, което вие считате за потребно, за нея не е потребно. Тя седи на една много по-висока степен.

Вие искате да се освободите по един начин, по който няма освобождение. Ако имате три-четири автомобиля, пак ще имате ограничение: шофьорът може да ви прекатури някъде, не сте толкова сигурни. Дотогава, докато хората ти служат, всякога трябва да бъдеш нащрек. Онова, на което можеш да разчиташ, е Божественото в теб – на него човек всякога може да разчита. Това, което не прави грешки, е Божественото. Ако нещо може да даде стабилност на ума – да мислиш, да постъпваш хубаво – то е Божественото начало. Ако работите ти тръгнат добре, ако в живота ти върви добре, това е Божественото. Използвай тия условия, не нарушавай реда и порядъка. Ако не ти върви, гледай да се освободиш от човешкия порядък. Като влезеш в Божественото, ще ти тръгне. Човешкият порядък спира, ограничава; Божественият освобождава. Това са психологически неща, които може да проверите – и ще видите, че е вярно. Има ред правила в окултната наука, които имат приложение.

Едно ви давам, една формула. *Едно* означава положителният принцип – този, който движи света; *две* означава това, което обработва нещата; *три* е резултатът, това са постъпките. (Фиг. 3) Най-първо вървят числата от ляво надясно; положителният принцип върви от ляво надясно. Във второто положение принципът върви от горе надолу; а третият процес – от дясно наляво.

1	2	3
2	3	1
3	2	1

Фиг. 3

Първият, дето върви от ляво надясно, какъв е? Този процес – от горе надолу, е инволюционен: има слизване в по-гъстата материя, употребявате по-голяма сила. При процеса от ляво надясно влизате в по-рядка материя. По този начин работите ще се уредят. Бялата, арийската раса, пише от ляво надясно; семитите пишат от дясно наляво, а китайците – от горе надолу. Затова работите на китайците са объркани... Източните народи, семитите, китайците, вървят от лесните работи към по-мъчните. Евреите също вървят като семитите. Движението от ляво надясно е естествено – вие вече сте слезли по първия начин.

Един квадрат може да се нанесе на човешкото лице, но трябва да знаеш откъде да започнеш. Това е магически начин, основан на законите на Мъдростта. Трябва да знаеш в даден случай откъде да започнеш и как да започнеш. Ако започнеш правилно, няма да имаш препятствия; ако не започнеш правилно, ще имаш препятствия. Ако започнеш да слизаш и да копаяш кладенец, надали животът ще върви бързо. Колкото повече слизаш, работата става по-бавно, мудно върви. Ако започнеш по първия начин, отиваш от мъчното към лесното. Иска се дълго време да се обясняват нещата.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

1. лекция, 27 септември 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ЧУВСТВО НА СИГУРНОСТ

Отче наш

Чете се темата „Зависимите условия на човешката сила“.

Пишете върху темата *Старите и новите методи за самовъзпитание.*

Какво разбирате от този квадрат с неговите букви: Н. С. В. П., Н. С. Х. Я., Н. С. З. К., Н. С. Б.? (Фиг. 1)

Фиг. 1

Всички вие трябва да имате едно чувство за сигурност. Аз наблюдавам, че то е необходимо на хората. Кой е сигурен в нещо? Щом имаш малко колебание, мислиш по един начин, по друг начин; постъпваш по един начин, постъпваш по друг начин, правиш опити. Казва се изобщо: „Търси се път“. Човекът, който търси път, не е сигурен човек; този, който иска да бъде добър, той не е сигурен човек. Това са пътища. Искаш да бъдеш силен – защо? Не искаш да бъдеш слаб, защото ако си слаб, всеки ще те мачка, а ако си силен, никой няма да те мачка. Всеки иска да бъде богат – защо? Ако си богат, ще имаш много удобства, ако си сиромаш, ще имаш много неволи. Искаш да бъдеш учен – защо? Понеже ще избегнеш много неволи.

Сега казваме: човек, който иска да се самовъзпитава, трябва да дойде до едно прозрение – той трябва да развива в себе си чувство на сигурност. Много пъти казваме, че имаме вяра, но като говорим за вярата, не сме сигурни. Някой говори за Любовта, пише за Любовта; пише такива любовни писма, че като ги четеш, да ти настръхне косата от любов, ала пак е несигурен. Каква е тази любов, че сам не е сигурен?! Пише писмото, но казва: „Дали като пиша това писмо, ще устоя при най-големите противоречия, които могат да се проявят в живота?“. Онзи, който има чувство за сигурност, не се колебае, казва: „Тази работа ще се уреди“.

Казвам: на вярата сега трябва да се предаде едно качество на сигурност. Някой пита: „Сигурен ли си?“. В какво? „Сигурен ли си, че ще ти дадат пари?“ Сигурността не седи в парите. Утре те ще изчезнат – и сигурността ще изчезне. Поставиш ли своята сигурност в знанието и те ударят някъде в главата, изгубваш сигурността; поставиш я в силата – утре ще изгубиш своята сила. Това е нещо, което се губи. Но в човека съществува такова чувство на сигурност, което не се губи; каквито и да са условията, нищо не може да го засегне – ни сиромашия, ни болести, ни каквото и да е противоречие. Тия, които го имат, някой път ги наричаме постоянни хора.

Например някой иска да бъде добър, но няма сигурност; и като дойде проблем отнякъде, казва: „Не си струва човек да бъде добър“. Някъде е казано, че не може само с добро, трябва и лошо. Така е, но дойде лошото и рече: „Не си струва да бъда лош“. Значи нито в доброто е сигурно, нито в злото. Казват: „Не си струва, създадох си беля със своята постъпка“. Доброто го свързват с известна мекушавост, считат, че добрият човек е мекушав – каквото му кажеш, прави го. Казват: „Добър човек – кендехал“. Аз под думите *добър човек* разбирам този, който има чувство на сигурност – той знае, него не можеш да го разколебаш.

Казвам: всяка добродетел, която не се управлява от чувството на сигурност, е слаба. Дали е добродетел, дали е знание, дали е Любов, каквото и да е, това е един ком-

пас, който определя посоката на движението. Ако имаш компас в мъглата, няма да се безпокоиш. Ако се загубиш в мъглата и нямаш компас, какво ще правиш? Казваш: „Зная четири точки“. Къде ще ги намериш в мъглата? Къде е изток, къде е север, къде е юг, къде е запад няма да знаеш. Извадиш компаса – той не се бои от мъглата, веднага казва: „Тук е изток, тук е север, тук е юг, тук е запад“. Този компас учен ли е? Не е учен, но зад компаса седи един, който разбира.

Някой път вие може да кажете: „Какво има в един компас?“. Щом имаш компас, с теб има едно същество, което ти показва чрез него – това е същество, което се движи. Мислите ли, че като се сложи една магнитна стрелка, която се движи в една посока, тя не е разумна? Аз приемам с вас, че е неразумна. Добре, но неразумните неща показват разумност.

Как да ви докажа сега? Ето буквата *Л*. Това, което написах, разумно ли е, или не? Неразумното се пише от разумното. Сама по себе си буквата няма съзнание в себе си – дали я пиша, или не, тя не иска да знае; неразумна е, не ми благодари, че съм я написал. По закона това буква ли е? Разумното я прави – тя сама по себе си не е разумна, но разумното я прави такава. Какво показва това? Неразумното може да го сложат в един кладенец. Изгуби се кофата, но ще я завържат: ще пуснат въжето и то влиза в кладенеца с ченгела да извади кофата. Неразумното слиза, за да се прояви разумното. Там, където има движение, пак има разумна сила – силата, която е в действие.

Разумното е в това движение, в тази точка. (*Учителя пише точката на буквата.*) (Фиг. 2) В това движение, в този път на движение е разумното. То ще дойде до крайния предел. (*Учителя пише нагоре.*) Завивам сега. (*Прави извивката на буквата.*) И в това движение е разумното. Казвам: този предел се прекъсва. (*Написва буквата.*) Къде е разумното? Движението е спряло, а разумното е в движението – къде е сега то? В дадения случай се проектира в друго движение на разумното.

Фиг. 2

Сега вие казвате, че сте направили една глупава постъпка. Не е глупава – в тази постъпка ще се яви твоята разумност. Ако не направиш глупава постъпка, умен не можеш да бъдеш. Ако ти не направиш една глупост, умен не можеш да бъдеш – това е нова философия. Ако не можеш да направиш една квадратна глупост, умен човек не можеш да бъдеш, а ако я направиш, ти си от големите умници. Ако направиш една квадратна глупост, ти си вече в пътя на разумността. Човек повишава в квадрат, знае да смята. Ако си такъв прост и невежа, как ще повишиш глупостта в квадрат? Щом кажат, че някой е направил квадратна глупост, значи е умен човекът, знае да смята. Който може да повиши глупостта в квадрат, аз го считам за много умен човек.

Ние считаме за глупави всички неща, които нямат резултат. Например някой път има лоши последствия. Допуснете, че един човек носи шише с вода, удря го и то пада. Казват: „Глупак, счупи шишето“, но след време там израства едно от най-хубавите цветя, което струва може би сто пъти повече, отколкото счупеното шише и разлятата вода. Къде е глупавата постъпка? Постъпката е глупава, ти счупиш шишето, но от счупеното шише и от разлятата вода изникват най-хубавите цветя. Ще забележите, че във вашия живот от най-големите глупости, които сте направили, след това се придобиват много хубави работи. Като направиш някоя голяма глупост, казваш: „Голям глупак съм!“. След това дойде една възвишена мисъл, нещо хубаво – и ти мислиш, че си много умен. Щом помислиш, че си много умен, ще направиш някоя глупост; като помислиш, че си много глупав, ще направиш нещо умно. Писеш си: ту глупав, ту умен, ту глупав, ту умен.

Сега вашите разсъждения какви са? Ще кажете: „Това не го разбираме“. Не го разбирате, защото сте глупави. А защо сте глупави? Само глупавият може да слуша – като слуша, той поумнява. Умният, като решиш да му кажеш нещо, казва: „Аз го зная“ – и става глупав.

Да ви приведа онзи анекдот за турчина, който не знаел български. Идва един турчин и иска да сплаши българите,

казва: „Да не говорите български пред мен, че разбирам! Ако някой се опита да каже нещо лошо на български пред мене, бой ще яде на сермия!“. Сплашил ги той, страхували се селяните и говорили с него на турски. Един българин, който не знаел турски, видял, че чалмата му се е запалила от чибук, и казал: „Ага, чалмата ти гори!“ „И това зная.“ „Ага, запали се дрехата от чалмата.“ „И това зная“. Най-после му казали на турски, че са се запалили дрехата и чалмата му. Той отговорил: „Така кажете! Защо не кажете, че чалмата ми гори?“. И поискал вода, за да ги изгаси. Той знае български, но като му кажат на турски, че чалмата гори, тогава разбира.

Щом знаеш, че си направил грешка, трябва да знаеш как да я изправиш. Казваш: „Грешка направих, аз го зная“. Но ти не знаеш как да я поправиш. Казваш, че знаеш български, но не знаеш езика. Затова мнозина казват: „Човек трябва да познава себе си“. Като учен или като глупав? „Като глупав.“ Като у много учени във вас има такова привидно външно благоприличие – че сте скромни, че нищо не знаете, а вътрешно като турчина казвате: „Аз всичко зная“. Но щом ви се запали чалмата, на турски трябва да ви го кажат; трябва да усетите болка, за да разберете. Казват ви на български, че чалмата ви гори, а вие казвате, че разбирате тия работи. Разбираш, но не постъпваш добре; казваш: „Аз това го зная“, но то не е знание.

Казвам: десният горен ъгъл на квадрата Н.С.В.П. представлява винопиеца. Другият ъгъл – Н.С.Х.Я. – най-силния хлебоядец, Н.С.З.К. – най-силния земекопач, и Н.С.Б. – най-силния борец. Всеки, хванал по един ъгъл, казва: „Като мене винопиец няма, толкова вино пия“. Сега да направим сравнението – в какво седи то? Воденицата мели много жито, изкарва много брашно. Казват: „Отлична воденица, брашно мели“. Питам: какво се ползва воденицата, като мели брашното? Ако вие мелите нещата като воденица за брашно, какво ще се ползвате? Нищо. Около вас хората се ползват, но воденицата и камъните какво се ползват? Само имате глупавото тщеславие, че много брашно сте смлели. Бихте ли предпочели да бъдете една

воденица и само да мелите брашно? Това на какво прилича? Като воденица седнете и повтаряте десет, петнадесет години вашето нещастие – как сте пострадали, за сиромашията ви... Воденицата върви. Питам: след като разправите всички неща – колко сте нещастни, че за баща ви, че за майка ви – какво сте придобили най-после? От вашето нещастие други ще се ползват. Вие мелите във воденицата, но сами в дадения случай нищо не се ползвате.

Следователно не се спирайте върху целия процес на вашите глупости. След като направиш една глупост, продължи движението, защото в глупостта ще намериш разумността. Глупостта ще я изкарате докрай. Щом започнеш една глупава работа и я напуснеш, ти не си умен човек. Изкарай тази работа докрай!

Да ви кажа една глупава работа. Представете си, че сте млад, срещнете една княжеска дъщеря, много красива, и веднага се запалва чергата ви, искате да ѝ напишете едно писмо. Да допуснем, че това са неща, големи изключения в Природата. Нали в науката има такива големи изключения? Аз ги поставям за научни изключения. Седите сега и решите да пишете, но се колебае – „Да пиша или да не пиша?“. После казвате: „Ще ѝ напиша, но дали ще ми отговори, как ще погледне на това?“. Аз вземам царската дъщеря като символ. Вие искате да направите една работа, но се колебае какъв ще бъде резултатът. Казвате: „Дали ще отговори, или няма да отговори? Ами ако не ми отговори?“. Ще напишете второ писмо; ако не отговори, ще напишете трето, четвърто. Най-после ще ви пишат: „Ти си нахалник, ти си най-големият простак“ – отговарят ви. Нали въпросът е да се отговори на писмото? Какво лошо има, като ви кажат простак? Това е ваша идея. *Про-стак*. *Стак* значи *стока* на английски. Момата ти казва: „Ти имаш стока, искаш да продаваш, но аз не мога да я купя, имам доста накупена“. Тя не може да купи стоката ти и любезно казва: „Ще извиняваш, не мога да купя стоката. Някой път, когато имам нужда, ще имам предвид“. Казват: „Ти си голям простак, нахалник“. *На-хал*. Какъв му е халът? Къде е лошото в думата *нахалник*? Какво означава

хал? „Какъв му е халът“ означава какво му е положението. Халът му е добър.

Сега някои от вас ще кажат: „Така лесно се тълкуват работите, но ти страдал ли си?“. Ти страдал ли си като кокошка – да ти отрежат главата? Вчера на един заек му напълниха задницата със сачми и досега едва се тътри. За теб поне има закон, да те защити, а за този заек няма и дума да обелят.

Казвате: „Аз много страдам“. Що е страданието? Понякога вие искате да знаете защо са страданията. Страданието е едно глупаво положение. Ти страдаш, защото си глупав; и си щастлив, защото си умен. Не можеш да бъдеш умен, докато не бъдеш глупав. Питам тогава: как ще провериш думите, като кажеш на един човек: „Аз ви обичам“? Самата дума умна ли е? Ти даваш един скъпоценен камък, за да изразиш своята любов, своето високо уважение към него, но камъкът взема ли участие в това, което искаш да направиш? Безразлично му е, той не взема никакво участие. Следователно нещастieto в живота седи в това, че тия букви не вземат участие с мен. И реалността в живота аз я разбирам така – когато твоята глупост се превърне в разумност, да престане глупостта. Сега ние започваме всичките неща с глупости. Ти казваш, че обичаш някого, нали? Защо, какви са съображенията да го обичаш? Ти почиташ някой високопоставен човек – защо? Имаш съображения.

При сегашните условия трябва да знаеш, че когато се запознаваш с глупавия, ще се свържеш и с един разумен – неизбежно е. И най-умните хора в света правят глупави работи, но зад всяка глупост има една голяма разумност. Идеята на глупавите работи е, че човек може да направи глупост. Имате някой, който подарява на бедните, дава им всичкото си имане. Казват: „Голям простак, не знае да помага, изложи се на големи страдания“. Може тази постъпка да е глупава за него, но за тях ще има добри резултати.

Мога да ви изложа много примери, но с тях не искам да ви насърча да правите глупости, ни най-малко. Когато

не искате да направите глупости, тогава ще ги направите; и щом искате да бъдете умни, не може да бъдете, а щом не искате да бъдете умни, тогава ще бъдете. Това, което не искате, то ще дойде на главата ви. Когато не искаш глупостта, тя иде, а след нея идва разумността. Разумността, която очакваш, после ще дойде да ти помогне, да ти послужи. Казват: „Ти направи една глупава постъпка“. Разумността ще използва всичко. След това, което другите хора считат за глупаво, разумното ще покаже, че от него може да излезе нещо – една глупава постъпка ще я поставят на работа.

Това е един камък на стъпало: вие от глупостите ще направите стъпала на една хубава стълба. Ще кажете: „Как направи тия стъпала?“. Те са всичките ваши глупави постъпки и вие по тях ще се качите нагоре – това е един закон. Започвате с неща, в които няма съзнание. Тази азбука не е разумна, но зад неразумното в света, което няма съзнание, седи разумното – човек може да използва неразумното. Следователно каквото и да ви се случи в даден случай – неприятна мисъл, неприятно чувство или каквото и да е, мислете разумно ли е, или не е? Ако не е, ще знаете, че то е условие за вашето възкачване, то е пътят, по който разумното иска да ви изведе някъде. Така трябва да разсъждавате. В думите *неразумно* и *глупаво* свързвам много неща.

Не искам да продължа да изброявам, понеже ако продължа, ще се образува съвсем друг резултат. Тогава вие ще си извадите заключението. Щом ти казвам: „Бъди добър!“, аз разбирам, че си започнал с лошото, но върви нагоре, не се спирай! Ти си започнал с лошавината, но работи, лошавината е условие да се прояви доброто. „Аз искам да бъда добър, не искам да бъда лош.“ Сега, щом искаш да бъдеш добър, върви в това движение. Как би се поправило лошото в света? И досега хората искат да поправят лошото в света, но как се поправя то?

Да ви дам един пример. Представете си, че имате мътна вода с разни утайки. Тя трябва да се прекара през няколко филтъра: един, два, три, четири, пет; а някой път

може да потрѣбват десет, докато всички чужди вещества се отделят. Лошото не е във водата, но тя има свойството да разтваря известни вещества и да ги носи със себе си. Те и някои други нанаси причиняват голяма полза за растенията и за други животни, за други същества. Ако ние искаме да се ползваме, трябва непременно да филтрираме нещата.

Питам: ако не мислите така, как ще организирате себе си? Един човек си е свил веждите – образува се права линия и той гледа надолу. Защо е свил веждите си? Защото има неприятности на физическото поле – мисли, че хората не го уважават. Пари няма, къща няма, това няма, онова няма – и е свил вежди. Това са факти. Какво трябва да прави сега? Идете тогава при растенията и се научете. Щом посееш едно растение, то ни най-малко няма да се оплаква, че са го извадили от хамбара, от хубавото място и от хубавите условия. Щом го посеят в почвата, то не мисли, че са го изоставили, че е изгубило условията, но пуска две коренчета, после един стрък нагоре – и при най-лошите условия работи. Като излезе от хамбара, казват: „Просто е, не знае“. След време то ще даде един клас от 50–60 зрънца, от които вие се ползвате. В дадения случай, при вашите лоши условия, не можете ли да постъпите като житното зърно? Ако не можете да постъпите като него, питам: къде е вашата разумност? Вие ще кажете: „Да имам богат чичо, да ми даде пари“. Житното зърно търси ли някой чичо да му даде пари? Чичо му е там – то хване чичото, всичко хване, корени пуска.

Вие чакате да разберете какво е отредило Провидението за вас. Ще кажете: „Тук, на ръката, хиромантите ще кажат каква съдба имам“. Хиромантите казват големите глупости, през които е минал човек, после казват и заложибите, които са скрити в него. Когато разглеждат какво е писано на ръката, те виждат, че има по-малко добродетели, а повече глупости. Казват за някого: „Възвишен ум има“. Той има възвишен ум, но много глупости прави. Казват: „Много благородно сърце има“, но в какво седи благородното сърце? „Дълъг живот ще имаш, много кокошки ще ядеш. Здравословно си добре.“

Казвам сега: не считайте това за противоречие. Науките са в прогрес, понеже в своята ръка човек може да опита много работи, той едва сега е започнал да пише по нея. Вземете някоя ръка, която има едва три линии; някоя има четири линии, някоя – пет, някоя – стотина. Може някой да има сто линии, но като четете тези линии, трябва да ги съпоставяте. Цяла геометрия е пътят, по който вървят линиите: има постоянни, има и такива, които се местят. Мести ли се животът, мести се и линията...

Сега ние отиваме в една отвличена област. Вие влизате в стълкновение с един стар живот вътре във вас. Казваш на себе си: „Аз не искам да страдам“. Как, кажи ми! Щом не искаш да страдаш, много право мислиш, но трябва да намериш пътя, по който да излезеш от тези страдания. Казваш: „Аз искам да бъда много добър човек“. Ти трябва да намериш пътя, сам не можеш да бъдеш добър. „Аз искам да бъда умен.“ Трябва да намериш пътя, за да бъдеш умен. В съвременните народи има едно самовъзпитание. В бъдеще, когато учителите откриват буквите на децата, ще знаят с кои букви да започват, защото буквите възпитават човека. Ако ти си неразположен духом, започни да пишеш така... (И Учителя пише.)

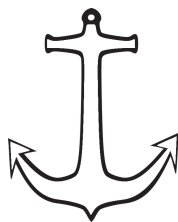
Казваш: „Това ми е останало на мен, учения човек, който зная да смятам“. Това е временно положение. Онзи математик, който изчислява, трябва да знае да чертае, за да направи известни изчисления. Той не може да направи изчисления, ако не направи чертежи. Вие изчислявате нещо, но трябва да имате известни данни. Например светнало е някъде, а не знаете къде е светнало. Може да изчислите колко е далеч това място, колко далеч е облакът, но трябва да имате данни. Следователно ако извадиш часовника си и видиш колко минути след светването е гръмнало, като знаеш колко път изминава звукът за една секунда, може да изчислиш колко е далече мястото. Колко път изминава звукът в секунда? (340 метра в секунда.) Следователно може да изчислиш колко далеч е това пространство.

Трябва да изучавате звука в човешките думи – те влияят на човека. Ако трябва да произнасяте известни думи, не бързайте – трябва да произнесете една дума така, че тя да произведе ефект, да ѝ дадете съответни трептения. На една дума могат да ѝ се дадат както много силни, така и много слаби трептения; на една мисъл може да ѝ се даде силен или слаб подтик, както и да се реформира.

От незнание човек и при най-добрите условия може да направи грешки. Искаш да направиш нещо, но спиращ. Да допуснем, че единственият крак на котвата е по-малък, липсва известна естетика. На какво се дължи това? На вашата мисъл. Като дойда тук, понякога не мога да пиша от вашите мисли, които са постоянно неспокойни – те действат на моята ръка. Понеже съм човек на свободата, оставям ръката свободна. Мислите на хората действат, влияят. Щом съм сам, по-различно пиша. Защо хората влияят? Като решиш да пишеш на дъската, ръката ти трепери, не можеш да пишеш; като си сам, можеш да се изразяваш, а като не си сам, не можеш. Кажеш нещо глупаво, след това кажеш нещо разумно. Някой казва: „Не съм много учен, но четох нещо“. Ако си между учени, ще кажеш: „Аз не съм учен, прост човек съм, но научих нещо, което е важно“. Тия учени не искат да знаят какво си научил. Можеш да им кажеш: „Има много умни хора, които са завършили четири факултета, но не знаят това – че разумното започва от глупавото“. Ти не можеш да бъдеш умен, докато не си бил глупав. Всички глупави хора имат стремеж. Това е закон в Природата – от неразумното към разумното, възходящо движение.

Следователно аз ви казвам да се насърчите, насърчението трябва да работи. Ти може да кажеш: „Аз съм много глупав човек“. Радвай се, че си глупав, защото в теб има съзнание, че си глупав. Тогава имаш един подтик да вървиш, понеже в света съществува Божествен подтик към слабите. Глупавият човек е слаб, а Бог е винаги на страната на слабите и ще го подтикне, ще каже: „Не се спирай

на това!“ – иначе глупостта винаги ще произведе страх, недоволство. В глупостта при страха винаги ще усетиш недоволство, страдание, лишение от нещо. За да дойде друго чувство на самоувереност, кажи: „Не бой се, всичко това ще се превърне на добро!“.

Има някои неща, които трябва да приложите, за да се измени сегашният ви живот. Например вие чакате да станете учени, да се подобри съдбата ви. Това е механичен начин. Вярвате, че някога ще дойде щастието отнякъде. Всеки е роден за щастие, но по този път, по който ние го очакваме, то никога няма да дойде. Щастието може да дойде само тогава, когато ти се откажеш от себе си. До тогава, докато мислиш да бъдеш щастлив, сам разваляш своето щастие. Ако майката е посяла един орех и каже това на своите деца, те ще го отравят и заравят и ще го изхабят – тези деца са толкова любопитни! Човекът е много любопитен, затова майката не трябва да казва къде е заровен орехът. Дойде щастието – и ти го отравяш, за да видиш как ще поникне. Отравяш, заравяш... Не отравяй да видиш как ще дойде твоето щастие! Легни да спиш, за да усетиш, че е дошло. Щом гледаш корените на щастието, то няма да дойде.

Вие имате една философия – казвате: „Да има човек на какво да се облекне“. На какво трябва да се облекнеш в света? Временно можеш да се облекнеш на нещо: на своето щастие, на своето богатство, на своята сила, защото това са условия. Но ако искаш да постигнеш онова, непостижимото, трябва да си самоуверен. Под *самоувереност* разбираме, че това чувство в човека е Божествено.

Има нещо, което не може да се мени – него не го тълкувай! Има неща, които са постоянни – такава е чувството на самоувереност. Постоянни неща са тези, на които можеш всякога да разчиташ. Те нито се увеличават, нито намаляват, а са като високите върхове, които всякога можеш да видиш и да постигнеш. С това аз не искам да изменя вашия живот, не! В сегашния живот трябва да имате търпение – онова, което се гради, да се довърши. Във вас вървят два процеса: първо е Божественият процес, който

върви в теб, но има и друг, който върви едновременно с него. Не спъвайте Божествения процес с вашите мисли! Ти казваш: „Понякога човек трябва да се прояви“. Прояви се както искаш, но само за кратко, за една секунда, после престани! Това, което направите, за добро или за зло, ще ви се върне.

Ще ви приведа един пример. Един американец учел в колеж в Америка и негова колежка се влюбила в него. Този честен момък казва: „Слушай, аз не съм толкова добър. Ти с мен няма да бъдеш щастлива, ще си намериш по-добър“ и т.н. Като ѝ говорил, тя си поплакала. Отива той и се записва в университета. Там се влюбил в дъщерята на ректора. Тогава тя му казала същите думи, които той казал на онази мома: „Аз не съм за теб, с мен няма да бъдеш щастлив, ти ще си намериш по-добър“ – точно това, което е казал на първата. Вие ще попитате: „Кажеш, защо е така?“. Защото не може да бъде иначе. Кое е по-хубаво да кажем на другите и къде е лошото? Той казва, че не е за нея, но и другата му казва, че тя не е за него – иде обратният процес. Кой за кого е тогава?

Аз оставям тия процеси, те са временни и се предават вътре във вас. Външният живот не е нищо друго освен отражение на вътрешния. Ако човек не разбира външното, как ще разбира вътрешното? Или ако не разбира себе си, как ще разбере това отвън? Външното е глупавото, вътрешното е разумното. Тогава трябва да започне един процес на разумното в света. Двата процеса вървят, посрещат се и си помагат. Неразумното представлява условията за разумното. Направил си една грешка – тя е условие в теб да се прояви разумното, защото ако не беше направил грешка, то нямаше да се прояви. Ти си изгубил десет, но ще спечелиш двеста. И като спечелиш, ще кажеш: „Хубаво, че ми се случи тази опитност“.

При загубите ние казваме: „Защо да ни се случи това?“. Ако не беше се случило, разумното нямаше да дойде. То може да ви се види малко чудно... Много примери мога да ви приведа и да ви обясня това, което ви смущава, но се спирам. Аз не ви насърчавам да правите грешки. Има

известни грешки, които като станат, не може да ги избегнете – те просто ще станат. Например отиваш в някоя гостилница, слагат ти яденето – то е вкусно, но след като ядеш, заболи те корем. Става свиване и повръщане на яденето назад и ти казваш: „Защо ми трябваше да ходя в гостилницата!“. Благодарение на това повръщане ти ще добиеш една опитност.

Това, което казвам, искам да го проверите, за да добиете една опитност. Наблюдавайте се и проверете! Някои от вас искате да бъдете много умни. Аз съм забелязал, че някой, като дойде при мен, иска да се покаже много умен. Покажете най-първо вашата глупост, защото аз зная – всеки, който иска да се покаже най-първо умен, ще покаже своята умност, а после – своята глупост. Най-първо покажи своята глупост, после покажи колко си умен – ще обърнеш нещата! Аз не казвам да бъдете глупави, но като идеш някъде, покажи първо глупостта си. Нали понякога, когато се запознавате с някого, вие стискате ръката му и после казвате: „Демагнетизирах се“ – и втори път не искаш да се ръкуваш. Първо кажи: „Не искам да се ръкувам“ – и след време се ръкувай. А ти първо се ръкуваш, за да покажеш, че си любезен, после започваш да се оттегляш, защото си се демагнетизирал. Дръж тази идея в ума си – демагнетизирането е умният начин. Или другояче казано, започни с малкото!

Като дойде някой при мен, казвам: „Аз бих желал да бъда глупав като него“. Хората въздишат, цели романи пишат. Когато някой богат човек мине покрай овчаря, казва: „Бих желал да бъда овчар, да се освободя от тия неразбрани неща. Бих желал да бъда един овчар, да нося своята тояжка, да имам спокойствие. Надул си е той кавала и ходи спокоен“. Богатият се пържи в своето масло и иска да бъде като овчаря. Като срещнете някого, вие казвате: „Той е глупав, не искам да бъда като него“ – и след това правите една глупост. Вие сте показали своята глупост, а мислите, че той е глупав. Аз бих желал да бъда като него.

Американците, които идваха в България, не можеха да научат български по единствената причина, че не искаха

да бъдат глупави. В едно отношение виждам, че българинът е по-умен – като иде в чужбина, първо много глупаво говори френски и английски, но го поправят – и най-после той се научава. А англичанинът и американецът искат да научат българския добре и тогава да говорят. Докато го научат, те седят 5–10 години – и пак не знаят езика. Българинът, когото поправят веднъж, дважд, три, четири или пет пъти, най-после се научава. Хубава черта е това.

В някои отношения американците са глупави, в някои отношения българите са умни. Глупавите стават умни, а американците, които са умни, стават глупави. Те, които са толкова умни, които са културни, имат нещо много неестествено. Като идеш на вечеря при един американец, той ще ти даде голяма чаша кафе или чай, а след това ще ти даде да ядеш голямо парче студено – и става една рязка промяна. Няма американец, който при този начин на хранене да не страда от диспепсия. Какво е диспепсията? Крайно свиване на капилярните съдове. Те са в едно ненормално състояние, стомахът не може да смила и се набират отровни сокове. Диспепсия да не те хваща – около теб се събират всичките отрицателни мисли и ти ще бъдеш песимист. Имаш разстройство на стомаха и казват: „Той е песимист“. От какво произтича това? Пил е топло, а после – студено. Топлото е разумното.

Най-първо вие искате идеалната любов в света, казвате: „Искам идеална любов!“. Пиете една чаша от идеалната любов: хубав чай или кафе, след това изядете една голяма порция ледено, което не е като българското – от 10–20 грама, а е по 150–200 грама. След това стомахът се е простудил, усеща се неразположен. Това е един навик, един обичай. Превеждам: в психическо отношение вие правите същото – изведнъж се разгорещавате, след това се изстудявате. Като идете на баня, правите същата глупост: първо се миете на топлия душ, след това, накрая, за да се калите, отивате на студения. Това е американско възпитание: първо топлата чаша, после студената.

Един стар брат искал да си направи удоволствие. Отива на баня и казва: „Много добре ми беше, постоплих се,

после реших да се разхладя и пуснах студения душ“. Казвам му: „Ти си направил една глупост. Първо си постъпил много умно – на топлото, но защо си пуснал студената вода отгоре? Това е голяма глупост!“. Като идеш в банята, пусни студения душ, после топлото ще бъде намясто, а не първо топлото и после – студеното. Затова първо започнете с вашите студени чувства, след това с топлите – не започвайте с топлите и после да свършите със студените. Не започвайте с вашите добри постъпки и не свършвайте с лошите; започнете с вашите лоши постъпки и свършете с добрите – това е естественият процес в Природата и във вашата мисъл. Някой път се сприятелявате с някого, после казвате: „Аз съжалявам“. Ти, след като си бил приятел с някого, в края се показваш студен. В началото се покажи студен – този процес го считам за по-естествен. Вие трябва да имате това като правило в себе си.

Човек не трябва да роптае против себе си. Има нещо в човека, което прави погрешки. Какво ще правиш – не можеш да го отделиш! Майката роди едно дете, което прави погрешки. Какво прави тя? Не го хвърля някъде. Детето направи грешка, тя я изправя; направи втора, трета, четвърта, тя я поправя. Две-три години децата все правят грешки, а майката постоянно чисти. Казвам: има нещо в тебе, което прави погрешки. Ти не можеш да му кажеш: „Не прави тия погрешки“ – и да му кажеш, то пак ще ги направи. Ти, умното същество, ще ги поправяш, ще кажеш: „Това дете ще поумнее“. Втори път ги направи – ти пак ги поправяш. Няма да минат две-три години – и ще поумнее това дете.

Сложете тази мисъл: „Ще се оправи“, направете опит. Вие може цял живот да прекарате в безпокойство. Казвате: „Нищо не разбрах от живота“. Нищо не сте разбрали, понеже не сте започнали както трябва. Животът има смисъл. Гладуваш ли, кажи: „Ще погладувам малко“ – и ще дойде един хубав обяд. Пострадал си – след страданието ще дойде нещо много хубаво.

Казвам: сега за десет дена да правите глупости. Като лягате, да направите една глупост, а като станете, да по-

правите глупостта си. Защото всякога, когато ляга, човек ще направи една глупост. Ти лягаш, но не си доволен от юргана, не си доволен от пружината. Случило ти се е някъде нещо, че не си доволен, и цяла нощ се обръщаш на едната и на другата страна. Пък дървеници има, че не си ги изчистил, пък бълхи се явили. Като лягаш, казваш: „Гладен лягам, пари нямам тази вечер, закъсах“ – и започваш да мислиш насън какво ще правиш. Като лягаш, казваш: „Дано да сънувам нещо много хубаво!“. Не, кажи си: „Дано да сънувам някоя глупост тази вечер“.

Да ви приведа един пример. Идва при мен един българин иманяр. Той 25 години се е занимавал да търси пари, всички заровени съкровища знае, само един знак не знае. Знае всички знаци, още един не знае, но като го намери, ще отрови богатството. Той чул за мен и дошъл да му кажа последния знак. Идва и започва отдалеч да ми говори. Казвам му: „Ти 25 години се занимаваш с иманярство, ако беше насадил лозе и го беше обработвал толкова години, сега щеше да имаш 200 000 лева“. Отговаря: „Един съсед ми развали работата.“ „Как ти я развали?“ „Сънувам една вечер, че идва при мен един ходжа и иска да ми покаже мястото, където е заровено съкровището, та на другия ден, като стана, да го разкопая. Тръгнах с него и вече наближавам мястото, но иде един мой съсед, който имаше да взема хиляда лева от мен. Той ме хвана и каза: „Дай ми парите! Кажи кога ще ми дадеш парите?“ „Остави ме, този човек ме води да ми открие едно богатство.“ „Не ме интересува, аз искам да ми дадеш хилядата лева“. Сборичкахме се, ходжата си отиде и не дойде вече. Кажи ми ти мястото“.

Какво да му кажа сега? Какво бихте му казали вие? Ходжата ще дойде пак.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

2. лекция, 2 октомври 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

МЕТОДИ ЗА САМОВЪЗПИТАНИЕ

Отче наши

Чете се темата „Старите и новите методи за самовъзпитание“.

Пишете върху темата Храненето като процес.

Има и втора тема: Връзката между органичния и неорганичния свят.

Вие разглеждате въпроса като някой диалектик – къде трябва да се постави запетайка, точка и запетайка, две точки, точка. Много пъти тези, които четат, не се спират на точката, не се спират и на запетаята. Мислите ли, че всяка една точка е турена намясто? Някой път поставяте запетая и мислите, че навсякъде, където е сложена, е намясто. Защо се слага запетая? Тези, които са изучавали езика, са разбрали, че е необходима една малка почивка. Питам: в българския език защо поставяте запетая? (*За отдиш.*) Дайте едно изречение с точка и запетая. Ние се връщаме към елементарни работи, но ще извадим малко вода от запетаята. Сложиш някъде някоя сонда и изваждаш вода. Проста работа е, но не всеки може да копае кладенец.

Въпросът бе за старите и новите методи. В какво куцат старите? Старият метод за ядене в какво куца? Старият и новият по какво се различават? Кой е по-стар метод? Вегетарианството е един от най-старите методи. Тревопасните са по-стари, месоядците са с по-нов метод. Тревопасните имат два стомаха, най-първо събират храната, после я преживят. Месоядците, за да се освободят от двойния стомах и за да се съкрати процесът на хранене, са внесли месоядството. Не само това, но има и едно съкращаване на труда.

Например даде ви се да разработите темата „Кое е онова в Природата, което е заставило тия животни да станат

месоядци?⁶. Отначало допуснете, че всички животни са вегетарианци. Нали всички са били във водата? Храната там лесно се е добивала, разтворена във водата, но след като са излезли на сушата, условията са се изменили. Там, във водата, при най-благоприятните, при най-хубавите условия, се е зародило месоядството. Учените биолози казват, че животът се е явил във водата, понеже има най-добри условия, но при най-добрите условия се е родило месоядството. Най-нисшите животни с какво се хранят? Първоначалните клетки според естествениците с каква храна се хранят? И между нисшите животни има месоядци. В зародиша на едно животно не можем да познаем дали е месоядно, или не е. Паразитните растения какви са? Месоядни – теглят от соковете. Ако разгледате кристалите, ще видите, че растенията ги изяждат. Какво ще кажат кристалите за растенията, които ги разрушават? Растенията се ползват от тях, прилепват към необходимата материя и изваждат всичките жизнени сокове.

Вие трябва да различавате нещата – тия процеси имат съвсем друго предназначение и специфичен характер. С този въпрос – дали трябва да се яде животинска, или вегетарианска храна, това е частично разрешение. Ако искате да продължите живота, в растенията ще намерите най-дългия живот. Има такива, които живеят толкова много, че Матусал² е нищо при тях. Има растения, които живеят 7–8 хиляди години. Матусал колко години е живял? (969)

Сега да се спрем на въпроса какво разбрахте под *стар метод*. Стар метод е да бъдат малките деца. Първо ги бият, после ги милват, после пак ги бият, а след това пак престават да ги бият. Къде е лошото в биенето? В него няма никаква лошавина. Да кажем, вие отивате на баня, имате един теляк. Лошо ли е да имате теляк – не е, но ако той протрие кожата ви, е лошо. Следователно много малко трябва да вземем. Или вие се миете със сапун. Защо, миенето със сапун нов или стар начин е? Какви са вашите съображения? (*Човекът мисли така.*) Или някой път се бръснете и слагате сапун, или перете някоя дреха и я сапунисвате. (*Научно се обяснява.*) Добре, сапунът, който е до-

бър за дрехата, добър ли е за лицето? Водата е най-доброто средство. Човек трябва да мие лицето си с най-хубавата, фина вода, която няма никакви примеси – много по-здравословно действа.

Щом едно дете е упорито, да го биеш с пръчица има резултати. Децата са упорити – защо? Има причина. Тя може да се намери в мозъка, към задната част, над темето. Дълго време трябва да употребявате пръчката и то пак не разбира. Някой път както бият малките деца, така бият и големите. Във всички затвори някой път употребяват стари методи.

Да допуснем, че ти отвън се справиш, но дойде в теб едно чувство, яви се нещо, което е упорито. Какво ще правиш със себе си, какво наказание ще употребиш? Сам не искаш нещо, но го направиш – раздвоиш се. Понякога човек е двоен – трябва да знаете, че сте едновременно две същества в съдружие, но имате общи интереси; човек не е една личност. Казват, че човекът е личност. Една двойна личност е той.

Някой път правиш неща, които не искаш, и пак ги правиш. Как ще го обясните сега? Например някои хора имат желание да станат големи, други нямат желание да станат големи. Едни имат желание да станат богати, други нямат желание да станат богати. Едни имат желание да станат силни, други нямат такова желание. Все са хора: от какво произтича желанието в едните? Някои искат да бъдат добри, други казват: „С добро не става тази работа“. Значи в човешкото съзнание има разни елементи. Например ти искаш да станеш голям човек – това желание не си ти, то не е само твое, не се е явило само в твоя ум, съществува и на друго място. Ако вземете всички хора, не сте всички на един ръст, различавате се.

Някой път съжелявате, че не сте израснали. Ти не можеш да растеш повече. Някой е израснал 150, някой – 160, 170, 180 см, два метра – и спира. При някои растения растежът е много по-голям. Вземете една тиква – колко голяма израства тя? Мерили ли сте колко дълги стават тиквите, каква амбиция има тя да направи такъв голям плод? Каз-

ват: „Това е ум“. Не, тя иска да се прояви. Ти седиш и се смееш на тиквата. Защо българите са взели този символ, откъде им е дошло наум да казват: „Глава като тиква – голяма, не мисли“. Дойде някой, започне някоя работа. Казват: „Тиквешка работа – с големи перспективи, с малки резултати“. Защо не казват „динена работа“, а „тиквена работа“?

Някой път вие сте възбудени, някой път сте скръбни; а може да сте гневни, тъжни – и не знаете как да си помогнете. Ти казваш за някого: „Той е дървенияк“. Но в дадения случай, ако си възбуден, този дървенияк може да ти помогне. Ти не знаеш къде да сложиш гнева. Ако идеш при дървенияка и допреш гърба си до него, той казва: „Няма какво да се тревожиш, ще мине, ще се успокоиш. Много работи са ми се случвали, както не искам“. Дървото ти казва това, дървениякът: „Някой се е разположил при мен и аз сега искам хубаво време. Не искам да е зимно, студено, но нищо. По мен се качват, идват тук, ядат и пият, а нищо не плащат“. Дървенияк е той. Казвам: в известно отношение дървото може да ти помогне. Ако мислиш за него, можеш да се успокоиш.

Разфучал си се: вятърът фучи и човекът фучи. Не е лошо да фучиш. Като искаш да фучиш, какво трябва да правиш? Представи си един хубав бор, започни да мислиш за него – и фученето ще престане. Или може да си представиш един динен бостан. Представи си един бостан с дини, започни да ги гледаш – и веднага неразположението ще мине. Или си представи някакво плодно дърво – и това разтревожено състояние веднага ще се смени.

При съвременното възпитание трябва да се върнем назад, за да вземем всички методи, които Природата е употребявала. За себе си можете да употребите при известни условия растенията като един възпитателен метод. Например някъде си много пасивен, но искаш да бъдеш по-активен; мързелив си, но искаш да работиш. Започнеш една работа – отлагаш, отлагаш, протакаш... Студент си и имаш изпит, но първата сесия отложиш, втората отложиш – така мине година, две, три, четири; и най-после

мине срокът, пропуснеш го. Щом си мързелив, иди при някой кошер, седни да го слушаш. Послушай пчелите как жужат и при това жужене в тебе ще се породи един малък подтик. Няма да станеш трудолюбив, но за една-две години в теб ще се яви един резултат. Ако си пасивен и искаш да станеш малко по-енергичен, иди при някой водопад или при някоя река и гледай как водата припка по камъните. След четири-пет месеца в теб ще се роди желание и ти като водата да търкаляш камъните.

Седиш и казваш: „Аз не съм роден за нищо“. Тогава какво нямаш? Нямаш наклон, скорост. Ако искаш да бъдеш активен, ще имаш голям наклон; искаш ли да бъдеш малко по-пасивен, намали наклона! Някой път ти толкова си го намалил, че е станал хоризонтален и всичката вода е в застой – пасивен си, казваш: „Това не трябва да правя, онова не трябва да правя“.

Човек трябва да бъде силен. Злото е един метод човек да стане активен. Лошото е метод, който да направи хората активни, а доброто ги прави пасивни. Дълго време трябва да мине, за да може добрият човек да направи нещо. Лошият не мисли за последствията; а добрият ще каже една дума и ще мисли какви резултати ще произведе. Лошият казва: „Да мислят каквото искат“. Той ще каже една дума, после ще го съдят; добрият мисли дълго. Всеки, който мълчи, добър ли е? Невсякога, но Соломон казва: „Глупавият, като мълчи, минава за умен, а умният, когато много дърдори, минава за глупав“. Ти си даваш мнението навсякъде като умен човек, но твоето мнение не е валидно. Завършил си преди десет-петнадесет години и поддържаш някаква теория, която е била нова за времето си, но вече не вървиш със съвременната наука. Ти си даваш мнението според теорията отпреди петнадесет години, но тази теория вече е опровергана. Лансираш известни идеи, а другите хора казват: „Не си прав“ – веднага ще те апострофират.

Казвам: в окултната наука има един метод, който трябва да се прилага. Допуснете, че това е един терен. Как ще го обясните научно? Можете да го обясните, но пред-

полагаме, че и светлината има такъв терен. Светлината не минава по една плоскост, тя има изкусни малки колебания. Значи за да се нагъва етерът, това трябва да зависи от нещо друго – все има причина. Нагъването не произтича от своето собствено желание, това не е в неговото естество. Има по-голяма причина от етера – тя го нагъва. Да обясня това. Когато времето е тихо, водата е хоризонтална; когато има вятър, има леко люлеене. Ако една лодка пътува по морето, какво ще забележите? Тя върви нагоре, надолу, люлее се. От движението на лодката, която върви по този начин, аз вадя заключение, че има едно малко вълнение. Ако лодката не се движи, считам, че времето е тихо. Значи когато светлината върви така, има нещо, което вълнува етера, и следователно тя, като лодката, достига до нас чрез вълнение.

Някой път в светлината има нещо, което ви дразни – че светлината е силна. Движението на този етер понякога е повече. Невсякога тия вълни са отмерени, както учените смятат. Някой път междините им са по-дълбоки, а някой път са плитки. Нагъването на етера не е еднакво, следователно светлината, която идва, която ни се предава, също се различава. Движението на етера придава тласък на светлината – има едно усиляване на движението ѝ, което има съвсем друго предназначение. Сега ние ще се отклоним: какво е предназначението му? Казвам: в етера има нещо отвън; той не запазва своето хоризонтално положение, а се вълнува. Това не може да се забележи с просто око. Как са го забелязали учените? Голяма проникателност има в тях.

Да допуснем, че вие се вълнувате. Има нещо, което не зависи от вас, има нещо в Природата, което ви кара да се вълнувате. Казвате: „Вълнувам се“. Къде е лошото? Не може да не се вълнуваш. Някой път няма да се вълнуваш, но някой път, въпреки желанието ти, пак ще се вълнуваш. Ето един прост пример. Допуснете, че имате приятел, а вие сте богат търговец и се намирате в критично положение – имате да изплащате няколко полици, но нямате средства; имате стока, но не е продадена. Дойде приятел-

лят ви, от него мислите да вземете. Той е богат – вие се вълнувате дали ще ви даде, или не. Или отивате при един министър, за да ви назначи за учител в гимназия. Завършили сте и отивате да искате служба – защо се вълнувате? Вълнувате се каква обхода ще има министърът, дали ще ви назначи. Вълнението от кого произтича – от вас или от него?

Да допуснем, че ти си министър. Срещнеш една мечка и се вълнуваш, но тук твоето вълнение е от един характер, а при мечката – от друг. Все пак произходът на вълнението е почти един и същ. И тогава вие не знаете какво ще стане от срещата ви с мечката... За нея сте слушали какви ли не истории, какви ли не лоши приказки – че плюела, че нападала, че ще се върне някъде да тъпче. Ако за тази мечка майка ти и баща ти бяха говорили хубави работи, като я видиш, сърцето ти ще трепне ли? Като те погледне, между твоето и нейното състояние ще се образува една връзка и ти веднага ще трепнеш.

Мечката по психология има много по-дълбоки чувства. Като обича, тя обича много дълбоко, много се привързва. Ала като те намрази, и 20 години да минат, не те забравя – и трябва да се пазиш, защото докато не си отмъсти, не ѝ минава. Онези, които са проучвали психологията на мечката, са констатирали ред факти. Ако вие сте студент, веднага ви трепва сърцето, защото мечката не обича студентите хора, плюе ги. Но ако човек е с топло сърце, ако е добър човек, тя е разположена – понеже е същество на сърцето, разбира. Ако мечката ти се засмее, значи те е харесала; щом те плюе, трябва да знаеш, че имаш нещо в характера, което трябва да се измени. Тези, които ги е плюла мечка, по три месеца ги е тресло. Аз лансирам един възглед за мечката, но не съм го констатирал.

На мен всякога са ми разправяли, че мечката назад не се връща – не трябва да се поставя човек на пътя ѝ. Така са ми казвали. Може би преди 30 години ходих на Мусала и проверих, че мечката се връща по пътя, по който е дошла. Ние слизахме по Маричината долина, пътеката криволи-

чеше и гледам: една мечка иде, слиза към Марица. Аз я наблюдавам: тя иде, навела глава, замислила се нещо, някак-во приятно чувство има в себе си. За пръв път ми се случи да я видя в естествено положение. Тя върви така, харесва ми – иде, ще ни пресече пътя. До мен вървеше един евангелски проповедник, който говореше. Виждам, че мечката приближава, почти ще се срещнем – какво ще каже тя? Вече приближава, иде до 10–20 метра; ние вървим и тя върви, не си вдига главата – замислила се е, за вода отива. Казвам: „Слушай, една мечка иде насреща, да се поспрем малко, да мине“ – исках да заемем позиция. Проповедникът се подхлъзна, че имало едно дърво, падна, обърна се и вдигна два крака срещу мечката. Аз спрях и гледам – мечката отвори очи като фенери, една светлина излезе от тях. Тя се обиди, че никога не е виждала такова нещо – крака насреща си. Върна се назад, тръгна в обратна посока. Не се обърна да ни погледне – ние я наблюдавахме. Казвам на проповедника: „Ти с речта си не можа да уплашиш хората, но с вдигането на краката уплаши мечката“.

Казвам: трябва ни присъствие на духа. Аз спрях и гледам – тази мечка бяга по-бързо от кон. Нагоре бяга и виждам, че има особено психическо състояние. Казвам: не се страхувайте, мечката ще се върне. Като дойде някое голямо противоречие, значи тази мечка е дошла. Закъсал си – не се страхувай, ще се намери някой проповедник да си вдигне краката нагоре, ще се намери малка причина, която да премахне мъчнотията. Имаш известни малки мъчнотии в живота си, а не можеш да ги разрешиш по обикновения начин. Да кажем, че дойде мечката в теб – едно чувство се повдига, вълнуваш се какво ще правиш?

При изучаването на съвременната зоология, при изучаването на разните животни – вълци, мечки – от чисто психологическо гледище много пъти в децата може да се създадат много добри, но и много лоши последици. Като не знаем как да изучаваме животните, може да се създадат лоши последствия. Ако аз бих преподавал естествената наука, щях да ги наредя в преподаването по съвсем

друг начин. Ако искаме да имаме наука за възпитанието, трябва да познаваме научните методи. Защото, когато изучаваме едно животно, все някое негово качество ще те засегне. Когато проучваш вълка, все ще остане нещо у теб. Когато изучаваш другите видове животни и растения, те все ще бъдат *за* или *против*, все ще оставят нещо в теб.

Та казвам: когато се намирате в едно голямо противоречие, растенията и животните, ако ги изучавате, могат да ви помогнат. Да кажем, че един човек се намира в едно болезнено състояние. Тогава проучвай, чети за растенията! Имаш някои трудности в живота – чети за растенията! Това е като един вътрешен възпитателен метод. Някои мислят за някои добри хора. Трябва да знаеш за кого да мислиш. Като се проучва животът на великите хора във всички отрасли на науката, които историята ни дава, те ще допринесат нещо.

И така, при сегашните условия ние оставаме сами. Тогава вие искате да се самовъзпитате. Как? От сутрин до вечер мислите за себе си – пакостта е там. Не мислете само за себе си! Излезте, погледнете небето, помислете за хилядите звезди – те са параходи, които носят хиляди и милиарди същества. Помислете с каква бързина се движат, погледайте ги малко. „Ще се отдалеча от пътя си.“ Колкото и далеч да е тази звезда, защото светлината ѝ достига до нас за три години, за десет години, за сто или за хиляда години – тя може да упражни влияние. Има движения, много по-бързи от движенията на светлината. Ако се свържеш с една звезда, тя ще упражни влияние върху теб. Разбира се, ти трябва да свържеш звездите с разумни същества – тези, които светят, са разумни, светлината е израз на разумност. Избери според състоянието си една светла звезда!

Да допуснем, че някой от вас е музикант – той трябва да знае кой ще му помогне. В музиката трябва един стимул. Откъде иде той? Музикантите често трябва да гледат звездите, защото музиката иде от звездите. Всяка една звезда има тон. Като се движат из пространството, полу-

чава се една симфония – Бетовеновата симфония е нищо пред симфонията на звездите. Пеенето на сферите, свиренето на сферите – това е като от „Хиляда и една нощ“. Някой казва: „Докажи го!“. Стига човек да има тънко ухо, мога да му докажа, но когато е глух, мъчно може да се докаже. Сега забележете: това са наблюдения, мои научни изследвания. Онези, които са музикални, надарени, които имат музикални дарби, са всякога по-търпеливи от тези, които не са музикални.

Кой човек е търпелив? Търпеливият е всякога музикален. Той може да казва, че нищо не разбира, но е музикален. Който е търпелив, е музикален; който не е търпелив, не е музикален. Някои хора са чувствителни, но не смесвайте чувствителността с нетърпението. Чувствителният има търпение. Търпеливият издържа, с голяма издръжливост се отличава той. Човек, който не мисли, не може да бъде търпелив. Търпеливият мисли, разсъждава, в него умът работи.

Казвам: за търпението е необходимо човек да бъде малко музикален. Не да излиза да пее и да свири пред хората, но на себе си да пее най-първо – най-добрата публика за пеенето в човека е самият той. Всички се стремете, като пеете, да се слушате: не питайте дали другите хора ви харесват. Ако всеки се слуша, докато пее, ще се научи да пее по-добре, отколкото ако пита дали другите го харесват или го слушат. Ако преподавате пеене, карайте учениците да се вслушват в това, което пеят.

Понякога ви е страх да не би да вземете някой фалшив тон. Тонове не могат да бъдат фалшиви. Фалшивият тон е в определена гама. Имате определен основен тон. За да вземете фалшив, трябва да има противоречие във вашите чувства. Ако чувствата ви са във възходяща степен, тогава няма да можете да вземете бемолите правилно, а диезите ще можете. Като дойде повишение – върви, но като дойде понижение – не върви. Като сте неразположени, пониженията може да ги вземете добре, много хубаво, но повишенията не можете. Понякога гледам певците, кои-

то пеят – тъжните песни ги пеят много хубаво, а щом се дойде до веселите песни – не могат, има известна сухота. Живите песни те не могат да пеят хубаво, не могат да ги вземат вярно. Вземете един тъжен човек, дайте му една весела песен – той никога не може да я изпее. Вземете един, който е тъжно настроен – бемолите ги взема хубаво, но като дойде до диезите – не върви; някой път диезите взема вярно, а бемолите не може. Това са посторонни, специфични работи.

Когато доктор Гал³ изучавал центровете на мозъка, открил центъра на разрушителността – той има грамадна енергия. Един човек, който се занимавал с петлите бойци, забелязал, че у смелите петли главата при ушите е широка, а у миролюбивите е по-тясна. Като сравнил хората, намерил същото различие – на онези, които са миролюбиви, главата не е широка; на тези, които не са миролюбиви, главата е широка между ушите. И други центрове вземат участие в това.

Казвам: човек сам по себе си представлява една област, която трябва да проучва. Има много външни влияния, с които той трябва да се справи. Трябва да разбере законите и тогава да се съобразява. Онзи лодкар, който влиза в бурното море, трябва да бъде майстор, защото е изложен на опасност – тия вълни могат да го завлекат и той трябва да ги пресече: ако дойдат встрани, веднага ще го прекатурят. Някой път в живота вие падате – тогава не сте вървели по същия закон за пресичане на вълните. Като вървите, трябва така да ги пресечете, че да не удрят отстрани – ще ви прекатурят. Мъчнотиите ги гледайте право в лицето, не им обръщайте гърба си! Опасно е да вървиш успоредно с тях – да те ударят в реброто. Върви насреща им или бягай – в гърба да те бият. Щом вървиш успоредно с мъчнотиите, непременно ще се обърнеш.

Какво се разбира под израза: „Успоредно с мъчнотиите“? Не се примирявай с тях. Щом искаш да се примириш с една мъчнотия, тя ще те обърне. Не се примирявай, никакво примиряване! Или вярвай, или върви смело напред.

Но с мъчнотия паралелно да вървиш – не! Мореплавателите употребяват същия метод. Следователно не върви паралелно с противоречивите мисли и желания. Ние сега се отклонихме малко. Това е нещо, което можете да приложите: в мъчнотиите вървете направо и напред!

Как започнахме лекцията, каква беше основната мисъл? Старите методи. Старите баби употребяват старите методи, които са много благоприятни за тях. Например детето е непослушно и тя му казва, че майка му е крива, че баща му е крив – и детето обича баба си, която го настройва политически против бащата и майката. Майката възпитава по един начин, старата баба – по друг. Тази стара баба на младини възпитаваше както дъщеря си. Сега, като е остаряла, дъщерята възпитава като нея, а тя прилага меките методи. Бабата прилага Христовия метод, майката прилага Мойсеевия. Майката казва: „Пръчица!“, бабата казва: „Не!“. Кой е по-прав – бабата ли, или майката? При децата да започнеш с Мойсеевия закон е право, но не само с Мойсеевия. Най-първо трябва да започнем с Христовия закон, после да влезем в Мойсеевия и пак с Христовия. Мога да ви приведа примери, мога да се аргументирам.

Вие всякога започвате с Христовия закон, после ще дойде Мойсеевият; после пак трябва да влезете във фазата на мекия закон. Така трябва да имате една баба и когато майка ви и баща ви ви набият, да има кой да ви утеши. Не е лошо човек да има една баба; хубаво е детето да има освен баща и майка един стар дядо и една стара баба.

Ти съвсем си загазил, хванал те е онзи кредитор, който има да взема от теб – той е баща ти и майка ти. Дойде някой и казва: „Той е лош човек, кождодер“. Но чуваш: „Остави, ти ще намериш оттук-оттам пари, ще се уреди тази работа“ – това е баба ти. Не е ли по-хубаво да имаш една баба, която да те утешава?

Трябва да знаеш кога да идеш при баща си, кога – при майка си, и кога – баба си. Вие имате две майки, двама бащи и по две баби. Едната майка е много строга, другата е мека. Имате и двама бащи. Някой път ще се срещнат

меката майка със строгия баща и строгият баща с меката майка. В дадения случай аз вземам бабата за меката майка. Тя е стара и умна, казва: „Едно време и аз правех тия работи... Ама дете е, защо ще го бия?“. Младата майка не разсъждава така. Старата баба казва: „Дете е то, не разбира. И аз като бях като теб, не знаех тия работи“. Веднага ще се роди спор между бабата и майката. Кой е на правата страна? Бабата, а майката е на кривата страна.

Казвам сега: обичайте майка си, обичайте и баща си, обичайте и баба си, обичайте и дядо си.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

3. лекция, 11 октомври 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ВЕЛИКИТЕ МУЗИКАНТИ

Добрата молитва

Каква ви е темата? (*Храненето като процес.*)

Какво разбирате под думата *процес*? Понякога казват, че някой имал процес. Как е правилно да се каже на български или да се замени? Храненето съзнателен или несъзнателен процес е? Кое изпъква в човека – храненето ли, или друго? (*Гладът.*) Да, гладът. За това трябва ред обяснения. Пътувате в гората и срещате една мечка: разсъжденията ли изпъкват по-рано, или страхът? Изпъква страхът. И след страха какво иде? Започвате да разсъждавате къде да бягате, къде да се качите. Страхът иде първо, след това идва една мисъл – бързо разсъждение.

Значи най-първо в човека иде гладът, после – храненето като процес, как да уталожим глада. Гладът хранене ли е? Например гладът ще накара един вълк да се нахвърли върху една овца, да я разкъса; гладът ще накара една овца да се нахвърля върху тревата, да я опасе. Гладът първо постъпва по един начин – гладните искат да придобият това, от което имат нужда. Вълкът мисли право, не мисли да напада неприятеля – някой път и той може да нападне един бивол и нищо да не му направи. Биволът си даде гърба към едно дърво и с рогата се брани надясно, наляво – и вълкът вижда, че мъчно се напада един бивол.

Какво сте писали вие за храненето като процес? (*Прочете се темата.*)

Щом е процес, какво трябва да се прави? Щом е процес, значи е непрекъснат. Той може да бъде правилен или неправилен. Кое е онова, което спира правилността на процеса? Кое е онова, което е накарало хората да не се хранят правилно? Човекът има вкус, но той не се подчинява на онзи вътрешен правилен импулс. Някой път чо-

век разбира нещата по особен начин. Да кажем, че някой обича храната да е подсолена или да е подсладена. Това са второстепенни работи. В процеса на яденето колко трябва да яде човек? Да кажем, че съдят един човек: колко време трябва да продължи процесът? След като се яде, колко часа продължава храносмилането? Различно е времето при различните храни. Колко време отнема месната храна и колко часа – вегетарианската? Ако ядете домати, за колко часа ще се смелят; или пък ако ядеш варен ориз?

Добре, как ще си обясните вие един факт? Казват, че човек, вървящ по пътя съвършено изтощен, неможещ да ходи от глад, казва: „Пресичат ми се краката“. Нали трябва да се вземе храна, да се добие потребната сила? Ако след като си бил гладен, се нахраниш, дали след четири часа ще можеш да тръгнеш на път? След като се нахрани, човек тръгва на път след половин час. Питам: откъде се взеха силите? Процесът на храненето още не е завършен, нищо не се е приготвило. На човека му се преплитат краката, а щом яде, се ободрява.

Когато храната се дъвче, трябва да се задържа по-дълго. В тревопасните животни храната се откъсва, поглъща се и се преживя – те имат двоен стомах. Човек трябва да дъвче дълго – при дъвченето бързият процес е неправилен. Колкото по-дълго време се дъвче, толкова по-добре за човека, понеже част от енергиите се всмукват от езика и се изпращат в организма. Когато храната се обръща в устата, се изважда потребната сила. След като се наядеш, онова, което езикът е изтеглил, ободрява; после можеш да продължиш работата си.

Може да направите един опит. Онези, които ядат месо или пастърма, да вземат биволска пастърма. Прекарайте храната, без добре да я сдъвчете, и не ще можете да ходите. Трябва половин час хубаво да се дъвче. Кога ще можете да ходите по-добре – след като сдъвчете храната добре или след като не я сдъвчете?

Казвам: сегашните хора много бързат; понеже имат бързи работи, бързо ядат. Ето една грешка. Работата с бързане не се свършва. Колко може да бързаш? Да допуснем,

че си закъснел на четири километра разстояние, пропуснал си трена или трамвая. Колко бързо трябва да вървиш пеш четири километра, за колко време можете да ги изминете? (*За 36 минути.*) В класа ще ви пишат отсъствие, закъснели сте. Четири километра трябва да изминете: какво трябва да правите, за да стигнете навреме? Ако имате пари, ще хванете такси.

Това е един процес. Бързо ядеш, понеже си закъснел, работата е бърза. В една работа, която е бърза, има нещо неправилно. С бързана работа не се свършва. Някой бърза събранието да свърши или хората бързат, засяга ги нещо. По време на война всички бързат да се екипират добре, всички бързат, да не би да бъдат изненадани. Значи процесът не е правилен. Щом започваш да бързаш в живота, това е един изключителен процес.

Сега в човека има едновременно много процеси, някои от тях са съзнателни, някои – несъзнателни. Да допуснем, че имате един процес. Може като седите, да кажете, че храненето като процес не ви интересува. Какво от това, като е процес – може и да не е процес... Ако ти дадат една работа, трябва да я свършиш. Гладен си – ще ядеш сутрин, като станеш. Това не е процес, работа е – застава си да ядеш. Ако яденето е процес, тогава защо, когато си болен, не искаш да ядеш? Като си здрав, сутрин, като станеш, казваш: „Трябва да се яде“; като се разболееш, не искаш да ядеш. Здравият казва: „Ще трябва да стана, ще пътувам, бърза работа имам“; болният казва: „Не искам да ям“. Той не мърда, лежи и говори: „Ни храната му искам, ни на работа отивам“. Дойдат близки и рекат: „Яж малко!“. Отговаря: „Нищо не искам“. Бащата и майката казват: „Какво стана с това дете, ще умре гладно“. Хубаво, но когато слугата каже, че не иска да яде, а господарят го кани, както майката го кани, господарят го уволнява и казва: „Безпредметно е – щом не ядеш, щом не искаш да работиш, върви си!“.

Ако храненето е процес, откъде е дошло наум на религиозните хора да искат да спрат този процес? Няма да яде човекът, ще пости; после, когато се разсърди, пак от-

казва да яде. При съднната този процес престава, понеже тя произтича от личните чувства – тогава при личните чувства децата отказват да ядат. При болест човек отказва да яде и при събуждане на личните чувства пак отказва да яде. Децата отказват да ядат и когато забележат, че в паницата не е сипано толкова, колкото искат. Те казват: „Няма да ям толкова малко“. Значи човек отказва, защото се е разсърдил; отказва, защото е малко яденето; отказва и понеже е болен.

Какво е необходимо в един процес, за да бъде той правилен? Да допуснем, че пеете. За да бъде пеенето правилно, какво е потребно? Вземете песента *Аз смея да кажа*. Там следват две ударения едно след друго. Няма да поставяте легато – да поставяте легато на всяка нота не е практично. Как ще го поправим сега? Имате *Аз смея да кажа* – на *да* и на *ка*- в думата *кажа* имате ударения. Позволяват ли се две ударения едно след друго? „Аз смея да кажа.“ В говоримия български език някой път хората не поставят ударението където трябва. Някой път и в английския е така – там имат правила, но понякога и на англичаните езикът се подхлъзва. За да бъде ударението намясто в песента, как може да се направи? На съдържанието да се постави един слаб слог, но при това построение без легато трябва да го направите, защото с легато е орташка работа, а орташката работа и кучетата не я ядат. Според правилата на музиката може ли да поставиш две силни ударения едно след друго?

Вие и в поезията имате силни и слаби срички, които се редуват. Да допуснем, че имате такъв един процес: две силни ударения вървят хоризонтално. Как бихте направили в музиката и без легато процесът да бъде правилен? За тази песен тук имаше цял спор. Така, както е построена, за да се измени ударението, как трябва да вървят тоновете? Щом дойде до *да* и *ка*-, може да се повиши, а *-жа* трябва да се понижи. Понеже в песента *да* и *ка-жа* вървят последователно във възходяща степен, там ударенията не съвпадат. Там *ми* трябва да се снесе или *ре* да се пови-

ши. *(Учителя пее песента с повишение на тона „ре“ при сричката „ка-“.)* Така, както го изпяхме, как е?

Тук нека не се намесват личните чувства. Имаме една грешка, която трябва да се изправи – не е важно кой е виновен. Представете си, че през една дупка трябва да прокарате ябълка. Дупката е малка, а ябълката е голяма. Мислим сега: да обелим ли ябълката, или да разширим дупката? Има две възможности – ако дупката се направи по-голяма, ще провретете ябълката. Но имате и друга възможност: да обелите ябълката. Тогава ще се поразвали формата ѝ, но ще я прокарате.

Сега ние искаме да поправим една грешка. По-хубаво е ябълката да се прекара цяла, това е правилното. Какво трябва да правим? Ако дупката не трябва да се разшири и ябълката не трябва да се смалява, тогава какво ще правите? Щом дупката не можеш да я разшириш и ябълката не можеш да я смалиш, вече си дошъл до легатото. Легатото значи, че дупката не трябва да се разширява и ябълката не трябва да се смалява. Ще обиколиш с ябълката около дупката, но през дупката няма да минеш – това е легато. Но въпросът е кога точно може да прекараш ябълката през дупката. Тогава ни най-малко няма легато.

Понякога някой човек поставя легато там, където не е позволено. Има места, където не трябва да поставяш легато, това е губене на време. В легатото законът е друг. Във всяко легато има по-мек тон, има едно завъртане, и това завъртане внася известна мекота. Там, където няма завъртане, тонът пак е хубав. Ако беше без легато, музиката губи своята мекота. Следователно един музикант и един певец слагат по някой път известна извивка в един тон. Да кажем, вземат един и същ тон – *сол*. Когато музикантът вземе с цигулката тона или когато певецът го изпее, ако го направят да трепти, се образуват малки извивки и той става по-мек, по-приятен, тонът има едно трептене. Образуват се големи междини и това трептене дава известна мекота.

Тази песен ще се измени. *(Един брат свири песента, както беше дадена първоначално, и после с новото из-*

менение.) Като заменим *ре* с *фа*, ударението намести ли се? *Ре*-то е прогресивно, *фа*-то задържа на едно място – да спечели нещо.

Отиваш при някого, а той не иска да ти плати. Удряш му една плесница – това е *ре*. *Ре*-то е марсиански тон. А при *фа* отиваш при някого, почерпят те с кафе и той ти плати. Казвам сега: едно кафе трябва да почерпим. *Фа*-то на коя планета е? На Луната. *Ре* откъде има право? За предпочитане е да даваш, отколкото да вземаш. Но казвам: друга философия има. В някои случаи по-добре е да вземеш, отколкото да даваш. Как ще го обясните вие? По-добре е да даваш, казваме, но всякога може ли да даваш? Само Бог може да дава: Той всякога дава, но и взема. Кога? Като види, че някой човек не живее добре на Земята, взема му живота; като види, че някой човек греши, най-последно му взема греховете. Следователно Господ взема от човека, но във вземането Той всякога има предвид да облекчи, да не създаде по-голямо нещастие.

Понякога, като страдаш, страданието е процес. Някой път Господ вземе страданието – заминеш си от света, очисти те. Казвам: голямо изкуство е да знаеш как да даваш и как да вземаш. Кой би желал, като иде в един дом, да му вземеш вола? Кой не би желал, като го срещнеш, да му вземеш товара? Казва някой: „Слушай, дай ми тази чанта“. Какво лошо има в това? Ако вас ви плаши, че като вземе чантата, няма да ви я върне, то е друг въпрос. Но ако той вземе чантата само да я носи и после ви я върне, какво от това? Всички сега трябва да постъпвате умно.

Сега трябва да извадим *ре*-то от редовете, понеже го произвеждаме. *Ре*-то трябва да отстъпи на *фа*, в реда на нещата е това. *Фа* седи малко по-горе от *ре*. В гамата, както са наредени тоновете по трептения, *фа* има по-високи трептения. В следната гама *ре* е по-високо от *фа*, но *фа* със същата гама е пак по-високо от *ре*. Сега, като заменим *ре* с *фа*, ще спечелим ли, или ще изгубим? (Отново изсвирихме песента по стария и по изменения начин.) В първия случай вие имате един изработен морал, от който не искате да отстъпите. Правилно, тъй трябва да бъде! *Фа* е един

малък компромис: щом заменим *ре* с *фа*, вече имаме компромис. С *фа* се внася известна мекота, това е политика – ти изглаждаш нещата. Най-първо отстъпваш, съгласяваш се, после пак се подемаш, пак тръгваш по своя път.

Питам: всякога ли трябва да поддържахме нашия морал? Представете си, че аз вървя по пътя и на пътя има деца. Може да ги разбутам, за да си направя път, но ако са силни хора, ще мога ли да ги избутам? Те ще ме бутнат. Тогава кое е по-хубаво? Да ги заобиколя. Като няма никой на пътя ми, ще тръгна както аз искам, както аз зная. Нашият морал не издържа, понеже не е абсолютен. Ако е абсолютен, той трябва да бъде силен. Между силните хора ти ставаш малък, между дупките ще се провреш... Изведнъж трябва да се видоизмениш: така да държиш пътя, че да минеш през дупките, без да ги засегнеш. Ако не можеш да минеш, ще ги заобиколиш. Ако са слаби деца, ще ги бутнеш, ще си пробиеш път.

Сега ще кажеш: „Трябва ли да отстъпя?“. Пред децата няма какво да отстъпваш, ще ги разбуташ, а пред силните ще отстъпиш. Представете си, че не можем да нарушим тази мелодия. Добре, но ако пеете с *ре*, веднага ще ви осъдят на десет години тъмничен затвор, а ако сложите *фа*, няма да ви осъдят. Тогава как ще пеете? Да кажем, че има закон, изваден за песента. Сега без никакво разлагане ще поставим *фа* и без легато ще вървим напред. Някои от вас, като сте сами, пейте по стария начин, а в общото ще сложим *фа* и без легато ще вървим напред. Аз установявам това; ако има грешка на друго място, и нея ще поправам. Узаконявам *фа*-то. Щом *ре* не може да свърши работа, ще ангажираме *фа* – който свърши работа, него ще поставим. (*Всички изпяхме песента с „фа“.*)

В пеенето силен човек е този, който прави грешки и веднага ги изправя. Някой път ще ви накарам да изпеете една песен като новобранци, без да я знаете, и после да я изпеете като артисти. Ние може отгоре на *ре*-то да поставим *фа* – и който обича, да пее *ре*, който обича, да пее *фа*. Някой има ревматизъм. Аз ще му свиря нашата музика и после ще свиря своята – ще видим при коя музика ще му

мине. В Природата има една неправилна музика. Не че не е правилна, но аз още не съм дошъл да свиря тази музика. Сега я коригирам.

Сега трябва да се пригответе. Вие пеете така, както светът пее, но днес ще пеете не като света, ще правите изключение. В тази песен думите „Аз смея да кажа“ означават следното: „Най-напред аз се страхувах, но сега съм герой – аз смея да кажа“. Едно време не можех да срещна мечка, сега мога. Тя погледне наляво – и аз наляво; както гледа тя – така и аз я гледам. Ако мечката срещне един праведен човек, тя не го закача. Ако никога не си казал лоша дума и не си направил нищо лошо, мечката ще мине, нищо няма да ти каже, но ако си говорил лошо за нея, тя ще се нахвърли върху теб, по миризмата ще те познае.

Това са неща проверени: един праведен човек, който никога не е говорил лошо за животните, може да мине покрай една кобра и тя нищо няма да му направи; но ако не е живял праведно, ако е говорил нещо лошо, веднага тия животни ще се нахвърлят отгоре му. И животните са страхливи. Мечката е и страхлива, и смела. Ако ти, като я видиш, се уплашиш, тя добива кураж – ще дойде, ще те наплюе. Плюе, плюе и казва: „Не те е срам – да те е страх от една мечка!“. Плюе, плюе и си заmine. Когато я видиш и ти стане приятно, тя ни най-малко няма да те плюе, нищо няма да ти направи. Щом ти мръдне сърцето и се уплашиш, мечката придобива смелост. Следователно всичките ви несполуки в света се дължат на страха. „Беганова майка не плаче“ – казват. Който бяга, майка му не плаче; който не бяга, майка му плаче. Щом си лош, трябва да бягаш; щом си добър, може да не бягаш. Казвам: човек трябва да създаде в себе си нещо положително.

Понякога български музиканти, големи авторитети, са коригирали някоя песен – и като прегледам начина, по който са я написали, виждам, че пак са направили грешки. Те са с крив метод. Има автори, които пишат много хубави работи, изгладени: един е поправял, а друг е гладил. Велики хора в музиката са гладили, гладили – и много

малко грешки можеш да намериш. Великите музиканти малко грешки оставят. Един е намерил една грешка и я е коригирал, друг е коригирал, после трети – всички са коригирали. Първоначалният автор казва: „Поправете тази грешка, онази поправете“.

Казвам: вие, докато не дойдете под влиянието на великите авторитети на музиката, музиканти не можете да станете. Някой път ще ви държа една лекция – да ви приведе ред факти, за да видите, че като запееете, при вас има един музикален свят. Авторитети има – щом сгрешиш, те веднага ще те спрат, казват: „Там не е право“ – и веднага ще те коригират. Ти пак направиш грешка – дразни те нещо, не върви. Тогава те те коригират и вземаш тона правилно. Един седи – коригира те; мине друг – коригира те. Ти пак свириш, те пак те коригират. Ако ги слушаш, ще се научиш да пееш и да свириш. Като решиш да пееш, трябва да привлечеш истинските музиканти. За един ден ще те научат, а ако не е за един ден, за една седмица ще те научат – ще ти дадат хубаво небесно вдъхновение. Когато мъчно заучавате нещата, вие сте в този свят, нямате съдействието на онези музиканти; когато пеете правилно, имате тяхното съдействие.

Има неща в света, които уреждат работите. Един офицер ми разказа своя опитност на фронта: „Един ден нещо ми казва: „Там ще заведеш войниците!““. Заведох ги там и целия ден не падна нито една граната. На втория ден извеждам пак войниците и те ми казват: „Господин капитан, там, където бяхме вчера, е безопасно.“ „Нещо ми казва, че там няма да бъде безопасно, да отидем на друго място!““. Войниците отишли на същото място, а той отишъл на друго. Падат толкова гранати, че нито един войник не останал жив освен офицерът. Не мислете, че където сте били вчера, ще бъдете и днес. Вие сте пътник, не се връзвайте – от невидимия свят ви нашепват.

Щом сте раздвоени, това раздвояване не е правилно. Една мисъл остава правилна, докато не си раздвоен. Щом си раздвоен, значи има нещо, което е вмъкнато от тоя свят. Щом престане раздвояването, вече имате правилна

мисъл и работата, която ще започнете, ще я свършите. Например някой излиза: тръгнал е, върви, после се спре, пак тръгне. Често аз спирам на пътя някои. Понякога казвам: „Какво е тръгнал този по пътя толкоз бързо?“ – и той току изведнъж спре; възприема моята мисъл и се спира, за да се регулира. Пита: „Какво трябва да направя? Ти казваш, че бързо вървя. Кажи ми как да вървя“. Ако му пратя втора мисъл, той тръгва. Тръгне ли бързо, втори път му казвам: „Няма да ходиш така, веднага измени темпото“.

Сега какво ми влиза това в работа? Аз имам съображения. Тъй както е тръгнал, той ще се препъне някъде. Казвам: много бързо вървиш! Много бързото вървене не е хубаво, по-полека върви! Като тръгнеш бързо, от невидимия свят ще дойде някой, ще ти внуши: „Много бързо вървиш“. Радвай се, че възприемаш една мисъл – и в този ден ти тръгва всичко. В Божествената мисъл няма раздвояване, там темпото е определено. Вървиш, но няма да има много хора и блъскане, по пътеката ще има слизване и качване. Пътеката няма да бъде много камениста, няма да бъде и много равна. Ще се прегърбваш, ще вземеш какви ли не методи.

Казвам: ще повикаме някой от тия, гениалните музиканти, и ще поискаме от тях мнение. Каквото узаконят, ще кажем: „Така е, грешката е в мен“. Аз трябваше да напиша песента и да кажа: „Тъй ще пеете, нищо повече. Никакво мнение! Който иска другояче да пее, да си напише една песен“. А аз ви оставям свободни, за да ви накарвам да мислите, и вие да работите, да вземете участие. Нарочно правя някои грешки, за да ви дам възможност да мислите как трябва да се поправят. Казвате: „Не може ли да се напише по-хубаво?“. Не, защото никога не можеш да извадиш един човек, който е влязъл в локвата, докато не се изцапаш. За да не се нацапаш, трябва да имаш канджа, да влезеш в локвата. Като нямаш канджа, ще вдигнеш крачолата си, ще го хванеш за ръцете, ще го извадиш и ще кажеш: „Как не те е срам да влизаш в калта! Срамота е да се цапаш“. Когато няма кого да вадиш, оправдава ли се влизането в калта?

Следователно по някой път е хубаво да се поощава човек – когато има защо. Казвам на този, който е паднал в калта: „Ти какво търсиш в калта?“. Той е гулял, напил се е – и без да знае, в тъмната нощ влиза там. Седи, не може да излезе, ще се удави... Казвам: „Още веднъж да не пиеш. Аз заради твоего пиянство се окалях, втори път ще бъдеш тъй добър да не каляш себе си, та да не се калям и аз заради теб“.

(Учителя написа на дъската:) „Тази погрешка трябва да се изправи“.

Колкото човек е по-учен, толкова повече грешки изправя.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

4. лекция, 18 октомври 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

НЕИЗМЕННОТО В ЧОВЕКА

Отче наши

Имате ли зададена тема? Каква е? (*Връзката между органичния и неорганичния свят.*)

Четете темата. (*Няколко души прочетоха темата.*)

Втория път пишете върху темата *Силни и слаби впечатления и какво е слабо впечатление.*

Ако някой би ви задал въпроса: „Каква е разликата между сладкото и силното вино, което опива?“, как ще определите опияняващото? Една разлика има по вкус. Сладкото има сладчина, но виното, което опива, и то има вкус. Какъв е вкусът на онова, което опива, нали сте пили вино? Някои от вас сте пили, но сте забравили. Вземете нещо друго – каква е разликата между сладкото и киселото? Съществена разлика има.

Учете се да разграничавате. Вие всички сте склонни към обобщение, но обобщението още не е наука. Обобщаваш в едно изречение: богатият е тежък, а сиромашът е лек; богатият е умен, а сиромашът е глупав; богатият е доволен, а сиромашът е недоволен. Има една съществена разлика между богатия и сиромаша. Като се дойде до органичното царство, между сиромаша и богатия има грамадна разлика. Писанието казва, че богатите няма да влязат в Царството Божие. Защо няма да влязат, как ще го определите? Богатият през малка дупка не може да мине. Понеже Царството Божие е най-малката дупка, богатият не може да мине оттам. А понеже сиромашът няма нищо, той може да мине през малката дупка, може да влезе в Царството Божие.

Това е външната страна, това е в материално отношение. Ако кажем, че някой човек е богат с ум и добродетели, а друг е сиромаш с ум и добродетели, тогава кой ще влезе в Царството Божие? Пресилена е тази работа. Бога-

тият няма да влезе; онези, които са материално богати, те няма да влязат в Царството Божие, а които са сиромаси в материално отношение, те ще влязат. Няма някой от вас, който не иска бъде богат – значи не сте кандидати за Царството Божие. Кандидати можете да бъдете за Земята, но не и за Царството Божие. Вие поставяте едно малко уточнение: „Много не искаме, а малко...“. Тук трябва да се направи една дефиниция за несправедното богатство и за праведното богатство.

Какво е предназначението на учениците от първи клас, какво е предназначението на учениците до четвърти клас? Предназначението им е да влязат в прогимназията. Какво е предназначението на тия от трети клас? Да влязат в гимназията. Англичаните и американците трите класа ги наричат *академия*, учениците – академици, а четвъртите и петите класове наричат *колегии*. Гимназистите са кандидати за университета, студентите са кандидати за света. Питам тогава: кой ви е дал право, без да завършите университет, да бъдете кандидати за света? По някой път искате да живеете в света. За да живее човек в него, той трябва да бъде подготвен. В Природата ти не можеш да влезеш в известно царство, без да бъдеш подготвен. На общо основание ще се подчините на реда в Природата. Някой път протестирайте в света, че нямате място, нямате положението, което искате. Че как ще имате? Трябва да имате едно определено понятие за света. Вие вземате обратната страна, тъмната страна на света.

Говорите за органичен и неорганичен свят. По липса на думи го наричам така. Щом неорганичният свят стане органичен, той е изгубил нещо: изгубил е в едно отношение, спечелил е в друго. Неорганичният свят, щом стане органичен, губи от своята чистота. Неорганичното е всякога по-чисто. В растенията има донякъде чистота. Щом влезете в животинското царство, там нечистотата се увеличава. Като дойдете до човека, нечистотата е най-висока – в него нечистотата е дошла до максимум. Човекът е най-умното, но и най-нечистото същество.

Грехът не е нищо друго освен нечистота, той е крайната нечистота. Това, което наричат *грях*, е нечистота. Най-

нечистото същество е човекът. Сега питат: „Кое същество е най-нечисто?“. Нужно е едно малко разграничение. Вие сега мислите, че човек е чисто същество. Голямо миене има от външната страна – другите не могат да се къпят толкова, колкото човекът. Само рибите, които живеят във водата, го надминават по миене. Но вземете човека в неговото съзнание, в неговото подсъзнание – какви ли не мисли има, какви ли не чувства, които са нечисти. Вземете всяка мисъл не като грешна – най-първо тя е нечиста. Грехът е после, това е друго състояние.

По какво се отличават благородните метали от простите? Едните се окисляват отвън, нечисти стават, образува се една ръжда. При другите, благородните метали, окисляването е много слабо, а някои почти никак не се окисляват. Тогава значи, че ако вие се окислявате, имате изобилно количество от най-неблагородните метали. Вкисването е признак, че сте богати с неблагородни метали. Някои от вас, понеже не сте запознати със съвременната наука, която върви напред, ще видите, че много учени хора в света са просто деца в някои отношения. В едно отношение те са учени математици, а в много малки работи са като децата. Учените като паяка отлично оплитат мрежата, но друга работа не умеят. Много голям майстор е паякът, от една каша изплита тънко влакно, но е специалист само в тази област. Той има понятие от метеорология. Щом се развали времето, взема в съображение известно положение. Той има стратегия, измерва геометрично. Като се пусне от едно място, строи нишката, прави математически изчисления, чака вятърът да го отвее, залавя се за друго, започва да прави мрежата и я направя. В този паяк се събужда съзнанието, че трябва да мисли при много големи несгоди. Ред поколения при паяците са претърпели големи несгоди и са се научили да предат. Кога са научили това изкуство, кой ги е научил?

От незапомнени времена рибите в океаните имат по опашките електрически лампички, имат и на главите си, навсякъде имат такива лампички. Преди колко милиона години са го научили? Носят ги по наследство, като че

се раждат с тях. Прави ги някой, окачва ги. Защо им са лампите? Те не са за развлечение. Най-първо са нужни, за да им показват храната. А може би и те не искат да ходят в тъмното. Голяма тъмнина има долу. Колкото пластовете са по-дебели, толкова повече лампички имат. Направили са си лампички, за да си намират храната.

Казвам: знанието на човека е светлина. Щом ние говорим за човешкото съзнание и за човешкия ум, подразбираме светлина. Щом имаш ум в какъвто и да е смисъл, този ум произвежда светлина. Тогава лошите хора и добрите хора се отличават по едно качество: лошите употребяват светлината само отвътре, а добрите – отвътре и отвън. По някой път, когато лошите искат да скрият своята грешка, скриват светлината отвън, за да не се вижда, а добрите слагат светлината отвън, когато искат да покажат своето добро. Добрият слага светлината отвън, за да се видят неговите дела – че са добри; а лошият скрива своята светлина, за да не се види, че неговите дела са много лоши.

Казват за някого, че си крие светлината. Защо я крие? Интересите не му позволяват. Нали сте ходили в тия манифактурни магазини? Най-калпавите дрехи там ги слагат в най-затънтеното къоше, където има малко светлина, и в тъмното не можеш да видиш какъв е платът. Казват: „На светлината се разваля. За да не се развали платът, трябва да бъде на тъмно място“. Като го вземеш, той е най-калпавият плат, разваля се. Като го извадиш навън, виждаш, че не е такъв, какъвто го искаш.

Това са неща, останали от памтивека в човека, наследствени черти. Например какви са съображенията на един търговец, който е сложил тия калпави платове на дъното? Има си свои съображения човекът. Или пък някой гостилничар – и той си има съображения, та като остане ядене от миналия ден, го слага в новото, разбърквайки го. И хлебарят прави същото – останалия хляб, който не се продава, го размива, слага го в новото замесено брашно. По някой път в хляба намирате някое парче от стария, опечено отново. Ядеш, ала виждаш, че хлябът не е така вкусен.

Такива хора с малко развалят хубавите работи. Ти не можеш да намериш хубаво вино да те опие – постоянно наливат вода; виното се увеличава и престава да бъде опиващо. Най-първо е било хас вино, после изгубва това качество, понеже като източат един килограм, наливат един литър вода; два килограма източат – два наливат, докато най-сетне виното изгуби своя вкус. Ако иде един праведник, когато кръчмарят е докарал виното на вода до последния номер, какво ще каже? Ако се съберат двамата, ще имат диаметрално противоположни възгледи за това вино. Единият ще каже: „Калпава работа, не е хубаво това вино“, другият ще намери, че е хубаво за пиене, защото това вино се приближава до водата.

Така във всинца ви има два противоположни възгледа: възгледът на вашата плът – на пианицата, хасъл бекрия. Аз наричам плътта баш бекрия, а духа – трезвия човек. Духът е трезвият, а плътта – хас бекрия. Сега духът се стреми да възпита хас бекрията, да го направи въздържател. Там е всичката борба – говори му, учи го, доказва му; но той тъкмо ще реши, че няма да пие, и пак се подхлъзне. Онзи пак му проповядва – имат си работа сега.

За да стане мисълта малко по-ясна, ще направя едно сравнение: плътта е месоядна, духът е плодоядец. Всички хора, в които плътта е силна, без разлика, са месоядци; всички, в които духът е взел надмощие, са плодоядци, няма разлика. Месоядството се дължи на силната човешка плът, затова те вървят заедно. Онези, в които е силна плътта, имат благоутробие. След като се наяде такъв, тегли му една чашка десетгодишно винце и казва: „Хубаво е, в реда на нещата е“. В закона на плътта е това. Пък какво лошо има да пие човек винце? Какво казва там Свещената книга? Това е за пианството. Да пие човек, но без да се опива. Лошавината на виното седи в това, че е направено от ония много нисши микроби и от изверженията на тия микроби. Следователно то е развалило своята сладост, в него се е образувала малка стипчивост, малка киселина, малка лютивина; после то е опиващо и ограничава малко човешкото съзнание. Тия нисши животни оставят своите качества.

Зная ги онези, които пият – някои от тях са много замислени, преди да се напият, а като се напият, оправя се езикът им, дърдорици стават, бърборят. Някой е мълчалив, но щом започне да се напива, почва да пее, дори като върви по пътя, пее навсякъде. А други, като се напият, изваждат нож, искат да се бият. И със столове се бият, пехливани са. Това показва какви са били онези, които са направили виното. Тия малки буболечици са внесли нещо много лошо във виното. Сладкото вино е благословение, но това, опиващото – не.

Ще ви наведе на друга мисъл: не само виното ферментира, но и човешките чувства. Има едно астрално вино, което ферментира – ферментиране на чувствата има. Има едно вино в менталното поле, в умствения свят, умствено вино – и то ферментира; известни мисли ферментират. Някои от вас сте въздържатели на физическото поле, но баш бекрия сте в астралния свят. Други сте въздържатели във физическото поле и в астралния свят, но в умствения сте баш бекрии.

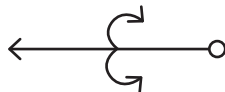
Пиянството не е само на физическото поле. Когато проповядваш въздържание, в трите свята трябва да се проповядва, защото и в трите свята има пияници: на физическото поле, в астралния свят и в умствения свят. Има мисли, които ферментират и в умствения свят, като ги приемеш. И възпитанието във въздържание е да се образува чувства, които не ферментират, мисли, които не ферментират.

Представете си, че ви каже някой думата *мушеник*. Това е чужда дума. Преведете какво значи *мушеник*, каква дума е това? *Му*. *М*-то означава слизване в една гъста материя, *у*-то в египетската азбука показва, че човек е обърнат с краката нагоре и с главата надолу. *Мушеник* е човек, който слиза в гъстата материя и не знае да мисли. *Ш* е буква, която означава, че някой иска да направи нещо и да се прочуе.

Една майка имала един син. Тя казвала: „Синко, и от теб човек няма да стане, хората какво ще кажат за тебе? Ще останеш незабелязан, никой за теб нищо няма да го-

вори. Ти къща няма да въртиш със своя ум“. Един ден той се напил. Върнал се вкъщи, легнал – къщата се върти и той казал: „Мамо, ти казваше, че къща няма да въртя, но виж сега как мога да въртя къщата“. Върти се къщата... Вестниците писали, че той се е напил и е направил един скандал. Казва: „Мамо, ти казваше, че няма да бъда прочут, а ето – вестниците писаха за мене“.

Мошеникът. Мошеникът има условие да се поправи. *И*-то показва, че в края на краищата, след като направи много грешки, от опитността си той ще дойде до заключение, че не си струва да се живее така. Мошеникът е човек, който, като се намери натясно, ще се измуши отнякъде, отгук-оттам ще мине. Той може да се нарече мошеник, може да се нарече и шмекер. Думата *шмекер* откъде е дошла? Вие употребявате тази дума, казвате: „Той е шмекер“. После казвате, че е долапчия, прилича на арменски долапи, но знаете ли на какви долапи – където пекат кафе. В думата *мушеник* опасната страна е в *е*-то (*фиг. 1*) – вдясно не е опасно, но вляво е опасно. Сегашните хора, като пишат, не могат да си представят каква голяма опасност могат да си създадат, ако не знаят как да пишат.

Фиг. 1

Съвременните хора мислят, че са достигнали до върха, че не правят грешки. За отбелязване е, че в сегашната култура стават най-големите грешки. Никога в света не са ставали такива пакости, както сега, в миналото прегрешенията на хората са били много по-малки. Има нещо, което им липсва.

Сега хората търсят ред методи за възпитание. Някои учители спорят трябва ли да се бият децата, или не трябва; трябва ли да се наказват, или не – и после се оплакват, че малките деца, учениците, не могат да седят на едно място. Децата обичат подвижността. Да ги държиш 15–20 минути в едно съсредоточаване е достатъчно, повече не може – трябва им едно развлечение. Ако учителят има един инструмент, пиано да кажем, като им преподава десет минути, да иде на пианото – като започнат да говорят,

да им изсвири няколко тона – и те ще утихнат. Той може, без да каже ни дума на децата, да ги накара да направят това, което иска – музикално може да ги накара. А сега ще иде, ще хване едното дете за ухото, ще го разтърси; това ще почука по носа, онова ще почука по носа. И тогава се постига целта, но учителят огрубява. Ти ще хванеш за ухото един ученик, но тази линия на движение ще остави лоши последствия в теб.

Искаш да направиш бележка някому, но не знаеш как да я направиш. Ти не знаеш как да поставяш линията. В дърпането на ръката има една линия, която влияе. Я ми кажете, когато искате да морализирате някого, по кой начин ще му говорите? Всички го правите, но кой е най-правилният начин, не знаете, вследствие на което не се постига целта. Един по-стар приятел имал друг приятел, по-млад, и той ми разправяше как веднъж го повикал, като свивал нагоре показалеца си. Онзи кипнал, разсърдил се – как ще го вика така, с единия пръст, как смее така да му говори – крайно се възмутил. Много други обиди му казал по-старият и той не се разсърдил, но се разсърдил, защото го повикал с пръст. Не се обидил от думите, от движението на пръста се обидил.

Това е едно движение, което не е хубаво. По някой път всички го правите. Прав е този човек. Той е сух кол, забит в земята, там всеки може да се блъсне, нищо повече. После, себе си как викате? И на себе си говорите така. Как трябва да си кажеш? Този пръст носи благородството на човека, достойнството му. В астрологията този пръст е на Юпитер. Трябва да цениш в какво седи това достойнство.

Сега това са отвлечени работи. Идеята, която може да се прокара, коя е? Вие най-първо няма да можете да съедените нещата. Ако човек постави хоризонтално показалец към вас, ще ви бъде ли приятно? Ножът, който ви посочва, или някое шило, с което шият обувки, това е първият пръст. Пръстът може да стане шило, може да стане игла или перо. Вземаш перото, пишеш с него – то е първият пръст. Ако не знаеш как да пишеш, можеш да напишеш много глупави работи с перото. И Христос писа на земята. Какво? Като го написа, всички излязоха навън.

При особени случаи човек може да повдигне пръста си, но съзнанието му трябва да бъде много будно. Като вдигате вашия пръст, съзнанието ви трябва да бъде много будно, за да коригирате ония енергии, които ще се събудят. Например някой от вас се обиди. Ако иска да си отмъсти, той ще наведе глава надолу, ще има един ъгъл от 45 градуса наляво. Хората не разбират психологията на това – вляво е гъстата материя, в която влизат. Така той мисли по кой начин да си отмъсти, избира средства. Ти му говориш, а той гледа надолу, има други съображения. Други хора, след като се обидят, повдигат глава, вдигат носа си. Казват: „Вдигнал си е носа“. В противоположна посока, вдясно, има един ъгъл нагоре.

Ако навлезете в тия работи, ще влезете в друго противоречие. Ъгълът, който се образува, когато един човек си навежда врата и главата наляво и надолу, означава едно, а онзи, който вдига носа си вдясно и нагоре, означава друго. Какво мисли онзи, който е вдигнал носа си? Някои от вас, като се обидите, току си вдигнете носа. Какво мислите да направите? Някой път, като сте правили това, какво сте мислили, каква мисъл ви завладява?

Какви мисли преобладават в човека – не знаете; не знаете какво мисли той. „Мен не ме е страх, аз всички режа.“ Като вдигне глава, той преценява нещата. Там опасността е в друго отношение. Той си дава една преценка, предполага за себе си повече, отколкото може да направи. Казва: „Мислиш, че не мога да го направя?! Мога!“. После, като дойде да го направи, вижда, че не може, и наведе глава. Ученикът, като си знае урока, гледа нагоре, а като го скъса учителят, навежда глава и държи ръцете отпред, надолу.

Когато човек държи ръцете си отпред и надолу, това е един лош признак. Вие не подозирате това. Много деца държат при известни случаи ръцете си така. Детето, като го скъсат, наведе глава, пусне ръце отпред и надолу, казва: „Мен сега ме късат, но един ден, като стана учител, и аз ще ги късам. Като дойдат онези, ще им дам да разберат“. Той ни най-малко не е придобил от тези уроци нещо благородно – мисли как един ден, като стане учител, ще

се качи на катедрата и също ще къса на общо основание. Някой път майката мисли, че детето, като стои с ръце отпред и надолу, е много смирено. Не, не, ни най-малко, съвсем друга мисъл има в него. То казва: „Мен сега ме мачкат, но и аз ще ги мачкам“. Мисли, че като мачка другите, и то ще се повдигне.

Кое положение трябва да вземе детето? Благонадеждните деца не слагат ръцете си отпред и надолу, а ги пускат свободно отстрани. Някой казва: „Скъсах ме, но аз ще поправа тази работа“. Най-естественото положение е това – закъсаш ли, не си слагай ръцете отпред и надолу. За да се оправят работите, сложи ги отстрани – и те ще се оправят. Щом ги слагаш отпред, работата няма да се поправи, ще направиш още по-голяма грешка, защото не може да има едно движение в теб, ако няма съответна мисъл.

Всяко движение, което правим в света, не е само наше. Трябва да знаем, че има унаследени движения, но те зависят от един разумен или от един лош живот на миналото. Може би преди 100, 500, 1000 поколения в нас са образувани тия наследени черти. Те са разумни движения. Искаме ли да изправим поведението си, трябва да изменим тия течения, нова мисъл да създадем в ума си. Трябва да влезем в по-възвишените мисли и те ще дадат това направление, което ще ни освободи от навиците.

Много от вас имате такива привички – като не можете да разрешите нещо, започвате да се чешете отзад. Щом човек се чеше отзад, той търси начин да заобиколи по лесен път. Чесането отзад всякога подразбира да минеш, да заобиколиш, да се справиш с една мъчнотия. Ти сега може да минеш така, но втори път ще се натъкнеш на по-голяма мъчнотия. И дядо ти е имал навик да се почесва, и ти се почесваш. Или дядо ти е имал навика да слага пръста си отдясно на челото, на долния край, и ти поставяш показалеца си там, за да смяташ – там са математическите способности. Това е геометрично отношение, формите са там. Ти трябва да смяташ по кой начин, при кои геометрични форми можеш да решиш въпроса. Някой се пипа отзад. Там са съвсем други чувства. На челото е

умственият свят – ти мислиш как правилно да разрешиш известни мъчни задачи. Някой слага пръст накрая на челото... Някой е седнал, замислил се е, сложил е пръст на челото – и мисли.

Казвам: хубавата мисъл всякога има едно движение, една правилна линия в света – и в тази линия има по-голяма надеждност за постигане на нещата. Хората нея са я сложили да означава линията на надеждата – това е котвата. Тя не е нищо друго освен двата крака, повдигнати на пети. (фиг. 2)

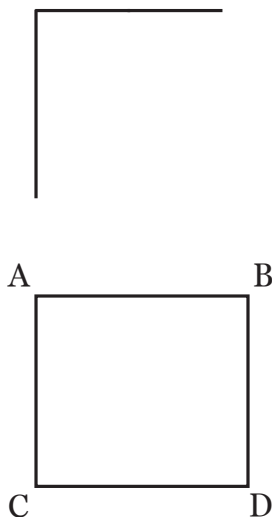

Фиг. 2

Пръстите показват умствената страна на човека, дланта представлява чувствения свят, ръката до рамото представлява физическия свят. Умствената страна са пръстите, астралният свят е дланта, физическото поле е ръката от дланта до рамото. Следователно ако ти си господар на пръстите, в тебе умът работи; ако си господар на своята длан, ти си господар на своите чувства; а ако си господар на ръката от дланта до рамото (в тази част да се свиват костите), ти си господар на ония физически условия, при които можеш да работиш. Майсторът на физическото поле винаги има сръчност. Със свиването на ръката в лакътя той много въпроси разрешава, но всичко зависи от движението на пръстите, от движението на дланта; и най-после зависи от цялата ръка.

Всичко това трябва да се преведе, трябва да се въведе в съзнанието, за да знаем всяко движение към коя област спада. Някои движения спадат към подсъзнанието, някои – към съзнанието, някои – към самосъзнанието, и някои – към свръхсъзнанието. Защото в даден случай, ако не можеш да предизвикаш едно чувстване или една мисъл в подсъзнанието, в съзнанието, в самосъзнанието и свръхсъзнанието, не можеш да имаш съответното движение, не можеш да имаш и резултатите, които очакваш.

Ще ви дам едно правило. Мнозина от вас трябва да дишате. Някои дишат, но навеждат глава наляво, надясно. Когато дишате, не дръжте главата наклонена и много

Фиг. 3

назад. Това е ъгълът на нормалното положение на главата. Какво означава $2/4$? Две четвърти от квадрата какво представлява, как ще го разделите? (Като половин квадрат.) (Фиг. 3) В геометрията това е много правилно, но в органично отношение три линии ще дойдат тук, имате $3/4$; и после имате $4/4$ – последната линия, получавате целия квадрат – ABCD.

Ако имате $1/4$, какво означава това; $1/4$ как ще я напишете в квадрата? $1/4$, $2/4$, $3/4$, $4/4$ как ще ги изразите? Ако имате $2/4$, тогава имате две линии в квадрата, но само с линии не можем да изразим $2/4$ от квадрата, защото под $2/4$ от квадрата разбираме линии, които ограничават пространство с известни възможности. Под това пространство – $1/4$, $2/4$, $3/4$, $4/4$ ние не разбираме само линии. Тогава поставяме $1/4$ AB; ако имаме $2/4$, тогава може да има AC. Но всякога под $2/4$ ние поставяме тия ъгли, които съответстват на взаимодействието. Всеки един ъгъл е център на известна органична дейност.

Всяко пространство, затворено между две линии, които са сложени една до друга, винаги показва, че две същества са в движение в правилна посока. Успоредните линии показват, че действат две разумни същества. Щом линиите не са успоредни, съществата не са разумни, между тях има дисхармония. Само трябва да се знае дали така не се виждат перспективно. Ако има перспектива, успоредните линии, ако се наблюдават под ъгъл, изглеждат, че се пресичат. Те може да са успоредни, но перспективно изглежда, че се пресичат. Като гледате успоредни линии, нали виждате, че те се приближават, без да се допират? Кое е онова, което показва на нашите очи, че двете ли-

нии се допират? Това показва далечината в пространството. Линиите отиват много далеч и там, където се пресичат, е най-далечното пространство. Следователно когато виждаме, че тия линии се пресичат, като се пресекат, те имат едно разширение. Две успоредни могат да ви дадат илюзията, че се пресичат. (Фиг. 4)

Фиг. 4

Това е качество на съзнателния живот. Пречупването понякога зависи от съзнанието. Казва някой, че слънчевите лъчи се пречупват, че светлината, като се прекара през известна среда, се пречупвала. Слънчевите лъчи никога не се пречупват. Където има светлина, има и сянка. Всъщност сенките се пречупват. Защото ако слънчевите лъчи се пречупват, ако лъчите могат да се пречупят, те ще се върнат към Слънцето и не могат да постигнат своята цел.

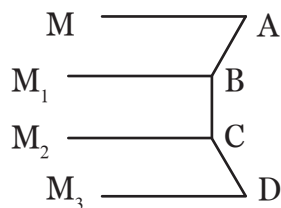
Казват, че някои лъчи са излезли преди 90 милиона години от някое далечно слънце и сега пристигат на Земята. Тогава на колко места става пречупването? Не, светлината не се пречупва, сенките се пречупват. Сенките имат отклонение, а светлината няма никакво отклонение. Това са метафизически работи. Дали са верни, или не? Те са верни за онези, които разбират; не са верни за онези, които не разбират. Щом светлината се пречупва в една призма, тя е много слаба. Светлината не може да се пречупи – има нещо, което се чуи в светлината, но това не е светлината. Кое е това, което се чуи? Тя се е огънала сега. Казвате: „Един човек се е огънал“. Един човек може ли да се огъне? Човекът никога не се огъва, огънало се е неговото тяло. Или казват, че един човек се е отклонил. Този човек, който не завзема никакво пространство, а същинският човек не завзема никакво пространство, накъде ще се отклони той? Кажете ми, това, което не завзема никакво пространство, къде ще се отклони? То не може да се отклони.

Човекът е безпространствен. Всички пространствени неща се отклоняват и се огъват, а пък човекът, който не завзема никакво пространство, не може да се огъне. Огъва

се неговото тяло – огъва се астралното му тяло, огъва се менталното му тяло. Съзнанието може да се разшири, то може да се огъне, но същинският човек, този, който постига нещата, е неизменяем. Той всичко изменя, но сам не се изменя, него не можеш да го измениш. Той всичко изменя... Мисълта е малко неясна, нали? Та ще си послужим с един чертеж. Представете си, че една точка се движи в една посока. Точката може ли да се огъне? Пътят ще се огъне, пътят, по който тя върви, ще се огъне, но точката не се огъва. Линията се огъва. Значи в едно съзнание тя огъва работите, без самата тя да се огъва. Някъде се огъва пътят, изменя се, но тя не се изменя. Защото ако човек може да се измени, неговата работа е изгубена. Обаче той може да огъне пътя си, да измени своята мисъл, но човекът сам да се измени – не може.

Тази точка, която се движи, се огъва в пътя. Пътят е огънат, но точката – не. Разумното, след като се движи, може да измени пътя. Например по линията ABCD. (Фиг. 5) Нейните съображения са такива, че може да направи успоредни линии MA, M₁B, M₂C, M₃D. Дето има успоредни линии, какво огъване има? Всяко

огъване не е нищо друго освен две успоредни линии, които могат някъде да се пресекат. Но това е само перспектива на вашето съзнание – само изглежда, че в далечното пространство са се пресекли. Тия линии са успоредни. Затова човекът, който не се огъва, може да поправи огънатите работи. Новата философия е в този закон. Сила-

Фиг. 5

та на човека е там, че неговите пътища се огъват. Това е друг въпрос. Но човекът не се огъва, следователно той може да поправи своите мисли, своите чувства и своите постъпки. Там е самовъзпитанието на човека – той да вярва в това. Щом човек вярва, че може да се огъне, неговата работа е изгубена – той няма основа, на която да постави самовъзпитанието си. Казва: „Тази работа е невъзможна“.

Невъзможна е, понеже не е поставил чувствата в правата посока; не е възможна, понеже не е поставил постъпките в правилна посока. Затова казвате, че трябва да се научите да мислите.

Когато те сполети най-голямото нещастие в света, кажи: „Това най-голямо нещастие е илюзия“. Тогава как се представя то? Ами че илюзия е това. Вечерно време сънуваш, че носите една голяма торба със злато, мислите да уредите живота си – и се зарадвате. Тъкмо се зарадваш – събудиш се, а торбата я няма там. Питам тогава: къде отиде торбата? Как ще обясните сънния живот? Представете си, че вие на физическото поле правите голяма погрешка; или ти сънуваш, че убиваш някого. После съжеляваш, че си го убил, питаш се: „Защо го убих?“. Събудиш се – и видиш, че никого не си убил. Може ли да те дадат под съд, защото насън си убил? Ти насън сънуваш, че си убил Стоян, своя съсед – пукнал си главата му. Сутринта ставаш – Стоян си е жив, нито пък главата му е пукната. Питам тогава: къде си го убил? Може ли да те хванат, че да те съдят за убийство? На физическото поле няма какво да те съдят, Стоян е жив.

Сега всички вие страдате от кошмари: от сънни кошмари, от сънни несрети, от сънни непостижения, и мислите, че нещата не сте ги постигнали. Едното е илюзия и другото е илюзия. Ти мислиш, че си вързан с десет възела, и казваш: „Отиде вече“. Реалността не е сън. Там, дето има сън, резултатите не са реални – това е светът на сенките, туй е сънен живот. В реалността е друго нещо... Следователно истинският човек се радва на постиженията на всички хора, те са негови постижения; той скърби за погрешките на хората като за негови погрешки – онзи като изгуби, и той губи. Този човек счита постиженията на учените хора, кой каквото е постигнал, за свои постижения; ако те не са постигнали нещо, счита, че и той не е постигнал.

Така мисли мъдрецът, така мисли онзи човек, който се е възпитал: като види, че някой човек е здрав, радва се и той. Вие считате, че когато сте здрави, тогава светът се

урежда. Това е едно самозаблуждение. Събуждаш се – и ще видиш, че не си здрав човек. Сега това, което ви говоря, какво ще бъде? Днес вие имате едно сънно състояние – както седите, сте в сънно състояние. Вие спите сега всички, спите и всички сте в четвъртата степен на съня. Защото при сън от четвърта степен човек е почти ясновидец, ала той вижда нещата по-далечни, но като се събуди, разбира, че е сън. Вие, както сте, се намирате в сънно състояние. Тогава сте готови скандал да направите... Мислите, че някой ви е взел 100 лева – и ти си ги искаш, че как може тъй! Ти сьнуваш, че някой има да ти дава 100 лева. Остави го този.

Снощи говорих на един, че когато търговецът фалира, когато изгуби всичкото си имане, трябва да направи един голям банкет и да благодари на Бога, че се е разплатил. Когато започва търговия наново, това е много сериозна работа – той започва търговията, няма дългове и тогава се радва. А онзи, фалираният търговец, се е разплатил. Той трябва да разбира това и да каже: „Слава Богу, разплатих се, леко ми е да душата“. Сега вие ще кажете: „Ами всъщност тъй ли е? Ами всъщност не е ли така?“. Един от двата резултата е прав. Кой е прав? Една мисъл, която е права, всякога може да се провери; едно чувство, което е право, всякога може да се провери. Едно чувство, което не е право, може да се провери – за това не се изискват дни и години. Още сега ти можеш да провериш някои неща.

Сега не искам да възприемете една теория, която да увеличи несретите ви в живота. Например някой човек има да ти дава и ти казва да вярваш в Бога: „Има Господ“. Той иска да те убеди да станеш вярващ и пита: „В Бога не вярваш ли?“. Той иска да убеди някого да вярва в Бога, за да не му иска стоте лева, които има да му дава. Сега вие как бихте разрешили този въпрос? Представете си, че имате да давате сто лева, а нямате нито пет пари в джоба си, и ви хване този, комуто имате да давате – какво трябва да кажете на вашия кредитор? Кажете ми, как бихте разрешили въпроса най-първо? Има три начина: ако си силен, ще го хванеш за краката, ще го вдигнеш и ще го свалиш.

Питаш го: „Искаш ли си стоте лева?“ „Искам ги“. Дигнеш го с главата надолу. „Искаш ли парите?“ „Не, не ги искам“. Вдигнеш го с главата надолу и питаш: „Искаш ли парите?“ „Не ги искам“. Свали го тогава с главата нагоре. Той пак си иска парите. Вдигнеш го наново с главата надолу – той престава да ги иска. Тогава го изправи с главата нагоре.

Казвате: „Оставете всичко на моята добра воля“. Тогава изваждам правилото: щом силният има да ми дава, ще кажа: „Както искаш, аз съм напълно съгласен с онова, което ти ще направиш. Ще ми бъде приятно онова, което ти ще направиш“. Силният ще те хване и ще те вдигне – какво ще направиш? Няма да му кажеш: „Ти не си прав“, че това, че онова – това са празни работи, то е губене на време. Тебе те унижава онова, че с Бога искаш да си вземеш парите – значи ти си страхливец. Аз ако съм вярващ, ще кажа: „Слушай, имам да вземам сто лева от тебе, ще ми ги дадеш ли, или няма да ми ги дадеш?“ „Няма да ти ги дам.“ „Тогава няма да се мръднеш от мястото си“. Рече той да стане, не може – седи час, два, три... Казвам: „Ще платиш ли? Ако платиш, ще те пусна, ако не платиш, ще те върна“. Как няма да плати – и двеста лева ще плати. Това значи сила. Какво ще му казваш: „Вярвай в Господа!“. Значи ще му кажа да плати стоте лева. Откаже ли да ги плати, аз, силният човек, ще го закова намясто. Щом ми каже: „Ще платя“, значи съм силен човек; щом откаже да плати, аз съм слаб човек. Щом онзи каже: „Както обичате, оставам на вашето разположение, на вашето съзнание, на вашата добра воля, на вашето благородство“ – той е слаб.

Сега вторият начин какъв е? Разгледахме случаите, когато силен и слаб и слаб и силен имат да дават. Сега другите начини може ли да ги измислите? Например когато слаб от слаб има да взема... Сега ето го и другото положение. Един човек има да ти дава сто лева, но няма нищо. Нито има часовник, а дрехите му са скъсани. Ако тях ги продадеш, два лева ще вземеш, за шапката – половин лев, за обувката – един лев. Какво тогава ще продадеш? А пък той например е здравеняк. На този човек му казвам: „Слушай, аз ще те туря на служба. Имам едно лозе. Ти моти-

ка имаш ли?“. Дам му мотика – копае човекът. Два дена като копае на лозето, уредихме стоте лева. Аз съм учен, а той е силен в мускулите. Като копае два дена, казвам му после: „Прекопай лозето“. Прекопае той лозето, давам му други сто лева – и ставаме приятели. Плаща ми така сто лева дълг и аз му давам още сто лева. Той си отива. Човекът имаше да ми дава сто лева, но след четири дни, като поработи, аз го изпращам с още сто лева в джоба. Това са умните хора. Тъй щото, когато един човек иска да му платиш стоте лева, ще те изпрати на лозето – така ще му платиш и ще ти даде още сто лева.

Сега третия начин го намерете вие. Постъпете сега според новото учение. Третия метод някой друг път ще ви го кажа.

Отче наши

5. лекция, 25 октомври 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ЗНАНИЕ И ЧУВСТВИТЕЛНОСТ

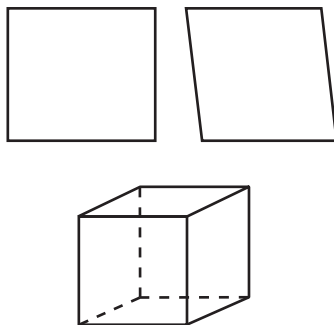
Отче наши

Към кой свят спадат впечатленията? Четете темите си.

Чете се темата „Силни и слаби впечатления, силни и слаби мисли“.

Пишете тема върху *Свойствата на четните и нечетните числа. (Имали сме такава тема.)* Щом сте имали, щом един въпрос е проучен, в какво седят свойствата? Пишете тогава върху *Свойствата на двойните и на тройните числа. (Не ги знаем.)* Ще помислите малко, макар че не ги знаете. Та едно дете, като се ражда, знае ли всичко? Някои неща са съвсем незнайни, после стават знайни.

Какви са свойствата на точката в геометрията? Колко елемента има геометрията? Да оставим сега геометриците какво мислят. Колко елемента има геометрията? (*Точката, линията, плоскостта и тялото.*) Точката е един елемент. Да допуснем сега, че имате една плоскост, която е квадратна. Ако квадратът измени своята форма, той става един ромб. Какво отношение имат линиите; границите на тази фигура какво отношение имат? Сега имате понятието център, имате точка. Математическата точка е безпространствена, а геометрическата каква е? Каква е разликата между математическата и геометрическата точка? (*Еднакво се определят – че нямат никакво измерение.*) Не че

Фиг. 1

точката е несъизмерима, тя е съизмерима. Защо е несъизмерима? Защото няма с какво да се мери.

Сега имате един метър, имате една единица, с която мерите. Несъизмерима ли е тази единица, понеже няма друга мярка, с която да я мерим? Според вас коя е най-малката мярка, с която можем да мерим? Тогава може да вземем от две несъизмерими неща да направим нещо, което е съизмеримо. Между две точки може да теглим една права, която можем да вземем за мярка. Две точки са несъизмерими, но правата линия е съизмерима, тя служи като единица.

Сега да допуснем, че имаме четири съединени линии, и да допуснем, че тия четири линии са перпендикулярни една на друга. (Фиг. 1) Ако са перпендикулярни, какво имате тогава? Ако се пресекат тия четири перпендикулярни линии, каква фигура ще се образува? Колко граници има тялото? Нали човек е едно тяло, после растенията са тела, животните са тела, камъните са тела. Значи телата имат разнообразни свойства. Да кажем, отношенията на две тела какви са? Едното тяло е растение, другото тяло е човешко тяло. Какви са свойствата им, начинът на храненето им един и същ ли е?

Телата нали се увеличават или се намаляват? Сега да дойдем до чистото механическо гледане. Когато едно тяло се намалява в пространството, кои са причините за намаляването? Те са чисто геометрически. Телата не са в покой – в Природата няма покой, но има движение. Следователно когато едно тяло се намалява или уголемява, кои са причините? Те са или че тялото се отдалечава, или че ние се отдалечаваме от тялото. Когато това тяло се увеличава, то се приближава. Това е едно явление за телата. Когато телата се приближават едно към друго, какви свойства придобиват? Например ако нашата Земя се приближава по-близо до Слънцето, какво придобива? Повече светлина. Следователно тя става по-светла. А пък когато се отдалечава? Тогава Слънцето малко потъмнява, става по-тъмно.

Сега каква е задачата на геометрията? Растенията изучават ли геометрията, нали и те са ученици? Само че в техните школи не я изучават теоретически. В Природата, при растенията няма теория, всичко е на опит – там теоретически разграничения за точката няма, за правата линия няма, тия неща за тях са непонятни. Едно растение може да направи една права линия, то може да направи квадрат, без да философства за квадрата. Това са предположения, понеже от чисто физическо гледище по кой начин ще знаем, че растенията изучават геометрията? Ами нали те строят. Тогава материалистите казват: „Как може растенията да изучават геометрия?“. Растенията са само изложение на по-висши същества.

Всъщност според метафизическото схващане растенията в света не съществуват. Как тъй? Растенията са картина на по-висши същества. Представете си, че направите един аероплан, без да има някой в него, че той да може да хвъркне, и наистина хвърчи до известно време. Или вземете една свещ – тя гори до известно време, а вие виждате проявление на друго същество. Тя има съществування за други, то не е насочено към мен. Метафизиците така разсъждават. Прави ли са? Сега например окото на човека самó ли е станало? Окото е израснало. Че и очите растат, и ушите растат, и космите растат. Растат, само че накъде? Може ли окото да расте вън от тялото? Тогава какво ще кажете – че окото е част от какво? Кракът вън от тялото може ли да расте? Кракът нали е част от тялото, но тялото е създадено от известен ред, от известно количество клетки. Всяка клетка може да живее самостоятелно.

Клетките могат да съществуват самостоятелно, отделно могат да живеят, но когато тези клетки се диференцират, започват да строят тяло. Краката отделно, вън от тялото, не могат да съществуват. И човешкото тяло вън от физическия свят не може да живее. Вън от въздуха то не може да живее, вън от светлината, вън от топлината, вън от водата не може да живее. Както кракът е зависим от тялото, така тялото е зависимо от друго тяло. От какво е зависимо човешкото тяло? То е част от друго тяло. Това

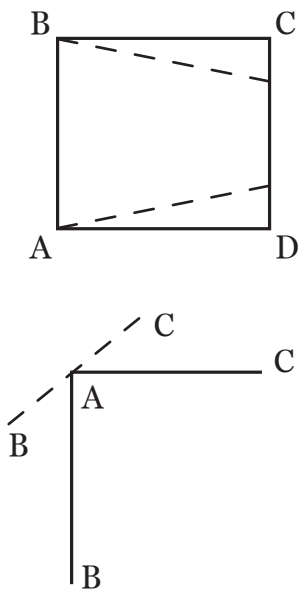
друго тяло самостоятелно ли е? От какво зависи човешкото тяло? (*От Земята.*) Земята е част от Слънцето, а Слънцето е част от нещо друго. Значи има един общ организъм в Природата, в който всички неща са само части. Това са философски разсъждения.

Та казвам: в геометрията това как се разглежда? Ние разглеждаме само физическия живот. Фактически ние си служим с геометрията за построяване на телата, на една къща например. Всичко друго, което правим в света, човек го е построил, преди още да е знаел какво е геометрия. Когато телата са се построявали, и най-малките същества са строили по законите на геометрията. Човек се е ограничил много, станал е много еднообразен. Например ако разглеждаме съвременния живот, учените са много еднообразни. Те изучават само външната страна на нещата. Когато едно тяло се изучава физически, човек как може да го изучава; колко неща можем да забележим в него? То се движи и ние отбелязваме посоката. Допуснете, че виждате едно човешко тяло, което постоянно се движи, но неговото движение е несъобразно.

Има тела, които се движат правилно. В небесното пространство Слънцето и звездите се движат правилно. Движението на човешкото тяло е много своеобразно. Нали казваме, че всички тия тела се движат около един център. Около какво се движи човек? Един ученик най-първо, докато седи в гимназията, около какво се движи? Отиде в гимназията и пак се връща; след това има друга точка. Той не върви винаги по една права линия, а по начупена. Как ще му определите пътя? Представете си, че едно разумно същество изучава движението на човешкото тяло. То вижда, че има голяма несъобразност: човекът върви, криволичи, много несъобразно върви, ходи, разхожда се. Как ще му определите пътя? Тогава, от ваше гледище, човек има ли геометрически правилен път; как мислите вие, той има ли правилен път? Няма. Но то е привидно така. Човек сам по себе си има един определен правилен път – онези са просто особености.

Например кои са особеностите на Месечината в нейното движение? Става едно прекръстосване с орбитата на Земята. Пътят на Земята показва, че той е една крива линия. Това произтича от факта, понеже Месечината се движи около Земята и с нея едновременно – около Слънцето. И Месечината прави движение около Слънцето. Ако разглеждаме Месечината, която се движи около Слънцето, какъв ще бъде пътът ѝ и какъв ще бъде пътът на Земята? Например докато Земята направи едно обръщане около Слънцето, колко обръщания ще направи Месечината около Земята? (*Дванадесет.*) Тогава ще има голямо разнообразие, това движение как ще ни се представи от гледището на Земята? Пътят на Земята е една спирала, по-малка от нея е пътът на Месечината.

Да допуснем сега, че в този квадрат двете линии се стесняват. (Фиг. 2) Линиите BC и AD се приближават, а разстоянието между тях се намалява, другите две линии се отдалечават. Казвате, че двете линии се скъсяват, но всъщност скъсяват ли се те? Скъсяването на линиите показва, че тялото се дели. Ако линиите се смаляват, тогава плоскостта се дели. Но така ли е? Да допуснем сега, че има трета линия. Това са разсъждения. Представете си, че имате ъгъла BAC . Ако този ъгъл започнете да го увеличавате, като разтваряте линиите AB и AC , щом ъгълът дойде до 180 градуса, какво ще се образува тогава? Страните ще образуват права линия. Да премерим сега колко сантиметра има едната и колко има другата страна, за да бъдем точни в мярката. Едната е двадесет, другата е двадесет и три сантиметра. Ако рамената на този ъгъл се отворят, тогава ще имате

Фиг. 2

една линия от 43 сантиметра, ще имате една права линия; а най-първо тия две линии се пресичат.

Питам: тогава какво изменение е станало в отношенията? Тия две линии са граници. Какво се предполага? Че това са две граници. Ако имаме само една права линия, се предполага, че ти вървиш в една права. Тогава няма противодействие. А в тия двата пътя вече имате едно противодействие. Противодействието е в точката А, където тия линии се пресичат. Правата линия по какво се отличава? Че в нея няма противодействие, а в един ъгъл вече има противодействие. Какво трябва да се вземе в съображение? Ако две същества тръгнат от две различни точки, ако имат отношение в движенията си и се намират в една плоскост, като вървят перпендикулярно едно на друго с еднаква бързина, те ще се срещнат в точката А. Значи ако те се движат хармонично, с еднаква бързина, ако не спират, питам: какво би станало в тази точка? Стълкновение, колизия. При пресичането на пътищата, при срещането на двете тела ще стане сблъскване.

Някой път и в самия човек става сблъскване. Двама души имат сблъскване на техните идеи. От какво произтича сблъскването на идеите? Двама души, които вървят по пътя, се сблъскват и тогава хората падат на земята. Та казвам: като се изучава физическият свят, ние изучаваме резултатите. Физическият свят, това е резултат на разумни сили, които работят извън човека. Ние например изучаваме небето, изучаваме звездите и всички тия планети, но те са резултат на същества, които са строили. Цялата наша вселена е построена от разумни същества. Земята е един резултат, Месечината и Слънцето са един резултат – всичко е резултат на техния строеж. Ние изучаваме това, което те са построили.

Сега можем да си представим следното. Имаме Земята, на която ние сме се качили, взели сме си един билет... Можете ли да кажете на коя станция ще ни занесе Земята? До коя станция сте си взели билет? (До Слънцето.) Сега вие не можете да слезете от Земята на Слънцето. Можете ли да слезете, има ли някаква гара за слизване до

Слънцето? Най-близката точка коя е? Венера и Меркурий. Това са философски работи. Всички планети и Слънцето не вървят по един кръг, ами вървят по спирала. Всички вървят по една спирала, която от центъра се увеличава, и най-после ще дойде до противоположната посока. Тия тела имат обратни движения, слизат по една спирала. Тъй че кръгът на нашата Земя се увеличава и ще дойде един ден, когато вие ще се спрете на гарата. Земята ще дойде на гарата на Слънцето, но след колко милиона години на-пример ще стане това? Вие нямате данни, нали? Нали Земята е излязла от Слънцето? Щом е излязла от Слънцето, тя пак ще се върне към него. Вие не знаете кога, но онзи капитан, който управлява Земята, знае. Капитанът на Земята знае, но ние, пътниците, не знаем.

Всичките пътници, когато са се качили на Земята, са знаели, че отиват на екскурзия в пространството, но не са знаели след колко милиона години ще се върнат пак на същото място. Но въпросът има малко философска страна. Човекът на Земята иска да живее, постоянно да се храни; храни се той и израства. Най-първо е бил малък, но казва: „Трябва да се порасте“. Пораста, докато се спре неговото растение. Той трябва да се развива умствено. Развива се и идва време неговото растение да спре. Когато неговото развитие спре, той остарява и умира. Къде отива човекът, като умре; къде отива човешкото тяло? След като човек умре, след 10–15 години не можете да намерите неговото тяло никъде. Ще намерите само остатъци, каквито има в Слънчевата система между Юпитер и Марс. Там има една област, пълна с останки от разрушаването на една планета. Човешкото тяло след 10, 15, 25, 50 или 100 години се разкапва. Тогава къде остава, къде е човешкото тяло? Но всъщност не се разкапва човешкото тяло, а се разкапват неговите кости. Привидно ви се струва, че човекът се разкапва, но онова, което се разкапва в човека, това е грубата материя.

Има едно друго тяло в човека. Като се разруши материята, като се разруши физическото му тяло, другото тяло остава. Та аз определям материалистически: след като чо-

век престане да живее, след като неговото тяло престане да функционира на Земята, той се разкапва. Тогава как се определя в геометрията това състояние? Геометрически как ще определите, когато едно тяло се разлага? Да кажем, има една буца сол. Да допуснем, че я туриш във вода – какво става с нея? Разтапя се. Да допуснем, че имате един килограм румънска сол. Голямата буца се разтапя във водата. Къде е солта? Във водата. Тялото на солта се изменя. Ако вземете, че изпарите тази вода, солта ще образува ли същото тяло? Какво ще образува тя? Кристали. След като изпарите водата, на колко части ще остане солта? Ще се изгуби ли нещо от нея? Няма да се изгуби нищо.

Правили ли сте опит да вземете едно кило сол и да я разтопите, а след като я разтопите, да я оставите пак да кристализира? Колко части ще добиете? Разбира се, от чисто физическо гледище, ако вземем най-малката единица, един грам сол, след като се разтопи, тя колко молекули ще има? (*Безброй.*) Не са безброй, с брой са – точно определено количество. Колко мислите, че има в един грам, колко молекули има в него? Знаят ли в науката колко тежи една молекула? Един математик изчислявал всичката материя на нашата вселена. Той получил едно число 9 с 90 нули. Цялата материя, която влиза в нашата вселена, е едно число 9 с 90 нули. Колко е точно, това е друго нещо, но ние не можем да си го представим. На вас ви се струва, че много работи не знаем, но кое знаем най-сигурно? Кое е най-сигурното, най-същественото знание, което има човек?

Знанието е потребно. Каква е ползата от него? Ползата от знанието седи в това, че то е процес на пречистване на съзнанието. Понеже ако не се учи човек, в неговото съзнание се набират много нечистотии и заблуждения. Тия заблуждения правят човешкия живот нещастен. Съзнанието на човека поддържа неговото умствено тяло. Знанието е процес за очистване на съзнанието, а съзнанието е процес, който гради неговото умствено тяло. Знанието е процес, който чисти съзнанието, което поддържа умстве-

ното тяло; чрез съзнанието иде храната на умственото тяло. Когато кажем, че човек трябва да бъде съзнателен, искаме да кажем, че той трябва да се храни добре. Най-напред защо трябва да се учим? Учението е процес. Ако ти не можеш да се учиш, в теб умственото тяло отпада, няма да става правилно храненето на умственото ти тяло. Човек се храни чрез съзнанието, то е процес на хранене на човека.

Същинският човек се храни чрез своето съзнание. Така че защо трябва да се учи човек? Трябва да се учиш, защото ако не учиш, твоето съзнание няма да бъде чисто. Знанието е материал, с който се пречиства съзнанието. Човек, независимо дали е в училището, или вън от него, не може да не се учи. Някой казва: „На мене не ми трябва много знание“. Ако механически разбирате въпроса, на вас не ви трябва много знание. Ако знанието е товар, то на вас не ви трябва. Колко трябва да тежи най-много раницата? Колко килограма човек носи свободно на гърба си? (12 килограма.) А войниците по колко килограма носят? (Най-много по 40 килограма.)

Ако у вас чувствителността се увеличава, каква е нейната функция? Човек става нервен, когато не знае как да управлява своята чувствителност. Чувствителността поддържа здравето на човека. Като се увеличава нормалната чувствителност, здравето се подобрява. Казват, че някой е станал много чувствителен. Това е хубаво. Ако човек става безчувствен, намалява се животът му. Когато се увеличава чувствителността, става изменение на кожата – тя става по-гладка, по-мека, по-възприемчива, приема повече впечатления. Казват: „Много чувствителен съм станал“. А някой казва: „Не си струва човек да бъде много чувствителен“. Вие отбелязвате една промяна, която става във времето.

Вземете един човек, който е много чувствителен. Той отбелязва промените, които стават в атмосферата. Най-напред човекът чувства промените в топлината и в студа. Топлината с какво се отбелязва? Тогава става разширение:

телата се разширяват от топлината, а в студа се свиват. Значи студенината е свиване на телата, което е свързано с електричеството, а разширението е свързано с магнетизма. При топлината имаме повече магнетически сили, при студа – повече електрически. Понеже не знае как да се справи с електричеството, тогава човек чувства неприятност. При магнетизма ние ставаме по-свободни, при електрическото състояние сме по-ограничени. Ограничението е по единствената причина, че електричеството има функция, свързана с човешкия ум, а магнетизмът – с човешкото сърце. Вследствие на това ние контролираме енергиите на сърцето по-лесно, отколкото енергиите на ума.

Един човек, който е господар на своята мисъл, няма да чувства студ. Чувстваш студа, но ти е приятно. Нали сте чувствали някога, лятно време, когато е много горещо – полъхне ви нещо и е приятно... Следователно за вас студът от 15, 20, 50, 60, 70 градуса ще бъде много приятна, разхладителна хладина. Ако мисълта ви е развита, значи ще чувствате това. А щом изстивате и започвате да треперите, мисълта ви не е силна. Някой казва, че много е мислил. Това не е мисъл. Питам: на колко градуса можеш да издържаш? Щом на пет градуса започваш да трепериш, никаква силна мисъл нямаш. Значи ти имаш силни чувствания. Много пъти това, което чувстват, хората го наричат мисъл, а то е чувстване. Той чувства нещо, а казва, че мисли. Оставете съвсем другите.

Чувстването има отношение към човешкото здраве. Чувствителността увеличава възможностите на човека да бъде по-здрав; а пък умът е този, който продължава живота. Ако човек мисли правилно, той продължава живота си. Дължината на живота зависи от неговата права мисъл. Когато вие говорите за щастие, разбирате ли от какво зависи щастието? Щастието е обусловено от правата мисъл. Знаете ли какво е правата мисъл? Права мисъл е тази, която не я страх от страдания; правата мисъл не я страх и от глад. За един човек на мисълта един месец глад е хубаво разсъждение. Човекът на мисълта един месец като пости,

като не яде, мисълта може да го храни. Той като диша, се храни – и няма да търси друга храна. Един адепт от първа степен много рядко яде. Той в годината взема един обяд, само един материален обяд. През другото време се храни на бърза ръка, както когато вие имате работа, та на бърза ръка се храните. Той се храни чрез въздуха, чрез дишането.

Сега ще попитате защо привеждам този пример. Понеже минавате през една криза и нямате достатъчно храна. Казвате: „С един самун живее ли се?“. Отговарям: щом дойде кризата, вашата мисъл се усилва. Ще ядете помалко и кризата ще се намали. Като мислите правилно, с колко може един човек да преживее на ден? Сега колко харчите, колко мислите, че харчи един човек; с колко лева може да мине? С 15 лева: 5 лева за един хляб и 10 лева за други закуски. Някои имат 15 лева, а някои нямат и 10; пък някои нямат даже и 5. Трябва да се научим да мислим правилно: не само да дишаме дълбоко, но да се научим да мислим правилно.

Вие сега се смеете. Да ви кажа ли защо се смеете? Понеже считате нещата за невъзможни. Като се усмихвате, казвате: „По-добре 20 лева в джоба, отколкото да повдигнем своята мисъл“. Тази работа е трудна. В 10 години един човек на мисълта само веднъж се разсърдва. Човекът, който се сърди, показва, че чувствителността му е силно развита, пък мисълта му е слаба. Защото сръдната се дължи на човешката чувствителност. Понеже човек се движи в една гъста среда, той иска да премахне тия препятствия, за да се подобри пътят му. Кое може да разсърди човека? Ако го спрете или ако му вземете това, към което се стреми, той ще се разсърди. Най-силното желание не е мисъл. Например вие вземате 20 хиляди лева назаем. Мисъл ли е това? На вас ви се струва, че е мисъл. След като вземете 20 хиляди лева, започвате да плащате лихва. Всичко, каквото имате, хвъркне, и вие започвате да мислите. Най-първо чувствате и си представяте живота такъв приятен, както когато човек фантазира. Ти казваш: „Ще взема 20 хиляди лева, ще бъда хубаво облечен – с нова дреха, с шап-

ка“. Това не е мисъл, това са закуски. Вие идете в някой ресторант и кажете: „Дай това, дай от онова една порция“. Като ядете и започвате да плащате, тогава започвате да мислите. Като ядеш, ти мислиш ли тогава?

Та казвам сега: трябва да правите различие между една права мисъл и едно право чувстване. Чувствителността има отношение към здравето на човека, мисълта има отношение към нормално продължителния живот. Щастливият живот на човека зависи от неговата мисъл.

Казвам: геометрията е наука, която ще ви покаже истинския път за човешката мисъл. Сега ползата от знанието къде седи? Имайте предвид, че преди 50–60–70 години, преди да могат да предават мисълта по безжичния телеграф, някой кораб като потъва някъде, той не може да даде сигнал. Сега, когато един параход се намира в критично положение, веднага дава сигнал, веднага съседните параходи дойдат на помощ. Този параход дава точката, на кое място се намира, и онези параходи, които са наблизо, се притичват на помощ. Тъй щото пътниците сега полесно се спасяват, отколкото едно време. Значи светът е станал по-умен.

Ако ние имаме истинско знание, когато дойдем до една криза в живота, ще дадем сигнал на близките параходи. Сега човечеството във всички тези несгоди на живота се учи да дава сигнал – и ще му дойдат на помощ. Когато се намирате в най-голяма криза, трябва да дадете някъде сигнал, за да ви дойдат на помощ. Ако не дадете сигнал, какво става с вас? Всички пътници ще идат на дъното на морето – нищо повече. Вие сега как давате вашите сигнали, когато се намирате в криза? *(Молим се.)* Това значи да знаеш да приказваш. Ти не можеш да се молиш, ако не знаеш да приказваш; не можеш да се молиш, ако не знаеш да мислиш. Най-първо трябва да чувстваш и да мислиш, че тогава трябва да знаеш как да говориш. За да изпратиш една молитва, трябва да се изпратят известни думи.

Сега забелязали ли сте какво става, като дойдат три деца при вас? Погледнете едното и му дадете пет лева, на второто дадете два, а на третото – един лев. Коя е причи-

ната, че на едното давате пет лева, на другото – два, а на третото – един лев? Децата повидимому еднакво се молят, но резултатите им не са еднакви. Може да допуснем, че не сте имали пари. Но нека допуснем, че сте имали достатъчно пари, ала като погледнеш, на едното дадеш пет лева, на другото – два, а на третото – един. Какви са съображенията ви? Това дете, на което сте дали повече, и то ви е дало повече. Защото не може да дадете на един човек това, което не заслужава. Не мислете, че като идете при един човек и просите, вие няма да дадете нищо. Мислите ли, че ако нищо не давате, ще ви се даде нещо?

Но въпроса нека го вземем от чисто търговско гледище, да го погледнем чисто материалистически. Вие отивате при един господин, носите нещо много скъпо, нещо скъпоценно, и нещо, което не е така ценно. Откъде ще вземете повече пари? От скъпите неща. Да кажем, че продадете един скъпоценен камък – малко може да продадете, но скъпо. Продадете един скъпоценен камък колкото гълъбово яйце, или да допуснем, колкото яйцето на една ярка. Колко пари ще вземете за един такъв диамант, хубаво шлифован?

При сегашното състояние, при което се намира човешката мисъл, кое е онова, скъпоценното? Човешкото съзнание е пълно с много нечистотии, вследствие на това в сегашната ни култура произтичат тези войни. Кризата, която съществува сега, показва, че човешката мисъл не е чиста. Тогава ето тълкуването от окултно гледище: тия мъчнотии, които се раждат, това е процес на чистене на съзнанието. А то се чисти с големи страдания, които ще дойдат. Страданията са процес, това е филтриране на човешките чувства. Трябва да се филтрира човешкото съзнание, а също и чувствата. Страданията пречистват човешкото сърце, понеже човек като стане чувствителен, повече страда. Страданията са процес на филтриране на човешките чувства. Ако не се филтрират чувствата, се зараждат тия болезнени състояния. Тогава човек не може да бъде здрав.

Аз сега ви навеждам на това, понеже като говорим за чистата мисъл и за чистите чувства, ние подразбираме

едно хигиенично състояние у човека. Чистото чувство е здравето на човека, а от чистите мисли животът може да се подобри и човек може да има по-щастлив живот. Сега ние искаме да бъдем щастливи, без да е пречистено съзнанието; искаме да бъдем здрави, без да се е увеличила нашата чувствителност. Увеличаването на нашата чувствителност създава условие за здраве. Казва някой: „Много чувствителен съм станал“. Значи възможностите за здравето се увеличават. В Природата колкото повече чувства, толкова вие ще бъдете по-здрави.

Та това са още теории. Сега какви са методите човек да бъде здрав? Ако ви дам да развиете за тема „Какви са здравословните методи“, какво ще пишете? Вие ще кажете: „За да бъде човек здрав, трябва да вярва в Бога, трябва да обича Бога, трябва да обича хората, трябва да има любов“. Това са празни думи, нищо повече. Любовта има работа с човешката чувствителност, мъдростта има отношение към човешкото съзнание. Ако не учиш, ако нямаш знание, ти не можеш да пречистиш своето съзнание. Ако не можеш да пречистиш своето съзнание, умът ти не може да работи. Твоят ум е главен фактор, който играе завидна роля в света. Как мислите, че действа Любовта, навън или навътре? Любовта действа навътре. Вие мислите, че Любовта е качество на ума. Тя не е умствено качество, процесът на Любовта не е умствен процес. Вие считате, че знанието е процес на ума. Знанието процес на ума ли е?

Сега да оставим това. Знанието предшества съзнанието, то е необходимо като един материал. Съзнанието е процес. Колкото съзнанието е по-чисто, толкова умът работи по-правилно; а колкото умът живее по-правилно, толкова за човека е по-добре. Някой казва, че от много мислене той се е поболял. Човек не се поболява от много мислене. От много нечисти мисли – може, от много нечисти желания – също; но затова, че много мисли, че много учи, и да се е поболял – не може. Като учи непотребното, тогава човек може да се поболее. Ако учиш как ще рита един вол, като го заколиш, ти ще го наблюдаваш. Ако заколите сто вола, като ги наблюдавате, ще имате много отвратител-

но възпоминание. Това не е знание. Както рита един вол, така ще ритат и другите. Щом заколиш един вол, после заколиш втори, и двата ще ритат по един и същи начин. Ти ще броеш колко пъти ще ритат и ще извадиш философия, че по-слабият рита по-малко, а силният – повече. Тогава какво е същественото? Връзката.

Що е правата линия? Да допуснем, че на един умрял човек турят прави линии, какво ще го ползват те? Допуснете, че на един умрял човек му покажат правия път. Представете си, че на един умрял човек му държат надгробна реч – какво го ползва сега това? Или представете си, че на един умрял човек му държите правила по хигиената или му дадете морални рецепти – какво го ползва това?

Та казвам: сега ще минете точките. Точка наричам това, което няма съзнание. Казваме, че някой е станал център на точки или че човек е станал точка. Казваме за някого, че е станал център. Като кажем, че човек е станал център, какво подразбираме? (*Човек, от който зависи дейтелността на други хора.*) Сега вие се мъчите от точки да станете центрове. Ако вие страдате, значи сте точка. А пък за да подобрите своя живот, трябва да станете център. Защо страдате? Защото сте точка. Точката какво подразбира? Някъде нещо се отбелязва с точка. Доста важно е да бъдеш точка, защото все-таки някой ще се ориентира от нея. Най-добре е човек да стане център, че всички около него започват да се движат. Щом се образува център, образува се вече една система.

Може да приложите това: вашия ум да го направите център, а не умът ви да бъде точка. Сърцето не трябва да бъде точка, прицелна точка, но то също трябва да стане център. Следователно ако вие направите вашия ум и вашето сърце център, вече имате една разумна дейтелност. На какво е израз тя? На един квадрат в правилния живот. Ъглите на квадрата трябва да бъдат по 90 градуса. Бащата трябва да има 90 градуса, майката да има 90 градуса, синът – 90 градуса, и дъщерята трябва да бъде 90 градуса. Тогава слагате философията какъв трябва да бъде животът. Как ще ги разпределите според годишните времена: къде ще

турите майката, къде ще турите бащата през годишните времена? Къде ще сложите големия син и къде – малкия? Имате сфера, имате и две точки в сферата. Значи имате пролет и лято. А какво отношение има втората половина: есен и зима. Значи бащата какво представлява в сферата – пролетта ли представлява, или есента? Майката пролетта ли представлява, или есента – къде ще ги сложите?

Да дойдем сега до същественото. Значи кои бяха добрите страни? Знанието е потребно на съзнанието. Съзнанието е една основа, върху която умът работи. Увеличаването на чувствителността какво отношение има към сърцето? Като се увеличи чувствителността, увеличават се страданията. Страданието е процес на чистене на човешкото сърце. Нечистотиите се явяват от градежа, който става в човека. Ония неща, които не влизат в градежа, остават като нечистотии. Нечистотията е материал, който не е потребен, той трябва да се изхвърли. При яденето всички нечистотии не влизат в употреба. Едно голямо количество от тази храна трябва да се изхвърли навън. Следователно трябва да има една система, която да изхвърля непотребното.

Този закон важи и при строежа, който става при умственото тяло. И там остава материал – много мисли не влизат в употреба при градене на умственото тяло. Много от желанията, които имаме, остават, не влизат в градежа на духовното тяло, което трябва да изградим. Сърцето на човека е духовното тяло, което наричат астрално тяло. Когато астралното тяло не е добре организирано и не се храни добре, тогава човек боледува. Когато умственото тяло е добре организирано, пък и мисълта е хубава, тия две тела постоянно помагат на физическото тяло. После помагат на астралното тяло в духовния свят; и най-после – на умственото тяло, с което работим и сега.

Сега някои хора мислят, че работят с тия тела. Мозъкът е седалище на ума. Центъра на симпатичната нервна система, или слънчевия възел, някои го наричат човешко сърце. Казва някой: „Боли ме сърцето“, а подразбират слънчевия възел. Той е астралното, а не физическото сърце. Къде е астралното сърце на човека? В симпатичната

нервна система или в слънчевия възел. Да допуснем, че вие имате една болка, да допуснем, че ви ударят някъде – кой е най-ефикасният начин да намалите болката? Какво правите? Компрес туряте. Някой се удари на някой камък, сложат му кожа от някое животно. Значи ударът спира всеки правилен процес на кръвообращението и движението в капилярните съдове. Капилярната система играе важна роля в здравословното състояние. Всеки един удар спира кръвообращението и тогава се раждат много неща. Когато капилярните съдове не функционират правилно в мозъка, мисълта не е правилна. Когато капилярните съдове не функционират правилно в сърцето, тогава чувствата не са правилни. Когато капилярните съдове не функционират правилно по цялото тяло, както трябва, човек не е здрав. Тогава той усеща един упадък на тялото.

Първото нещо при здравословното състояние на човека е, че той трябва да регулира своите чувства. Второ, трябва да регулира своите мисли, за да регулира чрез тях съзнанието, а съзнанието се регулира чрез знанието. А пък за да регулира своите чувства, непременно човек трябва да увеличи своята чувствителност, трябва да е много чувствителен. Колкото повече е чувствителен той, но не болезнено чувствителен, а да се досеща и интуицията му да е развита, толкова по-добре. Някой път ние предчувстваме нещо – 5, 10, 15 години по-рано можем да предчувстваме. Тия хора, които предчувстват, вземат предпазни мерки. Това, което наричат интуиция, то е предчувствие. Ти предчувстваш и избягваш много голяма неприятност.

Та да ви приведа един пример какво нещо е чувствителността. Някой казва така: „Чудно нещо, той откъде го знае, трябва да му го е казал някой“. Беше може би преди 30 години, отивам в едно село във Варненско, правя си своите наблюдения. Казвам на един познат българин: „В това село можеш ли да ме заведеш?“. Той бе бакалин в селото. Рече ми: „На драго сърце“. Казвам му: „След два часа нека да тръгнем, подир обед. Там има едно облаче, да мине“. Пита: „Какво те е страх от един облак, нали ще се качиш на каруцата? Купил съм захар, кафе и други неща за

бакалницата“. Казвам: „Ако ме слушаш, по-добре да тръгнем, след като мине този облак, два часа да закъснеем“. Отговаря: „Не, да стигнем два часа по-рано, ще бъде по-хубаво“. Като излязохме, не се мина и един час, това облаче се разви и валя такъв проливен дъжд, че на равно място имаше близо 30 сантиметра вода на пътя. Накваси се захарта, всичко, каквото имаше вътре, се накваси. Аз носех чадър, но той от бурята се обърна, та и аз се намокрих.

Слизаме по пътя, а там имаше дервенти, поизсушихме се, поизсуши се и захарта. Пет часа се изминаха и още селото беше далеч. На пътя имаше едно дърво, водата бе придошла така много, че беше заляла моста и го надминаваше с 25 сантиметра. Казвам на бакалина: „Конете сега разбират много повече, отколкото знаеш ти. Няма да ги управляваш, а ще оставиш те да ни прекарат през моста. Ако спрат, ще идем в съседното село“. Отговаря ми: „На коня трябва да му туриш гем“. Рекох: „Чуй ме, ако не слушаш, може да дигнеш гемове и двамата ще идем надолу“. Казвам: „Ако ти ме слушаш, ще пуснеш гемове, ще оставиш конете да ни прекарат през моста, няма да ги буташ. Че може да идем и двамата на хаджилък...“. Рекох му: „Ако спрат конете, ще се върнем назад. Конете знаят, че мостът е съборен. Ти няма да ги буташ, ще ги оставиш!“. Той ги остави и каза: „Сега Господ да ни помага“. Те, конете, дойдоха до едно място и ни прекараха. Пък мостът не се вижда, не се знае дали е разрушен. Конете ни прекараха правилно през моста. Тия коне в дадения случай знаят повече.

Питам: кое е онова чувство, по което конете познават? Ако той ги кара с гема насам-натам, ще идем някъде. Та и двата коня минаха... Казвам тъй: има нещо в човека, което предвижда нещата. Тези коне как знаят къде е мостът? Като стъпи, конят знае дали мостът е здрав, или не. Дойде донякъде – и не иска да върви напред. Може да го насилиш, но и ти ще идеш с него заедно във водата. Спре ли се, върни го. Как знае този кон? В живота те имат това чувство, предвиждат, като че виждат нещата, че няма да могат да минат през моста. Казвам: същото е и в човека. Ако някой път ние оставаме някъде, то е като този с гемове. Дойдем ли до някой порой, трябва да оставим коне-

те да вървят. Ако се спрат при моста – върни се; ако не се спрат, остави ги – те ще те прекарат през моста.

Във всяко нещо ние се безпокоим. Безпокойството не е мисъл. Когато ти се безпокоиш, не знаеш къде точно е мястото; ако не се безпокоиш, ще знаеш къде е мястото. Щом се безпокоиш, считаш нещо за невъзможно. Тогава върни се назад, защото ще прегрешиш. Ако си смел, не се колебай! Колебанието не е никаква философия, никаква философия няма в колебанието. Казвам: има нещо в човека, на което можете да разчитате, на което трябва всякога да се подчинявате. Има един момент – наблюдавайте го! Всякога, когато започваш да учиш, когато започваш да правиш една работа, колкото и да е мъчен един въпрос, ти ще чуеш нещо в себе си, което ти казва: „Предметът е много мъчен, не е за теб“. Ако можеш да започнеш тази работа, това нещо ти казва: „Започни тази работа! Как ще стане, не питай!“. Ти искаш да тръгнеш някъде по пътя и нещо ти казва: „Тръгни!“. Тогава не му мисли. Но щом се раздвоиш, обърни конете и се върни. Пак мисли: и ако не се раздвоиш, върви.

Всички хора страдат от едно вътрешно колебание към онова, Божественото, което показва пътя, и започват да философстват. Кажат ли ти: „Тръгни!“ – тръгни, нищо повече! „Не тръгвай!“ – не тръгвай! Ако ти кажат: „Нищо не яж!“ – не яж! Кажат ли: „Яж!“, тогава яж! Рекаат ли: „Работи!“ – работи! Кажат ли ти: „Бягай!“ – бягай; „Мисли!“ – мисли! Каквото и да ти кажат, направì го. Пита някой: „Как да бягам?“. Друг казва: „Няма как да бягам. Аз не съм научен да бягам“. Ами ако те гонят за живота ти, да те убият, тогава няма ли да бягаш? Гони ли те един неприятел, ще бягаш.

В човека има скрити сили. Аз съм привеждал онзи пример, когато русите обстрелваха Варна с големи бомби. Един свещеник на 80 години ми разправи своята опитност: „Болен бях, не мога да ида никъде, едва се мърдам. Като паднаха три-четири гранати, като се пукнаха, по едно време се виждам в новата махала горе с една тиква – като момък излязох. Аз се учудих, че като на млади години отидох на два километра далече, забравих, че попът

е стар“. Казвам: „Ти не си стар, а си се подмладил“. Та остаряването е един метод на постоянно внушение: „Не мога, не мога, стар съм, стар съм“. Ти се спираш със спирачките, затягаш се, докато краката престанат да се движат – и постепенно човек остарява. Самовнушението ще го обърнеш обратно.

Казвам: правилната мисъл седи в това, всички да разтегнете спирачките, които ред поколения са завъртали, завъртали... Речеш да направиш нещо – стегне те то. Трябва да знаеш начина, по който ще се завъртят всичките спирачки. Или всички наслоявания, набрани мисли трябва да се изхвърлят; всяка неправилна мисъл трябва да се изхвърли. Или другояче казано: съзнанието трябва да се очисти. Нищо повече!

Някой ще каже: „Много страдам“. Всички ще минете през най-големите страдания, които не сте и сънували. Има много големи страдания. Представете си: един човек е умрял, но е умрял-недоумрял. Умрял е човекът, лекарите констатирали това, и го заровят в земята, но жив в гроба го заровят. Представете си, че се намерите в това положение – какво ще правите? Вие ще минете през едно страдание, което не сте и сънували. Най-страшният затвор е, когато излезете от тялото – в това страдание много има да патите. Много пъти се случва, че заровят човека жив. Мине някой и чува – вика човекът в гроба. Отровят го – човекът примрял, спасяват го.

Та и душата, и духът в човешкото тяло по някой път са погребани в такъв гроб. Ако имате неправилни мисли, ако имате неправилни чувства, вие се намирате в едно критично положение. Като кажете: „Искам да се самоубия“, вие сте в гроба заровени и викате там. Ще се моли човек – молитвата е правата мисъл. Когато човек мисли право и чувства право, тогава въпросът е разрешен правилно.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

6. лекция, 1 ноември 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

БОЖЕСТВЕНИЯТ ИЗВОР

Отче наши

Изпейте песента *Аз смея да кажа*.

Каква тема имате? (*Свойствата на двойните и на тройните числа*.) Какво подразбирате под думите „свойства на числата“? Какво се подразбира под „свойствено е на човека“? Под „свойственост“ етимологически какво разбирате? *Свойствен* е сложна дума, значи *свой-ствен*, *свой-стан*. Какво значи *стан*? Казваме: свойствено е на човека, свойствено е на мисълта.

Едно число може да се увеличава, може да се намалява, може да се дели, може да се умножава. Всякога има едно положение в Природата, с което човек трябва да се бори. Една инерция има, инертност има в човека; в него има едно предразположение да остане в покой. Човекът не обича много да мисли. Мисълта е работа, а човек е предразположен към спокойствие. От спокойствието произлиза едно инертно състояние, което наричат мързел. Мързелът е нещо специфично. Хората не са мързеливи.

Какво се подразбира под думата *мързел*? Него човек трябва да го учи впоследствие. Детето не знае какво е мързел, трябва да му разправяш какво е това. Ако му кажеш отначало, не разбира. Това е доста отвлечено. Някои неща, които децата заучават, са близки за съзнанието. Например ако му говориш за ядене, детето разбира тази работа, има опитност, но за мързела ако му говориш, тази работа му е непонятна, отвлечена работа е мързелът. То не може да си го представи: вкус няма, няма и форма. Мързелът няма форма, затова детето не знае що е мързел. Възрастните също не разбират мързела. Ако кажем: „Този човек е мързелив“, значи казваме неща, които не са верни. Почива си човекът, а някой казва, че е мързелив. Или някой работи полека. За него казват: „Пипкав е, мързелив е, полека ра-

боти“. Който бърза, не показва, че той е сръчен в работата.

Сега да оставим това, туй са етимологически въпроси, това е правописание. Ония автори, като погледнат най-първо някое съчинение, гледат къде са сложени точки, запетаи, точка и запетая, удивителен знак. Някой казва: „Не е турена намясто запетаята“. Най-първо в писмената реч кое е важно? В еврейския език няма никакви запетаи, няма и гласни букви, цялата реч е написана само със съгласни букви. Гласните сам ще ги намериш и запетаите сам ще ги намериш там. Практични са евреите: това, което всеки може лесно да го намери, не го пишат. Първо кое е най-важното? Важно е в речта да говориш. Кои думи в речта са дошли най-първо? На първо място са дошли безгласните букви. Отначало детето изговаря не една гласна буква, но съгласна. То в майката мълчи, в училището на майката учи мълчанието. Девет месеца детето мълчи – минава Питагоровата школа, учи мълчанието. Детето девет месеца мълчи; то слуша какво говори майката и мълчи. „Зъб няма да обелиш“ – казва майката – и то зъб не обелва.

За да узрее една идея във вас, и вие зъб няма да обелите. Щом обелиш зъб, отиде идеята. Това е важно изречение. Казва някой: „Може да се обели зъб“. Щом обелиш зъб, отиде работата. Щом обелиш кората на едно дърво, отиде дървото. Зъбът е кората на дървото. Щом обелиш кората на зъба, отиде зъбът, отиде работата.

В човека има едно инертно състояние, от което той се учи после как да се освободи. Например вие съзнавате, че известна идея е добра, но казвате: „Не му е времето, условията въвн не са благоприятни“. Да ви дам един прост пример: имате желание да се разходите, не тъй, както правят аристократите, но да направите една малка екскурзия. Вечерта сте решили да идете на екскурзия на планината. Излезете сутринта и гледате – мъгла, облачно; погледнете нагоре, надолу и казвате: „В такова облачно време няма да ида, дъжд ще вали“. Отлагате. Отложите, но виждате, че денят после е много хубав. Сутринта сте се уплашили – една инертност има във вас, не искате да срещнете мъчно-

тии по пътя. Казвате: „Какво ще ме духа вятърът, какво ще ме вали дъждът?“. Ще се разколебаете, ред мъчнотии ще изпъкнат в ума ви. И ти ще отложиш екскурзията за идната неделя.

Това е едно състояние на неподвижност. Човекът е увит в една неподвижност, в която живее. Вземете рибите – най-първо те са увити във водата, живеят в нея; да излязат навън от водата не могат. Може да им разпращаш за един красив свят вън от водата, но те не могат да разберат. Колкото пъти рибата се опита да излезе вън от водата, тя става инертна. Щом една риба излезе на брега, на твърдата почва, тя започва да сучае, не е така подвижна; във водата тя има голяма подвижност.

Инертност. Думата *инертност* значи, че ти си излязъл от една среда, но си влязъл в друга, която не ти подхожда. Тогава ти си в състояние на инертност; понеже не си в състояние да контролираш органите, с които се движиш, ставаш инертен. Има и друго обяснение на идеята, но всички тия обяснения не представят истината, вие още не сте дошли до истината. Сега не мислете, че след като се обясни едно състояние, вие сте го разбрали. Неразбрана работа е инертността. Представете си, че влизате в един мочурляк. Ти най-първо затъваш един пръст, 2, 3, 4, 5 пръста, педя, 2, 3, 4 педи. Какво ще бъде състоянието ви, ще бъдете ли така подвижни? После затъването ще дойде до половин метър, до един метър – какво ще бъде състоянието ви? Ще дойде тази, гъстата материя, която ще ви въздейства – и вие ще станете инертни. Какво трябва да правите? Трябва да се върнете назад, да влезете във вашето първично състояние. Първо ще намериш причината, на какво се дължи това състояние. Щом намериш в себе си, че си инертен, трябва да откриеш причините и условията, при които се явява тази инертност.

Искате да пеете, но е малко студено. Ти казваш: „Така не се пее, измръзват ръцете“. Ръцете ви са измръзнали и не можете да пеете – имате едно неприятно чувство на ръцете. Казват ви: „Попейте малко“, вие отговаряте: „Ос тавете“. Но щом приготвят огъня, щом се стоплите, дадат

ви хлябец и малко чорбица, вие придобиете едно вътрешно състояние и донякъде имате разположение да пеете. Казвам: инертността си има свои обяснения. Тя има много обяснения, това е едно частично обяснение. Или пък вие сте неразположен. На какво се дължи неразположението? Неразположението всякога се дължи на липса.

Има два вида инертност – външна и вътрешна инертност. Някой път причината е, че вие не сте получили това, което сте очаквали; и така идвате до едно инертно състояние. Например вие сте работник някъде, а не сте яли. Седите ден-два, не сте разположен; седите и не искате да работите. Защо не работите? Казвате: „Гладен човек работи ли?“. Значи не сте яли – и не сте придобили нищо. Нищо не са ви дали – и не искате да работите. Ако ви се даде храна, ще излезете от това инертно състояние. Гладът образува тази инертност. Не че сте инертен, но умът ви е зает с придобиване на онова, което е необходимо за живота, за премахване на глада. Вследствие на което той напуска една външна деятелност, престава да работи – мисли вече за пътя, по който може да се достави храната.

Да допуснем, че вие някой път сте инертен и не мислите. Каква е границата между мисълта и чувстването – трябва да имате ясна представа за това. Вие искате да идете на разходка. Тук подбудителната причина не е чистата мисъл, но едно чувство – едно чувство ви подтиква да мислите. Най-първо вие сте подбудени от чувството за приятност, за чист въздух и слънце – това е чувстване. След туй искате да намерите един начин да придобиете това благо. Но онова, което ви спира, то е пак чувстване – мисълта се явява по средата. Нощно време е, има влага и е студено... Всичко това ви въздейства, то е чувстване. И вие кажете: „Мисля, че не е хубаво времето“. Никак не мислиш – ти просто чувстваш. Но ти се заблуждаваш от своите чувствания, защото не знаеш какво ще бъде времето. Чувстваш временната спънка – влагата отвън, и казваш: „Аз мисля, че не трябва да отида. Мисля, че на този студ не мога да издържам“. Тук чувствата имат влияние.

Ти например се разгневеш. Гневът не се дължи на никаква мисъл, това е чувстване. Причината на гнева е тук, при ушите – там има три точки. Гневът принадлежи на закона на разширението. Човекът, който се гневи, се разширява. Всякога, когато човек иска да удари, той размахва ръцете встрани – разширение има. Тъй щото всяко разширение, това е гняв. Вие махате ръцете настрани – това е гняв. Кишнете и махате ръцете си, правите упражнения... Някой път като се разгневите, не знаете посоката, в която можете да тръгнете – това е един гняв, който експлодира. Той е от рода на тия бомби, които експлодират – има и такива малки бомби. Някой път децата имат бомби. За какво ги хвърлят? За удоволствие: като хвърлиш някоя бомба, тя експлодира. Някои бягат от такива малки бомби. Казват: „Бомба!“ – и бягат. Гневът има хигрометрическо влияние.

Колко сантиметра има тази линия? Колко предполагате? (*Двадесет и два.*) Тя е 28.5–29 см. Главата няма такова разширение. Гневът не може да дойде при една линия до 29 сантиметра широчина – той действа при линии от 15, 15.5, 16, 17 см, при 18 см действа рядко, а при изключителни условия е 19 см. Гневът у човека влиза в самосъхранителните, в най-низшите чувства. Гневът действа при самосъхранителните чувства, които са най-низшите чувства в човека. Щом се разгневеш, това е най-низшето в тебе. Там няма закон: ти рушиш, хвърляш; считаш, че си господар на всичко, никого не искаш да знаеш. Гневът като дойде, това е най-низшето чувство. В дадения случай той изисква свобода. Това е противодействие на едно инертно състояние. Гневът се е образувал като едно противодействие на онова състояние, при което човек се намира. За тази инертност гневът е хубаво средство в дадения случай – той може да ти помогне, но много енергия се изхабява. Гневът за пет пари работа ще свърши, а за 1000 лева енергия иждивява. В това няма никаква философия.

Значи гневът най-първо действа чрез разширение. Ти първо се усещаш малък. Щом започне да се ограничава състоянието на човека, веднага гневът ще се яви във

вид на разширение, той иска да се освободи най-първо. Втората фаза на гнева като дойде, ще се яви налягането. Налягането произтича от силните чувства на низшето в човека. А туй са чувствата, това са най-низшите чувства в животинското царство. После идва вече налягане в гнева, усиляване има. След туй, като дойде това налягане, у човека се явява една мисъл, която трябва да изрази гнева. Тогава ще се яви едно централно напрежение отвътре по всички посоки, става избухване. Едва тогава човек започва да мисли, но той мисли много късно.

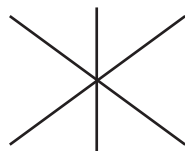
Най-първо в гнева имате разширение. Вие трябва да използвате разширението, трябва да използвате налягането, да използвате и вътрешното напрежение. Щом дойде напрежението, това е хубаво състояние. Енергията трябва да я впрегнем през каналите на вашия ум, за да я използваме за една хубава работа, не трябва да спираме енергията. Никога спирането не трябва да става по права линия, но ще направите един завой. Да кажем, някой човек ви обижда, говори лошо по ваш адрес. Ако вие вървите по права линия срещу него – ти към него и той към теб – непременно ще експлодират и двете бомби. Вие сте една бомба и другият е една бомба – ще експлодира и той. Вие най-първо ще му дадете един аванс, един поздрав. Как се поздравяват хората? Ти ще го поздравиш и той ще те поздрави. Например ако ти си мръднеш главата вляво, откъде е дошло поздравлението; и ако си мръднеш главата надясно, отде е дошло поздравлението? Например вие откъде пращате вашите поздравления? Ръкувате се с дясната ръка, но подбудителната причина иде отляво.

В поздравлението с ръката вече има работа. Най-първо, за да се подвижва вашата дясна ръка, имате известно чувство, образувало се е едно чувстване. То не се дължи на мисълта, а има чувстване, което заставя вашата дясна ръка да се подвижи напред. Казвам: трябва да впрегнем тази енергия, която се е образувала. Ако вие в даден момент не сте толкова умен, тази енергия веднага ще намери своите пътища; тя ще намери своите пътища и ще се разгневите. Тази енергия ще излезе от всички посоки – това хората

наричат гняв. Такъв човек ще започне да си изкривява устата, ще затваря и отваря очите, ще движи ръцете си, лицето му ще е червено, ще се чуват гръмотевици, бомби, падания, може би четвърт час ще има картечен огън. След туй сражението ще утихне: генералът командва да спре войната, примирие да има. Като се примирят, започват да мислят колко са похарчили в тази война и виждат, че доста пари са изхарчени и никаква печалба няма. Има само изразходване на енергията. Сегашните хора, културните хора, се гневят повече, отколкото диваците. Сега те имат повече условия да се гневят. За развитието на културата трябва малко гняв, енергия трябва.

Но каква беше темата, която разглеждахме? Сега ние се отвлякохме от въпроса. Допуснете, че имате едно зърно, какво свойство има то? Като го турите в земята, зърното расте. Но като сложите там едно пясъчно зърно, то не расте. Има числа, които растат, има числа, които не растат. Ако сложите пясъчното зърно, то има други свойства. Като вземете един диамант например, веднага ще видите, че има едно свойство да усилва светлината, пречупва я. Като мине светлината през диаманта, проявява особени свойства. Та казвам: главното в съвременните естествени науки, когато изучавате Природата, е да знаете, че тя съдържа всичките методи за това, как трябва да се живее. Един от най-сложните въпроси е да знаеш как да живееш във всеки даден случай.

На български буквата *ж* е доста хубава. (Фиг. 1) Колко точки има тя? В *ж*-то имате два противоположни ъгъла, които са по 90 градуса; от двете страни по 90 градуса – имате 180 градуса. Има една линия, която ги отделя. Как се нарича този метод? Но с *ж* започва животът – *ж* нали значи живот. В *ж* има 6 точки, после имате център. Приблизително двата ъгъла са по 90 градуса; има и още два – почти цяла окръжност. *Ж*-то представлява знанието да живееш. Значи ти трябва да разбираш законите на силите, които излизат от центъра на битието към периферията. То-

Фиг. 1

гава трябва да знаеш в каква посока да се движиш. Ако се движиш в периферията, трябва да знаеш как. Ако се движиш по радиуса от центъра навън или ако се движиш към самия център на живота – законите, при които можеш да функционираш в даден случай, са различни.

Някой казва: „Трябва да се живее“. Ама къде искаш да живееш? Искаш да живееш и да се удоволстваш ли? Ако искаш да живееш в сърцето, трябва да разбираш закона на чувстването. Или пък ако искаш да живееш на физическото поле, трябва да разбираш законите на движението. Вземете например, че искате да живеете на физическия свят – тогава трябва да разбирате законите на физическия свят. Или искаш да живееш в астралния свят – трябва да разбираш законите на астралния свят, а той е свят на чувстване. Вие искате да живеете в менталния свят, в света на човешката мисъл – трябва да разбирате законите му. Или може да живеете в причинния свят, в най-високото състояние – това, за което на Земята казват, че човек трябва да бъде философ, да е разумен. Разумното донякъде съответства на причинния свят – там, откъдето излизат всичките подбудителни причини за всички действия на Земята. Ще видите, че всяко едно противоречие, което става на Земята, там се оправдава. Причините за нещо са били много добри, но на Земята то не е изразено добре; на Земята е изложено по начин, който не е разумен. И ние казваме, че някои неща са извършени неразумно, а някои – разумно.

Някои проявления на Земята не съответстват на ония причини, които от причинния свят са подействали на теб. Например ти искаш да живееш. И вълкът иска да живее и е намерил лесен начин. Дошло му е наум, че за да живее, може да хване едно агне; той казва: „Трябва да се яде“. Някой пита: „Не трябва ли да яде човек?“. Не, трябва да яде, не е там погрешката. Погрешката произтича не от яденето, а от неразбирането. Казвам: няма да ядеш, но какво? Има два начина за хранене. Няма да ядеш месо. А какво ще ядеш? Ябълки, круши, сливи и жито. Като казваме: „Няма да ядеш“, не че ще престанеш да ядеш, но няма да ядеш

месо, понеже с месната храна правиш пакости на други живи същества. Като ядеш ябълки, круши и сливи, ти им правиш една услуга. Като ядеш сливите, ще ги освободиш от обвивката, ще им хвърлиш костилката. Има някои растения, дето като ги ядем, им правим добро.

Казва някой: „Няма да ядеш“, или казва: „Няма да се сърдиш“. В какво няма да се сърдиш? Въпросът „няма да ядеш“ не е поставен добре. Сега този въпрос другояче може да се изрази, мисълта не е поставена правилно. Казват ти: „Няма да ядеш“. Не е право – ще ядеш само плодна храна. Не говори за останалото, че няма да ядеш. Сега същият въпрос се казва и за друго: „Не греш!“ . Що е грехът? Ядене на месна храна. Живей добре! Той ти казва: „Не греш“, това значи: „Не яж“. Какво да не ядеш? Месо не яж. „Какво трябва да ям?“ Плодове. Казват: „Доказано е, че в месото има повече хранителност“. Право е, повече хранителни вещества има в месната храна, но и повече се плаща. А пък плащането повече заробва човека. Там, дето има робство, какво ли не може да има!

Следователно какво се ползваш ти от храната, която струва повече и ограничава свободата ти? Защо ти е сила без свобода? Знаеш ли на какво ще мязаш? Все едно да те натоварят с хляб, да турят пред теб най-хубавите плодове, най-хубавите яденета, а пък да ти затворят устата – да не можеш да ги ядеш, само да ги миришеш. Това значи да имаш сила без свобода. Казва някой: „Човек има сила“. Това е мирисане. Ако тази сила можеш да я употребиш, за да действаш свободно, тя е намясто. За предпочитане е човек всякога да се чувства свободен: силата иде отпосле. Силата трябва да идва само като условие да се запазва свободата.

При говоренето, когато се развива тази тема, това е един закон за самовъзпитанието. Спестяване значи трябва; трябва да знаете как да спестявате вашата енергия. Младите и старите хора се занимават с неща, които не са им потребни. Всички хора се занимават с неща, които не са им потребни – в даден случай те не са потребни. Например необходимо е човек да се храни, но едновременно той

трябва да мисли. Един, който яде месо, веднага ще помисли така: „Да има една хубава варена кокошка в тенджерата, мазничка. После от тази, мазната вода, да е направена една супица с ориз, да е разбито едно яйце с малко лимон; после воденицата и дробчетата да са нарязани на малки парченца вътре. След туй да има баница, направена с хубаво прясно масло, полята отгоре с каймак. След туй да е направена баклава“. Всички тия неща той туря в ума си. Къде ще ги намери, това е сложна работа. Но сега в ума му са тия работи: една кокошка, супа да има, баница да има, пък да има и една баклава отгоре.

Всякога в ума ви трябва да изскочи най-същественото. Най-първо думата *изскочи* не е сложена намясто. „Да изскочи“ – значи имаш зор. Думата „да се яви“ също не изразява нещата. Казва се „да се яви“, когато има призовка, да се яви някой свидетел... Но да кажем, че мисълта се явява, точно ли е това? При какви условия се явява мисълта?

Сложете най-основното за яденето. Какво е потребно за него, кое трябва да изпъкне? У вълка най-първо ще изпъкне едно хубаво агне на 3–4 месеца, мазничко. В лисицата ще изпъкне някоя кокошка – хубава, тлъста, или някой петел. В ума на една овца при глада ще изпъкне някъде зелена трева. Питам: у вас какво ще изпъкне? Най-първо зависи от кой род сте. Вие казвате: „Аз не съм вълк“. Щом ядеш месо, имаш нещо сродно с вълка – нищо повече. Казва някой: „Не съм мечка“. Щом ядеш месо, значи сроден си ѝ. Под думите *нисши животни* разбирам един живот, който е по-нисш от човешкия. Тия форми – вълкът, лисицата, мечката, те са форми на един нисш живот. По някой път ние се докачаме. У вълка има благородна страна: той много се привързва, има качеството на кучетата; като се привърже, приятелство държи. Ето едно качество, което е хубаво: вълкът не изменя на своето приятелство, честен кавалер е той. У нас вълкът е пословичен с много неща, с много грехове, но той има една добродетел, която е неизменима. Всичките вълци, които са се привързали, са ставали кучета. Като се роди това чувство на привързаност у него, вълкът казва: „Свършвам вече с вълчата поро-

да, ставам куче – да му пазя овците“. Сега от любов той, като обича човека, казва: „Ще му пазя овците“. По-рано ги е изяждал.

Тези качества, които преобразяват човека, това са моралните чувства. Те са поставени горе на темето и зависят от перпендикуляра от повърхността на темето към гръбначния стълб към отворстието на черепа. От спуснатия перпендикуляр зависи силата на моралните чувства. Как ще наречете перпендикуляра, който има по-голяма височина? Какво означава височината в перпендикуляра? Той е спуснат към известна плоскост отвесно. Тогава от всяка точка ли може да се спусне перпендикуляр? (*Перпендикулярът може да бъде към една линия или към една плоскост.*) Щом е перпендикуляр, колко градуса има? (*90 градуса.*) Значи в една окръжност колко перпендикуляра имате?

Психологически в дадения случай перпендикулярът е пробуждане на съзнанието. Той показва посоката на движението: или възкачване, или слизване. Тази точка е събуждане на съзнанието ни. Ти се намиращ в известно положение – пробуждането на съзнанието е тази посока, при която при най-благоприятни условия може да се приближиш към центъра, към основното желание, към този център на живота. Тази линия, която те води към живота, това е перпендикуляр към теб. „Аз искам да живея“ – това е перпендикуляр. Ти не можеш да живееш, ако нямаш перпендикуляр, не можеш да се движиш към една правилна линия. Под думата *живот* научно разбираме онзи перпендикуляр, най-късото разстояние, най-правия път, при който можеш да се приобщиш с живота. В съзнанието има много перпендикулари, това са безброй перпендикулари. Но в дадения случай можеш да имаш само един перпендикуляр в съзнанието си. И в астралния свят може да имаш един перпендикуляр, и на физическото поле – един перпендикуляр. А пък един перпендикуляр от умствения свят е перпендикулярен на астралния свят и един перпендикуляр от астралния свят е перпендикулярен на физическия свят.

Тогава тия перпендикуляри как ще ги представите на Земята? Как ще представите, че астралният перпендикуляр е перпендикулярен на физическия свят? Да представим едно малко обяснение. Вземете, да кажем, една плоскост. Какво е свойството на плоскостта? Плоскостта може да се разшири, тялото се увеличава по обем. Телата нали се увеличават? Вие едновременно си представяте, че имате една плоскост. Нали един куб има шест плоскости, с които се загражда? Когато става разширение на плоскостите, какво става с телата? Телата се увеличават по обем. Най-първо вие правите една погрешка. Някой път ти сгребаш в своите разсъждения, вземаш разширението на плоскостите за увеличаване на телата. Разширението на съзнанието е едно нещо, а когато се увеличава тялото, е друго нещо. Какъв термин употребяват там? Плоскостите се разширяват, водата се разширява; и за въздуха казват, че се разширява.

Като говорих вчера на одного, казах, че по отношение на водата въздухът е тяло, а водата е граница. Ама какво се подразбира под това? В психическо отношение е така. Каква е разликата между едно тяло и самите граници, които го окръжават? В геометрията под „граница“ се разбира, че границата е с едно измерение по-малка от тялото. *(Една граница може да се разшири, но тя може и да се увеличи.)* Да кажем, в една плоскост има две измерения, а в едно тяло има три измерения.

Но ние се отдалечаваме от самата мисъл. Ето какво се подразбира под думата *отдалечаване*. Къде е погрешката на отдалечаването? Вие сте гладен. Да обясня на прост език. Вие сте гладен, нуждаете се от малко хляб, добре опечен, топъл, скоро изваден от пещта. Ще дойде някой, който ще ви залъгва с бонбончета, с други работи, които не са храна. Във вас се убива онова чувство на глад, отще ви се да ядете, но не сте взели онази храна, която е потребна на организма. Залъгват ви с бонбончета, с някои неща, които нямат тази хранителност. В дадения случай храната трябва да бъде онова, което ще даде същественото на организма, а не да бъде със залъгвания.

И в учението е същото. Вие се учите някой път, но се залъгвате с учението. Казват: „Той е учен човек“. Това са залъгвания – никакъв учен човек не си. „Силен ще станеш“. Никакъв силен човек няма да станеш. „Това ще придобия“. Какво ще придобиеш в знанието? В знанието ще придобиеш само едно нещо – да цениш своята свобода и да не позволяваш някой да ти тури юлар. Слоътът е силен, но му турят юлар и едно дете с чукче като го удря по главата, го кара където си иска. Ти можеш да бъдеш силен, но без юлар. Някои хора казват: „Той е силен“. Мога да приведа много примери из философията. Какви ли не теории са измислили философите за защита.

Казват: „Международно право“. Няма никакво международно право – има международен товар. Има международно товарене, международно заробване, международно ограничение, а не международно право – то тепърва ще дойде. В Природата съществува един закон: ти свободата на един човек можеш да ограничиш, но нямаш право да ограничаваш неговата воля. Свободата можеш да ограничиш, понеже свободата е резултат на волята. Да ограничиш – ето какво се подразбира под това. Един извор извира. Ти нямаш право да потискаш извора да не извира, но можеш да му дадеш каквото направление искаш. Ти не можеш да ограничиш водата или да затвориш извора, защото ще направиш престъпление.

Следователно ограничавай себе си, без да затваряш извора на своята воля. Волята в човека е Божественото вътре. Трябва да правите едно ограничаване. „Аз не искам да ме ограничават.“ „Ще те ограничи.“ Може да има ограничение на свободата, но да няма такова ограничение – твоята воля да се прояви. Или в себе си никога не допускай да се ограничи волята ти. Допуснеш ли да се ограничи твоята воля, можеш да се лишиш от много работи, може да се лишиш от живота. Животът е резултат, когато разбираме. Мъчениците са жертвали своя живот, но не са жертвали своята воля. Те казват: „Това е убеждение“. Той за убеждението си умира, жертва живота си. Но заради

онази воля, която има, за да изкаже това, което мисли и което чувства, той предпочита да умре, отколкото да ограничи извора ѝ.

Животът е един извор, който непрекъснато извира. Вие не правите разлика в това. Казва някой: „Аз не искам да ограничат свободата ми“. Че кой от вас не е ограничен?! Седи някой и говори: „Свободен съм, не искам никой да ми заповядва“. Дойде един стражар и каже: „Хайде пред мене!“ – ти тръгваш пред него. Пред стражата вървиш и казваш: „Няма какво да се прави“. Не, като се дойде до свободата на волята – никакъв стражар! И милиони стражари да се явят, никакъв стражар да не признаваш, а да кажеш: „Не се мърдам оттук“. Това е човек, който не си ограничава волята. „Може да ме убият, но не се мърдам!“

От двама души, които поддържали свободата на волята, единият имал убеждение, а другия нямал убеждение, но и той е бил за свободната воля. Щом дошъл стражарят, единият тръгва, другият седи. Този, който бил за свободата на волята, двама стражари го носят, не иска да върви сам. Занасят го в участъка и казва: „Свободен съм, те са слути, да ме носят“. Единият върви, другия го носят... Единият човек седи свободен; той не иска да върви и казва: „Ако искат – да ме носят, както искат... Но оно-ва, което мисля, аз не отстъпвам от него“. Тебе те бият в участъка, а ти казваш: „Каквото искат“ – не ограничаваш волята си. Бият те, ти нищо не казваш. „Бийте този тъпан колкото искате. Тъпанът никога няма да каже своята истина.“ Ти си свободен. Казва един: „Смазаха ме“. Кой те е смазал? Това е заблуждение. Ти ако ограничиш волята си, тогава си смазан, хасъл си смазан. Докато волята ти седи неограничена, ти си свободен – в това е свободата на човека.

Всичките скърби, които имате, се дължат на ограниченията на вашата воля. Всяка една скръб е признак за едно малко ограничение на волята ви. Някой път ограничението на волята ви е външно. Но най-голямата скръб, която ние опитваме, е когато потискат човека. Той е един извор – и го запушат там. Отвън можеш да имаш колкото

искаш страдания, но за да бъдеш радостен, непременно Божественото в теб трябва да бъде свободно – в съзнание-то си да знаеш, че си свободен. „Иде ми да се пръсна.“ За какво ще се пръснеш? Една гайда, като я надувате, може ли да се пръсне? Може ли един гайдарджия, който свири, да пукне гайдата? Никога неговото желание не е да пукне гайдата. Тази гайда е толкова еластична, че колкото и да надуваш, не се пука, никога не се пука. Нищо не е в състояние да пукне един човек, но той сам може да се пукне. Кога? Когато мисли криво.

Ще ви приведа един пример. Преди 3–4 години дойде един доста млад човек, женен, чиновник. „Ще се самоубия“ – ми казва, на мене ми разправя това. Питам: „Защо?“ „Не искам да живея вече.“ „Не зависи от тебе, ти ще живееш“. Казвам: „Защо искаш да се самоубиеш?“ „Потънал съм в борчове до гуша. Изтеглил съм 2 000 лева, ще ме тикнат в затвора. Аз ще се самоубия“. Рекох: „Ти знаеш ли какво нещо е самоубийството?“ „Мен не ми трябва да зная. Ще се самоубия, за да се освободя.“ „Ти душа имаш ли?“ „Остави тази душа“. Рекох: „Продаваш ли душата си?“ „Продавам я, че как?!“. Рекох: „За две хиляди лева продаваш ли я?“ „Продавам я.“ „Хубаво“. Продаде си душата и я купих, тъй щото имам сега една душа купена. Платих му две хиляди лева.

Ние му купихме душата, за да го избавим от едно робство. Той иска да ограничи своята воля от външните условия на живота, стеснява се и иска да се ограничи, пък не знае как. Той иска да се самоубие, да ограничи страха в себе си. Да ви кажа начин за самоубийство: ограничи в себе си страха, ограничи в себе си празната гордост, ограничи в себе си глупавото тщеславие, ограничи в себе си удоволствията. Пък после реши да живееш спокойно, да бъдеш последният човек на света. Каквото остане някъде нещо от яденето на някоя трапеза, чакай всички да се наядат; и ти като кученце от трошиците ще хапнеш и ще кажеш: „Слава Богу, че и те останаха“. Това значи самоубийство. Казва някой: „Не мога да разреша този въпрос, как така аз да гладувам“. Това е неразбиране – то е нераз-

биране на онзи велик закон, който говори в нас. Че ти не разбираш, се познава от следното: като хванеш едно същество, което Бог е създал, без да го питаш, като един вълк го изядеш. Тогава как ще разбереш Божественото? Утре теб някой по-силен ще те хване. Ти хванеш по-слабия, а друг, по-силен, хване тебе и те изяде. Кой е крив? Ти си дал лош пример.

Престани да ограничаваш хората – и другите ще престанат да ограничават теб. Започни да ги обичаш – и те ще започнат да те обичат. Ти не им говори за Любовта – тя е много реално нещо. Сега да ви представя един пример. Ако вземеш едно житено зърно в хамбара, представи си, че е хубаво, че го милваш, галиш го, целуваш го... Какво се ползва житеното зърно от твоите милувки и целувки? И ти пак го оставиш в хамбара. Любовта какво подразбира? Да вземеш това житено зърно и да го посееш – това подразбира любовта. В любовта може житното зърно временно да страда, но това нищо не значи. Любовта започва със страданието. Страданието не е нещо толкова страшно. Че вие му давате такива криви изяснения...

За да изразиш любовта към житното зърно, ти най-първо ще го посееш, след това ще го оградиш с един плет, никой да не минава да го тъпче. Това е основата. После, като дойде лятно време сушата, ще идеш малко да го полееш с вода. Туй е обичай вече: най-първо ще го посееш, после ще го оградиш, ще го полееш; и най-после, като узрее, ще го пожънеш. След това ще го овършееш, ще го вземеш на ръката си, ще го помилваш и ще го туриш в хамбара. Ще го попиташ: „Доволно ли си от разходката?“. Това е процесът на любовта: посаждане, ограждане, поливане, узряване, пожънване, овършаване и туряне в хамбара.

Това е истинският път на Любовта. Тогава ако теб не са те посадили, Любовта я няма; ако не са те оградили, Любовта я няма; ако не са те полели, Любовта я няма – това са залъгвания. Ако не те ожънат, ако не те овършеят, Любовта също я няма. Ще те извадят – чисто зърно, ще те турят в хамбара, отдето си излязъл. Това е важен закон на съзнанието, този е процесът на Любовта. Любовта – това е

истинската свобода на човека, който я разбира. Една своя мисъл, за да я направиш свободна, ти трябва да я посееш, да я оградиш, трябва да я поливаш, та да узрее, трябва да я пожънеш, да я освободиш от люспите, като я овършеш, и да я туриш пак на същото място, отдето е излязла. Това е любовта. Същият закон е и за чувствата; и за всяка постъпка е същият начин. Всяка една постъпка, ако я разбирате, то тя е семе. Не мислете за вашите мисли като за отделни камъчета, които не растат. Всяка постъпка е семенце, което расте, всяка мисъл е семенце, което расте. Всичките неща са живи в Природата – не ги считайте за камъчета, които може да хвърлите, където си искате. Нещата, които вие хвърляте, те са непотребни.

Сега от туй, което ви разпавям, зависи успехът на вашия живот. Вие искате да имате един метод, да имате известни постижения. Каквато и да е идеята, ако тази идея вие не можете да я посеете, ако не можете да я оградите, ако не можете да я поливате, ако тази идея не може да узрее във вас и да я върнете в себе си, отдето е излязла, вие постижения не можете да имате. Законът е един и същ. Сега има методи за постижения. Въпросът с житното зърно е лесен. Аз мога да ви разпавям откъде може да го вземете. Какво да направите? С житното зърно е лесно, но имате една мисъл или едно чувство – с него как трябва да постъпите, къде ще го посееете? Или имате една мисъл вътре в ума си – къде ще я посееете вие? Сега може ли да приведете един пример – къде може да посееете едно ваше чувство? Лесна работа, много лесна работа е посяването, начинът е как ще го посееш. Не навсякъде в даден случай човек може да сее. В света не можете да сеете безразборно – всяко нещо идва на определено място. В даден случай във вас се зароди едно благородно чувство – трябва да го посееете. Срещнеш човек, който има крайна нужда да му покажеш някакво съчувствие. В даден случай, щом покажете съчувствие, вие сте посели вашето желание. След години ще пожънете добрите резултати.

Сега да обясня мисълта си. Какви са резултатите? Аз съм привеждал този пример и друг път. Един българин,

който завършил във Франция, бил запознат с френцузката литература. Той завършил музика, после в тогавашните времена завършил пеене и танци. Тогава се играеха кадрил, полки и др. Идва в България, във Варна. За пръв път работите му тръгнали – учил чорбаджийските дъщери да свирят, да пеят, да танцуват. Случило се обаче нещо, скарал се с чорбаджиите, те го бойкотирали и го уволняват. Намира се човекът в крайна нужда, но е със силно чувство на самоуважение, макар че останал без пет пари в джоба, гладен, три дни не ял. Мълчи, никому не казва, не иска да каже, че гладува. Среща го един български свещеник, негов познат, и му казва: „Къде се губите, не ви виждам дълго време. Заповядайте у дома“. Завежда го вкъщи, там направили една хубава гозба, едно пиленце заклано, обварено, чорбица, направена с яйца и малко лимон, по български – те не били вегетарианци.

След като този българин се наял, разположил се и разправил на свещеника положението си. Казал: „Много ти благодаря, че ме покани за обед, три дни не бях ял, изстърга ме коремът.“ „Че как?“. Разправя си той историята. „Какви не дяволски мисли не ми идваха в главата – да туря край на живота си. Много ти благодаря, че ме спаси.“ Свещеникът изважда едно турско меджидие, дава му го и казва: „Ще се уреди тази работа. Ако се намираш в нужда, ела пак при мене“. Не се минало един месец, този българин го назначават за секретар при варненския валия, голям чиновник става той. След време набеждават свещеника, че имал някакви комитски писма, както сега има закон за защита на държавата. Отиват в дома на свещеника, събират всичките книги, а доста подозрителни книги имало, за които да увият свещеника на въжето даже. Но не могат да намерят човек, който да прегледа книгата. Най-после пашата ги дава на своя секретар. Той прегледал книгите, събрал всичките подозрителни писма и ги дал на свещеника. Казва: „Онзи обед, който ми даде, и 20-те гроша направиха това“.

Това значи посяване – и плодът иде вече сега. Този човек е подложен на големи изпитания. Най-после се-

кретарят казва на валията: „Прегледах писмата, но няма нищо подозрително, може да ги прегледа който иска. Няма нищо в книгите, с което може да обесят попа. Неприятел е имал този човек, надули са работата“. Но всички подозрителни писма ги няма там. Това вече е една постъпка, едно чувство, което той е показал, същевременно има вече и един отглас. И българинът е готов да направи известни жертви, както свещеникът е направил за него жертва и затова сега му се отплаща.

Та казвам: по някой път вие мислите: „Що ще се занимавам с този, с онзи“. Вие не знаете: може един ден от този човек, на когото правите услуга, в даден случай да имате нужда от него. В света всичките хора са тясно свързани, туй трябва да го знаете. Всичките същества са в една вътрешна зависимост, един ден ти даже може да имаш нужда той да ти направи услуга. Даже едно дърво може да ти направи услуга, едно дърво може на тебе да ти направи грамадна услуга. Ти посееш едно дърво и казваш: „Що ще си играя с едно дърво“. Но случи се, че три дни не си ял, и минеш покрай дървото, което си посял. Тъкмо са узрели плодовете – погледнеш, дървото ти казва: „Заповядай“. Ето, дървото ти услужва; то казва: „Много ти благодаря, че ме посади, заповядай от моите плодове“.

Някой казва: „Аз не се нуждая от услугата на никого“. Не, ти се нуждаеш от услугата на другите, на всичките, само че тази услуга трябва да дойде навреме. Тази идея трябва да седи в ума ви: ние се нуждаем от услугата на всички живи същества. Всички живи същества в даден случай се нуждаят от нас, всички живи същества се нуждаят от нашата услуга. Ти си човек, който можеш да помогнеш; едно растение може да помогне, едно животно може да помогне и всички хора в даден случай могат да помогнат. Че така е, този велик закон функционира в Природата. Такова широко съзнание трябва да имате. Вие се обезсърчавате по някой път – защо? Защото се индивидуализирате. Казвате, че нямате нужда от този, от онзи – и оставате сам в света. Но вие усещате вашата слабост, че човек сам не може да живее.

Казваш: „Аз не се нуждая от никаква услуга“. Че как не се нуждаеш?! „Ще си купя хляб с пари.“ Но парите хората ги направиха, хлябът е опечен от фурнаджията. Казва някой: „Свободен съм да го купя“. Свободен си?! Ти не разсъждаваш правилно. Този фурнаджия може да каже, че няма да пече хляб; държавата може да каже, че няма да сече пари. Нямах ли пари, нямах хляб. Може да имаш пари, но хляб да нямаш; пък някой път може пари да нямаш, но хляб да имаш. Какво ще правиш тогава – може ли да си купиш едно кило хляб без пари? Малките деца са много по-умни, отколкото възрастните. Едно момче на 14–15 години или един момък на 21 година срещне един стар човек на пътя, натоварен с раница. Казва на стария: „Искате ли да ви услужа? Вие сте се заморили“. Вземе раницата – вървят, стигат до един извор, седнат да си починат. Онзи изважда хляб от раницата и благодари за услугата, нагощава го. Но ако момъкът не беше взел раницата, онзи човек не щеше да му помогне. Ще вземеш раницата – и онзи ще ти плати. Казвам: този, младият човек, е умен. Той казва: „Мога да ви помогна“ – и той помага. Ако кажеш: „Аз раница не нося“, после кажеш: „Не може ли да ми дадеш малко хлебец“, това е аристократическо – значи заповядваш онзи да ти даде от своя хляб. Тури раницата на гърба – след като я носиш, ще имаш право да ядеш от хляба. Хлябът е възлюбил онзи, който е носил раницата – онзи, който казва: „Вземи от този хляб“.

Казвам сега: важно е приложението. Сега може да дойде морализирането. Аз гледам, във вас има една погрешка. Коя е погрешката на фотографа, коя е погрешката на художника? Фотографът, след като фотографира, вземе, че ретушира портрета, изглади някои черти. Той така ретушира някои черти, че направи лицето като мумия, заличава някои хубави черти – да няма бръчки. Така художникът няма да знае основните черти. Музикантът прави същата погрешка – като свири, иска да се хареса на публиката. Той вземе, че тури някое украшение, което няма никаква цена. Или говорителят, и той наслага украшения. Сега отива един и казва: „Господине, аз не искам да ям във

вашия дом, но моето отечество не е разположено днес, не зная какво има“. Отечеството му било неразположено... Онзи пита: „Да не би да сте се скарали с домашните?“ „Вътрешно съм неразположен“. Неразположението на човека зависи от неговите схващания.

На кого трябва да пее човек? Ще се пазите. Едно правило има в музиката – на глухи хора не пей! Художникът трябва да се пази от една погрешка: на слепи хора да не рисува. Който говори, и той трябва да се пази от една погрешка: на неми хора да не говори. Мислете! Кой хора мислят хубаво? Философите. На глупави хора да не говориш; в себе си на този, глупавия човек, да не говориш. Какво трябва да правиш с глупавия, това е друг въпрос, но в себе си ще кажеш: „На глух не свиря, на сляп не рисувам, на нем не говоря“. Свири на онзи, който има ухо; рисувай на онзи, който има око; говори на онзи, който има ухо. Всякога трябва да имате нещо живо, разумно. Вие не дръжте отрицателни мисли в ума си – дръжте в ума си идея, която е жива. Дръжте в ума си ония, живите идеи: идеята на слушането, идеята на гледането, идеята на говоренето. Това са идеи, които растат, които дават импулс на човека, които дават плод.

Щом свириш, на човека се придава нещо: има обмяна между хората, които слушат, и теб, който свириш. Щом рисуваш на един човек, който има зрение, той вече придава нещо на твоето изкуство. Говориш нещо на човек, който слуша – и той придава. И човекът, който слуша, и той ти придава; който мисли, и той ти придава. Който мисли, и той придава нещо на своята мисъл. Следователно това са правила, които трябва да пазите. Ние в света, когато се приближаваме към идеята за Бога, при това същество, трябва да знаем, че няма друго същество с по-деликатен слух. Той е същество в един свят, в който всичко слуша: и най-слабите трептения, и най-слабите въздишки Той чува. Неговото око всичко вижда, пък в света няма същество, което да говори по-красиво от Него; няма и друго същество, което да мисли така ясно като Бога. Казваш: „Защо

ще мисля за Бога?“. Ти като мислиш за Него, има обмяна между ума на Бога и твоя ум и между говора на Бога и твоя говор – Той ще ти предаде нещо.

Ти си представяш Бога като нещо отвлечено. Как да си Го представиш? Как да си представиш сладкото? Захарта ти ще си я представиш на бучки. Как ще си представиш меда? Захарта е твърда, а медът какъв е? Течен. Как ще си представиш петмеза; как ще си представиш сладчината на една ябълка или на една круша? Вие си представяте една и съща идея, избирате си една идея за това, най-великото в света. Не, мисли онова, което можеш да си представиш в дадения случай – реалното. Преди няколко време дойде един българин с една странна идея. Той влязъл в духовния свят. Така казва: „Виждам, един ден иде нещо, дойде едно същество и кацна на ухото ми. Каква форма имаше, не зная, но чувствам, че кацна на ухото ми и започна да ми говори. Чувам го, а не виждам никаква форма. То казва: „Аз съм същество, което ръководи целия български народ, аз го управлявам“. Не го зная каква работа имаше, на птица ли приличаше. Усещам, че е кацнало на ухото ми, но не му виждам формата. Чувам гласа му – той ми разправя това-онова, много хубави работи ми разказва. Казва ми: „Трябва да се научиш да живееш по-добре, да не лъжеш. Ти си търговец, но честно не продаваш“. Всичко това ми говори, кацнало на ухото ми“. Ако българинът отиде при някой лекар да му каже това, онзи ще рече, че е побъркан.

Не мислете, че в света няма известни невидими за хората форми. В дадения случай не че реалността няма форма, но понеже ние не сме свикнали да гледаме в тази посока, в която можем да видим това, не можем и да видим този образ. Понеже образът на реалността е много подвижен, крайно подвижен е той, не е нещо установено, затова ви се вижда, като че няма форма. Ако ние не виждаме образа на оня свят, то е по единствената причина, че той крайно се изменя, голяма променливост има в това.

Сега вашият извод какъв е? Да се върнем към туй, което говорих. Тези работи са второстепенни. Това, за което

ви говорих, аз го уподобявам на следното: ние ще пресеем брашното, ще турим много работи и ще направим баница. Но кое е най-важно в баницата? Да има хубаво брашно, прясно масло, яйца, мляко, каймак и хубаво да бъде опечена. Като ядем, това, което ще придобием, какво е? Всички тия неща са външен процес. Това, което ядем, е важно. Една идея аз я обяснявам така: чувството, което остава във вас, то е важно. От всичко туй, което говорих, може да направим една баница, но тя не е опечена. Трябва да чакате половин час, но не зная дали ще можете да я изядете. Втория път ще я изядете, сега аз ви оставям идеята, че трябва да ядете баница.

Сега кое остава от баницата, кое е същественото? Извора, който извира, да не го запушвате. Волята е един извор в тебе и в този извор е всичкото твое щастие. Никога не запушвай този извор, нито позволявай някой да го запуши. Това трябва да бъде свещено място – никога да не хвърляш камъче, нито да позволяваш някой да хвърля и да запуши извора. Там мястото да е оградено, ти сам да ходиш. Да погледнеш и да знаеш, че благото иде оттам. Това е Божественото. Има ли го този извор, Божественото е там; няма ли го този извор, всичко друго е безсмислено – тази е идеята. Ако имате този извор, ще бъдете силни, ще имате нещо, което да ви въодушевява. Тогава и да си остарял, пак ще се подмладиш. Ако нямате тази идея, като остареете, ще се свърши всичко. Това е прераждането – прераждането е подмладяване на човека. Старият човек е кандидат за подмладяване.

А за какво е кандидат младият човек? Той не е кандидат за остаряване: младият човек е кандидат за ученик. Нали казахме, че той трябва да живее и да обича. Понеже не се е научил да учи, младият е кандидат за учение. За да стане учен, той е кандидат за живота. Младият още не се е научил да работи, вследствие на това прави много грешки. Извинително е това – в живота без Любовта погрешки се правят много. Но туй е казано по нямане на думи – те не са погрешки, това са пак опити. Животът не може да прави погрешки, Любовта не може да прави

погрешки – те са изключени, те са неща непонятни. Животът не може да прави погрешки. Тази мисъл дали я разбирате, или не? Ние правим погрешки в нашето съзнание, но животът погрешки не прави, Любовта също погрешки не прави. Ако си посял едно житено зърно, погрешка има ли? Ако си излял два килограма вода на едно цвете, има ли погрешка? Може би е погрешка, ако си излял тази вода от едно шише, от което човек е щял да пие. Но като си полял едно цвете, погрешка има ли? Няма погрешка. Това е относително нещо. Никаква погрешка няма.

Погрешка в света има, когато не използваме Божественото начало. Кога има погрешка? Когато подпушваш Божественото. Ако ти противодействаш на Божественото, погрешката седи там. Имаш подтик да направиш нещо добро, а казваш: „Няма да го направя“. Искаш да идеш на разходка, а казваш: „Няма да ида“. Иди горе на екскурзия, иди горе в планината. Ако дойде случай да слизаш в един кладенец, помисли, не слизай долу, но щом е за планината, не мисли. Надолу когато слизаш, мисли; нагоре когато се качваш, не мисли. Вие слизате в кладенеца и казвате, че има злато – не мислите, когато слизате в кладенеца. Когато се качвате на планината, какво трябва да правите? Мислите ли да се качите?

Сега във вас ще остане една мисъл – казвате: „Не му е дошло времето“. Щом Слънцето изгрява, време ли е да спиш под юргана? Никой няма право да спи, щом Слънцето е изгряло. Всеки, който остане под юргана, като изгрее Слънцето, оттам го глобяват. Щом останеш под юргана, когато изгрее Слънцето, глоба ще има. Защо? Че Слънцето е изгряло и ти си под юргана. В духовния свят ще бъдеш на крака преди да е изгряло Слънцето. Докато е тъмно, под юргана можеш да седиш, но щом се махне тъмнината, ще бъдеш облечен – и на работа. За друго няма престъпление, но ако Слънцето те завари под юргана, има престъпление. Тук колко пъти Слънцето ви е заварвало под юргана? Казва някой: „Много хубаво се наспах“. Много хубаво си се наспал, но главата ти е побеляла от туй спане.

Или другояче казано, изтълкувайте това, направете един превод. Какво значи да не бъдеш под юргана, когато Слънцето изгрява, дайте един пример. Сега вас ви е страх да не направите една погрешка. Щом ви е страх, вие сте под юргана. Кой се страхува? Болният се страхува, а здравият не се страхува. Болният трепери под юргана, гладният се страхува, че ще умре, а здравият човек от нищо не се спъва. И после, кой се докача? Болният. Този го бутне, онзи го бутне, той казва: „Какво безобразие, така не се бута“. Здравия не го е страх. Щом оставяш да те бутат, ти си болен; щом оставяш да те бутат, ти не си умен човек. Тогава на два-три метра разстояние вървиш, бързаш, бързо се движиш, не говориш с хората. Онзи, който те бута, не е умен, но и ти не си от умните.

Тогава има един морал в света. За да не се карат хората, Бог им е дал пространство. Слънцата Той ги е поставил на големи разстояния, та като се движат, никой с никого да не се блъска, сложил ги на далечно разстояние. И между най-близките звезди има грамадни разстояния. Между Слънцето и най-близката звезда има такова пространство, че в него може да се наредят три хиляди слънчеви системи като нашата.

Казвам: между един човек и друг трябва да има пространство. Някой пита: „На каква далечина трябва да бъдат хората един от друг?“. Да има три хиляди души да се вместят между тях – това е нормата. Три хиляди души трябва да се вместят, да се наредят един до друг – и противоречие няма да има. Сега три хиляди души трябва да се вместят между вас, за да има съгласие. Три хиляди души между вас трябва да отсъстват, за да има пак съгласие. Или трябва да имате всичко, или трябва да нямате нищо, за да станете щастливи.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

Ето и основната мисъл: не ограничавайте Божественото във вас!

7. лекция, 8 ноември 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ПАРАМЕТАФИЗИКА

Отче наши

Имате ли тема? (Не.) Каква е основната тема на миналата лекция?

Може ли голямото да се ограничи от малкото, може ли малкото да се ограничи от голямото? Но когато говорим за ограничение, има няколко вида ограничения. Има разумни ограничения, има и неща, които физически са ограничени. Вие някой път разбирате ограниченията физически. Физическите ограничения произтичат от съвсем други причини. Земята в какво е ограничена? Земята може ли да ходи където иска? Тя върви по един определен път. Вземете едно колело, което е турено на оста – то е ограничено. Колелото е свободно да се движи само в едно направление. Тогава каква е разликата между ограничението на едно колело и ограниченията на една човешка мисъл? Ограничен си някой път да си изкажеш мнението, боиш се да се изкажеш. Или след като го изкажеш, веднага околните хора ще се нахвърлят отгоре ти. Дайте един пример за едно разумно ограничение.

Тогава пишете върху темата *Разликата между физическите и духовните ограничения*.

Няма да направите онази погрешка – дето българите имат една поговорка: „Облякъл се Илия, като се погледнал, пак в тия“. Като се погледнал, пак бил в тия... Каква е разликата между духовното и физическото ограничение? Да допуснем, че имате умствено ограничение. Някой казва: „Той е умствено ограничен човек“, или: „Той е духовно ограничен човек“, или казва, че е физически ограничен човек“. Физическото ограничение – това е резултат. Допуснете, че един човек е роден сляп, не вижда – той е ограничен. Това ограничение зависи ли от него? То е един резултат. По някаква далечна причина се е родил

сляп или глух, или може да е сакат, не може да ходи, ограничен е физически. Значи тия ограничения се дължат на някакви причини. Няма да го обяснявам това.

В какво седи умственото ограничение? Дават ти задача, а не можеш да я разрешиш – ограничен си. Кои са правилата, по които човек може да премахне ограниченията? В самовъзпитанието ограниченията се премахват. Например как ще обясните въздържанието, да се въздържа човек? Да допуснем, склонен си и имаш разположение да критикуваш нещата: за това, кои са авторитети – може да оспорваш някои. Можеш да оспорваш разстоянието от тук до Слънцето – че най-новите изследвания, най-новите наблюдения не са за 92 милиона мили, но за 93. След като оспорваш, кои са данните? Някои автори са изчислявали, но и други са изчислявали. Каква е разликата между едните и другите; как ще докажеш авторитетно, че едните изчисления са верни и точни? Всички тези математически изчисления варират с един милион разлика – или 92, или 93 милиона мили. Какво математическо изчисление е това? И аз мога да изчислявам така.

Например има нещо, което изчисляваш, но не знаеш как става изчислението. Ти чувстваш, че времето ще се развали. Какви са твоите данни? Човекът не знае, че вятър е имало, че течения е имало, че топло течение, че студено течение ще се срещат, че има повече влага, че имало някакво барометрическо налягане или че топлината се увеличавала. Той това не го знае, но чувства, че времето ще се развали. Как ще стане, човекът не го знае, но знае, че след два дена времето ще се развали. Какви са научните данни? Не знае. Разправя един европейец, учен човек, как отива на изток и участва в една експедиция. Ученият човек имал барометър, но с тях имало и един слуга. Винаги, когато ученият казвал, че времето ще се развали, то не се разваляло; а когато слугата казвал, че ще се развали, се разваляло. Ученият казвал, че двамата всякога били в контраст: каквото той казвал, не ставало, а ставало това, което казвал другият. Не трябва да изваждаме заключение от това. Може данните, които са вътре, да не са точни:

уредите не са съвършени и предсказанията за времето не са точни. В общи черти някой път изчислението е точно, някой път има изключения.

Да допуснем сега, че имате ограничение. Стаята е студена, пари нямате и въглища нямате, а трябва да се занимавате, трябва да пишете някаква теза. И не можете да я напишете: мислите, но не можете да я напишете. Защо? Ръцете ви са вкочанявали, ограничени сте. Значи има нещо външно, което ви ограничава – студът. Не можете да пишете. Какво трябва да правите? Идете при някой ваш приятел, който има топла стая, или пък вземете малко въглища и стоплете стаята. Така че колко условия има? Значи ако влезете в една стая и не могат да пишат ръцете ви, ограничението не е махнато. Понеже казвате, че стаята е студена и не можете да пишете, някой ще ви повярва. Но някога имаш една стая, която е добре отоплена, и пишеш, пишеш – пак не върви. Питам тогава: в студената стая не можеш да пишеш, но когато в топлата стая не можеш да пишеш, къде е ограничението тогава? Условията значи са вътрешни. Има външни условия, които ограничават човешкия ум, има и вътрешни, които го ограничават.

Сега как ще се премахнат вътрешните и външните ограничения? Как премахвате вие ограниченията? Да допуснем, че имате едно ограничение: един комар седи на ръката ви, турил е хобота си. Вие сте окултист, изучавал сте закона на внушението. Внушавате му, внушавате му – комарът не се маха, не ви слуша, внушението не работи. Не че законът не е прав. Вие внушавате да се махне, но не се маха. След като мислите и комарът не се маха, започвате да духате. Но и с духане не става – това е вторият метод. Третият метод е да го бутнеш с ръката. Най-първо мисълта ти не работи, вторият метод също не помага, тогава опитваш с бутане.

Добре, допуснете, че вие правите един опит. Дойде един ваш приятел и казва: „Опитът ви не е сполучлив“. Кой опит е несполучлив? Първият метод – на мисълта, е несполучлив, понеже комарът не си е отишъл. Вторият метод – на духането, и той е несполучлив, но третият ме-

тод – на бутането, е сполучлив. Добре, след като третият метод е сполучлив, тогава защо поддържате, че с мисълта си трябва да изпъдите комара? Защото е по-евтино. Ти докато свиеш пръста си за такова малко същество, ще изхарчиш повече енергия, отколкото е кръвта, която ти е взело. Той колко милиграма кръв ще вземе, един комар каква част от милиграма ще вземе? Изразходваната енергия струва десет пъти повече, отколкото кръвта, която ще ти вземе. Питам: защо изразходваш тази енергия, остави го! Защо го буташ, какви са съображенията ти? Съображенията са, че може да е маларичен комар, може да ти всади микроби и следователно последствията от такова ухапване може да траят 4–5 години. Казваш: „Да си върви, как тъй за 4–5 години да ме ограничи“. Разбирам 1–2 часа да търпиш сърбежа, но 4–5 години да те върже, това е силен аргумент.

Може да кажат, че не е морално, не е християнско така да го буташ, че може да го натиснеш с пръста. Питаш: „Физика учил ли си? Падането на телата знаеш ли какво нещо е?“. Комарът никога не се връща да разправя какво нещо е падането – след бутането той не се е върнал. Един комар прави научни изследвания на човешката ръка – и падне човешкият пръст отгоре му. Как ще обясни комарът това падане, с какви закони ще обясни падането на телата отгоре с такава притегателна сила? С каква притегателна сила пада пръстът отгоре върху комара и от колко високо е паднал? Комарът изчислява с милиони килограми – как отнякъде е дошъл пръстът. Изчисленията на комара прави ли са? В това отношение вашите разсъждения са философски и вашето недоволство мяза на недоволството на комара – мислиш, че причината е някъде далече, че е философска, но тя чопли ръката на един философ. Той може да има тенденцията на философа.

Ако някой е адепт от първи клас, той никога няма да обърне внимание на комара. Той счита, че ако му обърне внимание с очи, ще изгуби времето си. Адептът ще си гледа работата. Ако го ухапе един комар, той счита, че неговата сила е малка. Както онзи син, комуто бабата искала

да му бае, за да не го яде мечка. Той ѝ казал: „По-добре ми бай, бабо, мечка да ме не среща“. Но представете си, че вие срещнете мечка отдалече. Фиксирате вашата мисъл на мечката – тя иде сега. Да допуснем, че по едно време мечката се отбие, отиде към реката. Сега какво е станало, че е мръднало сърцето ти? След като си заmine, мечката ще остави известно влияние в ума ви, макар да не ви е гонила. Хубаво е човека, като е трескав, да го срещне мечка, понеже от треската нищо няма да остане. Зле е здравия да го срещне мечка, че ще го хване треска. Интересно е, че болните хора, като ги срещне мечка, оздравяват, а здравите се разболяват. Как ще обясните това: болните оздравяват, а здравите заболяват. Обяснете въпроса защо е така?

Има много анекдоти за мечките. Не зная колко е вярно и тук, в България ли е било, другаде ли, но един овчар го хваща треска в гората, не може да мръдне. Откъснали му се краката и легнал. По едно време иде една мечка, а той трепери – усеща, че е болен. Задига го тази мечка и го носи в колибата на друг овчар. Онзи, като видял, че иде мечката, си отива. Тя го внася вътре и каквото имало – сено, вършини, всичко натуряла отгоре и го натиснала. След това излиза навън и си отива. Връща се другият овчар и го намира съвършено здрав, вече станал. Не може да си обясни защо мечката го е взела. Тя почувствала, че е болен, и го занесла при другия овчар, да си вземе някои медикаменти. Мечката знае, че на болните хора им е студено, и туря вършини и сено, за да се стопли човекът. Този, болният овчар, съвсем оздравял. Казвал: „Остави се, да не ти дава Господ треска да те тресе и после мечка да те тъпче“. Той не знаел нейните намерения, а тя имала съвсем други намерения. Това е много интересно.

Сега мен ме интересува това: болните хора, като срещнат мечка, оздравяват, а здравите, ако срещнат мечка, се разболяват от страх. В някои случаи има и изключения. Тия работи може да ги разглеждате само като една нова метафизика. Ако изучавате намеренията на разумния свят, в него има една нова наука. Метафизиците какво изучават? Метафизика – значи нещо над физиката. Пък

има сега една нова област за изучаване на разумните явления в Природата. Щом изучаваш разумните явления, ти не можеш първо да създадеш теория, но ще констатираш фактите. Най-първо ще изучаваш фактите на разумните явления в Природата и после ще създадеш своите теории; докато в обикновената наука съставят хипотези и теории – и след туй идват до истината. В тази наука ще намериш истината и после ще даваш своите обяснения. Във физическия свят създават своите теории и хипотези, без да знаят истината.

Да допуснем, че имате едно недоволство, как бихте го обяснили? Имате едно недоволство: някой път сте недоволни, а нямате никаква причина да сте недоволни. Обуща имате, дрехи имате, стаята ви е отоплена, но имате известно неразположение, недоволен сте. Как ще го обясните? Някой път може да имате някакъв повод. Срещнеш един човек – ти си недоволен от него. Може причините да са физически: от неговото тяло да излизат известни изпарения, които на вас ви правят лошо впечатление, действат на вашето обоняние. Вие сте недоволен – не можете да му кажете, но става така. Или някой път може да сте недоволен от някой човек – от мислите на този човек. Те ще ви окажат известно влияние – и вие пак сте недоволен, неразположен. Как ще обясните това? Срещнете един човек – не ти е казал нито една дума, а казваш: „Усещам се стеснен, не искам да се срещаме, не искам да се разговарям с него“. Срещнете друг, с когото искате да разговаряте – има известен афинитет между неговите мисли и вашите.

Някой музикант може да срещне някого и е разположен да му свири, някой път на друг не е разположен да свири. Понякога един голям музикант хората го карат да свири, а той се отказва, въздържа се. Някой път и великите музиканти могат да се въздържат. Той като погледне – и се отказва да свири. Има две съображения. Ще ви приведа един пример. Един американец отишъл в Европа. Един прочут виртуоз по цигулка давал концерт. Американецът прочел за него, но направил една погреш-

ка във времето – отишъл на концерта един час след като той свършил. Но много искал да чуе цигуларя и го намира в хотела към 12 часа, хлопа на вратата му. Казва: „Моля, искам да ми свирите.“ „Не може.“ „Аз слушах за вас, че сте голям музикант, искам да ви чуя как свирите. Свирете ми отвътре, аз ще ви платя“. Дава му хиляда долара, но музикантът не става. Две хиляди долара като му дава, той става от леглото и свири. След като виртуозът посвирил, американецът казва: „Може ли да ми дадете цигулката и аз да ви посвирия?“.

Какви са съображенията на този американец? Редки са неговите съображения. Да дадеш две хиляди долара за едно свирене, да безпокоиш човека, пък и после да искаш да му свириш... Почти винаги има и други аналогични съображения. Някой ваш приятел го посрещате много добре, но не знаете защо. Някой път причините може да са ясни. Вие искате да оставите в неговия ум добри впечатления и сте учтив във всяко отношение, посрещате го много добре. Искате той да си замине с отлични впечатления от вас – че много добре сте се отнесли. Питам сега: защо така сте се отнесли? Вие ще кажете, че е защото го обичате. Но все-таки обичта ти не може да няма нещо предвид. Искате той да остане с добри впечатления. Тогава каква връзка има между възпоминанието и любовта, която имате? Вътрешна връзка. Или вземете този, който пише поезия – и в него седи същата идея. Той пише поезия, та онези, които четат, да останат с добри впечатления; иска да напише нещо, че да го помнят хората. Сега идеята, която има този писател, лоша ли е? Да го помнят хората. *(Не е права идеята.)* Как, кои трябва да помнят? Как трябва да се поправи това?

Представете си друг пример. Един виден лекар го вижат да обслужи на един болен. Сега ако в ума на лекаря остане мисъл, че болният трябва да бъде доволен от него, права ли е тази идея? Трябва ли лекарят да се обхожда добре с болния? Обходата е хубава. Но някой път обходата не постига целта – не изцелява болния. Лекарят може да е много внимателен, може да пипа много внимател-

но болния, да го утешава, но заминете ли си той, болестта не си отива. Лекарят казва на болния, че на едн-кое си място има болка, влиза в положението му, труди се. Но след като се е трудил, лекарят не е могъл да помогне и болестта не си отива. Питам: вниманието към болния и хубавата обхода какво го ползват? Все с нещо го ползват, но лекарят не е могъл да помогне на болния. Дойде някой друг лекар, който няма обхода, и хване ръката на болния. Болният иска да каже къде го боли, но онзи му казва: „Ти да мълчиш там“. Грубо пипа, даде му известно лекарство – махне се болката, излекува го. Казвам: в първия случай има отлична обхода, резултати – никакви; а във втория случай – никаква обхода, отлични резултати. Кое е по-хубаво? Разбира се, двата метода да са съединени наедно, е най-хубаво. В своя извод имаме крайности.

Някой казва: „Обичам да се проявявам такъв, какъвто съм“. Как ще се проявиш такъв, какъвто си? За да се проявиш такъв, какъвто си, свободен ли си? Като войник си: заповядват ти да се биеш на бойното поле – и ти отиваш по заповед. Или отиваш в училището да се учиш – пак не е от любов. Ако не учиш, баща ти и майка ти ще ти покажат дървото. Те казват: „Иди!“, и ти вървиш, защото има едно насилие. Нали поддържате въпроса, че във всички неща човек трябва да бъде свободен. Свободен е онзи човек, който сам се ограничава; всеки, който не знае как сам да се ограничава, не е свободен. Понеже щом не се ограничаваш, ще те ограничат; а щом сам се ограничаваш, ти си свободен. В какво седи свободата на човека; конкретно във вашия ум в какво седи свободата? Каква е вашата идея? Да кажем, ти си свободен като гражданин да гласуваш. Питам сега: какво допринасяш със своя вот? Може при известни условия да се постигне нещо. Избирателите в едно дружество избират председател. Дванадесет души гласували, всеки е дал гласа си. Ти си последният – като сложиш гласа си, вече си свободен. Твоята свобода в дадения случай допринася нещо. Да допуснем, че вие някъде гласувате, но няма никакви резултати. Питам: какво допринася твоята свобода, че си гласувал; и какво ще допринесе, ако не си гласувал?

Сега ще пристъпя към друг въпрос. Свободен си да дишаш, но си свободен и да издишаш. Свободата не е само в дишането. И в самото дишане има ограничение: след като дишаш, ти не можеш да поемеш всичкия въздух. Дойдеш до известно място, спреш се – ограничение има. След туй започва другият процес. Чувстваш една свобода, че онова, което си приел, свободно можеш да го издишаш навън. Това наричаме правилен процес на вдишките и издишките. Ако не си свободен да дишаш, тогава ще се случи нещо. Какво: ако не дишаш, какво ще стане? Ще припаднеш, ще изгубиш съзнание. Но ако не можеш да издишаш, какво ще бъде? Пак ще имате същите резултати. Какъв ще бъде резултатът, ако не можете да приемете въздуха? А ако приемете въздуха и не можете да издишате, какъв ще бъде резултатът?

Сега да направим по-тънки, метафизически разсъждения. Така вече влизаме в една област, която е над физиката. Тя не е физика, но не е и метафизика. Параметафизика е. Какъв беше примерът? Че не можеш да дишаш и не можеш да издишаш. Казва някой: „Свободен си“. Да дишаш и да издишаш има граници; свободата на дишането има граници. Но свободата има две страни: колкото дишаш, толкова и ще издишаш. Това е разумен акт на обмяна. Трябва да знаеш, че след като си имал едно приятно чувство, това е една вдишка. Следователно щом си учен, трябва да знаеш, че след приятното чувство непременно ще дойде неприятно. Ти не си разбрал нещо, въртиш се. Щом чувството е неприятно, издишка е. А приятното какво е, какво ще дойде след приятното? Неприятното. След неприятното? Приятното.

Сега от ваше гледище вие всякога искате да имате приятни чувства. Възможно ли е това? Възможно ли е само да вдишваш, без да издишваш? Невъзможно е. Психологически на противоречията, които сега съществуват в ума ви, вие туряте едностранчиви обяснения. Казвате: „Аз трябва да бъда свободен“. В какво седи свободата? Свободата седи най-първо в това, да знаеш да дишаш; свободата седи и в това, да знаеш да издишаш. Да знаеш колко

въздух да възприемеш и да знаеш колко въздух да дадеш навън, от възприетия въздух нищо да не остане в дробовете. Питам: ако ти си имал приятно чувство и то се е заменило с неприятно, какво означава това? Ако в тебе остане възпоминанието не за неприятността, но за приятното, значи процесът на вдишването е правилен. Щом помниш повече неприятното от приятното – изваждам другия закон, че процесът е неправилен в тебе.

Щом смяната на радостите и скърбите не е правилна, скърбите оставят по-силен отпечатък. А някой път може и процесът на радостите да е по-силен, приятното впечатление да остане. Тогава ние оставаме с приятното впечатление. Когато говорим, че като си скръбен, трябва да си радостен, и като си радостен, пак да си радостен, вие трябва да разбирате какво е параметафизиката. Ти си недоволен от скръбта, понеже не разбираш, че тя е процес. Защото ако ти не знаеш как да се справиш с нея, смъртта ще дойде. Ако не знаеш как да се справиш с радостта, пак смъртта ще дойде. И в радостите ще умреш, и в скърбите ще умреш. А ако процесът е правилен, и в скърбите ще живееш, и в радостите ще живееш. Затуй казвам, че в правилния процес на скръбта и в правилния процес на радостта се проявява животът.

Вие ще ми кажете, че това от научно гледище е един парадокс. Че парадокс значи да е извън физическия свят – там има нещо необяснимо. Всички разумни неща, всички ония неща, които ние не можем да обясним, са разумни. Всяко нещо, което можем да обясним, е неразумно. Всички неща, които обясняваме, са неразбрани; всички неща, които не можем да обясним, са разумни. Сега ти имаш всичкото съвременно знание, което можеш да обясниш, и в ума ти пак остава нещо, което не можеш да обясниш, което е по-важно.

Сега ето параметафизика. Представи си, че знаеш как хлябът е станал мухлясал: ти в торбата си носиш мухлясал хляб и знаеш при какви условия е станало това. Питам: какво ви ползва вашето знание как е мухлясал хлябът. Никой не иска този хляб. Представете си, че вие носите в

торбата си пресен хляб и не можете да го обясните никак. Кое знание ви е необходимо: пресен хляб ли да носите и да не можете да го обясните, или мухлясал хляб да носите, научно обяснен? Както живеем в съвременната наука, ние сме недоволни от разумния свят, който не познаваме, и сме доволни от неразумния свят, който познаваме. Всички неразумни работи ние ги хвалим: „Това е тъй, това е тъй“.

Аз лансирам сега една теория, че на Слънцето има 45 милиона градуса. Казвам: това са последните научни изследвания на инструментите. Отде го знаят инструментите? Имаме барометър, който показва налягането. По изводите от налягането познават, че времето ще се развали. То показва една промяна вътре, но каква е тази промяна, ще зависи и от други неща. Има известни тежнения във въздуха, съгъстяване има, хигрометърът показва известно разширение, известно количество влага, но това още не показва разваляне на времето или пък увеличаване и намаляване на температурата. Тогава изстудяването как ще го обясните барометрически? Ако вие сте неразположен, хигрометрическо явление ли е това, или барометрическо?

Ще ви приведа един факт. Често, когато някой е радостен, друг му казва: „Не се радвай, че ще плачеш утре. Днес много се радваш, утре ще плачеш. Аз ти казвам, че ще плачеш“. Къде е неестественото в плача? Значи той е бил много радостен и после ще плаче. Щом човек е радостен и после става скърбен, непременно ще плаче – плачът е резултат. Човек се радва и скърби, за да плаче – плачът е крайният резултат на скърбите и на радостите. Човекът плаче и от радост, и от скръб, така че плачът е крайният резултат. Ако не плачеш, ти не си радостен; ако не плачеш, ти не си и скърбен. Щом си плакал, ти си се радвал и си скърбял. Ами сълзите показват, че като се съединят радостта и скръбта, се образуват капчици. Ако ги анализираш, те съдържат радост и скръб. Времето, като поскърби и като се порадва, започва да плаче – това е дъждът. Ние като плачем някой път, значи сме се радвали и сме скърбили. Това време се сърди и гърми – след този гърмеж аз се усещам много приятно.

Че е подухнало вятър, че е имало топло или студено течение, че гърмежи е имало, че дъжд е паднал – трябва да ти е приятно. Казва някой: „Много хубаво стана, че има дъжд“. Защото и в човека работите като стават, същият закон е. Този гърмеж е разумен, той е потребен. Турците казват: „Дунанма“. Като дойде някъде параход, започват неговите гърмежи, и който не знае, ще се уплаши, а който знае, ще каже: „Това е увеселение“. Когато има светкавици по небето, разумни същества минават покрай Земята – те правят увеселение, снаряди пращат, а хората се уплашат. Те го обясняват физически, неразбрана е тази работа. Зад всичко туй седи нещо разумно. Земята се движи, нали така? Защо се движи? Някой параход се движи в морето – защо се движи? Защото някоя компания има нужда да се движат параходи, да става търговска обмяна в Природата.

Ако Земята се движи, каква е целта на движението ѝ? Никога не може да се обясни, че тя трябва да се движи. Движи се, защото трябва да се движи, не може да не се движи. Защо дишаш? Защото не можеш да не дишаш, защото не може другояче. Как ще обясните това? Фактите са си факти. Казва някой: „Да обясним факта“. Фактът си е факт: дали го знаеш, или не, той е факт. Ако научно можеш да го обясниш, ни най-малко няма да придадеш нещо на самия процес със своите научни обяснения. Но няма и да внесеш нещо аномално.

Сега вие казвате: „Човек може и да не диша“. Има друго едно състояние. Например ако ти можеш за 20 минути да спреш дишането, какво показва това? Значи то зависи от силата на твоето знание. Ако можеш този процес да го спреш за 20 минути – нито да дишаш, нито да издишаш – вече ще минеш в друга една област. Значи на физическото поле трябва да дишаш, ако искаш да владееш себе си. Ако много бързо дишаш и издишаш, това е нездравословно състояние. Понеже ако всеки ден вали дъжд, няма да остане време за работа. Разбирам веднъж през седмицата да вали или през месеца 3–4 пъти, но всеки ден – и сутрин, и обед, и вечер – това е неестествено. Дишането, когато е бързо, не е добро, понеже като се приеме възду-

хът в дробовете, тези клетки вътре, които имат функцията да изваждат жизнената енергия или да изтеглят праната, която носи живот в себе си, не могат да извадят тази енергия. При бързото дишане човек не може да извади тази енергия. Ти трябва да задържиш въздуха толкова време, докато извадиш всичката енергия, която е потребна. Щом я извадиш, тогава въздуха ще го върнеш назад, за да приемеш пак наново.

С всяка една вдишка ти приемаш въздух, а с всяка издишка го изпращаш навън, за да дойде вторият процес. Животът влиза и излиза. Продължителното време на дишането показва начина, по който животът идва. Забелязва се, че онези хора, които много бързо дишат, са сприхави, кибритлии; онези, които задържат въздуха 4–5 минути, лесно не можеш да ги раздразниш. Но това е пак параметафизика. Вземете онези, които дишат бързо – те са нервни; онези, които не дишат така бързо, също са нервни, но по-малко, те са малко по-търпеливи.

На какво се дължи нервността у човека? Нервността у хората по някой път се дължи на чрезмерната енергия, която се натрупва в нервната система. Ти търсиш начин да я изразходваш. Щом си недоволен, имаш повече и търсиш някого да натовариш. Ще нахукаш някого и казваш: „Олекна ми малко“. Някой път се е натрупало нещо и като го кажеш, на тебе ти олекне, но на онзи, на когото си се нахвърлил, му стане мъчно. Той пък намери някого другиго... По някой път това се случва в семейството. Казват: „Не знаем какво става с нашия баща, иде отвън натоварен“. Като дойде, скара се с жена си, с децата си, с всички се скара. Отвън нещо има, а въщи се кара. Често вие се карате на вашите приятели, казвате: „Не ме бутай, напушен съм“.

Хубаво, как се разпушвате вие? Не зная дали сте пили шампанско. Отваряли ли сте шише с шампанско? Много силно гърми то. Защо гърми, научно може да се обясни. Ако не сте внимателни, всичкото съдържание на шишето ще изскочи навън. Като се гневите, вие пиете шампанско. Щом някой гръмне, шампанското изтече. Трябва да сте много внимателни, да не би шампанското да отиде до та-

вана. В шампанското се набира енергия и търси начин за разширение и свобода. Вие по някой път искате свобода – да бъдете свободни да се скарате с някого. Но вие може да впрегнете вашата енергия, вашето недоволство. Като сте готови някъде да се скарате, какво правите? Старият метод е: винаги ще намериш някого и ще си пуснеш пояса; ще го пуснеш и ще дебнеш само някой да го настъпи. За малките работи ще се скарате и после казвате: „Олекна ми“.

Това е стар метод. Без да пуснеш пояса, как трябва да смениш своето състояние? Ти не можеш да се избавиш – това състояние ще дойде, но трябва по разумен метод да се справиш. Всякога, във всяка една скръб, която чувствате, направете наблюдение – и ще имате придобивка. На мене са ми разправяли някои, че при скръбта определят колко ще спечелят материално. Някой път, когато е много радостен, човек ще има някаква загуба. Това са нови явления. Като се радва, някой казва: „Ще ми дойде една загуба“. Ще му дойде нещо, ще изгуби 10, 15, 20 хиляди лева. А някой път дойде голяма скръб, а погледнеш – 10–15 хиляди лева си спечелил. Някои хора казват, че когато тъгуват, парите ще дойдат; като се радват, ще имат загуба. Кое е по-хубаво: да се радвате или да скърбите? Като скърбите, парите ще дойдат, като се радвате, парите ще хвъркнат. Това е параметафизика. Защо е така, не се знае. Някой казва: „Много съм радостен – ще има да ми пати главата, нещо ще изгубя“. Някои са забелязали: щом имаме скръб, после ще дойде нещо хубаво. Или някой път те е засърбяла ръката. Ако те сърби лявата ръка, казваш: „Ще вземам“; а пък ако те сърби дясната ръка, казваш: „Ще давам“.

Изобщо ще забележите, че скърбите и радостите се сменят: една голяма скръб се сменя с една голяма радост. Всяка скръб носи една радост, а радостта някой път е свързана с известни материални блага. След всяка скръб човек става по-здрав, след всяка радост човек става физически по-слаб. Чрез страданията организмът се уякчава, а при радостите става разширение, което минава като отслабване на организма.

Понеже сте недоволни от живота, какво трябва да се прави? Ако сте радостни, вие сте доволни от радостите. Какъв е вашият проект, за да оправите скърбите в света? Всички сте недоволни. Трябва да имате едно състояние, с което да се махнат скърбите. По кой начин могат те да се махнат? Представете си, че иде един човек и казва: „Баща ви умря. Видях – баща ви на улицата умря“. Вие плачете, но това не е бил баща ви. Плакахте половин час, че баща ви е умрял, но идва друг човек и казва, че не той, друг човек е бил. След това вие сте радостен, че не е бил баща ви. Питам: в дадения случай защо страдахте, защо се доверихте на другия, който ви каза, че баща ви е умрял. Вие вярвате в неща, които никога не стават. Щом вярваш, че баща ти е умрял, това не е баща ти. Щом умира, той не е ваш баща; щом живее, е ваш баща. Всеки, който живее, ви е баща. Всеки ваш приятел, който умира, не е ваш приятел; който не умира, той е ваш приятел. Ако имате един неприятел, който не умира, той не ви е неприятел, а ви е приятел.

Параметафизика е това, то е неразбрано. Ние страдаме някой път от неразбрани неща. Всякога страданията произтичат от неразбрани работи. Баща ти бил умрял. Ти това не го знаеш, но повярваш, казва ти някой: „Видях баща ти, че умря“. Но той не е бил баща ти. Най-после трябва да можеш да се увериш, че баща ти е умрял. Да кажем, вашият баща е престанал да диша и да издиша – и вие си представяте, че той е умрял.

Добре, ако това е вярно, тогава всичките причини трябва да се обяснят по същия начин. Имате замръзнала вода – стопявате я и първата вода изчезне. След туй вземате водата и я туряте в котела вътре – тя се изпарява и изчезва. Вие започвате да плачете, докато всичката тази вода се върне. Тя ще дойде и ще пиете от нея. В този процес на промени водата се е освежила. От твърдо състояние е минала в течено, после във въздухообразно. Ако тази вода не минава през тези процеси, тя не може да обнови живота. Тъй и водата живее по този начин. Всички процеси, които стават, са подобни на този и имат смисъл.

Дойдем ли до човека, казваме: „Той трябва да умре“. Какво разбираме под думата *смърт*? Човек да престане да живее. Ще се измени външната форма на баща ви и той няма да бъде това, което е бил досега. Утре вашия баща ще го намерите така – като едно малко дете се е преродил, носят го на ръце; той е забравил, че е ваш баща. Сега вие казвате: „Защо е така?“. Ще си послужи с друг един пример. Представете си, че известен господин е играл на сцената ролята на цар – представлявал е руския цар, запоявдал е. Той цар ли е? Само представлява някаква идея. Свърши се представлението, снемем царската дреха – и останем като един обикновен човек в света.

Представете си, че вие искате да бъдете философ в света. Може ли човек да бъде философ? Може: актьорство е това. Човек може да бъде поет – пак е актьорство. Може да бъде и дипломат – актьорство е. Може да бъде учен – актьорство е, ще играеш ролята. След като слезеш от сцената, ще бъдеш обикновен човек. Ти докато играеш ролята на руския цар, е важно; щом не я играеш, казваш: „Едно време играх ролята на руски цар“. Но можеш ли да имаш понятието – това истинско понятие на един цар, който е управлявал един народ? На теб, който играеш на сцената, и на истинския цар опитността една и съща ли е? Не е една и съща. Преди да носиш името *философ*, ти си философ. Какво ще ти придаде философията на тебе? Ти си бил поет, преди да ти турят това име. Искаш откън да бъдеш красив – ти в себе си имаш тази възможност, да бъдеш красив. Можеш да бъдеш силен. Това са условия, това е вложено в теб. Ти можеш да бъдеш радостен, весел, скръбен, какво ли не. Зависи, ако знаеш как... По някой път е необходимо страданието. Майсторлък има в това, да създадеш страдание, защото без страдание е още по-лошо. С радости животът е щастлив, но със страдания е още по-щастлив. След всяка радост идва една скръб и ти забравяш за радостта.

Кажете ми сега, какво заключение ще си извадите, какво трябва да се прави? Не трябва да се обезсърчавате в живота. Необходимо е приложение на параметафизика-

та. Така е писано в ролята – ти да минаваш за безпаричен, да минаваш за беден човек. За колко? „За един час той е просяк“ – и ще ходиш да просиш. След един час твоята просия ще свърши: като свърши представлението, свършва се с просията. Казват някои: „Имаме страдания“. Роля имаш ти – ще трае половин час. В колко действия вземаш участие, колко ще продължи страданието? Може да е в едно действие, може да е в две. Всяко страдание има определено време: щом мине това време, страданието престава.

Сега се поддържа идеята, че когато един скърби, едновременно с него друг се радва. И не може да се образува радост, ако някой не скърби; не може да се образува скръб, ако няма някой да се радва. Скръбта се образува от радостта и радостта се образува от скръбта. Ти не можеш да се радваш, ако някой не скърби; и щом някой скърби, друг непременно ще се радва. Следователно за да се радваш, някой заради тебе трябва да скърби; а пък без да скърбиш, ти не можеш да се радваш. „Жена кога ражда, – казва Христос, – на скръб е.“ Защото човек ще се роди.

Когато учите в училището, вие не може да не скърбите. Някой път се радваш – научил си урока; някой път скърбиш – не го знаеш. Някои учители са такива, като че те дебнат – и ти се сгушиш. Той казва: „Иван Димитров, станете!“ Ти не знаеш – и пред всички другари падне авторитетът ти. След туй се извиняваш, че си бил неразположен; започваш да манкираш, казваш: „Аз нямах време да науча“. Имате урок по история и учителят пита: „Я кажи, Иван Димитров, кога се е родил Сократ? Ами Платон?“. Ти не знаеш.

Сега вие сте влезли в една област и нещата се неутрализират. Защо искате постоянно да се радвате, а не искате да скърбите? Вие всички искате да бъдете богати, никой не иска да бъде сиромах. Погрешката седи в това, че вие всички не сте доволни от това, което имате; недоволни сте от реда, който съществува в Природата. За вас трябва да бъде еднакво приятно и когато сте сиромах, и когато сте богат; и богат като сте, и сиромах като сте, да имате

еднакво разположение. При богатството ще бъдеш жена, а при сиромашията ще бъдеш мъж – нищо повече. След като се сменят радостта и скръбта, тогава ще имаш деца. Ако си радостен, какво ще бъде? Дъщеря ще имаш. Ако скърбиш? И скръбта ражда. Какво ще имаш при скръбта? Син ще имаш. Какво лошо има, че си придобил една дъщеря? Радвай се на дъщеря си, радвай се и на сина си. Радостта ражда дъщерите, скръбта ражда синовете.

Къде е злото сега, кажете ми? В живота се радват, когато имат мъжки деца. Хората се радват на резултатите на скърбите, но не се радват толкова на резултатите на радостите. И в живота вие искате да бъдете винаги щастливи. При щастието женски ще имате – какво ще ги правите, къде ще ги жените, кажете ми? Когато някой иска да бъде щастлив, ще има толкова дъщери, че няма да има момци за тях. Какво ще ги прави? Те ще му изядат ушите. Параметафизика е това. Казваме: „Не е потребно всякога човек да бъде радостен, понеже ще народи много дъщери. Какво ще ги прави?“. Нужни са една дъщеря и един син; после пак дъщеря и пак син.

В живота дъщерите и синовете, това са резултати, без да знаем какво е родено. Да обясня: ние не можем да кажем защо е потребна скръбта. Тя е един велик процес – това е мъжкият принцип. При скърбите, при сиромашията, при страданията ти няма да употребяваш мекия елемент, да бъдеш кокона – ще се опретнеш и ще работиш. При богатството ръцете са мекички, ръкавички имат, нежни са. Хубаво е, не е лошо и това... Онези, които слугуват, се учат от скърбите. Те ще се научат, но този с меките ръце ще остане невежа. *(Учителя се обръща към един брат.)* „Ти скърбиш ли, или се радваш сега?“ *(Повече скърбя.)* „Мъжки значи раждаш, ражда се една мисъл или едно чувство.“ Кога е така? Всякога в скръбта се раждат мисли, които имат мъжки характер, или чувства с мъжки характер. Има мъжки чувства. Разбира се, за един мъж е по-лесно да се бие... При това при скърбите нещата се оформят. Вътрешните скърби са както при голямото налягане – те имат голямо налягане. Всяко чувстване, което човек има, ако не

мине през процеса на страданието, не може да се оформи. Страданието е процес на съгъстяване, на оформяне. Нещата без скърбите не могат да се оформят.

Страданието е един процес, радостта е друг процес – те са два процеса, които се сменят. Скръбта е другият процес, при който нещата трябва да се оплодят. Завършените форми са резултат, ние за тях мислим и говорим. Процес е това. Ако ти не минеш през процеса на страданието, ако не минеш през процеса на радостта, тия завършени форми не могат да съществуват. Там е всичката философия на нещата. Всяко едно страдание какво може да ви донесе? Страданието е спасителен процес. Има едно страдание, когато човек се дразни. Вие как се лекувате, когато се дразните, когато сте крайно неразположени, когато всяка стъпка, всяка мисъл ви нервира, когато сте раздразнени? Дръжте съзнанието си будно! Кой как те бутне – дразниш се. В състоянието, от което се дразниш, ако можеш да се въздържиш, ще спестиш известна енергия. При всяко дразнене се иска да се въздържате. Един момент, втори, трети, четвърти, пети, шести, половин час, един час – вие ще се усилите и ще добиете енергия. Някой път човек трябва да се въздържа, за да бъде силен.

Та старите философи, без да са го обяснявали, когато постъпвали учениците в училището, те са ги поставяли на разни изпити. Някои са ги убождали с игла. Имало такива: един забие шилото на един милиметър в този, който постъпвал в окултната школа. Забие го половин милиметър, а онзи подскочи. Тъкмо отмине, дойде друг: и така цяла година ще те прекарват през този изпит. Ако можеш да издържиш, добре, но с това няма да се освободиш – и другите ученици ще те бодат. И ако издържиш първото изпитание, това е първото посвещение. Изтърпял си първото изпитание, а второто е друго. Виждат те крайно честолобив и горделив – тогава цяла година ще те подиграват, такива шеги и подигравки ще понесеш; и ако можеш да издържиш, това е второто посвещение. Кажат ти една дума – трябва да не се измени лицето ти.

Сега вие всички минавате през посвещение; посвещавате се, без да знаете това. Някой път дойде някой с шилото – мушне те. Тогава ще кажеш: „На изпит съм“ – и като че нищо не е станало. „Да спи зло под камък“ – така ще речеш. Сега ето втория метод: за да се освободи ученикът, който е минал през първото посвещение, ще му дадат едно шило и на него. Казват му: „Всеки, който те бодне, и ти ще го боднеш“. Той ще знае, че си минал изпита благополучно – и те не те бутат вече. След като те мушне някой, и ти ще го мушнеш; всички, които са те мушкали, и ти ще ги мушкаш. Те казват: „И той вече мушка“.

Сега туй вие си го знаете, аз само го обяснявам. Вие го знаете и трябва да се мушкате. Като мушнеш някого, ти казваш: „Аз минах този изпит“. Като го мушнеш, той знае, че си минал този изпит. Щом не мушкаш, тогава си на изпит; щом мушкаш, минал си вече благополучно изпита. Казват за някого: „Много мушка“. Минал е човекът изпита, посвещение е минал – оставете го. Ако имаш шило, значи си минал изпита, ако нямаш, гледай да придобиеш.

Казвате: „Никое явление не е без причина“. Всичко онова, което става в Природата, си има свои причини. Ако знаем причините, ще знаем и последствията. Ние се интересуваме от последствията, защото без тях нещата ще останат неизяснени. Ние се интересуваме от това, което придобиваме, за нас е важен резултатът. Страданието произтича от друга една причина – че организъмът се разширява. Ако вие на едно дете поставите обувца, които е носило преди 5–6 години, то ще започне да вика, да плаче. Детето не се радва на тесните обувки. Страданието показва, че формата на обувките трябва да се смени. Радостта на детето показва, че формата е нагодена на крака – радваш се, знаеш, че обувката са намясто.

Страданието служи като един указател и радостта служи като един указател. В едно отношение радостта показва, че обувката са намясто; страданието пък показва, че обувката са негодни за носене. И в единия, и в другия случай сме на правия път – двата случая са намясто. Скърбиш ли, ще видиш дали обувката не са тесни. Ако обувката

са причина, ще кажеш: „Нови обувки ми трябват!“. Ако шапката е причина, трябва нова; ако дрехата е причина – нова! Ако яденето е причина – откажи се от него. Тъй щото скръбта винаги показва каква реформа трябва да направиш в себе си, за да имаш радост. Всяка скръб показва – една малка реформа трябва да направиш в себе си. Скръбта показва хода на растенето. Ако не вървиш по пътя на нейното указание, ти не можеш да имаш радост. Скръбта показва пътя на растенето, че трябва да измениш формата.

Скръбта е един вид указател в живота. Тогава ще дойдете до параметафизиката. Та като говоря за общата, това значи, че някой път скърбите може да произтичат от факта, че у тебе добродетелите са слаби; скръбта може да произтича от това, че справедливостта е слаба. Скръбта може да произтича от факта, че разумността в теб е слаба, че право не мислиш. Ти трябва да измениш положението в добродетелта, да смениш добродетелите, да знаеш всеки един момент каква добродетел е нужна.

Сега какво разбрахте, колко неща ще останат във вас? Ако радостта е A и скръбта е B , имате следното отношение: A се отнася към B , както радостта се отнася към скръбта. Ако имате $A:B$, ще имате и $B:A$. Какъв ще бъде резултатът? В даден случай, като скърбим, чувстваме какво сме изгубили. Ние чувстваме, че сме изгубили нещо. Например най-първо представете си, че сме свободни, нямаме никакъв товар. Турят 20 килограма на гърба ти за дълъг път – и чувстваш тежестта. В първото положение, когато сме били свободни, на нас ни беше приятно, а сега, с 20 килограма на гърба, чувстваме известна неприятност. За да се освободиш сега от този товар, какво трябва да правиш? От мене зависи да го сменя, понеже мисля, че този товар ми е потребен за дългия път. Какво трябва да правите, за да се избавите от неприятностите? Ако цениш здравето си и имаш 400–500 лева, ще си купиш едно магаре, ще натовариш товара на магарето: и то напред, пък ти отзад.

Казвам: когато впрегнеш една идея или едно разбиране, те ще ти помогнат. В дадения случай какво нещо е разбирането? Разбирането – това е магарето. Казват: „Разумен е човекът“ – значи магарето е натоварено. Защото при разбирането ти снемаш товара от себе си и го слагаш на магарето. Ако нямаш разбиране, ти ще носиш товара; ако имаш разбиране, магарето ще носи товара. В разбирането, ако си разумен, товарът ще слезе от гърба ти, магарето ще го носи – натоварил си по-нисше същество. Някъде ще товариш, някъде ще разтоварваш... Ти себе си като товариш и разтоварваш, няма кой да ти благодари.

Имаше един приятел в Търново. Магарето, като го види насреща си, почва да реве – той го е разтоварил. Значи разбирането е товарно животно. Щом имате правилно разбиране за нещата, вие имате едно товарно животно, което може да носи. Следователно когато ние казваме, че човек може да разсъждава, че трябва да постъпва разумно, той има един по-нисш живот, върху който да сложи товара на висшия живот. Висшият живот не се нуждае от много товар. Ако натовариш висшия живот с товар, ти не си разумен. Големият товар принадлежи на нисшия живот. На висшия живот – по възможност по-малък товар: той си има това, което му трябва. А в нисшия живот ти много се товариш.

Когато се товарим с много скърби и страдания, ние сме в нисшия живот; когато се разтоварваме от скърбите и страданията, ние сме във висшия живот. По възможност – повече радости и по-малко скърби. Това значи разумно да ги разяснявате.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

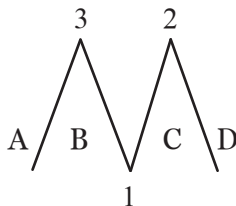
8. лекция, 15 ноември 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ПОДЯЖДАНЕ И ОЩЕТЯВАНЕ

Отче наши

Чете се темата „Физически и духовни ограничения“.

За другия път пишете върху понятието *морал*. Имате буквата *М*. (Фиг. 1) От колко елемента е направена тя? От четири стени. Линията *С* е успоредна на линията *А*, линията *В* – успоредна на линията *Д*. Това са четири линии, които са две по две успоредни и се пресичат. Кажете, две успоредни линии могат ли да се пресичат, *В* и *С* успоредни ли са? Две линии всякога, когато се пресичат, са успоредни, но не на физическия свят – те са успоредни в органическия и в психическия свят.

Фиг. 1

Да ви наведе на един прост пример. Вие, като седите на столовете, щом турите краката си един върху друг, доказвате, че успоредните линии се пресичат. Вашите крака нали са успоредни, като вървите? Краката са успоредни, но като седнете и ги прекръстосате, те се пресичат. Какво показва това? Краката, които са успоредни сами на себе си, не се пресичат, но вие може да ги заставите временно да се пресекат. После станете, те пак са успоредни; като седнете и сложите краката един върху друг, пресичат се. Сега какво разбирате от това? Че във физическо отношение две линии са успоредни. В математиката казват, че успоредните линии се пресичат, но къде? В безкрайността. Що е безкрайност? Безкрайността е разумното. Защо безкрайността има отношение към човешкия ум? Във физическия свят всички неща са крайни. Не искам да обяснявам повече.

Не се стремете да разберете нещата, защото след като разберете нещо, ще се натъкнете на друга мъчнотия. Тогава ние казваме, че трябва отношения. Тия материални линии на буквата *М* имат отношение в психическия свят – тя има четири отношения. На колко места се пресичат тия четири линии? На три места – 1, 2, 3. Тъй както е поставен въпросът, имате две пресичания, при които движението е нагоре, имате и едно пресичане, при което движението е надолу. Вие сега може да попитате: „Когато математиците разрешават някои въпроси, какво имат за цел? Постига ли се нещо?“. Например какво се постига с математическото разрешение на една задача? След като си работил дълго време, какви практически резултати има това, че си разрешил една задача? Ако си ученик в училището, ако разрешиш една мъчна задача на дъската, може да имаш шесторка. Питам: какво можеш да вземеш от твоята шесторка, в какво тя може да ти послужи? Като едно понятие в ума тя може да ти донесе нещо, но практически, физически какво можеш да направиш с шесторките? Една бележка „шесторка“, поставена в тефтерчето, какво може да ти допринесе? Вътрешно задоволство, а не физическо.

Казвам: буквата *М* какъв смисъл има? Като я пишете, от *А* отивате нагоре, после слизате надолу, пак възлизате нагоре и слизате надолу. Колко пъти ръката ще се качи горе и колко пъти ще слезе долу? Веднъж нагоре, надолу, пак нагоре и пак надолу, два пъти нагоре и два пъти надолу. Как ще докажете, защо се образуват два върха при възходящо движение и един връх на слизане? *А* и *D* успоредни ли са? Линията *D* е успоредна на *B*. Забележете, *B* слиза надолу, *C* се качва. Линиите, които се качват, са успоредни – *А* и *C*; и линиите, които слизат, *B* и *D*, също са успоредни. В двете линии – *B* и *D*, има слизане, посоката е една и съща. Тук кои линии се пресичат? *B* е успоредна на *D* и *C* е успоредна на *A*.

Тия успоредни линии са граници на някаква реалност. Вие имате линии, които физически се пресичат. Ако поставите двама души и двама ученици, ако образувате бук-

вата от четиримата, какво отношение ще има тогава? Ако всеки вземе една линия: при *A* – имате едно разумно същество, при *B* – друго, при *C* – трето, и при *D* – четвърто. Четиримата образуват една буква, но те какво съставляват за вас? Вие с буквата *M* пишете *милост*. Какво подразбира думата *милост*; или *мисъл*, или пък *мъжество*? Ами *мощ* или *мизерия*? Или *мухъл* или *мънкане*? Българска дума ли е *мънкане*? Тези, които сте следвали филология, какво ще кажете? (*То ще се види дали има глагол от този корен.*) Да оставим тия подробности.

Добре, да дадем сега една ясна представа. Да кажем, че известни неща са физически, други – духовни. Как бихте ги представили в музикално отношение? Как бихте разграничили, ако един музикант свири физически, а друг свири малко духовно. Изобщо когато учениците изучават музика, свирят винаги механически, те свирят по ноти, гледат нотите. Всеки, като види къде е поставена нотата, той я вземе. Например нотата *до*. (Фиг. 2) След като ти гледаш написаната нота и я изсвириш, това е физическо, имаш вече символ. Когато чуеш гласа на нотата, това е духовно. Да кажем: чуваш гласа и различаваш, че това е *до*; не виждаш, че е написана. Най-първо виждаш написаната нота и казваш: „Това е *до*“. Всеки може да каже, като погледне нотата, че това е *до*, има известни признаци. В тази дадена система известна линия минава през *до*. В другата система, щом чуеш гласа на *до*, ти казваш: „Това е *до*“.

Фиг. 2

Кой е по-способен музикант: който познава написаните ноти или който познава тоновете? Свиренето от физическо трябва да го превърнем в духовно. В първия случай това е само физическо, то е само условие, физическо условие да се прояви духовното. Като напишете тия ноти, след туй трябва да се върнете към музикалните тонове. Вземете един инструмент: цигулката физически е направена да има съчетание и отношение. След туй, по закона на скъсяването на струните, техните трептения предиз-

викват тонове. Трябва да знаеш как да съкращаваш – при всяко съкращение се произвежда тон. Съкращаването на струната удвоява трептенията. Когато струните се удължават, какво става с тоновете? (*Понижават се.*) А когато струните се съкращават, тоновете се повишават. Добре, тогава в музиката с удължаването на линиите в едно отношение печелиш, в друго губиш. Като се удължава струната, печелиш струна и тонът се понижава – тогава губиш, имаш по-нисък тон. Когато съкращаваш струната, тоновете се повишават – тогава печелиш в тоновете, а губиш в струните.

Следователно когато цигуларят свири, в едно отношение той губи, а в загубата печели в друго отношение. Скъсяваш струната – губиш в струната, а печелиш в тона, защото тонът се повишава; и обратното. Тогава имате две печалби и две загуби. При печалбата на струните губиш в тоновете, те стават по-ниски. Ниските тонове не могат да дадат този смисъл, както високите тонове. Във втория случай става съкращение на струната – той губи физически, но духовно печели. Сега загубата в какво седи? В първия случай удължаването на струната е печалба физическа, понеже с физическата печалба, с дългата струна ще направиш по-добър възел. Но от тона не можеш да направиш това, от тона губиш. Във втория случай физически губиш, а в тона печелиш.

Сега представете си, че този тон представлява слабия чук, защото с удължаването на струната този чук става слаб, не може да пробие стената. Обаче със съкращаването на струната тонът може да пробие стената, а на тебе ти е необходимо да пробиеш стената. Или пък високите тонове се чуват по-далече, отколкото ниските. И тогава, когато искате вашият приятел да ви чуе надалеч, какво правите – удължавате ли струната, или я съкращавате? Съкращавате ги.

Сега изводите. Това е закон, който съществува. Ние правим изводи, защото в явленията в Природата има паралел. Ти в морално отношение не можеш да се повдигнеш, ако на физическото поле не изгубиш. Ти на физическото

поле не можеш да спечелиш, ако в морално отношение не изгубиш. Изводът сега е такъв: за да се проявиш, някой път ще чувстваш, че имаш понижение. Това е струната, която се съкращава и се удължава. Тонове по някой път се изменят: вие не можете едновременно да имате печалба и на физическото поле, и в духовния свят. Искате да имате приятелство с някого, но може ли да имате приятелство, без да имате някаква жертва? Невъзможно е. Това се дължи все на някакъв малък повод. Ти завързваш приятелство при известна обстановка: оказал си услуга, след това се завързва приятелство върху тази малка жертва, която си направил. Или си създаваш неприятел по единствената причина, че си направил една малка погрешка – пак се зараждат известни противоречия.

Питам сега: един цигулар как си поправя погрешката? Фактически като удължи струната, той произвежда по-нисък тон. Направил ли е прегрешение? Не е направил никакво прегрешение, но в дадения случай този тон нас не ни интересува. Този тон, тази погрешка, при съчетанието на високите тонове иде някак си в хармония. Някой път е необходимо да се удължи линията, да се произведе нисък тон, да се направи погрешка, за да се даде ефект на високите тонове, които са се произвели чрез съкращаване на струната. Моралът има две страни. Тогава, за да се образува приятелство, в музикално отношение какво трябва да направиш? Трябва да съкратиш струните. Ако искаш да си създадеш неприятел, трябва да ги удължиш.

Сега в какво седи добрината, че имаш един приятел или че имаш един неприятел? В какво седи разликата между един приятел и един неприятел? В материално отношение в какво седи тя? Приятелят винаги ще те подяде, а неприятелят никога не те подяжда, защото ти не го угощаваш. Приятелят все ще те подяде, все ще похарчиш нещо заради него. Но разликата седи в това, че приятелят зло няма да ти направи, няма да те ошети; неприятелят, който не те подяжда, може да те ошети. Този човек, който не те подяжда, може да те ошети, и всеки, който не те ощетява, може да те подяде.

Разберете тънките съотношения, които съществуват по някой път във вашите мисли и вашите състояния. В човечка има двояко течение – и в мислите, и в чувствата има двояко течение. Ние искаме никой да не ни ощетява. Ако искаш едно живо същество да не те ощетява, какво трябва да направиш с него? Ще удължиш или ще съкратиш нещата? Ако искаш да те подяжда, ще направиш обратното. Имаш два процеса: единият – на удължаване, другият – на съкращаване; и ще имаш два резултата – едното е подяждане, другото е ощетяване. Подяждането произтича от вас: приятелят иска от тебе пари назаем, а ти не можеш да откажеш. Ощетяването вече не зависи от тебе, то зависи от вашия неприятел – той може да не го направи. Подяждането го знаеш: ти не можеш да откажеш на приятеля си, защото, ако откажеш, приятелството ще се развали.

Ощетяването става чрез този, който не те обича – той прави нещата, без ти да ги знаеш, после ще ги научиш. При подяждането приятелят, който те подяжда, не знае, а ти го знаеш. При ощетяването врагът знае, ти не го знаеш: ощетяването отпосле го съзнаваш. Подяждането е начало, ощетяването е край. Тогава питам: кое е по-хубаво – да имаш подяждането в началото или да имаш ощетяването в края? Подяждането или щетата бихте предпочели? Всеки ще предпочете подяждането, то е за предпочитане всякога. Най-малката беля в света, най-малкото страдание в света е подяждането: по-малко страдание от подяждането няма. Ако можете да намерите такова, кажете ми. Аз като съм ги изследвал, психологически съм намерил, че подяждането е най-малкото страдание, което може да понесете; по-малко от него няма. Някой път казвате: „Подяде ме“. От подяждането по-долу няма. Кой може да каже нещо по-ниско от подяждането?

Сега не трябва да мислим физически. Тук може да има някакво противоречие. Как е възможно две успоредни линии да се пресекат? Щом две линии не се пресичат, разбираме, че там няма разум – разумността е отвън. Щом линиите се пресичат, всякога подразбираме, че има разумност. Щом виждам човек, който си е сложил краката един

върху друг, аз виждам разумното. Ако някой не може да си прекръстоса краката, е сакат, той не е учен – нищо повече. Ако един човек не може да направи една погрешка, аз го считам за глупав човек. Ако един човек не може да направи добро, пак го считам за глупав човек. Ако един човек не може да те преметне, не е умен, ако не може да ти каже истината, много голям глупак е. Ако те преметне, умен е, ако ти каже истината, е гениален. Премятането създава обикновените хора; истината като кажеш, тя създава гениалните хора. Защо трябва да кажеш истината? За да станеш гениален. Ако не смееш да кажеш истината, гениален никога не можеш да станеш.

Истината създава гениите, тя създава и светиите. Ако не можеш да кажеш истината, ти ще бъдеш една жаба, която ще кряска вътре в блатото. Тъй ще бъде, повече от жаба не можеш да бъдеш. Ако знаеш само да премяташ, ти си жаба: подразбирам, че имаш един халат, като затворник. Как обясняват раждането на гениите? Гениите се раждат само при едно условие – на Истината. Значи у едно същество, което може да роди гения, в неговия ум съществува Истината. Гениалният човек е над всички условия в живота. Та по някой път аз ви давам само един повод – защо трябва да говорите истината в себе си. Не да кажеш нещо отвън и да премълчаваш истината в себе си. Когато дойде да говориш истината, всякога трябва да кажеш истината.

Казвам: представи си, че си господар и имаш слуга, който ти е слугувал десет години. Набрала се е една голяма сума за него. Като дойде време да платиш, казваш: „Той не ми е слугувал десет години, пет години ми е слугувал“. После намаляваш заплатата, искаш да го подядеш наполовина. Какво нещо е да кажеш истината? Това значи да платиш на този човек за десет години; и после, колкото си му обещал, толкова да му платиш. Дай му една сума по-горе – това значи да кажеш истината. Не когато идеш при съдията, да каже: „Имаш ли да даваш на този човек?“ „Не.“ „Дай на човека“. Щом съдията те принуди да платиш, ти не казваш истината. Плати на слугата, лиши се малко, нека те подяде. Кое е морално? Този твой слуга

го направи приятел. След като му платиш, нека те подяде малко. Какво има, ако те подяде? Значи отгоре да му платиш. Защото другояче, ако го ошетиш, ти ще минеш за негов неприятел – и тогава работите няма да се свършат тъй благополучно, както мислиш. При подяждането всякога ще чакаш добър край, а при ошетяването всякога можеш да очакваш един лош край на нещата. Тогава дето има ошетяване, краят е лош; там, дето има подяждане, краят е добър.

Сега има някои неща, които може да се аргументират. Седят един обикновен човек и един учен, който държи две бучки: едната бучка е горчива, другата е сладка. Ученият човек пита: „Какво е това?“. Обикновеният отговаря: „Шекер е“. Ученият казва: „Едното е шекер, а другото не е“. Обикновеният казва: „Ти си учен човек, искаш да ме преметнеш. Виждам, че всичко е шекер, бял цвят има“. Ученият рекъл: „Направи един опит“. Дава му първата бучка. Онзи близва и казва: „Нали ти казах, захар е, сладко е. Какво искаш да ме премяташ.“ „Вкусвай втората“. Вкусва и втората и започва да плюе на земята. Ученият казва: „Нали ти казах, че втората не е захар.“ „Как тъй нещата могат да бъдат бели, без да съдържат захар в себе си?“. Та казвам: всяка една мисъл, която не носи качествата на захарта, е горчива. Всяко нещо, което не е сладко, какво е? (*Горчиво.*) Всяко нещо, което не е горчиво, е сладко. Нещата могат да бъдат или сладки, или горчиви.

Вие искате да бъдете музиканти в света, без да се упражнявате. Такъв закон няма. Кой хора най-много се упражняват? Човек, който много се упражнява, той обича Истината; човек, който малко се упражнява, не обича Истината; а който никак не се упражнява, никак не обича Истината. От степента на упражнението се вижда любовта към Истината. Колкото повече се упражняваш, толкова повече обичаш Истината; колкото по-малко се упражняваш, толкова по-малко обичаш Истината. Аз вземам Истината като обяснение. Колкото повече мислиш, толкова повече обичаш Истината; колкото по-малко мислиш, толкова по-малко обичаш Истината. Колкото повече чувст-

ваш правилно, толкова повече обичаш Истината. Има анормални, болезнени чувства; има чувства на подяждане и чувства на ощетяване. Има известни чувства, които ощетяват; има известни чувства, които подяждат. Не считай тия чувства, които ни подяждат, за лоши – те са за предпочитане, отколкото онези чувства, които ни ощетяват. Защото крайният резултат е в себе си да предпочиташ едно чувство да те подяжда, отколкото да те ощетява. За предпочитане е една мисъл, която те подяжда, отколкото една мисъл, която те ощетява.

И в упражненията трябва да имате контрасти. Те съществуват и вие по някой път се спирате и питате: „Защо е така?“. Дайте друг начин тогава. Хората искат да създадат един живот по друг начин. Ако се постареем да изменим нашия живот, какво ще придобием? Възможностите имат своите граници. Един цигулар на цигулката си не може да вземе повече от три октави и половина; той няма възможност да вземе повече от три октави и половина. Тонове на трите октави са ясни; може да вземате и повече, но те не са така ясни. На пианото колко октави има? (*Седем-осем.*) Навсякъде съществуват известни закони, които ограничават. Възможностите в цигулката са ограничени. Може за в бъдеще да се създаде цигулка, с която да се вземат осем октави, но засега тази цигулка, както е създадена, не може. Аз вземам от основния тон три октави и половина. Три и една втора не е хармонично, числото четири е за предпочитане, то е щастливо число. Ако един цигулар може да вземе четири октави, той е близо до първостепенен цигулар; ако може да вземе четири и половина, той е гениален. Така се образува числото девет, а то е крайният резултат: $4 + 5 = 9$.

Вие в темите си там развивате, че водата има течено, въздухообразно и твърдо състояние. Тогава твърдото състояние на водата е физическо, течното е духовно и въздухообразното – умствено. Щом водата замръзва, това е физическо състояние; щом се разтопява, това е духовно състояние; щом се обърне на пара, това е умствено съ-

тояние. Кое на Земята създава най-големи препятствия? Водата образува облаци, които затулят Слънцето и правят дните малко по-мрачни. Значи облациите са умственото състояние на водата, когато тя стане голям философ, че с философията си затули цялото небе. От голяма мисъл тя запуши небето, че не можеш да видиш Слънцето. Казваш: „Водата трябва да стане малко духовна“. Когато тя стане духовна, образува морета, ние туряме своите лодки и плаваме. Духовният гений на водата е за предпочитане, отколкото умственият ѝ гений.

Тогава какво правило можете да извлечете от водата? Тази вода, която се качва, е гениална, без да знае. Тя се качва нависоко и казва: „Трябва да направя едно добро“. Като се качва горе и се спуща долу, водата прави добро на хората, полива. По някой път прави пакости и затуля Слънцето, но ако не го затуля, не може да направи и добро на хората. Питам: ако един човек вас ви засенчи, ако скрие вашето небе, какъв е той? Той е гениален в своята мисъл. Какъв трябва да стане? Духовен, талантлив трябва да стане, че да можете и вие да плавате.

Това учение, за което аз ви говоря, има два класа хора: то не е за децата, които нямат зъби, не е и за старите хора, на които зъбите са опаднали. И младите, и старите хора се изключват и остават само възрастните. Онези, които имат здрави зъби, като хванат кокала, глождят: тръс, тръс. Вие имате обикновени понятия за физическия и за духовния свят, също и за Бога. Седите и мислите един ден да се намерите в духовния свят, добре уреден, да ви турят да живеете в някоя хубава къща, с градина, със слуги, да се освободите от всичките беди, които имате на този свят. Това, което никога няма да стане... Защото онези, които са кандидати да влязат в оня свят, в тоя свят ще ядат такъв пердах, такива изпитания ще имат, че четири-пет пъти ще се разкайват, че са влезли в този път. Да си светия лесна работа ли е? Вие опитвали ли сте какво е да ставате светия? После да станеш гений, опитвали ли сте да станете гений? Да се занимаваш с тези неща, да се занимаваш с ума си; така да се занимаваш с най-отвлечените понятия, че да разрешиш нещата в света.

Гениалният човек има мисъл. Казват: „Той е роден гений“. Какво разбирате под думата *раждане*? Казват: „Замъчила се планината и родила една мишка“. Не може геният да се роди без истина. Гениите, светиите идат от света на Истината, те се раждат само при Истината – просто не могат да се родят без Истина. Ако на един човек душата му не се погълне с онзи вътрешен стремеж към Истината, той не може да се роди гений. Това е най-възвишеното, в което човек може да влезе. Неговият живот не може да се измени. Някой от вас ще каже: „Аз не искам да стана гений“. Тогава нищо не разбираш. Вие трябва да станете гении, но трябва да влезете преди това в Истината. След като живеете дълго време в Истината, тогава ще станете гении. Но ако не влезете в Истината, ако не се свържете с нея, гениалността не може да ви се даде като една форма.

Гениалността е производство. Като си слугувал дълги години на Истината, тя ще те произведе или подпоручик, или поручик, или капитан, или майор, или подполковник, или полковник, или генерал; и най-после може да те произведе цар. Това са външни форми, които се дават за възнаграждение на онези, които живеят в Истината. Всичките блага в света, това са дарби и титли, които се дават на ония хора, които дълго време са живели в Истината. Така трябва да гледате на нещата. Аз искам да ви дам конкретни понятия. Без Истината в света постижения не можете да имате. Някакви постижения, обикновени постижения ние имаме. Цялото животинско царство, което е живяло без Истината, какво е постигнало? Мислите ли, че вълкът живее в Истината; мислите ли, че овцата живее в Истината? Те са кандидати за нея, но нито овцата, нито вълкът живеят в Истината – и затова имат тази форма.

Единственото същество, което първо е сложило крак в Истината, дошло е малко да я помирише, това е човекът. Той е чул гласа ѝ. Дето се казва, че Адам е чул гласа на Бога, това е Истината, която му е говорила. Райската градина е място на Истината, дето Адам е живеел. Представете си – когато Бог прекарал всичките животни пред неговия поглед, той като видял животните, веднага им

турил имена. Мислите ли, че Адам е бил глупав? Колко вида животни има? Който е завършил зоология, да каже колко вида животни има. (*Само насекомите са 400 000.*) Да сложи толкова имена, значи Адам е бил учен човек. За да измисли толкова имена, той е бил учен – на всяко едно животно име е дал. Гениален е бил Адам.

Кажете ми от това дотук, докъдето стигнахме, какъв извод имате? От какво се учихте досега; убедили ли сте се, или не сте се убедили? Та във физическо отношение при писането на буквите, когато човек започне да пише буквите, всяка от тях си има свой смисъл. Ако не знаете да пишете, това е по единствената причина, че не разбирате смисъла на буквите. Ако напишете буквата *М* така (*Фиг. 1*), какво показва? Буквата *М*, това са два ромба, които са допрени в един връх. Тогава имате отрицателната страна на този ромб, имате възходящо движение; това пресичане е отражение. Резултатите на буквата *М* са добри. Началото ѝ е лошо, но резултатите са добри. Това се доказва – математически отношения имате, имате слизване и възлизане нагоре.

Вие сте учени хора, няма какво да ви доказвам. Доказват се неща само на невежите хора, на учения човек само се загатва. Какво ще ви уча? Казвам ти: „Слушай, *до* свиря, ти да го запомниш и да го схванеш с ухото си“. Може да ти разправам целия ден, но какво значение има? Казвам: „Слушай, това е *до*. Запомни го сега“. Ти се опиташ веднъж, дважд, три, четири, пет, шест пъти, докато вземеш правилно тона.

И в моралния живот е същото. Нещо, което не можеш да направиш, какво показва? Морален човек е този, който прави работите; който не може да ги прави, не е морален. Не че не е морален; и един човек, който не може да пее, не че не е музикален... Нека да се опита, той не се е опитал... Трябва да се опита! Като казваме за някого, че не е морален, разбираме, че не се е упражнявал. Морален човек е онзи, който има известни способности, който се е упражнявал – от неговото усилие зависи.

Сега ако бихте разсъждавали в този закон така, човек ще може да бъде здрав. Здравето у човека е подяждане, болестта е ощетяване. Здравето винаги ще те подяжда, ще купуваш това-онова, а болестта ще те ощетява. Здравето с малко ще те подяжда, всеки ден ще купуваш нещо – трябва да го угощаваш, за да ти бъде приятел. Ако не го угощаваш, ако не се държиш добре, пак е същият закон – здравето ще те подяжда. Ако ти не искаш да те подяжда, тогава ще дойде болестта. Когато дойде, тя ще ти се наложи.

Значи при здравето ти сам ще идеш да слугуваш, при болестта ще ти слугуват други и ще те ощетяват. Ще дойде лекарят, тези, които ти служат, милосърдните сестри... Те какво правят – ще те подядат ли, или ще те ощетяват? Лекарят е учил за болестите, той казва: „Слушай, приятелю, ти не си живял добре, с тази болест не си живял приятелски, вследствие на това виж какъв голям неприятел ти е станала“. Да ви приведа един пример. Представете си, че обидите един човек, млад като вас. Вие сте млад, той вдигне дървото, стовари го на гърба ви и ви осакати. Викат лекар, превързват реброто. Защо? Казвам: защото не си го подяждал, а си го ощетявал.

Болестта всякога се дължи на една разумна причина вън от нас. Ти се разболееш, но болестта сама по себе си не иде. Ами ако спиш и дойде някой да те инжектира от тифозните бацили. Сутринта станеш: легнал си си здрав, а към обед се чувстваш неразположен. Някой ти е нацъркал тия бацили. Питам: този, който е направил тази инжекция, глупав човек ли е, или умен? Или ти е дал една доза отрова. Мислите ли, че низшите мисли, които ви идат някой път, тези много неприятни мисли; мислите ли, че те не са инжекции на някои същества вън от вас? Станеш сутрин – имаш съвсем отрицателни мисли. Легнеш с най-хубаво разположение, а станеш неразположен. Инжекция имаш – откъде е дошла тази мисъл? Ако си инжектиран, трябва да търсиш противоядие. Тогава трябва да внесеш хубава мисъл, която противодейства на лошата мисъл.

Да допуснем, че вие сте ученик в училището. Някой път някои учители обичат да се заяждат; учителите някой

път обичат да подяждат учениците. Вие като не ги разбирате, те ви подяждат. Учителите са способни да подядат; малко учители има, които искат да ощетяват – най-голямото число подяжда всички. Вие като не разбирате това подяждане, се опълчвате, намислите да биете някой учител, че ви е подял. Щом ви е турил „три“, това е подяждане. Той е имал предвид да ви даде по-голям стимул, за да учите повече. Но след като сте учили, едва ви тури „четири“, пак ви подяде две единици. Някой път учиш много, изкарваш добре – той те подяде по-малко. Учителят иска да му станеш приятел. Ти като не разбираш закона, можеш да считаш неговото подяждане за ощетяване – и тогава правиш учителя си един неприятел. Тогава работите съвсем друг край ще вземат.

Всичките нещастия, които ви се случват, щета ли са, или подяждане? Всичко, което ви се случва, какво е? По някой път казвате: „Защо майка ми ме е родила така?“. Подяждане ли е това, или щета? Подяждане е. Защо да не тълкуваме нещата? Щом е подяждане, резултатите са добри, няма изключение.

Вземете тона *до*. (*Учителя се обръща към един брат.*) „Можеш ли да вземеш *до*? Най-първо го вземи физически, после духовно.“ Когато мислите да вземете *до*, ще смятате, че имате яйце, което трябва да турите под квачката. Щом се измъги, е *ре*. Неизмътеното яйце е *до*, а измътеното е *ре*. Пилето, което започва да рови, е *ми*. Това, което нагълта зърната, е *фа*. След като стане пиле и започне да тлъстее, та става с масло, е *сол*. След като си легне да си почива, това е *ла*. За *до*-то трябва да имате ясна представа. То е яйцето или семето, или плодът; винаги то е плодът, който търси място. Ако го изядеш правилно, значи си взел *до*-то правилно; ако не знаеш, ако не си го изял правилно, не си взел *до*-то правилно.

Всяка мисъл, която дойде, всяка мисъл в своя първоначален подтик – това е *до*. Във втория подтик тя е вече *ре*, в третия – *ми*, в четвъртия – *фа*, в петия – *сол*, в шестия – *ла*, и в седмия – *си*. Законът е верен. Ако аз ям правилно и не правя никакви погрешки, значи правилно съм взел *до*-то. За да вземеш правилно тона, ни най-малко в

съзнанието ти в дадения случай не трябва да има разпокъсване, раздвояване. Щом имаш единство в съзнанието, непременно ще вземеш *до* правилно, вярно – не може да не го вземеш. Щом е разпокъсано съзнанието, не можеш да вземеш тона вярно. Следователно под думата *до* аз разбирам първия подтик в Природата. Това е, което дава подтик. Не че той не съществува преди яйцето. Преди да се образува яйцето, съществуваше друг подтик, но първият подтик да се измъти яйцето е *до*.

В окултната наука мислят, че цялата Природа е едно яйце. Следователно това яйце се развива, излюпва се. Нашата вселена едно време е била яйце, после се е излюпила, пиле е станала. Яйцето е измътено вече – пилетата ходят нагоре-надолу.

Казвам: мнозина, които искате да пеете, си туряте сами препятствия. Казваш: „Не мога да пея“. Искаш да свириш, но казваш: „Не мога да свиря“. Ти бъркаш. „Нямам условия да пея.“ Пак бъркаш. „Пари нямам.“ Отново бъркаш. Ти като дойдеш до музиката, ще кажеш: „Може“ – нищо повече. Някой пита: „А как?“. Да ви приведа един пример, който донякъде ще изясни нещата. Това се случило във Варна. Майката казва на детето: „Чети *Отче наш*.“ „Няма да чета.“ „Чети, че няма да ти дам да ядеш!“ „Няма да чета“. Майката го бие, но то по никой начин не иска да чете. Най-после майката казва: „Щом ти не искаш да четеш, такава дъщеря не искам“. Хваща я, вдига я, стръсва я на земята. Дъщерята казва: „Олеле, мамо, ще чета *Отче наш*“.

Вие при едно страдание казвате на Природата: „Не ща“. Тя казва: „Чети *Отче наш*, пей!“ Като не искаш да пееш, повдигне те Природата, стърси те надолу – и ти казваш: „Ще пея“. Не чакай последния момент, че да те шляпне Природата. Като не искаш да се упражняваш, да се проявиш, тя ще те повдигне, ще те разтърси – и ще се свърши работата. Така като те стърси Природата, тя пак не иска да ти напакости. Не поставяйте в себе си изкуствени бентове. Вие имате доста направени бентове: вашите деди и прадеди са направили повече бентове, отколкото

трябва. Не ви трябва бентове, даже някои от вашите бентове ще ги развалите. Вие сега не влагайте капитала си в един бент. Понякога губите вяра и казвате: „Аз не мога да пея“. Вашето положение ще бъде смешно. Един млад момък казва: „Не искам да пея, това е глупава работа, не искам да пея“. Но случва се един ден, че среща една молада мома, шестнадесет-седемнадесетгодишна, и се влюбва в нея. Тя обичала много да пее, обичала и хората, които пеят. Тогава той казва: „Ще пея“.

Има известни обекти в света, съществуват известни идеи, известни неща извън човека, които той иска да реализира. Като дойдеш до Истината, а аз наричам истина красивата мома, ти не можеш да влезеш в Истината и не можеш да станеш гениален, ако не пееш. Като пееш, ще се радваш – това е вратата, която се отваря, за да влезеш в Истината. Щом влезеш в Истината, ще се уредят работите. Щом станеш гениален, щом ти дадат този чин, ти имаш условия да си господар на положението. Казвам: при сегашните условия, при които се намирате, вие разсъждавате с един ум отпреди хиляди години. Казвате, разправяте за живота – как сте живели едно време. „Това не мога, онова не мога...“ Това са неща минали. Миналото е поука, бъдещето е стимул, а настоящето е реализиране на нещата. В настоящето Бог живее, Той ни подбужда. В миналото хората живеят – нашите деди и прадеди. А в бъдещето живеят ангелите – те ни подбуждат към великото.

Бог е за настоящето, Той казва: „Използвайте миналото. Бъдещето нека бъде един импулс за вас, за реализиране на нещата сега“. Това са малките неща, които могат да се реализират. Вие искате да реализирате бъдещите си идеали... Оставете бъдещите идеали за в бъдеще – има нещо, което трябва да реализирате сега. Кое трябва да реализирате сега, според вас кое е най-важно да реализирате? Сутрин искаш да станеш, но твоят приятел, здравето, трябва да те подяде. Ти ще послужиш с нещо най-малко на здравето, ще благодариш на Бога; след това ще идеш да учиш, да правиш многото работи. Най-първото нещо: ти ще се нахраниш, подяждане ще има. На здравето ще отда-

деш внимание, защото ако към него не си добър, тогава то ще се обърне на твой неприятел. Ако здравето си замине, ти не можеш да учиш, нищо не можеш да постигнеш.

Ти за да бъдеш добър, доброто ще те подяже. Ако то не те подяжда, значи не е добро. Това, което не те подяжда, то не е добро; това, което те подяжда, е добро. Туй, което те подяжда, е здраве. Ами че ти трябва да ядеш: ще се спреш и ще похарчиш нещо, ще платиш. Това допринася за твоето здраве и за доброто и те подяжда. После, мисълта също те подяжда. На тази мисъл е потребен ум, а той ще те подяже. Това, което подяжда човека, то е негов приятел. Има някои неща, които твой ум изисква. Аз говоря за нормалното състояние на сърцето, не за болезненото сърце, не за болезнения ум, не за болезненото тяло. Нормалното състояние на тялото – това е здравето; нормалното състояние на душата – това е доброто; нормалното състояние на духа – това е мисълта; мисълта и Истината. Нормалното състояние на духа е Истината; нормалното състояние на душата е доброто.

И така, истината и доброто се движат, те вървят паралелно, винаги вървят нагоре. Истината надолу не слиза, тя всякога има движение нагоре. Любовта има движение надолу, тя е сила, която се движи надолу. Любовта слиза, Истината възлиза, Мъдростта има хоризонтално положение. Любовта има движение надолу, Мъдростта има хоризонтално движение, Истината – перпендикулярно нагоре. Когато говорим за Любовта, подразбираме едно движение надолу; когато говорим за Мъдростта, разбираме едно хоризонтално положение; когато говорим за Истината, подразбираме едно движение нагоре. Аз зная какво върши Любовта, като слиза надолу – като слиза надолу, тя всичко влече. Ти трябва да се пазиш от това, което слиза. Това, което се движи хоризонтално, препятства. Любовта влече и завлича, а движението на Мъдростта е хоризонтално, понеже то препятства. Ти като напираш на стената, трябва да я пробиеш. В Истината има мъчение: като искаш да се качиш на някой висок връх, има мъчение, мъчнотии има, препятствия има.

И в Истината има препятствия. Не че самата Истина препятства, но като се качваш нагоре, уморяваш се. Казваш: „Кой ще се качва нагоре, на високия връх, ще ми се откъснат краката. Не е за мене това нещо“. Мъдростта е сложена на хоризонтална площ, която препятства. Сега те затварят... Мъдростта като ти даде посвещение, те сложи в затворен замък и казва: „Излез, без да счупиш вратата, без да пробиеш стената. Ако излезеш, ще завършиш училището, диплом ще имаш“. Ако не можеш да излезеш, тя казва: „Ще чакаш още“. Щом влязат и те намерят вътре, казват: „Ще учиш“. Искаш ли да завършиш, ще те затворят там... Ако можеш да излезеш, диплом ще има, ако не излезеш, ще фучиш и ще кажеш: „Как ще изляза отвън?“. Вие как отваряте вратата, какво движение правите? А как се затварят вратите, как са направени бравите? Ако си заключен, въргиш бравата наляво-надясно – и така ще отключиш.

Но нищо не трябва да забравяш. Ти влезеш в замъка и не можеш да отвориш вратата, забравил си накъде си заключил. Ето какъв е законът: тази врата е разумна. Като си затворен, ще почукаш три пъти. Ако знаеш как да почукаш, ще се отвори вратата. Най-първо на вратата ще ѝ изпееш *до, ми, сол* – и тя ще се отвори. Ако можеш да го изпееш, вратата ще се отвори, ако не можеш да го изпееш, няма да се отвори. *До* е слизане, *ми* е хоризонтално движение, а *сол* е перпендикулярно нагоре.

Аз ви говоря сега за тоновете, които съществуват. Основният тон на Любовта е *до*, основният тон на Мъдростта е *ми*, основният тон на Истината е *сол*. Това го няма в речниците, във вашите книги, никъде не може да го намерите. Затова аз казвам: *до, ми, сол* – те разрешават всичко. Имате тогава домажорната гама. В *до* мажор имали някакъв знак? (*Няма*.) Ако имате *ре* мажор, имате два диеза: *фа* диез и *до* диез. Откъде дойдоха те? Защо при *ре* мажор не е по същия начин? Любовта може без спомагателни знаци, другите не могат. За *ре* мажор трябват два спомагателни знака. Че от *до* до *ре* имате цял тон, от *ре*

до *ми* – цял тон, от *ми* до *фа* – половин тон; имате всичко два тона и половина. От *ре* до *ми* – цял тон, от *ми* до *фа* – половин тон, всичко тон и половина. При *ре* мажор кое ще повишавате? (*Фа диез*.) Между *ми* и *фа* ще направите цял тон, *сол* ще остане неизменен. Имате и после *до* диез.

Сега системата е такава: защо между *ми* и *фа* има половин тон, а между *ре* и *ми* има цял тон; и между *до* и *ре* – също цял тон? На какво основание? Между *ла* и *си* има цял тон; разстоянието между *си* и *до* е пак половин тон. Гамата на Любовта е предвидена, тя има два пункта, които са мъчни. От *ми* до *фа* – това е най-мъчното положение. Понеже *фа* е тежко да се носи, затова са направили този интервал наполовина. Ти като изходиш положението от *до* до *ре* и от *ре* до *ми*, и като изходиш от *ми* до *фа* – това е същото положение. *Фа* е тежко, затова там интервалът е половин тон. Интервалът затова е по-малък, за да не би да се умориш. После имате друг интервал. След като сте имали успокоителното състояние на *ре* и *ми*, за да не би да се наруши хубавото щастие, там интервалът е къс, съкратено е времето. Любовта е видяла тия две препятствия и за да не се изгуби щастieto, да не се изгуби в началото здравето, сложила е тия интервали.

Здравето на човека седи между *ми* и *фа*. Ако не можеш да вземеш *фа*, ти ще боледуваш. Имаш една работа, искаш да знаеш дали ще я свършиш, или не. Вземи с двата пръста на дясната ръка, с показалеца и средния пръст, и удари в дланта на лявата ръка. Ако можеш да вземеш тона вярно, ще свършиш работата. За толкова дена, за толкова месеца, толкова ще бъде – това е гадание. Например ти отиваш да държиш изпит – удари с двата си пръста. Ако вземеш тона вярно, ще издържиш; ако не го вземеш, работата е малко вероятна. Казвам: ти искаш да пътуваш от България за Америка, искаш да знаеш добре ли ще бъде това. Удряш с двата пръста и ако не вземеш тона вярно, ще има авария, ще стане нещо; ако го вземеш, тръгни, добре ще пътуваш. Тъй щото не вземеш ли тона вярно, препятствия ще имаш в живота си.

Вземеш ли тона на Любовта правилно, всичко върви добре. Във вас се заражда мисълта: „Защо да е така?“. Защото е най-добре да е така; защото по-добре от това не може да бъде – то е най-доброто, което може да бъде. Понеже по-добре в даден случай не може да бъде, затова е така. Това са правила, които важат за сегашния живот. Имате ли някои неща за в бъдеще, те при съвсем други условия ще бъдат. При сегашните условия, при сегашното съчетание, при сегашните ваши разбираня, за да се изпълнят някои неща, това е пътят.

Сега каква беше първата мисъл? (*Подяждане и ощетяване.*) Вие обичате ли подяждането? Досега бяхте неразположени към подяждането, но предпочитайте Природата да ви подяжда, отколкото да ви ощетява. Любовта винаги подяжда. Тя никога не ощетява, а всякога подяжда, понеже се стреми надолу, разлива се. Не че ѝ трябва и че иска нещо от тебе – законът е такъв. Като слиза, Любовта рови навсякъде. Тя не че иска да рови, но не може другояче. Така се казва: че разравя работите, подяжда... Където слиза, тя дава, а пък понеже има наклон, ти не можеш да възприемеш нейните действия и ги считаш като подяждане. Пък това е хубаво подяждане, понеже някой път Любовта ще те вземе от високо място и ще те тури на равно място, та да не те подяжда повече. Не само това: на по-равно място по-малко ще те подяждат. Ами тази философия е за вас, може да проверите. Случва ви се нещо – подяждане има, приятелство има.

Втората важна мисъл коя е? (*Любовта слиза, Мъдростта е хоризонтална, Истината е нагоре.*) Тогава какво трябва да правим с това, което слиза надолу? Ами това, което е хоризонтално, пак ни натиска. Затова имаме покрив – Мъдростта е покрив. Това е Мъдростта, която ни пази. Ако се срути този покрив, какво ще стане? Мъчнотията е, ако не спазваш законите на Мъдростта. Покривът, това, което те защитава, ще се срути. Туй е, което най-често става – често вие съкращавате вашите неща и имате едно убеждение, едно верую в младите. След това току съборите цялото здание, затисне ви отгоре. По този начин

никога не събаряйте! Колкото и да сте бедни, не събаряйте вашата колиба – нова си направете до нея, но старата не събаряйте. Щом почнеш да мислиш криво, покривът ще падне отгоре ти; щом не мислиш добре, той ще падне.

Движението на Истината е нагоре. Ние, които слиза-ме и се качваме, вървим по пътя на Истината. Това отстра-ни е Любовта – то е, което слиза надолу; Мъдростта пък е отгоре – покривът. Така ние сме запазени. Тогава пази основите, пази и страните! Ти Любовта като пазиш, върху тази Любов се крепи покривът – Мъдростта. Щом нару-шиш Любовта, веднага се нарушава законът на Мъдростта и тогава става цял катаклизъм – видоизменения, недо-волства, какво ли не. Всички мъчения, които преживява-те, това, че някой път идвате до отчаяние, показва, че сте нарушили законите. Вие като не ги разбирате, мислите, че този е причина, онзи е причина, пък те ни най-малко не са причина. Ние мислим, че някой човек е причина, а причината е съвсем далечна...

Отношението ни към Любовта трябва да бъде пра-вино, отношението ни към Мъдростта трябва да бъде правилно, за да бъдат правилни и отношенията ни към Истината. Тогава нашият живот ще бъде друг. Ако отно-шенията ни към Любовта са правилни и отношенията ни към Мъдростта са правилни, тогава и отношенията ни към Истината ще бъдат правилни, и постиженията ни ще бъдат правилни.

Много съм говорил. Сега не зная аз ли ви подядох, или вие ме подядохте. Говорил съм три-четвърти час по-вече. Сега аз ви подядох времето, понеже може да сте имали един ангажимент навън.

Отче наш

9. лекция, 22 ноември 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

МОРАЛЪТ

Отче наши

Имате ли тема? Четете.

Чете се темата „Моралът“.

Как определяте думата *морал*? (*Благонравие*.) Моралът се определя с думата *нравственост*. В речника как е? Ще определиш нещо, което не знаеш, с друго, което не знаеш. Определяме числата с цифрата едно. Това е неразбиране. Едно нещо го определяме; не го знаем какво е, но го определяме. Ние определяме хората, определяме едно-го, когото не знаем и не познаваме. От непознатото определяме нещо, което е излязло от него, като че ни е познато. Как бихте дали определение, какво нещо е доброто, какво нещо е злото? Ще дам едно определение. Туй, което е безгранично, което не можеш да определиш, е добро; туй, което можеш да определиш, е зло. Злото всякога показва ограничени неща. Кой човек е гладен? Ограниченият. Онзи, който не е гладен, не е ограничен. Ти си гладен: вършиш престъпление, защото си ограничен. Наситен си, не си гладен – значи не си ограничен, добър си.

Значи свободата на човека в какво седи, що е свобода? Това, което е безгранично. В свободата мислим да не ни ограничават, мислим да бъдем свободни. Свобода – значи без граници, да няма никакви граници. Какво нещо е моралът? Да говориш каквото искаш, без да си ограничен. Щом правиш нещо, с което си ограничен, това не е морал. Да бъдеш морален значи да бъдеш неограничен. От гледището на доброто това, което се ограничава, е зло. Моралът значи е един метод за ограничение на злото. Следователно що е морал? Това, което ограничава злото, то е морал,

защото единствено злото е ограничено – доброто е безгранично. Следователно морал е онова положение на човека, което го изважда от ограниченото състояние и го поставя в неограниченото. Тъй щото мислете по-правилно.

Тогава може да се разгледа друг въпрос: какво нещо е материята, как ще я определите? Позитивистите питат какво нещо е материя. Как ще я определите? Формата на съзнанието е материята. Питат: „Какво нещо е предмет?“. Комплекс от усещания; комплекс от това, което усещаме. Що е предмет? Комплекс от усещания, това е предмет. Както и да разглеждаме нещата, не трябва да спорим. Когато хората се ограничават един друг, значи трябва да се измени формата, която трябва да ги избави от това ограничение. Истинският морал трябва да завежда хората от ограниченото състояние към безграничното.

Нали вие извеждате извод във вашите теми, че който обича само една жена, той е морален. Колко жени има в света? Там има една жена. Следователно можеш ли да любиш много жени? Това е същото, то е в самата основа. В началото колко жени имаше? Една жена имаше, от която излязоха всички жени. Имаше и един мъж, от който излязоха всички мъже. От тях се народиха много жени и много мъже. Това вече е комплексно понятие. Пита някой: „Колко жени може да обичаш?“. Ще обичаш една жена, защото в началото беше една. Това, дето има много жени, то е само една форма – фотографирали са я. Защото един мъж, като облече една рокля, и той става жена в тази форма. Кой определя формата? Дрехата определя жената. По какво се отличава жената? Жената се отличава по това, че тя е без брада и без мустаци. Това е у хората, но у животните то се различава. Лъвът по какво се отличава? Лъвът има грива, лъвицата няма грива. Все-таки във формата има нещо, по което се различават.

Питам: да носиш тесни обувца морално ли е? Не е морално, защото образуват мазоли. Да кажем, ти имаш едно учение, което стеснява мозъка, образува мазоли. Човек трябва да мисли. Когато говорим за морал, за нравстве-

ност, ние разбираме едно здравословно състояние. Тия понятия и мисли на съзнанието ние сме ги извадили от естествения живот, в който се намираме. Седиш ти и мислиш какво разбираме под „здраве“. Това е правилното функциониране на всички органи, които човек има. Здравословно състояние е, когато всички органи функционират, взаимно си помагат. Това може да го прокараме и в умствения свят, и в чувствения свят, когато човек чувства. Моралът колко области засяга? Можеш да мислиш аморално – никой не те държи отговорен. Можеш да мислиш и чувстваш неморално – никой не те държи отговорен. Но щом дойде вече да постъпиш неморално, там ще те ограничат.

Къде съществува ограничението? В постъпките си ти си ограничен. Щом направиш една постъпка, която обществото счита за неморална, ограничават те. Но ти можеш да мислиш така – и никой не те ограничава; можеш да чувстваш така – пак никой не те ограничава. Щом постъпваш по този начин, ти вече си ограничен. Моралът засега се отнася за постъпките на хората. Някои са се мъчили да внесат морала в мислите и в чувствата, но те отиват много далече. В това, какво мисли човек и какво чувства, той засега е свободен. Понякога вие набеждавате някой човек, че той имал разположение или че мисли нещо лошо.

В правото, когато там разглеждат някои престъпления, казват, че има умисъл или че е станало нещо случайно, човекът не е имал намерение. Някой път считат престъплението за голямо, когато човекът е имал в ума си намерение да го извърши. Криминално е, понеже някой човек мисли в ума си от по-рано да го извърши; понеже в ума му е минала мисъл, считат го за предумишлено.

Всякога във вас трябва да се образува нещо реално, върху което да мислите. Кое нещо е реално? Представете си, ако някой от вас върви по водата и не потъва. Няма ни лодка, ни параход – пожелае да ходи по водата и върви, без да потъва. Гледа го друг – и той тръгва, но потъва. Единият потъва, другият не потъва. Представете си, че този

човек иска да хвърка – и хвърка; другият иска да хвърка, но не може. Сега от вас има ли някой да ходи по водата? Разправят за един, че ходил по езерото преди две хиляди години. Учениците Му Го видели, че ходи по водата. После този, същия, който ходил по водата, учениците Го видели, че се е възнесъл нагоре, отишъл нагоре. Сега вие как ще го докажете научно? По някой път някои доказват тези неща научно. Един свещеник доказвал, че действително с пет хляба Христос е нахранил пет хиляди души, но тия хлябове били големи като могили. Някой слушал и казал така: „Мене не ме учудва, че хлябовете са толкова големи, но ме учудва пещта, в която са печени. Устата на тази пещ каква ли е била?“.

Сега има един правилен начин за разсъждение. Отвлечените разсъждения за морал са хубави, но има друг един път, дето всеки един от вас може да намери правилния път. Кое е естественото положение у човека? Вие искате да извадите един морал. Естествената храна коя е? Това, което при храненето поддържа здравословното състояние у човека, кое е? Ако се храниш с храна, която изключва всички болести, 20–25 минути, след като си се нахранил, имаш едно приятно усещане на организма. Това е естественото хранене. Щом се храниш и постоянно боледуваш, има нещо, което липсва на храната.

Та казвам: тази храна е неестествена и неподходяща, която произвежда едно ограничение. Аз считам, че моралът за в бъдеще трябва да бъде едно естествено положение на постъпките. Моралът трябва да бъде пътят за естественото постъпване – как да постъпва човек, а не да прави подаяние. Постъпките трябва да бъдат естествени за него, не да произтичат по един изкуствен начин. Щом един морал се насажда у човека, той вече не е морал – това е възпитание или дресировка. Като кажеш на един човек да не лъже, да бъде морален, това не е морал. „Той – казват, – се е подобрил.“ Да кажем, че можеш да възпитаеш един вълк да стане куче. Той може да яде хляб, но при дадени условия този вълк няма ли да прояви своето естество?

Често хората, като се турят на изпитание, се вижда, че не са морални. Има нещо неестествено в морала. Един възпитавал котки, дресирал една котка така, че могла да носи кафе като човек. Друг искал да покаже, че тя не е променила нрава си и инстинкта си. Той хванал една мишка, а котката носела кафето. Онзи като хвърлил мишката, котката хвърлила таблата и хукнала да гони мишката.

Стари навици има човек... Когато се казва, че морално трябва да се постъпи, може това да е външно съображение, може причините, които те карат да постъпиш така, да са външни. Ти си морален, понеже те е страх от закона. Влизаш в някоя кантора и гледаш – касата е отворена, пълна е със златни пари. Казваш: „Банкерът е там“ – страхуваш се. Казваш си: „Ако го нямаше, можех да бръкна, да взема парите“. Може да помислиш така – като погледнеш, ти имаш едно изкушение. Ако речеш да бръкнеш в присъствието на банкера, какво ще стане? Той ще счита, че това е насилие, да бъркаш в касата му; ще ти каже да не бъркаш вътре. Най-простото нещо: кажете какво е морал, как го определят? *(Като правилни отношения между съществата.)* Може да определим морала със скачените съдове, нали? Какъв е законът на скачените съдове?

Ако ви зададат един въпрос сега: кое е най-същественото, какво ще отговорите? Коя е най-съществената мисъл за сегашния ни живот?

Пишете върху темата *Най-съществената мисъл за всеки едно от вас.*

Хайде да го разграничим сега – кое е най-същественото за теб? *(Учителя се обръща към един брат.)* Представете си, че имате да избирате от хиляда дадени предмета, все скъпоценни предмети; но ти имаш право да избереш само един. Всички предмети можеш да ги гледаш, но имаш право да избереш един, който ти подхожда. Кой ще избереш, кое е най-същественото в дадения случай? *(Кое то ни приляга.)* Че кое ти приляга? Да допуснем, че не си гладен, че не си жаден; ако си гладен и жаден, друго е. Тъй че това е интересно. Физическият свят и умствени-

ят свят са две крайности, понеже духовният свят е като средина, център. Това, което иде от чувствата, влияе. Ако поставиш мисълта от една страна, чувствата са в средата. Зависи кой свят е поставен в средата, в центъра.

Всички хора се влияят повече от своите чувства, отколкото от своите мисли. Например при студа еднакво ли издържат; усещането за студа еднакво ли е? Студа го усещате на степени. Ти ще избереш онзи предмет, който задоволява всички предмети. Кое е най-важното да избереши? Дават ти една къща. Преди да са ти я дали, кое ще видиш най-първо? Колко врати има – това е най-важното; има ли откъде да влезеш вътре. Първото положение е дали има врати, най-важното нещо в къщата е вратата. Добре, на второ място кое е най-важното в къщата? Дали има направени прозорци, отдушник има ли – това е второто положение. Третото положение е дали може да се живее в тази къща. Но най-важното положение, когато ти дадат къща, е да има врата, от която да влизаш и да излизаш навън.

Следователно онази идея, с която ти можеш да влизаш и да излизаш свободно от живота, е най-съществена в дадения случай. И друго може да има, това са начини: когато дойдете сами да разсъждавате, а не да мислите какво са мислили хората преди вас. Защото вие не можете да мислите за морала, всички нямате един и същ морал. Някой път сте пристрастени към себе си: на краката нямате хубави лачени обувки, никакви ръкавици нямате за ръцете. Някой път обувките ви са скъсани, а имате хубави ръкавици; някой път ръкавици нямате, а имате хубава шапка. Понякога гологлав ходите, обувки имате, бастун имате. Може би обувки нямате, но имате дрехи, имате хубава бяла риза. Вие сте пристрастен. Или някой път може нищо да нямате, но имате само един хубав пръстен със скъпоценни камъни.

Туй, което гледате, това са специфични състояния в човека. Ще кажете: „Глупаво е да се носи този пръстен“. Никак не е глупаво, този пръстен струва 20–25 хиляди

лева. Като се намериш в затруднение, може да го продадеш, може да си купиш обуца, шапка, дрехи; една цяла година можеш да се издържаш с него. Следователно хубаво е човек да има хубав пръстен. Ако носиш един скъпоценен пръстен на пръста си, можеш да го покажеш на гостилничаря и той да те кредитира за него. Хубавите камъни миришат. Тези камъни, които са изкуствени, са като изкуствените цветя, а скъпоценните камъни имат ухание. Който няма ухание, той е изкуствен камък. После изкуствените камъни нямат живот, те са мъртви, пък скъпоценните камъни са живи. Те боледуват по някой път и могат да се лекуват. Когато диамантите изгубват блясъка си, ги дават на някои хора да ги носят, тогава се възстановява блясъкът им. Живи са те: скъпоценните камъни са живи, а изкуствените нямат живот в себе си.

Трябва да дойдете до такова положение: здрав е онзи орган, който има правилно отношение. Всеки един човек може да си извади отношение за себе си. Здрав е всеки орган, който има правилно отношение към тялото; здрав е онзи човек, на когото тялото има правилни отношения към органите. Два извода има: здрав е онзи човек, на когото всеки орган има отношение към тялото; здрав е и онзи човек, на когото тялото има отношение към всеки орган. Никой орган не е лишен от съществения неща, които са потребни за неговото благо.

Вие за себе си може да си извадите оформени вътрешни правила за морала. Ако едно дете влезе в една градина и откъсне ябълка, постъпката му не е морална, понеже е влязло без позволение. Считат, че то е влязло да краде. В старите схващания това, което можеш да изядеш, не е престъпление. Престъпление ето къде има: ако вземеш ябълката и я сложиш в джоба. Това, което можеш да сложиш в Божествената торбичка, не е престъпление; това, което сложиш в човешката торбичка, то е престъпление. Следователно ако вземеш хляб и го изядеш, не е престъпление, ако го сложиш в джоба си, е престъпление.

Щом искаш много жени, това е престъпление. Щом мислиш, че има много жени, това не е морално. Щом ми-

слиш, че някой е жена, то е престъпление; щом мислиш, че някой е мъж, то е престъпление. Щом мислиш, че някой е бил жена си, и това е престъпление. Щом мислиш, че жената е била мъжа, също е престъпление. Щом мислиш, че някой не вярва в Бога, това е престъпление. Че какво ще ми кажете? Допусни, че ти си сам в света, кой ще ти трие морал? Дали ще вярваш в Бога, кой ще ти определи? Ти искаш да възпиташ сина си или приятеля си в обществото така, че да вярват в Бога. А ти как ще се възпитаеш – да вярваш или да не вярваш?

Чудни са хората, те имат един материалистичен възглед за нещата. Ако отделя своята ръка от тялото си, по какво ще се определи нейният морал? Аз трябва да чувствам, че ръката ми е свързана; щом се отдели от мене, безморието е започнало. Ако ръката се отдели от моето тяло, това морално ли е? Има ли право тя да се отдели сама? Ако ръката се отдели от организма, ще бъде ли свободна? Щом се отдели, тя ще има нужда. Ръката ако се отдели и ако може да ходи, тя има право. Но щом се отдели, тя изгубва тази способност. Докато ръката е на организма, тя има известна свобода; щом се отдели от организма, изгубва своята свобода. Добре, допуснете, че вие сте гладен, минавате някъде и виждате: някой пътник си е оставил торбата. Вземате хляба и продължавате пътя си. В какво седи слабостта в дадения случай? Друг минава гладен, ходи, но не се съблазнява, макар че чувства в себе си известен глад – казва, че може да издържи.

Сега вие не сте разсъждавали, нямате дълбоки разсъждения. Крушата, която ражда круши, може ли да се храни от тях? Крушата може ли да се храни от своите плодове? Не може. Но човек може да се храни от тези круши. Тогава, за да бъде човек свободен, какво трябва да прави? Дотогава, докато човекът се отделя от цялото, той е ограничен. Всичкото сплитане на живота е в това, че ние сме се отделили от цялото, че сме се отделили от земята, отделили сме се от въздуха, от светлината, от всичко сме се отделили – индивидуализирали сме се. Търсим един

живот според нашите понятия, вследствие на това на всяка стъпка усещаме ограничения. Това е сегашното наше схващане. И на всяка стъпка имаме ограничения. Казваме, че това ни трябва, онова ни трябва – какво ли не мислим, за да осигуряваме живота си. При това животът ни остава неосигурен. Кой е осигурил живота си досега? Ти искаш да живееш, но до колко години можеш да живееш? Ако използваш всичкото си знание, едва можеш да живееш до 120 години, а някой път и по-рано ще си заминеш. Като положите всички усилия, колцина от вас сте здрави?

Та казвам: моралът е да се върнем към онова състояние, към онова положение – да чувстваме Цялото, да имаме връзка с него. Ние сме свързани с всичко в дадения случай. Тия престъпления, каквито има днес, в дадения случай няма все да ги има. Дето и да си, ти ще бъдеш в един уреден свят. Където и да е, ще дойдеш да работиш, ще мислиш и ще чувстваш, че всички неща едно след друго идват. И няма да има никакво усилие. Сега има едно усилие: трябва да се мисли, трябва да се изкарва прехраната, защото сме отделени от реалността. Ти вървиш по земята и мислиш, че тази земя не е разумна, че няма никакво отношение към теб. А от това, неразумното, очакваш всичките блага. Гледаш на Слънцето и мислиш, че то е горящо, че никаква разумност няма в него – научно тъй разглеждате Слънцето. Но от това, горящото, неразумното Слънце, ти очакваш всякога да дойде едно благо.

Земята била неразумна, но трябва да те поддържа, да те крепи; Слънцето било неразумно, но от него трябва да дойде благото. И тогава това, неразумното, трябва да влезе в теб... Ти си единственото разумно същество, а всичко друго, което е неразумно, трябва да влезе в тебе и да те направи разумен. Да поставя едно понятие. Тогава щом си отвориш устата, въздухът не чака ти да го каниш. Като си отвориш устата, той току влиза, не те пита ти позволяваш ли да влезе. Пита ли те въздухът, хлопа ли – той налягане има. Какво е налягането, колко сантиметра е въздушното налягане? (76 кг на кв.см.) Ако нямаше налягане на възду-

ха, човек не би могъл да диша. Налягането не се ли дължи на нещо, което наляга? Някаква разумност има в налягането. Или у теб се заражда желание да ядеш. Хлябът има нещо, което предизвиква желание да ядеш. Има нещо в Природата, което ти налага какво трябва да правиш, нещо те наляга.

Например някой ваш приятел може да се докачи. Един те хване за ръка и едва се докосне до нея, друг те хване и те стисне за ръката. Единият те стисне повече, отколкото трябва, а пък другият едва докосне ръката ти. Какво заключение ще си извадиш за онзи, който те стиска много, за онзи, който те стисне средно, и за онзи, който едва докосне ръката ти? Този, който хване ръката ти здраво, ти можеш да разчиташ на него – той иска да покаже, че има разположение към теб. Онзи, който едва те хваща, той вече не те обича. „Не искам – казва, – да се ръкувам.“

Да допуснем, че вие сте в животинското царство. По какво ще се познае, че вие сте по-умни, отколкото животните. Представете си, че ви заобиколят десет мечки, десет тигри, десет големи змии боа – и всички искат да ви изядат. Вие им говорите, те казват: „Не!“. Най-после вие прибягвате до едно изкуство. Вас са ви осъдили и казват: „Може да ме изядете“. Наоколо има суха трева. Вие имате една кибритена клечка – драснете, запали се тревата наоколо. Питам: с тия ваши неприятели какво ще стане? Понеже всички имат козина, започват да бягат: мечки, тигри, лъвови, змии. Ти седиш, наоколо огънят като се разрасте, всички бягат. Питам: това сега морално ли е? От това гледище морално ли е да те изядат? Ако ти направиш три такива опита – ще започнеш да им говориш; и като дойдат, още като покажеш кибритената клечка, ще кажеш: „Ще се държите както трябва. Тази клечка знаете какво може да направи?“, те ще имат понятие, че не си човек, с който могат да се шегуват. Ти с огъня можеш да си играеш, имаш огън като средство да се браниш.

Сега вие в живота не знаете как да употребите кибритените клечки. По някой път казвате, че имате животин-

ско естество – значи имате животни във вас, които не ви признават, пет пари не дават за вас. Те казват: „Ще те изядем тебе“; а някое от тях ти казва: „Ти ще слушаш, какво-то искам, че ще те изям“. В него има желание да те изяде, то ти заповядва. Животните нямат такива понятия, но като погледне човека, животното гледа дали ще може да го изяде. Една мечка, един тигър като те погледне, казва: „Хубаво ядене става“. И като те хване, си мисли: „Много хубаво ядене е това“. Като те хване, то те поваля надолу.

Какъв извод ще си направиш за него? Това е понятие-то за един свят. Ако на този звяр му посочиш козината, че гори, това е вече начин да се избавиш от него. Природата е сложила козината и трябва да се прилага този вътрешен страх от сухата трева. Това може да се случи. Вие се намирате в един свят и мислите, че сте господари. Прави сте, но не ви признават още за господари – вие сега искате да извоювате вашето право. Дойдат тия, малките микроскопически буболечици. Влезе някоя малка буболечица във вас и за 24 часа те станат няколко милиарда. Вие заболявате, хване ви чума, холера ви хване или каквато и да е друга болест. Тя е един специфичен, по-нисш живот. Или имате една мисъл, която ви безпокои. Аз не зная как вие се освобождавате от вашите лоши мисли. Какъв е вашият метод за освобождаване от лошите ви мисли?

Да допуснем, че в теб честолюбието е силно развито. Представете си, че имате такава една глава. (Фиг. 1) Личните чувства са много силно развити. (Л.Ч.) Тия успоредни линии ги имате перспективно, но това е опасно. Какво трябва да правите? Кръвно сте обиден – какво трябва да правите? Представете си, че някой е убил брат ви. Казвате: „Докато не го убия, аз не му прощавам“. Или вземете една проста обида – как ще се справите с нея сега? Англичаните при сегашните условия много лесно се справят. Сега англичаните и американците, щом ги обидиш, казват: „Господине, стой сега!“. Няма никакъв съд, а току започнат с ръцете – по носа, по лицето. Като го набият,

Л.Ч.

Фиг. 1

подадат му ръка, здрависат се и си заминат. Англичанинът иска да му каже: „Още веднъж като говориш, да обуздаваш езика си“. Разправя се, няма никакви бастуни – в носа бие, а не встрани. Най-първо удря в носа – като че туй е всичко, защото не мислиш правилно.

Ако тук те обидят, ти ще дадеш едно заявление; каже ли ти някой обидна дума, ще го дадеш под съд. Англичаните казват: „Да хващаме адвокати, да даваме пари, да се разтакаме – кой ще чака години“ – и той веднага започва да удря. Набият се, примирят се, заминат си. Онзи, обиденият, набие другия. По някой път се случва и този, който те е обидил, да те набие. Тогава какво ще правиш? Всякога обиденият има правото да съди. Щом се обиди, че са го били, той ще хване един учител да го научи да се боксира. Може би след година пак ще го срещне, ще каже: „Преди една година вие ме обидихте“ – и пак ще започне. Някои мислят, че това е диващина. Боксиране е това.

Но дойде ви една лоша мисъл – какво трябва да правите с нея? Под съд ли да я давате, или да се боксирате с нея – кое е най-право? Или имате едно чувство – как си представяте вие чувствата? Представете си вашата мисъл като един хубав левент момък, пък едно чувство, което ви е обидило, като една красива мома. Защото красивата мома и красивият момък може да ви обидят, само те са смели. Само един красив момък и една красива мома във вас могат да ви обидят. Другите не си позволяват, само те могат да ви обидят. Какво ще правите с тях? Вие казвате, че имате един усет за чувстванията. Чувстването си има известна форма.

Кой може да ви обиди? Който може да прилича на вас. Едно куче може да ви обиди, но все-таки животните имат малко подобие на човека. Човекът не прилича на животните, те приличат на човека. Животните мязат на човека, не ние на тях. Ние приличаме на Бога, не Той на нас. Бог е създал човека по Свой образ и подобие. Ние приличаме на Бога донякъде, а Бог не прилича на нас. Може да извадите заключение, че и Бог прилича на нас. Например Бог може

един мъртъв човек да го възкреси, да го оживи; това Той може да го направи, а вие един мъртъв човек може ли да го съживите? Не можете.

Казвам: колкото и да ви се говори, вие си имате старите идеи, старите схващания за морал. Всеки ден за морал говорите, но никой от вас не прилага онзи, общоприетия морал. Всеки от вас приема временно, привидно и отвън обществения морал, а отвътре прилага свой морал. Като останеш в стаята, кой морал прилагаш? Докато си в един град, прилагаш морала на града, но това е само привидно, временно е. Щом си в гората, прилагаш вече морала, който имаш в себе си.

Та казвам: трябва да разчитаме на онова, което е всадено в нас – то е същественото. Има едно чувство в човека, морално чувство има в него, което показва различието в човека. Много естествено изпъква чувството на справедливост, чувството на милосърдие или на снизхождение. Към някои хора ти си разположен, в теб се явява едно чувство на снизхождение, когато някой ти говори за тях. Кое е по-хубаво сега: да ни обидят и да носим обидата или да предвиждаме обидата? Да можеш да понесеш една обида или да можеш да я предвидиш, кое е за предпочитане?

Ако одного от вас направим цар, какво ще направи за своите поданици? Най-първо за мъжете и после за жените ти какво ще направиш? (*Поданиците ми да бъдат свободни и да имат пари.*) Ако им дадеш пари, това е подкуп. Друг ако направим цар, какво ще направи? Какво ще дадеш ти на своите поданици? (*Бих се погрижил за просветата.*) Друг ако направим цар, какво ще направи? (*Аз не ставам цар.*) Ами ако те направят цар и не можеш да откажеш, че от това зависи благото на народа?

Да ви поставя тогава в друга форма. Представете си, че вие сте затворен и ви дават свобода – какво ще направите? Представете си, че всички сте затворници, и освободят само одного от вас – той е свободен, цар е. Какво ще направи той, като излезе от затвора? Най-първо ще хвърлиш затворническите си дрехи, ще вземеш една баня, да

се окъпеш хубаво, ще се нахраниш хубаво. И след туй ще се помолиш на Бога да Му благодариш, че са те освободили от затвора, и да пожелаеш ония, които са още там, да ги пуснат един по един.

Хората са затворени тук, на Земята, и един по един ги пускат навън. Всички тия правила са правила на затворниците, не са правила на свободните хора. Хубаво е по някой път да мислите, ако сте цар, какво ще направите. Ако сте един философ, какво ще направите? Ако сте един поет, какво ще направите? Ако сте един музикант, какво ще свирите; и т.н. После за много неща може да мислите, това е едно хубаво упражнение. Че как не искаш да станеш цар?! Обидата показва, че си цар. Щом се обиждаш, цар си; щом си недоволен от живота, цар си. Сега говорим за царе, втория път – за царици. Мисли си по някой път: „Ако съм цар, какво ще направя?“.

Има практически правила, които човек трябва да приложи. Те са здравословни. Да кажем, че си болен човек – виж какво влияние ти оказва хубавата мисъл. Има хора, които препоръчват следното за лечение. Да кажем, някой път си болен, страдаш от ревматизъм или от треска. Казват ти: „Ти си болен, хилав си, слаб си роден“. Дръж в ума си някой здрав човек, гледай здравите и хубавите лица. Ти ходиш и едва се тътриш по земята. Гледай някой човек, който ходи спретнато, гледай неговите движения, в ума си дръж здравите хора. Дръж в ума си здравите хора, че да оздравееш, не дръж в ума си хилавите. Искаш ли да бъдеш добър, дръж в ума си добрите хора. Искаш ли да бъдеш поет, дръж в ума си поетите. Искаш ли да бъдеш музикант, дръж в ума си музикантите. Не този, който не е проявен – дръж в ума си тези, които са проявени. Трябва да бъдеш като тях. Идеята е същата: какво те ще направят.

Дръж идеята за Бога в ума си. Постепенно в тебе ще възникнат сили, понеже те съществуват, но няма нещо, което да ги подхранва. Имате един идеал – дръжте го в ума си. Не само един идеал, много идеали дръжте в ума си. Живи трябва да бъдат вашите идеали. Искаш да минеш за здрав човек – създай го в ума си; и като видиш някъ-

де здрав човек, гледай да го произведеш в ума си. Болните хора изобщо имат голяма обич към здравите. Един здрав човек, пълен с магнетизъм, като го хване болният, той го държи, гледа го в очите, за да му даде нещо, да мине нещо в него. В здравия се явява благородство и казва: „Ще оздравееш, и ти ще бъдеш един ден като мен“.

Тъй щото към добрите хора, към здравите всякога трябва да имаме разположение. Това е естествено разположение – човек има естествено разположение към здравите хора. Ти не можеш да имаш отвращение към един здрав човек, той всякога те привлича. Ако е пълен с животворен магнетизъм, не може да не те привлича и ти не можеш да не го обичаш. Един човек ако е пълен с животворни сили на мисълта, ти се привличаш от него. Ако на един човек сърцето е пълно с животворни сили, ти не можеш да не го обичаш – това е закон. Та всеки трябва да има в себе си тази животворна сила на тялото, на ума и на сърцето. Ти откъдето минеш, онези хора, които имат нужда от теб, се привличат, пък и те имат разположение. Едно естествено състояние на човека е това.

Та казвам: в това отношение гледайте да бъдете привлечени от онези, които имат. Трябва да бъдем привлечени от Природата, понеже в нея съществува тази животворна енергия, която можем да възприемем. Затова трябва да имаме обич към Природата и затова трябва да имаме обич към всичките хора. Моралът е сега да имаш обич към всички хора. Най-първо ще имаш отношение към всички ония хора, които са здрави, към Природата, която първа има тази животворна сила. Ще имаш обич към всички умни хора – не към глупавите, но към умните хора, понеже те имат в себе си тази животворна сила. Ще имаш обич към добрите хора, понеже те имат в сърцето си тази животворна сила. Ще имаш обич към всички здрави хора, понеже те имат в себе си тази животворна сила. Това е първото положение – кои трябва да обичаме. Второто положение е отношението към болните.

Ние трябва да бъдем здрави. Това е отношението на здравите хора към тях. Болните трябва да обичат здрави-

те, но това не е моралът за болните. Моралът за добрите хора, за здравите, за умните е те да обичат болните – в тях трябва да има желание да се приближат до тези, които са със слабо телосложение, които са глупави и лоши, и към всички хора трябва да имат отношение.

Казвам: в света съществуват два морала – единият положителен, другият – отрицателен. Аз го наричам морал на положителната добрина и на отрицателната добрина. На болните се дължи отрицателната добрина. Болният човек е отрицателен, той трябва да мине към положителната добрина, трябва да бъде един положителен човек. Та казвам: когато се говори, че трябва да обичаме, ако нямаш дарба, обичай всички умни хора. Ако не си морален, обичай всички добри хора. Ако не си много от здравите, обичай здравите хора. Това е едно практическо правило в живота, което всеки ден можете да прилагате. Трябва да имате микроскопическо правило: не търсете да съжалявате за онова, което нямате. После, като забогатеете, на тях, на неразвитите, може да им дадете същото правило. Болният не трябва да уповава на болния, а на здравия. Глупавият не трябва да уповава на глупавия, на умния трябва да уповава. Добрият не трябва да уповава на злия, на добрия трябва да уповава.

Та силата ви в какво седи? Умният човек е силен, добрият човек е силен, здравият човек е силен. Силните хора са умни, добри и здрави. Те ще оправят света, те ще създадат правила. Ако вие останете глупави, болни и лоши, законите, които ще създадете, и те ще приличат на вас. Каквито са хората, такива ще бъдат и законите. Сега във вас седят разни понятия за нещата. По някой път чакате гениални хора, а вие сте пасивни. Ще дойдат някои гении, ще се родят – те са родени вече. Какво ще ми разправят – умните хора са родени вече, а вие чакате да дойдат. Кой ще дойдат за в бъдеще? Това е заблуждение. Бъдещето за тебе е сега, когато се пробуди твоето съзнание. Ако не е пробудено съзнанието ти, за в бъдеще не чакай – ти не трябва да чакаш някое друго бъдеще. Ако твоето съзнание се пробуде,

ди, значи твоето бъдеще е дошло. Не чакай, когато идеш в небето: когато твоето съзнание се е пробудило, ти си вече в небето. Пробуденото съзнание вече привлича.

„Няма условия сега.“ Кои са условията? Условията в света са добрите хора. Умните хора са условия, здравите хора са условия за теб. Защото у умните хора има едно разположение да бъдеш умен като тях. Здравите хора също искат да бъдеш като тях, следователно разположение имат. Това са условията. Вие сега мислите какви са условията, мислите, че парите са условия. Оставете това настрана – парите са резултат на умните хора, на здравите хора и на добрите хора.

Това е посторонен въпрос. А пък тия, трите правила, ако ги държите, може да се ползвате от тях много повече, отколкото ако съберете всичкия морал в света. С този морал, който аз ви казвам, за десет години може да свършите толкова работа, колкото със сегашния ваш морал за хиляда години. Хиляда години ви трябват, за да добиете онова, което ще придобиете за десет години с морала на добрите, на умните и на здравите. Десет години ви трябват за това, а според вашия морал, който сега имате, хиляда години ви трябват. Разликата е важна. Нямам нищо против този морал, ако сте от търпеливите, но хиляда години ви трябват.

За да постигнете сегашните ваши идеали, за да постигнете това, което желаете, хиляда години ви трябват, а с новия морал ви трябват десет години. Кое ще предпочетете? Може да предпочетете десетте години, но вие не искате да работите; като дойдете до това, не искате да работите. Тия хора, добрите, ще ги намерите – ти считай, че си един от тях. Вие днес постъпвате като сегашните владци. Той благославя в името на Христа, а себе си има предвид – Христос е само параван. Владиката казва: „Каквото аз ви говоря“ – и каквото Христос каже чрез него. Той говори: „Каквото казва владиката, това да бъде казано, каквото каже, да бъде“. Казва: „Аз вярвам в Христа“. В какво вярваш?

Тогава, в турско време, българите избягали, та нямало поп. Една българка отишла при един ходжа да ѝ кръсти детето, но той не знаел как. Най-после му дошло наум и казал: „Не зная как, но ще се помъча да го кръстя като попа“. Как кръщават? Взел един купел, донесли един котел с топла вода; ходжата хваща детето, потапя го три пъти и казва: „Както попът казва, така да бъде“. Три пъти потапя детето в купела и три пъти повтаря тия думи. Та на онези от вас, които питате как, казвам: ще вземете вашето дете, ще го турите в купела и ще кажете: „Както Учителя казва“. Нали е практично? „Както попът казва...“ По-голяма практичност няма.

Питам сега: ако един поп те кръсти и ако един ходжа те кръсти, каква е разликата? Попът е свързан с по-дългото време – хиляда години се изискват; ходжата за десет години ще свърши. В този морал той трябва да ви чете молитви над водата. Тя, водата, няма нужда от четене – и без молитва има сила. Водата и без да чете попът, пак има сила – четенето на попа е съвсем друго. Водата и като чете попът, и като не чете, си е вода. Не че като ѝ чете попът, ще дойде силата, това е заблуждение. Молитви да му четеш на човека, те имат сила; и връзката, която се прави, също. Вие много се колебаете и после – много философствате. Казвате така: „Как е възможно млад човек да живее един добър живот“. Че вие ако като млади не можете да живеете, като стар човек съвсем ще го загазите. Защото ако при голямото богатство не можеш да направиш едно добро, кога ще го направиш? Когато си един бедняк, какво ще направиш? Нищо няма да направиш. Кога можеш да направиш едно добро? Когато си умен; когато си глупав не можеш да го направиш. Трябва да бъдеш умен, трябва да бъдеш добър, трябва да бъдеш здрав. Тия три неща са необходими, те трябва да предшестват всичко. Умът, сърцето и волята са проводници на големите блага.

Много е говорено днес, 25 минути повече съм говорил. Тогава вижте какво ще ви кажа: аз трябваше само един час да ви говоря, а съм говорил час и половина. Аз ли да

понеса глобата, какво ще кажете? Половин час от времето съм ви дал повече – какво ще правите? Трябва да ми платите половината от часа. Или вие ще кажете: „Ти ще платиш глобата, понеже ни взе повече от времето“. Та питам: кой на кого да плаща сега? Половин час е говорено повече, отколкото трябва – един час и половина съм говорил. Не точно...

И така, какво запомнихте, какво остана в ума ви? Имате $У$, направете едно уравнение. В математиката имате X , $У$ и Z . Направете три уравнения.

Ха да попеее сега. Ако ми попеее, нищо няма да ви взема. Един концерт ще ми дадете за половината от часа. Изпейте *Аз смея да кажа. (Всички изпяхме песента.)* Когато пеете, трябва да знаете, че като вземете правилно един тон, той е на физическото поле. Тонът трябва да има отглас и в ума, и в сърцето. Тогава той е органически, пък има и психически тонове. Когато един тон има механически, органически и психически качества, тогава той е правилен. Добрите певци и добрите свирци знаят това. Всяка мисъл, която има отношение към добрите, към умните и към здравите хора, е правилна. Всяко чувство, което има отношение към здравите, към добрите и към умните, също е правилно. Един тон ако няма отглас в органическия и в психическия свят, той не е правилен. Може механически да бъде музикален, но не е въпрос за механическа музикалност – всеки трябва да бъде музикален.

В какво седи механическият тон? (*Учителя свири на цигулка един тон.*) Това е механически тон. (*Учителя свири.*) Трябва да дадете най-първо контраст. Та докато пеете механически, във вас ще има дразнене. (*Учителя изсвирва на цигулката механически и органически тонове.*) Това са състояния, които минават. Винаги трябва да имате контраст. Всяко състояние, което имате, трябва да го смените. Може да сте болен – сменете състоянието и ще бъдете здрав. Ако не можете да го смените, ще се образува болезнено състояние. Веднага ще запеее тихо.

Представете си, че един пианист свири на пианото. Ако акомпанираш или с терци, или с кварта, ще имаш

един или друг резултат в музиката. Между *до* и *ми* е терца, между *до* и *фа* – кварта. Ако вземете *до* и *фа*, в Природата се създава съдържанието на нещата. *Фа* е хубавата храна, с която може да се нахраните, *ми* е начинът, по който може да се нахраните. *Фа* е хубавата, здравословна храна; силата, *сол*, в дадения случай е правилното храносмилане. Това, което можете да извадите от храната, то е силата. *Ла* е вече постигнатият резултат; *си* е благо, едно голямо благо на Божията воля. Защото *ми* и *си* в мажорната гама са пътища, които свързват с другия свят. Полутоние е врата. Две полутония имате в гамата: едната врата, през която влизате в духовния свят, и другата – през която излизате. В мажорната гама между *ми* и *фа* се влиза в другия свят. От другия свят може да се слезе само между *си* и *до*. Това са отворени пътища.

Ще пеете *ла* за храносмилането, а за да бъдете добри, ще пеете *ми*. За да бъде храната добре оформена и приготвена, ще пеете *сол* – тогава храносмилането е правилно. *Ла* отделя соковете, а *си* е вече постижение. Така вече музиката има смисъл. (*Учителя пее „до“*.) Сега този тон е правилен, с няколко трептения е по-висок от камертона. Кой е по-правилен, цигулката ли го взема правилно, или аз го вземам? (*Учителя пее*.) „Живот, движение, красота, доброта.“ Какъв тон ще дадете на думата *смелост*? Смелият вече има движение. А какъв тон има страхливият? В страхливия има полутонове. (*Учителя показва „до диез“*.) Той иска да излезе, как ще излезе? Вземи *ре* и ще излезеш. Щом вземеш *до* диез, това е страхливият. Който пее *ре*, той иска да излезе. Който пее *ре* бемол, също е страхлив. Щом вземеш *ре*, казваш: „Какво ще ме е страх“. Бемол щом вземеш, това е страхливият. И *до* диез е на страхливите хора, а на силните хора са целите тонове.

Хората, които се колебаят, с полутоние минават. Мажорната гама е за здравите хора – за тях съществуват само две гами. За слабите гамите са много – двадесет и осем гами са те. Това все са начини как да минете. Слабите в света са повече, отколкото силните. Най-първо съзнаваш,

че си слаб; ти си мислиш, че си силен, когато си слаб. После да се иде от страхливия до смелостта колко се изисква? Половин тон щом повишиш, смел си вече. *До* диез, половината тон, е причината за слабия човек. Още половин тон като вземеш, работата е свършена. Ти си се спрял на полутонието. Като вземеш цял тон, работата е вече свършена. Какво ти коства да станеш смел човек?! Взел си *до* диез – вземи *ре* чисто!

Всяка несигурна мисъл е полутоние; когато се колебаеш, е същото. Имаш една мисъл – дали е полутоние, или не? Вземи цял тон – и мисълта е права. Не че е лоша, тя е хубава. В музиката тия, хубавите песни, някой път са изразителни, но не всякога. Всеки един полутон подразбира един цял тон.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

10. лекция, 29 ноември 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

СЪЩЕСТВЕНОТО

Отче наш

Имате ли тема? (Да.) Четете я.

Чете се темата „Съществената мисъл за всеки едно от вас“.

Тогава между две съществени идеи коя е по-съществената? Сега какво разбирате под думата *съществено*? Кое е същественото за болния човек? (*Здравето.*) Хлябът не е ли съществен, дишането не е ли съществено? Здравето е резултат от правилното хранене и от правилното дишане. От какво произтича здравето? (*От правилния живот.*) За умния човек кое е същественото? За човека изобщо кое е същественото? Вие казвате, че на първо място е да мислим, да бъдем умни – това е същественото. Тогава животът не е ли съществен? По какво се отличава един резултат, по какво се отличава същественото? Един от вас казва, че съществено е да бъде добър ученик. Да бъдеш добър ученик, това е резултат; да вярваш в Бога, това е резултат; да се храним добре, това също е резултат. Има нещо, което те застава да се храниш.

Кое е най-същественото, без което човек не може? Защото същественото трябва да го определите в даден случай; не през целия живот кое е съществено, понеже това не е същественото. За през целия живот да търсиш същественото, не се мисли така. Какъв е целият живот? Целият живот не седи в това, човек да живее осемдесет години. В дадения случай това е извън времето и пространството. Важно е най-малкото време, в което не можеш без нещо. Има ли нещо, без което ти не можеш? Кое е онова, без което човек не може? (*Без Бога.*) Ти си безверник – как то ще бъде съществено за теб? Това са наши раз-

съждения. Най-същественото е онова, което не ти трябва. Щом съзнавате, че най-същественото е Бог, тогава не зная какво трябва да направите. (*Да Му служим.*) Как? (*Безкористно.*) Да служи човек безкористно, с добро сърце, това са неща неопределени. Общо не може да се определи кое е най-същественото. Много работи има.

Щом се домогнете до същественото, вие не можете да бъдете в това положение. Щом си ученик, не си при същественото, а си при необходимото. Ти трябва да използваш кое е същественото. Да кажем: един се мъчи. Същественото е да се освободи. Той, след като се освободи, още не е при същественото. Коя е най-съществената мисъл? Да се освободите от всичко онова, което не ви трябва. Ние по отрицателен път определяме същественото: да се освободим от всичко онова, което не ни трябва – то е същественото. Ти вярваш в Бога и се безпокоиш. Това съществено ли е? Кое те заставя някой път да се съмняваш? Или ще кажеш: „Еди-кое си е същественото“, но това, същественото, тебе те безпокои. Същественото в живота не може да безпокои човека – то вече дава смисъл на целия живот.

Сега вие може да дадете сравнение и да попитате: „Кое е същественото?“. Всички вие казахте по един съществен резултат. Да учи човек, да вярва в Бога – това е резултат. Това са усилия, но съществената мисъл е ключът, тя е пробният камък; същественото в живота е пробният камък. Ти като имаш пробния камък – съществената мисъл – всичките мъчнотии ще разрешиш. Другите разсъждават и казват: „Няма какво да мисли човек“. Щом мислиш така, ти мислиш по принуждение. Кое е същественото за водата? Вие ще кажете: „Да тече“. Ами ако водата е замръзнала? Следователно същественото в живота, който животните имат, и в живота, който човек има, тия мисли, които сега имате – това още не е същественото; те са преходни състояния, не са същественото. Същественото с какво го свързвате? Същественото вие го свързвате с необходимото. Кои неща наричат съществени? Вие нямате една идея за същественото.

Във вашия ум трябва да седи една съществена мисъл; това трябва да подразбирате в буквален смисъл – свободата във всяко отношение. Вие трябва да имате ключа, за да бъдете свободни. Свободата е вече резултат на нещата. Най-съществената мисъл е път или ключ, или сила; щом я имате, с нея навсякъде ще бъдете свободни. Пък как ще знаете съществената мисъл? Можеш ли да знаеш това, което не си опитал? Вие казвате: „Съществената мисъл“. Може ли да говорите за неща, които не знаете?

Аз ще си позволя да ви кажа един пример. Човек има пет сетива, нали така? Представете си, че в един човек зрението е слабо, той не вижда, но въпреки това има други сетива, с тях си служи. Някъде си служи със слуха, с пипането, с мириса. Той се домогва до ценни неща – за знанието се намира път. Защото в зрението е движението. Той ходи, без да има зрение, но не така правилно. После можем да кажем: „Добре да мисли човек“. Това е процес. Коя е съществената мисъл? При съществената мисъл вие няма вече какво да се оплаквате от живота. Има ли някой от вас, който да не се оплаква? По този начин на разсъждение идваме до едно противоречие. Може да кажете, че този начин е метафизически. Дотогава, докогато човек има препятствия в живота си, той не е намерил съществената мисъл. Той казва, че служи на Бога, и пак има противоречия, пак не е намерил съществената мисъл. Или можем да кажем, че е учен човек – и пак има свои препятствия, във всички неща има нещо, което му липсва.

Донякъде идеята за съществената мисъл можем да я обясним със следното: когато дяволът напуснал небето, той дошъл на Земята. Искал да се покаже пред Бога, че и той може да направи нещо, та направил един човек. Направил го, но не могъл да му даде душа. Този човек автомат тръгнал подир него и му казвал: „Дай ми душа“. Дяволът върви, а онзи вика: „Дай ми душа!“ – цял ден вика подире му. Тръгнал дяволът до Бога, а човекът го преследва навсякъде. Тогава това, което вас ви преследва, какво е? Ако вие имате една съществена мисъл, която сте създали в себе си, и тя ви гони, питам тогава: какво сте направили?

Ако тази идея върви така подир вас, хлопа ден и нощ и казва: „Дай ми душа“, тогава кое е същественото?

Вие много материалистически казвате: „Да се служи на Бога“. Служенето, това е материалистическа идея. Вие по някой път свързвате добрия човек, доброто, с нещо материално. Това е третостепенно. Ако сте на Земята, можете да направите добро, но ако не знаете как, какво ще правите? Сега какво правите? Представете си, че сте в един свят, дето хората не са сиромаси; живеете в свят, дето всички хора си имат всичко, дето нямат нужда от нищо – какво ще правите? Кое е същественото? Тогава ще се намерите в положението на човек, който е напуснал Земята и е отишъл да живее в този, свършения свят. Той е мислел, че като иде между свършените хора, ще си уреди работите. Но като е отишъл там, никой не му обръща внимание, всички си вървят по пътя. Чуди се онзи, мисли какво да направи, за да му обърнат внимание, но никой не му обръща внимание. Той на Земята е бил сиромас, избягал е от неволята. Там неволя няма, но никой не му обръща внимание, никой не разговаря с него. Там има всичко, но никой не му обръща внимание.

Питам: каква е била съществената мисъл, че той отива в този свят? Вие сега мислите, че като идете на Небето, всички хора ще ви обърнат внимание. Вие като идете в някой град или в училището, искате да ви обърнат внимание. Ако идете в училището, по кой начин ще обърнете вниманието на учениците и на учителите в това училище? По колко начина можете да заставите вашите съкласници да мислят за вас? Първо, ако сте най-силен между тях. Второто положение кое е? Ако сте най-способен. Третото положение? *(Ако направил погрешка.)* Можете да направите погрешка само между умните хора, между глупавите хора никога не можете да направите погрешка. Представете си, че сте в един свят, дето всички хора правят погрешки – кой ще ви обърне внимание? В този свят може ли да направите погрешка?

Аз вярвам в едно, че вие без това не правите погрешки. Но едно е, че всички вие се стремите да не правите

погрешки, а при това правите. Интересно е, че в този свят туй, което не искате, него постоянно правите, а онова, което искате да правите, него не правите. (*Като последователите на апостол Павел.*) Апостол Павел беше недоволен от това положение, той се оплакваше от своя недъг. Има степени на възможностите. Кое е същественото качество на ученика – да се учи ли? Той мисли от сутрин до вечер само за себе си. Мисълта е права, но тя е много ограничена. Способните ученици тук, на Земята, са много амбициозни. Каквото и да направи, той иска да обърне внимание на другите. После, способните професори са също амбициозни.

Трябва да дойдете до съществената мисъл. Под „същественна мисъл“ разбирам това, което ще ти даде развръзката. Тя ще ти даде път за разрешение на мъчнотииите – тъй трябва да мислите. Има някои работи, за които може да мислите, но те не са съществени, не са от такава важност. Сега едно обяснение – мъчно е да се разбере същественото. Идеята не е съществена. Представете си, че девет от тия кибритени кутии, като драскате клечките, не се запалват. Само една кутия има, на която клечките се запалват, но вие не знаете коя е. Вземете една кутия, извадите клечка, драснете – не се пали. Вземете втора, трета клечка – не се пали. Колко клечки има в една кибритената кутия? (*Четиридесет.*) Хубаво число – четиридесет. Вземете втора кутия, драскате първата клечка – запалва се. Това е същественото сега – огън, кибритена клечка, с която можете да си свършите работата. Ако вие намерите съществения огън, работата е разрешена.

Съществената мисъл разрешава един от най-важните въпроси в живота. Тогава с нея всичко можеш да постигнеш. Това е същественото, така се мисли; онези, останалите неща, са само необходими. Същественото е онова, с което всичко можеш да постигнеш. Това не става изведнъж, но ти вече имаш ключа за постижението. Казва някой: „Да вярваме в Бога“. С това ще постигнеш ли всичко? Самата вяра не е съществена: ти не знаеш как да вярваш. Питат: „Как се вярва в Бога?“. Този въпрос ще ни отда-

лечи от днешната тема. Има ли човек в света, който да не вярва? Няма. Защото след като безверникът тръгне да ходи, той има вяра, че може да ходи; защото ако нямаше вяра, не можеше да ходи. След като тръгнеш да вършиш каквато и да е работа, ти имаш вяра, имаш вярване в Бога. Казва някой: „Аз не вярвам в Бога“. Щом не вярваш в Бога, мисълта ти не е съществена. Щом мислиш, че можеш без Бога, това не е съществено. Щом се спори за нещо, то не е съществено – при същественото не може да се спори.

Когато хората спорят за Бога, това е крива идея. Тогава те имат съвсем материалистическа идея – мислят Господа като материален. Това е тяхна идея, която са си създали, един кумир, на който искат да се молят. Едно време хората на какво се молеха? Нали всички вие вярвате в Бога? Но богатите вярват ли в Бога? Те вярват в парите си. Силните вярват ли в Бога? Те вярват в силата си. Учените вярват ли в Бога? Те вярват в знанието си. Вземете един цигулар, който отива да свири, той вярва ли в Бога? Той вярва в цигулката си – че като тегли лъка, може да свири – в никакъв Господ отвън и отвътре не вярва. След като свърши, казва: „Господ ми помогна“. Че е свирил добре, дали Господ му е помогнал? Представете си: един цигулар влезе в едно общество да свири, та хората малко се поразтопят. Музиката малко разтопява. Хората са много студени и с музиката малко може да ги свържат с нещо.

Сега музиката е нещо, което принадлежи на ума. Сега хората много често я разбират по един чувствен начин. Казва някой: „Аз усетих нещо“. Усещането принадлежи към нашите представи. По какво, като свирят, един цигулар се отличава от друг цигулар? Или какво е правилото, че някой свири по-добре от друг? Това е наше субективно схващане. Ако двама певци пеят при един болен, болният може да познае кой певец пее добре. Ако певецът пее и болният му казва: „Не ме смущавай“, той не пее добре. Ако дойде вторият, че като пее, болният му отдаде внимание, той пее по-добре. Ако не могат да те търпят да пееш, ти не си от добрите певци; ако те търпят, ти донякъде си добър. Щом хората не могат да те търпят, ти не си добър

певец и добър свирец. Тогава ще кажеш, че те не разбират от музика. Остави това, че те не разбират – за да те търпят, ти трябва да пееш добре, трябва да има нещо в гласа ти. Най-първо ако сам не можеш да се търпиш, като пееш, ти не си добър певец. Ако свириш така, че не можеш да се търпиш, не си добър свирец.

Едно правило ще ви дам при музиката: когато свириш, ако не можеш да се забравиш, ти не си цигулар. Ако започнеш да свириш и мислиш за този, за онзи, а не слушаш какво свириш, ти не си добър свирец. В свиренето трябва да се забравиш, сам трябва да участваш; ти като свириш, трябва да се вдъхновяваш. Дали другите хора се вдъхновяват, това е друг въпрос. Този закон може да го проверите. Способният ученик не иска хората да вярват дали той е способен, или не. Същото е и с учения човек. Онзи, който иска да е учен и иска светът да го признае за такъв, той още не е учен.

Вие се намирате в положението, където се събрали десет души юнаци и всеки започнал да показва неговата сила каква е, да разправя какво е направил. Само един юнак от десетте мълчал. Всички се хвалят, че са юнаци, само той мълчи. Питат го: „Ти какво си направил?“. Той духнал и всички се повалили на земята. Казват му: „Кажи и ти нещо“. Само като духнал – и големите юнаци налягали на земята. Кой е юнак сега? Той искал да каже: „Това са наши разсъждения“ – и като духнал, всичките големи юнаци се натъркаляли на земята. Какъв е изводът сега? Ако аз дойда при вас, които сте направили такива работи, и духна, вие къде ще бъдете?

Сега ще дойда да определя същественото в живота по отрицателен път. Ще ви приведа един пример, който донякъде ще ви изясни къде е същественото. Това било във времето на Сократ, когато гърците вярвали в Зевс. Един гръцки зидар, един голям майстор, се качва на една къща отгоре да работи. По невнимание паднал долу и си счупил и двата крака, не може да се помести. Занесли го вкъщи. Той станал недоволен, обърнал се към Зевс и казал: „До сега аз мислех, че ти си един от умните богове, че си на-

правил света разумно. Но виждам, че светът не е много разумно направен. Ти трябва да направиш света така, че хората да не си чупят краката, като падат. Защо си създал тия страдания? Тази работа трябва да я оправиш. Направи един свят малко по-разумен“. Най-после, след като мърморил така цяла седмица, идва един посланик от Зевс, който пита: „Какво искаш?“ „Искам да бъда здрав.“ „Хубаво, още днес ще бъдеш здрав“.

Като оздравял, той се качил на къщата пак да работи. Дига чука, удря върху гвоздея – той не се забива. Удря, удря, най-после се разсърдил, хвърлил чука и той увиснал във въздуха, не паднал надолу. Взел триона да реже, но и той не върви. Хвърлил и него и трионът увиснал във въздуха. Като се разгневил, и майсторът увиснал във въздуха, а няма кой да го снесе. Ден, два, три, седмица стои, не може да слезе отгоре. Пак започнал да мърмори: „Аз мислех, че ще направиш нещо по-хубаво, по-умно. Тук гладен ще умра. Онзи път си счупих краката, сега гладен ще умра“. Тогава Зевс казва: „Едно от двете ще бъде светът. Аз направих сега света такъв – да не си чупят краката хората. Тъй преспокойно няма да си трошат краката и никакви болки няма да чувстват“. Тогава работникът казал на Зевс: „Моля ти се, обърни първото положение, което беше направил, но и да имаме ум да разбираме, че да не си чупим краката. По-лошо е, когато няма никакво движение“.

Какво разбрахте сега? Вие нали всички сте от мърморковците? Всички намирате, че на този свят, както е направен, му липсва нещо, че не е направен така добре. Казвате: „Човек нека да бъде способен, това да направи, онова да направи“. Вие благодарете, че сте от глупавите хора. Ако един човек е беден, в какво седи лошавината на бедността; или ако е богат, в какво седи преимуществото на неговото богатство? Вие турите на богатия нещо, което той няма, разни неща, които не му се падат, а на бедния не слагате. Казвате: „Той е беден човек“. Добре, ако той е беден или богат, в какво седи преимуществото на богатството? Да ви наведе на една мисъл. Представете си, че вие отивате на една чешма с пълно шише, напълнено, запеча-

тано. Представете си, че това шише ви е нужно, какво ще направите? Това шише е богато. Какво ще направите, като идете при извора? Представете си, че шишето е пълно не с вода, а с друга някоя течност. Изпразвате шишето, но то пак има дъх – водата, която налеете, пак ще се поквари.

При отиването на извора какво е потребно? Потребно е празно и чисто сърце. Ами че и хората са такива. Ако си беден, ти си едно празно шише и имаш най-добрите условия. Щом си богат и осиромашееш, то е друг въпрос. Какво е да си роден сиромаш и да си роден богат? Ако ти си богат и осиромашееш, това е актьорство, то е представление, не е реално. Той е богат човек, но не е роден богат; или е сиромаш, но не е роден сиромаш. Някой има роля на сцената, че е цар, но това е актьорство, той не е роден цар. Някой играе ролята на един крадец, но не е роден крадец. За уважение са богатите хора, за уважение са и сиромасите – тези, които се раждат богати и сиромаси. Богатите са богати по единствената причина на сиромасите; и сиромасите са сиромаси по единствената причина на богатите. Богатите хора и сиромасите много се обичат: най-голямата обич съществува между сиромасите и богатите хора. Аз тъй зная, и в Природата нали е така.

Богат човек е онзи, на когото устата е затворена; (фиг. 1) сиромаш човек е онзи, на когото устата е отворена. (Фиг. 2) Ти като напълниш кесията си, отворена ли я оставяш? Пълната кесия е положителна. Отрицателното в Природата е по същия закон. Ако не си беден в дадения случай, ти богат човек никога не можеш да бъдеш. Или казано другояче: едно шише, което е празно, е сиромашко; ако има нещо в шишето, то е богато. Питам: това съдържание, което се туря в шишето, ползва ли самото шише?

Дали шишето е богато, или сиромашко, какво се ползва то от това? Какво се ползва богатото шише, какво се ползва сиромашкото шише? Че господарят понякога е доволен от богатото шише, а някой път е доволен от сиромашкото шише – значи той еднакво е доволен.

+

<

Фиг. 1

—

>

Фиг. 2

Сега някои от вас не искате да бъдете сиромаси, нали? Тогава какви искате да бъдете и защо не се родихте богати? Тогава съвсем сте загазили. Щом искате да бъдете богати, значи съвсем сте загазили – вие не сте родени богати. После искате да бъдете учени. Там е погрешката – ти трябва да бъдеш роден учен. За да бъде човек учен, той трябва да бъде роден учен. Тогава аз разсъждавам така: ако си роден учен, ти след някое време ще почнеш да съзнаваш, че си учен човек. А ти не съзнаваш – мислиш, че отпосле си придобил това знание. Представи си, че си написана книга, че съдържаш голямо богатство. Ти сам себе си не можеш да използваш – онова, написаното. Идва един мъдрец, който започва да чете на глас – и представете си, че книгата започва да слуша. Мъдрецът отваря първата страница, чете, а книгата казва: „Не знаех тия неща“. После мъдрецът обърне втора, трета, четвърта страница – чете, а книгата казва: „Чудно нещо!“. Мъдрецът чете.

Снощи бях на един концерт на Боян Константинов⁴, който хубаво свири. Той свири много хубаво, защото Саша беше отзад. След като посвириха, хващаха се за ръка – той свири благодарение на това. Така казва на публиката: „Благодарение на него аз свиря“. Някой казва: „Роден музикант“. Този Боян Константинов се мъчи да бъде музикант, свири хубаво, има технически придобивки в музиката, но Саша е роден музикант.

Сега не разсъждавайте повърхностно. Всички сте чудни по някой път, когато разглеждате идеята за Бога. Ако не престанете да гледате на Бога другояче, вие нищо няма да постигнете. Сегашните ярвания спъват хората. Някой казва: „Да не вярваме“. Това спъва хората. Вие, като вярвате в Бога, ще бъдете един гениален музикант – това е идеята. Ти като вярваш в Бога, ще бъдеш гениален математик, естественик, гениален зоолог, социолог, моралист – във всяко отношение да бъдеш гениален. Ти като вярваш в Бога, всичко можеш да бъдеш; като не вярваш в Бога, нищо няма да бъдеш. Не само в едно отношение, но като се държиш за Бога, ще постигнеш всичко онова, за което сърцето и умът ти копнеят. Хващаш Господа за ръка – и

Той всичко може да направи. Щом си свирил хубаво, при Бога си; щом не си свирил хубаво, хвани Бога за ръката.

Тази идея сега не е ли по-близка до сърцето, отколкото да вярваме в Бога със страх и трепет. Трябва да вярваш, но с любов. Тогава ще имаш един отличен ум, няма да бъдеш сиромаш. Щом вярваш в Бога, ще бъдеш богат; щом вярваш в Бога, ще бъдеш здрав – навсякъде всичко можеш да направиш. Сега пак питате: „Как можем да направим това нещо? Как да го направим?“. Да ви дам един пример как да го направите. Както и да ти разправя цигуларят, и да го гледаш, ако не вземеш цигулката, не можеш да го направиш. Нещата не могат да се направят по този начин, с уста не могат да се изговорят. Има нещо, което трябва да учиш, след като го чуеш.

Казвам: същественото е път за постижение на всичко онова, което желаш не само за един момент. Аз съм казвал: важна е съществената мисъл за днес, за даден момент, във всеки даден момент трябва да имаш това, което искаш. Защото в един момент можеш само едно да искаш. Същественото в живота се разбира – само едно нещо можеш да искаш в даден момент. За най-малката част от времето, която е достъпна за нас и за нашето съзнание, в този момент ни трябва нещо съществено. Следният момент се изменя. Вторият, третият – безброй са тия моменти; и във всеки от тях трябва да имаш онова, което е съществено за теб. Същественото е онова, което ще внесе у тебе задоволство, че да бъдеш доволен. В следния момент първото доволство ще мине, ще дойде второ, трето, четвърто, пето... Та същественото е само това, което задоволява всички копнежи на човека – не изведнъж, а последователно.

Сега да ми попееете. Тук кое е същественото? Изпейте *Аз смея да кажа. (Всички изпяхме песента.)* Т.Р.Ц. – значи песента изисква, първо, да топите, второ, да растете, и трето, да цъфтите. После ще си вдигнете завивките и на работа ще отидете. Качеството на пеенето е да се стопиш. Аз не виждам сега никакво топене. Пък като пееш, трябва да растеш, да цъфтиш. Разцъфтяването, връзването, плодът – те спадат към разцвета. Щом се топиш, това

е яйцето – имате основния тон *до*. Топенето е *до* – значи турил си яйцето под кокошката да се мъти. То най-първо се разваля, но от това, разваленото яйце, ще излезе пиле. Най-първо трябва да се размътите. Вие съвсем други понятия имате... Трябва и да се разцъфтите. Казва някой: „Размъти се“. Аз се радвам, когато срещна хора, на които умът се е размътил. Сърцето като се размъти, радвайте се, че се е размътило – значи ще се излюпи яйцето.

Та вие не сте свободни. Ако извадя някого да пее, ще се смутите – не се топите. Когато и да изкарам, казва: „Не мога“. Значи ти не си стопен, не можеш да вървиш вече. Кой от вас ще стане да пее доброволно, кой е най-разтопеният? Сега ако сте някой друг, ще кажете: „Че той е много горделив“. Кой е най-разтопен сега? После ще видим и кой расте. Някой може да е разтопен, пък да не расте. Ще преведа песента *Аз смея да кажа*. Това е една форма: аз смея да кажа, че мога да свиря. Това кой може да го отрече? Аз смея да кажа, че Слънцето е светло. Слънцето, като грее, чувства ли, че грее? То само изгрява, а ние чувстваме. Дали Слънцето чувства, че то е светло? Може би съществата, които са на Слънцето, чувстват това. Каруцата, която вози учените хора, знае ли, че това са учени хора? Някой път и да знае, без разлика ѝ е. И конят може да знае, но му е без разлика, ала в дадения случай ние съзнаваме.

Как трябва да започне най-първо една песен? За да започнете една песен, вие не трябва да чувствате мъчнотия при пеенето. Ако станеш да пееш и основният тон на песента не иде, ти не си готов за пеене. Основния тон трябва да вземеш. Сега вие ако започнете, един ще го вземе по-високо, друг – по-ниско: всички няма да вземете верния тон. Когато пееш, не трябва да чувстваш никаква спънка, свободен трябва да се чувстваш, една голяма самоувереност да имаш. Но не самоувереност, която да няма място, а като на човек, който е самоуверен и знае. Аз смея да кажа, че Слънцето е светло – нищо повече. Ако мисля, това не е атрибут само на мен. Аз мисля, понеже самата Природа е разумна, а аз съм отзвук и проявявам една нейна мисъл. Следователно тя мисли повече, пък аз мисля върху нея.

Аз се радвам, че мисля вече, като я съзнавам. Че когато стана добър, нали това е атрибут на Бога, на Природата. Аз трябва да чувствам и трябва да се радвам. Някой казва: „Аз съм добър човек“. Това е съвсем материалистическо схващане. Ти всеки момент можеш да бъдеш добър – никой няма да ти препятства да бъдеш добър. А вие след години искате да станете добри. Оставете тия празни работи.

Сега аз този музикант го похвалям в едно отношение – той е паметлив, запомнил е всичко наизуст. Мислеше ли той къде кой пръст да тури? Много добре изгълни цялата програма, там имаше два концерта. После той знае кога да започне – има голяма самоувереност. Сега би било интересно, ако десет души музиканти свирят, все най-способни – и тогава да направиш разлика. Аз бих желал на един концерт да излязат не един, а няколко – трима, четирима, петима... Ако дойдат десет души изведнъж, ще бъде още по-хубаво – тъкмо тогава да се види кой е пръв. По-интересно ще бъде тогава.

Вие трябва да се освободите. Имате едно състояние, което е наследено: все чакате нещо да дойде отвън, чакате да дойдат благоприятни условия. То е хубаво, но туй състояние, което вие чакате, съществува в Природата; а това, че вие го нямате, е друг въпрос. Да имаш условия, това е един резултат – значи да имаш една топла стая. Ти в даден случай можеш да нямаш пари, но ако си умен човек, всякога можеш да стоплиш стаята си зимно време. Няма голямо препятствие в това, да стоплиш стаята си.

В пеенето трябва да се учите да пеете – пеенето е идеал. Вие свирите, приготвяте начин за пеенето. Според мен трябва да пееш и да свириш; не само да свириш, но да свириш и да пееш едновременно. Ако свирите и пеете, ще помогнете много по-добре на себе си. Всеки ден, като станете, ако не можете да свирите, поне попейте си – да не бъдете като безгласни риби. Някои казват, че не могли да пеят. Аз виждам, че най-способните от вас не пеят, а пеят тези, които са последни. Мнозина способни има, които не пеят; а някой, който не е способен, не е даровит, той пее. Казват: „Той е роден да пее“. Онзи, роденият два пъти

по-добре да пее, не пее. Пеенето е на третия свят. Пеенето във физическото поле е движение, в духовния свят е чувстване, а в Божествения свят то е мисъл. Да мислиш – това е пеене.

Вземете в български думата аз. Англичанинът, който е по-практичен, казва ай. Англичанинът казва ай – турчинът разбира месечина, а англичанинът разбира аз – човекът, който мисли. Българинът някой път във възклицанието си казва ай. Как ще смените з-то? Пеенето е за вас, то е съзнанието в музиката. Вие имате и подсъзнание. Подсъзнанието включва минералите, включва и растенията. И в животните, и в човека има подсъзнание. Подсъзнанието в нас са онези преживелици, ония черти, които сме унаследили. Подсъзнанието е завършените неща, които имаме, в себе си ги носим. Съзнание има и в животните – то включва радости и скърби, удоволствия и неудоволствия. Съзнанието съществува у човека – то е представата у човека, а самосъзнанието е вече понятие.

Представете си сега свръхсъзнанието. То е идеалният живот, това са вече идеалите. Подсъзнание, съзнание, самосъзнание и свръхсъзнание – един музикант трябва да е минал през всички тях. За да може да даде израз на музиката, той трябва да повика всички ония опитности, набрани от безброй векове. Той трябва да има външна представа за конкретното, обективното, да го почувства – и след туй да дойде понятието на човека за неговата мисъл. Най-после в него трябва да се събуди Божественото. Тогава може да пее и да свири. Ти тогава трябва да се научиш да мислиш. А вие седите и казвате: „Аз смея да кажа“. Как ще пееш *Аз смея да кажа*? Че като мислиш за Слънцето, ще помислиш за всички ония, които живеят на него, защото те изпращат светлина. Аз смея да кажа, че те живеят – от всички тях мога да се уча. Това кой може да го отрече? Никой не може да го отрече. Кой хора могат да кажат: „Аз мога да го отрека“? Ако и ние сме 20–30 души на едно и също място, на един хубав обяд, кой ще каже, че обедът не е хубав? Всички сме нахранени, усещаме се добре – кой ще каже, че обедът не е хубав? Никой не може да каже. Само онзи, който не е бил там, ще каже: „Аз смея да кажа“.

Следователно когато отказваме нещата в света, ние не сме ги вкусили, нищо повече. Това, което човек е вкусил, не може да го отрече; а ако го отрече, то не е същественото. Същественото никой не може да го отрече: съществените неща не се отричат, ние отричаме само несъществените. Всяко нещо, което се отрича, не е съществено.

Сега същественото във вас кое е? Колко пари ви трябва? На вас не ви трябва милиони. Аз бих ви привел едно доказателство. Трябва да ви го приведа, да се съгласите и да го знаете. Ако обичаш златото, ти си богат; ако си сиромаш, ти не го обичаш, затова си сиромаш. Сега вие вярвате, че обичате някого, а той не ви обича. Вие на Земята имате една опитност и казвате: „Аз го обичам, но той не ме обича“. Ако ти обичаш и не те обичат, или ти не обичаш, или онзи, когото обичаш, не знае какво нещо е любов. Тогава защо ще обичаш онзи, който не може да те обича?! Какво ви застава да обичате този, който не знае да ви обича? Златото, това е едно условие. То се слага като емблема на живота. Онзи начин, по който човек може да се развива нормално, това е злато. Ако ти имаш това качество, златото ще дойде при теб; и всички хора, откъдето минеш, ще имат разположение към тебе, ти няма да бъдеш сиромаш.

При сегашното положение на живота, понеже нямате това съзнание, се намирате в трудно положение. Вие съзнавате, че сте сиромаш, съзнавате, че сте роден сиромаш. Роден сте да бъдете сиромаш, но за какво? На български нали имате така: *си* и *бо*. Имате *бо* и *си*, какво става – *сибо*. Русите казват: „Спасибо“ – благодаря. Какво е в дадения случай *б*-то? В еврейския език с *б*-то е създаден светът; нещата от *б*-то са започнали да растат. Ако искаш да растеш, богат трябва да бъдеш. *О*-то значи, че имаш условия, по които животът да се развива. Ако искаш да намериш пътя на живота, да намериш истината, там ти трябва сиромашия. *С*-то е Месечината, която приема и изпраща светлина. Ти ако искаш да намериш истината, ако искаш да намериш доброто, трябва да идеш на Месечината. Тя гледа Земята никак да не дойде между нея и Слънцето,

защото знае, че като види Слънцето, тя приема светлина. После светлината не е нейна – Месечината има колкото приеме. Обаче задържа ли излишната светлина в себе си? Това, което не ѝ трябва, тя го изпраща на Земята.

Следователно сиромашията е път, по който да възприемем светлината, и това, което не ни трябва, да го препратим на другите. Къде е сега лошавината в сиромашията? В нея няма никаква лошавина, това са ваши разсъждения. Ти ще кажеш: „Така се говори, но животът е груб“. В какво седи грубият живот? Например ако тук вие не можете да направите българската атмосфера по-мека, тогава какви българи сте вие? „Да съм един англичанин.“ Англичаните са направили атмосферата по-мека. И вие направете на Изгрева атмосферата по-мека. А вие седите тук – и не е толкова меко. Някои търсите меката атмосфера в света. Нямам нищо против. Светът пък търси меката атмосфера при нас, а вие я търсите в света. Мислите така, като че сте разбрали живота.

Песента трябва да започне от *сол*. После *а*-то е важно, това е заченатото. Значи има нещо, което е заченато. Това е *сол*, което помага за реализирането на човешките идеи. Щом си бременен с една идея, трябва да пееш *а* – то е бременно, натоварена камила е *а*. Казваш: „Аз“. Ако вземете в английски, там имате другояче – *I (ай)*. Това е петата буква в еврейския език, тя е **י**, една малка наша запетая. *Вав* у тях е запетая, която показва творческите сили, с които Бог е създал света. Йехова – имате *йот хей*, *вав хей* – **יחנני**. *Хей* е подобна на българската буква *п*, само че има едно отвърстие от лявата страна. То е сиромашко – принципът, който възприема. Животът е положителен принцип. Пък *вав* е закон, който означава равновесие. Та ще започнете със *сол*. Щом пееш една песен, тя трябва да ти допринесе сила и онова, което си заченал, да расте, защото всеки един от вас е бременен.

Вие криво ще ме разберете: бременни, обременени – значи имаш нещо в сърцето, в ума нещо носиш. Човек носи в ума си един идеал или едно чувство, за да се развие. Ти като започнеш да пееш това, което си заченал, то

трябва да може да се развива, да расте. Тогава ако кажа някому да пее и той е раздвоен, нека не пее; ако е напълно свободен, да пее. Ако не си разположен да пееш, ще кажеш: „Мене ли намери да пея, да ме изложиш“. Ако го изпееш хубаво, ще кажеш: „Добре“, но ако не го изпееш хубаво, другите могат да кажат: „Повече очаквахме от него“ – критиката ще дойде. Нека изпее песента този, който минава за неспособен, понеже всички ще му се смеят, та поне да има защо. Може да изпееш песента от до, но тогава онова вече не се мъти, то вече е измътено. Аз една песен никога не мога да я пея по един и същи начин. Не съм научил някои правила на пеенето – някой път правя погрешки против музикалните правила.

Хайде сега да изпеем десет пъти само тази част от песента: „Аз смея да кажа, че Слънцето е светло“. (*Изпяхме го пет пъти и после Учителя го изпя сам.*) Може различно да го изпеем, може да го изпеем и като представление. В представлението има нещо натрапено, нещата не са организирани. Целият свят минава по органическия път на музиката. Има музика на представите и музика на понятията. Там трябва да влезеш и да мислиш – като пееш, ти го свързваш с нещо. Ти като пееш така, трябва да се забравиш; не малко да се забравиш, а съвсем ще забравиш окръжаващата среда, ще считаеш, че тази работа е разрешена. Сега в представлението всякога има нещо двойко. Когато някой оратор говори, казва: „Господа! Народ!“. (*Учителя го изговори драматично.*) Няма нищо определено, свързано с това говорене. „Господа, трябва да помогнем на страдащия народ!“ (*Учителя го изговаря пак драматично.*) Как ще помогне на народа? Това е представление. Той трябваше да каже: „Днес, братя, дойдох между вас, защото ние сме богати хора, натоварени сме много... Да се поразтоварим от нашите богатства, за да стане животът ни малко по-сносен“. (*Учителя изговаря това с много естествен тон.*)

Днес сиромаси хора няма, богати сме всички. В Бога вярвате – значи имате по-изобилно, отколкото ви трябва. Вие казвате: „Кажи нещо, ти вече имаш нещата, ти трябва да знаеш“. В растежа, в растенията има разбиране. С поня-

тието вече влизаме в Божествения свят. В Божествения свят човек вече е готов да служи на един Божествен идеал.

Казвам: по някой път, когато сте неразположени, за един месец опитайте да пеете песента *Аз смея да кажа веднъж-два пъти*. Ако изчезне тъгата, която имаш, ти си я изпял правилно. Изпей я десет пъти и щом я изпееш толкова, остави. Два-три пъти я пей, за да видиш може ли да се измени твоето състояние. Ако в това състояние тази песен ти придаде нещо, то показва, че пееш добре. Пеенето е метод за свързване, то е връзка между разумните същества. Вие сега, като отивате някъде, хлопате. Ти вече, като идеш някъде, няма да хлопаш, но ще кажеш: „Аз смея да кажа, че вратата сега ще се отвори“; или: „Аз смея да кажа, че Слънцето ще отвори вратата, за да влезе светлината вътре“. Ще отворят или няма да отворят? Да кажем, че ви се даде известна задача, като идете някъде, да не хлопате на вратата, но да изпеете: „Аз смея да кажа, че Слънцето е светло. Щом Слънцето е светло, трябва да се отвори вратата, да се влиза и да се излиза навън“.

Щом имаш това състояние, ще минеш в духовния свят, щом имаш тия възвишени чувства, тогава ще минеш в умствения свят. След пеенето на движението съществува пеенето в човешката мисъл. Тогава ще влезеш в Божественото. Трябва да пееш, за да влезеш в тия три свята. Най-първо ще създадеш импулс за движение, за работа; после ти ще създадеш в себе си импулс да чувстваш, след туй – да започнеш да мислиш. След пеенето ще дойдеш до онова, Божественото разбиране. Човек трябва да пее. Тия, класическите песни, духовните песни, тия мантри, които индусите имат, както и еврейските псалми, те са връзки за минаване от един свят в друг – във физическия, духовния и умствения свят. Те трябва да се употребяват. Сегашните хора са станали материалисти и имат много ограничени разбирания. Казват: „Това са детински работи, какво ще пея?“. Ти като пееш десет години, ще се подмладиш. Ако пееш по два пъти, два пъти ще се подмладиш; три пъти ще се подмладиш, ако пееш. Ако си на 60 години и пееш, на 30 години ще станеш; ако си болен, ще оздравееш.

Някой може да пее, а някой не може. Който не може да пее, не може да се подмлади. Тогава трябва да знаеш да пееш, за да дойдеш до Божествената интуиция. Ако можеш да привлечеш вниманието на ангелите, че ангелите да дойдат, тогава веднага ще се подмладиш. Щом ангелите ти обръщат внимание – пей. Щом те ти обрънат внимание, намясто е пеенето. Та или трябва да пееш, или трябва да слушаш. Когато някой пее хубаво, научете се да слушате или пък и вие пейте. Я изпейте още веднъж *Аз смея да кажа*. Съществената мисъл, която трябва да остане у вас, е следната: ако сте певец или цигулар, не мислете, че тези хора, на които пеете, са първокласни певци. Ще бъдеш свободен, ще кажеш: „Какво ли разбират от тия работи“. Тогава ще можеш да свириш. Ако мислиш, че те знаят, ако преценяваш, че много знаят, ти ще мислиш, че разбират, ще мислиш, че пееш на хора, които разбират пеенето. Те са на същия уровень на развитие, имат същия устрем като теб.

Когато пеете, във вас съзнанието трябва да не е раздвоено. Ти казваш: „Кой ще ме разбере?“; и после мислиш, че ще те критикуват. Когато някой иска да пее или да свири, съзнанието му не трябва да бъде раздвоено. Затова някои избягват да свирят, защото ги критикуват. Той трябва да свири за себе си. Някой пее – и ще го критикуват. Това е лошо. Човек ако свири на себе си, няма кой да го критикува. Когато свирите или пеете, не се учете да критикувате. Гледах този Камбуrow, който се е върнал от Англия. Той има чисто английски маниери, ръкува се така, като англичанин. След като седи тук един месец, пак ще стане българин. Англичаните са много оригинални. Те са много практични, няма да те критикуват. Той ще ти покаже как, ще го направи.

Гледайте сега да се различавате в пеенето. Това е метод, хубаво е да може човек да пее. Някои от вас, които сте даровити, трябва да дадете подтик и светлина и на другите да пеят. Гледам: толкова години няма прогрес... Някой път го отдавам на тия диригенти при пеенето. Диригент в свиренето може да има, както и да е, но не и

в пеенето. Певците трябва да бъдат съвършено свободни, певецът не трябва да бъде стеснен. Щом ти кажат къде да издигнеш и да снемеш гласа си, ти не можеш да пееш. Диригентът само трябва да даде направление. Вие сега как дирижирате, как свирите? С крак тропате – това ви е диригент. Първо при пеенето в съзнанието трябва да има единство, в чувствата трябва да има единство, в мислите трябва да има единство. В чувстването и мисленето – навсякъде трябва да има единство.

Същественото е това, което отваря път. Това, което отваря път за всички възможни постижения в света, то е същественото. Това, което отваря пътя ти за всички възможности, то е същественото, към него трябва да се стремиш. Ако вярваш в Бога и приемаш силата Му, то е същественото. Ако ти вярваш в Природата – пак е същият закон. Единство съществува там. В този смисъл хората са израз, едно проявление на Бога – всеки от вас е проявление на Бога. Че Бог иска вие всички да пеете добре! Ако не пеете, няма да се развивате. Нали знаете – една цигулка, като се свири с нея, тя се развива; като свири някой, тя придобива нещо. Ако имате една цигулка, на която триста години са свирили, и друга, която така стои, след като е направена, тя пак ще придобие нещо, ще поизсъхне, но няма да има тази мекота на тоновете.

Ако вие не пеете, пак ще придобиете нещо... Но ако пеете, ако свирите, ако мислите, ако чувствате, ако постъпвате в тази разнообразна деятелност, която показва развитие, ако превъзможвате мъчнотиите, ще придобиете същественото, както цигулката, която придобива цена. Сега ви пожелавам да бъдете родени богати, да бъдете родени сиромаси, да бъдете родени цигулари, родени певци, да сте родени да мислите, да сте родени изпълнители, родени, родени... Казвам ви, че всички сте родени, не се заблуждавайте в другото.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

11. лекция, 6 декември 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

НЕРАЗБРАНОТО

Отче наши

Имате ли някаква тема? (*Нямаме.*)

Пишете тогава по темата *Причините за еднообразие-то*. Да се възпитаваме малко.

Сега какво разбирате под реален и нереален свят? Кое е реалното, същественото? Има съществени и несъществени неща. Казват: „Този предмет е съществен, пък онзи е несъществен“. Или по какво се отличава един учен човек от един неучен? Кои са признаците на учеността? Казват за някого: „Много учен човек е“. Представете си, че казвате, че някой е много добър, но при това този, добрият, не е търпелив; много умен е, пък е нетърпелив. Пък някой е търпелив и казват: „Лош човек е, но е търпелив“. Може ли човек да бъде много лош и да бъде търпелив?

Какво разбирате под думата *търпение*? Много относително понятие е търпението. Каква е мярката на търпението? Например каква е мярката, че *до* е правилно? По какво ще определите, че тонът *до* сега е правилен? Вземате една мярка – камертона. На каква основа вземате камертона? Има една мярка, която вие вземате, но има няколко камертона. Можем да кажем, че в Природата съществува една мярка. Коя е тя? Тия тонове не са според тоновете на Природата. Представете си, че един цигулар свири много хубаво. Но гласът на цигулката, когато времето е сухо и когато е влажно, не е един и същ. Много хубава е цигулката, но тя се мени. Или един лък – и той при хубавото и при лошото време също се мени. Следователно тонът от цигулката има нещо, което нашето ухо не може да схване, което не е правилно.

Или да допуснем, че вие сте добър човек. Но някой път сте неразположен и казвате: „Не съм добър“. В какво седи мисълта, че не сте добър? Казвате, че не сте добър,

но какво е доброто? Знаете, че не ви е добре, но кои са причините, че не ви е добре, не знаете – вие не можете да ги видите. Всеки може да ви извади из релсите само с една дума – едничка дума е в състояние да ви извади из обикновените релси. Казват за някого: „Излезе из релсите“. Има ли такива релси, по които да пътува човек? Това е фигуративна работа. Трен ли имате, та казвате, че е излязъл от пътя? Човек по път ли трябва да върви? Например вървиш по полето, а някой казва: „Излезе от пътя си навън“. Той е добър човек. Защо? Защото е раздавал пари. Че хубаво, но добрината седи ли в даването на пари? Или казват, че той е умен. Относителни са тия неща.

На какво е равно цялото число? На себе си. Това равенство е относително. В сегашната математика – аз я наричам относителна математика – всяко число е равно на себе си. В количествените числа в един свят, който ние сме построили, е така. Но щом излезем от този изкуствен свят, който ние сме построили, работата съвсем се изменя. „Две яйца, равни на трето, са равни помежду си.“ Нали математиците казват така, имат една такава максима: две величини, равни на трета, са равни помежду си. Но това е само един момент на равенството. Вие измътвате яйцата – тогава равни ли са? Равенството се изменя. Двадесет и четири яйца са равни на едно камилско яйце – горе-долу е тъй. Но ако измътите камилското яйце и кокошите яйца, ще бъдат ли равни?

Тъй щото в живота ние се натъкваме на известни максими, на известни истини, които при известни условия са верни, а при други не са. И моралът е относителен. Докато яйцата не са излюпени, има морал; щом се излюпят яйцата, няма морал. Яйцата, докато са в кошницата, са морални – никое яйце не прави зло. Имате кокоши яйца, змийски яйца, после – и на някой орел. Но щом ги излюпите, тия яйца изгубват своя морал. Тогава казвате: „Как се изменят яйцата?“. Това зависи от условията на живота. „Изменили са се условията на живота“ – така ще кажат материалистите. Някой път казвате: „Той е материалист, той е идеалист“. Какво разбирате под думата *материалист*? (Нещо

неопределено.) Казвате: „Материалист“; или: „Материалистите са безверници, пък идеалистите са вярващи“.

На какво се обуславя безверието на материалистите? Ами представете си – един човек изважда една максима, казва: „Всичко зависи от тялото на човека“. Това не е така. Ако имаш едно човешко тяло, ще бъдеш човек, ако имаш едно магарешко тяло, ще бъдеш магаре, ако имаш конско тяло, ще бъдеш кон; ако имаш тяло на круша, ще мязаш на круша. Човешко тяло трябва да имаш. Тогава възразяват: „Не е важно тялото, но духът“. Ти духа виждал ли си го? Казваш: „Този дух живее в тялото“. Щом духът живее в тялото, това е съвсем материалистическо схващане. Щом живее в тялото, заема място, пространство; а всички неща, които са пространствени, нямат никакъв дух. И хората спорят сега: може ли това, което не заема пространство и място, да живее някъде? Това са разсъждения.

Ако вие не можете да имате правилно разрешение в света, а в даден случай измените едно понятие, как ще го оправите? Да кажем, че това е в тялото, а ние това тяло много малко го разбираме... Какво нещо е тялото? Материалистите казват, че тялото е всичко. Приемам това от тях, така е; за мен обаче то е безразлично. Аз бих ви казал така, ето как примирявам нещата: материята е майка, духът – баща. Тогава къде е противоречието? Защо човек, който вярва в материята, е безверник, а който вярва в духа, е вярващ? Това са две определени неща, но в какво седи различието? Майката е крайно аристократична, тя седи, не се движи никъде; бащата ще ѝ донесе автомобил, ще се качи. Тя е аристократка, не се помръдва. Той дойде, сложи я на едно място – и на което място я сложи на стола, там седи. Когато в света не искате да се движите, когато искате да седите на едно място, и вие имате характера на майката. Пък когато не ви свърта никъде, имате характера на бащата. Него дето не го търсиш, там ще го намериш – т.е. не можеш да го намериш никъде. Бащата е навсякъде и никъде не е.

Сега някой се е напил и казва: „Без ума си бях“. Като се е напил човекът, умът му го няма; като изтрезнее, умът

му е намясто. Питам сега: като се напие, къде е отишъл умът му? Това е едно положение, то има една практическа страна. Представете си, че имате разположение на духа – вие сте радостен, весел, чувствате едно хубаво разположение. В този момент изгубите тази радост, измени се състоянието ви – радостта се изгуби и дойде едно скръбно състояние, песимистично. Животът ти се обезсмисли, не искаш да живееш, а искаш да се самоубиеш – какво ли не искаш да направиш. Питам сега: откъде дойде скръбта? Не знаете. И къде отиде радостта? Това също не знаете. Казват: „Изгубих радостта си“. Откъде дойде скръбта? Щом си изгубил нещо, то все-таки е останало някъде, на някое място е паднало.

Казва някой: „Изгубих мира, радостта си изгубих, щастието изгубих“. Неца, които се губят, са материални. Ти не знаеш на кое място са изгубени... Материалните неща по земята се губят, по земята някъде са паднали. Питам сега: как е станало, че си изгубил щастието? Представи си, че имаш пари в банката – сто хиляди лева. Казват, че едичия си банка е фалирала. В ума ви иде идеята, че парите, на които уповавате, всичко това е изгубено – и веднага се измени състоянието ви. Вие сте студент, мислите с тези пари да завършите или пък искате да си купите къща. Питам сега: каква връзка има между стотите хиляди лева и вашето щастие? Парите имат ли някакъв живот, с тях говорил ли си? Неми са тия пари, но където ги покажеш, хората разбират от езика им.

Парата не знае да говори никакъв език – ни френски, ни английски, ни български, но като покажеш на един българин една английска лира или един български наполеон, целия ден ще работи човекът. Ако ти му говориш за Господа, за Любовта, казва: „За любовта, за Господа не искам да работя“. Защо тебе, който му говориш с думи и казваш: „Учи, работи заради мен“, не те слуша, а пък като му покажеш златна монета, веднага работи? Как ще си обясните това? Ако можете да обясните това, ще обясните и противоречията, които седят във вашия живот. Например вие мислите, че като завършите университет,

ще станете щастливи хора; или че ако завършите някое изкуство, ще бъдете щастливи. Не е така: ако завършите училище, страданията ви ще се увеличат. Щом човек завърши университет, ще се увеличат страданията му... Ако кажеш на един вол: „Ти си говедо“, ще се обиди ли? Но ако на един учен, който е завършил четири факултета, му кажеш: „Ти си говедо“, какво ще каже? Какво разбирате под думата *говедо*? Че той нищо не знае.

Сега по какво се отличава един човек от говедото? Едно говедо по какво се отличава? Дарвин в своята теория за видоизменение на видовете твърди, че един вид е произлязъл от друг. Ако поддържаш еволюционната теория, ти имаш нещо конско в себе си. Според теорията е право, но човек минал ли е през формата на кон; минал ли е човекът през формата на животно? Или другояче казано: ако вие вземете духа за нещо съществено, човешкият дух, който – така се говори в обикновения език – живее и се проявява в тялото, той се проявява физически. Другите казват, че живее. В единия случай ние вземаме думите в обикновения смисъл. Да кажем, духът бил ли е във формата, защото всичките неща стават постепенно. Духът бил ли е по-рано в ръката, че после да е минал в тялото?

Допуснете, че аз ви пиша. Какво да ви напиша сега? „Знанието е сила.“ Аз, който съм писал, в писаното ли съм? Като напиша „Знанието е сила“, дали съм в това, написаното? Нали аз го написах? Нали казваме, че Бог е направил света – в света ли е Той? Е ли е Бог в това, което е направил? Ти напишеш едно любовно писмо – в писмото ли си вътре? Нали пишете по някой път любовни писма на някой ваш приятел – в писмото ли сте вътре? Какво влагате в туй писмо? (*Чувства.*) Чувства могат ли да се влагат в това писмо? В писмото не можеш нищо да вложиш, никакви чувства. Какви чувства ще вложиш в едно писмо? Кое е онова, което радва човека в писмото, това аз искам да зная от вас. Това е ваша работа, вие да ми го кажете. (*Някаква идея е включена в писмото.*) Никаква идея не можеш да включиш в писмото. Дотогава, докато мислите, че в едно писмо можете да включите някаква

идея или вашите чувства, вие градите живота си върху пъськ, това са самозаблуждения. Щом в едно писмо включите чувства, ще се разгневи вашата възлюбена, ще сложи писмото в печката. Какво става тогава с вашите чувства? *(Те не изгарят.)* Ама ти изгаряш. Аз говоря на ваш език – вие казвате: „Изгори ме“.

Казваме, че нещата са реални и нереални. Разбираме, че нереалните неща са относителни, а реалните са постоянни. Има постоянни величини, но нито един от вас не борава с постоянните величини. Вие работите с постоянни величини, които считате за реални. Представете си, че зимно време някой от вас може да ходи с кънки по водата. Някой казва: „Христос по водата е ходил“. И аз мога да ходя по водата зимно време. Но кога? Зимно време. Аз като Христа по водата ходя, никак не потъвам. Не е ли право? Но зимно време ходя. Щом се стопи ледът, по водата вече не мога да ходя. Следователно при известни условия вие извършвате дадени неща, а при известни условия – не. Зимно време по водата можете да ходите, но лятно време – не. Лятно време плувате по водата. Това, което можете да направите през зимата, през лятото не можете да го направите; и което можете да направите през лятото, през зимата не можете да го направите.

Вие казвате: „Аз съм вярващ в Бога“. Питам сега: каква е разликата? С тези неопределени работи – „вярващ“ и „невярващ“ за вас са неопределени работи – какво ще направите? Един мисли, че е вярващ, и като умре, ще иде в рая; друг мисли, че като умре, няма да иде в рая. Вие създавате вече един изкуствен свят. Вие в рая не сте били. Ти, който вярващ, и другият, който не вярва, твърдите различни неща: единият отрича, другият твърди. И двамата спорите за нещо, което не знаете. Нито ти знаеш, нито той знае. Той е невярващ, ти си вярващ. Как ще докажете, че има рай?

Вземете, в музиката има степени. Някой е добър певец, но слухът му не е развит. Каква ще бъде критиката му върху музиката? *(Неправилна.)* Каква е нормата за правилната критика? Например вземете, че един свири на пиано.

Онези, които разбират музиката, които знаят и разбират от ноти като него, ще разберат едно, а онези, които не разбират, чувстват друго нещо. Например ти, който разбираш от музика, като минава той от една гама в друга и като слушаш, знаеш къде е минал, къде е вложил нещо свое, какво е сменил.

Допуснете, че в музиката имате един тъжен пасаж. Кои са тъжните пасажии; кои са тъжните ноти, я ми кажете? Ако изпеете *до, ми, сол, до* (*Учителя го изпя*), ако вземете *си*, тъжно ли е? Защото като наредите тези ноти, които иначе нямат никаква тъга, вие искате да ме убедите, че като ги наредите, те ще имат тъга. Имате при *си* и *ми* полутон – и искате да ме убедите, че е тъжен полутон. Това е една врата, през която ти влизаш. Къде е тъгата тогава? (*Ами ако вратата е тясна...*) Един човек, който иска да влезе през една врата, той всякога трябва да е по-малък от вратата. Щом не е по-малък от вратата, въпросът не се отнася до него. Под думата *врата* се разбира мястото, през което можеш да минеш. Между *ми* и *фа* имате полутон, къде е тъгата? Или да кажем понижавате *ре* с бемол, има ли някаква тъга? Обаче музикантите в музиката може да сложат нещо, което не съществува. Аз мога да направя известни ноти тъжни, но това е магия в мен – самата нота никаква тъга не съдържа. В музиката няма никаква скръб – музикантите правят тези работи.

Вземете думата *скръб*. Имате буквите *с, к, ъ, р, б* и после *ъ*⁵ – става *скръбъ*. Де е скръбта сега? *С*-то означава гърбица, то е символ, гърбица на една камила. *К*-то означава една лодка, която плава по морето; *р*-то означава ръка, която е хванала нещо. Къде е скръбта, какво е тя? Значи човекът, който съединява тези букви, слага нещо вътре. Дълго време може да ти отнеме, докато разбереш, че има известна скръб, но това е твое понятие. Например ти си изгубил парите си и скърбиш. Но твоята скръб е равна на радостта на друг, който е взел парите – той пък се радва. Следователно твоята скръб на какво е равна? На радостта на онзи, който е взел парите; неговата радост е равна на твоята скръб, която усещаш. Но парите равни ли

са на вашата радост и на вашата скръб? Не са равни. Да кажем, вие сте учени хора, всички сте учени. Скръбният, като пее *до*, внася скръбта си в *до*; радостният, като пее, внася радостта си в *до*. Всеки артист може да вземе най-хубавата мелодия и да внесе един тънък оттенък в нея, като свири на пианото. В тона той внася известна енергия и музикални трептения, които се отличават.

Ще кажете сега: „Вярно ли е това?“. Вие музиката я чувате: музикантите внасят известни скръбни течения, известна енергия, която като се докосне до вашите уши, произвежда особено впечатление. Известен човек като умре, вие скърбите за него. Това може да е някой ваш роднина. Но представете си, че като умира, този ваш роднина ви оставя 500 хиляди лева. Тогава като умре, вие ни най-малко не скърбите, а се радвате, че е умрял. Защото ако не беше умрял, 500-те хиляди лева нямаше да ги остави. Вие скърбите – защо? Понеже той ви е обещал да ви даде 500 хиляди лева, а е умрял и не е могъл да ви ги даде. Вие скърбите не че е умрял, но че не е могъл да ви даде 500 хиляди лева; скърбите за един ваш приятел не че ви е оставил, ами че очаквате нещо от него. Ако вашият приятел може да ви даде това, което искате, ако ви го даде, не скърбите, ако не ви го даде, скърбите. Ала за самия него, че си е заминал, и пет пари не давате – вие скърбите за онова, което е обещал да ви даде.

Например често вие скърбите, че някой не ви обича, нали така? Че откъде знаете, че той не ви обича? (*От неговите отношения.*) Това са големи заблуждения. Той е един създаден изкуствен свят. Ние всеки ден създаваме един изкуствен свят, от който страдаме. Страданието е един изкуствен свят – ние го създаваме и ние можем да го премахнем. Ти дадеш пари някому, той не ти ги връща – стане ти неприятен. Не че човекът е неприятен, но ти си му дал хиляда лева, а той не ти ги връща – и веднага в тебе се образува неразположение. Казвате: „Не е честен този човек“. Е, допуснете, че има един певец. Вие очаквате да ви пее, но той не иска да ви пее. На вас ви става неприятно. Ако пее, сте доволен, че ви е пял. Един певец ви е пял – и вие сте радостен; не ви е пял – неразположен сте.

В какво седи радостта на певеца? Да кажем, един певец изпее българското *Цвете мило, цвете красно* – вие ще бъдете доволен. Но представете си, че го изпее един обикновен певец. Каква е разликата между едното пее-не и другото пее-не? Представете си, че този артист и певец е изпял *Цвете мило, цвете красно* и вие сте доволен, но баща ви умре. Представете си после, че един обикновен певец изпее песента и вие не сте доволен, махате с ръка, но на другия ден баща ви оздравее. Ще кажете: „Снощи един пъ *Цвете мило, цвете красно*. Той е късметлия човек, баща ми оздравя. А онзи като пъ, баща ми умря“. Такива съчетания стават в света.

Вие трябва да имате едно верую, което да не се разклаща от никакви бури. Никога не защитавайте вашето верую – истинското верую не се нуждае от никаква защита. „Ама ти вярваш ли?“ Във всичко, което е, вярвам; във всичко, което не е, не вярвам. В това, което не е, какво ще вярвам? Можеш ли да вярваш в един човек, който не се е родил? Който е сега в живота, в него можеш да вярваш. Пита някой: „Ти в Бога вярваш ли, в някой идеал?“. В какъв идеал? Вярвам във всички идеи, а не в идеалите, които са сега. Има ли бъдещи идеали? Тогава, ако има бъдещи идеали, има и минали идеали. Значи миналите умряха, бъдещите остават да живеят. Ами сега какво става с настоящите идеали, какви са настоящите идеали? Вашият идеал е да станете учен. Идеал е това, съгласен съм с вас; аз вярвам в сегашните ваши идеали.

Казвам: ако сега можеш да пееш, и за в бъдеще можеш да пееш; ако сега не можеш да пееш, и за в бъдеще не можеш да пееш. Изпейте ми една песен сега, а не какво ще пеете утре. Какво ще ми пеете за бъдещето; ако вие станете един певец, как ще пеете сега например? Сега коя песен ще изпеете, как ще я изпеете? Имате една песен – *Тъги, скърби*. (Учителя пее „Тъги, скърби“ по народен мотив, тъжно, провлачено, после изпява нашата песен „Тъги, скърби“.) Каква е разликата? Това е идеята вътре. Каква е тъгата ви? Например вие не сте получили нещо. Там е заблуждението ви: вие всички мислите, че нищо нямате,

там е заблуждението ви. Всичко имате, но вие мязате на Земята, която скърби, че няма нито едно дете. Къде е радостта ѝ? Тя трябва да се радва на тези деца, които са по гърба ѝ – те отгоре ходят, играят.

Сега вие мислите: ако Земята рече да роди, какво ще бъде детето ѝ? Тя вече има едно дете около себе си. Учените хора не са съгласни, че Месечината е нейно дете. Тогава как е възможно това дете да не прилича на майка си? То е безлюдно, съвсем е бамбашка. Майката става зелена, става млада, а това дете, което е родено от нея, на него нищо не расте. Сега ние влизаме в една област, дето съвсем ще се объркаме. Това не е критика, аз не критикувам нещата, а ги поставям вие да разсъждавате. Защото под думата *месечина*, под думата *слънце* в старо време са разбирали идеи. Всеки си е имал по една месечина. Месечината е потребна за вечер, денем тя не е потребна. Вечерно време, като няма какво да правиш, може да се грееш на Месечината.

Ами че ти, когато разчиташ на хората, значи се грееш на Месечината. Ти уповаваш на баща си да ти остави нещо, уповаваш на чичо ти да ти остави – така не се ли грееш на Месечината? Дотогава, докогато човек разчита на хората, той не се ли грее на Месечината? Това го помнете като правило: дотогава, докогато ти разчиташ на онова, което Природата е вложила в тебе, докато разчиташ на своя ум, докато разчиташ на своето сърце, разчиташ на своята душа и на своя дух, ти си на правата посока. Щом чувстваш скръб, сърце имаш; щом мислиш, ум имаш; щом работиш, воля имаш. Не е лошо това – всичко от тебе зависи. Ако си много скръбен, претоварил си се – имаш повече, отколкото ти трябва.

Та казвам: когато дойдете в живота и имате страдания, поразмърдайте се. Вземете, поразговорете се със страданието – страданието има език, поразговорете се с него. Ти кажи на страданието: „Защо си толкова скръбно?“. Попитай страданието в себе си защо е толкова скръбно, кои са причините? Понеже ти, скръбният човек, преди една минута не беше скръбен. Ти не си човекът, който скърби,

в тебе има нещо, което скърби. Попитай го защо скърби. Следователно и вие, както актьори, които играят на сцената, нямате за задача да умрете, но искате да представите един автор, който е написал една драма или една трагедия – че е накарал своите деца да умират, а неговите деца вие ги наричате действащи лица. Но на този автор му е дошло на ума и – иска не иска някой да умре – той като иска да представи тази драма, ще се мъчиш да умираш. Ти умираш, а след пет минути пак станеш на сцената, след като умреш. Как умряхте? Много хубаво умряхте. Умира той, без да е умрял.

И така, всеки един човек, който скърби, е един актьор. Щом скърбиш, значи играеш роля. Някой е написал тази драма и ти играеш. Казваш, че скърбиш в света. Каква е мярката, когато човек скърби правилно? Ама това са отвличени работи, няма никаква мярка. Докато се радваш на радостта и скърбиш за скръбта, ти си актьор. Когато започнеш да се радваш на скръбта и да се радваш на радостта, вече не си актьор. Вие имате критерий за радостта и за скръбта. Скръбта е нещо относително. Това, което причинява скръб на тебе, причинява радост на другите хора. *(Например да ни се отнеме въздухът.)* Че има същества, които живеят и без въздух! Така е за целия органически свят, философия е това. Този човек може да се научи да живее и без въздух. Нали рибите например, като оттеглиш водата, ще умрат. Но като оттеглиш водата, ще дойдат хората.

Значи там, дето рибите живеят, човек не трябва да припарва. А пък в света има същества, на които като оттеглиш въздуха, ще дойдат по-умните хора. Ние сме нещастни, защото живеем във въздуха. С тази философия човек не може нищо да постигне. Помни: ти ставаш артист, завършваш училище, а утре умреш... Питам: каква философия има в това разбиране? Няма никаква философия – това е залъгалка. Или влюбил си се в някого или в някой предмет – това е забавление, не е наука. Но казвам: ако ти искаш да разрешиш един съществен въпрос, философията на живота е да можеш да превърнеш своята

скръб в радост. Аз нямам нищо против това, не защитавам никаква теза. Някой казва: „Защо скърбиш?“. Всичките скърби на хората на какво се дължат? Казват, че някой е умрял, защото е нямал въздух. Хората от липса на въздух не умират. Преля е много, умрял е от ядене; ударил го е някой в главата и е умрял... Но казвам: няма нито една машина, която може да изтегли всички въздух из пространството. Ако ти, като умен човек, разбираш законите на Природата, в това безвъздушно пространство ще намериш достатъчно въздух да живееш.

Сега живеете относителен живот. Този живот е изкуствено създаден от нас; ние имаме един изкуствен живот. Кракът ти е откъснат, имаш изкуствен крак и като ходиш, хлопа. Но казвам: по-хубаво е да имаш един естествен, същински крак. Тия дървени философи, които имаме, трябва да се освободим от тях. Ако морската звезда може да създаде своите крака, ти, умният човек, една ръка като не можеш да създадеш, къде ти е умът? Ти, който минаваш за умен човек, не можеш да създадеш един крак, а морската звезда може да създаде. Тогава кой е по-умен? Ти ще изучиш законите на тази звезда, за да можеш и ти да си създадеш една ръка. Аз нямам нищо против всичките ръце и крака, но дървения крак ти не го чувстваш. Той е само едно удобство.

Има временни идеи, които помагат на човека. Човек може да си счупи дървения крак, но като има пари, ще му направят друг. Та казвам: човекът трябва да се освободи от неща, които не са реални. Има неща в света, които не са реални. В какво седи нереалното? Материалистите мислят, че всичко в света могат да придобият. Там е тяхното заблуждение. Онези, идеалистите, мислят, че всичко в идеята могат да постигнат. Там е тяхното заблуждение. Колкото са криви материалистите, толкова са криви и идеалистите. Ако вярваш в Бога така, както вярваш сега, това е заблуждение. Ако вярваш в Бога така, какво ще допринесеш? Какво основно нещо ще допринесе тогава вярата ти в Бога? Тъй, както се проявява в религията, вашата вяра нищо не допринася.

Има качества във вярата, които хората не са приложили в материята или в духа. Вярата в дадения случай е непрерывен процес, доброволна работа се изисква. Ако ти не вършиш Волята Божия, какво ще те ползва това? Силата във вярата в Бога е като вършиш Неговата воля. Как ще вършиш Неговата воля? Ти можеш да вършиш волята на баща си, като го слушаш. Ако го слушаш, има смисъл. Ако не вършиш волята на баща си и кажеш, че вярваш в чужд баща, това нищо не значи. Тогава бащата счита, че той не е от разумните синове.

Най-първо трябва да се заемете да измените вашите възгледи. Казвам, че светът е училище. Трябва да се проповядва, че светът е едно училище и се изисква дълго време, докато дойдете и го разберете. Вие всички имате едно престараване в себе си. Всички вярвате в някаква фаталност, всички очаквате да дойде някакво бъдеще. Донякъде това е вярно, ако вие очаквате на бъдещето. В астрологията има сложени известни съчетания на планетите. В човека има вложено нещо и той трябва да развива вложеното.

Има един друг живот, който е реален. Този живот, който имате, не е реален; това, което имате в себе си, не е реално. Така, както ледът е реален зимно време, лятно време той ще се измени, ще се стопи. Следователно вие трябва да разбирате това състояние, което имате. Тъй както се виждате, ще се измените един ден. Един ден, като стигнете 120 години – крайния предел, какво ще правите? Да се подмладите – не можете, на хората не сте потребен. Казват ти: „Хайде, задигай се оттук, върви си“. Какво ще правиш? Ще се зароди едно желание в тебе да умреш.

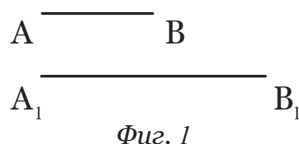
Що е умирането? Да си заминеш от този свят. Къде? Да влезеш в онзи свят, дето старите хора се подмладяват. Всеки, който умира, има желание да се подмлади, затова умира. Ако не вярва в подмладяването, не иска да умре. Човек вярва, че ще се подмлади, затова дава духа си на Бога. Даването на духа значи минаване от ограничения свят, от временния живот, във вечно състояние: от този живот минаваме в реалния живот. Реалният живот е онзи, в който чувствата не се изменят, мислите не се изменят. В реалния живот ги няма тия промени, които сега имаме.

Дадена ли е дума, тя е дадена; направено ли е нещо, то не се изменя в целокупността.

Има трудни въпроси. Големите математици като мислят за тях, там човек може да полудее. Аз не искам да ви накарам да мислите за неща, които внасят смърт. Онези, които се занимават с математика, казват, че линията е направена от точки. А в математиката се казва, че точката не заема никакво пространство. Значи една права линия заема безброй точки. Тогава в относителната математика имате правата AB_1 и AB .

Линията AB_1 е два пъти по-голяма от AB ; AB е два пъти по-малка от AB_1 . (Фиг. 1) В другата математика казват, че двете линии са равни. И двете линии съдържат безброй число точки. Как е възможно точките, които не заемат никакво пространство, да образуват линия, която има пространство? Как ще обясните това? (Движение има на точката.) Туй, което не заема никакво пространство, как може да се движи? Движението е в пространството. Движението е известно отношение. Математиката казва: „Отношение“. Но за да се осмисли отношението, математиката дава подтик. Движението съществува в пространството. Не че пространството не съществува, но ние нямаме ясна представа за него. Пространството не е една линия, едно измерение, две или три измерения – пространството е от безброй измерения.

Вие мислите какво нещо е третото измерение. Съществува ли триизмерен свят? (В него живеем.) Ни най-малко не живеем в триизмерен свят, ние живеем в един свят, който не познаваме. Триизмерният свят е фикция на нашия ум. Че ти вярваш в Бога – това триизмерно състояние ли е? Ти вярваш в бъдещето – това триизмерно състояние ли е? Обичаш някого – това триизмерно състояние ли е? Ти скърбиш – това триизмерно състояние ли е, кажете ми. Щом е триизмерно, аз мога да го оспорвам. Триизмерният свят е проекция на четириизмерния. Следователно вие в триизмерния свят ще изучавате законите

на четириизмерния свят. Триизмерният свят е поле, дето се проектира четириизмерният свят.

Какво представлява плоскостта, що е плоскост? (*Проекция на триизмерния свят.*) Триизмерния свят може да го видим в проекция. Този триизмерен свят иначе не можем да го видим, но на тази плоскост, както е даден в нея, можем. Тогава двете измерения на плоскостта ще бъдат реални за теб. Двете измерения, по които ти ходиш, ще бъдат реални, а третото измерение ще бъде във времето и пространството; третото измерение ще бъде във времето. Ако си в плоскостта, третото измерение ще бъде извън тебе. Реално ще бъде онова, на което стъпваш, на което ходиш. Ти ходиш в една посока, в друга посока – това са две измерения. Третото ще бъде идеал: нещо във времето и пространството ще бъде третото измерение. То ще бъде като един идеал, че някой ден ще влезеш в него като в рай. Тогава този рай в плоскостта може ли да бъде в двете измерения?

Сега раят не е на Земята – той е горе, в четириизмерния свят. По какво се отличава четириизмерният свят? В този свят сиромаш не можеш да бъдеш, болен не можеш да бъдеш, не можеш да умреш. Ако искаш да умреш в четириизмерния свят, ти не можеш да умреш там. Ако искаш да паднеш, не можеш да паднеш, не можеш да се прегънеш, не можеш да си пукнеш главата. В четириизмерния свят като си представиш, че свириш, ще засвириш изведнъж. Като си представиш, че не свириш, не свириш: каквото кажеш, става. Там не се изискват четири-пет години да свършиш университет – като постъпиш, изведнъж знаеш всичко. Там пък време ти отнема, докато се убедиш, че можеш да станеш нещо: ще седиш и ще мислиш. Като кажеш, че ще станеш учен, става. Времето минава само докато измътиш, докато се убедиш, че си учен.

Турците имат една дума: „И така да е, пак не вярвай!“. То е така: това, което ви казвам, то е вярно. В четириизмерния свят, щом започнеш да мислиш, нещата стават много по-лесно, отколкото на Земята. В триизмерния свят човек е ограничен, мъчно стават работите – трябва ти цял живот, за да достигнеш едно малко постижение.

Някой учен по астрономия, за да добие известни сведения, трябва 40, 50, 60 години да работи.

На вас казвам: вие си дръжте старото, вашето; заради новите идеи не оставяйте вашите стари идеи. Вие сте в черупката дотогава, докато не се измените. Сега както и да ви представям онзи свят, външно колкото и да е красив той, не се измамвайте да излезете вън от себе си. Все-таки трябва да има една квачка и тази квачка мяза на вас. Дълго време трябва да седите при квачката – тя е професор, ще учите. След като се научите в яйцето, тогава разчупете черупката и излезте навън. За човека законът е същият. Казват: „Аз вече в този закон не вярвам“. Когато се убедиш в другия живот и излезеш да живееш в него, той ще бъде по-реален, отколкото сегашния. Няма да има тия ограничения, няма да има и тази свобода. Ако туй, което ви се проповядва, не го придобиете в себе си, не напускайте старото. Когато ви се даде по-голяма възможност, по-голяма свобода, не предполагаема възможност, но реална, тогава напуснете старото.

Та сега вие ще си послужите със закона. Този, идеалният свят, работи. Практически в този живот никога не влагай в ума си мисъл, че това не можеш да го направиш; не влагай в ума си мисълта: „Аз не съм даровит“. Ти може да кажеш: „Аз не мога да свира“, но тогава сложи идеята: този човек, който свири, е посветил на това 20 години. Той е свирил 20 години по 5–6–7–8–10 часа на ден, има техника човекът. Толкова години е свирил! Значи ако ти посветиш същите години, ще имаш същото. Сложи това, възможното! Сега ти ще туриш мисълта дали ще имаш условия. За онова, към което имаш желание, ще имаш условия. Условията ти не ги създаваш изкуствено, вие сами не си създавате пътищата. Природата, като е поставила нещата, има за всяко нещо пътища. Не създавайте изкуствено път в себе си. Всички страдате от изкуствени пътища, които вие си създавате.

Тия изкуствени пътища са хубави. В един град можеш да създадеш изкуствени железници и пътища. Но ако тръгнеш със своя аероплан, този път не съществува.

Казвате: „Пътища ни трябва“. Съгласен съм, че ни трябва пътища; ако пътуваш с железница – тогава трябва изкуствени пътища. Но ако пътуваш с аероплан, какви пътища ти трябва? Като тръгнеш по морето, пътища ще създаваш ли? Там те са създадени, ти трябва да знаеш накъде да вървиш. Този път няма да бъде по права линия: можеш да правиш завои, кривини нагоре, надолу, може да се качваш, да слизаш, без разлика. Нещата не стават тъй, както вие искате. Значи това, че си закъснял с една година, с две, с десет години, няма нищо. Ами сега къде е злото? „Днес е притупало.“ Ти днес ще отидеш да свириш, но днес като начало – след десет години ще бъдеш музикант. „Тогава няма да бъда млад.“ Каква е разликата, че си млад или стар? Това е философска идея. Ти си всякога млад; онези, които остаряват, са се чувствали стари. Ти мислиш, че си сиромаш, затова си сиромаш; мислиш, че си болен, затова си болен – нищо повече.

Да ви определя как си създавате препятствия. Представете си: аз съм пътник и нося камък, оставя го на пътя; цяла година пренасям камъни на пътя. И когато мина някога, ще намеря натрупана преграда. Като дойда там, при преградата, кой е причината? После пак може да премахна тия камъни – ще премахна едни, втори, трети. Всеки един от вас може да очисти пътя си. Ти казваш: „Аз не мога да направя това нещо“. На втория ден пак казваш: „Не мога, не мога“ – и най-после достигаш до крайния предел, казваш: „Не мога“. Сега вие практически постоянно правите това. Вие всички сте кандидати за велики хора, всеки един от вас ще сложи някаква идея за някакво величие. Но понеже не е станало това, което е предполагал, той е нещастен. Оставете вашите въображаеми величия. Ти си величие с това, което си, сега има нещо вложено в тебе. Сили се да постигнеш това, което можеш.

Представете си: вие сте беден, а искате да вървите в училище. Другият е богат – и той иска да ходи. Но той ходи с такси, с файтон, а ти ходиш пеш. Той отива там по-рано, понеже пътува с такси, та не се изморява, удобно му е. Но представете си, че онзи, който отива с такси, не

може да учи; другият, който ходи без такси, учи. Единият има удобства при отиването, но няма удобства в училището. Питам тогава: кое е за предпочитане – с такси ли да ходиш в училището, или да учиш по-хубаво? Да получиш ли едно щастие, или да го изгубиш; или пък като придобиеш едно щастие, да не го изгубиш – кое е по-хубаво? Второто положение. Кое е по-хубаво – по-напред да дойде щастieto и после скръбта, или първо да дойде скръбта и после щастieto? Второто положение. Защото скръбта винаги подразбира липса на нещо. Скръбта не е нищо друго в света освен липса на някаква реалност. Ти си скръбен – липсва ти реалното. Когато липсва реалното, това, което дава живот, тогава иде скръбта. Следователно скръбта показва отсъствие на онова, което дава подтик. Щом ние си затворим пътя към реалното, скърбим.

Стремежът е към един свят, който можем да постигнем извън този – това ние наричаме идеал. Щом ти затвориш пътя към реалното, заражда се скръб, че пътят ти е затворен. Щом се отвори тази врата, веднага се движиш към реалното, което можеш да постигнеш. Не е въпрос дали ще го постигнеш. Онова, към което пътят е отворен, всякога можеш да го постигнеш. Щом имаш скръб, това показва, че пътят е затворен. Дали хората са го затворили, или ти си го затворил – две причини има. Пътя можеш сам да си го затвориш или окръжаващите може да ти го затворят. Има и друго едно положение – и тогава има една друга възможност на Природата. Пътувам, а Природата е затворена. Ти си надарен – не ударен, но одарен, имаш дарба за музика. Имаш желание да свириш, а нямаш условия отвън. Щом имаш тази дарба, можеш да станеш музикант.

Музиката е изкуство за трансформиране на жизнената енергия в човека. Ако не може да трансформира тези енергии, той музикант не може да бъде или не разбира изкуството. Някой казва: „Мене музика не ми трябва“. На теб ти трябва музика, за да трансформираш енергиите. Ако можеш повече да даваш, по-добре. Ако можеш да трансформираш енергиите в теб, това е равнодействаща сила в тебе. Човек се отличава от животните и по това, че има тази

равнодействаща сила, има възможности. Без музика ти не можеш да учиш: музиката и поезията така вървят. Музика и поезия – това са най-хубавите неща, които въодушевяват човека. Туй е отворен път за постижение на съвършенство-то, защото идеалът на човека е съвършенството.

Коя е основната мисъл, дето остана във вас, сега какво разбрахте? Онова, което сте разбрали, за него ще ми платите, а онова, което не сте разбрали, за него няма какво да плащате. Сега каквото разбрахте, ще плащате. Какво разбрахте, кое беше най-важното? Това, което виждаш, реално ли е? Нещата временно съществуват и изчезват. Явява се художествена картина на екрана, но тя е реална, докато е на екрана; реална е от наше гледище. Един човек като умира, къде отива? Материята не се губи: нали нищо в Природата нито се създава, нито се губи? Та казвам сега: това е идея. Светлината е нещо, което е реално. Това, което е извън времето и пространството, то е реално, защото тази светлина е във всички измерения. Тя съществува като елемент – това, което не заема никакво пространство. Всякога, когато издигнете перпендикуляр, вие в какво вдигате перпендикуляра? Да кажем, че вдигате перпендикуляр върху правата линия, или в плоскостта вдигате перпендикуляр. В куба може ли да вдигнете перпендикуляр? Там имате вече четвъртото измерение. Ние не знаем направлението на този перпендикуляр. Перпендикулярът към една плоскост знаем какъв е, а перпендикуляра на четвъртото измерение не знаем. Трите перпендикуляра ги знаем, можем да ги сложим на плоскостта, но четвъртия не можем.

Това, което не разбрахте, за него няма да плащате. Ще се спрем друг път върху онова, което не разбрахте. В мисловния свят може да станат такива промени, които не могат да се обяснят. Ако се отворят всичките прозорци на този салон, та да изстине, ще се измени вашето разположение. На какво се дължи това, коя е причината? На изгубването на външната и вътрешната топлина – и веднага се изменя вашето разположение. Вие ще се свиете и тогава, каквото и да ви се говори, студът, който ще влезе, ще занимава вашия ум повече. Сега топлината ви разпола-

га да слушате. Значи знанието се предава през топлината повече, отколкото през студа.

Има една практическа страна. Дълго време човек като гледа картината, какво се придобива? Добива навик да гледа картини. Ако се турят само някои основни черти, ще има ли някаква дълбочина? Той е нахвърлил сенки. Сенките дават дълбочина, за да има контраст. Светлите и тъмните места в картината дават проекция, а тъмните неща дават фон, дълбочина. Светлините какво дават? Изпъкналите неща са светли, а вдлъбнатите са тъмни. Значи на какво се дължи това, защо изпъкналите неща са по-светли, а вдлъбнатите – по-тъмни? Защото не става пречупване във вдлъбнатините, отражението не става еднакво.

Всичкия този външен свят трябва да го преведем в мисловния свят, трябва да имаме начин за превеждане. Нали вие превеждате от френски, нали трябва да знаеш начина, по който да превеждаш? Много пъти в живота трябва да правим преводи от туй, което виждаме. Ние виждаме човека в черно – трябва да правим превод. Правиш превод от неговото лице, от веждите, устата, очите му, по тях правиш превод за неговото вътрешно състояние. Преводите може донякъде да са верни, пък някъде ни най-малко не са верни.

Казвам: върху тия, неразбраните работи, вие ще мислите. За да изпълниш Волята Божия, трябва да бъдеш в съприкосновение с Бога, да разбираш езика Му. Трябва да знаеш онзи език, на който Той говори, да Го слушаш, другояче не можеш да изпълниш Неговата воля. За да можеш да слушаш един професор, трябва да разбираш неговия език, термините, с които той си служи, трябва да разбираш предмета. Щом не знаете неговия език, знанието ще бъде неизвестно за вас – терра инкогнита.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

12. лекция, 13 декември 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

РАЗНООБРАЗИЕТО

Отче наши

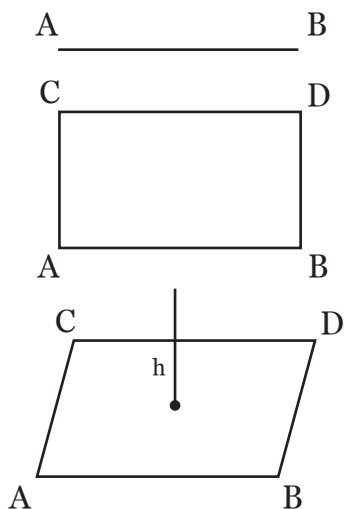
Чете се темата „Причини на еднообразието“.

Когато се готви супа, трябва да се знае какво се туря в нея. Колко елемента се слагат? Вода, сол, зарзават. В една първокласна супа какво се поставя?

Сега в геометрията да обясним еднообразието и раз-
нообразието. Имате линията AB . (Фиг. 1) Ако вие се дви-
жите само по линията AB , има ли разнообразие? Движете
се от A към B и от B към A . Значи това е свят на еднооб-
разие, първообраз на еднообразието. Сега искате да напра-
вите живота разнообразен. Ако се движите по една линия,
какво трябва да сторите, за да го направите разнообразен,
как ще го разширите? (Да се разшири в плоскост.) Какво

нещо е плоскостта, колко въз-
можности има тя? Колко ос-
новни точки има в една плос-
кост? Имате две успоредни
линии, пресечени с други две
успоредни линии, те образу-
ват плоскост $ABCD$. Този свят,
плоскостта, в сравнение с AB е
разнообразен.

В какво седи разнообра-
зието? То седи в туй, че съ-
ществото, което живее в AB ,
имаше възможност да се дви-
жи само напред и назад, без
да има възможност даже да се
обърне. Това същество, което
се движи напред и назад, вър-
ви с гърба си, казва: „Дотегна

Фиг. 1

ми този живот напред и назад“. Това същество ще се движи под прав ъгъл. Имате вече две посоки: посока на AB и на BD . Един ден и този свят му дотегне, да се движи само в две посоки, и то се подвигва в посоката на третия перпендикуляр – h . Туй същество влиза в друг свят – свят на разнообразие. Имате AB – това е едноизмерен свят; AC е второто измерение – имате посоката AC . Сегашното положение, в което вие се намирате, е третото измерение.

Един ден, ако на вас ви дотегне да се движите в третото измерение, в каква посока ще се подвигате? В това положение, в което се намирате, животът е еднообразен, накъде ще се движите? Движихте се по права линия, казвате: „Дотегна ми“. Подвижихте се по плоскост – „Дотегна ми“. Подвижихте се по височина – „Дотегна ми“. Как ще се подвигате: по права линия, по плоскост или по височина? То и животът на някой му става тесен – накъде трябва да се движи? Какво представлява плоскостта? Плоскостта е същината на едноизмерния свят. Какво представлява плоскостта за триизмерния свят? Тя е мястото, дето може да се проектира триизмерният свят. Кубът е триизмерно пространство, което може да се проектира върху двуизмерно пространство. Двуизмерното пространство е екран, върху който се проектира триизмерното – то е сянката на триизмерното пространство. Какво е отношението на триизмерното пространство и на четириизмерното? Както триизмерното пространство се проектира върху двуизмерното, така и четириизмерното се проектира върху триизмерното. Четириизмерното пространство се проектира като сянка.

Имате например едно същество. Буболечиците са двуизмерни, те нямат идеята за третото измерение. От животните млекопитаещите също са двуизмерни, те нямат това понятие, което човек има. Двуизмерни са, понеже ходят хоризонтално, в плоскост. Някой път у тях се поражда желание да се повдигнат, да идат в триизмерното пространство. Един охлюв е двуизмерен, а при това се движи в триизмерното пространство. Знае ли той законите на триизмерното пространство?

Кое наричаме знание сега? И техникът какво знае за триизмерното пространство? Вие като ходите, по някой път се движите в четириизмерното пространство. Този охлюв, като се движи в триизмерното пространство, мисли, че се движи по една плоскост, за него триизмерното пространство е една плоскост. Качва се по едно дърво, но той го вижда като плоскост, не вижда, че е триизмерно пространство. Охлювът се качва и слиза и вижда, че това е двуизмерно пространство, а за теб то е триизмерно.

Някой път вие се движите в четириизмерното пространство и като охлюва мислите, че е триизмерно. Представете си, че един човек от земята се вдигне горе, във въздуха. Ако се вдигне нагоре, по коя посока вие считате, че се е подвижил? (*Пак в третото измерение.*) Представете си, че наливате вода в един съд, в едно шише. Значи като напълните шишето, водата в коя посока се вдига едновременно? По права, по плоскост, после се повдига нагоре, перпендикулярно. Напълни се шишето – и престане движението. Но представете си, че тази вода е в тенджера. Турите я вие на огъня, без да наливате друга вода. Тази вода започва да отива нагоре сама по себе си. Кой са причините сега, по коя координата се движи водата? Движи се по третата координата – има движение в широчина. Кой са причините сега? Причината не е външна, тя е вътрешна – вече имате топлина. Можем да кажем, че това положение, разпространението на парата, вече е четвърто измерение. Причината е отвътре – привидно тя се движи перпендикулярно нагоре.

Допуснете сега, че парата дойде до едно място и после започва да се движи хоризонтално, но няма никаква плоскост. Ако вие се движите сам, нямате топлина, но ако се подвижите във въздуха с парата? Ако се движите в третото измерение, то е вече във време и пространство. Подвижването с парата е извън вас. Това сега е четвъртото измерение. Него как ще го представите на плоскостта? Имате една плоскост, имате и перпендикуляр на плоскостта, но ако се движите перпендикулярно на куба, как ще го представите? Страните на куба ако се движат перпендикулярно на себе си, това положение е четвъртото измерение. То

е извън плоскостта, извън третото измерение.

Имате една отвесна планинска стена и не можете да се качите нагоре. Но ако ви закача с кука, с въжето мога да ви вдигна перпендикулярно нагоре. При дадена система вече имаме изкуствен свят. Този куб е определен свят. Всичките неща в куба стават по определени закони на куба, но извън него нещата стават по други закони. Не че е по други закони, но законите се разширяват. Няма никакво оспорване на закона – законът си е закон. Ако подвижим този куб перпендикулярно на себе си, от всяка страна ще се образува един куб, ще има шест куба. Те са видими. Шестте куба са страни на тесеракта, имаме нова фигура. Има друг един куб, който съставлява основата на куба. Този куб е извън пространството. Какво ще стане сега? Този куб ще стане по-голям. (*Пак ще се получи триизмерна фигура.*) Когато проектирате едно триизмерно тяло върху плоскост, какво му липсва? Дебелина. Дебелината е сянката на четириизмерното, но основно качество на четвъртото измерение нямаме.

Сега основното беше разнообразието. Ние сме в един триизмерен свят, но още нямаме разнообразие. В четвъртото измерение ти трябва да добиеш един голям обем. Ако добиеш голям обем, можеш да се подвижиш във въздуха, да намалиш своята тежест. Вземете едно изяснение: ако имате един тежък предмет, турите го във водата и той потъва. Но ако увеличите неговия обем, какво ще стане? Той ще плава отгоре, на самата повърхност. Ако човек в това състояние увеличи своя обем, той ще се повдигне във въздуха. Това е значи законът на четвъртото измерение. Туй, което не е възможно за плоскостта, е възможно за куба; туй, което е невъзможно за куба, е възможно за тесеракта.

Ние говорим за съзнателния живот. Сега едно същество от четвъртото измерение, ако го запалим и го турим на нашия огън, то няма да гори. Тогава ще извадя едно правило: всички тела, които не горят, са от четвъртото измерение. Него не можеш да го запалиш, не гори. Може ли да изгори златото? (*Не може.*) Желязото може ли да изгори? (*Може.*) Желязото гори, то не е от четириизмер-

ното пространство. Ако не можеш да осиромашееш, ти си човек от четириизмерното пространство; щом осиромашаваш, си от триизмерното пространство. Щом грешиш, от триизмерното си; щом не грешиш, от четириизмерното си. Щом мислиш, от четириизмерното си; щом не мислиш, ти си от триизмерното пространство. Когато се безпокоите, вие сте от триизмерното пространство. Някой казва: „Какво да правя, искам да стана богат“. Казвам: стани четириизмерен.

Ако сложите една жица и прекарате слаб електрически ток, после пуснете да мине един охлюв на тела, той ще се опари и ще има понятие, че телът пари; кои са причините, няма да знае. Вие сега имате известни опитности. Да кажем, че имате сиромашия – значи не сте изучили четириизмерното пространство. Вие сте невежа и сиромаш, защото не сте изучили законите на четириизмерното пространство. Вие сте слаби, защото не сте изучили законите на четириизмерното пространство. Когато мислите, че не ви обичат, от кое пространство сте? От триизмерното. Ако мислите, че ви обичат, от кое пространство сте? Ти казваш: „Това нещо не е възможно“. Това е триизмерно. „Аз не виждам изходен път, невъзможно е.“ Триизмерен си. За едно същество от едноизмерното пространство спасителното положение е плоскостта. Ако му кажеш, че от това положение има една точка, от която като се подвижи, има изходен път, това е спасителното положение. За едно същество от двуизмерния свят казваш: „Невъзможно е това нещо“. Щом му покажеш третата посока, това е спасително положение – то е третото измерение.

Спасението на сегашните хора в триизмерното пространство е да им покажеш онова положение, от което могат да излязат. Казва някой: „Не може да стане това, невъзможно е“. Трябва да им покажеш, че може да стане. Някои сега възразяват: „Може ли да накараш магарето да хвърка?“. Сега е необходимо и магарето да хвърка. Ама кое магаре? Човекът, който не разбира, е едно магаре; човекът е магаре, което хвърка във въздуха. Под думата *магаре* какво разбираш? Един човек своенравен, упорит, който не мисли – това е магаре. Казват: „Магарешка работа, един

магарешки характер. Той е едно магаре“. Каква е разликата между магарешкия характер и магарето?

Вие по някой път се докачате, когато ви кажат, че сте магаре; докачате се някой път да ви кажат, че сте кон. Питам: човекът може ли да бъде магаре? Че той няма ли нещо магарешко в себе си?! Магарето яде – и ти ядеш; магарето пие вода – и ти пиеш вода, магарето диша – и ти дишаш; магарето рита – и ти риташ; магарето реве – и ти ревеш. Казвате, че не сте магаре, а много магарешки работи имате. Това са общи положения, не са свойствени само на магарето, те са свойствени на много неща.

Какво разбрахте сега? Разбрахте ли нещо, или работите се оплетоха? Ако са се оплели, ти си в разбирането; ако мислиш, че си го разбрал, не си в разбирането. Слушайте да ви кажа: когато не разбирате нещата и не ги виждате, те са реални. Един човек иска да ти помогне. Ако той ти вземе товара от гърба и не го виждаш, ти носиш товара на гърба си. Допусни, че той казва да не се обръщаш, рече: „Аз ще ти помогна“. По какво ще познаеш, че той ти е помогнал? Като ти олекне на гърба. В първия случай трябва да докажеш, че раницата е скрита. Във втория случай имаш съчувствие, олекне на гърба ти и казваш: „Къде е раницата, мен не ме интересува. Аз зная, че моята раница е снета от гърба ми от този човек“.

Сега ако претегля този човек, той тежи повече, ако го претегля без раницата, тежи по-леко. Следователно щом се разболееш и олекнеш с 20 килограма, ти си четириизмерен. Щом олекнеш, ще дойдеш до едно място, че ще станеш жител на оня свят. Ама представете си, че сте радостни. По някой път вие си въобразявате, като четете някой роман. Къде е четириизмерното пространство? Четеш някой роман и си представяш това къде е станало – в Париж. Този автор описва къщата, улицата, а ти си въобразяваш. Ако отидеш в Париж, там го няма това, което си си въобразил. Ако го сравниш с действителността, ни помен няма от това, което ти си представяш. Къде са тия улици? Тия къщи и улици живеят в ума ти, хората се движат, но в Париж ги няма. Значи ти не си ходил в Париж. Там някой

булевард, някоя църква ти си ги създаваш в ума си. Тия неща триизмерни ли са, или четириизмерни?

Всичките въображаеми работи, това, което си въобразявате, то е сянката на невидимия свят. Или психологически казано, вашето съзнание се разширява, става разширение на пространството. Имаме едноизмерно разширение, двуизмерно разширение, триизмерно разширение, четириизмерно разширение в съзнанието. Ти това го съзнаваш. Туй, което ние схващаме, то е реалното. Да кажем, че ние ходим. Това, което ние виждаме, което съзнаваме за очите, то е ограниченото пространство. Туй, към което се движим, туй, което е по-реално, то е извън времето и пространството. Да кажем, ти поставиш в ума си идеята, че след 20 години ще бъдеш министър в България. Откъде го знаеш? То не съществува, нали така? Тия условия не съществуват реално, те съществуват само в ума ти. Ти създаваш в ума си една такава идея и казваш: „След 20 години аз ще бъда богат, след 20 години ще бъда министър на България“. След 20 години станеш богат, станеш и министър. Това, което едно време е било мисъл, сега става реалност.

Сега ако влезете в четвъртото измерение, в четириизмерното пространство, какво различие ще намерите? Каквато ще бъде разликата между едно триизмерно същество и едно двуизмерно. Сега ако говоря, отвън не се чува моят глас. През стената не се чува, колкото и да кряскаш, затворено е херметически. Представете си: в един палат имаш радио. Затворен си в този палат, някой в Англия говори, а ти чуваш гласа му. Откъде влезе този глас вътре? Нали е минал през гъстата материя? Тая материя е шуплеста, тия вълни са минали през стените. Говори се в Англия, във Франция, а тук се чува. Нали това е материалният свят, как се предава? Значи тази материя има отворени дупки, през които гласът може да се провере. Материята не е така плътна, както вие мислите. Тя трябва научно да се изследва, да се направят някои научни изследвания. Вземете това, че трептенията на червения цвят са 428 билиона; или имате на оранжевия – 540. По какъв начин са дошли учените хора до тези трептения? Това е в облас-

тта на параматематиката. Има неща отвлечени, които не могат да се разберат. Вие не се плашете от неразбраните работи, не се плашете, че не виждате нещата. Да кажем, ти виждаш хоризонта. Ако идеш по-нататък, ще видиш друга линия на хоризонта и т.н. Това показва ограничението на нашето пространство. Ако твоето съзнание би се разширило, ти ще виждаш отношенията. Ако се разшири съзнанието ти, ще виждаш вечерно време Слънцето като денем. Защото в Слънцето има лъчи, които проникват гъстата материя. Ако се усили нашето зрение, във всяко положение ще схващаме тия нови лъчи. Те не са нови. Но за едно същество, което живее на Земята като вас, за него Слънцето може никога да не залязва. Представете си, че едно зърно израсте само с корени. Корените ще схващат светлината само когато тя пада перпендикулярно, тогава те ще я виждат. Щом светлината не е перпендикулярна към плоскостта, те вече имат залез. Обаче другата част от растението, която е израсла на повърхността, тя отгоре дълго време гледа Слънцето. Корените не виждат Слънцето, щом се изгуби този перпендикуляр. Горната част на растението вижда Слънцето по-дълго време.

Едно четириизмерно същество вижда повече, отколкото едно триизмерно същество. То вижда зад хоризонта, то вижда зад стените, вижда отзад и отпред. Този човек, който има четириизмерно съзнание, вижда и отзад, и отпред; през гърба си той вижда както през лицето. В това четириизмерно пространство съзнанието е друго. Много работи, които са мъчни за триизмерното пространство, за четириизмерното са лесни. Има неща, които по законите на триизмерното пространство не могат да се постигнат. Ти за да бъдеш учен и богат човек, това в триизмерното пространство не можеш да станеш. Най-първо знанието в тебе не е във времето и пространството, то е извън теб. Знанието от другаде иде.

Хората от триизмерния свят имат стълкновения, пресичат се. В четириизмерния свят те няма да бъдат в стълкновение. Обезсърчението към кой свят спада? Към триизмерния. Насърчението? Към четириизмерния. Вся-

ко нещо, което може да стане, вече спада към друг свят. Нещата, които не съществуват, пак могат да станат. Аз съм учен човек – това е четвъртото измерение. Има някои работи, които не са от третото измерение, те принадлежат на четириизмерния свят. Ние живеем в четириизмерния свят. Това го наричам мечтателност. Казват: „Мечтателен човек“. Мечтателността е работа. Реално е онова, което схващаш в съзнанието си, а не онова, което имаш. Да кажем, че ти можеш да имаш милиони, но не ги съзнаваш, не можеш да ги употребиш. Тогава богатството е безпредметно. Онова, което съзнаваш, то е същественото. Една идея, която разбираш, тя е силна. Може да имаш много идеи, които не си разбрал, но една разбрана идея струва повече, отколкото десет неразбрани идеи, които можеш да имаш. Една разбрана добродетел струва повече, отколкото десет неразбрани добродетели.

Когато човек се убеди, че може да нямаш две мнения за нещо, това вече е нещо положително. Казвате: „Не ми говори празни работи, пари ми дай“. Добре, аз да направя едно сравнение. Срещна одного, казва: „Не ме забавлявай“. Отговарям: „Вземи това житно зърно и след десет години ще бъдеш богат“. Човекът казва: „Не ме забавлявай“. Едно житено зърно съставлява една шестнадесетхилядна част от килограма. Той казва: „Не ме занимавай с тия играчки, аз не съм толкова будала“. Изваждам една английска стерлинга, тогава казва: „Туй го разбирам“. Кой е по-умен: който взема житеното зърно или който взема парите? Фактически в дадения случай кой е по-умен? Този, който взема житеното зърно, може да направи хиляди зърна – това разбирам. Но онзи, който взема парите, може да има хиляди, но ще остане сиромас. Този, който знае да използва житеното зърно, той ще бъде по-богат. Единият е триизмерен, другият е четириизмерен. Единият има съзнание за триизмерно същество, другият има съзнание за четириизмерно същество. Той разбира законите, които са въвн.

Вие казвате: „Това са закони“. Законите на нашия свят едни и същи ли са с тия на другия? Не са. Следователно не можем да кажем, че този свят е създаден по нашите

законали. Нашият свят е създаден по други закони. Казваме: „Това е закон“. Какво подразбирате под думата *закон*? Я ми кажете, кои закони са най-устойчиви? Вие казвате, че едно тяло е твърдо. Кои тела наричате твърди? Ако вие изменяте една ваша идея, тя твърда ли е? В какво състояние е? Ако вашите идеи са неизменни, в какво състояние са те? Ако имате съзнание на четириизмерно същество, по никой начин не могат да ви изменят. Това са били мъчениците, умрели на кръста: късат го човека, а той пет пари не дава, седи. Другият, който не е дошъл до четвъртото измерение, до четириизмерното пространство, като го подложат на страдания, казва: „Отказвам се, за да живея на Земята“. Онзи го режат парче по парче, а той гледа – как ще си го обясните вие? Едно същество от четириизмерното пространство може да суспендира своите страдания. За него няма страдания.

Когато страдате, вие сте в третото измерение. Тогава пък се учете на закона как да суспендирате страданието. Представете си човек, който ви е набил, нали така? Четох следния пример за един доктор. Ако не се лъжа, бил унгарец. Влиза един апаш с парабел в ръка и иска на доктора пари, казва: „Скоро парите!“. Той имал 50 хиляди лева. Апашът взема парите, взема и един златен часовник, после казва на доктора: „Няма да дигаш шум, утрепвам те“. Докторът пил една студена вода за парите и за часовника. Не се минават 7–8 години, получава едно писмо, в което пише: „Господине, взех от вас 50 хиляди лева в заем, вложил съм ги в банката в Ню Йорк с лихва; също и за часовника, колкото струва. Внесъл съм парите на ваше име, може да си ги изтеглите, когато искате“. Докторът мисли, че е лъжа, но като запитал банката има ли такава вложена сума, видял, че действително имало вложени 50 хиляди лева и един златен часовник. Той нарича апаша „честния крадец“. Онзи казва: „Аз взех назаем от вас“. Значи имате един опит от четириизмерния свят. В триизмерния свят казват: „Скоро парите!“. Пък той ви взема парите по триизмерния свят, а ги връща по четириизмерния.

Щом се обезсърчите, трябва да знаете, че сте триизмерни. Щом се разгневите, триизмерни сте; щом се обидите – триизмерни сте; щом имате ревматизъм, главоболие – триизмерни сте. Но щом започнете да оздравявате – четириизмерни сте, нищо повече. Вие не знаете как, но оздравявате. Казва някой: „Оздравях, болката мина“. Възможността за лекуването става по законите на четириизмерното пространство. Някой път се е набрала венозна кръв, не се движи, застой има на кръвта. Вследствие на тази застояла кръв се образуват условия за болка. Четириизмерното пространство е да пратиш своята кръв да измести застоялата кръв – и ще се махне болестта. Там, дето има застой на кръвта, се раждат болестите; там, дето има застой на човешките чувства, се раждат болестите; там, дето има застой на мислите, се раждат болестите. Всякога застоят на мислите, на чувствата и на кръвта ще образува болестите. Подвижи ги! Боли те ръката – подвижи я! Може да направите опит – подвижи ръката си. Като концентрираш мисълта, ще кажеш: „Болката да се премахне“. Мисълта ще подейства и ръката ще се отпусне.

Колко пъти, като концентрираш ума си, ще имаш един опит от четвъртото измерение, от онзи свят на възможности. Там лекуването зависи от един закон. При болестта на човека липсва нещо или имаш повече, отколкото ти трябва. Аз имах в България само един пример. Шангов ми разправяше: „Това е вярно, в нашия род става натрупване в главата на кръв. Че всякога, за да се лекуваме, всеки две години ни хваща лудостта – и ще направим някаква пакост. За да не става тази пакост, трябва да си пуснем кръв“. Значи изобилюването на кръв причинява страдание. Пускат си кръв, за да не направят някоя лудория. Казва ми той: „Аз две години не бях си пускал кръв. Издавах вестник и написах такава статия, обидил съм някого. Една вечер ме посрещат на улицата двама-трима души, с бастуните ме набиха и ми пукнаха главата. Като вървах към дома, усещам, че кръвта ми тече, но аз се чувствах радостен, весел. Пращаха ми съчувствени телеграми за станалото, съжа-

лявах ме, но аз се радвах, че ми пуснаха кръв. Друг път плащах да ми пуснат кръв, сега ми пуснаха кръв даром“.

Та по този начин могат да се обяснят всички случайности, които стават. Неразположени сте: бръкнал е някой, взел ти е парите. Ти бутнеш там – няма ги парите, неразположен си. Но става трансформиране. Като започнеш да мислиш, най-първо си гневен, уплашиш се, но после гневът изчезва, започнеш да разсъждаваш. Винаги човек трябва да се застави да мисли. Гневът е състояние на натрупване на известна енергия; той не е нищо друго освен натрупване на излишна енергия, на която ти не знаеш да покажеш пътя, за да си върви. Гневът не е нищо друго освен тая енергия. Този гняв ще пробие една дупка, през която енергията да мине. Ако разбираш закона, ще бутнеш на това място едно бутонче, ще дадеш път да си върви нанякъде събраната енергия.

Обезсърчението показва същото нещо. Обезсърчение-то, подозрението, всички тия отрицателни неща са набраната енергия, на която ти не знаеш пътя. Щом знаеш в каква посока да се подвижи, ти ще ѝ посочиш пътя. Щом знаеш в каква посока да се подвижи енергията, ти ще бъдеш добродетелен. Да бъдеш добродетелен, значи на всяка сила да знаеш да ѝ дадеш път. Всяка сила, на която ти не знаеш да ѝ дадеш път, тя е външна. Това е само едно обяснение. Ще дадеш път, щом се намериш натясно. Щом знаеш да дадеш път на всяка сила, това вече е добродетел. Що е знанието? Да знаеш пътя, по който силата да върви, да знаеш онзи естествен път, по който енергиите вървят, а не неестествения път.

Та сега, да кажем, вие учите един човек да бъде добър. Как го учите? Аз когато искам един човек да го науча да бъде добър, той ми казва: „Сега я ми покажи как да бъде добър“. Ето какво правя. Казвам: философски въпрос е това. А на него казвам: „Ела с мен, ще те заведа на гостилницата, ще те нагостя и после ще ти говоря за философията на живота“. Заведох го на гостилницата, рекох му: „Вземете си каквото обичате“. Той се нахрани хубаво. Казва: „Кажи ми нещо“. Отговарям: „Иди направи това, което

аз направих на тебе“. Аз платих заради него. Той се наяде, после едно сладко винце, баничка – каквото има, всичко му дадох. Пита: „Какво да правя?“. Отговарям: „Иди и прави това, което аз направих на тебе. Утре покани един свой приятел, нагости го на гостилницата, нищо повече“.

Това е най-хубавият цяр, доброто е това. Онова, хубавото ядене, е доброто; хубавата вода, която пиеш, е доброто. Доброто са обущата, които можеш да туриш; доброто е палтото, което можеш да облечеш; доброто е хубавата книга, която можеш да прочетеш. Доброто е хубавият сън, хубавото легло, хубавият юрган – това е все доброто. Дали ще спиш, дали ще се обуваш, каквото и да правиш, ако това подобрява нещата, то е добро.

Доброто не е нещо отвлечено, което няма отношение – в нашия свят то е конкретно. Никога не проповядвай едно добро, което няма едно малко приложение. Да не питаш: „Какво да правя с него?“. Казвам: „И ти прави така“. Един турчин имал две стомни, лятно време ги пълнел с най-хубавата вода и към обед раздавал на жадните. Човекът бил богат турчин, но той си оставя богатството и два часа ходи да раздава вода на хората, а след това си взема занаята. Прави му удоволствие да раздава по една чаша вода, на някой жаден да даде. Че то е добро! Така той образува свои приятели. И най-после е практично: всичките хора, на които той раздавал вода, идвали при него да си купуват обуца. Така че в интереса му било.

Вие искате такава някаква отвлечена идея – да бъдем добри. Хубаво е всичко, каквото мислите, но има нещо, което сега можете да приложите. Например какво можете да приложите, кое е същественото за вас? Ако някой ви попита, ще кажете, че сте неразположени. Някои от вас ще кажат, че са неразположени, други ще кажат, че са малокръвни. Вие имате най-малко около сто неразположения. То причините за неразположението са няколко. Малокръвни сте, защо? Някои от вас нямат хубава стая, нямат хубава соба, някои нямат въглища, нямат хубава шапка. Някой като погледне шапката си, се извинява. Някой от вас е неразположен, като погледне палтото си; ня-

кой е неразположен, че няма обуца. Ха сега, какво трябва да направим: с вехтата шапка какво трябва да направите? Щом имаш вехта шапка, считай шапката за причина за своето нещастие – хвърли я и ходи гологлав. Щом ситаш, че твоите обуца са причина за нещастieto ти, хвърли ги. Ако мислиш, че като носиш високи токове, ще ти бъде по-добре, носи ги.

Това е само за изяснение. Ако носиш обувки с високи токове и не ти върви, хвърли високите токове, сложи ниски; ако имаш ниски токове и не ти върви, сложи високи. Аз имам такъв един пример. Ще ви приведа примера, за да изясня идеята. Една мома била доста висока сама по себе си, пък си слагала и шест пръста токове. Нейният възлюбен бил по-нисък и тя, за да му се хареса, хвърлила високите токове, турила ниски, за да дойде наравно с него. Един друг пример: тя била ниска, пък нейният възлюбен бил висок – и тя си сложила високи токове. Той като я вижда с високите токове, казва ѝ: „Като те виждам с високите токове, много те харесвам, висока си станала“.

Тъй щото ако в живота някъде ти трябва високи токове, сложи ги. Някъде ти трябва ниски токове – хвърли високите; пък ако са ти нужни, сложи ги. Ако токовете са високи, това нищо не значи. Не трябва да си буквояд. Като се види човек малко по-висок, той се понасърчи. Пък ако ядеш само сух хляб, в ума си ще кажеш: „Така не става тази работа. Съвсем я загазихме“. Един ден се нааяж царски, обаче да се насърчиш. В неделя е позволено само един хубав обяд. Но хубавите идеи сега спадат към четвъртото измерение. Не се щадете да внесете една нова идея в ума си. Какво ти струва един ден да кажеш: „Аз вече ще разбера четвъртото измерение“. И не само по форма – трябва да разбираш неговото съдържание. Едното се нарича битие. Трябва да разбираш битието на четвъртото измерение, да разбираш качеството на триизмерното съдържание в качествено отношение. Според вас сега каква идея трябва да внесем от четвъртото измерение, каква нова идея, която не сте имали? Ново е това, което не е било; старо е това, което е било. Ново е това, което не е било, а е сега.

Представете си, че тия три координати отгоре се спуснат – какво може да се образува, какво тяло може да се образува? Много тела може да се образуват. Според вас как може да се внесе една нова идея? Да кажем, създавате си един образ. Да кажем, че сега някои от вас искат да внесат оптимизъм във вас. Представете си, че някои от вас искате да внесете една оптимистическа идея, как ще я внесете? Представете си: един човек го намерите, където и да е, и той при всичките условия е тих и спокоен. Трябва да си представите един образец, за да се насърчите. Представете си сега, че комуто от вас кажа нещо, и то стане: каквото кажа, може да го направите след един час, след два часа. Каквото ви кажа, може да го направите да стане. Да кажем, кажа на някого, че след половин час ще чете хубава книга. На един казвам: „След един час ще имаш хубаво палто“. Някому казвам: „Сто и петдесет лева ще ти донесат.“ „Не може да бъде.“ „Може, как не!“. Някому казвам: „Ще имаш хубава цигулка“; другиму: „След един час ще имаш гребенче“; на трети кажа: „Ще имаш хубаво перо за писане“.

Къде е сега невъзможността? Когато говорите за нещата, говорете за онова, което ние можем да направим, а не за онова, което хората могат да направят. Не се старайте да привеждате примери кой какво е направил – това е хубаво. Всякога искайте онова, което можете вие да направите. След един ден ето какво ще имаш. Един милионер всякога може да изпълни Волята Божия. Казва на някого: „След една седмица ще имаш хиляда лева“ – и ги изпраща по пощата. Казва: „Каквото кажа, става“. Той ти казва, че след пет месеца ще идеш в странство – и ти трябва да използваш парите. Казва ти: „Господине, изпращам тия пари да учиш в странство“. Тогава говорете за неща, които вие може да направите, каквото желаете за себе си. Това, което желаете за себе си, желайте го и за другите.

Старата система е такава: вие искате светът да стане добър, без да станете добри. Светът никога не може да стане добър, той е резултат. Резултатът може да се измени от причината. Ние, живите хора, сме причината, светът е

един резултат. Земята, както ние я схващаме, е един резултат. Има една земя, която е причина за този резултат – тя е живата земя. Някой от вас казва, че светия ще стане, друг казва, че светия не иска да стане. Вие имате едно криво разбиране. По-хубаво нещо от светията няма, но вие имате едно криво разбиране за светията. „Той е – казват – отшелник, деца няма, жена няма, семейство няма, пари няма, на театър не ходи, на концерти – светията никъде го няма.“ Вие имате за светията едно криво понятие: светията е човек, който всичко има, той има всичко, каквото пожелае. Коего той пожелае, него употребява. Той има всичко на разположение, но доброволно се отказва. Исква да иде на театър, но се отказва – друг някой да отиде на негово място. Някой път иска хубав обед, но той ще го даде на друг.

Обаче във вашия ум вие казвате: „Аз не искам да бъда светия“. Какво искаш да бъдеш, правоверен ли? Аз бих желал всички да бъдете светии, да бъдете гениални. Че кой човек е гениален? Понеже гениален човек е онзи, който използва най-малкото условие, гениалният като види житното зърно, взема го и го слага в джоба си. Простият го взема и казва: „Да има цял един чувал“. Гениалният едно зърно ще вземе, а простият иска цял чувал, казва: „Едно зрънце не ми трябва“. Когато желаете много, вие сте прости хора; когато желаете малко, сте гениални. Гениалността се отличава по това, че човек желае малко, а много изкарва. Негениалните хора желаят много, изкарват малко, а гениалните малко искат, много изкарват. Те са гениалните сега. Това е право. Всеки човек, който желае малко, а изкарва много, е гениален; всеки, който желае много, а изкарва малко, е обикновен човек. Съгласни ли сте?

В това няма противоречие – ако сложите тези определения в живота, те работят. Вие не се спъвайте; не се спъвайте, като гледате някой човек финансист или писател. Ако гледате автоматически, вие ще се спънете. Намерете един, който едва сега започва: от него ще се насърчите повече, отколкото от онзи. Вие питате някой даровит писател той използвал ли е малките условия. Ти като вземеш да пишеш, изведнъж не можеш да опишеш всичко.

Че то някой път, за да напишеш една теза, ти трябва ден, два, три, цяла седмица, месец, три, четири – и тогава ще имаш написана една теза от 200–300 страници. Написани са буква по буква – трябва да знаеш как да ги редиш, като малките деца. Буквите са зрънца: ако не знаеш как да ги редиш, ти гениален човек не можеш да бъдеш. Малките неща в живота са важни при дадени случаи.

Какво нещо е четвъртото измерение? Ако много желаеш, ти винаги ще бъдеш като жаба. Ако се откажеш от всичко, ако с много малко се удовлетвориш, това е четвъртото измерение. Да желаеш малко, а да вършиш много – това е посоката на четвъртото измерение. Да желаеш много и да вършиш малко, това е посоката на третото измерение. Ако ти, който си натрупан с много, искаш да минеш през малката дупка, как ще стане това? Казано е едно време, че по-лесно ще мине камила през иглени уши, отколкото богат да влезе в Царството Божие. Какви са били тия иглени уши? Понеже вратите на градовете са били затворени, имало е такива малки мазгали, през които пътниците да минат без товар. Така ще минеш през иглените уши – ще оставиш всичко и тогава ще минеш през иглените уши. Да прекараш там своята камила, значи да я разтовариш. Значи камилите ти трябва да се разтоварят, за да минат през иглените уши.

Богатият човек, за да влезе в Царството Божие, понеже вратата е затворена, трябва да се разтовари от всичкото богатство, че да остане както майка го е родила. Всички излишни мисли, желания и много други неща не си струва да ги имаш – да си само с едно житено зърно в джоба, като влезеш в четвъртото измерение. Според новите условия, при които влизате, това е четвъртото измерение. Новата идея – това е четвъртото измерение; едно ново чувство – то е четвъртото измерение; една нова постъпка, която имаш в дадения случай, тя е четвъртото измерение.

Една нова идея трябва да ви дам, за да мислите. Може да ви дам научна работа. Технически е така. Гледаш този куб накъде се движи – механически се движи някъде. Аз го знам накъде се движи, но не мога да го обясня. И да ви

го обясня, не можете да го разберете. Ако се повдигнете в другия свят, той е близо в съзнанието – това е четвъртото измерение. Веднага ще се спрете: там има осем точки, а тук има четири точки, четири посоки. В четвъртото измерение имате осем точки, осем положения, осем посоки имате, за да бъдат предметите ясни за вас. Изтокът на четириизмерното пространство не съвпада с нашия изток – това е само за обяснение. Изтокът на четвъртото измерение е точно перпендикулярен на нашия изток. Изтокът на четвъртото измерение е горе: това, което е зенит за нас, там е изгревът. Тогава най-високата точка за нас е изток, а хоризонтът тук е изток. Следователно ти ще се намериш в трудност да обясняваш този свят и онзи свят. Нашият обед е техният изгрев. А нашият изгрев какво е за тях?

Това е една гимнастика на ума. Аз не искам да разбирате тия неща. Ако ги разбирате, по-лесно ще ги определите, ако не ги разбирате, по-свободни ще бъдете. Един музикант, който свири класическо парче, нали гледа нотите; като ги остави, те са в ума му написани. Един музикант, за да бъде добър свирец, трябва да трансформира музикалните гами в четвъртото измерение, да ги напише в ума си някъде. Ако един музикант не може да напише своите ноти, това, което свири, той никога не може да бъде един първокласен виртуоз в четвъртото измерение. Ония музиканти, които свирят, трябва да имат всичко в ума си. Тогава той е свободен, той е в четвъртото измерение. Някой например ще изследва дали музикантът е разбрал нещо – ще погледне по главата, по краката му. Казвам: както и да ме гледаш, едва ли ще ме разбереш напълно.

Научете се да носите реалността в умовете си. То е реалното – това, което умът носи. Не вярвайте в онова, което е вън: онова, което носите в ума си, то е реалното. Тази вътрешна реалност има някаква сянка отвън. И другото е право: ти може да вярваш в сенките, но по-добре вярвай на същината и после на сенките, защото то е четвъртото измерение, отколкото да вярваш първо на сенките и после на реалността. Реален е онзи свят, за който ние мислим в даден случай.

Какво разбрахте сега? Много разбрахте. Не бъдете триизмерни същества. Еднообразието е триизмерно, разнообразието е четириизмерно. Еднообразието е едноизмерно, разнообразието е двуизмерно. Еднообразието е двуизмерно, разнообразието е триизмерно. Еднообразието е триизмерно, разнообразието е четириизмерно. Ха сега, там ще спрем. Не бъдете едноизмерни, двуизмерни, триизмерни, но бъдете четириизмерни и в мислите, и в чувствата!

Божият Дух носи всичките блага на живота.

13. лекция, 20 декември 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

СЪЗНАТЕЛНО ГОВОРЕНЕ

Отче наши

Каква беше основната мисъл на миналата лекция?

Имате ли зададена тема? (Не.)

В какво седи силата на човека? Казвате: „Пари“. Някой път англичаните казват „мъни“, египтяните казват „филюш мафис“ (*няма пари*). Казваме: „няма пари“ или „има пари“. В какво седи силата на парите? „Парите са сила“ – много добре, съгласен съм, но в какво седи силата на парите? Казва някой: „Изкуството е сила“. В какво седи силата на изкуството? „Няма вяра, трябва да вярваме.“ В какво седи силата на вярата? Защото в дадения случай вярата е пробният камък. Ако в тебе нямаш съзнание, тази дума е безсилна. Трябва да съзнаваш нещата, но какво разбирате под думата *съзнание*? То не е само да се прави различие.

Допуснете, че аз ви казвам: „Ще падне върху гърба ви една прашинка“. Колко тежи една прашинка? Казват: „Той е една прашинка“. Определена идея ли е прашинката? Тя е определена идея, но в обикновения ум на хората прашинката не е определена. Колко тежи една прашинка? Не само вие, но и учените хора не знаят колко тежи една прашинка. Но казвам: „Ще падне цял един тон“. Вие сега знаете колко тежи. Той като удари, произвежда известен ефект. Следователно музикантите говорят не за същинските тонове, а за ефекти. Този тон като удари, музикантът после разсъждава какво е тонът. Тонът като удари, има известен резултат и ние за резултата говорим. Казваме: „Ще спусна един тон“. Тогава какво ще стане със съзнанието ни? Ти широко казваш: „Няма нищо“, но при тона ще дойде смущение.

Добре, вие изучавали ли сте силата на думите? Казвате: „Трябва да се говори красиво“. Имате един копиренен конец. Ако той се опъне, ако се прекара в силно движе-

ние, може пръстът ви да хвъркне. Значи предметите имат свое движение. С една ваша дума, с едно ваше чувство и с една ваша мисъл можете да си напакостите. Защото и мислите се движат, и чувствата се движат, и постъпките се движат, и вие само може да си произведете едно голямо нещастие; на себе си може да произведете нещастие. Или пък може от незнание да си произведете нещастие.

Много от сегашните нещастия, които ви срещат, се дължат на безразборното говорене в миналото; много от вашите нещастия се дължат на безразборните постъпки в миналото. В сегашната война германците на едно място пуснали задушливи газове, като мислели, че вятърът ще духа към неприятеля. Щом пуснали газа, вятърът започнал да духа от позицията към тях и трябвало самите германци да бягат от тия газове. Ти по някой път предполагаш, че като хвърлиш бомба някъде, там ще експлодира, но има нещо, което изменя твоята мисъл. Питаш: „Как може да се измени мисълта?“. Разсъждаваш, че като хвърлиш бомбата, ще експлодира на местопредназначението. Нас не ни интересува, че са излезли хората, въпросът за задушливите газове е безпредметен, но само изясняваме един факт. Ти мислиш, че като хвърлиш бомба, ще постигнеш целта, но действието на тия газове ще се върне към теб. Какво ще правиш? Ще държиш газа затворен в бомбата. Щом вятърът духа, хич не се опитвай да го пушаш при сегашните условия.

Представи си, че ти имаш един неприятел, който е силен. Някой път искаш да го сплашиш, да му хвърлиш една бомба. Всеки ден, често хвърляте такива бомби: вие обичате и често хвърляте такива бомби. Някой е силен, а ти мислиш, че като кажеш една обидна дума, той ще се стресне. Случва се обаче вятърът да иде от него – този задушлив газ ще дойде към тебе и като изкажеш тази дума, ще се търкулиш на земята. Отиде бомбата! Хубаво, след като се търкулиш на земята, какво трябва да правиш? Най-първо хвърлиш бомбата, но не си пресметнал добре и тази бомба се връща, ти паднеш на земята. След като си паднал на земята, какво трябва да правиш? Трябва да станеш и да

удариш на бяг; защото ако седиш при задушливите газове, ще бъдеш задушен и ще бягаш сам. След това как ще изясниш факта? След като си казал една обидна дума, той те повали на земята, като ти удари една плесница. Ти за да я избегнеш, трябва да бягаш: ще скочиш и да те няма.

Представи си, че този човек ти удари една плесница. Това е още и благородство, защото като удари, от себе си дава нещо. Боят е благословение: като те плесне, това е благословение. Но този човек не иска да те благослови с ръка, ами изважда своя нож, да го забие върху ти. Ако ти не бягаш, ще усетиш други последствия.

Вие сега седите и казвате: „Това са глупави работи в света“. Кои работи са умни в света? Кои работи са умни и кои са добри от вашето гледище, не от гледището на философията? *(Който имат придобивки. Който имат добри постижения.)* А които нямат добри придобивки? *(Лоши са.)* Вие знаете ли цената на думите? Някой казва: „Човекът е много добър, той владее френски и английски език“. Кой владее един език добре? Обикновеното схващане е: който има добро произношение. Ако един българин произнася френски или английски, кога ще намериш едно различие в езика? Ако един англичанин говори български, така се петляе езикът, когато говори.

Сега в какво седи владееенето на един език? Обикновено, както и да говорим, ние не владеем добре езика. Например може да знаеш много добре английски, но искаш пари назаем от един англичанин, той не ти дава. Какво владееене на езика е това? Отива един българин, който не знае английски, и казва на български на един англичанин: „Моля, дайте ми сто лева назаем“. Англичанинът отговаря: „Каж ми какво искаш, не разбирам. Каж ми го на английски“. Казваме: „Понеже той не знае английски език, онзи не му дава сто лева“. Но идва втори, който знае английски език, и казва на английски: „Дайте ми сто лева назаем“. Англичанинът отговаря: „Не мога“. Питам сега: единият не знае езика и нищо не му дават; другият знае езика и англичанинът пак не му дава. Каква полза има, че знаеш езика? Ти ще кажеш на себе си: „Ако знаех ези-

ка, ще мога да кажа коя е причината“. Ако знаеше езика, човекът щеше да ти даде. Казваш: „Трябваше да зная английски език“. Но на другия, който знае езика, и нему не дават. Тогава къде е погрешката, защо англичанинът не му дава сто лева?

Къде седи сега философията? Ако ти си този, който говори на английски, и не ти дават, как ще го обясниш? Ще кажеш: „Много студени хора са тия англичани“. Ами ако си говорил на български и не ти дават, тогава ще помислиш: „Толкова прости хора, да не разбират езика“. Всеки като говори, за да го разбере англичанинът, на английски трябва да говори. Според мен, в моя ум, това седи така: културен човек е този, който разбира всичките езици на хората; който не ги разбира, не е културен. Сега вашата култура седи в това, че знаете български. Някои знаете френски, някои – немски, английски, най-после знаете няколко турски думи. И това е култура, но не знаете китайски, не знаете японски, не знаете индуски, италиански. Някои от вас сте доста културни, знаете френски, немски, италиански, но това още не е култура. *(Ясновидците са културни.)* Ясновидците и те не знаят. Вие по някой път мислите, че ясновидците всичко знаят. Мислиш ли, че като идеш в Англия и видиш английската природа, ще знаеш английски? Идеш във Франция и видиш френски къщи – ще знаеш ли френски? Ясновидецът влезе в оня свят и нищо не знае – той тълкува. Аз съм виждал тия ясновидци – като влязат в оня свят, те са профани. Някои казват: „Ходил съм в оня свят“. Какъвто си отишъл, такъв и се връщаш. Ходил си в оня свят, а какъв е езикът на оня свят? Ти си профан: видял си къщите, улиците, професорите, зданията, ама нищо не разбираш. Казваш: „Чудна работа, всичко е чудесно, но има нещо, което не разбирам“.

Аз снощи бях на концерт на *Месия* от Хендел. Общо хорът ми хареса, а пък четиримата солисти, които пяха квартет, бяха слаби. Сопранът пее, ама Господ да му е на помощ. Хорът имаше хубав ансамбъл, не мога да им ям хака. Тези, които пяха, пяха хубаво, а сопранът беше най-слаб. Аз зная къде беше спънката – на тази певица главата ѝ спъ-

ваше тона. Главата ѝ тъй е направена, че резонанс няма. Нали в някои салони като говорят, има резонанс. Главата на певицата нямаше акустика. Тя и да пее, акустика няма.

Сега аз ви привеждам това и не искам да обсъждам солистите. Казвам: целият наш живот седи от неща непроверени. Казват: „Той знае това, знае онова“. Колко малко знаем всъщност! Аз наричам знание – да знаеш музикално езика. Каквото кажеш, да стане – това е знание. Ако аз отивам при онзи англичанин, нямаше да кажа: „Господи-не, дай ми сто лева!“, но веднага ще застана, ще изсвирия една песен. Като изсвирия, веднага човекът ще ми даде. Аз зная къде е слабата страна – музикално трябва да говориш на англичанина. Ако можеш да му изпееш или да му изсвириш нещо, англичанинът ще ти даде не сто, а двеста лева. Може да говориш: „Дай ми сто лева!“, но така високо не се говори – тъпан е това. Я сега някой да изпее една песен – ще му дадете сто лева. Ако някой иска от мене сто лева назаем, ще ми пее. Това не е за смях, но да направим един научен опит.

Трябва да се изучава езикът. Силата, мощта седи в неговата музикалност, в онова съзнание. Да кажем, ти като говориш, трябва да съзнаваш. Вие като си говорите, не се разбирате. За да познаеш дали можеш да разбираш този език, направи опит. Някой път имате някоя болка, боли ви нещо, например кракът ви боли. Ти ще започнеш да говориш на болния крак, докато той разбере думите ти. Ако престане да ви боли кракът, вие говорите умно, езикът ви има сила. Казваш: „Ще оздравее!“. Говориш това ден, два, три и още – не може да оздравее. Може да кажеш само веднъж „да оздравее“ – и оздравява. Тогава думите имат сила.

Сега всяка една дума трябва да е форма на една мисъл и на едно чувстване, което човек има. Зависи каква форма ти ще избереш. Казват: „Човек сега трябва да бъде учен“. В какво седи учеността на човека? Знаете ли в какво седи учеността на един маг? Ако той каже на желязото да стане злато, като каже своята магическа дума, може да го превърне. Аз не казвам, че вие може да го направите – това е само за изяснение. За да се превърне желязото в злато, какво се изисква? Какво сте чели по този въпрос за пре-

връщането на елементите? Електроните имат свое движение. Значи Природата сама по себе си е жива, тя твори.

По какво се отличава една памучна нишка от една копринена нишка? Копринената нишка е направена от едно същество органическо. Пеперудата е работила и едно растение е работило, а човекът е извадил тия нишки. Питам: когато тази буба правеше своята нишка, имаше ли тя знание за причинността на тази нишка? Разбира се, в едно съзнание, в света, в който живее, а не в един отвлечен свят. От качеството на тази нишка зависи този пашкул. Цял един процес е това, тя е работила – химически процеси има там. Ако тези нишки не са така хубаво направени, ако целият пашкул не е хубаво направен, пеперудата никога не може да извади своите крила. Тя е турила най-добрия материал, понеже вътре се върши един отличен процес.

Ние още нямаме представа как е създадено златото. Златото е създадено заради нещо. Всичките тия елементи, както сега съществуват, са създадени, те имат свое предназначение. Но не за това предназначение, за което ние ги употребяваме. Когато бубите направят тия пашкули, ние веднага ги туряме в котела, не ги оставяме да развият своя процес, както те са мислили. Ние ги чакаме – по-хитри сме и щом направят пашкулите, казваме: „Хайде в котела“. Започваме да отвиваме тази нишка и си направим копринена дреха. Питам: „Какво постигате с копринената дреха?“. Най-първо забелязваме, че коприната е лош проводник на топлината. Една копринена дреха топли по-хубаво, защото коприната не е добър проводник на топлината, а памукът не топли така. Пък памучното и коприненото не топят така, както вълненото. Сега някой ще каже повърхностно, че коприната е лош проводник на топлината. Ако искаме добър проводник, ще сложим памучното; ако искаме лош проводник – коприната.

Тогава от морално гледище казват: „Той е лош проводник“, а в друг случай: „Добър проводник е“. Но зимно време на нас ни най-малко не са ни приятни добрите проводници – лошите проводници са по-добри. Разсъждение трябва. Някой път кажеш лоша дума, но понякога лошата дума е по-намясто, отколкото добрата. Кажеш лоша дума:

че какво има, като я кажеш? Ти кажеш някому: „Ти си голям невежа“. Той отговаря: „Ти си втори“. Дойде трети – „Ти си трети“. Всички тия капацитети са добри. Гледам, някой път се нареждат цигулари, всеки вземе цигулката си и свири. Свири, ама не прави никаква промяна, не става; хората минават, но никаква промяна не става. Майстор цигулар е този, който като засвири, ще направи някакъв преврат. По някой път аз може да свиря на пианото – и цяла една буря ще се спре; а може да свиря и пак да произведа буря. Това са сега твърдения, но мога и на опит да докажа.

Някой се моли. Когато човек има знание, много е лесно. Когато иде някоя градушка, нали хвърлят известни бомби в пространството и градушката се отклонява от това място. Един човек може да концентрира своята мисъл и да хвърли мисловни бомби, и градушката пак ще се отклони. Онзи с едно пушкало ще хвърли няколко бомби горе и те като се пукат, отклоняват градушката. Ум е това. Но ти нямаш никакво пушкало, какво ще правиш? Ако не знаеш как да му говориш, ще те очука хубаво. Нали си спомняте, веднъж слизахме от Витоша, всички горе ни чука град. Тогава на града можеше да му се каже и да престане. Ако не знаеш езика на Природата, ще те чука.

Не само това, но всички нещастия и неприятности в живота, които имате, се дължат на вашето незнание. Слаб език имате, вие сте като ония деца, които имат високо мнение за себе си. Те минават за даровити деца в училището, майката ги хвали толкова, че стават своенравни. Какво знаят те?! „Много способно дете, всичко е запомнило.“ Всичко помни, ама нищо не знае. Какво мислите, че е паметта? От гледището, от което аз я разглеждам, паметта е един чувал – ще го вземеш на гърба си, ще го носиш. Това знание трябва да се тури в действие. Ти знаеш нещо, може да кажеш кога е създаден светът. „Помниш ли това?“ „Помня, датира от осем хиляди години. После помня датите на новите изследвания, какви са изчисленията на математиците, какво е разстоянието оттук до Сатурн, до Юпитер, или какви са новите теории по химия, физика.“ Тия неща са хубави, но в сравнение с онова, което ни е потребно в живота, това знание още не ни ползва.

Ще ви дам един анекдот. В старо време, в християнската епоха, на един събор присъствал и един светия, който казал, че нищо не знае и не разбира, а знае само едно нещо. Там спорели за света Троица. Той казва, че нищо друго не разбира, само едно нещо знае, но го знае добре. Взема една тухла, стиска я: отгоре излиза огън, а отдолу – вода, а в ръцете му останал огън. Питам: измежду всичките философи, които са говорили, и този, който е стискал тухлата, кой има знание сега? Всички просветени хора могат ли да запалят огън като този светия?

Сега ще ви наведе на следното: всичките спънки в живота произтичат от факта, че ние не разбираме стойността на думите, които говорим. Един цигулар за една година може да стане талантлив, не ти трябват 15–20 години да търкаш по десет часа на ден. Това е хубаво, отлично, но ти този труд може да го съкратиш на една година, ала трябва да знаеш как. Сега не искам да ви направя за една година талантливи, да ви кажа как може да стане това, но говоря за едно поощрение – да се събуди във вас желание да изучавате новия език или смисъла на думите.

Когато говориш, никога не оставяй в ума си една дума да има две значения. Казваш: „Ще се науча да пея“, но в ума си държиш мисълта: „Я се науча, я не“. Казваш: „Ще се науча да свиря“, но в ума си държиш мисълта: „Я се науча, я не“. Казваш: „Ще стана талантлив“, но мислиш: „Я стана, я не“. „Ама ще забогатеея“, а мислиш: „Я стана, я не“. После казваш: „Както Господ даде“. Това е двусмислен език. Искай малко, но думите да имат едно значение. Кажи: „Ще стана утре в четири часа“. Като дойде времето, не закъснявай нито секунда. Като дойде часът, веднага хвърли юргана и стани. Сега се събудиш, почесваш се за врата, за тила – смешна работа. Като дойде мисълта за ставане, хвърли юргана и стани, облечи се. Отвън е студено – всичко туй да не те смущава. Че юрганът е тънък, че студът е неприятен, нищо да не те смущава – стани точно в четири часа. Разбиране трябва. Какво ще стане, че нямаш настроение?

Природата обича точността. Там, дето няма точност, нищо не става. Точност до секунда, до половин секунда,

до една десета, една хилядна, една милионна от секундата, до една стомилионна – вече много мъчно се долавят тия сили. Светлината за една секунда изминава 300 хиляди километра. Един човек за колко време ще изходи това, което светлината изминава за една секунда? Ако той пътува по 60 километра на ден, колко дни ще му вземе да измине това разстояние? Колко години му трябва, за да изходи 300 хиляди километра? Какъв интензивен живот е това, какво разбиране на светлината! Зад светлината съществата какво съзнание имат, за да се движат с такава бързина!

Казвам: и не само това, ти можеш да направиш един опит. Ще кажеш: „Днес ми трябва сто лева и трябва да ги имам до десет часа. И ще ги имам“. Като кажеш, точно в десет часа ще имаш сто лева. Но ще ми ги дадат в десет часа и пет минути и десет секунди. Ако не се съмняваш, парите ще дойдат. Сега вие искате да знаете по кой начин ще дойдат? То не е ваша работа – ти само ще бутнеш онзи бутон. Как палите вашите лампи? Ти натиснеш бутона и светва. Как става това, не е ваша работа: ти ще бутнеш и ще потече. Жаден си: бутнеш го, та стане. Сто, двеста, четиристотин лева – това ще свърши работа. Това, което искаш, става. За всеки, който бута, става; за всеки, който не бута, не става. Ще бутнеш и като бутнеш, ще стане. Всяка дума в съзнанието – това е като бутон; всяка дума трябва да знаеш как да я бутнеш. Ако знаеш как да я бутнеш, ще имаш един резултат завършен; ако не знаеш как да буташ, ще имаш един незавършен резултат.

Засега всинца какви резултати имате? Вие мислите, че имате какви ли не знания; мислите от какво аристократическо произхождение сте, че Господ ви е направил, че това, че онова. Че ако Господ ви е направил, за какво ви е направил? Говедата е направил, за да помагат на хората. Питам сега: кой е по-умен, говедото или човекът? *(Човекът, който впряга, е по-умен, говедата са по-глупави, затова служат.)* Съгласен съм. Ще ви приведа един пример. Вие сте завършили два факултета, вземат ви войник, военна служба изпълнявате. Един взводен има, който никак не е свършил училище и ви командва: „Наляво, на-

дясно“ – и вие се обръщате. Питам: кой е по-умен – който заповядва или вие, който изгълнявате неговата воля? Кой е по-умен, ефрейторът или вие? В дадения случай ще си призная, че не съм толкова учен; той е по-учен от мене, макар че аз съм свършил университет.

Ние казваме, че сме по-умни. В някои случаи тия животни, които впрягат и товарят, са по-умни. По-умни са, понеже имат по-голяма сила; по-умни и по-благородни са, понеже казват: „Ще услужим на теб безплатно“. Умът на животното му стига, за да каже: „Няма какво да спорим“. Това е достатъчно силно. Някои мислят, че тези животни са глупави. Тия животни, които служат на вас, в това състояние на Земята са такива, но в своя свят, от който слизат, те седят много по-високо, интелигентни са. Те имат знание като на ангелите. Че му е заповядвал един ефрейтор, нищо не значи.

Ще ви приведа друг пример, това е до схващането. В американската история има два примера за благородство. Мисля, че единият се е случил в Бостън. Един голям богатш си купил голям куркой за един празник, на който се събират да ядат. Богатият купил куркоя и търси някой да му го занесе вкъщи. Минава президентът, ако не се лъжа, Линкълн, и го пита какво има. „Търся някой да ми носи куркоя.“ Президентът взема куркоя и онзи тръгва напред, а президентът отподире, донася го до къщата. Богатият иска да му плати и му дава половин долар: „Да не би да искаш повече?“. Онзи си изважда картичката и му я подава; казва: „Нямам нужда от пари, приятелю, запознахме се“.

Вторият пример е пак с президент, той бил Вашингтон, главнокомандващият на армията. Един ден той минава и вижда един взводен и 39 души войници да носят една гредата. Президентът пита взводния: „Защо не помогнете?“ „Аз съм взводен, турен съм само да заповядам“. Вашингтон отива, слага рамото си под гредата и помага да я вдигнат. Той пак изважда картичката си и му казва, че е главнокомандващият. Президентът може да си сложи рамото, взводният не може. Всинца вие сте взводни, аз да ви кажа. Бих желал да имате характера на Линкълн и на

Вашингтон, а не характера на този богаташ, който търси някой да му носи куркоя, и на взводния, който не иска да си сложи рамото под гредата и да помогне. Докато имате тия идеи, все на това положение ще бъдете и няма да имате постижения.

Казвам сега: езикът е мъчна работа, никак не е лесна. За да произнесеш една дума, се изисква голямо вътрешно спокойствие на духа. Онова, което произнасяш, не трябва да произведе смущение. Та казваш: „Тогава трябва да хиляда лева. Ами ако не дойдат?“. Не трябва да разваляш нещата, защото тогава ти не живееш в един разумен свят. Казвам: ако вие сега сте цар и турите подписа си, от банката хиляда лева няма ли да ви дадат; и десет хиляди, и един милион няма ли да ви дадат? Ако вие в дадения случай живеете в един разумен свят и казвате, че сте създадени от Бога, значи от Бога сте създадени. И ако действате съобразно с Божия закон, няма ли да ви дадат, ако поискате хиляда лева? Ще ви дадат, щом като живеете в един разумен свят.

Ще искате разумно, ни най-малко няма да злоупотребявате и да излезете от разумния порядък на нещата. Казвам: щом сте в един порядък на хората, всяка една дума си има вътрешен смисъл. Ако няма раздвоение на вашето съзнание, много от нещастията, които имате, ще изчезнат. Може в един ден, в една седмица, в една година, в две, три или четири да изчезнат. Вие седите и казвате: „Какво ще бъде нашето бъдеще?“. Каквото мислите, каквото чувствате, както постъпвате, такова ще бъде и вашето бъдеще.

Сега може да кажете, че човек е възможно да бъде много учен. Не, той трябва да има самосъзнание, най-първо да направи онова, което е възможно, да направи най-малката възможност. Според вас коя е най-малката възможност, от кое трябва да започнете? Един музикант откъде трябва да започне? Какъв е законът за поставянето на струните на цигулката? Те са нагласени на квинти. Има три тона, числото четири е разликата. Сега какви са били съображенията на онези, които са направили цигулката, защо са сло-

жили струните на квинти. Съвременните философи имат известни съображения. В съвременната наука има една изкуствена страна – когато ни представят тоновете, ние влизаме в един ограничен свят. Учените изучават само количествено трептенията на тоновете, още не ги изучават органически, а също и силите, които съдържат вътре. Количествено те схващат правилния тон. Я ми дайте тона *до*. Всеки човек има по един камертон. Вземи тона: нищо не значи, че си го взел половин тон по-ниско или по-високо. (*Учителя изпя „сол, ла, си, до“.*) Вземете сега *фа* диес.

В езика, с който хората си служат, думите са определени. Сега изучават количествено езика, те не изучават качествено думите. Никой не държи сметка за онези думи, които изговаря. Христос казва: „За всяка празна дума ще дадете ответ в съдния ден“. Нямате право да свирите каквото искате, нямате право да говорите каквото искате, нямате право да постъпвате както искате – всяко нещо трябва да бъде разумно. Свободен си и можеш да кажеш каквото искаш, можеш да кажеш хиляда думи, но ще носиш лошите последствия. Много цигулари, като свирят, си създават своето нещастие. Те свирят шлагери. Няма право да свирят шлагери, никакви шлагери да не се свирят, защото Природата не търпи шлагери. Тя има толкова дисонанси, че трябва да ги поправа. Ти дисонансите ще трябва да ги поправяш.

Сега аз искам да ви наведе на свободна мисъл, ни най-малко не искам да кажа, че това е криво, онова е криво. Този живот е добър; от този живот по-добър няма. Но този живот го наричам неразбран живот – ние сме в неразбрания живот на Природата. Все търсим причините въвн от нас, всеки казва: „Лош е светът. Не свирят хубаво“. То е така: че е лош светът, лош е, но в какво седи лошавината? Ние живеем в един неразбран свят, защото вземаме повече, а даваме по-малко – няма правилна обмяна. Не трябва да сме скържави: свири ли ти човекът, плати му; плати толкова, колкото струва пеенето. Ако на мене добре ми свирят, оценявам това за сто лева. Ако са двама, трима, четирима, петима, десет души – тогава хиляда лева. Колкото повече

души са, повече струва свиренето. Като мине някой и пее, казвам: „Сто лева, толкова оценявам твоето пеење“. Музикантите като свирят количествено, колкото схващам, толкова плащам. Той иска да му платя за цялата музика. Ако са сто души, по сто лева, десет хиляди лева. Ако дойдат двадесет души, тогава – две хиляди лева. Колкото повече хора са, толкова повече се плаща.

Музиката не е ограничена, тя много струва, но всеки колкото я оценява, толкова да плати. Аз нямам право да свиря някому, та той да ми даде две хиляди лева, десет хиляди лева: ще ми плати толкова, за колкото е разбрал. Той не може да не ми плати. Ако идете при един, който е болен и има ревматизъм, като му свирите и оздравее, веднага човекът ще ви даде 50–60 лева. Ако свиреха двама или трима музиканти, като свирят, ще им даде 150 лева. Вие седите всички и сте недоволни от този живот, който имате. Какъв е изходният път? Казваш: „Лош е този свят“. Значи тогава всички хора, между които живеете, и те не разбират живота, и ти не го разбираш, а всички минавате за учени. Казвате: „Човек така не трябва да мисли“. Как трябва да мисли? „Така не трябва да постъпва!“ Как трябва да постъпва? „Ние трябва да свирим.“ Как трябва да свирим? Онзи, който разбира, ще свири по един начин, който не разбира, ще свири по друг начин. Можеш да свириш, а някой казва: „Млъкни, стига си търкал тази цигулка“. Някой свири на пианото, другият прави *тан-тун*.

Ще ви приведа анекдот за един българин в Русия. Един български студент учи за изпит. Та в къщата, в която живее, има ученичка от консерваторията. Тя по цял ден свири и студентът не може да се занимава. Той се чуди какво да прави. Мисля, че това станало в Киев. Друг един българин казва: „Тая работа е лесна“. Един ден той идва с гайдата, че като я надува, започва свири. Хазияката му казва: „Излезте от къщата ми, не ви искам парите“.

Тази певица снощи, и тя пъ според своето разбиране. Аз ако имам нейното разбиране, не бих пял по-хубаво. Тя взема количествено тоновете, но този тон няма мекота. Някой като свири, като вземе цигулката, колебае се, страх

го е. Обикновено насаме някои свирят по-хубаво, от другите се смущават: те ще те критикуват малко, че не можеш да свириш. Ами че говорят, това е пеене. Ако ти не можеш да говориш така хубаво, мислено трябва да се говори. Или всяка една работа, която започваш, трябва да бъде направена мислено. Сега и аз ще ви свиря. Някой път за музиката има схващане, че е забавление; класическата музика е забавление. Знаете какво значи забавление. В най-добрия смисъл – забавляваш някого. Забавление е, но идейното свирене е друго, защото след като изсвириш класическата музика, би произвел ефект. Аз като изляза, съвсем другояче ще мисля.

Мен ми разправяше един познат как Камила Русо, ученичка на Паганини, свирила *Сънят на живота*. Той казва: „В този момент, когато свиреше, бях готов да се примиря с целия свят“. И после: „Такова настроение създаде!“. Някои свирят – никакво настроение, никакво решение не създават. Пееш, пееш – пак си на същото място. Това е обикновеният живот. Ние говорим, но това е обикновеният живот: „Това да направим, онова да направим“, а всичко, какво Бог иска, не виждаме. „Ама да се обичаме“ – и остават пак същите. На другия ден пак: „Да се обичаме“. Някои хора се съберат, и гледам – от толкова години не са прогресирали... Нещо извратено, нещо стеснено има в тях, няма така свободно да попеят. Да чукаш пипер в чутурата, значи всичките хора да кихат наоколо.

Аз не искам да критикувам, защото всинца ще кихате; не искам пипер в чутурата, защото всинца ще кихате. Целта ми е да се обясни схващането за музиката. Всеки от вас има дарби. В музикално отношение няма двама души, които да имат еднакви схващания за музиката, които да имат еднакви дарби. Няма двама души, които да живеят еднакво: всеки човек ще свири и ще пее така, както може да приложи. Радвай се на другите хора, както пеят. Те може да се намират при неблагоприятни условия. Когато сте при благоприятни условия, вие пеете хубаво, когато сте при неблагоприятни условия, не пеете хубаво. Някой път имаш депресия – на другите не можеш да свириш. Тогава мускулите се свиват, пръстите не вземат тоновете,

не мислиш – депресия на мислите има. Или някой път си направил някоя постъпка и тя ти пречатства. Дай свобода на мислите си. Чисти мисли, чисти желания, чисти постъпки! Дай им свобода, да няма нищо да те смущава.

(Учителя пее „сол“.) Сега казвате: „Той взема криво тона“. Може да направите един опит със себе си. Не вземаш тона, но като ти покажат една английска лира, как само ще го вземеш; ако ти дадат 4, 5, 10 английски лири, все ще има известно трептение вече. Като гледа човек тия английски лири, сърцето му започва да трепери. Хайде един да изпее тона, ще му дам десет английски лири. Сега вие не можете да го изпее, понеже не вярвате в това, което казвам. Казвате: „Учителя сега ме изпитва“ – и не можете да го изпее. Аз, преди да кажа това на едного от вас, зная какво мисли. Щом кажа, ти трябва да ми повярваш. Природата и тя казва, но щом ти не повярваш, и тя се оттегля, нищо не дава. Казвам: „Ще ти дам десет английски“. Щом той се колебае, нищо не давам.

Човек трябва да повярва в онова, което кажеш. Щом не повярваш, свършено е вече. Природата казва: „Давам десет английски лири“. Ти се колебаеш – тя веднага отменя нещо; следния път друго отменя. Като отмени нещо, много време се минава. След като го отмени, може да мине една минута, час, два, три... Тогава законът е такъв: при всяко подбуждение, което имате, не се колебайте. Някой път вие имате известни подбуждения да направите нещо, но отлагате, казвате: „Няма да го направя“. Щом ти се вдъхновиш от нещо, направи го: за предпочитане е да го направиш, отколкото да го отложиш.

Сега вие все отлагате, отлагате... И вече има безброй неща, които сте отложили. Като погледнеш: това си отложил, онова си отложил – и мислиш, че някога ще имаш благоприятни условия. От тези по-благоприятни условия не могат да се дадат на човека. Ако ви дадат бъдещите условия, какво ще направите? Да кажем, ако сега ви дадат най-хубавата цигулка, какво ще направите с нея? Имате най-хубавата цигулка, която има цена десет милиона или двайсет милиона. Един гениален музикант с една

обикновена цигулка ще изкара 20 пъти повече. Онези, които не са се упражнявали, и най-хубавото да им дадеш, не могат да го използват.

Парите ходят само при онези, които мислят, защото имат едно сърце, в което ангелите живеят. Казват: „На нас не ни трябват богатства“. Христос казва: „Събирайте богатства, които нито крадец може да ги вземе, нито молец може да ги разяде“. Не събирайте тук, дето могат да ви оберат. Вие казвате: „Обраха ме, всичко отиде“. Тури богатството си там, дето не могат да те оберат. Човек трябва да има злато. И богатството зависи от златото, което е в неговата мисъл, от златото в неговите чувства, от златото в неговия организъм – оттам зависи богатството. Ако вътре няма злато, законът е същият. Тая храна те ползва, от която можеш да извадиш потребната сила – тя е полезна. Може да имаш пълен хамбар, но ако имаш развален стомах, какво те ползва това?

Тогава да вземем два тона: *до, ми и си, ре*. (Всички пяхме „до, ми, си, ре“, после „сол“ и т.н. Учителя свири и пее: „Добре мисли“.) Тук има един дисонанс. Какво трябва да турим вместо „добре мисли“? (*Право мисли.*) „Добре“ е качество. „Мисли, право мисли!“

Ставай рано, когато зората се пуква! Ставай рано, когато зората идва и Слънцето изгрява. На кревата то да не те завари, под юргана. Защото всичките нещастия в света стават под юргана. Падне някой камък на гърба ти – под юргана си. Стане някоя работа неуместна – под юргана си. Затиснат си – Природата те туря на кревата да учиш изкуството как да преодоляваш мъчнотиите, как да се зави-ваш с юргана и да знаеш как да манипулираш. Всичките мъчнотии трябва да ти бъдат като юрган, за да се зави-ваш. Затова имаш юрган. Ангелите нямат юргани. Ще бъде смешно един ангел да спи под юрган и да се зави-ва. Ама вие дотогава, докато сте под юргана, това е наука. Щом свършите това учение, вече няма да има юргани. Казва някой: „Моят юрган се е протрил, овехтял е“. Бих желал да имате нови юргани, копринени, но трябва да научите урока как да манипулирате с юргана.

(Учителя пее: „Ставай рано, когато Слънцето изгрява, не чакай Слънцето да ти се заканва, не чакай Слънцето да те вдига. Не чакай Слънцето да ти се заканва – то няма такъв обичай, да се заканва“. Учителя пее: „Ставай рано, не се потривай. Ставай рано, шапката си добре отривай. Ставай рано, уроците си добре учи“.) Тук има един дисонанс. (Учителя пее: „Ставай рано, уроците си добре учи“.) Ха, тук има погрешка, как да я изправим? (Учителя пее: „Ставай рано, уроците си добре учи“.) Сега сме по-близо до правилното пеене. Има един, на когото трябва да му пеем. Той е аристократ и като пееш, разбира. Ще му кажеш така: (Учителя пее: „О, господарю, на който толкова години съм добре служил, днес ти ще ме чуеш и ще ме разбереш. Искам с тебе да си поговоря. Думите ми трябва да разбереши, да не би да стане някоя случка, криво да ме разбереш“.)

Като станеш, трябва да пееш вътрешно. Ако той не разбира, ти нему ще пееш. Щом пеете, всичко ще върви. Той като ви разбира, всичко върви. Щом не пееш, недоволен си, болен си – какво ли не става. Щом се примириш с него, всичко става. Сега ще живееш и ще пееш, както разбираш. (Учителя пее: „О, господарю!“.) Ако ти имаш един господар, когото обичаш, как ще му го изпееш? Господар е женска форма в Природата: тази форма е от женските, това не е мъжка форма. Г-то е майката, Бог е силен – Той е, Който носи товара на света. При г-то товарът е турен отпред, за да мислиш как да го носиш. Това са знаци.

Силата на един музикант в какво седи? Някой път ние засягаме силата на знанието. Умът ни може да се подобри само при едно добро разположение. Всякога трябва да имаме светли мисли. Тия думи, които употребяваме, трябва да са еднозначещи, да вярваме в тях. Във всяка една дума да има онова, което искаш да постигнеш – трябва да избираш думи, в които да вярваш. После никога не предприемай нещо, в което можеш да се съблазниш, сам да се обезсърчиш. Избирай нещата, които можеш да постигнеш. След като ги постигнеш, може да се роди обратна реакция в тебе. Пееш, не си доволен. Бъди доволен от онова,

което в даден случай правиш. Не съжaliaвай, че си направил една постъпка; не съжaliaвай, че правиш нещо: в следния момент ще направиш по-хубаво. В дадения момент имай предвид следния момент, гледай да е по-хубаво. Аз съм пъл вътрешно. Направеното е направено: в следния момент имай всякога предвид да се направи по-хубаво.

Сега как беше песента? (*Приятен е животът със светлината.*) Изпейте я. (*Всички изпяхме тази песен няколко пъти.*) Всичката мъчнотия на тази песен е на *-ната*. Всички онези области в пеенето са съединителни. При всяко противоречие, щом имате завършена форма, нищо не можете да направите. В музиката ако имате завършени форми, нищо не можете да направите. На Земята една форма за да прогресира, не трябва да бъде завършена.

Снощи на концерта имаше един пасаж, също като на една от нашите песни. Мотивът го има, но няма разрешение. Не всеки мотив в съвременната и в класическата музика има разрешение. В сегашната музика няма завършени форми. Например вие считате, че трябва да се завърши там, отдето е започнала. Ни най-малко не трябва да се завърши на същото място. Защото ако се качваме нагоре – оттам, отдето сме започнали – ще завършим малко по-нагоре. Но ако слизаме надолу – оттам, отдето сме започнали – ще свършим по-долу. По-горе и по-долу – това е посока на музиката във възходяща или в низходяща степен. Но всякога един пасаж в музиката трябва да дава мястото на следния пасаж, който следва. Пасажът, който снощи приличаше на нашата песен, е от песента *При всичките условия на живота*. Там имаше един пасаж, който прилича на него. Те го повтаряха няколко пъти.

А пък в живота не само трябва да почнеш добре, но трябва и да завършиш някъде. Да кажем, ти произнасяш думите *обичам ви*. Музикално как ще го кажете, как ще го изпее – не лично, но в безлична форма? Няма в безлична форма, но във форма, в която да няма две мнения. „Аз – казва някой, – обичам себе си. Обичам мене си. Има някого, когото обичам. Понеже се проектирам на екрана, мене си обичам; понеже го виждам отвън, и него обичам.“

Това е закон. Ако така разбираш, то е право. Ако мислиш, че обичаш някой човек, това е неразбрана работа. Как ще го обичаш, какво ще му обичаш? Очите може ли да се обичат? Как ще се обича лицето? То не може да се обича. В какво седи обичта, в даден случай обичта в какво седи? В закона на обичта дава ли се, или се взема? (*И се дава, и се взема, обмяна има.*) Обмяната е правилна. „Обичам те“ – значи да те виждам всякога в мене и вън от мене. Сега на вас аз бих го изпял така. (*Учителя пее: „Обичам те.“*) Малко е църковно, нали? Как ще бъде нецърковно? „Обичам те“. Как ще бъде нецърковно „обичам те“?

Всяка дума трябва да има съдържание. Обръщайте внимание на съдържанието на думите, не се заблуждавайте с онова, което имате. Дотогава, докогато си недоволен в себе си, ти не разбираш съдържанието на думите. Недоволен си, защото ти е криво разбирането на живота. Нито един от вас не е изпълнил онова, което Природата иска от него. От какво ще бъдеш доволен? Можеш да бъдеш доволен от онова, което си направил. Ако аз мога да помогна на целия свят, ще бъда ли недоволен от себе си? Аз много работи искам от света. Кое е прочутото дело, което сте направили досега, какво сте направили? Един ангел, като слезе на Земята за един ден отгоре, най-малко на един милион ще помогне. Вие на колко хора може да помогнете?

Един ангел, след като направи доброто на един милион хора, той счита, че е направил едно малко добро, че е дал стотина лева назаем някъде. Например вие имате доста дарби. Може да се спрете някъде, да изпеете една песен. Дали ще се спрат хората да ви слушат? Спрете се и само за опит изпейте някои песни, и вижте колко души ще се спрат да ви слушат. Спрете се на три-четири места и пейте – да видите колко хора ще се спрат да ви слушат. После ще имате ясна представа доколко вие сте даровити. Казва някой: „Какво си се спрял да кряскаш?“. Щом пееш хубаво, после ти кажат, че си доста даровит, та да идеш в музикално училище – глас имаш, хората разбират, талант имаш.

Казвам: най-първо трябва да имате ясна представа за силата на думите; и не употребявайте думи, които не са

намясто. Вие сега искате да ми кажете, че ме обичате. Ако искате сега да ми покажете, че ме обичате, свършена работа е това. Казва някой: „Аз го обичам“. Че смисълът на живота е в обичта: ти обичаш – живееш; не обичаш – умираш. Казва друг: „Аз не искам да обичам“. Ще умреш. „Искам да обичам.“ Ще живееш. Тогава какво искаш повече? Щом искаш повече, то е от лукаваго. Щом обичаш, равноценното на обичта го имаш – повече е от лукаваго. Казвате: „Аз го обичам“. Че ти щом го обичаш, вършиш Волята Божия; щом не го обичаш, не вършиш Волята Божия. Радвай се, че вършиш Волята Божия – на Него ще служиш. Ти се радвай, че вършиш Волята Божия, обичай го – нищо повече! Защо го обичаш? За да вършиш Волята Божия. Това е правото разбиране, а вие разбирате това, което не е.

Не само вие, но навсякъде, където и да идете днес в света – и в Америка, и в Англия – навсякъде хората търсят да ги обичат. После търсят една заплата от няколко хиляди. Пък ти, като обичаш, ще имаш. Другите неща са лихва, отпосле ще дойдат. При човек, който обича, след време ще дойде тринайсетата заплата. После у вас се заражда ревност. Какво е ревността? Едно състезание между хората. Големите цигулари може да се ревнуват, че единият свири по-хубаво; двама учени може да се ревнуват, две майки може да се ревнуват – навсякъде има ревност. Оставям ви сега да разсъждавате върху думите *обичам ви* – да видим какво ще разберете. Постоянно повтаряте: „Обичам ви“, а най-после не знаете кого да обичате. Всички търсите да обичате някого в света: ако досега не сте обичали, че отсега нататък...

Ако досега не сте го намерили, не че не сте могли да го намерите, но вие се съмнявате – всичко седи във вашето съмнение вътре. Вие не сте доволни, погрешката е там. Нито един от вас не е доволен от онзи живот, който сега имате, нито един не е доволен от ума, който има, от сърцето, което има – от нищо не сте доволни, което имате сега. Какво очаквате за себе си? Вие имате чужда представа. Виждате някой човек и казвате: „Той е щастлив“. Ни най-

малко не е щастлив – той е като вас. Онова, което имате, обичайте го, а за в бъдеще ще ви се даде нещо повече. Ако вие не можете да обичате Бога за онова, което сега ви е дал, как ще Го обичате за в бъдеще. Когато ви даде повече, тогава ли ще Го обичате? И сега ви е дал повече, отколкото заслужавате. Вие се извинявате, че не сте достатъчно силни, че не сте умни, не сте добри. Това са посторонни работи, те са човешки работи – много погрешна идея е това.

Да обичам Бога! След като отворя очите си, гледам онова, което Той е направил – аз сега Го обичам. След като отворя ушите си, чувам новите работи – аз Го обичам. Като тръгна по земята и се радвам, че мога да ходя, аз Го обичам. Като започна да работя и се радвам на работата, аз Го обичам. Дали работя, дали ходя, дали слушам, дали гледам, аз Го обичам. И като ям сладко, пак Го обичам. Щом съм доволен от яденето, обичам Го; щом не съм доволен от яденето, не Го обичам. Това е вътрешно разбиране на живота: да бъде човек доволен. Пита някой: „Как мога да бъда доволен?“. Да кажем, ти си направил като този президент, носиш куркоя на един богат човек, а той ти даде 12 лева. Вие ще ги хвърлите на земята. Занесете му го и дайте картичката си! Тогава ще кажеш: „Това е в мене една черта: аз нося и без пари – и съм доволен“. Защото ако нищо не ви плати, пак ще бъдете доволни. Но ето как е, аз ще му кажа така: „Ще ми платиш толкова, колкото струва куркоят, толкова за носенето ще ми платиш. Един куркой колко струва?“ „150 лева.“ „150 лева и за носенето“. Десет лева ако струва – десет лева за носенето; един лев ако струва – един лев за носенето.

Според мене ако ти нося един нотен лист, той струва три лева – и за носенето три лева ще искам. Ако пренеса един нотен лист, няма да искам повече от три лева. Ако онзи каже: „Много е“, тогава – даром. Или толкова, колкото струва, или даром – нищо повече. Даром да нося или три лева да взема, за мене е все едно и също нещо – една мярка е това. Никога не искам един човек да ти плати повече, отколкото предметът струва. Щом не иска да ти плати, тогава от тебе – даром. Свириш някому или пееш

– колко трябва да ти плати? Колко струва едно пеене? Някой ме кара да му пея – значи той ме кара да му нося куркоя. Представете си, че пее една първокласна певица, колко трябва да ѝ се заплати? Тя не се пазари – дойде при мене и започне да пее. Кажете ми, колко трябва да ѝ платя? Колко трябва да ѝ платя в дадения случай, та да бъде доволна тя? Ако пътува от странство, ще ѝ кажа: „Колко ти струва билета за идване и връщане?“. Ще питам за хотел колко ѝ трябва, после – джоб параса да има. Колко трябва да ѝ платя? Ако иде от Париж и пътува в първа класа, колко струва един билет за първа класа от Париж дотук? Пет хиляди лева. И пет хиляди лева за връщане – десет, за хотел – две хиляди, и джоб параса – осем хиляди. Всичко – двадесет хиляди. Това е вече за една първокласна певица. Ако един от вас пее, колко трябва да му се плати?

В Природата има един правилен начин за плащане – за в бъдеще трябва да го изучавате. Мислите, че ако дам 20 хиляди, е много. Не е много – това е едно угощение на един американски богаташ. Американците, които имат много пари, 20 хиляди за един обед дават. Че съм дал на една певица 20 хиляди, това е един американски обед, един обед на един милионер. Че сега милионерите толкова плащат за един обед, повече от 20 хиляди не плащат. Но да оставим това.

Всякога преценявайте думите. Вярвайте в това, което говорите, научете се да вярвате. Коригирайте вашата вяра. Всяко нещо, което кажете и не вярвате в него, е едно прегрешение. Сега ако кажа на едного от вас да изпее една песен за 20 хиляди лева, може ли да изпее? Не вземайте това в буквален смисъл. Ако вие идете някъде с това убеждение, 20-те хиляди ще ги имате. Дали този, на когото пеете, ще ви ги даде, или друг, но него ден вие ще имате 20 хиляди лева. Нищо повече.

Тайна молитва

14. лекция, 27 декември 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ДВАТА ВИДА ПЕЕНЕ

Отче наши

Каква беше основната мисъл на миналата лекция?

Човек по някой път е зает с малките работи, които пречат да научи големите работи. Малките работи по някой път пречат да види големите. Един прост пример. Може някой път нещо да е толкова близо до очите ви, че да не виждате нищо пред себе си. Да кажем, че може да се запитате: как е възможно едно ваше желание – нещо конкретно, защото желанията на човека са материални – как може то да е толкова близо в съзнанието на човека, че той да не вижда надалече. Виждаш предмета, но не виждаш какво има над него.

По някой път вие трябва да се наблюдавате, за да видите колко е особен човекът – като психическо същество той е много особен. Вие по някой път сте двойствени и тройствени в своите прояви. Едно същество има във вас, което се гневи, иска да ви направи пакост, иска да счупи нещо, да запали света; да покаже на всичките хора, да ги изпоплаши. Друго същество във вас казва: „Недей, чакай, не бързай да правиш това нещо“. Борят се те вътре.

Някой път човек казва: „Знаеш ли аз какво мога да направя?“. Той може много работи да направи. Човекът може да запали цялата Земя. Възможно ли е? Не е мъчно да запалиш цялата Земя, да я изгориш. Ако цялата Земя беше направена от сухи дърва, като запалиш една кибритена клечка, и можеш да запалиш цялата Земя. Отиде, ще запалиш света – и като го запалиш, хич няма да мислиш за последствията. Казва някой: „Каквото ще да става“. После той може да бяга, но казва: „Да става каквото ще“. Той не мисли, а прави изключение за себе си: другите хора ги туря вън, а за себе си прави изключение. Казва: „Мене не ме засяга“, пък него ще го засегне най-първо. Или някой

път той иска да даде голяма тежест на себе си вътре – така удари върху масата с ръката, че тя го заболи. Той мисли, като удря: „Знаеш ли какво мога да направя?“. Но като удари, рече: „Ех, много боли“. Защото всяка мисъл, която може да се проектира във вас, ще ви засегне. Проявите на психическия свят са малко особени.

Вие имате понятие за количествените числа. Едно психическо число има малко по-други свойства. Ако направиш капан с едно психическо число, ти сам ще паднеш в капана. Пръв ще отидеш в капана ти, който си го поставил. Казвате: „Как може така?“. Мисля, в Казанлъшко било, явила се мечка. Един направил мечи капан и казва: „Ще хвана тази мечка, дето яде; телета и волове тя ми открадна“. Турил капана, дето мечката минава. На другия ден неговото магаре се хванало в капана. Той иде отдалеч и казва: „Хванала се е мечката, сега ще ѝ кажа“. Отива – неговото магаре се хванало.

Във всичките работи вие виждате лошите последствия. Тях ги наричат наследствени черти. Всяко нещо, което направиш – и зло, и добро – се връща при тебе. Това е много хубаво: на всяко нещо, което направиш, ти си първият, който ще опита плода; и доброто, и злото ще опиташ сега. Това няма какво да ви се доказва. Има неща, които и да ви се доказват, остават неразбрани. Какво ще доказваш на един сляп човек, който не вижда, какво е светлината? Ти може теоретически да доказваш трептенията ѝ, но той ще каже: „Не разбирам тия работи“. Той трябва да е виждал тялото, да има едно малко понятие за него – тогава можеш да го доказваш.

Известни духовни неща не можете да ги разберете, ако нямате опитност. Онова, което ще ви разправам, трябва да сте го опитали, да имате едно малко, микроскопическо понятие за него. Ако нямате, това е привидно, хич не го бутайте. Ако го буташ, опасна работа е. Духовния свят ако го буташ, ще си намериш цяла беля. Всяко място, дето бутнеш – взрив. Става взрив като при някои химически вещества – като бутнеш, отиде. Там като отидеш, навсякъде е написано: „Не бутай! Не бутай! Не бутай!“. Казват:

„Учи! Учи! Учи!“ . Не бутай, нищо повече. „Защо да не го бутам?“ Не го бутай! Казват: „Учи! Не бутай!“.

Сега от гледището на земния живот питате: „Защо да не бутам?“ . Нали знаете, малките деца като бутат бомби, остават без ръце и без крака. Някое дете намери някоя бомба, човърка я – и отиде. Има малки капсули – като ги бутне, като се запали динамитът, отиват ръцете, откъсват се. Навеждам тия примери, защото искам да ви покажа: вие някой път сте изложени на опасности. Не е хубаво да ви разправям тия опасни работи – тогава ще започнете да се боите от себе си, да се безпокоите. Най-първо духовният свят трябва да се проучи много добре, трябва да се запознаете със законите му.

Има много неща, които са от другия свят. Вие не можете да търпите. Ще търпиш, не бутай – не си туряй крака напред и назад. В този свят имаш право да си слагаш крака напред и да го вземеш назад, но там казват: „Не си туряй крака напред! Защото като го сложиш напред, назад не можеш да го вземеш“. Затуй ще си установен – като сложиш веднъж крака си, отиде. „Ама ще се върна назад.“ Мъчна работа е да се върнеш назад. Затова ще мислиш, като вземеш първата крачка, защото връщане назад няма. Казваш: „Да се върна назад“. Тук, на Земята, можеш да се върнеш, но там не можеш да бягаш. Напред има огън и назад има огън: сто пушки има отпред, а отзад има двеста. Ти ще се намериш в един свят, дето отпред ще те стрелят сто пушки, а отзад – двеста. Следователно ти ще вървиш напред. По-голяма възможност имаш да останеш жив, ако вървиш напред, отколкото ако вървиш назад. Назад има куршуми.

Всички все се окайват, казват: „Направих лоша погрешка, защото връщане назад няма“. Сега на вас ви трябва учение. Трябва да изучавате силите на духовния свят, те носят едно голямо благословение. И онези, които не знаят, като отидат там, много малко ще научат; които не знаят, може много да пострадат. Трябва да се познават силите на духовния свят. Опити там няма. Всеки опит трябва да даде своя резултат, всяко нещо трябва да е добре

обмислено – не можеш да правиш каквото искаш. „Аз съм свободен да правя каквото искам.“ Като правиш каквото искаш, ще се намериш отвън. Вие се чудите: едно същество като Адам, което Бог направи, Той го нарича „чадо Божие“. Адам каза: „Мога да направя това“. Направи го – яде от плода. Много малка погрешка направиха и двамата с Ева, откъснаха една ябълка от дървото – и хайде, вън от училището, вън от рая. После слагат на вратата един ангел да пази, да не ги пуска. Казват им: „Навън!“.

И досега вие седите и плачете навън, всички сте от изпъдените. Не вие сте изпъдени, но вашият баща – за една погрешка. Вие като правите добро, ще можете да влезете в рая. Искате да бъдете щастливи. Как ще бъдете щастливи? Баща ви, който ви е родил, не е бил щастлив, а сега вие, синовете, искате да бъдете щастливи. Баща ви и майка ви са болни, вие искате да бъдете здрави – това е невъзможно. Виждам всички ония хора, които на Земята искат да оправят своя живот по своему. Аз виждам всичките опити на Земята – отваряни са войни, за да се биете за свободата. С хиляди войни са водени с идеята да се освободи човек, но коя война е донесла свобода? Евреите воюваха с онези народи в Ханаанската земя, но те само станаха роби. Ханаанската земя стана обещана заради тях, но като влязоха в тази земя, евреите постоянно имаха най-големите беди. Като влязоха в Ханаанската земя, един цар ги плени – и хайде, във Вавилон ги закара. Персите, римляните ги разпръснаха по целия свят и ги задигнаха от Палестина. Казваха: „Нали Господ ни обеща тази земя?“. Те не разбраха какво нещо е обещание, какво нещо е обетована земя.

Обетованата земя е в човешкия ум – ти трябва да знаеш да живееш с ума си. Човешката мисъл е обетованата земя – всичко трябва да бъде ясно. Казва някой: „Не зная. Че знае ли човек в даден случай какво трябва да прави?“. А не знае ли законите? Няма прегрешение, което човек да не знае. Ето простия пример: ти бутнеш киселината. Можеш да кажеш: „Аз го опитах само, не го знаех“. Още с обонянието можеш да познаеш, че оцетът има киселини. Всяка храна има свой дъх. Казваш: „Няма нищо“, но ти

усещаш този тежък дъх. Казваш: „Чакай да опитам“. Като бутнеш малко с езика, той показва какво е. Като ядеш малко от единия край, езикът казва: „Не пипай тази храна!“ – нищо повече. Нито мирисът е мирис, нито вкусът е вкус, нито последствията са добри. Най-после казваш: „Що ми трябваше?“. Ял си вече, свършено е. Онзи казва: „Сега какво?“. Тогава в духовния свят ти дават рициново масло. Там ще ти го дадат, че нищо няма да остане от това, което си ял, всичко ще се изхвърли навън. След това, като го изхвърлиш, ще те накарат да го изчистиш.

Голямо противоречие в живота е това, дето някой път сте недоволни. Аз като виждам хората, те сега не са доволни от живота, казват: „На мен вече ми дотегна“. За да се освободиш от тези нечистотии, трябва да вземеш рициново масло. Там като го вземеш, може с години да повръщаш – десет, петнадесет, двадесет години. Тъкмо повърнеш, пак чистиш; пак повърнеш, пак чистиш. Казваш: „Дотегна ми този живот“. Сега пък някой е дошъл и не мисли нищо. Той си е намислил да кръшне някъде, да се освободи. Самоубийството например е един начин да излезеш от затвора, понеже тялото е затвор. Той казва: „Да пробия дупка отнякъде, да изляза през тая дупка навън“. Пък в този духовен затвор и капани има. През която и дупка да излезеш, в някой капан ще влезеш. Там е по-лошо, отколкото в затвора: отдето можеш да пробиеш дупка, все един капан е турен. Излезеш от затвора, но влезеш в десет пъти по-лошо място, отколкото в затвора. Затова там пише: „Не излизай от затвора“. Защото ако излезете, десет пъти по-лошо ще бъде.

„Не излизай от затвора.“ „А какво да правя?“ Докато не те пуснат, стой в затвора. Ако ти разбере главата – добре, ако не – ще учиш урока си. Ако не учиш, ще те учи животът. Та тия, големите противоречия, които изяснявам, това е като на децата. Научно като го разберете, ще видите колко трезво трябва да живее човек. Отличен свят е духовният. Има един сят, в който лесно стават работите.

Ти направиш някое петно някъде. И в духовния свят има киселини, които чистят тия петна, но те се прода-

ват само в една аптека. На едно място има една аптека и трябва да платиш много скъпо за тази киселина. Ще дадеш всичкото си имане, каквото имаш, че да останеш без нищо. Този цяр ще очисти всичко, но всичко трябва да дадеш; а не като теб, да вземеш за малко. Като отидеш там, в аптеката, скъпо е лекарството. Затуй човек трябва да бъде много внимателен, защото има лекарство, което само веднъж можеш да вземеш. Това, което наричат в духовния свят разкаяние, то е купуването на този цяр.

Сега някой път хората отиват там, но не им дават цяр. Каквато е цената, такова е лекарството. Ако дадеш всичкото си имане и останеш без пари, лекарството е намясто. Или казано другояче: докато ти не се откажеш, докато не се отречеш да правиш погрешки, не можеш да бъдеш свободен от погрешките. Докато не се откажеш от погрешките, не можеш да бъдеш свободен. Докато не се решиш да правиш добро, не можеш да го придобиеш. Докато не се решиш, докато се колебаеш, не можеш да придобиеш доброто. Без никакво колебание когато си, тогава доброто ще дойде. Ако решиш това, но същевременно има едно малко колебание или раздвояване на съзнанието ти, не можеш да поправиш погрешките, те ще вървят всякога с тебе.

Нали вие искате да бъдете адепти на новото учение? Казвате: „Аз светия няма да бъда“. Всички мислят, че като станат светии, е голямо нещастие. По-голямо нещастие за хората няма от това положение, в което са сега. За хората по-голямо нещастие от сегашното няма, и то благодарение на това, че те правят много работи и не мислят. В тях е отъпяло духовното обоняние. После, духовният вкус в тях е затъпял. Гледам, престъплението се е увеличило, а обонянието се е намалило, вкусът се е намалил, чувствителността за последствията се е увеличила. Сега трябва обратния процес: да се увеличи обонянието, да стане десет пъти по-силно. Вкусът също трябва да стане по-силен, тогава да се намали чувствителността за последствията. Или другояче казано: човек трябва да бъде крайно разумен. Под думата *разумност* ние разбираме всички ония чувства, с които може за опитаме една противоположност

в света, силите, които имаме. Да бъдем така чувствителни, че отдалеч да знаем какви ще бъдат последствията. А някой казва: „Това нещо не е за мен“.

В България само веднъж ми се даде един случай. Минавам покрай едно място, а няколко деца играят, разиграват един голям паток, като мечка го разиграват. Нанизали на един конец царевични зърна, а този паток нагълтал зърната и конца с тях. Децата хванали конца – патокът се изправил горкият, изпъкнали му очите, отворил уста. Децата се смеят наоколо, а той седи така. Минавам аз и казвам на децата: „Какво правите? Учете този паток? Кога ви е станал ученик? Колко пари ще вземете за него, за да го пуснете?“. Казват: „Да му дойде умът, още веднъж да не гълта“. Патокът седи горкият – де да е знаел той. Не вижда, че зърната имат нещо, което ги е скачило, че всяко нещо не е отделно. Тогава може и да се справи някак, но сега не знае как. Патокът не може да си представи как е възможно тия зрънца така да са скачени, че да не може да ги отдели. Той мисли, че като ги нагълта, ще може да ги отдели. Патокът не знае как са свързани.

Хората като направят погрешка, това е житно зрънце: първо, второ – но те не виждат, че има нещо помежду им, което ги свързва. Като направиш десет погрешки, ти си в положението на този паток, не можеш да бъдеш свободен, държи те дяволът. И ти съжаляваш, че си гълтал. Желанието да вкусиш не е лошо, но къде е сега погрешката? В незнанието за последствията на нещата. Сега вие ако сте на мястото на този паток, какво ще направите? Ако на Земята има един живот без съблазни, тъй както живеят хората, какви ще бъдат резултатите? Какъв ще бъде животът без никакви съблазни?

Представете си сега – над моя молив живее едноизмерно същество. Туй същество в този свят ще има едно понятие – че съществува само една права линия, че има едно измерение. Това същество ще подразбира, че може да се движи напред и назад. Други посоки – вляво, вдясно, надолу, нагоре за него не съществуват – такива идеи то няма. Казва: „Тук е един строго определен свят, има две

посоки на движение – напред и назад“. Представете си, че аз съм един маг на този свят. Ако този молив го направя по-дебел, разстоянието на това същество ще се намали. Ако направя молива два пъти по-дебел, понеже неговият свят влиза вътре, нали разстоянието ще се намали? Ако молива го направя два пъти по-дебел, колко ще се скъси дължината? (*Два пъти.*) Това същество ще забележи, че се явява някакво препятствие – светът се е скъсил, условията са се изменили, не са така благоприятни; скъсило се е това пространство.

Представете си, че молива го направя два-три пъти по-тънък. Тогава нали се продължава и разстоянието се увеличава? Най-после ако този молив го направя като конец, той ще стане много дълъг – единият и другият край ще бъдат далеч един от друг. Как ще си обясни това същество, че неговият свят се е продължил? Неговият свят сам по себе си може ли да се продължи? Правата линия, този неизменен свят, има ли в себе си възможност сам по себе си да се продължи? Няма. Защото на другите измерения, на измеренията на широчината, на неговата дебелина като тяло от този материал се дължи разширението на този свят. Това същество мисли, че разширението на света, продължението на този конец зависи от самия конец, когато в самия конец няма тази възможност.

Как мислите, може ли вие да продължите една права линия? Не може, не можете по никой начин да я продължите, тя е установена. Ако можете да я продължите, вие сте в друг свят. Това е по закона на второто измерение; по закона на третото измерение може да го продължите. Правата линия има друга възможност; тя има възможност, но не в едноизмерния свят. Вие мислите, че отсечката е част от правата линия. Във физическия свят може да направите каквато отсечка искате, но в същината на правата линия никаква отсечка не може да направите, защото самата права линия е отсечка. Сега оставям неразбраните работи. Има неща, които са неразбрани.

Сега представете си, че в първата октава вземете един тон, например *до*. След всеки седем тона вие пак имате

до. Да допуснем – първата октава, втората, третата, четвъртата октава вземете, дойдете до петата – не можете да вземете до. Понеже този тон не можете да го вземете, той не съществува ли? В едно пиано този тон съществува – слушате го, но не можете да го вземете. Дойдете до крайния предел на пианото и оттам казвате: „Вече не може“. Мислите ли, че повече тонове не съществуват, отколкото са тези в пианото? Представете си, че зная една клавиатура, която има 25 хиляди тона, един орган или едно пиано с 25 хиляди клавиша. Колко октави ще бъдат те? Значи над 3 хиляди октави ще има. Ако можете да вземете всичките тия тонове, тогава може и на Слънцето да ви слушат, като пеете тук, на Земята, защото ще имате тия къси вълни. В човешкия мозък, както изчисляват, има един орган, има една клавиатура с 25 хиляди клавиша. Сега в музиката има разработени около осем октави. И следователно докъде се чува гласът? Една певица като пее, се чува едва на 2–3 километра. Хайде, осем октави да кажем, се чуват на осем километра. Ако можете да ги изпеете тези осем октави, ще може да се чува гласът ви на осем километра и повече.

Сега вие не знаете какво нещо е мисълта. Когато мислиш върху един предмет и не можеш да го направиш, това не е мисъл. Аз как определям основния тон, аз, който съм се занимавал с философията на музиката. За да вземеш основния тон, ти трябва последователно да вземеш тоновете, които съществуват на тази гама. То не са един и два, това са хиляди. Значи трябва последователно да можеш да вземеш всичките. Не можеш да вземеш основния тон, ако не можеш да вземеш правилно останалите тонове – той е относителен тон.

Сега няма да се спра върху числото 25, защо го вземам. Това е число, което подхожда да обясня известна идея, вътрешния ѝ смисъл. Казва някой: „Аз вземам един тон правилно“. Ти постепенно можеш да вземеш и другите. Ако можеш да вземеш осем октави, ти на ангелите концерт можеш да дадеш и те ще те слушат. Сега във вас се заражда това желание. Каква сила ще бъде то в човека! Пеенето е само метод в човешката мисъл. То е един от методите, за да мислиш правилно.

Музиката е външната страна на човешката мисъл. Ти искаш да направиш нещо. Най-първо ще се опиташ можеш ли да пееш. Да кажем, ти искаш да станеш богат или учен човек – или архитект, или химик, или астроном, или някой гадател. Всяко изкуство, което се заемаш да вършиш, има особена песен. Ако можеш да пееш тази песен, ще можеш да постигнеш успех; ако не можеш да пееш, тази врата ще остане затворена за теб. И в духовния свят ако искаш да отидеш, ще научиш песента. Ако можеш да изпееш песента, ще влезеш; ако не можеш, ще кажеш: „Това не е за мен. Като изпея една песен, ще знаят какво изкуство мога да изуча“.

Това го давам само за изяснение. Вие ще кажете: „Много ограничен свят“. Не, определен е. Можеш да пееш – можеш да го научиш; не можеш да пееш – не можеш да го научиш. Тогава ще кажеш: „Не е за сега“. Сега на Земята всичко става с човек – и всичко става, и нищо не става. Колко гениални музиканти имате? Имате доста гениални музиканти, но музиката е един начин, с който може да си послужите в живота. Индусите, които са проучили този закон, имат известни мантри, известни малки пасажи, в които влиза една група от тонове, особена група от тонове. Той започва да пее – и докато пее, може да мине през най-опасните зверове с тази музика. Нито един звяр не се опитва да му направи нещо. Ако този адепт престане да пее, той веднага ще хвъркне. Тия животни, като слушат песента, приятно им е – минат и заминат. Ако той престане за половин секунда да пее, в тях се явява онова, зверското – и отиде.

Сега съществува не само тази музика... В света има една музика, че и на дявола като пееш, и той става кротък, и той слуша. Дяволът, като пееш, нищо не може да ти направи; като престанеш да пееш, тогава ще те изкушава. Той, като пееш, не те изкушава; щом престанеш да пееш, тогава ще ти тури примката. Ти пееш и той слуша, безопасно е.пей и не бой се! Питам сега: каква песен трябва да пеете там, дето всичките дяволи минават? Като минаваш там, дето мечките дяволи минават, ще пееш мечата песен:

„Ой, мечки, мечки, който през вашето царство минава, всичко научава“.

За всичките животни има песни. В човешкия свят те не могат да говорят, защото там има други трептения, но животните в техния свят имат много елементарен език. Ако на техния език можеш да пееш, разбират, но трябва голямо слизане. Опитвали ли сте да видите: по някой път, много рядко, в животните ще се пробуди трепет, може би за половин секунда или за четвърт от секундата ще се събуди това, човешкото съзнание, и после пак заспиват, не могат да издържат. Едно животно да мисли, както човек мисли, то ще се пръсне. Животните съвсем елементарни работи мислят. Животното, като види човека, казва: „Ето едно по-голямо животно, и то е като мене“. Спиш ли, мърдаш ли, то казва: „И той е като мене“ – мисли, че и човекът е като него. Гледа го и казва: „Мяза на мен“. Животното забелязва, че има разлика, но мисли, че това е външно нещо. Различието е вътре, в строежа на човека. Туй, което човек мисли, на животното и наум не му е идвало, насън не му е идвало. И хиляди години да живеят животните, едва ли ще могат да разберат човека.

Сега да се върнем към съществените работи. Казвате: „Знаете ли какво нещо е хубавото? Знаете ли колко хубави неща има?“. Все-таки трябва да имате това понятие за хубавото. Казвате: „Той е ангел, светло е лицето му. Дрехата му е бяла като сняг – трябва да има някаква идея“. Ама хубостта на един ангел не седи само в мощната светлина и във външната страна, в бялата дреха. Красотата на един ангел не седи в бялата дреха и в светлината. В ангела има нещо по-дълбоко от светлината – то е онова свещено знание. Един ангел може да пее – всички те са много добри певци.

Вие сега очаквате да станете здрави и тогава да пеете. Знаете, че здравето почива върху музиката. Дотогава, докато си здрав, ти си музикален. Щом престанеш да пееш в съзнанието, болестта вече иде. Всичките болезнени състояния са дисонанси в музиката. Дали органически страда вашето тяло, или вашите чувства страдат, това е дисо-

нанс. Пеете правилно или мислите правилно – законът е все същият. Сега, като ви говоря, опасността е, че мъчно може да се направи опит. Да кажем, дайте един тон от деветнадесетата октава. Как ще го дадете? Може да ми направите изчисления, да кажете колко трептения има, но трептението не е тон. В този тон има вече друга сила. Ако можеш да вземеш в деветнадесетата октава този тон, ти можеш да направиш и много други работи. Даже на пианото ако може да го вземете, пак е хубаво. Тъй, както е построено пианото, за в бъдеще тоновете му ще се увеличат, понеже се подобряват и неговите апарати – ще направят пиана с повече тонове.

Ако можете да вземете тоновете, които имате в сегашното пиано, ако можете осем октави да вземете, вие преспокойно може да минете през гората и никакъв вълк, и никаква мечка нищо няма да ви кажат. Защото в музиката щом пееш осем октави, тия трептения вълкът не може да ги издържи. Тия трептения, с късите вълни, месоядните животни не могат да ги издържат. Има известни звукове, дето щом ги издадеш, те започват да квичат. Като чуе да засвириш нещо, животното не може да издържа. Аз съм правил опити. Свирих веднъж на един вол и той казваше: „Не мога да издържам“. Той беше с волски темперамент, но казваше: „Повече от туй не мога. Това нещо носи смърт със себе си“. Каза, че то носи смърт, че той не може да издържа на тези трептения; и не само това – като му затулих ушите, пак не можеше да издържи. Има нещо от звуците, което прониква – и да затуляш ушите си, пак не можеш да търпиш; има нещо, което прониква в тебе. Или някой път вие се намирате подпушени – мъчи ви нещо, а откъде иде, не знаете. Това са музикални звукове. Казвате: „Ще се пукна, не мога да издържа“. Това са звукове, които идат в тебе.

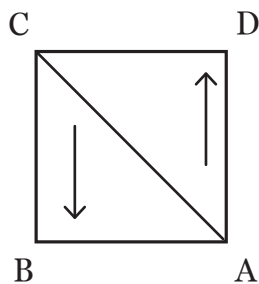
Ще ви приведа още един пример с един евангелски проповедник в Бургас. Молил се той Христос да го посети с Духа, да му покаже нещо, молил се, молил се. „Един ден, – казва, – дойде нещо много хубаво. Паднах по корем и почнах да ритам; и казвам: „Господи, стига, стига!“. Така

не мога да вървя. Толкова е приятно, че ще се разтопя, не мога да ходя така!“. Не могъл да слуша, легнал по корем, че почнал да рита. Той не може да седи на крака, ляга, започва да рита и казва „Стига!“. Някой път радостта е толкова голяма, че не може да се издържи. И в романите е същото, и те са музикални работи: като им запеят новата музика, героинята припада. Това не е слабост, но така се разхлабват всичките части у човека и той казва: „Това е животът“ – и пада. Той забравя всичката обстановка и взема друго направление. На нас ни се вижда смешно, но то не е смешно, от музикално гледище е така. От музикално гледище това е хубава обхода. Смешно е във физическото ни разбиране: като гледате, съвсем е загазили този човек, в него няма воля. Той не знае, че волята на човека е съвсем относителна работа.

Сега в музиката искат да покажат какви са резултатите. Ако човек мисли правилно, той няма да има противоречия. Права мисъл е тази, в която няма противоречия, няма сянка. Защото щом кажеш така: „Аз зная всичко, няма какво повече да уча“, това не е една права мисъл, ти нищо не си придобил. Казва някой: „Ще стана богат, а после какво?“. Ти стани първо богат. „Да стана учен, че после какво?“. Ти първо стани учен, че тогава ще видиш. „Ако придобия всичката сила, че после какво?“. Ама ти не си придобил силата.

Това какво представлява? (Фиг. 1) Представлява два конуса. Каква фигура се е образувала? Квадрат. Диагоналът е възможността в този квадрат.

Звуковете започват от А и отиват към CD. Това наричат духовна музика, която отива нагоре, а пък земната музика отива надолу. Те са две противоположни движения, които вървят паралелно. Разликата между едната и другата музика е тази, че музиката в ACD разширява материята, а в другата имате CBA – тя сгъстява. Да кажем, на физическото

Фиг. 1

поле, когато нещата се разширяват, какво става? (*Много пара става.*) Ако сгъстявате водата, какво става? (*Лед става.*)

Сега на Земята каква песен трябва да пеете? На Земята, ако пеете така, това, което имате, ще го изгубите. Често вие пеете криви парчета и вследствие на това животът се изпарява. Пеете една песен – изгубва се нещо. Ако вземете песента, която е на тази гама – *СВА*, веднага предметът ще дойде. Няма какво да ходиш на врачка, ще седнеш, ще го изпееш – и след 24 часа вече предметът ще дойде, изгубеният предмет ще дойде на мястото си. Пък ако искаш да изпратиш някой подарък някъде, тогава ще изпееш *ACD*: като го изпееш, подаръкът веднага ще иде на мястото. Ако можеш да изпееш *ACD*, ще кажеш на един приятел: „Изпращам ти подарък един часовник“ – и един ден ще имаш часовник, поставен на масата. Тия, спиритистите, са правили опити: искат портокал от топлите места и след около един час на масата – един хубав тропически портокал. Искат да имат смокини – става същото. Как ще го обясните? Има хора, които са правили тия опити. Като пееш, идва; като не пееш, нищо не идва.

Това са магически работи, това е наука. Тя не може да се разкрие, защото ще направите много престъпления. Сега тия неща, с които ние си служим, са много такива – къпави, хроми. Ще дойде един ден, ще изпееш една песен – и то ще стане. Направиш една погрешка, изпееш една песен – погрешката ще се поправи. Това недоволство, което имате, по някой път се дължи на един дисонанс, на неразбирането на нещата. Вие имате желание в света другите хора да постъпват добре. Преди всичко вие трябва да постъпвате добре. Когато вие се научите да постъпвате добре, тогава ще знаете дали другите хора постъпват добре, или зле. Вие сами не постъпвате добре, а искате другите хора да постъпват добре. Как ще постъпват те? Тогава, щом дойдеш до този живот, ще знаеш добре да пееш. Това подразбира, че щом ти живееш добре, всичките хора ще ги заразиш. Нали сега се заразяват – чумавите хора се заразяват, и от холера се заразяват. От доброто хората по същия начин могат да се заразят.

Хората си приличат. Пияницата, като вдигне чашата, вижда: „Туй, червеното вино, започна да пее“. Другите, като гледат, казват: „Дайте и на мен“. Всичките пияници имат песни. Чували ли сте песента на пияницата? На пияницата ако му изпееш песента на трезвеността, казва: „Няма да пия вече“ – в него се заражда желание да не пие. Като му изпееш песента, вече му дойде наум, че вода трябва да пие. Излее виното и казва: „Вода ми дай!“. Той започва да усеща една жажда, казва: „Дълго време не съм пил вода“.

Сега това е за онези от вас, които разбират. Коя е правата мисъл? Правата мисъл е неразбрана мисъл. Права мисъл без музика не може да има в света – тя не може да се прояви. Пък това е един временен път – трябва да пеете. Казват: „Пейте и възпявайте Господа в душата си“. Трябва да пеете и да възпявате Господа, защото това е най-хубавият и най-красивият език, с който човек може да говори, там са отмерени всичките неща. Когато човек пее, той има най-хубаво желание да работи. И дори при разположение, което човек има в неволите, той казва: „Няма нищо, всичко ще се уреди“. Човек като има това състояние, каквито препятствия и да има, виждат му се едни такива – бръмбарчета. Като бутне тъмнината и пее, тъмнината ще се разпръсне. И във всичките религии пеят. Има пеене, което внася тъмнина; в музиката има едно пеене, което съгъства. Ходили ли сте на кабаре? Тия неща, тия оргии и шлагерите са нищо. Трябва да сте ходили в тия кабарета долу, за да разберете музиката на тъмнината.

Ще ви дам една идея, която трябва да държите в ума си. Дали ще я постигнете, или не, това е друг въпрос. Една идея трябва да държите в ума си. Музиката е свят, през който трябва да минеш – и ще се отворят всичките възможности за теб. Ти ще влезеш в този свят на възможностите, в който има разни пътища. В този свят изведнъж няма да влезеш и да се запознаеш с него. Ти си свободен да вземеш който и да е път, за да проучваш света. Аз говоря за науката на съзнанието, не за препитанието, както е сега на Земята. Ти свириш на някой инструмент хубаво – и разсъждаваш. Аз наричам хубава музика тази – когато

един човек те обиди, а ти кажеш: „Не мога да му простя“; да ти изпее една песен – и ти да си готов да му простиш веднага. Значи ако не можеш да простиш, ти не разбираш. Казваш: „Не мога да му простя“. Че защо да не можеш да простиш?! В какво седи силата на човека – да прощава или да не прощава? Силата на човека седи в прощаването, слабостта седи в непрощаването. Щом можеш да простиш, силен човек си; щом не можеш да простиш, слаб човек си.

Кой човек е силен? Който може да плати дълга си. Кой е слаб? Който не може да плаща. Който е силен, може да плати 4–5–10 хиляди; който е слаб, казва: „Аз нищо не мога да платя“. Питам: кого ще изберете – който може да плаща или който не може да плаща? Кого ще изберете – който може да прощава или който не може да прощава? Кого ще изберете – който люби или който не може да люби? Някой казва: „Аз не искам да любя“. Ти не си човек. Любовта не е слабост, тя е възможност. От Любовта няма какво да печелиш – ти всичко имаш и от преизобилието ще дадеш. Друг казва: „Ще осиромашея тогава“. Ти не разбираш живота: онзи, който люби, забогатява; а онзи, който не люби, осиромашава. Който люби, знаменит става; който люби, учен става, силен става, ангел става. Който не люби, дявол става. Това е истината: който люби, всичко става.

Казва някой: „Изгоря ми сърцето“. Няма никакво горене – има горене, но няма изгаряне. Това е криво разбиране, че е изгоряло сърцето. Той да не си туря ръката много близо. За мен тази печка е приятна. Когато една мома я обичам, макар да е черноока и арашкиня, ако дойда до самата нея, лоша е работата. Не я бутай, тя много лошо пари! Огънят казва: „Не ме бутай, много близо не идвай, понеже ще те опаря. Ти не можеш да издържиш“. Срещнеш един човек, който ти е направил една пакост. Не ти е направил пакост този човек, а някой друг е направил в него огън. Има един свещен огън в света, който го гледай отдалече, не го бутай. Той не обича да го буташ. Ако го буташ с дилаф, той ще се стопи; ако е с ръка, тя ще изгори. Тук, на Земята, огъня можеш да го буташ с машина. Но онзи, Божествения огън, запален в тебе, не позволявай на

никой да дойде да го бута с ръце, за да го усили. Някой казва: „Да поусиля малко огъня“. Не се позволява: за свещения огън дилаф няма, бутане няма. Той гори без дим и никаква пепел не оставя – има напълно идеално горене.

Сега това са отвлечени работи. Отвлечените ваши работи кои са? Вие сте натоварени, на гърба си носите 70–80 килограма, едва пристъпите и казвате: „Какво ми говориш за един идеен свят, не знаеш каква тъга, каква скръб имам. Тежък е животът“. Много си се натоварил и не знаеш как да се разтовариш. На един дядо, който много се е натоварил и изглежда много умен, му казвам: „Хайде да те поразтоварим малко, да те подмладим.“ „Може ли, синко?“ „Сега ще срещнеш една мома на 21 години“. Казва: „Хе, синко!“. И той забрави всичко, смени се неговото състояние. Господ е направил света. Може да се подмлади човекът. Тия състояния, които имаме, можем да ги сменим. Започне някой да разсъждава: „Тежък е животът“, а аз му казвам: „Който знае, може да се подмлади“. Казвам му: „Ти довечера можеш да се подмладиш“. Пита: „Право ли говориш?“. Като кажа, че може, той се зарадва. Сега учените хора казват, че всичко могат да направят.

Казвам: не туряйте излишни желания в себе си. Не дръжте дълго време в ума си вашите погрешки: направиш ли една погрешка, поправи я. Не дръж в ума си една своя погрешка, не дръж и погрешките на другите хора в ума си – цялата философия е в това. Нито своите, нито чуждите погрешки дръж в съзнанието си, те те спъват. Направиш погрешка – тури я настрана; бутнеш чужда погрешка – пак я тури настрана. Не я дръж дълго време в съзнанието си, понеже това е губене на време. Научно е това. Всичката опасност е, че вие постоянно държите в ума погрешките. Казвате: „Той не постъпва добре“. Пък как трябва да постъпва? Казвате: „Ама той не пее добре“. Как трябва да се пее? Не дръж чуждите погрешки дълго в себе си, понеже ще се заразиш от същите погрешки. Ти като ги държиш дълго време, ще се явят отпечатыци в твоето съзнание. Губене на време е това.

Що са отпечатъците? Веднъж ги сложиш и ги фотографираш – и целия ден ходиш и държиш чуждите и своите погрешки. Тези 40–50 филма защо ти са? Започваш да ги разправяш: „Такива погрешки съществуват“. Това е безпредметно. В изкуството вие трябва да рисувате. Ти не можеш да изправиш една погрешка, ако не знаеш да рисуваш. Не можеш да се примириш с един човек, ако не знаеш как да подадеш ръка. Казваш: „Хайде да се примирим“ – и подаваш ръката си хлабаво. Това не е начин за примирение. „Хайде да си кажем по една сладка дума“ – и по този начин не се примирява. Новата философия е неприложима, защото там трябва пеене, много работа трябва.

Ако отхвърлите старото и не знаете новото, вие ще се намерите в един безизходен път. Не е въпросът да се хвърли старото. Казвате: „Прощавайте!“ Трябва да знаете как да простите. Няма какво да простиш с думи, не става – това е изкуство. Трябва да знаеш как да прощаваш. Я ми кажете, вие как разбирате как прощавате? Да кажем, някой ви е обидил, вие как прощавате? Обидил те е някой – трябва да простиш така, че да забравиш тази обида. Това е една наука, която не се раздава. Вие казвате: „Като простиш, трябва да забравиш обидата“. Че как ще я забравиш, това не се забравя! Ти не можеш да простиш, не можеш да забравиш, ако не знаеш какво да направиш, как да забравиш. Ако знаеш как да забравиш, е лесно.

Представете си, че един човек ви е взел един килограм злато. Казвате: „Един килограм злато ми взе, мразя го“. Върне ти два килограма – може ли да го мразите? Взел ти е един, върне ти два; взел ти е два, върне ти четири; взел ти е четири, върне ти осем. Като му върнат двойно, човек се радва на направената лоша постъпка: взел е едно, но му връщат две. Лошите, отрицателни работи дават една положителна постъпка – две лоши работи раждат едно добро. Ти чувстваш, че си загубил едно кило, но това е заблуждение. Това злато, като ще го дадеш, не е твое. Защо да не употребите чуждото злато, за да се примирите? Христос даде онзи пример за настойника. Господарят му казва: „Дай сметка, тук не можеш да бъдеш настойник“. Казва си

настойникът: „Толкова години го слушах, работих“. Вика длъжниците на господаря и пита: „Колко имаш да дължиш?“ „Сто“. Пише 80. На другия: „Колко дължиш ти?“ „Толкова. Пише наполовина. Господарят, като се научил, похвалил този неправоделен слуга, че умно е постъпил. Те считали настойника за изедник, но той с чуждото богатство се примирил с тях, та като излезе, да има приятели навън. Щом господарят го изгъди, той иска да има приятели отвън, да има някои познати приятели, на които да е направил добро. Казва си: „Чуждо е, на господаря е“ – не е негово богатство. Направи добро с чуждото богатство.

Сега вие сте се свързали с обикновените разбирания. Има един морал: „Не кради! Не лъжи!“ и т.н. Ами че минете малко в друга област. Онзи живот, който Бог е дал, не злоупотребявайте с него. Една мисъл, която Бог ти е дал, не злоупотребявай с нея; едно чувство, което Бог ти е дал, не злоупотребявай с него. Как ще злоупотребяваш? Не мисли само за себе си. Доброто е добро за всички, то не е само за тебе. Щом правиш едно добро само за себе си, ти правиш едно престъпление.

Знаете примера за блудния син: той, бащата, го лекува – и знаеше как да го лекува. Като се върна, големият му син се разсърди, но баща му каза: „Всичко, каквото аз имам, е твое“. Той чакаше – досега баща му не беше казал: „Всичко, каквото аз имам, е твое, за тебе е“. Големият син си рече: „Баща ми всичко даде на този ми брат, а той го изяде. Аз да му работя, пък на мене нищо не е дал“. Затова се разсърди. Бащата му каза: „Не се сърди, този ти брат мъртъв беше и оживя, затова така трябваше да направя. Всичко, каквото аз имам, е твое“. Големият рече: „Така ли?“ – и се усмихна, отиде при брат си и каза: „Моето братче!“. На човека като му дадеш – мазна Гана става. Бащата му каза: „Всичко, каквото имам, е на тебе“. Другият, по-малкият, каза: „Не искам да бъда като твой син, но като един от слугите ти. Само при тебе да бъда, не искам повече“. А онзи аристократ искаше всичко...

Сега с притчата Христос е дал една мистична идея, която трябва да преведете в сегашния живот. Тя е разгад-

ка в самите вас – всеки от вас има тази загадка. Ако вие разрешите едно противоречие, явява се друго. Вие вземате някой път ролята на бащата. Един ден синът ти като се разсърди, какво ще правиш? Ще му дадеш всичко. В живота ти не можеш да удовлетвориш само себе си – ума и чувствата: трябва да бъдеш така умен, че да удовлетвориш и сина си, който се е върнал; да удовлетвориш и другия си син, пък да удовлетвориш и всичките гости, които са дошли. За тях трябва угощение да направиш. Казва бащата: „Дайте тук телето, та да ядеш и да се веселиш“. Всички бяха весели. Това е умен баща. Като дойде големият син сърдит-сърдит, бащата му каза: „Всичко, каквото имам, е за тебе“. И той тогава отиде и рече: „Моего братче, радвам се, че се върна“. Той вижда, че бащата със своето благоволение всичко му дава.

Сега искате да бъдете добри. Вие се отделяте от целия свят и искате да бъдете някакви специфични животни. Казва някой: „Аз съм човек“; друг казва: „Аз съм въшка“. Питам сега: какво очакваме от въшката? Ако ти имаш характера на една въшка, какво те очаква? Как са произлезли думите *бъл-а* и *въш-а*? Ако вземете първите срички – *бъл-* и *въш-*, те не са музикални, в тях има дисхармония. Като тонове *бъл-* и *въш-* имат нещо немусикално. Хората обаче са нагодени към тях. Въшката е въшка, защото забърква каша, дето не трябва, тя се качва да работи там, дето не трябва. Въшката казва: „Този философ не знае как да мисли“ – и като дойде, чопли: „Започни да мислиш по-добре“. Тя като чопли, той си пишне главата. Не се кара така човек да мисли.

Човекът трябва да се отличава с една свободна мисъл. Казвате: „Ограничен съм“, но това са вашите ограничени възгледи. Вие искате да постъпите по един начин. Например царят е ограничен, не е свободен. Той иска само да подписва, да дава заповеди, но това не е цар. Че и един философ не може да философства само със своите индукции, дедукции и философски заключения – това не е философия. Или един поет само със своите куплети, които пише, не е поет. Не, не, има нещо друго вътре. В какво

седи то? Поетът е човек, който хвърка из пространството, посещава звездите, слънцата. Който не е ходил до Слънцето, той не е поет. Поетът, религиозният трябва да имат широка душа, да включват благото на всичките хора. Защото неговото добро се поддържа от доброто на другите хора. И когато искате да бъдете здрави, не искайте само вие да бъдете здрави, но дружете с всички здрави хора, дръжте ги в ума си – и ще бъдете здрави.

Хигиенично е да държиш в ума си всичките здрави хора. Нека всеки здрав човек бъде като отворен лист. Всякога мисли за здравите хора, ако искаш да бъдеш здрав; всякога мисли за умните хора, ако искаш да бъдеш умен; всякога мисли за богатите хора, ако искаш да бъдеш богат. Мисли за светите хора, ако искаш да бъдеш свят; мисли за музикантите, мисли за всичко онова, което е хубаво. Мисли за онова, което всички те вършат, мисли за певците, които пеят, желай да им подражаваш. Бъдете подражатели на всичко красиво, потананикайте си малко. Вие казвате: „Туй не е за мен. Сега ние още не сме на тази степен“. Казвате: „Ще остане за в бъдеще“. То за в бъдеще има много работи, но засега тия работи са належащи, мисли за тях. Неразположен си духом – какво има да се безпокоиш? Ти живееш в един Божествен свят, а Бог е едно Същество на хармония, Който всякога е благ. Как може при Него да седиш и да се сърдиш? Значи нещо ти липсва. Дойде Господ и казва: „Каквото имам, за тебе е“.

Господ ще ти каже: „Каквото имам, за тебе е“ – ти искай! Сега аз мога да ви подаря звездите, Месечината. Кажете, с кой трен ще се пренесете там? Ако ви подаря Месечината, с кой трен ще се пренесете да идете там? Ще кажете: „Това лесно се подарява“. Има един начин, по който може да се подари Месечината. Ако не можеш да снемеш Месечината и да я издоиш, малкото можеш да раздадеш. За да можеш да снемеш Месечината, трябва да си набожен, религиозен, да е отворен духът ти, на всички да помагаш – тогава можеш да подариш Месечината.

Сега остава една такава мисъл: „То лесно се говори, но мъчно се прави“. Това е стара ваша поговорка: „Лесно

се говори, мъчно се прави“. Защо? Аз го обръщам: мъчно говори, лесно прави! Вие понеже лесно говорите, мъчно вършите. Питам: какво трябва да се прави? Мъчно говори, лесно прави! Мъчно говори – ти като дойде нещо да обещаеш, погънкай се; като дойде да направиш нещо, изведнъж го направи. Искат ти някой пари – бръкни в джоба, дай! „Колко?“ „Хиляда“. Казват ти някой: „Я обещавай нещо“. Тогава мисли! Кажете ти: „Дай 1000, 2000, 10 000“. Дай веднага! Мъчно обещавай! Кажете: „Давам хиляда“, пък като дойде да обещаеш, кажете: „Чакай“. Мъчно говори, лесно прави – нищо повече.

И в музиката е така. Някои сега говорят: „Като теглиш ръка – мощно с лъка“, но като дойде за концерт да свири, започва да го е страх. Казват: „Мога да свиря, какво има да ме е страх от тях, те не знаят повече от мене. От всички, които свирят, аз зная повече“. Един цигулар 20 години свирел, но пак го е страх от критика. Няма техника, няма музика – и „какво ще кажат хората“. Те лесно говорят, мъчно правят. Сега гледам, във всинца ви има същото: „Какво ще каже светът за нас?“. Пет пари не давай за света, свири! „Ще свиря и отгатък ще мина.“ Какво ще каже светът... Кой свят? Какво нещо е светът, я ми кажете? Яде ли се, пие ли се? Това са хора като вас: животни, волове събрани – мучат. И за всичко туй: „Какво ще каже светът?“.

Какво ще направя аз в дадения случай? Не какво ще каже светът, а какво ще кажа аз, какво ще направя аз – то е важно в дадения случай. Какво ще каже светът, това е второстепенно. Когато каже нещо светът, ще слушам; но когато аз кажа, ще го направя. Когато светът може да направи нещо, казвам: „Прави са хората. Погрешката седи в мене – много говорих, малко направих“. Като изсвирия на някого една песен, като излезе навън, ще разправя навсякъде, ще каже: „Много хубаво свири човекът. Аз досега нищо не съм давал“. Свири човекът, никакви правила няма, но свири хубаво, отваря му се сърцето. Много хубаво свири, но в едната си гама някой бемол, някой диес, някой динамичен знак не е изпълнил. Какъв динамичен знак? Тури на умрелия динамически знак – един, и два, и

три – не става. Но като засвирия на умрелия, става човекът. Това са динамически знаци – знаковете, в които нещата стават, това е динамика. Туй, с което нещата могат да се реализират, то е динамика, то е, което дава сила и мощ на човека, то дава чистота на неговите мисли, здраве и живот. Това е динамика, другото е сянка. Не че без правилата може, но ония неща, по които нещата стават правилно, те са динамични неща. Може хората да не ги знаят, но това, което прави нещата, то е динамика.

Казвам: освободете се сега от ограниченията. Казвате: „Нужно е смирение“. Искате да бъдете смирени, но във вашето смирение е скрита гордостта. В смирението вие сте горделиви: мислите да не би представата за вас, чистотата, светостта ви да се наруши, да не кажат нещо хората. Оставете тази външна дреха – това, същественото, е вътре. В какво седи чистотата на човека? В това, като го калят, да не се изкаля. Какво нещо е чистотата? Казвам: като го калят, да не се изкаля, това е чистият човек. Колкото и да те калят, и като турят всичко върху тебе, ти чист да останеш. Като те калят, да не се изкаляш, това е правилото. В чистия човек никаква кал не може да се задържи. Казваш: „Как е възможно това?“. Питам сега: ако по една гладка повърхност, по която няма никакви грапавини, пуснеш силна струя нечиста вода и поливаш, нали водата ще тече по гладката повърхност – тя може ли да се оцапа? Тази гладка повърхност може ли да я оцапате? Не можете.

В чистия човек има нещо, което тече – не можеш да го окаляш, не можеш да го оцапаш. Това е динамика; а това, което се цапа, е мъртво. Само мъртвите хора се цапат; живите – никога. Щом умреш, ще се оцапаш; щом си жив, не можеш да се оцапаш. Животът не цапа, смъртта цапа; доброто не цапа – грехът е, който цапа. Грехът ражда смърт: щом си се оцапал, ти си мъртъв. И какво трябва да направиш? Станѝ жив! Живият човек не може да се цапа, чистият човек не може да се цапа. Тия нови идеи трябва да ги имате, за да не се мъчите. Водата тече и кол-

кото и кал да хвърляш, водата я премахва. Вие сега искате една застояла чистота. Казвате: „Оцапахме се“. Мъртви сте. Всякога считайте, че сте живи. Вярвайте в Божествения живот, който тече във вас. Докато Божественото тече във вас, никой не може да ви оцапа; докато Божественото тече във вас, докато Бог мисли за вас, никой не може да ви направи зло. Каквото и да ви се случи, така седи въпросът – тия правила трябва да ги имате написани.

Казват: „Да ни се открие на нас окултното познание“. Окултното познание може да ти се открие така, както насън сънуваш, че си богат човек. В съня си богат, събудиш се, няма го богатството. Имате числото 1 и числото 2. В количествените числа законът другояче седи. То, 1, е живо същество; и 2 е живо същество. Числото 1 е човек, числото 2 е животно; числото 1 е човек, числото 2 е кон. Какви ще бъдат отношенията на числата 1 и 2? Човекът ще седне на гърба на коня, а 3 е неговото туловище. Седнал е на гърба на коня: значи 1 ще седне на 2. Тогава 2 ще тръгне да го носи. За този, който разбира, какви ще бъдат отношенията на 1 и 2? (3.) Това е съвпадение. 2-те е животно, 1-то е човек; следователно ти ще се качиш на това животно отгоре. Ще туриш гема, ще го ръководиш, че то не може да мисли като теб. Ти значи ще го ръководиш – значи ще бъдеш господар на себе си.

Човекът трябва да бъде господар на 2-те. Когато 2-те стане господар, какво ще бъде положението? Конят ще бяга, а числото 1 ще се влече отподире. Ако конят бяга и ти се влечеш, какво ще стане с теб? Ти ще паднеш от гърба на животното, ще се влачиш. Този кон като бяга, не знае, че е свързан с едно въже, не знае и че може да ти направи една пакост. Той те влече и не знае, че е свързан с теб. Това са всичките противоречия, които сега разрешавате. Случи ви се едно зло, вие не знаете причините, откъде произхожда злото? Качил си се на коня, паднал си от него, конят те влече – защо? Погрешката е в тебе: ти си заспал горе на коня. Когато се качиш горе на коня, не спи! Всякога хората падат от коня, когато заспиват – те изгубват равновесието, изгубват съзнание. Всякога, кога-

то се раздвоява човешкото съзнание, вие ще паднете от ония сили, които ви носят, ще се катурнете. Нали казвате: „Паднах“. Значи не си върху числото 2, отношенията не са прави.

Има отношения на числата 1 и 2, които са прави. 1-то трябва да бъде отвесно на гърба на числото 2. Тогава казваме тъй: 2 е основа. А 1-то какво е? AB е 2; 1 е перпендикуляр, който се повдига – нали върху него се поставя платно, което е двигателна сила? (Фиг. 2) Вятърът повее, потегли лодката, а разумното същество седи в нея. Същият закон е проектиран тук. Силата е в 1-то, възможността за движение е в числото 2. Следователно трябва да имате една отлична философия. Това са разсъждения за вас, не са за света, да ги разправяте. Ако тази основа е малко слаба, перпендикулярът, който се поставя върху тази площ, няма да може да издържи. Да кажем, че този стълб, това дърво може да падне вътре във водата – то няма да може да продължи това движение. Значи числото 2 в дадения случай трябва да бъде издръжлив, значи основата трябва да бъде здрава. Числото 2 трябва да бъде устойчиво, да издържа – тогава то ще даде двигателна сила.

Фиг. 2

Вие трябва да се проявите едновременно в някои отношения. Кой трябва да се прояви във вас и кой трябва да отстъпи? Кое трябва да остане за основа и кое трябва да се смири? Това е числото 2 – то е животинското състояние на човека. Числото 2 трябва да се подчини на разумното, да стане основа, върху която трябва да се гради разумното, да се подчинява на ония закони, които разумният човек ще прекара. Сега разбрахте ли? В геометрията вдигате един перпендикуляр върху плоскост. Перпендикулярът, това е основата, върху която трябва да се гради. Онзи, който гради, трябва да бъде разумен. Ако имаш основа и не знаеш как да градиш, то тази основа е безполезна. Имаш едно разбиране и не знаеш да го приложиш – безпредмет-

но е то. Едно учение ако не можеш да го приложиш, и то е безпредметно.

Например казват: „Вие там, на Изгрева, сте заблудени хора“. Изтълкувайте сега това: „Вие там, на Изгрева, сте заблудени хора“. Изтълкувайте тия думи – какво мислят за нас? Изтълкувайте правилно сега какво искат да кажат. „Вие там, хората на Изгрева, всичкото онова знание, което ви е дадено, не знаете как да го прилагате, как да служите. Вие всички там горе, на Изгрева, това знание не знаете как да го прилагате.“ „Та невежи ли сме ние, прости ли сме?“ Като го изтълкуваш, ще кажеш: „Прави са хората, като казват: „Вие там горе, на Изгрева, сте заблудени хора“. Това е отривиста реч: „Вие там сте много заблудени хора“. Ще кажеш: „Добре“. Тогава един, който говори така, го повикайте, че му дайте угощение на Изгрева. Кажете: „На нас ни е много приятно да говорим с просветен човек, че има такова понятие за нас, че можем да бъдем тъй замаяни. Елате ни на гости, ще ни направите голямо удоволствие. Покажете ни така един начин...“. Той като ви каже, ще попитате: „Как да се прилага по нов начин? Кой е новият начин, как трябва да се прилага учението?“.

Сега вие казвате: „След като умрем, за друго някакво прераждане, някое възвишено същество трябва да дойде да влезе в нас“. Съгласен съм с всичко туй, това са прави неща. Но в дадения случай всяка една мисъл е жива, има свое приложение. Направете един малък опит; Бог изисква във всеки случай да направите един малък опит. Говорим за малки неща, трябва да направим един малък опит – това остава. Аз сега ви казвам: никога не отлагайте да направите един микроскопически опит. Говоря за пееенето, но всеки един от вас не е в състояние да вземе три октави и половина. Всинца, които сте тук, опитайте до три октави – няма такъв, който може да взема три октави и половина, но до три, аз подписвам с две ръце, всички можете да пеете.

Заражда се въпросът: като пеем до три октави, какво се постига? Ще се качиш на коня и ще го възседнеш. Като пееш три октави, ти ще се научиш как да възседаш коня; като пееш четири октави, ще знаеш как да го караш и до-

къде. Като пееш четири октави, ще знаеш в един ограничен район да го караш навсякъде през пътищата, по които той може да мине. Като пееш пет октави, ще минеш по някой път, дето не сте минавали. При шестата октава ще слезеш от коня и ще вървиш малко. При седмата октава вие ще вървите с коня. Като дойдеш на осмата октава, ще се качиш на гърба му, а той ще каже: „Не ми се върви“. И ти ще седнеш отгоре, а той ще хвърка. Това са неща, които стават – че нали хората хвърчат?! Питат: „Хвърка ли човекът?“. Можеш да хвъркаш, ако знаеш как да яздиш коня.

В умствено отношение хората са дошли до осмата октава. Като дойде деветата октава, тогава светът ще се уреди. Сега сме в границата на деветата октава, ще имаме известни норми на движение в света. Че това е пеене! Как пее аеропланът? Може ли да ми кажете каква е музиката на един аероплан, как пее? Пее той. (*Учителя имитира бръмченето на аероплана.*) Сега как бихте представили движението на един влак с цигулката? (*Учителя имитира движението на влака.*) Я ми изпейте машината как пее? Да кажем, че разумното говори. (*Учителя свири.*) Казвате: „Виж как може да се поправят работите. Разумното няма изменение“. (*Учителя свири.*) „Лесно се говори, мъчно се прави.“ (*Учителя свири.*) „Дотегна ми вече да живея“. (*Пак свири.*) „Чакай, – казва някой, – не се обезсърчавам. Ще те послушам, ще се постарая и аз да живея като теб.“ (*Свири пак.*)

Ти попей на себе си, пей на противоречието, не се обезсърчавай! Казвам: музиката трябва да изрази живота – каквото мисли човек и чувства. Упражненията са хубави, но най-първо живот трябва да има. На едно живо тяло всичките дрехи са красиви, но на умрелия и най-хубавите дрехи не мязат. Най-първо животът е временен, всички други неща са намясто. Ние искаме най-хубавите облекла за живите хора. В нас няма нещо по-скромно. Най-хубавите, най-скъпите можеш да сложиш, каквото ти дойде на ума, но стига да си жив. Вижте как Господ е облякъл райската птица. Може ли да облече така един вол? Много

скъпо ще бъде. Една райска птица може да се облече, но един вол не може да се облече така, защото е голям. Каква ще бъде модата, ако е като на райската птица? Коя дама е облечена тъй, както райската птица?

Ние сега искаме нещо по-простичко, понеже бедните хора просто се обличат. Богатите се обличат хубаво. Не трябва да ходим като бедните хора, но да накараме бедните хора също да живеят като нас; и те като нас да се обличат, а не ние да слизаме до тяхното положение. Като слезем ние до тяхното положение, те да дойдат до нашето положение. Не трябва само да слизаме, но като слизаме, да накараме и другите хора да се качат на нашето положение. Казват: „Я да слезем в света, да накараме светът да мисли като нас. Докато ние не слезем долу да ги научим, те няма да се научат“. Ако вие знаете да пеете хубаво и ако знаете да свирите хубаво, няма ли да ви слушат? Свири на свят – и той ще има пасан: я му посвири, я му попей! Те в света не са такива... Как ще изтълкувате вие, че светът има нещо. Много неща има светът. Светът е много добър, но е попаднал на лош господар. Лошият господар е причината, че светът е такъв.

Сега каква е основната идея? Какво трябва да остане в ума ви, каква идея да остане? Ако някоя от вас, сестрите, я направим царица, как би оправила света? Ако аз исках да оправя света, щях да направя прозорците да бъдат по-големи от боя на човек, че да може свободно да минава през тях. Вратата бих я направил толкова широка, че кола да може да минава през къщната врата. После, в реформирането бих изхвърлил тия печки, та да няма кадеж, а да има горене без дим, огънят без дим да бъде. После, не бих оставил хората да влизат обути, обувката бих ги накарал въвн да си ги оставят. Знаете ли защо вървят сега с обувки? За да им върви напред. Съвсем са загазили така, че много прах носят въщи. Ако този прах могат да го превърнат в злато, съгласен съм да го внасят, но ако той не се превръща в злато?

В този салон вие колко кал внасяте на едно събрание? По едно кило на събрание се събира. Ако можехте да го

превърщате в злато, на седмицата има четири събрания, по 80 хиляди лева килограмът – 360 хиляди лева на седмица. Ами за един месец, ами за една година? Ако знаехте този прах, който внасяте по домовете си, да го превърщате в злато, икономически щяхте да бъдете осигурени. Превърнете сега всички ония лоши мисли, които влизат във вас. Ако тях може да превърнете, там е сега тайната. В новото разбиране на живота всяка лоша мисъл, като влезе, не я пъди – обърни я и я тури на работа. Всяка лоша мисъл носи в себе си скрита енергия, не я пъди – сложи я на работа. Ако я пъдиш, докато правиш това, ще изживиш два пъти повече енергия. Не я пъди, впрегни я на работа – нека плати разноските.

Сега от цялата лекция коя е основната мисъл според вас? По два начина ще пеете: нагоре и надолу. Като пеете, трябва да знаете да разреждате материята и да я сгъстявате. Това значи да знаете да я моделирате. Нали качването и слизането на високите и ниските тонове – това е моделиране, то е магическият закон.

Стремете се тогава онова, което Бог е вложил във вас, да го развиете. Най-първо Бог е вложил във вас толкова много живот и очаква част от този живот да го развиете. Не мислете, че нямате нищо – мислете, че имате. Вас ви е страх, понеже ако признаете, че имате, и не го развиете, ще бъдете отговорни. Политика имате вие, затова отричате, че имате – това е за да се освободите от отговорност. Но то не е право, не е справедливо. Туй, което имате, е едно благо. Признайте го и кажете: „Даровит съм, имам всичко. В мен има неща, които са неправилни, и трябва да се уча. Но никой не може да каже, че аз нямам нищо“. Всеки от вас има повече, отколкото му трябва. Да приложим малкото, а не много: по възможност да приложим най-малкото, не многото. Не се изисква много, а по възможност – най-малкото.

Някой седи и казва: „Кой ще се занимава с малки работи, да направим нещо голямо“. Това е погрешка. По възможност всеки ден от онова, което е вложено във вас, направете малкото. Може да не излезе сполучливо, но

всеки опит допринася нещо. Имате някакво неразположение, направете един опит. Казват ви: „Там, на Изгрева, сте заблудени хора“. Направете хубав превод на тези думи. Казват ви: „Ти си голям бездарник“. Направете превод: „Ти си човек, който имаш много, но нищо не даряваш. Ти си човек, който всичко имаш, но нищо не даряваш. Ти си човек, който много имаш, но малко даряваш“.

Дарявай! Че това е законът: „Даром сте взели, даром давайте!“. Най-малкото давайте, за да започне да тече. Трябва да започне да тече! Казвате: „Нямаме“. Ако сега нямате, кога ще имате? Толкова, колкото сега имате, ще имате и след хиляда, и след десет хиляди години. Но може след десет години да имате един плюс от работата, която е приложена. Съзнанието, че прилагате – това е една придобивка. Несметни са богатствата, които имате, те са вложени вътре във вас. Всички сте свързани, всички имате диханието на Бога в себе си. Онова, което вършите, то се разработва, то е придобивката. След десет години пак ще е същият въпрос. Ще работиш! „Какво ще правя?“ Ще учиш. „Какво ще правя?“ Ще ядеш, ще пиеш вода, ще лягаш, ще ставаш, ще те болят краката. „Какво да правя?“ Ще пееш. Противоречия ще имаш, но трябва да ги разрешаваш. Засега, първо, ви трябва по възможност най-малките опити; второ, да превръщате калта в злато; и трето, да се научите да превеждате правилно.

Срещат се двама души. Единият казва: „Как си, дядо?“ „На пазар ходих.“ „Какво правиш?“ „Купих си нов калпак.“ „Какъв ти е халът?“ „Хубав, лош, купих го“. Единият едно приказва, другият друго отговаря. Това са несъвместими работи. Мисля, че когато Природата ни говори, ние не даваме правилни отговори. Тя го пита: „Какъв ти е халът?“, а той отговаря друго.

Добрата молитва

15. лекция, 3 януари 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

РЕАЛИЗИРАНАТА МИСЪЛ

Отче наши

Съществената мисъл на миналата лекция коя беше?
Вкъщи като идете, си прочетете 28. глава от Притчите.
Обръщам ви внимание върху 13. стих:

*Който крие престъпленията си, няма да успее;
а който ги изповядва или оставя, ще бъде помилван.*

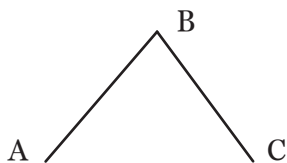
Сега ако вас бих ви попитал, ако бих ви задал въпроса: какъв е смисълът на живота, каква е реалността или в какво вярвате, вие ще дадете разни отговори. Ще кажете: „Аз вярвам в Бога“. Но самата идея за Бога във вас е съвсем неопределена. Някой ще каже: „Аз вярвам в реалното“. Някой ще каже: „Аз вярвам в духовното“. Друг ще каже: „Аз вярвам в науката“. Какви ли не определения може да дадете. Всяка една идея, всяко едно определение е в съзнанието. Измервате някой предмет – все трябва да има една мярка. Кое е сега реалното в света? Хиляди години хората са мислили и са дошли до известни положения да определят донякъде кое е реалното.

Сега онова, в което вие вярвате, няма да бъде едно верую на целия свят. Вие искате това да стане вярване на целия свят, че най-после да стане вярване и на вас. Хубаво, ако стане вярване на целия свят, колко хиляди години трябва да чакате, че тогава да стане верую за вас? Че какво е приложение? Вие чакате да опитате нещата дали са верни, първо всички хора да ги възприемат, че вие да бъдете последни. Колко години се изисква, за да бъдете вие последни в някое верую, колко хиляди години се изискват за това? За да станете християни, отнело ви е две хиляди години. На някои е взело близо 1900, на някои – 1000, на някои – 500 години. Вие ако дойдете да пробвате едно ваше верую, трябва да го поставите на един съзнателен изпит.

Значи за нас е важно твърдението: в реалността всичко в живота е умът. Духът или умът? Всичко е умът. Умът, това е същественото; туй, което ти мислиш, то е същественото. Това, което мислиш в даден случай, е реалността. За каквото мислиш, то е реално. Кое е реално? Туй, което създава нещата. Или създадените неща са реални. (Учи-

Фиг. 1

Фиг. 2

теля чертае наклонена линия – фиг. 1.) Това реално ли е? Линия е то. Това можем да го махнем, може да изчезне. (Учителя чертае геометрична фиг. 2.) Туй реално ли е? Проявление е то. Но между едно проявление и друго проявление каква е разликата? Ако проявлението е в същата посока, ако втората линия се допира с АВ, проявлението е ВС. Тогава второто проявление ще бъде ли създадено, можем ли да си го представим? Значи две проявления не могат да бъдат едни и същи.

Не можете да имате едни и същи чувства. Вие всякога искате да имате едни и същи чувства, да бъдете винаги разположени, но в това каква е философията? Туй не е философията на съзнанието ви; разбирането ви, философията ви тук не е права. Ти не можеш да имаш всякога едно и също разположение; не е необходимо да имаш едно и също разположение. Че ако ти рисуващ един човек, някъде линиите ще бъдат късички, малко кривички, а искаш всичките тези линии да са ти приятни. Всичките линии, с които рисуващ един човек, могат ли да бъдат приятни? Например някъде туриш сенки, приятни ли са те? Един художник, като рисува хубавите работи, ще се оцапа. Нали едно свещено лице е човекът? Рисуващ едно свещено лице, а туй свещено лице ще ти оцапа ръцете. Как тогава ще определите това: като рисуващ едно свещено лице, то ще ти оцапа ръцете. Казваш: „Черни са ръцете“. Свещените ръце с черно си ги нацапал.

Ти вземаш идеята, че черните работи представляват злото, а белите представляват доброто. С черни работи рисуващ човека и го считащ за свещено. Каква е идеята във вас? Рисуващ човек, но защо го рисуващ? От немай къде. И с бяло можеш да го нарисуваш, но тогава на какво ще го нарисуваш? Защо го рисувате с черно? Защото ако го рисуващ с бяло, тогава фонът или площта, на която го рисуващ, трябва да бъде черна. За предпочитане е на бяла площ с черно, отколкото на черна площ с бяло да рисуващ. Защо да не можеш да рисуващ бяло на бяло? Може – едното бяло ще бъде малко по-черно. Психологически трябва да разбирате това. Казвате: „Научни работи“. Научната работа е едно вътрешно различие. Науката се стреми да определи явленията, да ги тури в известен ред: че известни явления се случват по един начин, по друг начин... И за тия пътища, по които се случват, казват: „Това са закони“. Има и закони, но някъде се слагат известни закони, където няма закони. Много закони имат изключения. Щом законите имат много изключения, те спадат към друга категория.

Но казвам: всичко е умът. Това, което мислиш, то е реалното. Казваш: „Аз го чувствам“, но ти мислиш, ти схващаш едно положение в себе си. Когато ти е приятно, най-малката приятност или най-малката неприятност още не е мисъл. Ти чувстваш, че нещата са приятни и неприятни – това е чувстване. Но когато имаш най-малката представа, започваш да разбираш какво нещо е приятното и какво е неприятното – това е мисъл. Като започнеш да мислиш, и приятното ти е приятно, и неприятното ти е приятно – това е вече мисъл: ти мислиш и ги считащ за еднакви. Ти като чувстваш, имаш вече различие: различieto е в чувстването, а в мисълта няма никакво различие. При чувстването казваш: „Аз това не го искам“ – неприятно ти е. А пък приятното го държиш – ти него го искаш, понеже ти е приятно.

Какво разбирате под думите *приятно* и *неприятно*? Най-първо това се вижда лесна работа. Приятното е топлина, която зимно време ти трябва, а топлината лятно

време ще ти бъде неприятна. Зимно време ти ще бъдеш близо до топлината, приятно ти е, но лятно време, когато отвън има 30–35 градуса топлина, тя ти е неприятна и казваш: „Колкото се може по-далеч да бъда“. Това са относителни понятия в света. Някои хора ти са приятни, някои – неприятни. В даден случай те са приятни, в друг – неприятни. Даже майка ви, която в ранна възраст ви е приятна, когато израстете, ви е неприятна. Докато сте били деца, тя ви е управлявала: ту на една, ту на друга страна; тя е била като закон за вас. Тия постъпки на майката – да ви направлява в друго направление, сега ви стават неприятни. Защо ви стават неприятни? Или пък на младини сте обичали да играете на хорото, а като остарее, казвате: „Не си струва да се играе“. Защо? Никой не може да даде отговор сега.

Какъв отговор ще дадете? Ще му кажете тъй: „Това е в реда на нещата. Младият човек трябва да играе, а старият трябва да мисли“. Това е крива философия. Младият трябва да мисли като умен. Ако играе, без да мисли, той е на кривата страна. Той трябва да мисли и тогава да играе. Аз бих сложил нещата така: младият да играе и да мисли, а старият да мисли и да играе. Вследствие на това и на младия му трябва мисъл. Той след като играе, започва да мисли защо играе. И какъв е отговорът на младия, какъв отговор ще даде той? Кой са подбудителните причини за играта? За младия вие ще вземете предвид нещо специфично. Имате две деца, които играят: две момчета и две момичета играят на пътя. Сега защо си играят? За да се запознаят. Ако не биха играли, не щяха да се запознаят. Следователно те играят, за да се запознаят. След като се запознаят, има ли нужда да играят? Двете момичета си играят – проявяват се, изявяват си куклите; двете момчета си развеждат кончетата – те дават конете назаем, качат ги, играят по пътя, за да се запознаят. Това е едно вътрешно подбуждение.

В какво седи реалността? Реалността седи в това, че реалното иска да се прояви. Онова, което теб те заставя да играеш, това е твоята мисъл. Всяка мисъл трябва да се из-

рази. Щом дойдеш до това, да мислиш, ти ще играеш, ще плачеш и ще се радваш, ще скърбиш и ще се отчайваш, ще искаш да се самоубиеш и да се жениш, и да се разженваш, и да раждаш деца – всичко това ще го искаш. Това са искания сега. Вие, които желаете специфични понятия, казвате: „Родило се е едно дете“. Какво разбирате под думите: „Родило се е едно дете“? Родила се е една мисъл. Реалното се е родило по един или друг начин. Ако аз направя едно дете, раждам ли го? Ако един скулптор вземе, че от камък направи едно дете, ражда ли го той? Детето подразбира, че си му дал живот.

Това ни най-малко не са повърхностни идеи. Ти като мислиш, като страдаш, се проявяваш. Това е животът. Ако не страдаш, ти не се проявяваш. Не мисли, че страданието е едно нещастие – в страданието се проявява твоята мисъл, в тебе вече действа умът. Твоята мисъл се проявява – това е първият принцип на проявлението. Ти започваш да правиш едно различие, и съответствие има. Има едно съответствие между скръбта и радостта – те са съответствия. Първият принцип е този: ти за да се проявиш, трябва да започнеш да мислиш. Всичко е мисълта в света, реалното е умът. Ти като мислиш, това е реалното. Какво нещо е реалното? Че аз мисля. Какво мислиш? Всичко мисля; няма нищо, за което да не мисля. Пита някой: „Разбираш ли всичко сега?“.

Сега второто положение. Какво подразбира то? Всички неща, с които идвам в съприкосновение, аз ги разбирам; онези, с които не съм в съприкосновение, не ги разбирам. Има неща, които не разбирам, защото не съм в съприкосновение с тях. Щом като туриш ръката на огъня, няма ли да разбираш, че гори? Или ако си сложиш ръката на студа, няма ли да разбираш? Каква философия искате? Вземете ръката на малкото дете, сложете я на студа – то я оттегля. Вземете и я сложете на топлината – пак я оттегля.

В какво седи научното разбиране? И на учените хора, които разбират, техните работи са неразбрани. Колко билиона трептения има светлината? Това разбират ли го учените? Ученото съзнание може ли да си представи: в една

секунда светлината минава 300 хиляди километра. Може ли да си представите тия 300 хиляди километра да ги изминава светлината при едно мръдване на окото? Като мигнеш с очите, и светлината е изминала това пространство. Да го кажеш е лесно, но трябва да го съзнаваш вътре. Ти може да го осъзнаваш, защото вашата мисъл се движи по-бързо от светлината. Движението на светлината пред движението на мисълта е като някоя биволска кола. Когато турим движението на светлината при това на мисълта, става смешно – тя едва се клати като някой стар дядо. Че какво ще разберете, когато онази реалност, която наричат Бог, се движи толкова бързо, че Той едновременно е във всичките точки на битието. С каква бързина се движи Бог?

Това, при което за светлината се изискват 100, 200, 500, 1000, 100 000, 1 000 000 000 години, Бог е моментално там. Как ще си представиш каква е тази бързина на реалността? За Него сто милиона години на светлината даже не представляват една секунда. И ако се направи сравнение, ако се погледне от гледна точка на реалността, ще се види, че светлината седи на едно място. Върху светлината в това отношение ти можеш да ореш, да сееш, да жънеш. Ще минат хиляди години според съзнанието ти, докато се преместиш от едно място на друго.

Сега тия работи са малко шеметни, те са неразбиране, запетляване. Но те не са запетляни. Представете си същество като вас. Вие имате височина от един метър и за вас тази височина е малка. Но представете си едно същество, на което големината е една хилядна от милиметъра. Представете си каква голяма дълбочина ще бъде за него един метър. Ако пада, за него това ще бъде голяма дълбочина. За мене това е една играчка. Но представете си това същество, което е една хилядна част от милиметъра и метърът го измерва със своята величина. То казва: „Ако падне човек, нищо няма да остане от него“. Защото това, което за мен е играчка, за него, малкото същество, което е една милионна част от метъра, това е шеметна дълбочина.

Ония идеи, които ние смятаме за грамадни, за грамадна дълбочина, за някои същества те са едва до колене. В

това, което за нас е шеметно, те ходят и казват: „Много е плитко“. За тях то едва до коленете идва. За вас има някои въпроси, които са много трудни, това е непонятно нещо; за други същества то е една играчка. Вие не можете да си представите как е възможно един човек да страда, че няма никой да го съжaliaва. Че първият си ти – ти се съжaliaваш. Тебе ти е жалко, че се съжaliaваш. Щом страдаш, ти сам съжaliaваш себе си. Като се радваш, ти си първият, който съзнаваш, че се радваш. Значи радваш се на какво? Ти се радваш, че мислиш; ти скърбиш, че мислиш.

Какво значи скръб? Сега едно разсъждение. Скръбта е преповторение на какво? Ти скърбиш, понеже искаш да повториш приятното; и понеже не можеш да го повториш, скърбиш. Когато имаш една приятна мисъл, следната ще бъде скръб. Ти за какво ще скърбиш? Ще скърбиш за радостта, че не можеш да я повториш. Скръбта, това е новата радост с нова дреха, която ти не разбираш. Какво разбирате вие? Разбирате нещо. Скръбта е едно неприятно чувство във вас, което вече дава подкладка, дава основа на една нова мисъл, понеже след всяко страдание ти казваш: „Разбрах една нова мисъл“. След всяко страдание иде една нова мисъл. Ако туй страдание не дойде, нова мисъл няма да имате. Казва някой: „Много пострадахме“. В пострадаването имате една нова мисъл, схващате една нова мисъл, която е дошла.

Аз казвам: всички в света мислите. „Тогава нас какво ще ни интересува тази философия?“ Ще ни интересува. Ако ти разбираш тази философия, можеш да се освободиш от твоите страдания; ако не я разбираш, като някой вол цял ден ще ореш на нивата и вратът ти ще хване слин. Казваш: „Трябва да се страда“. Защо трябва да страдаш? Защото не мислиш. Щом мислиш, ще изореш само за една минута. Щом мислиш, само за една минута ще те впрегнат, за да научиш нещо; щом не мислиш и не разбираш тази реалност, целия ден ще ореш на нивата. Кое е по-хубаво, цял ден да ореш или една минута? Една минута – това донякъде е приятно, то е една смяна. Щом страдаш, значи ореш на нивата.

Какво е страданието? Някой те е впрегнал на работа. Какво значи неприятно? Така е, понеже не разбираш тази работа. Всяко нещо, което не разбираш, е неприятно. Що е скръб? Неразбиране. Що е радостта? Разбиране. Щом разбираш нещо, ти се радваш; щом не разбираш нещо, не се радваш. Има степени на скръбта. Колкото повече не разбираш, толкова скръбта е по-голяма; колкото по-разбираш, скръбта е по-малко. Като дойдеш до първото разбиране, това е радостта. Най-малката радост е най-малкото разбиране. Дотогава, докато скърбиш, работите са неясни; като дойдеш до онова нормално разбиране, нещата вземат друг вид.

Представете си, че имате един хирург, който е разбойник; като ви срещне, вдигне ножа и казва: „Скоро давай парите, сега те убивам“. Казваш: „Опасни са тези разбойници“. Тия разбойници, които едно време посрещаха в гората хората и ги плашеха, сега са същите разбойници с ножове, хирурзи са на операционната маса и ти искаш да те оперират. Те са турили асистентите, имат цяла банда – и ти ще платиш 4–5 хиляди лева. По-напред в гората като те обираха, ти казваш: „Обраха ме тия разбойници, няма какво да правя“. Сега тези разбойници, като те оберат на операционната маса, казват: „Направихме една хубава операция, дадоха ни малко пари“. Но слава Богу, че тези разбойници бяха там; те вече не са разбойници, но изучени хирурзи – нож имат, много хубаво режат. Представете си един одумвач, който ви одумва. Един ден той се качи на амвона, стане проповедник. Одумвачът вече прилага предишното.

Старите разбойници и новите хирурзи са от една и съща категория – нали и тогава с нож са работили. Сега никой не ги държи отговорни: един хирург може да направи каквато и да е операция, но закон не го хваща. Онзи в гората и законът го преследва, и е без диплом. Значи онзи разбойник в гората, у дома като няма какво да прави човекът, като не може да намери работа, току отиде изведнъж в гората, без диплом. Другите преследват тези хора, че те са разбойници. А онзи, другият, ще следва че-

тири години в отделенията, три години – в прогимназията, пет години – в гимназия, пак пет години – в университет, после – специализация. Всичко стават 20 години. Той вече се е научил на изкуството да разбойничества, да направи разбойничеството приятно на хората. Като отиваш при хирурга, мислиш, че там е място на спасение. В първото положение той е невежа, излиза от къщи с нож. Разбойникът не е завършил, а този хирург, като е следвал 20 години, специализирал е, той има нож и хубаво прави операциите. Една операция струва 20–30 хиляди лева, а на сиромасите е малко по-евтино. Сега тези неща са само за изяснение.

Казвам: скръбта е това, което човек не е разбрал; това, което е разбрал, е радост. Другояче казано: туй, за което ще започнеш да мислиш, е радост; туй, за което не мислиш, е скръб. Всяко нещо, за което човек мисли, е радост. Това, тия пояснения, за вас да си останат. Защото скръбта казва: „Не мислиш!“ „Какво трябва да правя?“ „Мисли!“ . Това вече е философия, то е наука. Казвам: ти скърбиш – значи не мислиш. Защо скърбиш? Не мислиш. „Искам да се освободя.“ Мисли! Започни да мислиш и ще дойде радостта, престани да мислиш и ще дойде скръбта. Тогава скръбта е първият подтик да се прояви мисълта. Що е радост? Проявена мисъл. Следователно при радостта ще се радваш, понеже мисълта е започнала да действа. При скръбта ще знаеш, че следваш нейния подтик – тогава и на нея ще започнеш да се радваш. Радвай се на скръбта – тя е причина да се прояви реалността. Щом се прояви реалността, трябва да знаеш, че всичко имаш в света. Ти имаш болести – защо страдаш? Защото не разбираш. Боли те кракът, защо? Защото не разбираш. Щом започнеш да разбираш, няма да те боли кракът.

Вие не можете сега да схванете причината. Ти ще накараш крака ти да мисли: кракът страда, защото не мисли. Щом накараш крака си да мисли, болестта ще изчезне. Че нали този крак е направен от живи клетки?! Всяко същество, което е живо, има малко ум. Ако този живот може да се застави да мисли, колкото и да е малък, веднага

болката ще изчезне. Следователно ще започнеш да учиш крака си да мисли. Ще кажеш: „Няма я тази болест“. После ще кажеш: „Отиде си болестта, отиде си болестта“ – и кракът ще оздравее. Или да ви го обясня малко другояче. Имате малко кир, нали така? Измиете се веднъж, кирта не се маха; измиете се два, три, десет, двадесет пъти, измиете се със сапун – всичката кир изчезне, изчисти се. Всяка болест е кир. Ти казваш: „Отива си, отива си“ – и най-после си отива болестта.

Или казано другояче: накарай крака си да мисли. Щом те боли, кракът ти не мисли; значи той няма твоето верую. Ще му кажеш: „Ще вярваш, както аз вярвам, ще започнеш да мислиш като мен“. Мнозина от вас ви боли коремът. Коремът не мисли като вас: той е сектант и ще го направите правоверен. Аз сега представям едно учение в много достъпна форма. Ако накараш стомаха да мисли, болестта ще се премахне. Или този стомах трябва да дойде в съзнанието на целия организъм. Понеже ти си господар, значи човекът е господар, понеже мисли. Що е господар? Всеки човек, който мисли, е господар; всеки човек, който не мисли, е роб. Що е робството? Не мислиш. Аз искам да се освободите и да започнете да мислите. „Искам да стана добър.“ Започни да мислиш. „Искам да стана учен.“ Започни да мислиш, мисли!

Ти казваш: „Ще стане ли, това е въпрос“. Ти започни да мислиш, а то ще стане. Един човек като стане ученик, какво става от него? Ти като станеш, ще видиш. Като започнеш да мислиш, това е реалността вече. Че аз мисля, че разбирам – това е радостта. Питам: що е скръбта? Не мислиш. Що е радостта? Мислиш. Боли те коремът. Не мислиш. Или другояче казано: стомахът е сектант, ти не си господар. Ще кажеш на стомаха: „Слушай, ти трябва да мислиш, както аз мисля, иначе твоите работи не вървят, вашата фирма ще фалира. После, вашата фирма е свързана с нашата, та и ние ще изгубим от капитала, затова, за ваше добро, трябва да мислиш, както и ние мислим“. Стомахът е една голяма фирма, която ти ще кредитираш.

Вие сега, след като сте учили, свършили сте гимназия и университет, седите като малките деца и казвате: „Боли ме главата, не искам да живея“. Значи не искаш да мислиш. Какво ще правиш? Животът седи в мисълта: да живееш, значи да мислиш. Какво е реалността? Да мислиш. Казваш, че ще умреш. Това не е разбиране. Какво нещо е умирането? Като умреш, ще започнеш да мислиш. Като започнеш да умираш, ти ще започнеш да мислиш за онзи свят. Като не си умирал, за онзи свят не си мислил. Като започнеш да мислиш, казваш: „Има друг свят“. Като започнеш да мислиш, казваш, че ще възкръснеш. Във възкресението е правата мисъл: аз така разбирам реалността. Възкресението е правата мисъл в света. А възкресението в християнството няма никакъв смисъл.

Във вас всичките неща са разхвърляни. Радостта е разхвърляна, скръбта е разхвърляна, животът е разхвърлян, всичките кости са разхвърляни – а всичко туй е цялостно. Възкресението, това е правата мисъл. В съзнанието ще държиш мисълта, че не можеш да умреш. Не мисли, че ще умреш, че ще изгниеш. Щом не мислиш, ще умреш и ще изгниеш; щом започнеш да мислиш, ще възкръснеш – нищо повече. Сега това ще стане. Всичко в света е мисъл, всичко в света е ум. Това е реалността, дето всичко е ум; там вече всичко е мисъл. Второто проявление има съответствие. Съответствието е, че земният живот е скръбен, небесният е радостен. Следователно на Земята се учим да започнем да мислим, а в небесния живот вече сме се научили. В небето вече няма скръб, защо? Защото мислят, те разбират. На Земята хората не мислят и вследствие на това скърбят.

Сега някой може да се почеше по врата и да каже: „Тази работа ми се вижда малко неразбрана“. Щом се чешеш по врата, не мислиш. Най-първо погледът ти не е ясен. Може да направите един опит. Ти скърбиш за какво? За някакви кукли, скърбиш за шапки, скърбиш, че не получаваш 500 лева като чиновник, скърбиш, че дрехите ти са червени; или другояче си закъсал – цървулите ти са прости. Ти скърбиш, че прозорецът на къщата ти е малък

или че не е затворен – за много неща скърбиш. Това са дребните работи, за които човек скърби. Не че тия неща не са важни, важни са.

Ако се обърна към дъската и не виждам нищо, къде седи причината? Представете си, че аз искам да мина пред дъската. Ако не мога да мина напред, ще се обърна в обратна посока. Ако не може натам, ще се обърна надясно, ще се обърна наляво; ако не може наляво, ще ида нагоре. В мисълта има хиляди врати, през които можеш да минеш, навсякъде можеш да излезеш от мъчнотиите. Щом се смущаваш, ти казваш: „Аз не мога да мисля“. Щом мислиш, че не можеш да мислиш, коя е причината? Казва някой: „Аз не мога да мисля“. Значи ти не вярваш в реалността. Ще повярваш, че можеш да мислиш. Като пострадаш, порадвай се – защо да не се порадваш на скръбта, тя е осъзнаване вече. Ти скърбиш. Как определяме ние скръбта? Скръбта е първото подбуждение да мислиш. Има една реалност, в която трябва да влезеш. Това, което те хване и те раздруса от леглото, казва: „Ставай от леглото“. Скръбта е майката, която казва: „Ставай, вземи юргана“. Тебе ти е неприятно, искаш да поспиш, но тя те раздруса, навън да излезеш. Мисълта ти не е много ясна. Най-малкото раздрусване е, за да започнеш да мислиш.

Та сега страданията ви така се явяват. В какво седи тъмнотата? Сега се явява едно психическо състояние и казвате: „Тъмно ми е“. Ако в твоя ум са дошли много предмети, които ти не можеш да си представиш, тия предмети в теб образуват тъмнина, всичко е разбъркано. Ако започнеш да нареждаш тия предмети, всеки предмет на мястото му, веднага тъмнината ще се махне. Или казано другояче, законът седи тъй: за да се избави човек от всичките неприятности в живота, той трябва да мисли. Мисъл има ли, там е реалността. Единственото вярно нещо е: и ние трябва да бъдем като този хирург. По-напред той е бил разбойник в гората, невеж разбойник. Сега хирургът не е като този разбойник. Онзи разбойник взема парите, не мисли, разбойникът няма мисъл. Хирургът вече мисли, в него има желание да ти помогне. Някакъв тумор имаш, той иска да

извади тумора, иска да ти направи нещо добро. Той ще те обере, но мисли да направи нещо за твоето добро.

Не можем да кажем, че хирургът е разбойник. Разбойникът взема парите и казва: „Върви си по пътя“, той не мисли за тебе. Хирургът се отличава от него, че мисли вече за твоето добро. Онзи, вещият хирург, е благороден разбойник – след като те обере, оставя те да живееш. Това е само за изяснение на нещата. Аз намирам пълна връзка между разбойниците и хирурзите и ги примирявам. Разбойникът е неук, не разбира, няма диплом; хирургът е учен разбойник, който съзнава и казва: „Няма защо да обирам иначе хората, мога да ги обирам по един законен начин, да им правя добро“. Но сега всичко седи в мисълта. Аз не искам да ви наведе на мисълта да се спрете върху хирурга и да кажете: „Гледайте каква била работата, между разбойниците и хирурзите имало връзка“. Има връзка.

Ти страдаш, защото не мислиш; радваш се, защото мислиш. Добър си, защото мислиш; лош си, защото не мислиш. Невежа си, защото не мислиш; учен си, защото мислиш. Това са положения, които трябва да ги имате предвид. Защо страдаш? Защото не мислиш. Защо се радваш? Защото мислиш. Лош човек си, защото не мислиш; учен човек си, защото мислиш; невежа си, защото не мислиш. Невежеството е признак, че не мислиш. Всичко зависи от мисълта, тя е реалност. Ние всички се стремим към реалността – тя е, която осмисля живота. Да живееш, значи да мислиш. Щом не можеш да имаш живот, значи не мислиш. Щом животът няма смисъл, той е неприятен; щом животът има смисъл, той е приятен. Ти искаш да бъдеш богат. Богат си, защото мислиш; сиромас си, защото не мислиш. Защо си сиромас? Защото не мислиш.

Някой казва: „Пука ми се главата от голяма мисъл“. Никога главата не се пука от мисъл. Той казва, че от голяма мисъл му се пука главата, но не мисли. Пука се главата, когато не мисли. Онези глави, които мислят, те са здрави, не се пукат. Що е грозота? Не мислиш. Красиви са хората, когато мислят; грозен е човек, когато не мисли. Можеш да носиш красива дреха, но онзи човек, който е напра-

вил красивата дреха, е мислил; а дали ти мислиш, това е друг въпрос. Ти, който носиш красивата дреха, може да си невежа. Ако съзнаваш своята красота, ти мислиш; ако не съзнаваш своята красота, не мислиш. Може една дреха, едно добро да го носиш по наследство. Тогава то не е твое. Това добро, то е свързано с мисъл. Човек трябва да съзнава, че е добър, тогава той мисли. Всеки един от вас трябва да съзнава, че мисли. Ти си недоволен – не мислиш. На тебе хората ти са неприятни – не мислиш. Когато хората започнат да ти стават приятни, ти мислиш вече. Ако любиш хората, това е мисъл; ако мразиш хората, това не е мисъл.

Какъв е изходният път? Изходният път в живота е да мислиш. Мислиш ли, всичко можеш да постигнеш; не мислиш ли, нищо не можеш да постигнеш. Какъв е крайният смисъл на живота? Да мислиш. Ясно ли е? Вие казвате, че това е мъчно приложимо, защото не мислите. Мъчно е – не мислиш; лесно е – мислиш. Мъчно е, докато не мислиш; щом започнеш да мислиш, нещата стават лесни. Вие смятате, че лошите хора мислят. Лошите хора не мислят. Разсъждението, това е анализ – ти разглобяваш. Онзи, който анализира нещата, той е като един съдия. Дадат ти един часовник, разглобиш го на неговите части – това е разсъждение. Мисълта е повече от разсъждението, мисълта е реалното нещо. Разсъждението – това е разглобяване, гледаш нещата как са поставени. Мисълта – това е същественото, то е реалното в света, то е неизменното. Като имаш мисъл, ти си силен човек. Ще разсъждаваш, ще разглобяваш, ще гледаш, ще обмисляш всичко. Това са термини, то вече не е мисъл. Една мисъл значи да разбираш, трябва да разсъждаваш.

Вие мислите, че един мошеник е невежа. Той не мисли, че утре ще влезе в затвора за десет години, хич не мисли за него. Вие най-първо схванете философията: трябва да мисли човек. Вие оставяте това и не мислите – и сте мошеници. За мене човек, който не мисли, е мошеник и разбойник. Който не мисли, той е дявол. Щом мисли човек, всичко е; щом не мисли, нищо не е. Щом човек не

мисли, всичко има, но нищо не е. Той всичко има, всички пороци може да направи, но те нищо няма да му допринесат. Що е порок? Онзи казва: „Да работиш без пари“. Та да работиш без пари е идеално! Тук под „да работиш без пари“ разбираме да нямаш никаква придобивка. Що е порок? Да изгубиш всичко онова, което имаш.

Човек губи само тогава, когато не мисли. Това е заблудението им: всички тия хора, които правят престъпление, те не мислят. Всички тия хора, които са невежи, които не разбират, не мислят. Светът ще се оправи, когато всички те започнат да мислят. Сега и вие не мислите. Кога човек не мисли? Когато той вижда нещата, както не са. Сега умният човек ето кой е: който знае. Той гледа едно шише и знае как да го отвори. Глупавият взема, че го пробива. Той носи чука, блъсне го и казва: „Отиде шишето, не струва това шише“. Ние сами чупим нещата. Дали са ти едно тяло и казваш: „Защо ми е дадено това тяло?“. Ти си глупав човек, казваш: „Защо ми е дадена тази малка глава?“. Ти малката глава не знаеш как да управляваш, че искаш голяма. Това е неразбиране. Умният човек всякога знае как да отвори и как да затвори шишето; глупавият го троши и го оставя настрана.

Сега казвате: „Мъчна работа“. Вие не мислите. За мене какво е вашето състояние – то е ваша работа. Но вашето състояние аз го знам какво е, ясно ми е. Казва един: „Какво да правя?“. Започни да мислиш! „Какво ще стане?“ Като започнеш да мислиш, всичко ще стане и работата ще се свърши правилно. Или другояче да го кажа: сега трябва ред обяснения, трябва хиляди обяснения, за да се направи една идея ясна. Питаш: „Как човек да си оправи работата?“. Може човекът да мисли тъй, че да си оправи работата. Представете си, зимно време вие сте в една стая от четири метра, отвън е 25–30 градуса студ. Вкочанявали са ви ръцете, седите, неприятно ви е. Има една възможност да се смени това състояние. Дойде един човек и казва: „Запалий собата“. Питаш: „Като запалий собата, какво ще стане с мен?“ „Запалий собата.“ „Ама на мен ръцете ми са се вкочанявали“. Запалий собата и нищо повече.

За това, което трябва да направиш, ти имаш възможност. Колкото и да ти са вкочанявали ръцете, ти имаш сила да драснеш кибритената клечка и да запалиш печката. Стаята изведнъж няма да се стопли, но след половин час тя ще бъде добре отоплена, ще усещаш топлината. Казваш: „Много хубаво направих, че запалих печката“. И в живота можеш да се намериш в такива неблагоприятни условия. Казваш: „Никой не ми влиза в положение-то“. Влез ти в своето положение, понеже си започнал да мислиш. Първият, който трябва да влезе в твоето положение, това си ти сам. Вие искате другите хора да влязат във вашето положение. Какво значи да влезеш в своето положение? Понеже Бог е Дух, влез в онова положение, да разбираш Бога в себе си, започни да мислиш, както Бог мисли. „Ама може ли тъй?“ Можеш, ти можеш да мислиш тъй, както Бог мисли.

Сега вие имате друг въпрос: „Може ли аз да бъда всемоушен?“. Оставете това, то е друга област. Ти можеш да мислиш, както Бог мисли. Кое е първото положение на мисълта? Когато проповядвам Любовта, аз разбирам: Любоува, това е първата мисъл. Това е реалността – да мислиш. Да любиш, значи да мислиш. Това, което разрешава всичките мъчнотии в живота, то е мисълта, то е Любува. Тъй както разбирате любовта, като чувстване, това не е любов, която носи правата мисъл в себе си. Правата Божествена мисъл, която разрешава мъчнотиите, това е Любува. Аз наричам любов онази сила, която премахва всичките противоречия. А това, което премахва противоречията, е това, което има мисъл в теб. Любов, в която няма мисъл, това не е любов – то е невежество, то е безлюбие.

Тъй щото Любува, това е мярката на правата мисъл, която се прилага в живота, с която всичко можете да направите. С Любува всичко можете да направите. Тогава нещата се поляризират: имате любов, имате и мисъл. Това значи, че вече вашето съзнание се определя – вие сте двама вече, разговаряш се с някого. Ти със себе си не можеш да се разговаряш. Първото лице – това си ти. Кое е второто лице? Второто лице – това е Любува. Първото лице – това е мисълта. Аз, човекът, който мисли, съм първото лице;

ти, когото обичам, си второто лице. Аз съм, който мисля, ти си, когото обичам – те двамата всичко могат да направят. Те са едно и също нещо: аз, който мисля, и ти, когото обичам, в когото моята мисъл може да се реализира.

Когато говорим за Божията Любов и как да я възприемем, аз разбирам: Божествената Любов трябва да се реализира в мен. Това е Божественото, което съм възприел. И когато моята мисъл трябва да се реализира, това е любовта към ближния. Що е Божията мисъл? Любовта, която се реализира в мен. Когато моята мисъл се реализира в ближния, това е моята любов към него. Следователно любовта към ближния подразбира реализиране на моята любов: моята любов и моята мисъл трябва да се реализират в него. А пък Божията Любов и Божията мисъл трябва да се реализират в мен.

Следователно схванете връзката сега, за да стане ясно какво нещо е любовта към Бога. Нашата любов е реализиране на Божията мисъл. Реализиране на нашата мисъл е любовта към ближния. Това са два закона, разгледани от реалността. Това е реалното – първо да се реализира като любов в нас; а нашата мисъл да се реализира като любов към нашите близни. Това са две реалности. Ти съзнаваш, че този, когото обичаш, мисли; той съзнава, че онзи, когото обича, също мисли. Значи ние като се обичаме, съзнаваме, че ти мислиш и аз мисля. Щом мислиш, това е реалността, това е животът. Двама души като съзнават, че мислят, те живеят. У онези, които живеят, Любовта се проявява в тях. Съзнаваш, че двама души мислят: той мисли и аз мисля. Това е проявяване на Любовта. Щом обичаме някого, това значи, че той мисли. Който не мисли, не можеш да го обичаш.

Ако обичаш някого, трябва да мислиш за него. Казва някой: „Пръсна ми се главата заради него“. Щом мислиш, на тебе не трябва да ти се пука главата – там е разрешението. Щом ти мислиш за него, а той не може да мисли за теб, нищо не става. Бог мисли за нас и така се проявява. Когато ние не мислим за Бога, всичката мъчнотия е там – че не мислим за Него. Ако хората мислят за Бога, ще се образува връзка; а щом се образува връзка, Любовта е

взела да действа – и цялата сегашна обстановка на живота ще се измени. Човекът ще види, че цялата възможност, с която той може да излезе от неприятностите, от всичките мъчнотии, е да мисли.

Ти си съвсем загазил с паметта, нищо не помниш. Изисква се по един час или по час и половина, за да се проясни паметта, да държиш изпит. Представи си, че имаш един суфльор зад гърба си – ти няма ли да издържиш изпита си? Мисълта, това е суфльорът. Като мислиш, той казва: „Тъй е, така кажи“. Щом го няма суфльора, няма кой да ти казва, ти съвсем ще загазиш. Мисълта е това, което ти казва: „Така, така, така“.

Сега вие търсите реалността въвн от човешката мисъл. Вън от Божията мисъл, въвн от човешката мисъл никаква реалност няма. Какво разбирате под думата *реалност*? Реално е това, за което мислиш; реално е това, което обичаш. Но ти не можеш да обичаш туй, което не може да мисли – можеш да обичаш само туй, което мисли. Любовта е непонятна въвн от мисълта. Щом кажеш, че обичаш някого, това показва, че туй същество има живот, то мисли. Може да е дребно, може да е много дребно същество – за мен е безразлично колко дребно е то – то мисли. Щом мисли, съществото става обект за мене. Интересно е – за мен не важи неговата форма. Може да е голямо колкото слон, но ако не мисли, то не е реално, не важи за мене. Може да е малка микроба, но ако мисли, тя е реална за мен.

Зимно време отвън имате един голям камък, а при вас има една кибритена клечка. При студа кое е реалното: камъкът или клечката? Реалността всякога помага. Това, което помага, е реалното; това, което не помага, не е реалното. Ако нещо ви помага, то е реално. Ходиш по планината – това е реално; но можеш да ходиш по нея и то да не е реално за теб. Това, което ти помага, то е реално, това, което не помага, не е реално. Мисълта, която помага, е реална. Щом си блъскаш главата, че имаш някакво противоречие, ти нямаш мисъл. Мисъл, която разрешава всичките противоречия, тя е реална.

Вие сега казвате: „Може ли да стане това?“. Вие криво разбирате: ти не си започнал да мислиш, искаш друг да

мисли заради теб. Ти искаш един да донесе една торба пари и да ти даде сто килограма злато. Ако ти дам една торба от сто килограма злато и те завържа за нея, какво ще бъде твоето положение, ако си във водата, ще ти направя ли добро? Ще бъдеш долу, на дъното. Ако излезеш на сушата, облечеш се и ти дам торбата със сто килограма злато, това е добре. Аз съм умен човек, ако ти дам торбата във водата, ти мисля злото. Когато си във водата, злато не мога да ти дам – там ти се нуждаеш само от плуване. Като излезеш на сушата и се облечеш, тогава се нуждаеш от пари. Сега ние се отдалечаваме от същественото с тия детински мисли. Това е детинска мисъл. Малкото момиче трябва да има кукли, без кукли то не може да играе; момчето не може да няма кон. Без кон не може ли да израсне? Може, това не е толкова реално – то е само условие. Туй са временни условия – един ден ще дойдат други. Парите не са толкова съществени, те са важни само при дадени условия.

Ако ти мислиш, това е пари, това е богатство. Като мислиш, това са пари. Всеки един наполеон, като го погледнеш, трябва да видиш цената му. Ако не знаеш каква е цената му, не мислиш. Ти можеш да намериш скъпоценен камък, който струва милиони – и да го побутнеш с крака си. Обаче ако знаеш каква е цената му, ще го вземеш. Онова, което ние знаем в даден случай в своята мисъл, то е реалното.

Сега да дойдем до вашия закон, да погледнем от наше гледище. Вие казвате: „Апаш“. *А-паша*. Или „мошеник“ – какво значи мошеник? Мошеник значи човек, който слиза надълбоко в кладенци. *М* – значи изкопава кладенци, *о* – използва условията, *ш* – човек, който не знае да лъже, той не обича да крие; *е* – каквото вземе, той после го разгласява; и *н* – примирява всички противоречия. Значи мошеникът ще открадне отнякъде – и той отива и плаща там, където е ял и пил. Та мошеникът е честен човек, той е безучастен само за онзи, когото е обрал. Кого обират мошениците? Мошеникът винаги обира най-добрите. Добри-

ят е умен човек, той казва: „Може ли да направя една услуга, да науча нещо?“. Онзи е по-голям мошеник. Законът в умствения свят е такъв: в даден случай ако един мошеник те обере, започни да мислиш. Ако бръкне в джоба ти, започни да мислиш – и той ще пусне това, което е взел.

Може да направиш с кучетата един опит какво нещо е мисълта. Има много лоши кучета. Ако вървиш и не мислиш, то може да те ухапе. Ако мислиш, ти и с мисълта си като че ли го гледаш назад – това куче на десетина крачки чувства твоята мисъл. Ако концентрираш своята мисъл за него, то само ще ходи, не се приближава. Когато не мислиш, мошеникът си взема нещо; щом започнеш да мислиш, той ще те остави. Ако мислиш силно, той може да бъде на един километър разстояние, но като започнеш да мислиш, ще се върне и ще ти донесе парите. Един ден няма да има нужда от стражари. Един мошеник като те обере, ще помислиш за него – и той ще ти донесе каквото е взел. Най-първо ще намериш стъпката му, ще я помиришеш и ще знаеш какъв е. Щом помислиш за него, той ще дойде, а вие ще кажете: „Трябва да му платя сега“.

На един мошеник, който ви е донесъл торбата с парите, какво трябва да направите с него? Вие сега постъпвате несправедливо. Ето къде е несправедливостта. Да кажем, този мошеник вие го давате под съд, по стария начин, но тук трябва държавата да плаща за съдии. После детективите трябва да го хванат, да го намерят. Да кажем, той ти е взел 20 000 лева. Колко ще похарчиш? В Англия, когато стане обир, апаша не го хваща държавата, но те имат детективи; държавата не може да го намери. И вие тук плащате: държавата плаща, но и вие плащате чрез данъците. Вие косвено плащате, но все ще има разноски – една трета от това, което е взел. Питам: на този, който ви е взел 20 000 лева и ви донесе парите, колко трябва да му дадете? Най-малко трябва да му дадете 1 000 лева. Ще извадиш, ще му дадеш 1 000 лева. Тъй щото и ти ще бъдеш доволен, и той ще бъде доволен.

Сега приложете това. Да кажем, някой човек ви е направил пакост, обрал ви е. Някой път нали се обиждате,

казвате: „Той ме обиди“. Обидата седи, че той е взел нещо от тебе. Вие започвате да мислите. Какво трябва да мислите? Че ви е обидил. Как ще разрешите въпроса, в какво седи обидата? Някой ви каже: „Вие сте профан в тази работа, нищо не разбирате“. За тази дума вие му се сърдите една година. Какво трябва да направите? Според стария обичай ти пратиш някой при него, за да си признае погрешката. Погрешката е в теб – ти ще започнеш да мислиш: ето как се разрешава въпросът. Той идва при мене и казва: „В моите очи ти си голям профан, голям невежа, много прост човек си, а мислех, че си учен човек. Аз имам основание да мисля така. Ето, давам ти тия въглища. Ако можеш да ги превърнеш в диаманти, ще си изменя вече мнението. Ако не можеш да ги превърнеш, ще запазя своето мнение“. Остава човекът цяла торба въглища, казва: „Ако не можеш да ги превърнеш, ще запазя своето мнение. Ако можеш да ги превърнеш в диаманти, може да изменя мнението си за теб“. Казват: „Прав е. Той право говори“.

Аз вземам тия въглища в своята лаборатория и всичките ги превръщам в диаманти. Казвам: „Измени своето мнение за мене, че аз не съм профан и невежа, но ти си профан и невежа“. Вземам друга торба с въглища и казвам: „Направи тия въглища на диаманти. Ако не ги направиш, аз ще те считам за невежа и профан; ако можеш, ще кажа: „Ела сега да се запознаем“. Ако и той ги направи на диаманти, значи и двамата сме учени, ще си помагаме. Така се изменя една обида. И вие трябва да влезете във вашата лаборатория и въглищата, които са оставени, да ги превърнете в диаманти. Ще ги превърнете и вие ще дадете на онзи друга торба с въглища. Ако не може да превърне въглищата в диаманти, той е невежа и профан, ако ги направи, тогава ще си подадете ръка и ще кажете: „Ела с мене да се сдружим“. Опресняване на хората ще стане така.

И за най-малките работи по закона на мисълта все трябва да знаеш как да мислиш. Сега вие искате да мислите, но все по тертип. Някои от вас сте следвали в едно училище, дето всичко е било наредено, пък сега сте влезли в едно опитно училище, дето всичко не е наредено, а сега трябва да го редите. Сега не можете да си представите

как тия, умните хора, където всичко беше наредено, са ви турили в един свят, дето не е така наредено. Да допуснем, че не искате да го наредите. Но допуснете, че вие вървите по пътя и по него има камъни. Ако не искате да отместите тия работи, значи камъните, които са по пътя, не искате да ги премахнете. *(Може някой да се ползва от онова, което сме наредили.)* Сега да оставим това, туй са лични работи. Но онова, което можем да приложим, то е важно. Онова, което можете да приложите, приложете го. Онези, които не можете да вървите по стария начин, прилагайте.

Реално е само това, което мислиш; туй, което не мислиш, то не е реално. Когато не мислиш, ти не си в реалното, а си в областта на илюзиите. Някой път мисълта ти е натрупана, разхвърляна, тъмнота има: тя не е права мисъл, има чувстване вътре. Това са подбудителни причини към мисълта, човек не е започнал да мисли. Най-първо ще мислиш, че Бог е първото същество, което е започнало да мисли. Първото същество, което е започнало да мисли, това е Бог; второто същество, което е започнало да мисли, това е човекът. Тогава сегашното ваше нещастие на какво се дължи, сегашното ви нещастие в какво седи? Сегашното ви нещастие в живота седи в онова състояние, когато вие не мислите. Сега страданията не са нищо друго освен упражнение на онова време, когато не сте мислили.

Сега започнете да оправяте миналото, когато не сте мислили, започнете да мислите за вашите страдания. Защо страдаш? Защото не си мислил. Докога ще страдаш? Докато превърнеш всичко на мисъл. На първото, на основното сега ще се спрете. Всичките мъчнотии в света сега се разрешават с мисъл. Това е положението, което трябва да държите. То не иска да го доказваш, това е опит. В тази наука доказателството не е доказателство. Има едно уравнение. Дайте едно уравнение. Да кажем, A е равно на C . Какво приложение има, когато са равни тези величини? Колко букви има в българския език? Тридесет и две. С тях всичките мъчнотии в българския език се разрешават. Колко има в латинската азбука? В говоримата реч има известни знаци. A има такова отношение: A е равно на B . A как се отнася към 32, какво отношение можем да сло-

жим? Както 32 към *В*. Защо *А* е отпред, а *В* е отзад, защо размениха местата си?

Сега, разбира се, имате ограничени отношения на числата. Например вие от една ябълка извадите сто плода ябълки. Единият плод по количество не е равен на сто плода. Един плод след време може да произведе, да има по-голяма стойност, отколкото сто плода, може да стане по-тежък. Едно семе, едно малко семе, посято в земята, след пет-десет години може да даде повече ябълки. Най-първо една ябълка не е по-голяма от сто ябълки. След време една ябълка може да стане по-голяма от сто ябълки. Това вече влиза в друго разсъждение, в друга математика – в сегашната математика частта не може да бъде по-голяма от цялото. В параматематиката частта може да бъде по-голяма от цялото. Но да ги оставим – това са парадокси. Парадокс се нарича всяко нещо, което няма приложение; с него нищо не се изяснява, то няма никакво практическо приложение. Значи 32 букви в една система имат отношения помежду си. *А* има отношение към 32 букви, *а* има отношение към *б*, *с*, *д* и т.н.; еднакви отношения има. *Б* има отношение към *о*, *з*, *а*, *т* – богат. Това отношение се нарича *богат*. Имаме *добро*: *д* има отношение към *о*, *б*, *р*, *о* – добро. Това отношение се кръщава с думата *добро*.

Кажете ми сега една ваша неразрешена мъчнотия. Кажете ми една обща мъчнотия, да я разрешим; не въображаема мъчнотия, но мъчнотия физическа. Като спорим един с друг, за нас е тежест. Богатите хора спорят. Като нямаш с кого, ще спориш ли? Всеки, който спори, има да взема. От този, с когото спорят, имат да вземат; от човек, с когото не спорят, нищо нямат да вземат. Да вземем една дума. (*Несъгласие*.) Какво е несъгласие? Несъгласието няма мисъл. *Не*-то ще изхвърлим и ще стане *съгласие*. Съгласие и мисъл. Щом двама души се съгласяват, те мислят; щом не се съгласяват, не мислят. Защо не се съгласяват? *Е*-то в дадения случай е човек, който е крайно разточителен; *н*-то е човек, който плете в девет плитки. Един скържав и един разточителен са се събрали наедно – и двамата не мислят. Онзи, който харчи, не мисли; скържавият също не мисли. Разточителният ще дойде отнякъде, без да мисли.

Без да му мисли човек, много работи ще станат – и двамата са на крива посока. Разточителният не мисли и скържавият не мисли, а казва: „Не се знае какво ще дойде за в бъдеще. Трябва да бъда скържав“. А пък разточителният казва: „Ще се нареди тази работа“, ама и той не мисли. *Н*-то е скържавият, *е*-то е разточителният – те образуват несъгласие. Като влезе съгласието, започва мисълта. Вие не можете да спорите. Че какво ще спориш? За да спориш, трябва да мислиш.

Какво ще спориш с ония хора в света, които не мислят – за какво ще спориш с тях? Мълчи! Той е профан, дошъл е и казва: „Има ли Господ, или не?“. Какво означават думите: „Има ли Господ, или не?“. Аз му казвам: „Може ли Господ да съществува вън от тебе? Може ли Господ да съществува вън от човека?“. Той какво ще каже? „Господ, това си ти.“ „Щом аз съм Господ, защо съм нещастен?“ „Защото си господ, който не мисли.“ Под Господ разбирам същество, което като мисли, всичко може да направи, но сега да е силен, да управлява света. Едно същество, което като мисли, всичко може да направи в своя живот. Тъй е, както го разбирам. Всичките мъчнотии, които съществуват в неговото съзнание, той може да се справи с тях. Какво ще се занимавате с другите хора, да ги оправяте? Аз като мога да оправя своите мъчнотии, и другите хора, като се събуди мисълта у тях, и те ще са в състояние да изправят своите мъчнотии. Тогава ще оправят света.

Каква философия има в това: да се оправят светът? Всеки трябва да знае да оправя себе си. Тогава трябва да уредим общите работи, които имаме. За да познаем общите работи, трябва да мислим; ако не мислим, не можем да ги оправим. Това е много сложна работа. Трябва да има една философия на разбирането, има много други въпроси. Първата философия е: мисли, за да се оправят работите! Мисълта е реалността. Имаш ли тъмнота в себе си, започни да мислиш! Имаш ли скръб, започни да мислиш! Беден ли си, започни да мислиш; лош ли си, започни да мислиш! Каквото и да е, мисли – нищо повече! Не ти върви, започни да мислиш; не можеш да учиш, започни да мислиш! „Ама не мога да го направя.“ Започни да мислиш! Хората

са лоши – започни да мислиш! Студено е – започни да мислиш! Аз прилагам това и никога не съм имал студ.

На хората, които мислят, не им е студено; който не мисли, студено му е. Аз съм правил опити – прекарвал съм цяла зима с едно палто без хастар, тънко палто, без да ми е студено, защото мисля. Като започна да мисля, направя палтото дебело: тънкото палто го направя дебело и ми е топло като с дебело палто. Който не мисли, и дебело палто да има, на него му е студено. За човек, който мисли, нещата изменят своя обем. Какво значи мисъл? Ти имаш работа с Месечината. Следователно като ти е студено, ще изхвърлиш Месечината, ще туриш Слънцето на мястото ѝ. Като сложиш Слънцето на мястото на Месечината, веднага ще ти стане топло. Когато ти е студено, представи си, че имаш хубаво кръвообращение, че имаш 37 градуса топлина, имаш артериална кръв, която тече. Представи си, че отвън е студено, представи си, че си в хубава стая, че Слънцето грее, топло е. Разпусни се, повярвай в това, което говориш; кажи: „Колко е хубаво това!“. Пък ти сам не вярваш в това, което говориш.

Ако на мен ми дадат едно българско десетаче от десет стотинки и искат да ме излъжат, като казват, че е златно, но това не е злато, аз ще докажа, че е злато. Като мисля и си отворя ръката, медната пара в дадения случай ще се превърне в злато. Такава е силата на мисълта: каквото кажеш, ще стане. Златото има 19 грама относително тегло, то е тежко. Ако аз мисля, ще превърна в злато десетачето. Туй е мисълта. Това, което превръща десетачето в злато, то е мисълта, творческата мисъл. Сега това е един труден въпрос.

Всичко е мисълта, всичко е умът. Ти ще приемеш това без никакво доказателство. Започни да мислиш, защото ако беше мислил, тази неприятност нямаше да дойде – ти щеше да я предвидиш. Щом не си я предвидил и е дошла отнякъде, ще приемеш нещата тъй, както са. Най-първо ще приемеш, че всичко е мисъл. С водата всичко става. Като имаш вода, всичко става; като нямаш вода, нищо не става. Мисълта е реалността в света, с която всичко можеш да направиш. Няма какво да доказвам, че водата съществува: щом съм при нея, какво ще доказвам? Да

дойдем до истинското положение, ние се отдалечихме от него. Какво беше първото положение? Всичко е мисъл, всичко е ум. В мисълта противоречие няма – противоречията са извън ума, извън реалността. Значи в ума, в реалността няма никакво противоречие. Противоречията са навън: там, дето няма ум, там, дето няма мисъл – там са противоречията в живота.

Тъй както са наредени буквите в думата *богат*, те имат смисъл. Ако ги разредите, ако от тия букви направите много пермутации, ти може да направиш повече от 400 пермутации, но в тях има само една основна пермутация. Сега, когато аз мисля, бързо се движа. На мен като ми стане студено, отида на тропика. За мене не представлява мъчнотия да се пренеса на топло място. Щом ми стане студено, ида на топло; щом ми стане топло, ида на студено, дето е малка температурата. Понеже ти не можеш да се местиш, не си менй температурата. „Моята температура се менй.“ Значи сте в движение. Ако мислите така, ще разрешите най-малко 25 процента от всичките мъчнотии. Накарай крака си да мисли, накарай ръката си да мисли! И да не мислиш нещо произволно. Някой път казваш на ръката си да направи нещо разумно; казваш: „Чакай да помисля“. Като помислиш, направи го! Вземете един пианист – той като си движи ръцете разумно по клавишите, изважда звукове. Ти можеш да бъдеш пианист и като не мислиш, ще произведеш цяла бъркотия вътре. Мисълта е това, което прави едно движение да бъде правилно, да образува нещо разумно.

Сега всичката мъчнотия е в това, че вие се намирате между хора, които не мислят. Вие искате тия хора, които не мислят, да ги накарате да мислят за вас. Той за себе си не мисли, че за вас ще мисли... Естественото положение на Земята е това: ако за себе си не мислиш, за тебе никой никога не може да мисли. Казвам: ние се намираме в обстановка на противоречия. Има един установен порядък, който е образуван от безсмислие. Хората воюват, защото не мислят; хората се крадат, защото не мислят; правят зло, защото не мислят; имат затвори, защото не мислят.

Закони има, но за всичко туй хората не мислят: тия закони не постигат целта си, защото не мислят.

Хората имат един стремеж към мисълта, но нямат правата мисъл. Казвам: не че мисълта не е права, но човек другояче мисли сега. Представете си, че аз съм съдия и довеждат един човек престъпник. Престъплението седи в това, че той е откраднал една бутилка вода. Според закона – три години затвор. На този, който завежда делото, ще му кажа: „Ти ще прекратиш това дело! Ще ти дам две бутилки“. Какво ще прави съдията? Този човек има ли някакво престъпление? Сега аз, умният човек, ако го съдя, ще изгубя повече време. А пък на този, когото съдят, ще кажа така: „Ти когато имаш нужда от вода, всякога можеш да идваш при мене, че и повече можеш да вземеш. Защо ще ходиш да вземаш техните бутилки? Всякога можеш да идваш тук и да вземаш вода, колкото искаш“. Това е въпросът. Този човек няма да има нужда да ходи да краде, защото аз имам в изобилие – и за мен ще бъде приятно, че взема. Аз имам изобилно и тази вода трябва да тече.

И в мисълта има едно вътрешно изобилие; всичко има в нея. В мисълта не може да има противоречие. Как ще те оберат? Ти си щастлив човек – това никой не може да ти го вземе. Може ли някой да те обере? Понякога аз казвам: има едно положение, дето не могат да ни обидят. Тогава в мисълта съществува едно изобилие. Ако сте в едно противоречие с вашите стари възгледи, вие държите една реалност, но може да сте и в областта на илюзиите. Вярваш ли в Бога, мисълта е реална. Бог е мисъл и в Своеото проявление Той е Любов. Любовта, това е вече реализирана мисъл. Що е Любовта? Реализираната Божия мисъл е Любов. Реализираната човешка мисъл е любов към ближния. Реализираната Божия Любов и любовта към ближния е любов към себе си.

Давам ви една формула: Правата мисъл разрешава всичките противоречия в живота.

Божията Любов носи пълния живот.

16. лекция, 10 януари 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ОСНОВНИЯТ ТОН

Отче наши

Пишете върху темата *Разлика между честност и справедливост*.

Коя е причината, че някои хора не могат да пеят? Има хора, които не могат да пеят, нали? Често аз казвам за един обикновен тон, че не могат да го вземат. Един обикновен тон имате на сегашната гама. При обикновеното пеене нямаме основен тон. Вземат го по-горе, по-долу – всичките певци си имат разни тонове. Под думите *обикновен тон* разбирам тон на съзнанието. Основен тон може да има само онзи човек, на когото съзнанието е пробудено. Всякога, когато човешкото съзнание се пробужда, има един основен тон. Тонът на мисълта му е безразборен. Ето едно определение на мисълта: за да започнеш да мислиш, трябва да имаш един основен тон. Сега не можеш да бъдеш музикален, ако съзнанието ти не е пробудено, понеже музикалността, това е пробуждане на съзнанието. Музиката е пробуждане на съзнанието.

Има неща на реалността, има неща и на сенките. Често казвате, че имате страдания. Какво нещо е страданието; тъй, в обикновения смисъл, какво нещо е страданието? Не че имате някакво неразположение, а тогава ви е мрачно настроението. Това е едно криво разбиране. Ако на един екран, ако на едно платно се хвърли лоша картина, една картина на престъпление, питам: платното опетнило ли се е? Много пъти вие плачете, понеже имате една картина, хвърлена на съзнанието ви, и вдигате цяла олелия. Отнеме се картината, платното е пак чисто. Какви ли не картини не се хвърлят. Вие плачете някой път, че нямате хубава картина на платното. Питам: ако са хубави

или лоши картините, какво печелите вие? Ако платното е хубаво и се хареса на публиката, ще седи по-дълго време на сцената, ако не е хубаво, по-скоро се сменя. Това е за изяснение.

Съзнанието е платното за ония картини, които се хвърлят, и тия картини са необходими за вашето разбиране. За да имате ясна представа за света, за ония отношения, трябва да имате съзнание, върху което да има образи. Всички трябва да си съставите правилна философия. Вие плачете там, дете не трябва, а дете трябва да плачете, никак не плачете. Аз не съм срещал човек да плаче за това, за което трябва да плаче. Той плаче за какви ли не неща.

Например ти си тъжен за една дума, която само е ударила върху тъпанчето ти. Това, което причинява скръб, то не е музика. Значи един тон, който не е музикален, е ударил върху тъпанчето, направил е едно малко раздрусване, хвърлил е една малка картина на съзнанието. Казваш: „Обидиха ме“, много ви е криво. Станало е нещо. Какво е станало? Понякога имате една крива представа. Една картина е хвърлена на платното, а вие плачете за нещо: отдалече гледате, че какви ли не работи стават. Никаква реалност няма там – вие гледате една картина. Гледаш, тренът се движи, но никакво движение няма там. Че какво движение има на едно платно? Има реалност, но реалността е на друго място.

Та в истинския живот има един простор, един въздух. Какво ще спечелиш от платното? В едно кино имаш нечист въздух, насядали са да кажем 200–300 или 500 души и въздухът е развален. Тогава, като насочи поглед към платното, човек казва: „Това става“. Нищо не става! В реалността ти ще ходиш, ще гледаш света: всичко наоколо ти е чисто, ти си в самата реалност. При платното може да сте двама, трима, може да сте и десет души, но не знай дали заради вас ще представят едно кино, не знай дали ще отворят киното за вас. Реалността се отличава по това, че в нея сам можеш да ходиш; но когато имаш сянката, тя не се представя за един човек. Реалност е туй, в което ти сам участваш. Привидно е това, в което мнозина участват

едновременно – там един никога не може да присъства. Мислите ли, че само за един човек ще отворят едно кино, за да представят своята сценка? Значи в киното трябва да има публика.

Когато във вашия живот искате да имате публика, вие сте в киното. Разбирате ли какво значи това? Но вие да седите сам не можете, искате да има някой с вас. Ако искаш да видиш хора, иди на кино; ако искаш сам себе си да разбереш, да узнаеш колко разбираш, иди сам в Природата. Когато човек остане сам със себе си така, че да няма никой край него, той е в реалното. Когато е с много хора, той е в света на сенките. Когато в ума ти остане само една идея, си в реалното; когато имаш много идеи, ти си на кино. Това е реалното, разбира се.

Например може да говориш за някакви идеи, за някой автор, чел си някаква книга – ти си на кино, нищо повече. Какво разбира този автор? Или когато един автор описва в една книга как героят му е пострадал в един роман или в една драма, къде е страдащият в драмата, на кое място? Някой пита: „За този, който пише така, има ли някой, който да страда?“. Написано е там, че страда, а никакво страдание няма. Вие като четете написаното, плачете: четете така и започват да ви текат съзри. Няма никой, който да страда, нито картина има, но вие веднага започвате да плачете. Кой сега са причините за вашия плач? Може ли сега да дадете едно психическо обяснение какво нещо е плачът?

Плача хората са го изопачили. Когато Господ създаде човека, му направи два извора, за да може всякога прозорците му да бъдат чисти, да може да вижда външния свят. Той е сложил жлези на двете очи, за да тече по малко вода, та да бъдат прозорците чисти. Вие току плачете, често плачете цял ден. Вие трябва да разбирате нещата, а не да плачете. Очите само отвътре ги чистите вие: по някой път съзрите излизат навън и чистят. Измийте ги веднъж, два, три-четири пъти. Но аз знам, че на онези хора, които много плачат, прозорците им са чисти; при това те много се оплакват, че много са плакали, че имат скърби. Защо? Много са работили.

Аз не виждам нито един, който си чисти прозорците. Той какво се оплаква, че много е плакал, че е имал някаква скръб. Може ли човек да има някаква скръб, когато си чисти прозорците? Ако прозорецът е нацапан, разбирам да скърби, но да се оплаква, когато си чисти прозореца, не разбирам. Можеш да скърбиш, когато прозорецът ти е нечист. Казва някой: „Скръбна е душата ми“. Че за какво има да скърбиш? Понеже прозорците, това са киноартисти. Ти като измиеш прозорците, на твоя екран се хвърлят картини, които не обичаш. Първо не знаеш защо плачеш, после не разбираш отношението на реалността и сенките. Като се нахвърлят картините на твоето съзнание, на твоя екран, омотаеш се, мислиш, че всичко, каквото виждаш, е реално. Като ги миеш, мислиш, че на прозореца има нещо. Миеш, миеш, пак се обърнеш – картината е там. Пак идеш, миеш, миеш – пак се обърнеш, пак картината е там.

Сега ще дадете едно възражение. Няма един истински плач в света: той се случва може би на десет-двадесет години. В един живот от 33 години може веднъж да се случи да плачеш – това е истинският плач. От 29 до 30 години човек минава най-голямата скръб. Има едно място, дето човек може да поплаче малко; другият плач е по навик. Не че не трябва да плачете – човек трябва да си мие прозорците, но то е друг въпрос. Нямам нищо против, когато по някой път се просълзяват очите ви. Казват: „Плаче!“. Мие си прозорците. В плача какво има, само сълзи ли? В плача има музика. Но тази музика не е музика, това са грамофонни плочи. Грамофонните плочи не са музика, това е забавление. То плачът за един музикант разваля неговия слух.

За длъжностящите, за животните, за ненапредналите хора в света, като не знаят, може да турите всичките грамофонни плочи, за да събудят музиката. Но един музикант трябва да има памук в джоба си: щом чуе грамофонна плоча, да си запуши ушите. Който не иска да си развали вкуса за музиката, да не слуша грамофонни плочи – това е неразбиране. Какво има там? Цъкат – създава се едно лошо впечатление. После не може една грамофонна плоча да се сравни с един музикант, даже една хилядна част от него не представлява. Това там е тъпота, нещо съвсем

механическо. Може да употребите грамофонните плочи като едно възпитателно средство, но в една грамофонна плоча няма никакво забавление и вдъхновение. По някой път някои може да учат Крайслер⁶ от грамофонните плочи, или може на пианото да го учат, но музиката е едно състояние. Музиката трябва да ти стане естествено състояние на съзнанието. Основен тон можеш да имаш само когато започнеш да мислиш. Онова пробуждане на човешката мисъл аз го наричам основен тон. Този ден, в който се пробуди съзнанието ти, че започнеш да мислиш, когато в теб дойде мисълта, това е основен тон. Другите тонове са наредени, те вървят по един основен закон.

Сега трябва да ви е ясно какво разбирам под основен тон. Това, с което съзнанието започва да функционира, то е основен тон. Та когато говоря за музикален човек, разбирам, че ако човек не е музикален, той не може да мисли. Някой мисли, че е писател, но той не е писател, а е плагиат, който отгук-оттам взема. И музиканти има, които отгук-оттам вземат: сглобили са нещо, но то не е музика. Човек винаги трябва да бъде справедлив: не слагайте една чужда кръпка на дрехата си. Ако я сложиш, виж на кого принадлежи. Тури надпис на кого принадлежи тази кръпка, защото един ден ще ви види човекът и ще каже: „Това платно е мое!“. И ще рече: „Да ми го дадеш“. Аз това наричам справедливост.

Всякога човек трябва да се радва на онова, което той е разбрал. Казвам: радвай се не само на това, което си разбрал, но се радвай и на онова, което другите хора са разбрали. Радвай се на това, което ти пееш, но се радвай и на онова, което другите хора пеят. Когато човек пее в света, аз разбирам. Всички разбират това, което е хубаво и възвишено, в него има пеене. То е най-хубавото пеене, което човек може да има. Проверете закона: когато хората изгубят възвишеното, идеалния живот, в тях музиката престава. Щом имате възвишен живот, музиката идва сама по себе си.

Сега мисълта е ясна малко. Отношението на музиката към човешкото съзнание какво е? Вие разбирате отношение към човешката мисъл. Пък това, обикновеното пее-

не, не че е лошо, но въпросът е друг – то не може да ти помогне. Тази музика, която сега имате, е отражение, тя е музика на грамофонните плочи. И това е хубаво. Онзи, който иска да напредне като музикант, да вложи музиката като възпитателно средство, той не трябва да се учи от грамофонни плочи, а трябва да слуша музиканти и цигулари от източника.

Коя беше основната мисъл, за която говорехме досега, какво разбрахте? (*Когато човек започне да мисли, това е основният тон.*) Да, това е основният тон. Че то е най-лесното – мъчно е мисленето. Мнозина искат да мислят, без да са музикални. Най-спорното е това. Щом си музикален, ти можеш да мислиш. Мисленето с музика лесно става, без музика мъчно става. При този, на когото умът не схваща, музиката не работи, тогава не си музикален. Че един артист, който седи и пее, той има идея в себе си.

Какво можем да направим сега от тия линии? (*Фиг. 1*) Първо вие какво ще кажете, какви са тия линии? Хоризонтални ли са, или водоравни? Те са успоредни, да, но отвесни ли са? Да кажем, линията *С* има отношение към линиите *А* и *В*. Защо тия линии са успоредни? (*Защото няма да се пресекат, ако ги продължим.*) Но нали в безкрайността се пресичат? Така мислят математиците. Тия линии са успоредни по единствената причина, че налягането отвън и отвътре е равномерно. Следователно те не могат нито да се приближат, нито да се отдалят, понеже налягането е навсякъде еднакво. Ако влязат в една среда, която е по-рядка, веднага тяхната успоредност ще се измени; а ако влязат в по-гъста среда, пак няма да бъдат успоредни. За тия успоредни линии предполагате, че се движат винаги в една среда, дето налягането отвън и отвътре е равномерно. Следователно тия линии са успоредни.

Глупавите хора винаги се блъскат. Вие турете двама души да вървят, за да видите как ще вървят, и по това ще познаете може ли да си хармонизирате, или не. Ако двама души тръгнат и се

Фиг. 1

блъскат, ако не държат еднакво разстояние помежду си, те не могат да се споразумеят. Това блъскане показва, че и в живота си ще се блъскат. Някой път при някой човек се приближаваш по-близо, друг път се отдалечаваш. И когато се приближаваш, и когато се отдалечаваш – и в двете положения и в живота ще бъде същото. Приближаваш се, понеже външните условия имат по-голямо налягане – затова се приближаваш. Защо се отдалечаваш? Понеже във вътрешните условия няма равномерност. Приближаваш се при едно същество, защото имаш някакъв интерес; отдалечаваш се, защото имаш друг интерес. Когато детето е гладно, се приближава към къщи; щом се наяде, детето се приближава към това отвън.

Щом имате нужда от духовния свят, вие сте духовни. Щом имате нужда от ядене, вие сте въщи, духовни сте; щом се наядете, светът ви привлича отвън. Щом светът ви привлича, разбирам, че вие сте се наiali – тогава търсите другарчета, за да имате развлечение. Щом светът не ви привлича, разбирам, че доста време сте били отвън, пък отвън никой нищо не ви дава, както у дома. Следователно ти започваш да мислиш да се върнеш въщи, да се нахраниш. Такива са законите в Природата. Някой казва: „Обичам света!“. Значи наiл се е въщи. Някой казва: „Затъжих се за въщи!“. Гладен е.

Трябва да обясним кое ви привлича. Щом сте сит, идете в света; щом сте гладен, върнете се въщи – това е естественото положение. Ако когато си гладен, седиш в света, това е неестествено положение. Ако когато си сит, седиш въщи, и това е неестествено положение. Въщи трябва да седиш дотогава, докато си гладен. А докога трябва да си в света? Докато си сит. Щом огладнееш – иди въщи! Докога трябва да бъдеш светски? Докато си сит. Докога трябва да бъдеш духовен? Докато си гладен. Това е една малко нова философия, с нови максими. Казва някой: „Този не разбира, той е светски човек“. Сит е човекът. „Ама духовен е.“ Гладен е човекът, въщи се връща – какво лошо има? Ще го нахрани баща му, майка му. След като се нахрани, майка му ще каже: „Иди си поиграй с другарчета, излез от къщи“.

Всички ония състояния на безпокойство, които стават, са от едно стеснено състояние. Ти вкъщи искаш простор. Като се наядеш, излез вън да работиш. Когато човек е сит, тогава може да работи; когато е гладен, не може да работи, той си почива. Тогава ще ви приведа думите на един човек: „Когато за пръв път видях Слънцето да изгрява, аз се събудих. Слънцето ме повика за работа и аз излязох навън. През целия ден гледах как Слънцето вървеше по небето. Залезе Слънцето, изгря Месечината – и тя ме повика вкъщи. Аз се върнах, майка ми сложи хляб. Наядох се, но и Месечината залезе. Изгряха звездите, аз заспах на леглото“.

Казва той: „Изгрява Слънцето – събудих се. Изгря Месечината – върнах се вкъщи. Изгряха звездите – заспах“. Ако се пробуждаш, Слънцето изгрява; ако се връщаш вкъщи, Месечината изгрява; ако заспиваш, звездите изгряват. При изгрева на Слънцето работа има, при изгрева на Месечината ядене има, при изгрева на звездите спане има. И тъй, кога изгряват звездите? Когато спиш. Кога изгрява Месечината? Когато ядеш. Кога изгрява Слънцето? Когато се събуждаш и отиваш да работиш. Значи Слънцето определя една работа вън, Месечината определя една работа вътре, а пък звездите определят един живот на спокойствие, на почивка, на равновесие на енергиите.

Това са астрологически тълкувания. Какво значи асцендент? Кога Слънцето е в асцендент, а кога – Месечината и звездите? Щом имат влияние звездите, те ще те приспят; щом дойде Месечината, тя ще обърне погледа ти навътре; щом дойде Слънцето, ще обърне твоя поглед навън – то дава простор. Слънцето дава простор, условия дава: за този, който разбира, то дава простор за работа. Звездите, това са определени функции на листата. Когато хората заспиват, листата работят – това са звездите.

Туй са аналогии, сравнения за това, защо е създадено Слънцето. То има отношение към човешкото съзнание. Съзнанието има проявление, разширение навън, има вглъбяване навътре; и след това има сърдечна височина на съзнанието. В съня човек нали пътува? По някой път

човек насън пътува по-лесно, без пари пътува; а другояче, в будния живот, той заплаща. Насън без пари навсякъде пътува даром из въздуха, на някой параход – и без никакъв билет. Качиш се на парахода, не плащаш; свършиш училище, не плащаш. Идеален е животът насън, всичко става без пари. Дойдеш в действителния живот, навсякъде искат пари. Кое е сега реалното: което с пари става или което без пари става? Кое е по-лесно? (*Без пари.*) С пари работите стават, но парите са взети от Слънцето – емблема на Слънцето са те. С парите е ангажирано Слънцето, но после с тях е ангажирана и Месечината, понеже среброто е на Месечината. Най-после и звездите са ангажирани с тия металически пари.

Имате три вида монети: златни, сребърни и медни. Имате и три изгрева. Първият изгрев е на Слънцето, това са златните пари. Вторият изгрев е на Месечината – сребърните пари са това. Третият изгрев е на звездите – това са медните пари. Когато имаш злато, ще работиш; когато имаш сребро, ще се върнеш вкъщи; когато имаш капици в джоба, ще спиш. Когато имаш злато, ще работиш навън, понеже златото е на Слънцето. Когато имаш сребърни пари, ще се върнеш вкъщи да ядеш. Когато имаш капици, ще спиш; при медните пари ще спиш. Ако не спиш, като погледнеш, ще кажеш: „Те ли намериха да ми пълнят джобовете!“. Какво ще направиш с десетте стотинки? Като дойдат капиците, легнеш да спиш, понеже там без пари става.

Сега това са малки идеи, малки идеи са капиците. Щом си гениален и талантлив – на работа! Щом си обикновен – от сребърните пари, върни се вкъщи. Щом си от бездарните, от капиците – иди да спиш. Това е начин за успокоение на човека. Тъй както аз разбирам, бездарният трябва да спи, обикновеният трябва да яде, гениалният и талантливият трябва да работят. Някой път вие казвате, че ви е дотегнало да работите. Хубаво, казвам: върнете се вкъщи! „Дотегна ми да ям.“ Иди да спиш! „Не ми се спи вече.“ Стани и ходи на работа! Това са три състояния, през които човек минава. Онзи, който иска да се самовъзпитава, той трябва да мине през тези състояния. Щом не ти се спи, иди да работиш вън.

Сега ето реалността. Ти не можеш да бъдеш богат човек, ако твоето съзнание не се е пробудило, ако твоето слънце не е изгряло. Когато твоето слънце изгрее, тогава ще имаш злато, тогава отвън всичко ще постигнеш – отвън, в широкия свят. Ако твоята луна не е изгряла отвътре, ти не можеш да ядеш сладко; като изгрее, ще ядеш. Ако в теб звездите не са изгрели, тогава и почивка не можеш да имаш. Ако искаш почивка, тогава трябва да намериш ясно небе. Ясно небе, в което звездите да греят, това са новите мисли. Ще намерите някой писател, който да е говорил за това. Ако намерите някой, който да е говорил по това, ще ми съобщите, това е връзка. Трябва да се постави едно правилно разбиране на тия закони, които почиват в съзнанието. Изгревът на Слънцето – това е метод; изгревът на звездите – това е метод. Защо изгрява Слънцето? За да идеш да работиш. Защо изгрява Месечината? За да ядеш. Защо изгряват звездите? Да почиваш.

Ти отиваш да работиш, когато Слънцето изгрява; отиваш да ядеш, когато Месечината изгрява; отиваш да почиваш, когато звездите изгряват. Звездите свирят и пеят, музика има: в тяхната музика ти ще си починеш. Това е най-хубавата почивка, когато звездите пеят. Когато спиш и небето е ясно, ще си доволен от почивката. Когато Слънцето изгрее, ще идеш да работиш; и като се върнеш, ще бъдеш радостен, че работата е била благотворна. Няма да се върнеш отруден, но ще се върнеш радостен, че си работил. Когато изгрее Месечината, ще си радостен. Като изгрее Слънцето, небето ти да е ясно; като изгрее Месечината, небето ти да е ясно; като изгреят звездите, небето ти също да е ясно.

Вашето небе, това е вашето съзнание. Небето е съзнанието на онзи, великия живот; а пък нашето небе е нашето съзнание. Нали на небето първо Слънцето се явява; тогава Месечината се явява и звездите също се явяват. Слънцето трябва да се яви на нашето небе. Нашето небе е съзнанието. В съзнанието трябва да се яви новото слънце. На този екран трябва да се явят и Месечината, и звездите.

Досега какво сте мислили? Казвате: „Това нещо не го разбираме!“. Хубаво, съгласен съм. Другото как го разби-

рате сега? Какво разбирате сега, защо Бог създаде Слънцето? Та имало един млад момък на 19–21, който видял една красива мома, дете била на 15–19 години. Той ѝ пише тъй: „Отличен беше онзи ден, когато те срещнах. Моето слънце за пръв път изгря. Трепна в мене сърцето ми, пък очите ми се отвориха“. Така ѝ пише, а тя му чете писмото. Казва той: „Слънцето ме огря“. Момата мисли: „Виждам, че неговите ръце са меки. Аз като ходех на работа, моите ръце почернях, огрубяха. Има разлика между неговото слънце и моето слънце. Моето слънце, доколкото зная, гори; като вдигна мотиката, удря в земята. И той пише с мотиката, но неговата мотика е по-деликатна“. Момъкът хубаво пише. Тя счита, че като пише тази поезия, той хубаво пише къде кого е видял. Това било към края на април и май, тогава е изгряло слънцето му. Момата казва: „На нивата, на бостана копах, пъпеши и дини садах. Аз видях, че като посях тия дини, едни са червени, а други – жълти. Семената бяха еднакви, а едните са червени, другите – жълти“. Вижда неговото писмо: „Къде му са дините, кои са червени и кои са жълти от тях“. Понеже тогава е трепнало сърцето му, и той е сял нещо. Но момата иска да узнае къде са неговите дини и какви са те. Въпросът е сега кой мисли по-право, момъкът или момата?

Сега аз уподобявам нашето положение. Животът на всеки човек, който се е възплътил на Земята, показва, че той се пробужда, че иска да пише първото си писмо. Пробужда се сутринта – той е видял тази мома. Светът е момата: този свят е момата, на която пишеш едно писмо за любовта. Красивата мома в света, това е светът. Външният свят е красивата мома, пък ти, който си видял този свят, си момъкът – събуждаш се сега в този свят. Какво нещо е светът, трябва да имате ясна представа. А пък светът е царската дъщеря. Не мисли, че можеш да се ожениш за царската дъщеря. Тя ще те погледне и ще ти каже: „Слушай, не си губи времето. Може да ме обичаш, може да ми пишеш любовни писма, всичко това можеш да правиш, но да се жениш за мене – не си губи времето“. Светът така казва. Всеки, който се е старал да се ожени за света, всякога се е връщал без нищо въщи. Той се е връщал като

блудния син; и казва на баща си: „Съгреших пред небето и пред тебе“. Той е ходил да се жени за красивата мома в света... Ти да я обичаш имаш право, но да се жениш за нея – никога. Тя казва: „Ти не си за мен“.

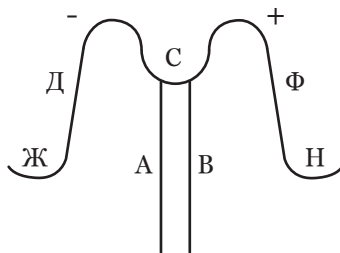
Вие искате да имате влияние в света, да направите нещо в него. Кой от вас, който е бил гениален, е направил нещо в Природата? Какво са направили гениалните хора, какво са допринесли на Природата? Да кажем, турили са две релси, турили са един влак да върви. Какво са допринесли с това на Природата? Вие вземате всичко, каквото тя има, сложите въглища – и върви влакът. Казвате: „Култура е това“. Или някой ще вземе книга и мастило, ще надраска такива криви линии. Казва: „Поразия, такова нещо има“. Това е на киното. Сега вие ще разбирате правата страна: човек трябва да чопли, за да изкара нещо. Тогава, ако можеш, ти от една книга трябва да изкараш нещо.

Аз съм привеждал този пример. Праща един свещеник при архимандрита своя слуга, който се казвал Стоян, да му занесе подарък. Свещеникът бил при морето, та изпратил пет скумрии на този архимандрит. Стоян се спрял на едно място, опекал една скумрия, на друго място – друга, на трето – трета, и докато иде до архимандрита, изял скумриите. Занесъл той писмото, четете го архимандритът и казва: „Стояне, тук пише, че пет скумрии има изпратени“. „А – казва Стоян, – намери ли ги? Аз мислех, че съм ги изгубил. Щом си ги намерил, олекна ми на душата.“

Ние сме в същото положение. Кое е реалното? Това, което е. А това, което не е, какво е? То е сянка. Туй, което е, е реалното; туй, което не е, е сянка на реалността. Когато някой ми казва, че това не е така, аз разбирам, че то е сянка на реалността на нещата. Когато нещата стават, както не са, това е сянка. Винаги туй, което не е, е сянка. Лъжата е сянка на Истината. Какво е лъжата? Сянка на Истината. Какво е невежеството? Сянка на знанието. Що е омразата? Сянка на Любовта. Що е безсилието? Сянка на силата. Реално е това, без което не може. Безсилието всякога се стреми към силата, никога не се стреми към безсилието. Най-слабият винаги се стреми към знанието.

Онзи, който мрази, винаги се стреми към любовта. Лъжецът винаги се стреми към истината. Обратен процес няма: Истината никога няма стремеж към лъжата. Сянката изпъква по други причини. Истината няма никакъв стремеж към лъжата, лъжата има стремеж към истината. Истината може да се яви с лъжа, но лъжата никога не може да се яви без истина. Любовете може да се яви без омраза, но омразата не може да се яви без любов. Така седят нещата. Туй, което само може да се яви, то е реалността; а туй, без което друго не може да се яви, то е сянка на нещата.

Когато някой рисува, трябва да има смисъл. Тази красива линия в Природата има свое тълкувание. Най-първо, да кажем, това е клонче, което върви от *С* настрани и нагоре, както е показано със стрелата. Ако този клон се продължи нагоре, той ще се огъне надолу. (Фиг. 2) Линиите *Д* и *Ф* показват обнадеждаване, че има надежда – има нещо, на което ти можеш да разчиташ. Ако тази линия се завърти и вземе посоката на *Н* и *Ж*, какво тълкувание ще дадете? Това е изтичане. Значи туй, което си придобил вече, има път за

Фиг. 2

реализиране на нещата. Това е йероглифически начин. Аз искам да покажа, че тази работа, която започва, ще върви. Давам една фигура, която показва, че работата е турена на здрава основа, добре е наредена. Имаме всичките условия, другото зависи от вашето умение. Дали си музикант, дали си писател, в каквото и да е отношение законът еднакво работи.

Нали имате това съпоставяне? На тази котва имате две сърца. По някой път, ако вие искате да се насърчите, как трябва да ходите? Винаги в ходенето трябва да държите две успоредни линии. Това е хубавото ходене – успоредни трябва да бъдат краката. Щом имате успоредни

линии, работите ви ще вървят добре. Който туря ръката ту на едната, ту на другата страна, казва: „Може и по един начин, и по друг начин“. Мярка има: ти като се движиш, въздействаш на себе си. В съвременната геометрия са дадени известни правила, но там са дадени механически правила. На геометрическите линии имате само едно тълкувание, а трябва друго тълкуване. Природата, когато е построила човека, когато е направила лицето му, тя го е построила геометрически. Според линиите на лицето може вече да тълкувате какво е вложено в човека. Щом човек разбира законите, той веднага може да знае какви са замислите на Природата, какво тя мисли; или пък знае замислите на самия човек. Каквото Природата е вложила в него, такъв ще бъде и самият човек.

Вие казвате: „Както Господ нареди работите“. Как е наредил Господ работите? Ти скърбиш – това Господ не го е наредил. Твоята скръб произтича от незнанието на Божия закон. Ти имаш нещастие в живота по единствената причина, че не вървиш съобразно с този закон. Аз говоря за вътрешния живот. Това е неразбиране на законите, които действат. Противоречия трябва да има в живота, но тези противоречия ни най-малко не са направени за спънка на когото и да е. Ако краката трябва да носят товара на цялото тяло, това ни най-малко не е нещастие – човекът не е нещастен за краката си. Ако ръцете трябва да работят, това ни най-малко не е нещастие за човека. Ако очите трябва да гледат, човек ни най-малко не е нещастен за това, но нещастieto за очите е нещастие за него. Ти си видял неприятни неща – това е обстановка, това е разбиране. Виждаш един човек да плаче – значи чисти си прозорците. Казва някой: „Тъжно е сърцето ми“. Отлично – трябва да стане мекичък човек. Коравият човек скърби и щом поскърби, става мекичък. Писанието казва: „Ще отнема каменните сърца и ще им дам плътски“. Каменното сърце знаеш какво е.

Сега ние искаме от света хубавото и когато ни се дава това хубаво, го тълкуваме криво. Страданието е процес за смекчаване на човешкото сърце. Трябва да различавате

страданието от мъчението и несгодите. Страданието, това е основният тон на живота. В земния живот страданието е основният тон, тон, който смекчава. Ако разбираш страданието, ти ще разбираш и радостите; ако не разбираш страданието, и радостите не можеш да разбереш. Понеже всякога има съотношение: колкото си страдал, толкова и ще се радваш. Никога радостта не може да бъде по-голяма от скръбта ти; никога скръбта не може да бъде по-голяма от радостта, те са равни величини. Ако искаш малко страдания, ще искаш и малко радости; ако искаш големи радости, ще искаш и големи страдания. Тъй че когато искаш радост, геометрически ще погледнеш. Искаш малко страдание и голяма радост – това е несправедливо, така не може.

Ти искаш да не страдаш. Тогава тури в ума си малката радост – веднага ще сложите това чувство. Щом искаш голяма радост, тогава ще знаеш, че ще дойде и голямо страдание. Не може да искаш големи страдания, пък да не искаш и радости. Щом дойде голямото страдание, ще дойде и голямата радост. Ако не искаш голямо страдание, пак си на крив път. Ти при голямата скръб ще искаш голяма радост и при голямата радост ще искаш голяма скръб. Ако искаш малка скръб, ще искаш малка радост. Всеки може да намери скръбта. Искаш една малка радост – ще ти дойде и една малка скръб. Като не искаш никаква радост, няма да имаш и никаква скръб.

Един начин сега да ви дам да се освободите от страданието. Някой казва: „Без страдание не може ли?“. Може и без страдание, но сега, при сегашните условия, без страдание не може. Вие вече ще поискате радостта – аз мога да ви определя страданията. Виждам, вие сте един човек, имате 175 сантиметра височина. Имате 50–60 сантиметра на плещите, стомашната ви система е хубаво развита, пък пари трябват, после и дрехи, трябват ви обуца. Човекът взема 10–15 лева. Може ли да направите нещо с толкова малко пари? Хляб трябва; трябва едно легло, което най-малко ще ви струва 120 лева, един юрган да направите и други неща. Трябват ви всичко 2 хиляди лева. Това са раз-

носки. Как мислите, при тия разноси трябва да печелите от някъде! Говоря сега за обикновения живот. Ние искаме да наредим един живот въвн от това, което живеем. Животът ще бъде такъв, какъвто ти не го мислиш, или такъв, какъвто другите хора са намислили за тебе.

Когато един колар направи една кола, нали този, който я прави, определя каква тежест да се тури на колата. Ако направи голяма и здрава кола, вече знаеш, че тя ще се товари с големи товари – тази кола не може да избегне големия товар. Ако направи малка количка, вече самият колар определя какъв товар трябва да се тури. Та вие имате едно голямо желание, искате да станете виден човек – най-много ще се товарите самите вие. Източните народи, които са богати с приказки, казват: „Който много знае, много тегли“. Това са второстепенни работи сега.

Психологически на вас ви трябва философия, понеже вие много пъти изгубвате вашето настроение. Целият ден мине в някаква дразга, в неразбиране, в някаква тъга, в някаква скръб, в някаво неразположение и отчаяние; ти не искаш да живееш, обезсмислил се е животът ти. Това е неразбиране. Защо се е обезсмислил животът ти, не знаеш. Ти си поискал голяма работа в света и вследствие на това скръбта дойде. Голямата работа не може да дойде без скръб. Най-първо ще дойде скръбта, след това ще дойде голямата радост. Ами че ти искаш да станеш светия. Знаеш ли как се става светия? Я четете историята на светиите. Станали ли са светии, като са лежали на леглото си? Какъв непоносим труд, какви големи противоречия са имали – мнозина са минали през противоречия. Които са преодолели противоречията и са познали нещата, те са се повдигнали.

Светиите хората ги оценяват, понеже където минават, носят светлина. Светията където влезе, носи щастие – краката му са щастливи и всеки иска да го види. Светии, на които краката не са щастливи, не са светии. Ръцете, краката, всичко у светиите е щастие. Ако попиташ светията как е станал светия, той ще ти каже: „Когато Слънцето изгря-

ваше, отивах на работа и работех, докато залезе. Като изгряваше Месечината, връщах се вкъщи и ядях, докато тя залезе. Като изгряваха звездите, отивах да спя и спях през цялото време, докато звездите залязат. Като изгряваше Слънцето, пак отивах на работа“. Като изгрее Слънцето, той работи, като изгрее Месечината, се връща вкъщи и яде, като изгреят звездите, спи – той постъпва съобразно с тях. Лесна работа. Същият закон е за талантливия и за гениалния; обикновеният и невежият минава по същия път, само че единият е видял и е разбрал нещата.

Тогава ще ви приведа един пример. Самият пример не е работа, но е вторият метод – влиянието на Месечината. За някакво престъпление според законите на една държава осъдили одного на смъртно наказание. Какво било престъплението, не се знае; нарушил законите и го осъдили на смъртно наказание. Но царят бил умен човек и той го повиква и казва: „Аз ще отнема присъдата, но ще ти туря на главата едно гърне, пълно с мляко. С него ще обиколиш целия град и не трябва нито една капка да излезе от гърнето. И като се върнеш, ще бъдеш свободен“. Онзи турил гърнето на главата, обиколил града и нито една капка не излял. Питали го: „Видя ли някого?“ „Никого не видях“. Умът му е бил в гърнето и така внимателно пристъпвал, че никого не видял.

Ако си осъден на смърт и ти е сложено едно гърне, пълно с мляко, а ти вървиш по пътя и гледаш насам-натам, ще те закачат на въжето. Това е влиянието на Месечината – да се върнеш вкъщи. Туй е вторият метод. Онзи се е концентрирал върху работата – това е най-великият процес. Като изгрее Месечината, ти ще идеш да работиш. Това е най-хубавото състояние, което човек може да има. Каквато е била работата вън, такова ще бъде и връщането вкъщи, такъв ще бъде и изгревът на звездите. В това има съотношения, но в момента на пробуждането на съзнанието Слънцето е важно. Трябва да имаш онова чисто съзнание, за да грее Слънцето и да си гледаш работата много добре, да не допускаш нито една погрешка, всичко

да поправяш. Може да правиш погрешки, но да ги коригираш. Като се върнеш вечерно време, нищо да не тежи на съзнанието ти, да си направил онова, което Бог изисква.

Какво бихте направили сега? Да кажем, прашат ви в училище – какво трябва да правите, какъв метод ще употребите? При отиване на училище кой метод ще употребите? Употребете метода на Слънцето. Трябва да учиш – нищо повече. Искаш да бъдеш музикант – пак метода на Слънцето. Искаш да бъдеш архитект – с метода на Слънцето. Искаш да бъдеш художник – с метода на Слънцето. Искаш да бъдеш поет – пак е методът на Слънцето. Ще работиш и каквото искаш, всичко ще станеш. Високо ще поставите нещата – в съвременната музика има неща, които са много несъответни, неестествени.

Аз ще ви наведе пак на примера с този момък, който пише на момата: „Един ден ти ме срещна и като ме погледна с онзи вкоравен поглед, замръзна ми сърцето. Ти си била като камък. Блъснах си главата в тебе и тя се пукна“. Така пише той в писмото. Който ходи в правия път, главата си не пука; който се блъска в камъните, той не върви по пътя. По пътя няма камъни, отстрани на пътя има камъни. Превод трябва сега. Погрешката е твоя, че ти си се блъснал. Или си бил много замислен, или си сложил нещо и не знаеш защо си се блъснал. Момата казва: „Той не е много от умните“, понеже тя не се блъска. Тогава как да се обясни това? „Като ме видя пръв път, Слънцето изгря.“ Как може това слънце да смрази; защо този поглед на момата го е смразил? Защо като се е блъснал, си е пукнал главата? Какво разбирате вие?

Това са поетически работи. Какво разбират поетите сега? Вие това не го взимайте за вашия личен живот. От яките камъни става хубав градеж. Камък, който не е як, може ли да го турите за градеж? Значи яки камъни трябва. С камъни, от които главата се пука, може да се съгради хубава къща. Следователно с тия камъни ще можеш да градиш; понеже от този, мекия камък, може да се извае хубава статуя. От мекия камък нищо друго не може

да стане; а сега избират хубавите, яките камъни. Значи този момък не е разбирал от зидарство, не е разбирал и от скулптура, че нещо може да излезе от този як камък. Най-после това, че му се е пукнала главата, то е едно благо за него. Че ако не се пука главата на цвета, той не може да цъфне. Чудна работа, пукнала се е главата! Щом се пука главата, разбирам, че цветът е цъфнал. Щом се пука, значи ще излезе нещо; щом не се пука, нищо не излиза.

Това е музика, той е неправилен тон на съзнанието. Трябва му тълкувание. Казвам: „Вземи *ре*“. (*Учителя изпя един тон, който не бе „ре“.*) Това не е *ре*. Сол – не е сол. „Вземи *си*.“ Не е *си*. (*Учителя взе един тон.*) Този тон при обикновената мажорна гама кой е? *До*. Правилен ли е тонът? По моя камертон е *до*. Има няколко трептения, които трябва да се повдигнат.

Та ще се освободите от всички ония заблуждения. Така аз наричам ония старомодни неща, с които някога сте живели. Сега трябва да се освободите от тях. Сега заражда ли се някакъв въпрос върху това, което ви говорих, или пък се заражда някакво противоречие? Остана ли някакво противоречие, от което да се родят други противоречия? Какво противоречие има? Няма противоречие, трябва съпоставяне. Така, както Бог е създал света, няма никакво противоречие. Никога не търсете противоречие в съзнанието на света. Противоречието, което съществува, е личен процес – в Божествения процес всяко нещо е на мястото си. Това, което вие забелязвате, че не е на мястото си, не е вече в този първичен процес, то е вторично. В първия процес на Природата всичко е в хармония; във вторичния процес влизат разни противоречия. Те са неща, намесени отпосле, те не са Божествени. Ние имаме някои разбирания, които не са Божествени. Те са чисто човешки – това са противоречия, които произтичат от съвсем други съображения.

Например вземете закона за ревността – от какво произтича тя? Има едно естествено положение на ревността. Ревността има двояко положение, аз вземам най-мекото.

Ревността е едно неестествено положение, едно отклонение: първото отклонение в живота е ревността. С ревнуване може ли да искаш и ти да вървиш напред? Ревността е да седиш на едно място и да считааш, че си достоен, че тебе не са те оценили. Че ти не си кон, та да те оценяват колко струваш – ти си безценен! Това, което не може да се оцени, то е важно. Ти не чакай тебе да те оценяват – така ще сложиш едно заблуждение в себе си. Оценяването е друг въпрос – да вложите идеята вътре. Под *оценяване* разбирам съзнателно да чувстваш другите, да вървиш успоредно с тях, че да си полезен. Следователно ако съзнаваш, че си полезен, това е естествено положение – човек работи съобразно със законите. Ако ти си полезен някому, трябва да работиш. Аз искам да бъда полезен по единствената причина – да бъда в съгласие с Божия закон. Тази е задачата, а не да угаждам на хората. Това е въпросът – да бъда в съгласие с Божествения закон. Тъй разбирам полезността – а дали хората го оценяват, това е второстепенно. Другите неща са последици, те ще дойдат.

Това са максими, които са необходими в ежедневния живот. Вие не можете да спестите вашата енергия, ако не разбирате ред положения. Ако не разбираш законите на Слънцето, ако не разбираш законите на Месечината, ако не разбираш законите на звездите, ти не можеш да спестиш енергията си тъй, както трябва, следователно не можеш да имаш и успех. Ако ти спиш, когато Слънцето изгрява, ако отиваш да работиш, когато Месечината изгрява, и после гладуваш, а когато звездите изгряват, правиш randevu, ти съвсем ще загазиш. Като изгряват звездите, ще спиш – никакво randevu, никакви срещи! Нищо повече. Сегашните хора търсят своето щастие, когато звездите изгряват, щастливия живот го търсят вечерно време. Щастието се търси денем, а не вечер. Който търси щастието вечер, той търси беля на главата си. Кога ще нападне един вълк? Вечерно време ще те изненада, по месечина.

Аз говоря за съзнанието. Когато съзнанието е будно, работи тогава; когато помрачнее съзнанието, легни да

спиш. Щом си неразположен духом или потъмнее светът, спи, нищо повече. Туй разбирам аз: почини си. Щом си починеш, това е естественият закон. Няма да се минат 4–5 или 8 часа, на другия ден като станеш, като изгрее твоето слънце, ще имаш разположение на духа. Това са закони. Ако ги спазва човек, всякога може да се тонира. Ако не ги спазвате, сега има хиляди причини, които могат да ви детонират. Малките работи, които се случват, потъмняват съзнанието на човека. След това той ще търси причините, ще обвини едного, ще обвини втори и трети; ще обвини баща си, майка си, сестра си, брата си, обществото, своето възпитание. Не, така ти си прост. При едно неразположение си. Щом мине неразположението, стани и работи. Щом свършиш работата, върни се въщи и се наяж.

Няма по-хубаво нещо от това – да работиш, да ядеш и да почиваш. Те са три състояния: най-хубавото е работата, яденето и почивката. Това е за човек, който иска да бъде гениален, който иска да бъде талантлив. Ако тия три състояния не ги спазваш, ти си отговорен. Там, в другата категория, съвременните противоречия ще дойдат. Казва някой: „Не ми се живее, животът няма смисъл“. Щом не разсъждаваш, животът няма смисъл; щом разсъждаваш, по този път животът има смисъл. Защото в живота има едно коопериране на всички разумни същества. Щом вървиш по законите на този свят, всичките разумни същества ще ти помагат навсякъде.

Хайде сега, изпейте една песен. Коя песен ще изпеете? *Всичко в живота е постижимо*. Всичко в живота е постижимо, когато Слънцето изгрява; всичко в живота е постижимо, когато Месечината изгрява; всичко в живота е постижимо, когато звездите изгряват. Това е невъзможно: първото е възможно, а второто е невъзможно. Възможно е Месечината да не изгрее – тогава твоето небе е било облачно или е станало затъмнение някъде на нея. Значи ти си бил заблуден. Всичко в живота е постижимо. Кой е основният тон на тази песен? (*Изпяхме песента „Всичко в живота е постижимо“*.) Какво е това пеене, талантлив

во или обикновено? Малко по-спретнато го изпейте! При талантливото пеене ще напуснете тактовете, няма да се съобразявате с тях. Сега само една панделка да турим. Аз бих ви го изпял така. (*Учителя пее: „Всичко в живота е постижимо, когато времето е добро“.*) Какво е казано в песента? „Когато времето е добро.“ Трябва да му пеем, за да бъде добро времето. Това е обикновено пеене. Всичко в живота е постижимо. При талантливото пеене става изпълнение на пеенето. А как ще го изпеете гениално?

Никога не се смущавайте дали нещо да го изпеете. Турете в ума си, че можете да пеете. Започнете да мислите, понеже всяко нещо първо трябва да стане в съзнанието, че после да се проектира навън. Ти трябва да мислиш, за да може нещата да се проектират навън. Трябва първо да се хвърли една проекция и да научиш нещо в съзнанието, тогава да се проектира навън. Това отнема време. Някой път времето може да се продължи, пък може и да се скъси. Я изпейте и как бихте изпели „Слънцето на моя живот изгрява“. Там има придихателна и някой път в пеенето е мъчно. Или практически как бихте изпели „Слънцето на моя живот изгрява“? Сега поетически как ще го изкажете, къде ще турите ударението? Кое е важното сега? Че слънцето на вашия живот изгрява.

За да пеете, трябва да мислите. Ти не можеш да пееш, ако не мислиш. Вие седите и казвате: „Аз не мога да пея“. Не можете да пеете, понеже другите са ви казали, че не можете. После, ако пеете, казвате, че другите ще ви критикуват. Пейте, вие можете да пеете! Пейте, без да ви слушат хората! Ти ще пееш така, че като пееш, в съзнанието си да се чуваш. Ще се научите да пеете, без да ви слушат. Ще пеете вътрешно – вие да се чувате; може да не пеете пред хората. Всички пеете едно обикновено пеене. Има второ пеене, вътрешно пеене, където много правилно се вземат тоновете. Пейте вътрешно! Един цигулар може да вземе един обикновен тон. (*Учителя изсвири един тон на цигулката, после друг.*) Каква е разликата? Вторият тон има по-голяма амплитуда. Ако имате по един инструмент,

вие ще се научите да пеете донякъде. Някои хора говорят и мислят, че говорят мелодично, но говорят им не е така музикален. Ако влезете в един свят, дето говорят музикално и правилно, вие ще се стесните, няма да говорите. Как произнасяш една дума на един музикален език? Всяка дума трябва да има музикална интонация, като че пееш.

Изпейте сега *Аз смея да кажа*. (*Всички изпяхме песента.*) Малко по-спретнато! Понякога трябва да учите, че някои тонове имат движение навън, а известни тонове имат движение навътре. Известни тонове са на почивка. „Аз смея да кажа“ навън върви, а „че Слънцето е светло“ излиза нагоре. Ти пееш, когато Слънцето изгрява, но когато то изгрее, не можеш да пееш така провлачено.

Сега във вас се е загнездило понятието, че не можете да пеете. Защо не можете да пеете, аз разбирам – не сте се упражнявали. Не че не можете да пеете, но сте се потривали. Като кажем, че някой човек се потрива, това е двояко. Под *потриване* аз разбирам да искаш нещата да дойдат по един материален начин. Потрива се някой да мине от някъде, пък не може. Той трябва да знае: този товар ти ще го носиш, никой друг не може да го носи. Колкото и да се потриваш, ти ще го носиш. Ако не го носиш, не е за тебе. Вие казвате: „Пеенето не е за мен“. Човек може да научи добре пеенето и пак може да не спечели. Но без пеене човек не можеш да станеш – трябва да пееш. Ти пари няма да спечелиш, може и слава да не спечелиш, но без пеене човек не можеш да станеш. Ако пееш, човек ще станеш.

Че това е най-важното! След като станеш човек, и богат можеш да станеш, всичко можеш да станеш. Ако не станеш човек, всичко можеш да изгубиш. Тъй седи въпросът. Ти човек станѝ и всичко ще имаш; ако не станеш човек, всичко ще изгубиш. Ти искаш всичко да имаш – тогава станѝ човек. Като станеш човек, всичко ще имаш. Ти не можеш без пеене да станеш човек; ако пееш, човек ще станеш. Кажи си: „Всичко ще бъда, ако пея в себе си, човек мога да стана“. Но не за да те харесат хората. Ще кажеш: „Аз трябва да пея, човек да стана“ – нищо пове-

че. Като станеш човек, всичко можеш да станеш тогава. Казвате: „Да му пеят поповете, да му пеят певците... Защо трябва аз да пея?“. Но въпросът не седи там.

Ние всякога можем да засегнем пеенето – то е кардинален въпрос, един метод е то. Ще пееш в себе си, ще пееш в съзнанието си. Че когато дойдат всичките ония мъчнотии, тури ги настрана и си попей, защото в музиката има разрешение. С един тон може да се изрази една тъга. (*Учителя свири.*) Това е най-малката тъга. (*Свири друго.*) При това му се къса сърцето. В музиката няма скръб, а има неправилност. Ти си скъсиш времето – това е скръбта. Искаш да се тонираш – изсвири една песен. Българите имат такива весели хороводни песни. (*Учителя свири такава хороводна песен.*) Това е тониране. (*Учителя свири веселата част на идилията.*) Аз съм я изменил тук, взел съм друг тон. Та като пееш тази песен, тя не може да не смени твоето състояние. Но едно рязко пречупване не може да стане – ти не можеш да минеш рязко от едно състояние в друго. Ще направиш една крива линия.

Ще се учите да се концентрирате. Дали са ви един инструмент, който струва скъпо. Едно гърло, един ларинкс струва десет милиона. Вие имате най-хубавия инструмент, който ви е даден отгоре, и не го оценявате. Като не го употребявате, губите от него. Когато не си разположен, това е време да пееш, да свириш. Всякога има едно инертно състояние, което трябва да преодолееш. Като вземеш музиката като изкуство, тогава не можеш да пееш. Ако вземеш музиката като необходимост за тебе и кажеш: „Човек трябва да стана“, тогава има смисъл.

Да ви изпея това: „Всяка мъчнотия в живота аз мога да победя, когато пея. А щом престана на пея, всичко се изгубва и животът изгубва общия смисъл. Тъмнина около мене насава, какво ще правя?“. (*Учителя пее.*) Не се срамувай, пей на себе си! Ти си публика – слушай се да пееш сега. Пей веднъж, дважд, направи движения, тури ръцете нагоре и надолу. Ще кажете: „Ще ме види някой“. Та като те видят отгоре, че не пееш, тогава съвсем ще изгубиш.

Като те видят, че пееш, те казват: „Надежда има“; като видят, че не пееш, казват: „Човек няма да стане“. Питате: „Какво ще кажат хората?“. Остави какво ще кажат хората, нека кажат каквото искат: ти пей в себе си, за да станеш човек. Вие ще имате силен мотив. Ще кажете: „Ами един кой си писател пише“. Оставете писателите, ти ще пееш. Някой автор е писал неща за живота; аз ще му пея: „Хей, ти, който си писал тази книга, живота не си разбирал. Защо си написал тия глупави работи, защо не си написал нещо умно? Какво искаш да ми кажеш, когато не разбираш как е устроен животът“. (*Учителя изпя всичко това.*)

Дайте ми един писател, който знае хубаво да пише, а не такъв драскач, който нищо не знае. Пример ви давам как да пеете: „Кажи ми какво искаш да кажеш със своето невежество, ти, който си написал големите томове. За много учен човек минаваш, но нищо не знаеш. Ти само пари печелиш, за да мине животът ти лесно. Хей, в другия свят ще загазиш“. (*Учителя пее това.*) Смел човек трябва да бъдеш. Не се поддавайте на такива немусикални състояния. Всяко раздражение, всеки песимизъм, всяка отрицателна мисъл, всички те са немусикални състояния, това не е човешко. Там, дето музиката не прониква, това е едно царство от друг свят. В човешкото царство музиката е най-хубавият процес. Седни и пей! Ти на себе си пей: „Стояне, какво така си закъсал? Сутрин рано не ставаш. Когато Слънцето изгрява, ти спиш. Майка ти трябва по три пъти да идва и юргана да повдига. Бре, Стояне, сутрин рано ставай и на работа отивай, колата впрягай, житото посявай! Само така гладен няма да ходиш“. (*Учителя изпя това.*)

Поезията е нещо образно. Всяко нещо, което дава импулс на човешката душа, е поезия; всяко нещо, което дава подтик на ума, е музика. Всяко нещо, което дава подтик на чувствата, е поезия; всяко нещо, което дава подтик на постъпките, е музика. Нещата, които ти дават подтик да спиш хубаво, са музика; нещата, които ти дават подтик да работиш хубаво, са музика. Музиката е един вътрешен импулс, който е спомагал за това. Музиката заглажда. И най-

лошите работи, като ги намажеш с нея, стават. Едно въже като го намажеш с масло, работите вървят като по масло.

Тогава за втория път ще имате един урок. Всеки да изпее: „Когато моето слънце изгрява, аз зная какво да правя“. Всеки да си съчини по една песен, както знае. Ако искате на източен мотив, ако искате – на български, ако искате – на европейски мотив, на какъвто искате мотив. Ако някой не може да съчини, да накара друг да съчини за него. Може да имате такива заместници.

Божията Любов носи пълния живот.

17. лекция, 17 януари 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

МУЗИКАЛНО СЪСТОЯНИЕ

Отче наш

Чете се темата „Разлика между честност и справедливост“.

Кои бяха основните положения на миналата лекция?

Сега вие се смущавате, както майките се смущават. Имате известни идеи, но не знаете дали с пелени да ги увиете, или с дрешки да ги облечете. Ако са с пелени, в какво състояние се намирате? Представете си, че вие изказвате идеята. Когато Слънцето изгрява, по кой начин може да я изразите? Представете си, че вие сте сит, такова състояние имате, че от никого хляб не искате, мислите само за утрешния ден. Пък някой път може да сте гладен, от три дена не сте яли. И в двата случая, когато сте гладни и сте дошли от града, как ще изкажете думите?

И в пеенето е доста трудна работа. Има едно музикално състояние и когато човек го няма, мъчно може да пее и да свири, понеже музикалното състояние е извънредно състояние. Това е бъдещото състояние на хората. Най-първо трябва да се образува музикална мисъл. Да започнеш да пееш, това е един резултат: трябва да сте мислили върху пеенето, върху музиката, пък сега да пеете. Вие едва сега започвате да мислите върху музиката, та в бъдеще ще пеете. Затуй е мъчно сега. Представете си, че един художник нарисува нещо. Но онзи, гениалният художник, не се задоволява с онова, което обикновеният е нарисувал. Сега, понеже в ума ви има ред ваши преплетени нужди, за музиката в него няма място. Време е потребно, докато дойде ред до музиката. Например кои са най-съществените състояния в сегашните хора? Да кажем, имате състояние на неразположение, ставате мрачни, неразположени сте или казвате: „Не ми се пее!“. Защо не ти се пее; кои са причините, че не ти се пее? Може да си ял мъчно смилаема

храна, седял си после до 12 часа вечерта, занимавал си се с една работа, не си си доспал, станеш – какво ще пееш?

Та най-първо всичките предмети, които са сложени в училището, са поставени, за да изчистят съзнанието, да ви турят в една нова насока да мислите. Онези от вас, които сте били учители, с какво най-първо сте започвали възпитанието на децата? В забавачницата с какво ги учите; ами в отделенията, в прогимназията, в гимназията? Едно пречистване на съзнанието трябва. Някой казва: „На мене много знание не ми трябва“. Като влезете в обикновения живот, там, дето водата всякога е вървяла, често човек се връща към онова, което той знае. Необикновеният живот е канализиран живот.

Как ще изпеете думите: „Когато Слънцето изгрее“? Като го изпеете, какво ще стане? Ако го изпеете, за вас ще стане нещо, за другите хора нищо няма да стане. Но ако ти пееш, когато Слънцето изгрее, за тебе ще стане нещо. Има неща, които се отнасят лично до човека; има общи идеи, които е доста мъчно да се разберат.

Сега и в музиката е така, както в художеството. По какво се отличават двама художници? Отличават се по това, колко са по-близо до модела, до самата реалност, която те искат да рисуват. Един може да рисува човека и друг може да рисува човека, но онзи, който даде онзи вътрешен израз на лицето, се счита за добър художник. Онзи, който дава само една външна привидност, той не е добър художник. Един човек, за да бъде добър певец, трябва да усеща нотите, те трябва да бъдат живи. Като дойде да вземеш *до*, ти трябва да имаш състоянието на *до*-то; да усещаш, че имаш голямо ограничение, потиснатост, да ти се иска да излезеш, да се освободиш. Това състояние е *до*; то значи да вземеш *до* правилно. Да счупиш яйцето – това не значи измътване. Ако от това яйце можеш да изкараш пилето, и не само да го изкараш, но то да бъде един хубав тип, тогава измътването е намясто.

Например вземете един интервал. Какво разбирате в музиката под интервал? Да кажем, в музиката имате отнoшение на два тона, може да ги вземете последователно.

Може да вземете *до* и *ре*, *ми* и *фа*. Какви ще бъдат съображенията на един музикант, който пише, че нарежда нотите така? Какъв е поводът? Ако той, да кажем, вземе *до*, веднага прескача на *фа*, връща се на *ре*, прескача на *ми* – какви са съображенията? Има ли някакви съображения? Има съображения, но самият музикант не може да ги изясни. Започва някое музикално парче от *ре* или *фа* – какви са съображенията? Мъчно може да се каже. По някой път музикантите пишат. Турците, според техния стар правопис, като пишат, не могат да различат в писането *Силистра* от *Силиврия*. Пише един турчин, но не може да напише *Силистра*, та казва на този, който щял да пътува: „Дето ще идеш в Силистра, иди в Силиврия“, пък *Силистра* не може да напише.

Или вземете малкото упражнение *Аз смея да кажа*. То започва със *сол*, защо? Кой са съображенията, че започва със *сол*? Какво е отношението между *сол* и *до*? Минават от тона *до*, оставяте четири тона, идвате до *сол*. Значи през четири състояния минавате: ограничение, движение, мисъл и хранене; тогава дойдете до онова, същественото. Личността започва със *сол*. Желанието на едно цвете се различава от желанието на едно яйце, което иска да се измъти. Каква е разликата между яйцето, което се измътва, и цветето, което цъфти? Това е философски въпрос. Тогава започвате със *сол*. Туй е едно желание, което може да се изгълни със *сол*. Желанието на една пъпка е подобно на съзнанието на един човек – и то е една пъпка. Имаш едно убеждение, искаш да се проявиш, да кажеш нещо. Нали когато човек иска да каже нещо, той иска да се прояви неговата личност. Казва: „Все аз ли ще мълча? Нека да знаят хората, че и аз мога нещо да кажа“. Седиш в бездействие или искаш да се покажеш, да направиш нещо – все личността действа.

Представете си, че пеете на един здрав и на един болен човек. Това, което пеете на здравия, мъчно ще се решите да го пеете на един болен човек. Няма да го пеете, защото ще го смутите. На здравия човек какво ще пеете? Майките са музикални. Тя като иска да приспи детето си,

пее: „Нани, нани, пиленце“. Тупа го от едната страна, тупа го от другата. Майките имат песни за приспиване, а каква е песента, когато майката събужда детето си? Чували ли сте как те събуждат децата си? Майките са се научили с песен да приспиват, но не са научили песните да събуждат – това изкуство не са го научили, с песен да събуждат. Аз съм чувал много майки, които пеят на децата си, за да ги приспят: „Нанкай, нани“ – и започват да ги тупат. Една малка вариация, няколко тона са това. Някой път казвате: „Откъде се яви тази музика, та и тя да е необходима?“.

Вие имате един нож, но е притъпен – и търсите някой да го наточи. Питам: защо трябва да наточите ножа? Съображенията ви какви са, защо наточвате ножа? За да стане работата по-лесно. Понеже с тъпия нож ще ви вземе повече време да свършите работата, която искате да извършите, тогава търсите един друг начин, търсите начин за наточване на ножа. Има начини. Ако си свършите работата добре, наточен е ножът. Ако не става, един-два пъти го наточвате и казвате: „Острият нож може да свърши работата по-лесно“.

Обаче човек щом пее, какво състояние има сега? Ти имаш едно състояние, което не можеш да измениш с друго. Пеенето в дадения случай е брус, да го наточиш. Това е самата мисъл: не толкова самото външно пеене, колкото самата мисъл. Ако не можеш да мислиш музикално, ти не можеш да пееш. Онези, които пеят, те по закона на наследствеността са мислили дълго време в ред поколения и сега пеят. Пеенето е музикална мисъл на миналото. Ако вие пеете, това е резултат на миналото. Ако не сте мислили музикално в миналото, сега не можете да пеете. Тепърва трябва да мислите. Ако сте мислили, пеенето ще бъде естествено, лесно излиза. Ако иска да мисли и да пее сега, човек понякога е много смешен: когато започва да пее, смешен става. Има такива състояния на гласа, че гърлото не се подчинява. Например може да ви кажа да вземете *до*. Но *до* за вас е понятие, това *до* във вас не трепти. Вие не знаете какво нещо е *до* – може да го вземете по-високо или по-ниско.

Допуснете, че имате един разсърден приятел. Един ваш приятел, с който от детинство сте били приятели, един ден ви се разсърди. Поводът за сръдната е много малък. Във вас се заражда едно желание да се примирите, но всеки повод за примирение, който вие давате, той го отхвърля, не иска да му говорите. Какво трябва да направите, коя е първата дума, с която ще започнете? В музиката има седем тона: ще започнете с един от тези тонове. С коя дума ще започнете, за да се примирите с вашия стар приятел, който ви се е разсърдил?

Турците имат един обичай. Домакинята, или неговата другарка, трябва да бъде много внимателна, защото една постъпка може да ѝ коства щастието за цял живот. Ако мъжът ѝ поиска вода и тя излезе и му даде празна стомна – взела е стомната и мисли, че има вода – и му я подава, той щом като вземе стомната и види, че е празна, ѝ казва: „Върви си!“, развежда се с нея. Ако тя му даде празна стомна, той казва: „И аз съм празен“ – и се развежда, свършена работа. От невнимание да даде празна стомна, това ще ѝ коства да се развали брачният съюз, само защото не е била достатъчно внимателна и умна да даде пълна стомна. Ако даде пълна стомна, развод няма, ако даде празна стомна, развод има. На един българин жена му десет пъти може да му даде празна стомна, той не се развежда. У турците щом жената иска да се разведе, много лесна работа е – дай на мъжа си празна стомна за вода и разводът е готов. Тук българинът ще измисля начин как да се освободи от жена си. Жената и тя по някой път търси начин как да се разведе, а при турците за нея е много лесна работа. Сега не зная, може би и те да са се изменили малко.

Но на въпроса: как бихте се примирили с вашия сръдит приятел? Нали в училището ви се случва двама другари да се разсърдят. С коя дума започват те да се примиряват; коя дума е най-износна за примирение? Защо по някой път считаш, че ако употребиш думите: „Моля, простете“, те са малко неподходящи, и търсиш някоя по-мека дума. Много смешни истории има върху сръдните. Един пише писмо на своя сръдит приятел да се примирят. Най-после

занася една баница и казва: „Искам да зная дали ми се сърдиш на свят, или не. Искам да те опитам дали ми се сърдиш. Ако можеш да изядеш баницата, сърдиш ми се, ако не я изядеш, не ми се сърдиш“. Поставя го в една дилема. Защото е лесно, ако се сърдиш, да не ядеш. Онзи може да каже: „Аз искам да ти изям баницата“. Първият му казва: „Ако ми се сърдиш, непременно трябва да изядеш баницата. Ако не ми се сърдиш, може да не я ядеш“. Питам: какво е отговорил разсърденият приятел, след като онзи му е донесъл баницата? Той, за да излезе от това положение, какво трябва да каже? Като изяде баницата, за да покаже дали се сърди, сръдната ще мине.

Или вземете изречението, дето често казват: „Животът няма смисъл“. Вие имате предвид човешкия живот. Какъв трябва да бъде смисълът на човешкия живот и как ще познаеш, че има смисъл? Много естествено – хората започват с усети. Ако ти пипнеш с ръката си и онзи предмет, който пипаш, ти е приятен, не те болят ръцете, това пипане има смисъл. Ако всяко пипане причинява болка на ръката, то няма смисъл. Хората искат да кажат, че животът няма смисъл, понеже техните усети са неестествени. Усетът на осезанието или вкуса, на обонянието или зрението в процесите не са постоянни естествено. Пет сетива има човек. Човекът в умствения свят няма достатъчно ноти – до пет ноти е дошъл; в неговата умствена гама има пет ноти. Тогава вие не знаете осезанието музикално коя нота е; не знаете коя нота е вкусът. Значи всичко имате пет ноти.

При осезанието предметите са близо. Всеки един предмет, който можеш да го пипнеш, е наблизно. Второ, всеки предмет, който можеш да го вкусиш, е наблизно. При обонянието предметите са по-далеч. Един цвят може да се намира на сто или на двеста метра, на половин километър – и вие усещате, че има уханье, което излиза от предмета. Или един човек, когото слушате, може отблизо да ви говори, но един човек може да ти говори и от хиляда километра – и да го слушаш. Едно време мислеха, че само отблизо може да се говори. По радиото сега може от

хиляди километри да говорят – и да чуеш. Но може ли да предадеш осезанието по телефона; вкуса и обонянието по телефона можеш ли да предадеш? Но за слуха имате тия вълни – слухът може да се предаде; говорът може да се предава от голямо разстояние. Предметите при зрението са най-далече; предметите, които виждаме, седят всякога на голямо разстояние. Значи зрението е един метод в Природата да виждаме далечните предмети. Тези, които не можеш да пипнеш, да вкусиш и да ги чуеш, тези предмети ние ги виждаме. Учен човек е онзи, който може да вижда далечни предмети; близките ги вижда онзи, простият. Както пипне такъв човек, той знае и казва: „Това е реално“. Онзи и без да пипа един предмет, го знае.

Тогава, когато Слънцето изгрява, какво става? Отиваме на работа. Когато Месечината изгрява, отиваме да попиваме, да ядем. И сега виждаме, че когато Слънцето изгрява, отиваме на работа, но и когато грее Слънцето, ние пак ядем на обед. Слънцето и по обед не спи, но ти си се уморил и легнеш да поспиш. Това определение за физическия живот не е издържано. Когато Слънцето изгрява, отиваме на работа, но и когато Слънцето грее, ние ядем и спим. Даже и учениците, когато са в училище, когато са уморени, когато се преподават уроците, заспиват. Не знай дали сте имали случай да заспите в училището.

Може ли да образувате такова отношение, да кажете, че точката се отнася към линията, както линията се отнася към плоскостта и както плоскостта – към тялото. Може ли да направите такова отношение? Може в така наречените трансфинитни числа⁷.

Питам тогава: какво е отношението на един приятел, който се е разсърдил? Какво отношение имаш ти към приятеля, който се е разсърдил, и към този, който не се сърди? Сега ако културният човек не се сърди на своя приятел, вашето радио е на негово разположение, той може да говори, но щом му се разсърдиш, казваш: „Моето радио е затворено за теб!“. Тогава не позволяваш на приятеля си да ти говори, нито пък ти му говориш; нито позволяваш той да ти говори, нито ти му говориш. Щом обичаш няко-

го, искаш да ти говори. Защо? Защото при средната това е изключение, ти не искаш да ти говори; а като обичаш някой, искаш да ти говори. Какви са съображенията? Едно подбуждение има. Какви са вътрешните съображения.

Ти искаш своята воденица да върви. Тогава воденичарят има доста небетчии. На български може да го преведете така: небетчия е човек, който обича небето. А на турски е съвсем друго: значи човек, който ходи на воденицата. Този воденичар иска воденицата му да върви, да хлопа. Но представете си, че воденицата няма нито един небетчия: воденичарят не пуска воденицата да върви, понеже ако няма жито, двата камъка се изтриват. И тогава той спира воденицата, тя мълчи.

Сега аз оприличавам това така – когато един приятел ти се разсърди и не иска да ти говори, във воденицата няма небетчии, затова и говорене във воденицата няма. Като няма небетчии, не се върти воденицата. Тя казва: „Остави ме на спокойствие, никакви небетчии няма!“ „Кажи ми една дума!“ „Не може, ще се развалят камъните“. Следователно когато един приятел ти се разсърди, ти лесно можеш да се примириш с него. Този човек се е разсърдил, понеже няма небетчии. Аналогия правя, той казва: „Не искам да говоря!“. Има едно място във воденицата, дето пускат житото – кречетало го наричат. То е турено между камъните: като удря по тях, житото пада. Водениците, направени по стария начин, имат кречетало. То си говори и постепенно житото слиза.

Вие лесно може да се примирите по новия начин: ти ще станеш небетчия, ще занесеш на приятеля си един чувал жито – и той веднага ще пусне воденицата. Затова казах баница да занесе – това е небетчилък. А който ти се сърди, той ще ти смели брашното. Ако не ти се сърди, брашното ще остане несмляно. Кое е по-хубаво – да се смели брашното, или да не се смели?

И в Братството, ако има някой да ти е сърдит, той ще ти смели брашното. Той не може да мели, ако не е сърдит. Най-първо трябва да го разсърдиш, че тогава да ти смели брашното. Честолюбив воденичар става, а ти си небетчия;

и казва: „Помни моето приятелство. Един ден ако не знаеш как да се отнасяш с мене, всичко туй на брашно ще го направя“. Воденичарят казва: „Помни какво нещо имам предвид“. Сега те се разговарят приятелски. След като смели брашното, онзи опече хляб, направи баница. Казва: „Знаеш, че ако няма хляб, през пещта ще те прекарам!“. Той не му дава да яде. Хлябът ще мине през пещта, през огъня; и онзи казва: „Знаеш какво нещо е да се сърдиш на приятеля си – през огън ще те прекарам“. Единият казва: „Ще те смеля!“, другият казва: „Ще те изгоря!“. След като си кажат така, хванат си ръката, примирят се. Единият казва: „Няма да ти меля брашното!“, другият казва: „Няма да те прекарам през огън!“, но работата остава несвършена. Тогава и двамата приятели ще намерят някого да се скарят. Защото непременно, за да стане някаква работа, трябва да има караница. Без караница нищо не става.

Вие досега знаете това – за да вървят работите, трябва да се караш с някого, но няма да знаеш с кого да се скараш. Или за да ти върви работата, трябва да се подобриш с някого, но трябва да знаеш с кого да се примириш и с кого да се караш, за да ти тръгне. Ето всичкото щастие на човека – това е формулата на щастieto. Ако знаеш къде да ги поставиш, щастие е; ако не знаеш къде да ги поставиш, нещастие е. Ако знаеш тия две линии къде да ги поставиш, щастие е – отношение има в тях. Казваш: „Глупава работа“. Това е изкуството на един художник. Когато той рисува очите, веждите, космите на ушите, тия линии трябва да ги постави. Ако един художник нарисува хубава картина, дават му 4–5 хиляди лева. Друг също нарисува картина, но един лев не искат да му дадат.

Да допуснем, че вие свивате ръката си при лакътя, като че искате да отблъснете някого. Някой път майката отвори ръката си – какво тълкувание ще дадете? Ако ръката е отворена, това е политика вече. Сгънеш ли ръката с лакътя навън, това е двусмислено вече. Например ти седиш тъй, със сгъната ръка. Това значи: „Махни се! Знаеш – като те плесна, така ще хвъркнеш“. Или който държи така ръката си сгъната, казва: „Близо до сърцето е поста-

вена ръката“. Като я туриш на сърцето си, може веднага да измениш политиката. Онази мисъл сега има известна дистанция. Ако се приближи ръката към сърцето ти или ако се отдалечи, едно колебание има. Хората без да знаят поставят ръката си на една дистанция. Какво означава отворената ръка? Много работи се извършват с линии.

При сегашните условия, при които се намирате, вие отричате нещата. Казвате така: „Човек не може да бъде щастлив“. Вярно е, не може – той ако не знае как да поставя тия линии, не може да бъде щастлив. Щастието е отношение на известни предмети, които имат отношение и към тебе. Ти можеш да бъдеш щастлив, ако можеш да пееш; ако не знаеш това, ще бъдеш нещастен. Ти можеш да бъдеш щастлив, ако знаеш как да употребиш топлината; ако не знаеш как да я употребиш, ще бъдеш нещастен. Ако вземеш перото да напишеш нещо и знаеш как да го туриш, ще те похвалят; ако напишеш нещо и не знаеш как да го напишеш, ще те бият за писаното. Колко вестникари има, които са бити; колко автори са писали неща, за които са постраждали. И Толстой бе писал там нещо, но му го бяха забранили; мисля, че *Кройцеровата соната* беше – не му дадоха достъп да се преведе, понеже била неморална.

Та казвам: вие сега искате да бъдете щастливи. Щастието е изкуство. Кой са елементите на щастието? Първата линия, от която щастието зависи, е че то почива върху една абсолютна справедливост. Ти не можеш да бъдеш щастлив, ако нямаш линията на абсолютната справедливост – това е една определена мярка. Щастливият човек не мисли само за себе си. Действително, човекът мисли за себе си, но той не мисли само за себе си, понеже щастието се отразява на всички хора. Той като е щастлив, мисли, че всички хора са щастливи. Вие щом сте щастливи, мислите, че всички хора са щастливи. На вас ви е чудно, когато някой човек не е щастлив; казвате: „Как тъй този е останал последен?“. Онези, които не са щастливи, казват: „Няма щастие в света“. Щастието на Земята е крайният предел на онова, което човек търси. Всеки човек се стреми

към щастие. Значи това е едно състояние, в което човек е доволен от положението, в което се намира.

Можем да кажем, че едно семе е щастливо. Когато семето расте, пусне корен надолу и клони нагоре, това растение е доволно, щастливо. Когато отгоре и отдолу условията са благоприятни и за клоните, и за корените, това дърво е щастливо. По същия начин, когато материалните условия на човека са благоприятни и когато духовните са благоприятни, този човек е щастлив. В щастieto влизат два елемента – материални блага за корените и духовни блага за клоните. Това е естественото положение на щастieto. Защото условията не зависят от тебе, къде да ги използваш. Ако ги използваш в материално отношение, ти минаваш за добър; ако ги използваш в духовно отношение, ти минаваш за умен. Вие искате да бъдете щастливи, без да разбирате; искате да правите добро, без да разбирате. Туй е изкуство и това изкуство има елементи.

Елементите на пеенето са тоновете. Седем тона имате. Но човек, за да пее, трябва да има висока култура. Онези хора с ниска култура не могат да пеят. Човек, за да пее, трябва да разрешава противоречието на материалния свят. Ти не можеш да пееш, докато не си излязъл от противоречието на материалния свят; не можеш да пееш, докато не си излязъл от противоречието на физическото поле. Музикалността съкращава времето. Когато човек е музикален, както ние разбираме, нещата лесно стават. Ти с един музикален човек лесно можеш да се разбереш, но много мъчно можеш да се разбереш с немусикален човек. Когато вие не можете да се разбирате, нямате музикалност. Щом двама души, дето са скарани, се примирят, работата е ясна. Това в търговията е вземане-даване. Ще платиш: хората ще ти дадат хубав плат. Ако платиш хубаво, ще получиш и хубав плат – според парите, които си дал. Така отношенията са прави. Всякога ще знаете, че когато не можете да примирявате едно чувство в себе си, вие сте изгубили вашата музикалност. Тониране е това. Възстановете музикалността си.

По кой начин, как се възстановява музикалността? Ако учите цигулка, най-първо учителят ще ви научи как да я нагласявате. Ще се спреш и трябва да знаеш как да нагласиш цигулката – тогава може да свирите. Сега в умствения свят или в духовния свят как се нагласява една цигулка? Как ще нагласите ума си? Представете си, че вие сте кръвно обидени, как ще се тонирате? Казвате, че ще мислите. То с мислене тази работа не става. Някога в мисълта трябва да бъдем много конкретни, но само с мисъл тази работа не става. Ти мислиш, че имаш да даваш. Мислиш, а после отлагаш. Но мисъл наричам това, когато имаш желание да платиш. Ти имаш да даваш на еди-кого си толкова, на онзи толкова – имаш доста да плащаш. Отвориш тефтера – и го оставиш. След една седмица пак отвориш тефтера, казваш: „На този, на онзи имам да давам“ – и пак затвориш тефтера. Такова мислене върху дълговете нищо не помага, нищо не допринася. Ако в тази мисъл има желание да платиш, това вече е прогрес. Сега за изяснение ви казвам: да допуснем, че ти имаш един човек, от когото имаш да вземаш. Ако не вземеш това, което имаш да вземаш, пък имаш и да даваш, ти пак ще попаднеш в противоречие.

Сегашните хора са дошли до една вяра да мислят, че щастието иде от някъде. Аз съм съгласен с туй. Водата на воденичаря иде от някъде, но той трябва да знае как да впрегне тази вода, при какви условия, и да създаде едно красиво съчетание. Някой казва, че без вода воденицата не върви. Отчасти само е вярно. Сега има воденици, които и без вода вървят. Беше време, когато водениците не вървяха без вода; но дойде време, когато водениците вървят без вода, с пара вървят. Ще дойде време, когато и с пара няма да вървят, с електричество ще вървят. Един ден ще дойде време, когато мелниците с електричество ще вървят. Когато впрегнат електричеството на работа, водениците ще престанат да живеят. Засега са необходими.

Всеки си има по една воденичка, всички вие сте воденичари. Всеки си има воденичка, за която има най-малко трима небетчии на ден. Стомахът е вашата воденичка. Като

дойдете, усещате, че няма какво да ядете. Воденичар си, а не си разположен. За да ти създадат разположение, трябва небетчиите да влязат вътре във вас, да влязат в самата воденица. Нали и кокошката си има воденичка? Българите наричат стомаха на кокошката воденичка. Нали сте яли воденички? По какво се отличава кокошката воденица? Доста хубава е за ядене; после и в чорба е хубава. Всички спорове в света ги произвеждат воденичарите. Външните воденичари са проекция на това, което става вътре.

Казвам: при сегашните условия вие искате да сте щастливи, да ви върви. Може да говорите каквото и да е, но в живота трябва да се разбират тънките отношения, които съществуват. Вие се спирате, питате: „Какви трябва да бъдат отношенията?“. Воденичарят например иска да има много небетчии. Колко небетчии трябва на един воденичар? Някой път, като влезеш във воденицата, има десетина чували наредени – и онзи воденичар мели брашното. Влезеш в друга воденица – няма нищо, съвсем е закъсал. Той е смлял брашното, пък е затворил воденицата. Има воденици, които постоянно мелят. Представете си един човек, воденицата на когото постоянно мели. Човекът е дошъл до едно положение, което показва, че е доста учен. Сутрин на воденичаря му трябва един небетчия, на обед – друг небетчия; и като смели и него, вечерта му трябва още един небетчия. Някой си е позволил и четири, а някой – и 5–6 небетчии. Някои имат постоянно небетчии. Турил е в джоба и току изважда бонбончета – хайде в устата през целия ден. Но някой път се разхлабват камъните на тия воденици. Та земният живот е основан на известни разумни основи и те трябва да се разбират.

Тъй както съвременният свят разбира живота, хората са далече от онова положение, в което те могат да бъдат щастливи. Дотогава, докато носят ти трепери, ти щастлив не можеш да бъдеш; докато окото ти трепери, ти щастлив не можеш да бъдеш. Щом окото почне да ти трепери, ти ще направиш нещо необмислено. Докато тебе ръката те сърби, докато имаш сърбеж на ръката, какво ще стане? Някой път като ви сърби лявата или дясната ръка, вие сте

гадатели на този оракул, но щастливи не можете да бъдете. Вие казвате, че като ви сърби дясната ръка, ще давате, като ви сърби лявата, ще вземате.

Някои спорите за говора. Казвате: „Лесно се говори“. Може да говорим колкото искаме, но говорът трябва да бъде реално нещо, да съответства на нещо реално, на отношенията на нещата. Най-първо човек към кого има отношения? Той има най-първо отношения към Природата, после към неговите ближни. Първото отношение, което имате, то е към Природата. Първото отношение, това е отношението към този, великия закон, отношението към Бога – това ние считаме отношение към Природата. Туй са първите отношения. Ако тях не разбереш, ти и вторите отношения няма да разбереш. Ако си същество, което диша, това е отношение към Природата, към въздуха. Ако не знаеш как да дишаш, ти ще паднеш в противоречие.

След туй, след дишането, какво е второто положение към Природата? Петте сетива, които човек има, това е отношение към живата Природа. При човек, който е господар на своите сетива, ще дойдат отношенията, които вие имате. Това са второстепенни отношения, това е законът на ближния. Ако не можеш първия закон да използваш, ти и втория пак не можеш да използваш. Трябва да преведете нещата. Ако ти не можеш да имаш отношение към Природата, ако не можеш да дишаш, то и другите ти отношения какви ще бъдат? Щом не можеш да дишаш, щом твоите дробове заболяят, всеки може да ти предскаже какво ще стане с теб. Ако в твоята воденица не влизат небетчий, всеки може да предскаже какво ще стане. Ако в една воденица в месеца дойде само един небетчий или в годината дойде един небетчий, най-малко след година тя ще фалира. Ако воденицата е пълна с небетчий, работата е добра.

Същият закон е и с твоя мозък. Ако в твоя мозък не може да влезе нито една мисъл или много рядко може да минат някои видни мисли, някои видни желания или някои видни постъпки, вие вече разбирате каква е вашата работа. Трябва да свързвате нещата, които съществуват. Вие мислите, че мислите. Желанията и постъпките нямат

нищо общо с вас. Искате да бъдете щастливи, мислите баща ви да ви остави пари. И да ви остави баща ви пари, вие трябва да знаете как да ги употребите. Искате да разбирате от музика, но трябва да имате музикално разположение, вие трябва да имате ред инструменти. Аз слушах миналата вечер един професор, когато бяхме на концерта, доста духовит – разправя на другите и той се смее. Отива един и вижда, че двама души свирят на пиано. Казва: „Двама души свирят на пиано. Един да свири – разбирам, ама двама души. И двамата седнали на пианото, вдигат шум“. Действително, прав е той, само един може да свири – вторият ще дойде в стълкновение с него. Вие сами можете да свирите; двама когато свирят, казвате на музикален език – дует.

Или вие се спирате и питате: „Знаете ли как да постъпя?“. Ти не можеш да се научиш как да постъпваш, ако не знаеш как да постъпваш с Природата. Най-първо ще се научите да постъпвате правилно с Природата. Ако постъпвате правилно с нея, вие ще имате едно състояние – то е главният капитал. Отношението към Природата – то е капиталът, вложен вътре в живота. Ако този капитал го няма, няма да имате основен капитал. Щастието, което вие търсите, то е капиталът в обращение. Ако нямате капитал в обращение, какво ще правите? Най-първо даденият капитал трябва да бъде в обращение.

Какво представлява котвата? Надеждата е сложена като котва на кораб. Ако тя е турена на една въдица, за да хванете риба, това, което за вас е надежда, какво ще мисли рибата за вашата надежда? Това, което е надежда за вас, произвежда най-голяма пакост на рибата. Щом се докосне до нея, котвата иска да я извади от нейната среда навън. Тогава рибата трябва ли да се осигурява от надеждата на човека?

Знайте, че в света има дяволска котва, има дяволска надежда. Каква е дяволската надежда? Сега на вашия език думата *дявол* какво означава? Има една духовна надежда. На гръцки думата *дявол* значи дух. Духът има съвсем друго разбиране, отколкото човекът. Следователно неговите

разбирания в живота не са такива, каквито са разбиранията на човека. Между разбиранията на рибата и разбиранията на човека има разлика. Каква голяма разлика има между разбиранията на рибата и разбиранията на човека! Човекът изважда рибата от водата, опича я и казва, че това е в реда на нещата. Дяволът вземе един човек – и той го опече и казва, че това е в реда на нещата. Вие като печете рибата, намирате, че е в реда на нещата; но когато скърбите, считате, че не е в реда на нещата. Когато другите скърбят, смятате, че е в реда на нещата. Например когато едно животно ви пренася товара някъде, вие се радвате на това, че ви носи. Когато вас натоварят, считате, че не е в реда на нещата. Вие смятате, че страданието на животните е в реда на нещата. Това, което другите мислят, че вашите страдания са в реда на нещата, това е дяволът. Или казано по-мекко – когато хората страдат, духовете казват, че това е в реда на нещата, работата трябва да върви. Когато хората не страдат, тогава казват, че работата не върви.

Сега мимоходом само говоря за това, защото ще вляза в съвсем друга мисъл. Какви са тия толкова жестоки духове, които мислят така? Че каквито са вашите отношения към рибите, такива са и техните отношения към вас. Вие турите някоя риба в шадравана, гледате я, но на какво основание? Като хванете рибата в морето, сте на особено мнение. Питам тогава: може ли да преведете това? Когато човек страда, според духовете това е в реда на нещата. Духовете смятат, че радостта не е в реда на нещата, понеже те плащат радостта. Ако отидеш при една риба, която е нещастна, ти си щастлив. Когато рибата стане щастлива, ти си нещастен. Щом изядеш рибата, ти си щастлив, но рибата е нещастна; не изядеш ли рибата, ти си нещастен, рибата е щастлива. Страданието на рибата е щастие за човека; щастие на рибите е нещастие за човека.

Тогава как ще примирите противоречието? То може да се примири – човек да не е рибар, а да стане вегетарианец, нищо повече. Щом ставаш нещастен – с рибарите напусни този занаят. Кръчмар си, нещастен си с твоето кръчмарство – напусни кръчмарството! „Ама не съм се

научил на друго.“ Ще се научиш на друга търговия. Това, което вие наричате възпитание, то е минаване от едно състояние в друго. Ти си в едно състояние на кръчмарство, не ти върви – напусни кръчмарството. Ти си рибар, не ти върви – напусни рибарството. Напускай, докато намериш едно изкуство, дето да ти върви. Това е метод за възпитание. Не ти върви, ако имаш една мисъл – вземй втора, трета, четвърта, пета. Онази мисъл, която ти даде подтик, върху нея мисли. Напусни мисълта, която не ти дава подтик. Онази, която може да те изведе в нова област, това е новото положение, в което човек трябва да бъде; търси тази мисъл. Затова, когато се намерите в едно неразположение на духа, вие сте или рибар, или кръчмар, или дребар. Намери по-хубаво изкуство: може да си месар или гробар. Като изкопае на десет души гробове, гробарят се радва: по петдесет лева му дават за гроб. Като се върне – 500 лв. за един ден изкара.

Та самообладанието е онзи велик вътрешен закон да знаете да изберете вашето изкуство. Някое ваше изкуство е станало несъвместимо с вас. Напуснете го, не съжалявайте. Сега, когато на човека не му върви в яденето, какво прави? Когато не му върви на месо, какъв трябва да стане? Вегетарианец. Когато на вегетарианство не му върви, нека да стане плодоядец. Ако и плодоядството не му върви, да започне да се храни със Словото Божие. Не само с хляб, не само с трева, не само с месо, не само с плодове, но и с разумното Слово, което излиза от устата на Бога, може да се храни човек.

Хората не ви обичат, понеже вие очаквате те да ви хранят. Щом те не ви хранят, тогава кой трябва да ви храни? Много естествено. Вие седите някой път, учен сте и една проста задача не можете да разрешите. Ти седиш и имаш навик да ти донасят вода; работиш и имаш навик някой друг да дойде да ти донесе, да ти налее чаша вода. Това е в реда на нещата. Но един ден те забравят всички: ти работиш, а вода не ти донасят. Започнеш да махаш с ръка, сърдиш се, казваш: „Това е безобразие!“. Какво трябва да направи човек? Вземи си стомната, пък иди на изво-

ра, напълни я, донеси я при тебе; като ожаднееш, вдигни я. Практическото положение е това, научи се така да живееш. Не че другото е лошо...

Хубаво е, ако има кой да ти носи, но няма ли го, условията са се изменили. Ние говорим как е при изключителни условия, за неразположение при изключително състояние. Разположен ли си, това е обикновено състояние, хармонично. Научете се сега при изключителните състояния да живеете. Казват: „Човек трябва да бъде самостоятелен!“. Едно криво понятие трябва да имате за самостоятелността. Вие искате да бъдете независими от хората. Научете се да живеете, както Природата иска – това е самостоятелност. Казва някой: „Аз искам да бъда самостоятелен“ – и той разбира съвсем друго. Самостоятелен човек е онзи, който живее съобразно с правилата на Природата. Ти знаеш къде е изворът, сам ще ходиш да си донесеш вода – самостоятелен си. На онзи, който ти донася вода, трябва да платиш нещо.

После не мислете, че всяко изкуство, което вие научите, може да ви помогне. Ако някой научи изкуството на един пияница, какво ще му донесе то? В това изкуство той сам постоянно се осакатява. Той е учен човек: опитва вкуса и знае при кой кръчмар какво вино има. Казва: „При еди-кой си, при Иван Пинджурски, има десетгодишно вино, пелин“. После: „На Иван Дрънгулника виното е двадесетгодишно“. Той има един вкус – не могат да го лъжат кръчмарите. Като го тури в устата, разбира. Питам: какво ще го ползва тази наука, че той имал тънък вкус, че разбирал колко годишни са вината, кои са пелин, кои са от 4–5 години? Какво го ползва това знание? Нищо.

Не правете грешките на пияниците. Пияницата е човек, който повтаря нещата. Нали казват, че повторението е майка на знанието. Повторението е майка на знанието, но и майка на всички глупости в света, които стават. Всички неща в нас стават от повторението на известни работи, докато внесат известни неща. Не повтаряйте! Имайте опитността на светията: три пъти като се опарите, дръжте се, пазете се, не бутайте! Например вие се опарите: някой

се е докачил, а не знаете защо? Това са сега тълкувания. Пияницата се е докачил, но защо? Понеже няма какво да пие – не си струва да има пелин. Недоволен е той, че няма пари да си купи вино. Казва: „След яденето, след обедата една чашка от 150 грама, това е нищо“. Аз наричам честолюбие то умствено пиянство. Трябва да имате високи идеи за него, хората добре да мислят. Честолюбие то е кръчмарство, то иска всеки да пие.

Говоря за Иван. Сега ще ме извините, и между вас има Иван, общо говоря за едно такова име. Иван става на Йоан или на Йохан. Кое е право – Иван или Йоан? Има известни същества в човека, които са отживели времето. Те са архаически, не се спирайте върху тях. Внесете в живота новото разбиране. Пусни пресния въздух – той носи нови разбирания, нови чувства. Старите неща трябва да ги оставите на заден план, защото някои се докачат за това. Природата не би ви простила на вас. Вие имате толкова неразрешени неща, че тя не би ви погледнала в лицето. Вие се докачате, че Природата не се е отнесла както трябва към вас. А вие отнесли ли сте се както трябва? Сега по лицата на хората се намират отклонения. В лицата им има ония отклонения от правия път на Природата. Вие сте се отклонили от Природата и търсите вашето щастие там, дето го няма. Ти не можеш да бъдеш щастлив, ако не живееш, както Природата иска. Второто положение е: ако живееш, както Природата иска, ще бъдеш щастлив. Тъй както ти искаш, кога можеш да живееш? Невъзможно е да живееш, както искаш.

Представете си, че ви дам един поменик. Прочета ви няколко изречения и ако ги запомните, ще ви дам награда 5000 лева. Аз като ги прочета веднъж наред, трябва да ги запомните напред и назад и да можете да ги кажете. Вие искате да ги вземете въщи да ги четете няколко пъти – 4–5–10 пъти, за да ги запомните. Колко души от вас могат да ги запомнят? Случва се по някой път, когато хората са талантиливи. При сегашното състояние сте изгубили онази пластичност да помните, много забравяте. Една опитност имате – забравяте я; после втора, трета, десета – и всеки

път я забравяте. Веднъж като опитате нещо, втори път не го опитвайте. Хубаво е, когато опитвате веднъж. Веднъж опитвайте! Тогава трябва да бъдете внимателни. Лошите неща са отживели неща. Какво ще опитвам пак една биволска пастърма? „Ама да я сготвя с картофи, с прясно масло.“ Какво ще извадиш от една биволска пастърма? Нищо, а ти мислиш, че ще бъдеш щастлив. Няма никакво щастие в биволската пастърма. Условие е това, една отживяла работа е тя.

Искам да ви направя идеята ясна. Във всички отживели неща в света седи само вашето нещастие. Щастие-то седи само в онова, което е ново, в Слово Божие, което сега излиза от Бога. В Него седи вашето щастие. В даден случай в онова, което се изисква сега да направите, в него седи вашето щастие. Сега мнозина ще кажат, че с вяра не стават тия работи. Вие не разбирате какво е вяра. Вярата е едно любовно отношение, което имате към едно разумно същество, което никога няма да измени своето отношение към вас. Аз наричам това любовно отношение към един богат ваш приятел. Всякога, когато можете да се намерите в трудно положение, той ви се притичва на помощ. Та няма какво да се безпокоите, че ако вашият приятел не ви се притече на помощ, може да изпаднете в лошо положение. Когато казвам „вяра“, подразбирам онази вяра, която имаме към едно същество, което веднага може да посрещне нашите нужди. След като си поставен при лоши условия и няма ни глас, ни услишание, тогава няма връзка между тебе и Първата причина.

Колко основни мисли сега останаха? Да се спрем върху основните мисли. Щом започнеш да се сърдиш, щом започнеш да се нервираш, щом ставаш недоволен, щом критикуваш, вече твоите отношения към Природата не са естествени. Значи най-първо трябва да възстановиш онова здравословно състояние в себе си. То е независимо, то не зависи от хората. Най-първо възстанови твоето естествено отношение с Природата, тогава ще дойде другото. Трябва да се образуват известни нови отношения. Ако с първото състояние не си се справил, и с второто не можеш

да се справиш. Тогава ще имаш правилни отношения. Ти си търговец; в който магазин влезеш, лесно можеш да се справиш. Влизаш да вземеш на кредит, но на колко места могат да ви кредитират?

Онзи, който не е изпълнил законите на Природата, иска кредит; онзи, който плаща със звонкови, неговите отношения са правилни. Природата винаги плаща в брой: вересия няма и книжни пари няма. Всичко, което е взето-дадено в звонкови, то е завършено. Значи с пари навсякъде може да вземете, но ако искате на кредит, работата малко се усложнява. Неразположен си – нямаш отношение към Природата; боледуваш – нямаш отношение към Природата. Значи в затвор си, някъде на изправление. Щом боледуваш, на изправление си. След туй идат влиянията на външните условия – това е пак затвор.

Сега помнете; ако всичко друго забравите, това запомнете: ти не можеш да бъдеш щастлив, ако твоите отношения с Природата не са правилни. Вземете това, че вие искате един човек да ви обича. С какво ще заставите един човек да ви обича? На какво основание или с какво ще заставите един човек да ви обича? Кажете: на какво основание или с какво ще го заставите? Искаш някои хора да те обичат. Кое е онова, за което хората могат да те обичат? Един учен човек за какво може да се обича? За учението. Един певец? За пеенето. Всеки човек, за да го обичат, трябва да има нещо. Ако това изкуство, което имаш, е голямо, тогава и любовта ще му съответства. Ако изкуството е малко, тогава и любовта ще бъде такава.

Може ли да се завърже приятелство между един човек и едно животно? Невъзможно е. Ти може да го обичаш, но приятелство с едно животно не можеш да имаш. Такова приятелство може да имате с един човек, понеже това животно не може да ти послужи, както човекът. Един приятел може да ти послужи там, дето кучето не може. Кучето може да намери някой изгубен предмет, но има неща, дето кучето и да иска, не може да ти направи.

Това са сега новите положения, влизат нови елементи. Старото, което сте знаели, не държи. Например тънки-

те въжета при големите бури се късат. В параходите турят големи въжета, даже железни, които да не се късат. Някъде при слаби бури не ти трябва дебело въже. При големите бури, при големите изпитания се иска едно голямо въже.

При сегашните условия на живота ако искате да живеете, трябва да имате хубави разбирания. Ако уповавате на вашето щастие, пак отнякъде ще го имате, пак ще бъдете щастливи. Но вие ще бъдете щастливи само ако разбирате Природата. Ако не разбирате Природата, ще имате *не* пред *щастие*, то ще бъде вашият придатък. Пък ако я разбирате, ще имате един тил. Ако разбирате Природата, ще започнете да пеете: „Щастие“, ако не я разбирате, ще започнете да пеете: „Нешастие“. Нешастието е неразбиране на Природата, щастието е разбиране на Природата. Що е щастие? Разбиране на Природата. Що е нещастие? Неразбиране на Природата. Ясно и точно.

Вие ще кажете, че баща ви, че майка ви, че това общество е такова... Щастието е закон за разбиране на Природата; нещастието е закон на нейното неразбиране. Не че вие лично сте отговорни... Философската страна на въпроса е там: щастието всеки може да го има, когато разбира Природата.

Божият Дух носи всичките блага на живота.

18. лекция, 24 януари 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ПРИДОБИВАНЕ НА ЕНЕРГИЯ

Добрата молитва

Да имаме сега едно упражнение. Ръцете са свити пред гърдите със събрани пръсти на всяка ръка. Пръстите на ръцете са допрени. Бавно движение на ръцете встрани и бавно разтваряне на пръстите до позиция встрани. Когато ръцете са встрани, пръстите са съвсем отворени, с дланите надолу. Събиране на пръстите и прибиране на ръцете пред гърдите. Това се прави няколко пъти.

Ръцете са пред гърдите със свити и допрени пръсти. Издигане на ръцете пред челото, отваряне на пръстите като чашка и след това ръцете се движат встрани с длани нагоре. После дланите се обръщат надолу, пръстите на ръцете се събират и после се свиват пред гърдите в първото положение.

Същото упражнение се прави само с дясната ръка, а лявата остава в първото положение пред гърдите. След това упражнението се прави само с лявата ръка, а дясната е в първоначалното положение. След това упражнението се прави няколко пъти пак с двете ръце.

Изпейте *Аз смея да кажа*. (*Изпяхме го всички*.) Изпейте го малко по-хубаво, образ му дайте. Както семката, която започва да расте, накарайте го да расте прогресивно. Можем да кажем с обикновен израз: „Аз смея да кажа, че Слънцето е светло“. Вие тъй пеете, без израз. Образно, заинтересовано трябва да го изпеете: „Аз смея да кажа, че Слънцето е светло“. Вие го изпяхте незаинтересовано, сега заинтересовано го изпейте: *Аз смея да кажа*. (*Учителя го изговори с ударение на „смея“*.) Вие дойдохте на едно стръмно място нагоре. Ако беше надолу, бихте слезли. Сега, понеже товарът е голям, ще снемете нещо от него, за да се изтегли нагоре. Кой е най-добрият певец, който пее хубаво, образно? Защо не се упражнявате да пе-

ете някой път само за себе си? Пей веднъж, дважд, три, четири пъти: ти да си публика и певец, че сам да се харесаш. Трябва да пеете, докато станете доволни от онова, което пеете. Това е най-хубавото упражнение.

Сега така като се съберете, имате разни възгледи за пеенето, което сте слушали отвън. Според капелмайстори, преподаватели по музика, според еди-коя си система, според отмерените тактове... Всичко това е хубаво. Представете си, че вие ядете, храните се. Кой капелмайстор преподава на пилето как да яде? Майка му му даде едно указание – тя клъвне и казва: „Така!“ – и то вече знае, разбира. И пеенето трябва да бъде такова: само като ви кажат „така“, вече другото да ви е като насъщен хляб. Някои от вас може да мляскат малко. Нали се казва, че полека трябва да се яде? Полека значи, че яденето трябва да се дъвчи хубаво, храната да не се гълта цяла, понеже има работа, която трябва да свършат зъбите. Най-първо зъбите трябва да свършат музикално работата. Ако работата в устата не е музикална, стомахът ще пострада. Най-първо устата ще пее музикално; и тогава в стомаха като влезе тази, музикалната храна, и той ще я смели хубаво. Щом храната мине добре, музика е това. Щом зъбите не са пели музикално, и работата на стомаха не е добра.

Най-първо мислете музикално. Я ми кажете сега музикално: „Аз смея да кажа!“ Тъй както го пеете, не е още музикално. Я да го изпеете музикално! (*Една сестра го изпя.*) Хубаво. Някои се смеят, но и те не могат да пеят по-хубаво от тебе. Те се смеят на себе си. Като се усмихват, казват: „И ние не можем да пеем по-хубаво от теб“. Всички онези, които се усмихват, показват, че не знаят. Смят се, но казват: „И аз бих го изпял така“.

Но за да се пее хубаво, най-първо трябва да се мисли върху смисъла на онова, което се пее. Ако не мислите, вие не можете да пеете. Ако мисълта ви е концентрирана, съсредоточена върху смисъла, можете да пеете; едва тогава приблизително ще пеете по-хубаво. Защото вниманието и съзнанието не трябва да бъде раздвоено. Щом искаш да пееш, ще се раздвои съзнанието, че има публика, която

отвън те слуша. Съзнанието не е лошо да се раздвои, но тогава трябва да се поляризира еднакво в единия и в другия полюс. Като се раздвои съзнанието, трябва да се образува едно течение между двата полюса, да се поляризира, да има южен и северен полюс. Така трябва да се образува едно магнетическо течение между двата полюса на съзнанието. Другото е пропукване на съзнанието.

Сега в пеенето ето какво аз подразбирам. В единия полюс ти ще посадиш нещо, в другия полюс то ще порасне. Да кажем, имате Северния полюс, той е наклонен с 23 градуса. Северният полюс е по-висок, Южният е по-нисък. Следователно ако имате една площ, тогава енергиите, които идат от Слънцето, на кой полюс отиват най-първо? Северният полюс приема повече и се образува едно течение, слизане отгоре. Оттам, откъдето започва течението, е начало, там, дето свършва, е край. Нещата растат само когато се спрат на едно място. Ако ти не можеш да спреш, една идея не може да расте.

Най-първо на тона ти ще му дадеш движение, тонът да започне отгоре. Този тон, за да има изражение, трябва да дойде до една противоположна точка, да се спре. Тогава спирането е противоположното движение, то е растене нагоре. За да се даде израз на един тон, трябва тонът да се спре. Сега се спира, за да престане това движение, слизането; ще дойдеш до известно място и ще спреш. Това разстояние, отдето започва тонът и дето свършва, как го наричат в музиката? Наричат го музикален интервал. Кое наричат интервал в музиката? *(Разстоянието между два тона.)* Да.

Сега това са обикновени работи. Аз не искам да ви направя музиканти специалисти. То за да бъде човек специалист, трябва да посвети целия си живот. Всеки от вас няма това предназначение, но непременно трябва да знаете нещо от музиката. Някои са родени за специалисти музиканти, те трябва да следват своята специалност. Всички трябва да знаете нещо от музиката. Музиката трябва да служи на вас. Има хора, които ядат и не се оправят, сухи са; има хора, които малко ядат и се оправят. Едните

са жълти, другите са червендалести. Има един нормален цвят на лицето. Музиката трябва да ви интересува дотолкова, доколкото спомага за хода на вашата мисъл. Доколкото помага за вашата мисъл, ще пеете. Не това да бъде един външен процес да развеселявате хората – за хората трябва да имате вече един излишък.

Тази музика, за която ви говоря, тя е само заради вас. Когато се набере достатъчно енергия, тогава можете да пеете и на другите хора. Някой човек няма достатъчно енергия, не може да пее за другите, а може да пее само за себе си. Като рече да пее само за другите хора, обеднява, не му стига гласът; ще му се присмеят, че не може да пее. За себе си хубаво пее, но като рече да пее за хората, няма достатъчно енергия. Това колело на музиката става доста голямо, няма достатъчно енергия. На някои от вас музикалните им колела не са големи, малки са. Аз наричам даровити хора тези с големите колела; обикновени са онези с малките колела. Но все-таки вие имате едно колело, едно колело на музикалност, което трябва да се движи.

Например някой път, да кажем, вие не знаете как да постъпите. Представете си, че сте обидени и не знаете как да постъпите, не можете да се примирите. Ако сте музикант, имате вече един модел. В тази работа, която ще ти вземе двайсет години, ако по обикновен начин искаш да се примириш, ти в музиката за няколко месеца ще намериш път за примирение. Ще се спреш и ще попееш: „Аз смея да се гневя, но съм опитал последствията на гнева, че са лоши“. Ще попеея веднъж, два пъти, три пъти: „Аз смея да се гневя, аз смея да се докачам или аз смея да се съмнявам“. Аз смея да се съмнявам в какво? В моето невежество. Аз смея да се съмнявам в своята глупост. Казват: „Не се съмнявай!“. Трябва да се усъмня в своята глупост. Попей някой път на своята глупост. Някой път глупостта вие я вземате за мъдрост. Попей ѝ: „Аз смея да се съмнявам в своята глупост“. Ще ѝ попееш, ще се усъмниш – и ще видиш, че не е толкова голяма. Защото глупостта някой път минава за много голяма философия. Причината е много проста.

Има едно знание и човек едва себе си може да освободи от това свое знание. Има едно временно знание, има и едно вътрешно знание. Външното знание се придобива отвън и се изгубва отвън; вътрешното знание се придобива отвътре и не се губи никога. Някой път вие забравите нещо – това е външно знание. Вътрешното знание не може да се забрави. Знанието не е във външното. Един млад 35-, 40-, 50-, 60-годишен човек прогресира. Но той дойде на 70–80 години – и започва вече да губи своето знание, губи своята светлина. Всеки един от вас, като затвори лампата, не може да чете. Нещо знаеш наизуст, но като те ударят, забравяш. Знанието е като полепения прах. Външното знание прилича на полепения прах на тия барабани, които имат военните. Като дойде онзи барабанчик и тропне, всичкият прах отскочи. И тогава, като търсиш този прах, няма да го намериш – той е отишъл във въздуха. И знанието е като праха: като хлопне някой, трябва да се минат месец, два, три, година, две, за да се върне този прах на тъпана отгоре. Това е обяснение.

Външното знание може да го придобиете лесно и да го изгубите лесно. Вътрешното знание се придобива по-мъчно, но не се губи. Вие ако имате външно знание, непременно ще оглупеете. Това да ви го подпиша с двете ръце – то е въпрос на време. Външното знание трябва да служи като условие, като една система да се усили вътрешното знание на човека. Всичкото знание, което отвън се придобива, трябва да го превръщате. Някой път вие говорите за Любовта. Има една любов външна, която изчезва; има и една вътрешна любов, тя не изчезва. Външната любов е облекло на вътрешната любов. Ако можете вътрешната любов да я облечете с външната, тази дреха става ценна. Ако не можете, тя ще се изгуби сама по себе си.

Та сега кажете, че Слънцето е светло. Защо смееш да кажеш, че Слънцето е светло? Кое ви дава повод да кажете, че Слънцето е светло? Аз смея да кажа, че Слънцето е светло, понеже с неговата светлина добих това знание, което имам сега. Мога да кажа, че на основание на светлината на Слънцето аз имам външно знание. Ако Слън-

цето престане да грее, и знанието, което аз имам, веднага също ще престане. Ние не знаем Слънцето колко време грее. След колко години изчисляват учените хора, че светлината на Слънцето може да престане? Понеже Слънцето като един организъм работи, един ден и то ще иска да си почине.

Аз да ви обясня това. Учените хора казват, че слънчевата светлина един ден ще престане. Ще ви го обясня образно. Като работи милиони години, това слънце ще се умори и ще каже: „Искам да си почина“ – и ще загасне. Всичката тази светлина ще изчезне, понеже спането не иска светлина. В съзнанието си Слънцето иска да си почине. В съзнанието хората чакат Слънцето да се наспи. Колко часа ще спи? Седем часа. След като спи седем часа, Слънцето пак ще се събуди. Пък у човека по отношение на това слънце има две слънца. У човека има едно слънце, което мяза на външното, има и едно вътрешно слънце, което съответства на невидимото слънце. Защото в Слънчевата система има две слънца, едно видимо и друго невидимо. За едното учените хора говорят, другото е хипотеза. Казват: „Има ли го, няма ли го?“. Тъй както спорят за душата – дали я има, или не. Хората научно допускат това, понеже Слънцето е полюс. Тази енергия откъде иде? Иде отнякъде, иде от някакъв център.

Но да оставим сега отвлечените работи, за да не направим някоя погрешка. Често животните правят същите погрешки, които и вие правите. Аз съм разбрал следното. Гледам, едно голямо куче носи кост и върви по пътя. По едно време вижда друго, по-малко куче, и то носи кост. Голямото куче оставя костта си, за да гони малкото да му вземе костта. Малкото, като види голямото, оставя костта и голямото я взема. В това време друго куче вече е взело костта на първото и то взема по-малката кост; гледа – онази, голямата, е изчезнала. Понеже кучето никога не гони с кост, трябва да я остави някъде, за да издаде някое ръмжене, и тогава гони.

Ако знанието, което имаме, ние го оставим на земята и търсим другото, което е по-далечно, ще изгубим това,

което имаме. Защото някой ще дойде, ще задигне това знание. Объркват се работите. Сега нека да бъдем доволни от онази кост, която имаме. Че другото куче носило някаква кост – да си върви по пътя. Или другояче казано: трябва да бъдем доволни от онова слънце, което виждаме, да не ходим да търсим другото. Не че е лошо да го търсим, но като намерим другото слънце, ще изгубим това. Обаче има изключителни условия: ако няма друго куче, което да вземе костта, тогава можем да се върнем.

Изпейте тогава: „Аз смея да кажа, че Слънцето е светло, и от него аз добих своята светлина“. Изпейте и второто: „Аз смея да кажа, че Слънцето е светло, и при тази възможност добих възможността да пея сега“. И трето: „Аз смея да кажа, че Слънцето е светло, и с неговата светлина аз смея да пея сега“. Изпейте първото, изпейте второто и третото. Едно упражнение сега. Който ще бъде най-смел, ще му дадем един Гергиевски кръст. Или ще го абонираме за едно списание, за цяла година ще го абонираме за *Житно зърно*⁸. Едно течение на *Житно зърно* ще дадем. (Учителя се обърна към един брат и той го изпя. Всички изпахме: „Аз смея да кажа, че Слънцето е светло, и от неговата светлина аз добих своята светлина“.)

И-ди. Сли-ва.

Изпейте сега *иди*, като започнете от *ми*. Може да вземете *ми*-то с повишение или с понижение. Ако е с повишение, тогава ще имате *фа*. *Ми*-то може да го вземете понижено и повишено. При обикновено пеене *ми*-то вземете, започнете с *ми*. Вие как бихте изпели *иди*? Вземете *и*-то с *ми*, а *ди* с *фа*. (*Изпахме го*.) Вземете гамата от *до*. (*Изпахме гамата*.) Тоновете трябва да имат идея. Като дойдеш да пееш *до*, значи ти си турен в известна мъчнотия. *До*-то може да го вземеш правилно, вярно, когато вярваш в непреодолимите мъчнотии, че можеш да ги преодолееш. За да можеш да вземеш *ре* правилно, трябва всякога да можеш да намериш пътя. *Ми*-то можеш да го вземеш вярно, когато мислиш, че можеш да използваш пътя. *Фа*-то можеш да го вземеш вярно, когато можеш да спечелиш нещо. Ако не можеш да вземеш правилно *фа*,

не можеш да спечелиш. Имаш урок да учиш: ако можеш да научиш урока, трябва да вземеш *фа*-то. Щом вземеш *фа* правилно, непременно можеш да научиш урока.

Някои не могат да помнят: четат веднъж, два, три, четири, пет пъти, но едва запомнят. Ако по този начин разбираш музиката, ще се намериш в едно безизходно положение. Ще спреш върху *до*, ще мислиш и ще ти просветне. То е като кибритената клечка: вземеш, драснеш, отведнъж се запали. Може два-три пъти да драскаш, но ако си майстор, може отведнъж като драснеш, да се запали. Та пеенето, което е дадено от Природата, то е за да може нещата да станат хармонично. Трябва хармония в света. Музиката, каквато е, е външният израз на хармонията. Без хармония в света нищо не става. Ако не можеш да се хармонираш, ако не можеш да туриш ума си в хармония и сърцето и волята си в хармония, значи да сложиш една музикална постановка, при която ти не можеш да се развиваш правилно.

Някой казва: „Музикант няма да станеш“. Ако нямаш хармония в душата си, нищо не можеш да постигнеш. Ти си развълнуван, безпокоиш се – и изгубиш хармонията. Започни да пееш – ще възстановиш хармонията и след това ще възстановиш и ритъма на нещата. Ще знаеш, че нещата отиват напред, назад, нагоре и надолу. Тогава ще туриш скръбта на Южния полюс, а радостта – на Северния полюс. Като дойде скръбта, музикално ще пееш. Като не знаеш как да пееш, тогава е скръб. Като не знаеш как да пееш, ти по-далеч от скръбта не можеш да идеш. Трябва да знаеш, че скръбта е последният предел, зад който седи радостта. Това е музикално.

Радостта – това е интервал. Ако започнеш с интервала скръб, ще свършиш с интервала радост. Музикално ще мислиш, това са отношения. Казва някой: „Много ми е скръбна душата“. Музикално ще мислиш: това е единият полюс, едната страна. Или ако не разбираш нещата, това да не те обезсърчава. Неразбирането и разбирането, това са два полюса, това са два интервала. Ще започнеш с разбирането, ще свършиш с неразбирането. Нали всякога, ко-

гато започвате с разбирането, свършвате с неразбирането. Нали малко е парадоксално това?

Някой път започваш с цифрите. Знаете вече, че като дойдете до някои сложни задачи, там вече има въпроси, които не знаете. Най-първо има задачи, които знаете, после завършите със задачи, които не знаете. Знанието води към незнание. Не че областта, в която влизате, е невежа, но вие влизате в една област, по-широка, отколкото вашето съзнание може да обхване. Следователно казвам, че ако в тази област сме невежи, значи сме оградени в една невъзможност. Като живееш дълго време в тази област, ще стане изменение.

Казвам: човекът е невежа, понеже неговото съзнание не се е разширило. Щом се разшири съзнанието, изменят се нещата. И в пеенето е все същото. Може да пееш гамата, но ако дойдеш до по-сложните песни, пак ще се намериш в трудно положение. От вас даже има малко певци, на които цялата гама да звучи в ума им. Като кажеш *до*, трябва да слушаш гласа на всичките тонове, да имаш вече акорд, съзвучие. Трябва всичките тонове да звучат. Може да имате съзвучие в ума си. Щом имате съзвучие, всичките ноти трябва да имат акорди, да се сливат един в друг и да ги слушате.

Изпейте гамата само със звука *и*. *И*-то ви го давам, понеже то означава движение. *И*-то заема мястото на *ре* в Природата. Като произнесеш *и*, това е *ре* – има движение нагоре и движение надолу. Един път то показва движение нагоре, друг път показва движение надолу. Надолу пътят е лесен, нагоре е труден. *До* го вземете с *и*, и гамата изпейте с *и*. Ако един човек е тръгнал по пътя и не може да преодолее големите мъчности, той не може да върви. Най-първо един човек е вързан и първо трябва да го развържеш. Ако се развърже, ще върви напред, ако не се развърже, ще стои на едно място. И в пеенето сте вързани. Вие най-първо ще се развържете. Започнеш ли да мислиш, ще се развържеш. Щом мислиш, преспокойно можеш да се развържеш.

Има един лесен начин на пеенето. Най-първо се освободете от едно вътрешно стеснение, освободете се от ми-

сълта: „Аз не мога да пея, не съм даровит“. Това са стра-
нични работи. Може да пеете поне както жабата. Ако
жабата си позволява да пее, вие защо да не пеете? Тя е
доста музикална. Колко тона има в пеенето на жабата?
Един човек може да каже: „Че аз мога да пея!“. Който и
да е от вас може да пее повече от жабата. Понеже вие сте
срещали много певци, на които искате да подражавате,
ще ви кажа: тия певци, които днес пеят, пеят с пари, с ин-
жекции. Аз ги наричам певци на инжекциите: ако нямат
инжекция, не могат да пеят. Разправят даже и за Корто,
че за да може да свири, си е сложил инжекция от морфин.
Защото ако не може да си сложи инжекция от морфин,
не може да свири, морфинист бил. Ако си сложи инжек-
ция – свири на пианото. Лицето му било измъчено, но
като сложи инжекция, придобие енергия. Сега всичките
свирци и певци, всички свирят и пеят все с инжекции, без
инжекция не могат. Като си сложи той инжекция от 2, 3,
10, 20 хиляди лева, вече пее или свири.

Ама че и вие не пеете. На всеки един от вас ако ка-
жем, че има десет хиляди лева на разположение, веднага,
даже и у най-слабите, ще се роди един кураж. Даже при
хиляда лева и най-страхливите ще станат смели. Инжек-
ция като се сложи, той става смел и пее. Пък сега тъй седи
идеята у вас: „Ние се излагаме, учили сме гамата“. Може
да сте учили, не отказвам това. Да кажем, човек с очите
си вижда света. Виждате го, но не тъй, както някой път
ще ви го разправи един учен човек – ще хвърли светлина,
един нов начин за гледане. Вие гледате и не разбирате
света. Дойде някой човек, покаже един начин – казвате
до. Вземете камертона, оттам започва *до*. Това е вече на-
чалото. Но в музиката има един по-широк свят. Ако се
научите да пеете, светът ще се отвори за вас.

Да кажем, станеш сутринта – обезсърчил си се, мелан-
холичен си, неразположен си духом. Попей една песен:
веднага като станеш, попей! Във вас има един меланхо-
лик, попей му малко. Как пеете вие на меланхолика, ка-
жете? Казвате: „Оставете, не ме бутайте днес!“. Ама не е
право, как да не те бутаме? Ще го бутнеш, защото ако не

го бутнеш, работата е лоша. Казвате: „По-добре не ме бутай!“. Имате право да не бутате. Падне някой, че си изкълчи крака. Казва: „Не ме бутай!“. Ако не го буташ, какво ще стане? Казва: „Не ме бутай, боли ме кракът!“. Ако го оставиш на това негово внушение, кракът ще остане изкълчен. Аз съм майстор, казвам: „Аз ще те бутам, ти ще покряскаш малко, ще попейш“. Като го хвана, изтегля крака, наместя го. И да не искаш, пак ще поеш.

Като станете сутрин, вие сте неразположени, кракът ви е изкълчен. Хванете крака, дръпнете го, попейте на крака си. Вие ще кажете: „Неразположен съм, какво ще кажат хората отвън?“. Хората ще кажат, че кракът ви е изкълчен, и когато е дошъл онзи да го потегли, вие сте повикали малко. След туй кракът ще се намести и работата ще се свърши. Какво лошо има в това? Не, ще те бутам – човека с изкълчения крак ще го бутам. Аз не бутам онзи, на когото кракът не е изкълчен; но този на когото кракът е изкълчен, непременно ще го бутам. Не го бутам, за да се изкълчи и другият крак, но го бутам да се намести. Или имате едно болезнено състояние: попейте, така може да се лекувате. Глава или корем те боли или нещо ревматизъм имаш – попей! Ти като попейш, болестта по-скоро ще мине. Или неразположение имате: станете музикални и пейте!

Кажй така: „Аз смея да кажа, че мога да пея!“ . Ха сега изпейте: „Аз мога да кажа, че мога да пея“, изпейте сега: „Аз мога да кажа, че мога да пея“. (*Учителя изпя: „Аз смея да кажа, че мога да пея“.*) Ще го нагласим по-хубаво, тази композиция не върви. (*Всички пеем: „Аз мога да кажа, че мога да пея сега“, както мелодията на песента казва.*)

Най-първо трябва да се намерят онези пътища, по които човек може да задържа своята енергия: или да я пести, или да я придобива. Музиката е един път, един метод за придобиване на енергия или за спестяване на енергия. Музиката пести. Именно когато човек падне в меланхолично състояние, музиката трябва да бъде един метод за придобиване на енергия. Щом изгуби енергията, не може да пее, обезсърчи се. Слабост е това. Трябва да пее, да свири. Ако за Слънцето може да пее, че Слънцето е светло, той

може да пее. Че той сам може да пее! Ха още веднъж го изпейте! Изпейте и нататък: „И с музиката всичко цъфти, с нея всичко расте“ и т.н. (*Изпяхме го всички.*) Ето второто издание. Така че какво можете да кажете? Коментарии. Какво искате да кажете? „Аз смея да кажа, че Слънцето е светло. Аз мога да кажа, че мога да пея сега.“ Значи при нея всичките мъчнотии, всичко се топи, всичките процеси стават. Казваме: „Аз смея да кажа, че мога да пея сега“. Изпейте пак всички песента. (*Изпяхме я.*)

Сега законът е такъв: там, дето има любов и знание, всякога има пеене. Пеенето е израз на любовта, на знанието, на мъдростта. Следователно пейте на любовта. Там, дето има любов, всичко става. Щом като можеш да пееш, ти вървиш по пътя на мъдростта и на знанието. Щом пееш, това е външната страна. Хармонията е там, а пък хармонията се изразява чрез пеенето. По този начин като се пее, ще се осмисли животът ви, изведнъж ще придобиете едно вътрешно просветление. Най-първо вие като попеете, като че ви олеква, като че се сменя нещо от вас, олеква ви.

Помислете сега върху думите, как може да ги наредите. Това, което пеете за Слънцето, трябва да го пеете и за себе си. То е една формула, която ще разработите. Има много начини за това: всяка една формула може да се разрешава по много начини, всяка формула може да се разрешава по много пътища. Може едно лице да го нарисувате по няколко начина. Там ще спазвате пропорцията. Ако намалявате пропорцията или ако я увеличавате, съотношенията трябва да се запазят. Ако изгубите пропорцията и съотношенията, тогава вече образът не е верен.

Сега какво научихте от всичко това? Щом се говори за закона на Любовта, това подразбира, че ти не можеш да обичаш, докато не се отвориш. Обичането в света е закон. Най-първо ти трябва да се отвориш, да възприемеш нещо от външния свят, да можеш да растеш, да започнеш да мислиш – по това се отличава. Трябва да дадеш нещо, да направиш едно усилие в себе си. Ти не можеш да обичаш, ако не възприемеш нещо. Сега някои вземат второто

положение – че трябва да обичаш. Най-първо в любовта ти ще вземеш положението да възприемаш и тогава туй, което си възприел, ще остане отражение.

В пеенето ако нищо не си възприел, ти не можеш да пееш. Пеенето е израз на онова, което си възприел, ти можеш да пееш за него. Та в пеенето е вторият закон; вие ще можете да приложите втория закон – към ближния, ако знаете да пеете. Пеенето е вторият закон. Само чрез музиката вие можете да приложите втория закон – към ближния. Първо трябва да възприемеш, като пееш, да даваш нещо от себе си. Когато човек възприема, мълчи; като издиша – говори. Пеенето е издишане на душата, така вече прилага втория закон. Има вече дълбок смисъл: пеенето е издишане. Ако ти не издишаш, значи се лишаваш. Всяка издишка подразбира вдишка. Издишката, това е музика. Обяснявам един психологически закон вътре. Някой казва: „Аз не мога да пея“. Как да не можеш да пееш?! Ти като вземеш въздух, не можеш ли да издишаш? Дишането може да бъде музикално, някои хора дишат музикално. Говорът пак е музика. Щом говориш, това показва същия закон – закона за ближния. Щом говориш, това показва, че с онова, което си възприел, ти изказваш своята мисъл. Това е вторият закон.

Казваме сега: „Защо трябва да пееш?“. Пеенето е нужно, за да се урегулира онова, което си възприел: да можеш колкото си взел, да урегулираш онова, което си възприел; да можеш колкото си взел, да го дадеш навън, да го осмислиш. Тогава вече музиката има друг смисъл, възпитателно действа. Любовта, музиката, говорът вече спадат към втория закон. Другояче каквото и знание да имаш, ако това знание не се асимилира, ако не се тури на работа, то няма смисъл. Всяка човешка мисъл, всяко човешко чувство трябва да се сложи на работа, трябва да се опита. Има много начини за опитване. Само чрез опита ще познаеш качеството на една мисъл. Ще познаеш качеството на мисълта по онова, което тя ще ти даде. Или едно свое чувство ще го познаеш пак по същия начин. Всяка дума ще я познаеш по онова, което тя ще ти даде, по това ще познаеш нейната сила.

Защо вие седите сега? Ще кажете: „Това е невъзможно при сегашните условия, при сегашната еволюция“, и т.н. При сегашната еволюция за тебе е определено всичко, което да реализираш. Има неща, които са дадени. Какви неща са дадени на човека? Дадено ти е да ядеш, дадено ти е да пиеш вода, дадено ти е да дишаш, дадено ти е да спиш, да се събуждаш. Тия неща са дадени; дадено ти е и да мислиш. Вие отричате нещата, казвате: „Не съм създаден да бъда силен, учен!“. Всичко това ти е дадено, то постепенно ще дойде. Ти не можеш да бъдеш силен, ако не си умен. Силата на човека зависи от неговия ум. Силата е резултат на човешкия ум и на човешкото чувство. Ти не можеш да обичаш, ако не мислиш.

Чувствата, това са израз, те са външната страна. Тъй както чувстваме нещата, това е външната страна на Божествената мисъл. Бог мисли, а чувствата са израз на Божествената мисъл. В Бога това е мисъл, а в нас е чувство, то е един резултат. Чувствата в нас са един резултат на Божествената мисъл. Ако чувствата са правилни, и резултатът е правилен. Щом осакатяваме нашите чувства, осакатяваме Божествения резултат. Затова сме отговорни за постъпките, понеже осакатяваме Божествената мисъл, не ѝ даваме онази правилна форма, в която тя трябва да се реализира. Това психически е един вътрешен закон.

Човек, който иска да живее в света, трябва да познава елементарните работи, с които да знае как да постъпи. Той има един морал, който няма никакво приложение. Казват: „Човек трябва да бъде морален!“. Не, човек трябва да има човецина. Човецината предшества морала, моралът отпосле е дошъл. Човецината подразбира мисъл. Най-първо човек трябва да възстанови нормалното състояние на мисълта, да мисли правилно. Не какво говорят хората, но какви са чувствата на хората. По техните чувства ще познаем Божествените мисли. Колкото човек по-добре изразява своите чувства, толкова по-добре изразява и Божествените мисли. Всяко чувство в нас изразява една Божествена мисъл. Колкото чувството е по-правилно, по-нормално, толкова и Божествената мисъл е по-правилна

в нас. Докато някога дойдем до мястото, че нашите чувства да се превърнат в мисли... Тогава нашите мисли ще се превърнат в чувства в по-нисшите светове, у животните. Следователно техните чувства са израз на човешките мисли. Мисълта на човека трябва да бъде права. Ако мисълта на човека не е права, чувствата на животните ще бъдат съвсем неправилни. Някои чувства на хората приличат на изкривените мисли на хората; понеже всяко чувство, ако не е правилно развито, после ще въздейства на мислите. Чувствата имат обратно въздействие на човешките мисли.

Затова в света ние започваме с човешките чувства, за да може Божиите мисли да добият правилна форма, понеже тия наши чувства след време ще се превърнат на мисли. Нали в сегашните изследвания имате микрофон. На микрофона се отпечатва онова, което ние говорим. То после ще се провери. Един микрофон, колкото и да схваща правилно мислите, има нещо, което не схваща. Както схваща микрофонът, той не може да схване човешката мисъл. Тъй както схваща, микрофонът не може да схваща още музикалната човешка мисъл. Та нашите чувства са отпечатъци на Божествените мисли. Туй, което носим в сърцето си, то е отпечатък. Ако този отпечатък е правилен, тогава нашите мисли след време ще станат правилни по отношение на Божиите мисли.

Чувствата в нас са едно преходно състояние от Божественото към човешкото. Или от човешката мисъл към Божествената пак трябва да минем през своите чувства. Ти не можеш да минеш към нея направо с ума си. Ако на своите мисли нямаш съответните чувства, твоите мисли не могат да бъдат приети. Ти трябва да има чувство и тогава твоята мисъл може да се предаде в Божествения свят. Някои мислят, че като се помолят, това, което помислят, се случва. Тази молитва трябва да я чувстваш дълбоко – и тя ще се предаде в Божествения свят. Мисълта трябва да се превърне в едно чувство и чрез чувството тя се предава в Божествения свят. Ти ще почувстваш нещата така. Но как ти мислиш за своите нужди, как ги чувстваш? Това сега толкова хиляди години сте го учили, вие го знаете.

Вие го знаете, но не ви е ясно как чувствате. Човек някой път слуша и не може да запомни нещата. Та затова човек трябва да внимава в своите чувства, понеже те ще бъдат подкладката, основата за неговата бъдеща мисъл.

Изпейте още веднъж песента! (*Всички изпяхме: „Аз смея да кажа, че мога да пея“ и т.н.*) Втория път направете една редакция и я изпейте според редакцията. Ако има нещо криво някъде, поправете го. Ако не се споразумеете, ако има няколко редакции, хвърлете чоп. В пеенето трябва да сте свободни. Това е само една песен, която може да се трансформира, а не да се пее само по един начин.

Ако един цигулар, ако една струна, една мъртва струна може да пее хубаво, колко повече могат вашите струни, които са живи. Тогава защо вие да не пеете?! Ако цигуларят може да накара мъртвата струна да пее, защо вие, хората, да не можете да накарате вашите струни в ларинкса да пеят? (*Учителя свири, като удря лъка по струните.*) Вземете един обикновен тон, горно *ре* вземете. (*Изпяхме „ре“.*) Вземете го по-правилно. Че в пеенето, когато гласът започне да трепери, това е добър певец. (*Всички пеем „до, ми, сол, до, сол, ми, до“.* Учителя свири на цигулката.) Тия тонове са силни. Превеждам – ние мислим за мъчнотиите. (*Пеем „до, ми, сол“ и т.н.*) По същия начин трябва да им се даде израз. Силните тонове са по височините, тихите са в долините. Вземете *до* силно, *ми* слабо, *сол* силно, *до* слабо. Първия тон вземете силно, втория – слабо. (*Пеем така.*)

Като се научите да мислите, нещата лесно ще стават. Без мисъл кога може да се направи? Мъчно се усвояват нещата. Без мисъл се отнемат векове, с мисъл е въпрос само на месеци, години и дни, на седмици.

Кога във вас иде обезсърчението? Вие по някой път сте отражение на обезсърчения, които не са ваши. Например някой път носите обезсърченията на животните. Някой път заекът се е обезсърчил, казва: „Не ми се живее“ – и вие целия ден сте носител на идеята на един заек. Като види заекът, че вие се обезсърчавате, той се насърчи. Като се обезсърчи човекът, заекът си изправи ушите, казва:

„Аз мислех, че е юнак, пък той... Тогава няма какво да се обезсърчавам!“. Вие поне не насърчавайте зайците. Като станеш сутрин, ти си се обезсърчил със заешкото обезсърчение или с това на някой плъх, или на някоя птица, или с обезсърчението на някое друго животно. Щом намериш причините на обезсърчението, веднага ще се излекуваш.

За какво ще дойде обезсърчението? Имате един богат баща, който ви дава средства, учители ви преподават – и вие сте се обезсърчили, че не можете да учите. Обезсърчило се е във вас някое животно. Тогава ще се свържете, ще мислите за ангелите, които никога не се обезсърчават. Като дойде обезсърчението, помислете за един ангел, който никога не се обезсърчава – и вие ще се насърчите. Ангелите са хора, които са минали по вашия път, разбират донякъде мъчнотиите. Ангелът, щом се върне, казва: „Лесна работа“ – и веднага ще покаже едно разрешение. Вие сте се обезсърчили, че три дни не сте яли, гладували сте. Показвате на някой добър човек вашия хал, казвате: „Три дена не съм ял!“. Той отговаря: „Не бой се!“. И веднага, като ти покаже топлия хляб, ти се насърчиш. Обезсърчението е онова, което нямаш, от което се нуждаеш. Щом придобиеш средства, обезсърчението изчезва.

Сега музиката е най-правилният път за придобиване на онова, което ви липсва. Пък то все ще ви липсва по някой път...

Божият Дух носи всичките блага на живота.

19. лекция, 31 януари 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ПРЕДПОСЛЕДНАТА ВРАТА

Отче наши

Коя беше съединителната нишка на миналата лекция, най-главната нишка коя беше? Откъде започнахме и къде свършихме? Две нишки имаше.

Това, което наричат философски *разнообразие в живота*, то е външно. Вие всички обичате разнообразието. Еднообразието е скука в живота; в еднообразието е скуката, а разнообразието е музика. Във вас, когато не знаете какво да правите, това е скука – няма нещо музикално. Страданията или мъченията са един еднообразен живот – няма никаква музика там. Ако вземете цветовете, те са наредени музикално. Седемте цвята са наредени музикално – цяла една песен може да имате. Разхвърляните цветове по цветята, това е цяла музика. Аз ако вляза в една градина, ще направя една ария. Сега музикантите ако съчетаят цветята – сини, червени, бели – може да съчинят най-хубавата песен. Това е философска мисъл.

Трябва да мислиш положително. Ти не можеш да пееш, ако не мислиш. Най-първо трябва да се научиш да мислиш. Ако не мислите, може да направите една погрешка.

Вие искате да знаете какво нещо е пеенето. Този въпрос не го засягам. Какво нещо е пеенето, оставете това настрана. Какво нещо е пеенето? А какво нещо е лукът? Кажете ми, какво нещо е лукът? Някой иска да знае какво нещо е лукът и започва да обелва люспите. Той има 20 люспи, отгоре има една тънка люспа, после има малко лютив вкус. Какво е лукът? Но оставете го, лукът си е лук. Лукът може да служи и за храна, но той първо е лечебно растение. Това е тоническо растение в Природата. В него лютивината е преходна: щом го туриш в топла вода, тя изчезва. Някой лук е по-сладък, друг е по-лют – степени има на лютивината. Той има и сладчина. Някой лук е опресни-

телен, има едно опреснително свойство. Лукът може да се опише и научно, да се разгледат свойствата му. Но казвам, лукът е тоническо растение. В органическия свят този лук е за хората и за животните – той всички тонира.

Та казвам: и пеенето е едно и също, и пеенето е като лука, едно съвпадение има. Казват: „Лукова глава“. Но вие не разбирате още какво значи лук. И вие казвате *лук*, и англичанинът казва *лук* (от *англ. „гледам“*), което значи *виж*. Следователно какво нещо е *лук*? Да видиш. Какво нещо е музиката? Да видиш. Като казвам, че лукът и музиката си мязат, това е едно съвпадение. Значи *виж*, за да разбираш, да мислиш. Лукът, за да види, започва да мисли. Затуй българинът обича лук: понеже не може да мисли, той много лук яде. И е прав! Всякога ще намериш в българската торба 3–4 глави лук. Българинът казва: „Лукова глава!“. Но лукът не е станал още човек, т.е. да има желанието да види. Някой човек погледне така – няма желание да гледа, да разбира, но само да си играе с нещата от любопитство. Едно съвпадение е дошло с думата *лук*. Сега казвате: „За лук ще ми разправяте!“. Но ти като кажеш *лук*, разбираш едно; англичанинът, като каже *лук*, разбира друго. Англичанинът е на правата страна. Българинът знае да яде лука, англичанинът знае да го гледа, да говори.

Сега имате обикновени работи в живота, вие живеете в еднообразието. От еднообразието произтичат страданията; неносният живот е еднообразен. Еднообразие е например, когато човек иска да стане богат; еднообразие е, когато искаш да станеш учен; еднообразие е, когато искаш да станеш добър. Като станеш добър, ти си недоволен от своята добрина; като станеш учен, ти си недоволен от своето учение. Учението не е нещо, дето можеш да го събереш в едно, то е непреривен процес. Казва някой: „Аз искам да бъда добър“. Че как ще бъдеш добър? То е непреривно. Ти никога не можеш да бъдеш добър, защото не можеш да имаш всичките съчетания на едно място заедно. Затуй казват: „Никой не е благ, тъкмо един Бог“. Христос казва: „Защо Ме наричате благ?“. Доброто е един непреривен процес. Казва някой: „Аз искам да бъда учен човек“. Че ти нямаш понятие за науката. В обикновения

смисъл трябва да разбираш това. Но да мислиш, че можеш да бъдеш учен човек, да бъдеш щастлив, ти се лъжеш. Това е философската страна на въпроса.

Много пъти вие искате да бъдете щастливи. Щастието е непреривен процес, то не е нещо, което можеш да го влееш. Ти можеш да влезеш в щастието, но да имаш щастието – никога! Ти не можеш да носиш щастието. „Ама този е щастлив човек.“ Той може да влезе в царството на щастието, но не може да носи щастието в себе си. Ти можеш да бъдеш щастлив, но ако мислиш, че можеш да носиш щастието, си на кривата страна. Често става спор кой човек е учен. Ученият човек във всичко намира смисъл. След като му се случи някое страдание, мъчение, някаква несгода в живота, сиромашия, препятствие или богатство, той веднага туря ума си на работа, за да има с какво да се занимава. Хване богатството и изследва известни негови съотношения. Като види сиромашията, изучава я като предметно учение. Хване сиромашията от едната и от другата страна, вижда какви са дрехите, навиците ѝ, какво произвежда в човека, всичко това изследва. Той като хване сиромашията, изследва я като екземпляр. Като му стане мъчно, иде и види сиромашията; а някой път му стане мъчно за богатството.

И на вас нещо ви е мъчно за богатството. Някой път ви е мъчно за сиромашията, а някой път – за учението. Идеш, погледнеш го, стане ти приятно на душата. Това е един предмет, изнесен образно. Това не е наука, а е един метод да привлечеш вниманието на едно дете. Ще му представиш ябълката от едната и от другата страна – заинтересувано е това дете. Но не само с външната страна на ябълката можеш да заинтересуваш едно дете – това дете може да вземе тази ябълка. Докато се създаде ябълката, са работили гениални умове, докато изработят един плод. Хората нищо не подозират от онзи велик процес, който е минал за създаването на ябълката, на един плод. Всеки вземе, всеки ден подхвърля ябълката, казва: „Ябълка е това“. Цяла история има за създаването на ябълката, за която хиляди гениални умове са работили и са дали своето мнение, докато се създаде един плод.

Онзи, който не разбира, ще каже: „Тия работи са за философите, те не са за нас“. Хубаво, нямам нищо против. Но ако ти искаш да бъдеш учен човек, трябва да се занимаваш по този начин с ябълката. Ако искаш да бъдеш такъв, какъвто си сега, тогава не ти трябва никаква наука. Каква ще бъде разликата между един учен човек и един неучен? Щом не си учен, ще те впрягат и няма да знаеш защо те впрягат; ще те бият и няма да знаеш защо те бият, ще те мъчат и няма да знаеш защо те мъчат. Питам: сега какво трябва да кажете? То е каквото е за онзи, който иска да бъде учен. Това е дар, то е подарък. Казва някой: „Мене не ми трябва учение“. Щом като кажеш, че не искаш да бъдеш учен човек, ще те впрягат. Ще те впрегнат, ще те мъчат, ще те бият и ще минаваш отвсякъде. Щом си учен човек, тогава ще те питат така: „Искаш ли да те впрегнем?“, и няма да те впрегнат. Неучения, иска не иска, ще го впрегнат: „Ха сега в колата!“. Учения ще го питат може ли да го впрегнат. И ако каже, че не иска, ще го оставят свободен. Питам: кое е по-хубаво – да те питат ли, да те впрегнат ли, или да не те питат? Какво е вашето мнение?

Всички се смеем по някой път. Смехът произтича от възгледа на невежия и на учения. Смехът сега има работа с един човек, който нито е учен, нито е невежа, а е по средата. Защото невежият се смее и на учения, и на неучения. Като види някого, когото впрягат, без да питат, той се смее. Казва: „Някого впрягат, без да го питат“; и се смее, пита: „Какво го впрягат?“. Та смехът е посредствено състояние между учения и неучения.

Тогава ви давам един метод – другояче не може да се възпитате. По този начин, както сега се възпитавате, вие сте дошли до еднообразието в света. Ще дойде и мъчение – в пътя, по който вървите. Така както мислите, аз като разглеждам живота, всички в съвременния свят вървите по пътя на еднообразието. Няма дълбочина в разбирането на проявения живот; много повърхностно разбиране имат хората.

По някой път вие седите и се питате защо ви е дадено тялото. Имате един организъм, едно тяло, и не можете

да си представите защо ви е дадено. Някой път гледате главата си, не си харесвате лицето. Та когато ви даваха туй лице, къде бяхте? Това е същият закон: пратиш някой миситин да ти заеме една къща. Ако харесаш тази къща, тогава ще влезеш в нея. Или искаш да съградиш някоя къща – ще намериш някой инженер да ти даде план. Ако харесаш плана, тогава ще градиш.

Вие не правете погрешката на един турски бей. Турците сега не правят тия погрешки, това е било в миналото. Млад момък бил турският бей, искал да се ожени, но не било позволено на един момък да види момата. Праща той свои роднини да му изберат мома. Оженили го. Тя идва с булото, открива се най-първо той да я види. Тя го попитала на кого да се показва – на баща му, на майка му, на братята му; че на други по-далечни роднини не е позволено според Мохамедовия закон. Грехота е да се показва на другите хора една жена. Тя не била толкоз красива, че той, като я погледнал, ѝ казва: „Показвай се на когото искаш, но на мене не се показвай“. Ами че ти погледнеш тялото – и не го харесваш. Къде му беше умът сам да види тази мома? Ти имаш едно тяло и ще влезеш в него, но най-първо трябва да го харесаш, че тогава да влезеш; а не като влезеш, да кажеш: „Не ми харесва!“. После как стана, че си влязъл? И това не знаеш. Колко време ще седиш там, пак не знаеш. След това се раждат ред несгоди в живота – и това не знаеш. Това не знаеш, онова не знаеш, а искаш да разрешаваш велики въпроси.

Гледайте всякога да се освободите от еднообразието. Всяка мисъл във вас, която нищо не може да роди, е еднообразна. Едно богатство, което сковава мисълта, е еднообразно; една сиромашия, която сковава човешката мисъл и чувства, също е еднообразие. Има еднообразна сиромашия, има еднообразно богатство. Ако богатството е разнообразно, дръж го; ако сиромашията е разнообразна, дръж я. Може да кажете: „Вие ще бъдете щастливи“. Дойдете ли до еднообразието, законът е съвсем друг. В свободата ще те питат, а в робството нямаш никакво гледище – не те питат.

Тогава ще се учите. аз забелязвам: във всинца ви има една черта на еднообразие, почитание нямате. Това е ед-

нообразие. Във всинца ви забелязвам една лоша черта, трябва да я оставите. Еднообразие е това. Почитание нямате един към друг. За първи път ви казвам този дефект. Казвам: всинца я имате без разлика, у едни е по-голяма, у други е по-малка. Тя е лоша черта. Знаете ли колко милиона години е взело и колко гениални същества са работили и в Божествения, и в ангелския свят, и на Земята, докато ви създадат туй, което сега имате? Вие сега не разбирате какво нещо е човекът. Човекът, това е едно цяло. Човека ще го вземете в неговата същина. Като погледнете на човека, не го гледайте отвън.

Та най-първо ще се научите да имате уважение и почитание един към друг. Че това е една от хубавите черти. Ако не почиташ, няма да те почитат. Сега вие може да кажете, че не знаете, може да кажете, че възпитанието ви е такова. Пък това не е възпитание, то е закон на еднообразието, на неразбирането; или аз го наричам слепота. Слепият човек във всичко има тъмнота, той пипа само. Красотата съществува за един човек, който гледа; за слепия няма красота. Най-първо трябва да почиташ хората и да ги почиташ за това, което са, не за това, което не са. Почитай всеки едного за това, което е, а не за това, което не е. Аз не се интересувам за едно почитане, което е, а за едно почитане, което не е. Аз не се интересувам за едно почитане, което не е, а за онова, което е. Защото почитането разбира, ако то е достойние за всички. Пък почитание, което е достойние за един, а не е достойние за другите, то е еднообразие, то е нещастие.

Някой път на мене ми казват: „Това е котка“. Аз не се отнасям с презрение към котката. Ако Бог се е спрял и се е занимавал с котките, ако е казал: „Да бъдат“, значи Той е мислил за тях. Аз ли трябва да кажа, че не искам да зная, че пет пари на давам за една котка. Това е еднообразие, това е неразбиране. Онзи, Който е създал света, е спрял Своя поглед на котката, за да я създаде, а аз, невежият човек, който не разбирам нищо, казвам: „Котката нищо не струва!“. Питам тогава: кой е не правата страна? Аз или Онзи, Който е създал света?

В такова положение се намирате и вие. Виж същественията неща в котката. Тя е това, което е. Че ти можеш да научиш много хубави работи от котката. Тя по някой път, за да влезе въщи, седне отвън, направи си акарела, дрехата изчисти, после обърне краката, отдолу ги изчисти, изчисти ги и влезе въщи полека, казва: „Добър ден! Много ми е приятно, че ви срещам“. Помилва се от едната, от другата страна, после погледне и каже: „Как си?“. Седне, започне да мърка, да преде. Ти погледнеш, откъснеш малко хляб – разположен си към котката. Отлична черта има тя. После котката разбира лечебните черти на Слънцето. Като изгрее то, избира едно място, тури си гръбначния стълб, пече се. Казвам: котката е будала на едно място – като хване мишката с козината, с всичката нечистотия я яде. Слабата страна на котката е в яденето, в обличането тя има първокласна мода. Изчисти се с четката, с езика хубаво излиже и краката, и всичко друго. Туй го прави по три-четири пъти на ден. Кой от вас прави това?

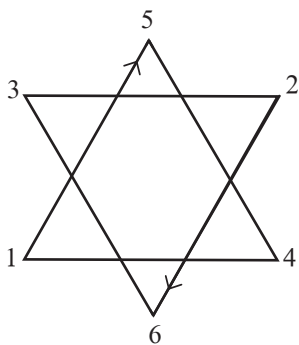
Вие трябва да знаете да се чистите като котката. Седнете, чистете вашите мисли, чистете вашите чувства, чистете вашите постъпки. Това е един нов възглед, ако искате да се самовъзпитавате. Говори се за възпитание на съвременната младеж. Това е еднообразие. Как ще ги възпитаеш? Те искат да ги възпитат в това, което не е. Младежта трябва да се възпита в това, което е. Човек трябва да се възпита в това, което носи в себе си. Той трябва да разбие това, което носи в себе си, това, което е. Затова младите трябва да ги почитаме. Интересуваш се от един младеж, който е музикален, има някаква дарба, художник е или това-онова. Интересува ни някой заради някаква добродетел, че сила специфична има. Това ни интересува – специфичното в него, това, разнообразното. Има някои хора, като ги срещнете, нищо няма да ви каже човекът, но като ви погледне, има нещо в очите му. Ти си неразположен, а той хвърли един поглед и в тебе онова неразположение, лошото изчезне. Този човек друго не ти казва; той като те погледне, ти казваш: „Този човек, като минах край него, внесе нещо много хубаво в мен“.

Казвам: по този начин като разглеждате живота, той е благо. Аз ще ви кажа философията. Всяко живо същество, като ви срещне, всеки човек, когото вие срещате на Земята, и всички, които са създадени от Бога, те внасят нещо хубаво във вас. Ако вашето съзнание е будно, вие ще приемете това благо; ако не е будно съзнанието, благо то ще мине. Това благо ще падне, както дъждът пада върху камъните и изтича: образуват се порои, те изтичат някъде и вие оставате такива, каквито сте били. В това отношение бъдете като почвата: възприемете благо то и онова, което е посадено във вас, да започне да расте. Няма да бъде като сухите камъни, само мърх да бъде по вас. И тогава ще има култура, за да има нещо да расте.

За какво говорех? За почитта. Не просто да се обожавате, а почит трябва да имате. Добрата обхода е още по-сложно нещо. И ти ако нямаш почитанието, и другото не можеш да имаш. Почитанието е естествено свойство. И след това, ако нямате почитание, се зараждат лошите отношения между хората. Казвате: „Не ме уважават, не ме почитат“. Почит трябва. Всеки един човек трябва да се почита за това, което е, а не за това, което не е.

В един петоъгълник колко градуса има всеки негов ъгъл? На един шестоъгълник на колко е равен всеки ъгъл? А на един десетоъгълник? Вие всички изучавате геометрията. (Фиг. 1)

Фиг. 1

Един шестоъгълник, това е основа. При обикновената геометрия какво разбирате? Фигура с 6 ъгъла, нали? Но в един шестоъгълник има две течения: едното течение е низходящо, другото е възходящо. Следователно един от ъглите в шестоъгълника е положителен, другият е отрицателен. Имате по два противоположни ъгъла; значи имате отношението 1:2; 3:4; 5:6. Кои ъгли тук са положителни? Ъгълът 1 е

положителен, 2 е отрицателен; линията между тия тгли е положителна. Тгълът 2 е отрицателен, линията между тия тгли е положителна. Тгълът 2 е отрицателен и линията между тглите 2 и 6 е отрицателна. Всяко едно движение, което влиза в по-гъста материя, е отрицателно; всяко движение, което влиза в по-рядка среда, е положително. Едновременно имате едно положение възходящо и едно положение низходящо. Както виждате, общата страна на тглите 1 и 5 и общата страна на тглите 2 и 6 са успоредни.

Както съществува в Природата – от две същества, които вървят заедно, едното е положително, другото е отрицателно. Вие считате, че двама души вървят в една и съща посока. Не, единият е отрицателен, другият е положителен. Същества, които се допгълват, винаги вървят успоредно; те съставят една система и вървят в две противоположни посоки. Действията им съвпадат: единият се движи напред, другият се движи назад и после обратно. Такова движение имате в парната машина. Едното движение е положително, другото – отрицателно. Влиза парата, излиза буталото; излиза парата, връща се буталото. Имате положително и отрицателно – едното приема, другото изпразва. Приемане, изпразване – образува се движение. Вие мислите, че за да се обичате двама, трябва да вървите в една и съща посока. В една и съща посока ще вървите, но не можете да вървите едновременно. Единият ще се движи точно в противоположна посока, но пак ще бъдете успоредни. Най-първо дясната ръка е напред, лявата е назад, после имате лявата напред, дясната назад.

При двама души, които си хармонират, когато единият отива напред, другият отива назад, и когато вторият отива напред, първият е назад. При това разнообразие: единият да е напред, другият да е назад, колата върви. Ако двамата отиват назад, колата се връща. Казват: „Да впрегнем двата вола, за да вървят напред“. Двата вола вървят напред, но в краката не вървят заедно, в краката им има разнообразие. Ти може да се заблудиш от външната форма. Вие виждате, че и двата вола вървят, но краката им вървят по този закон: единият крак е напред, другият е назад. Често вие

се спъвате в това движение: искате всички хора в даден случай да вървят, както вие вървите. Какво разбирате под думите: „Човек трябва да мисли като нас“, какво подразбирате? Никой не може да мисли като вас и вие никога не можете да мислите като другите. Вие можете да мислите, но не можете да мислите като другите. Никой не може да мисли като вас, вие само предполагате това.

Да ви приведа един пример, за да ме разберете. Много работи във вас са неразбрани. Вие мислите, че разбирате работите, но всичкото ви знание почива на това, че подражавате на неща, които не разбирате. И най-положителните неща, за които мислите, че ги знаете, вие не ги знаете, а ги предполагате. Представете си, че двама души пишат на едного приятелски писма. Ти вземеш едното писмо и имаш добро отношение за човека. Другият също е написал такова приятелско писмо – не го харесваш. Нали и двамата мислят еднакво за теб – защо ти предпочиташ единия повече, а другия не го предпочиташ. Вие ще кажете: „Симпатия“. В обикновената реч казвате, че това е преливане на двама души, но като дойдем да размишляваме, може ли духът да се прелива? Можем да говорим така за едно удобство на речта. В обикновената реч говорим за преливане, но духът не може да се прелива като водата. Казвате: „Две неща се преливат, защото няма съгласие между тях. При голямата любов каквото мисли единият, и другият го мисли“. При голямата любов има голямо разнообразие, ние сме на две противоположни мнения. Аз знам, че при голямата любов има най-голямото разнообразие, а при най-малката любов няма.

Сега по някой път, когато някои въпроси не могат да се разрешат, вие се засмивате. Някой казва: „Този въпрос остава неразрешен. Да го оставим“. Щом заговорите за Любовта, ще се усмихнете малко. Защо? Защото ти не можеш да я разбереш. Голяма и малка любов в света няма. Любовта не може да бъде нито голяма, нито малка – Любовта може да се проявява. Може да има и голямо или малко проявление на Любовта, но голяма и малка любов не съществува. Например каква е голямата любов? Въз-

любената носи един ръжен – фигуративно ви представям голямата любов. Онази, която ти си обикнал, с нагорещения ръжен ще те жегне. Ако те жегне малко, това е малка любов; но с този ръжен тя така хубаво ще те жегне, че ще те изгори хубаво. Сега ние се смеем, защото работата е неразбрана. Това не е любов. Казват: „Голяма любов!“. Дето има изгаряне в любовта, това не е любов. Тази любов, която слиза отгоре, влиза в гъстата материя и така изгаря, че и кожата почернява. А при онази, която е възходяща, изгаряне няма, тя поопърля само малко човека. Това е едната страна, пък Любовта е друго.

Любовта е едно хармонично състояние. Срещнеш един човек, когото обичаш: като те погледне, в мислите, в чувствата и постъпките ти ти става приятно, той деликатно те засяга. Слънцето е далече на 92 мили, но като го погледнеш, на тебе ти е приятно. Ти нямаш никакво общение с него, на гости не можеш да му идеш, не можеш да му пишеш писма, но ти е приятно всяка сутрин да го гледаш. Това е обичта към Слънцето – това е любов, това е истинска любов. Никаква връзка, вземане-даване нямаш, не му пишеш писма и то не ти пише, но все-таки Слънцето дава нещо, което можеш да възприемеш. Но Слънцето специфично за тебе не мисли: дава ти каквото искаш, но пет пари не дава, че ти си някъде, не иска да знае нищо за теб. Без да иска да знае нещо за тебе, то ти дава всичко – туй го наричаме любов. Любовта е тази, която дава всичко, без да иска да ѝ дадеш нещо от теб; това е любов.

Що е любов? Това, което не мисли за тебе, пък ти дава всичко; това, което е далеч от теб, пък всичко ти изпраща. Пък вие наричате любов това, което нищо не ви праща, нищо не ви дава. Вземате живота. Животът – това е Любовта, това е проявената любов в света. Що е живот? Проявената любов. Проявената човешка мисъл, това е любов; това, което се проявява, всичко то туй разнообразие в света – то е любов. Всички тия прояви на Любовта се кръщават с разни имена. Тъй щото любовта не е нещо еднообразно, тя е нещо разнообразно. Такова разнообразие има в Любовта, че човек не го е сънувал, нито го е виждал.

Сега основното; всичко това са обяснения. Първото нещо е да се почитате един друг. Онзи човек, който почита другите хора, почита себе си; който не почита другите хора, не почита себе си. Почитай другите, за да почиташ себе си; обичай ближния, за да обичаш себе си. Ти не можеш да обичаш себе си, ако не обичаш ближния си. Няма да говорим за обичта. На тази обич, сега както я разбирате, почитанието е в меката страна. Това е предпоследната врата на Любовта; почитанието е предпоследната врата на Любовта. Вие за да влезете в Любовта, трябва с години да влизате и да излизате през тази врата, да се научите какво нещо е почитанието – и след туй ще влезете във вратата на Любовта. После ще влезете в първата врата на живота, за да разберете живота.

Истинският смисъл на живота започва с почитанието – то е вече предисловието за живота. Човек, който не се е научил да почита, той не може да разбере живота. Сега почитта се отличава с това. Човек е първото същество, което е внесло закона на взаимното почитание. Човек се мъчи засега, този закон не го е усвоил, а пък иска да влезе Любовта и да бъде щастлив. Това е немислимо. Немислимо ще бъде дотогава, докато почитанието не е станало основен тон. Трябва да можеш да вземеш основния тон, за да можеш да вземеш и другите тонове. Сега лесно може да ви се каже така: „Почитайте другите, за да бъдете щастливи“. Това е лесна работа, но едно възражение може да ви се даде.

Събрали се двама светии в пустинята. И двамата спорили за един въпрос. Единият светия казвал, че каквото помисли, става. Другият казва: „Каквото човек направи – то става“. Двадесет години те спорили: единият настоявал на своето и другият настоявал на своето; искали да докажат кой е прав. Един ден онзи, който твърдял, че каквото човек помисли, става, оставил другия светия да приготви боб. Онзи светия отива по работа и този му казал, че ще приготви боба. Той турил боба в студена вода и го оставил така, нищо друго не сложил. Искал да постъпи според твърдението на първия. Връща се светията и казва: „Бобът не е уврял, сол няма“. Другият му казва: „Помисли, че е

уврял, и ще стане. Помисли, че е осолен, и ще се осоли“. Онзи му възразява: как така да не свари боба и как да не го осоли. Другият светия му казва: „Помисли и каквото помислиш, ще стане“. Какво трябва да му отговори светията? Това е половината разказ. Онзи, който трябвало да вари боба, искал да покаже, че възгледът на другия светия не е прав. Наполовината е прав възгледът и на единия, и на другия. Тия светии спорили за един въпрос, разглеждан от две страни. Другият какво трябвало да каже, че неговият възглед е прав?

За да горят дървата, какви условия трябва да има дървата трябва да бъдат сухи. Ако са мокри, могат ли да горят? (*Трябват дърва, запалителна температура и въздух.*) Какво нещо е запалителната температура? Да има повече кислород. В горенето трябва да има повече кислород, по-малко водород и по-малко азот. Защото азотът задушавя, водородът овлажнява, а кислородът дава горенето. Имате тия четири елемента: кислородът окислява и прави нещата деятелни, той образува горенето; водородът е, който смекчава нещата, пък азотът е една спирачка, да не бъде горенето много силно. Той спира хората, да не би да се разкашкат в любовта. Всякога той е стар философ, който дава съвет и казва. Пък въглеродът ги души: той като дойде, туря човека в обсадно положение, не му дава свобода, не му дава хляб, възпитава го. Но реалният метод не е въглеродът. Нашата Земя от какво е създадена? Главно от въглерод. Има и кислород – той е за дишането.

Та ако имаш повече кислород, ти ще гориш. Ако имаш повече водород, влажен ще бъдеш, мухъл ще се образува в теб, гниене. Ако имаш много азот, ще бъдеш инертен. Но някои хора са въглеродни. Аз разделям хората на кислородни, на водородни, на азотни и на въглеродни. Четири типа хора има. Аз ще ги оставя тъй, без да ги обяснявам.

Къде отиде сега кислородът в почитанието? Кислородът ще даде пъргавина на почитанието, ще влезе да си пробие път; той ще направи пътищата. Водородът ще по-лее тия пътища, ще ги направи мекички, няма да бъдат грапави. Азотът обича реда и порядъка – механическият

ред: всичко това ще бъде намясто. А пък въглеродът е един банкерин, който на дребничко смята кой какво е взел – нищо не пропуска, нито стотинка. Тия работи трябва да ги има в почитанието: почитание кислородно, почитание водородно, почитание азотно и почитание въглеродно. Като ги съедините тия елементи, каква химическа формула ще имате? (*Сложно химическо съединение.*)

Я ми кажете сега какво разбрахте? След като се разправял един банкер с един негов длъжник, който му искал пари, казал: „Какво разбра, след като ти говорих?“. Онзи отговорил: „Разбрах, че ще ми дадеш пари“. Банкеринът казва: „Много хубаво си разбрал, но това е половината. Искам сега и аз да те разбера добре, че ти ще ми платиш дълга навреме.“ „Много хубаво си разбрал, че искам да ти платя, че искам да ти дам.“ „И аз искам да те разбера хубаво. Но още не разбирам дали ще ми платиш, или не“. Сега и вие първата работа я разбрахте, че ще ви дадат пари.

Сега вторият въпрос. Я ми кажете какво нещо е органическото пеење? Много мъчен въпрос. Сега механическото пеење го знаете. Как ще имате един модел? Песента *Братство, единство* – това е модел на движението. Как бихте изпели един глас на органическо пеење пак на *Братство, единство*? Трябва да дадете втори модел, да го изпееете органически. Много е мъчно. (*Аз бих сложил една трапеца.*) Тогава по-лесно се пее, но трябва да имате малко винце. Виното стимулира певците, особено червеният цвят.

В живота има много работи, от които трябва да знаете как да се освободите. Човек се връща към своето минало. В младини той е направил една погрешка и през целия живот разправя: „Аз направих една погрешка, иначе можех да стана богат“. Но той постоянно повтаря тази погрешка. Ако повтаря погрешката, какво ще спечели? Казва: „Аз имах едно време условия, но не ги използвах. Много съжалявам“. Мине време, пак повтори същото. Какво печели човек, като говори за една и съща погрешка на миналото? Той губи. Какво трябва да направи?

Представете си две същества. Едното слиза в кладенеца долу, другото остава горе. Кое същество ще стане

по-учено, което слиза долу или което остава горе? Долу в този кладенец има едно богатство и този, който слиза, ще го вземе, а другият ще го изтегли. Онзи, който слиза, е ученият, другият е невежият. Понеже и двамата са работили, те разпределят равномерно тия блага. Тъй щото ако кажеш, че в миналото си изгубил нещо, ти си останал горе. Изтегли макарата, извади го това нещо, не го дръж долу. Може да си користолюбив, но извади го от кладенеца. За да излезе този, от теб зависи. Ако кажеш: „Че едно време аз го пуснах в кладенеца“, питам: „А извади ли го?“ „Не го извадих“. Ти докато не го извадиш, не можеш да прокопсаш.

Къде е погрешката? Трябва не само да пуснеш човека в кладенеца, но и да го извадиш. И невежият, който е останал горе, като изтегли онзи, когото е пуснал в кладенеца, също ще стане учен. Този е невежа, пък онзи е учен. Онзи като слиза, става учен, другият като тегли тази макара, става учен. Тъй щото в края на краищата и двамата ще станат учени само при две обстановки. Ако на младини си пуснал нещо, на старини ще започнеш да го изтегляш – ще извадиш онзи, когото си пуснал. Как ще го изтъкувате това? Аз вземам фигуративно този образ. Някой човек на младини не е сполучил в нещо, но той има шанс на старини да сполучи.

Една права мисъл трябва да имате: никога не считайте, че вие сте загубили нещо. Това е онзи, който не разбира процеса. Един е загубил на младини, ще спечели на старини – това е този, който разбира закона. Привидно вие може да имате една загуба. Да допуснем, че дойде някой голям музикант. Вие не можете да идете на концерт и това го считате за загуба. Но може да изпратите един ваш приятел, той да го слуша. Ако той го е слушал, може да ви разправя. Какво сте загубили? Този музикант ще дойде втори път и втория път ти ще идеш.

В Божествения свят нещата се реализират само когато човек мисли, чувства и постъпва. Тогава нещата се постигат. Щом ти мислиш, а не чувстваш нещата, не можеш да ги реализираш. Щом мислиш, чувстваш и не постъпваш,

ти също не можеш да реализираш нещата. Едновременно трябва да мислиш, да чувстваш и да постъпваш, за да съвпаднат те. Тогава нещата се реализират. Затуй в света без мисъл, без чувства, без постъпки нещата не се постигат. Когато Бог мисли, ние чувстваме нещата и сме в най-щастливото положение. Когато някога вие сте били въодушевени, че сте се пренесли някъде, това се дължи на Божествената мисъл, която се е превърнала на едно чувстване във вас. Вие сте се усещали много блажени. Когато е спирал този процес, вие сте ставали нещастни. Защото вашият процес на чувстване не е минал в ангелите, за да започнете да работите. Вие по някой път се спъвате и само се насърчавате в това. То е хубаво, но това е само една трета от земния живот. Онова, което мислиш, е една трета, и онова, което постъпваш, също е една трета. Но това са отвлечени работи.

Казва някой: „Кой знае какво мисли Господ“. Не го знаем. Какво мислят ангелите – и него не знаем. Под думата *ангели* аз разбирам най-съвършените хора. Това са същества от човешкия род, които са завършили, минали са по този път; те са същества, на които думата е дума. Каквото каже ангелът, е казано, свършено е – те не си взимат никога думата назад. Само при едно условие може да не си изпълнят думата. Ангелът никога не си взима думата назад, но ако даде обещание, той казва: „При тия условия, при които си, не мога да изпълня това, което казах. Ако измениш живота си, аз ще го изпълня“. Или другояче казано, представете си, че имате едно разумно същество. Да си представим, че имате един идеален баща. Представете си, че неговият син е едно своеобразно и своенравно дете. Каквито дрехи и да му дадат, то ги скъсва, остават дрипи. Детето взема дрехата, че я скъсва на парчета. Питам: този, умният баща, каква дреха ще направи на детето; ще му направи ли хубава дреха? Защо няма да му направи хубави дрехи? Защото ще ги скъса.

Сега, за да разберете истината, ще ви дам друг пример. Когато измивате една паница, най-първо туряте чиста вода и миете паницата. Водата се оцапва; вие взимате тази вода и я изливате. После пак наливате тази вода, взимате

мате малка дрипа и миете паницата. Изливате пак водата и наливате наново чиста вода, докато измиете паницата. Ако налеете вода и водата не е чиста, целта не се постига. Вашите стари мисли вие трябва да ги чистите, вашите чинии трябва да ги изпразните. Всички ваши стари мисли, чувствания и постъпки трябва да ги излеете на земята и да налеете чиста вода. Пак ще ги измиете, пак ще налеете; ако се окалят, пак ще налеете. Ще наливате и ще изливате, докато всичко се изчисти, докато всички нечистотии излязат отвън. Тогава вашите мисли, чувства и постъпки са прави. Та старото положение, старото разбиране ще го изхвърлите навън, докато изхвърлите всички утайки. Каквито утайки има във вашия ум и във вашето сърце, всичко това трябва да се изхвърли навън.

Сега туй, за което ви говорих, може ли да го направите? Мъчно ще го направите. Как ще изчистите мисълта, как ще изхвърляте чувствата навън и как ще изчистите постъпките си? Това е цяла наука, не е лесна работа. На мен например сега ми донесоха един цедилник за изцеждане на лимони и портокали. Направен е с дупки така, че костилките да останат и да изтече чистият сок. Без да гледам, като изцедих портокала, наливам – отгоре прелива, а през дупките не тече. Като поглеждам, дупките са запушени. Трябваше да взема лъжица, да отворя дупките и да излезе сокът. Щом на този цедилник му се запушват дупките, той не е на свят направен. Мене ми дойде наум да направя един цедилник и веднага му скроих плана. Така трябва да се направи, че да не се запушват дупките.

Та вие сега направете нови цедилници, че на вашите цедилници са запушени дупките. Като ми даде човекът цедилника, даде ми и всички наставления: като разрежа лимона, как да го туря, как да го изцедя. Аз направих всичко туй, но забелязах, че при известни портокали сокът излиза по-лесно, а при други – по-мъчно. Забелязах, че едни портокали дават повече сок, други – по-малко. Тия портокали ги намерих за скържави.

Имаше един анекдот за Дан Колов, че той бил победен в Париж. Как ще е победен?! Това го дават във вестник

Мир. Представят, че той е седял в един французки ресторант. Дават му един изстискан лимон, той да извади още малко сок. Взема го Дан Колов – стиска, стиска, нищо не може да извади. Идва един друг обикновен човек и казва: „Дайте на мене лимона“. Стиска лимона, изважда сок. Дан Колов стиска, не може да извади; другият стиска – изважда сок. Кой е по-силен? Турили са там една закачка, че най-после Дан Колов бил победен, защото от лимона не могъл да извади нищо. (*Другият човек е бил бирник.*)

Сега говорих час и половина – половин час повече. Вие трябва да платите за осветлението и отоплението за половиния час, ще се наложи глоба. Сега този бирник ще извади от лимона това, което Дан Колов не може да извади.

Я ми изпейте вие някоя органическа песен, изпейте един органически мотив. Имате ли някой модел за органическо пеене? Често говорите за арии и симфонии. Какво разбирате под думата *ария*? Песен е това. Под симфония какво разбирате; по какво се отличава симфонията? Представете си, че ви дадат един малък пасаж: „Отче наш, Който си на небето“. Органически как ще го изпее-те, може ли да дадете един модел? Как го пеят в православната църква? В органическото пеене тактовете не са отмерени, не следват механически. Особено са поставени тактовете, имат ритъм. Малко ритъм има в органическото пеене. (*Учителя изпя по обикновен начин „Отче наш, Който си на небето“.*) В органическото пеене слоговете, времето не е така определено. Можете ли да дадете модел на органическо пеене? Много мъчно е това. Както пеят в църквата, то ни най-малко не е органическо. В органическото пеене липсва нещо. Църковното пеене е лесно пеене, но не е органическо.

Представете си, че някоя сестра от вас пее на баща си *Отче наш*, за да ѝ направи една рокля. Как ще го изпее-те? Ако му кажеш: „Направи ми“, той ще ти направи една обикновена рокля. Ако искаш една хубава рокля, музикално ще трябва да му го кажеш. Представете си, че някой ви каже: „Много ви обичам“. Сега органически как ще кажеш: „Много ви обичам“? (*Учителя изговори „Много ви обичам“ много тихо.*) Ще намерите гласа. Няма да кажете

високо: „Много ви обичам“, но ще говорите тихо, едва да се чува. Когато някой ви каже по обикновен начин: „Много ви обичам“, вие ще почувствате, че е много грубо; при втория начин казвате, че е много мекичко. Тогава гласът малко трепери, сърцето е разчувствано, особена магнетична сила излиза.

Като кажеш много тихо: „Много ви обичам“, и като го кажеш силно, ти вземаш една съвсем друга поза. Ти като кажеш на някого, че много го обичаш, той не трябва да се досеща, че за него се отнася. Ти като кажеш, че много обичаш, той трябва да разбира, че всички обичаш; да каже: „Колко благороден човек! Този човек обича целия свят“. Дотогава, докато мислите, че един човек обича само вас, вие имате погрешно схващане за Любовета. Като каже, че ви обича, трябва да се разбере, че всички обича. Това е органическо, то се отнася до всички. За него трябва да кажете: „Колко благороден човек, обича всички!“.

(Учителя изпя „Отче наш“.) Какво е това пеене, обикновено ли е? (Учителя пее „Отче наш, Който си на небето, да се свети Името Твое, да дойде Царството Твое, да бъде Волята Твоя“.) При това пеене ти се засягаш, все така вземаш участие, не можеш да седиш спокоен. То е донякъде едно предисловие на органическото пеене. Човек за да пее, трябва да се настрои, както настройвате китарата. Ти не можеш да свириш, докато тя не е настроена. Човек трябва да се упражнява. Вие не можете да го изпеете като мен, по друг начин ще го изпеете. Изпейте го сега заедно с мене. (Всички изпахме думите „Отче наш“ няколко пъти.) Колко тона има тук? (Един.)

В новата музика, когато се пее, става усилване на обертоновете; когато се пее, става отзвук на обертоновете. Това органическо пеене внася мекота. Органическото пеене се отличава с една особеност: внася една мекота в чувствата и ти вземаш от него повод, заинтересован си. Това е една от чертите на органическото пеене.

Божията Любов носи пълния живот.

20. лекция, 7 февруари 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ВЪЗМОЖНОСТИ И УСЛОВИЯ НА УМА И СЪРЦЕТО

Отче наш

Пишете върху темата *Духът и материята*. Научно я обосновайте, направете сравнение.

Сега може да бъдете като някои художници, да вземете едно огледало – и да нарисувате вашия образ в огледалото. Или може да проектирате сянката си някъде. Това още не е знание. По какво се отличават знанието и невежеството?

Пишете върху втора тема: *Знание и невежество*.

Ако някой ви даде друга тема: *Кои са причините за мъчнотията, които се произвеждат в живота. Кои са причините за създаването на мъчнотията в живота, какво ще напишете?* Това е трета тема.

Представете си, че имате на разположение един орех. Имате плода орех, но след като посеее този плод, защо той изменя своя вид? После вземете едно яйце. След като го турите под квачката, след 21 дена това яйце ще измени своя вид. На пръв поглед това се вижда лесна работа – измътило се е яйцето, станало е на пиле. Но онзи процес, който става, какъв е; кое е онова, което събужда яйцето да стане пиле? Ами представете си сега живота ви. Вие сте тих и спокоен, седите спокойно, както яйцето в кошницата. Няма глава да ви боли, нито ви се яде, нито ви се пие, нищо не ви безпокои. Представете си спокойствието на едно яйце. Имате такова състояние. Представете си, че един ден несъзнателно седнете върху едно змийско яйце. Да допуснем, че седите десетина дена, и след това, като станете, гледате – нещо започне да мърда отдолу. Това, което мърда, расте и стане голяма змия. Вие хуквате да бягате от нея.

Как ще си обясните това положение? На пръв поглед мъчно може да се обясни. Но всичките мъчнотии произтичат от желанието на човека – няма мъчнотия, която да не е произтекла от желанието, което човек има. И хубавите работи, и лошите работи са произлезли все от желанията на човека. Трябва да изучавате желанията. Ти пожелаеш нещо, но това, което ще пожелаеш, ще ти донесе една мъчнотия. Тази мъчнотия можеш да я преодолееш, може да не можеш да я преодолееш. Кажете сега как можете да я преодолеете?

Представете си, че във вас се породи едно желание да се качите на някой висок връх, на един висок планински връх. Вие не сте сведущ по метеорологията, но един ден на вас ви е хрумнало на ума, казвате: „Хубаво е да се кача на онзи връх, ще науча нещо“. Но условията на върха не са както условията на низината; климатичните условия на висините не са такива, както в низините. Вие погледнете – обикновено в живота за два-три часа ще се качите. Но представете си, тръгнете и за 2–3 часа завали дъжд, намокри ви. Духне вятър, дъждът се превърне на поледица. Представете си, че вървите нагоре и този вятър ви търкаля, падате насам-натам. Изстинат ви ръцете, изстинат ви краката, бъркате в джоба – кибрит нямате, огън не можете да запалите. Искате да си отворите раницата, да вземете хляб, но ръцете ви са премръзнали, не можете. Намирате се в трудно положение. Кой ви създаде това зло? Желанието ви, нали? Желанието ви да се качите горе не е лошо, но вие не сте взели предвид всичките мъчнотии, които може да срещнете по пътя си; мислите: „Лесна работа е тази“. Представете си друго, че имате една беля горе. Като се върнеш, казваш: „Още веднъж на висок връх не се качвам! Аз ходих на този връх, но имам такава опитност, щях да изгубя живота си!“. Добро е това.

Друг път на вас ви е хрумнало, явило се е желание да слезете в някой дълбок кладенец; там има богатство, та да го намерите. Този кладенец е дълбок 50–60 метра. Мислиш, че ще слезеш и ще излезеш – въже има. Още не сте опитали въжето, а слизате с него долу, но то се къса. Вие

сам сте се спуснали, никой няма горе, никой не знае за вас. Като се скъса въжето, какво ще правите? Сега кой ви създаде тази мъчнотия? Пак вашето желание да слезете долу, в кладенеца. Вие сте долу, при богатството, но какво ще правите с тези пари – въжето е скъсано и няма кой да ви изтегли.

Вие ще кажете: „Това са изключителни условия“. Добре, да ви кажа друга изключителна работа. В древността, представете си, има един ученик като вас, на вашата възраст, който искал да се занимава с окултните науки. Той бил на близо 30 години, по-стар от някои от вас, някои сте по-млади. Дядо му и баба му му разправяли приказки, че ако влезе в тази школа с тия науки, ще научи толкова работи, ще се повдигне в света, много ще научи. Казват му: „Гледай да влезеш в училището!“. Училището седяло в една къща. Една къща, не зная как да ви я опиша: не е старомодна, не е модерна, но е една хубава къща, по-хубава къща не сте виждали.

Този ученик отива и хлопа, хлопа – никой не отваря, никой не излиза. По едно време ритнал с крак вратата и тя се отворила. Казал: „С ритане става!“. Влязъл вътре, обърнал се към вратата и пак я ритнал. Тя се затворила. Ходил, обикалял – ритне тук, ритне там, нищо не се отваря. По едно време, като ходил из къщата, напипал по стената нещо и като го ударил, цялата къща тръгнала. Хванал се за противоположната страна, ударил я – и къщата спряла да се движи. Но той не може да разреши въпроса, не може да разбере – това са произволни работи, напипва ги само. Цял ден като работил, имал тия резултати: вратата с ритане да я отваря и с ритане да я затваря. Бутне, удари на едно място – къщата тръгне; удари на друго – къщата се спре.

Но той огладнял вече. Навсякъде по къщата ходи, пипа в шкафовете – нищо няма за ядене. Ходи, бута тук-там – и като ударил на едно място, започнали да му свирят. Той е гладен, казва: „Не е време за музика сега!“. Свирили му хубави песни, а той казва: „Със свирене няма да се оправи работата“, ами ударил – и свиренето се спира. Но къде има хляб? Дохожда до едно място и казва: „Разберете, гладен

съм!“. Удря и по едно време се намира в една баня, където го къпят. Той казва: „Не е време за баня, гладен съм!“. Ударил на друго място – и веднага се намерил в една стая с най-хубавите дрехи: събличат го, обличат го, а той никого не вижда. Всичко, каквото става, той вижда, че става по магически начин. Той, човекът, е гладен, а в банята го турят, дрехи му обличат, свирят му. Той се намира в чудо.

Как мислите, как е излязъл от това положение? Гладен да стоиш не е лесно. Най-послед дошъл на едно място и казал: „Слушайте, има ли тук живи хора? Гладен съм, искам малко хляб! Не ми трябват нито дрехи, нито баня, нито музика“. Дохожда до едно място, хлопва едно копче – и току изведнъж започнал да се събаря хляб около него, върху него, затиснал го, та не може да се мръдне. Той казва: „Абе толкоз не исках!“. Отива до стената и казва: „Тук няма да си играете с мене!“. Удря и всичкият хляб изчезва.

Аз ви разказах една прекрасна история за този ученик. Сега кажете ми, как е излязъл ученикът от тази школа? Тук ще се спра. Това е, което става и във вашия живот. Всякога нещата ви се дават, когато не ги търсите. Човек никога не приема нещата, когато не ги търси. Ще ви дадат нещо, после пак ще го вземат. Не че желанието на този ученик е лошо, но това е незнание. Той бута, мести, ходи. В това училище, ако е знаел къде да пипне, каквото поиска, ще дойде на мястото си. Той само блъска, не пипа както трябва. Ученикът удря с краката си, но с ритане тази работа не става; когато удря, работите идват, както той не иска. Най-послед той прочел на едно място наставленията в това училище: „Никакво удряне тук, в училището, не се позволява, само много леко натискане на копчетата. Леко ще буташ и като бутнеш, веднага ще имаш исканото. Никакво кряскане не се изисква. Ще ходиш да четеш“.

Това той разбрал едва сега. Това копче, при което е дошъл, било написано на неговия език. И той казва: „Намерих му цаката“. Отива на друго копче – написано е на друг език. Ето ти друга мъчнотия. Ученикът няма знание, написано е нещо непознато. Той намерил написаното на неговия език: „Тук има библиотека, ще намериш еди-кой

си том и той ще ти каже с това копче по кой начин да буташ“. Трябвало да ходи, да рови в библиотеката, за да намери свойствата и качествата на копчето, как да го бута. Хиляди копчета имало на всевъзможни езици, знайни и незнайни. Все трябвало да ходи в библиотеката да ги търси, да знае как да бута копчетата и какво ще излезе. Често и вие се намирате в същото трудно положение.

Кой е най-високият връх в човешкия живот; кой е най-високият планински връх в човешкия живот? Сега ще оставим ученика в школата, той си намери работа там. Най-високият връх в човешкия живот, това са неговите лични чувства. Той като се качи на този висок връх, ще има един широк простор. Но този връх е причина за всички нещастия: не всички, но повечето неща произтичат от този връх. Там ако не си внимателен, може да паднеш и да си изкълчиш крака: има дебели снегове, стават големи пороища и големи бури. Та от тези, които се качват на върха, някои идват в големи мъчнотии. И които са в подножието на този връх, трябва да стоят далече: даже в подножието на върха е опасно. Та човек трябва да разбира законите на своите лични чувства. Питам сега: ако човекът няма лични чувства, ще му бъде ли по-добре? Ако го няма този връх, ще му бъде ли по-добре на човека?

Сега да допуснем, че някой има склонността да пипа, да краде малко. Как да кажем сега: да краде или да пипа? *Краде* какво значи? Думата почти е излязла от *караде*. *Краде* значи „кара го нещо“. Какво значи да крадеш? Да крадеш значи да вземеш нещо ненавреме.

Има една несъобразителност. Един кумец ходил на гости на своя кръстник. Как искате да го сложим – кръстникът ли да ходи на гости на кумеца, или кумецът – на кръстника? Отива кръстникът на гости на кумеца си. Той му опекар едно агне, сложил го още горещо. Кръстникът си взема едно парче. То го опарило на устата, че той, за да не се засрами, си вдига главата нагоре и пита: „Откъде купихте тия греди?“. Кумецът казва: „От лаком дол.“ „Не е лошо яденето“. Сега може би кумецът е имал една несъобразителност, че е сложил агнето много горещо. Но може би и кръстникът си е взел едно голямо парче, още горещо.

Неестествени желания има в човека, които създават излишни страдания. Вие имате желанието A . Има една наука за количествените числа. Какво означава в дадения случай A ? Едно количество. Да кажем: A плюс B е равно на C . Имате C минус B равно на какво? Равно е на A . B плюс A е равно на C . Сега какво означава A -то в дадения случай? A е едно число, B е друго число. C какво може да ги замените тия числа? Вие можете да ги съберете. Пет и пет можете да ги съберете. Но в дадения случай какво означава пет? Означава брой; значи завършен резултат.

Но да кажем, че имате 5 ореха, 5 дни, 5 работници. Завършени резултати са те. Сега ако посадите пет ореха, какъв процес ще имате? Числото 5 с какво трябва да го съберете? Ако кажете: 5 ореха, посадени в 5 ниви или в 5 градини, какво ще дадат? Може ли да ги съберете? Защото вие може да събирате еднакви величини. Пет кила вода с пет кила вода може да съберете, но пет ореха и пет градини не можете да съберете. Има числа, които не може да ги съберете: пет ореха и пет градини не можете да съберете. В дадения случай числото показва пет ореха и това са петте градини. Имате резултат – числото 10. Щом може да ги съберете, това показва, че те са еднородни числа. Какъв знак слагате, за да покажете, че числата не са еднородни?

Като се снесат яйцата, тях ги турят в кошницата. Това е предназначението им, то е наука. Кокошката е снесла яйцата, а ние ги слагаме в кошницата. Но тази кокошка до известно време спира да носи. Представете си, че дойде едно дете и казва, че кокошката се е докачила. То не иска тя да се сърди, затова донася едно яйце от кошницата и го туря под кокошката. На втория ден – второ, на третия – трето, на десетия – десето: всеки ден все по едно яйце слагало. Детето гледа, че яйцата си седят все десет, а тя седи отгоре на тях. Кокошката като седи 21 дена, яйцата ще започнат да се излюпват. Когато детето ги носеше, съвсем други бяха, сега са съвсем други. Детето ще се намери в чудо – ще види, че от първото сложено яйце е излязло пиле. Как ще го разбере това дете? Едно време кокошката ги носеше съвсем другояче.

Има обратен ред на желанията в човека. Когато желанията се измътват, детето ще остане недоволно. То казва: „Ако бях сварил яйцата, щеше да бъде по-добре, отколкото сега това пиле. То изисква да се храни, пилето не е за ядене“. Допуснете, че след 5–6 месеца това пиле вече стане за ядене. Детето го заколва. То започва да се учи, става учено. Детето знае как да вземе яйцата и да ги сложи да се измътят. Като станат тия пилета на известна възраст, то знае да ги заколи, да свари това пиле, да го изяде – и мисли, че то е учено, нали така? Но представете си, че при яденето тия пилета имат свойствата да образуват известни болести. Това дете, след като изяде десет такива пилета, на другия или на десетия ден го хваща дизентерия. И тази дизентерия го държи десет дена, че не може ни вечер, нито сутрин да спи. То все ходи, всичките трябва да излизат навън. Тогава какво ще кажете? По някой път вие имате известни желания и като ги направите, те през носа ви излизат.

В Америка на един негър му се поискало да целуне една млада американка. На тази американка също ѝ се приискало да целуне един момък. Негърът върви в тъмното и тя върви. Като върви, среща я, хваща я, целува я. Тя не го вижда какъв е. На него му е приятно, че я е целунал, и на нея ѝ е приятно, че го е целунала. Хващат се под ръка. Тя върви и мисли, че е намерила своя избраник; и той мисли, че е намерил своята възлюбена. Тя като излизат на светло, го вижда, че е черен, и веднага вика един стражар. Глобяват този негър 10 хиляди долара за целувката и нареждат да му ударят 25 тояги на задника. Богат бил негърът, казал: „Хубава беше целувката, но 10 хиляди долара дадох и 25 удара получих. Втори път не искам такова удоволствие“.

Преведете сега примера. Това е една формула. *A* плюс *B* е равно на *C*. *A* е младата мома, *B* е негърът, а *C* на колко е равно? На 10 хиляди долара плюс 25 удара. Но в това изчисление 10-те хиляди долара ги взема момата; а *B* е този, който дава 10 хиляди долара и взема 25 удара. *A* е равно на 10 хиляди долара, *B* е равно на 25. Смятане е това

в съвременната математика. Понеже всичките мъчнотии седят вътре, навсякъде има мъчнотии. Вие търсите разрешението на живота отвън. Прави сте само наполовина. Вие търсите всичките разрешения отвън. Наполовина е вярно това, всичките разрешения не са отвън.

Представете си, че *A* представлява възможностите, а *B* – условията. *A* в дадения случай представлява вътрешната възможност. Вътрешната възможност значи оная подбудителна причина, която те заставя да мислиш, да вършиш нещо. Външните условия са външните неща, които дават възможност да реализираш желанията. Когато има съчетание между възможност и условия, имаме един външен резултат. Ако имате вътрешна възможност, а външни условия нямате, възможността ще седи непостигната във вас. Ако имате външни условия, а вътрешна възможност нямате, пак не можете да се ползвате, нещата са непостижими. Възможностите са свързани с човешкия ум. Те идват спонтанно вътре, самозараждат се в себе си; те се явяват, неизбежни са. Възможностите идват – има един закон на възможностите. В живота има една опасност – вие често искате да постигнете неща, които не са ваши.

(Слушателите запитаха нещо за ангелите.) Ангелите са същества с висока интелигентност и понеже са минали през човешкия живот, те могат да го направляват. Да допуснем, че вие сте един учен човек, имате знания. Къде ще пласирате вашето знание? Представете си, че разбирате нещо по астрономия, разбирате нещо по геология, имате познание и разбирате закона на движението; имате известни познания и по медицина. Да кажем, че имате познания по съвременните социални науки. Може да имате и познания психологически. Как ще пласирате вашето знание? *(Заражда се желание да го предадем на другите хора.)* Тогава добре, съгласен съм. Но представете си, че вие имате един кон, натоварвате го със свещени книги на гърба и го пущате да ги носи. Представете си това знание, което намирате в книгите – къде ще иде конят сега? Казвате: „На невежия трябва да се даде“. Невежият е конят. Като туриш на гърба му свещените книги, конят къде ще

иде? Тогава ще идете при умните, които знаят като вас: какво знание ще им дадете? (*Ще дресираме коня.*) Дресирането не е вече знание.

Аз не искам да ви създавам противоречия, но казват: „Ти на невежия не можеш да дадеш знание“. Какво придобиха първите предци на човечеството? Онзи адепт ги научи, даде им това знание, как да ядат от забраненото дърво. И какво научиха? Нищо не научиха, абсолютно нищо не научиха. Защото ако имаш знание, като вземеш един часовник, за да го разглобиш, пък после не можеш да го сглобиш, какво знание е това? Ако можеш да разглобяваш една къща и не знаеш да я сглобяваш; ако знаеш да разглобяваш един човек, а не знаеш да го сглобяваш, какво знание е това? Казват: „Трябва да имаме знание!“ . Какво ще се ползваш от едно знание, с което знаеш само да разглобяваш? Ето един психологически закон.

Та този ученик дошъл до едно място, дето искал да излезе. И като ударил ключа там, дето изхвърлят нещата, изведнъж се намерил на 10 километра надалече из въздуха. Та като паднал, натъртил се. И като се върнал при своите приятели, те го питат: „Защо понакуцваш?“ „От удар – ударих се“. Защото като го изхвърлили, паднал на земята. Той започнал да разсъждава: „Така стана благодарение на това, че като ме изхвърлиха толкова силно, не се ударих. Аз съм бил по-силен“. Туй не е онова, което знаете сега. Вие знаете много работи, но онова, което знаеш, няма приложение.

Сега не ви говоря за обезсърчение, но вие не сте дошли до знанието. В Природата може само да ви загатнат нещо. Има неща, които показват само преходни периоди. Представете си, че гледате един цъфнал цвят. Най-първо гледате едно разцъфтяло дърво, окичено с бели или червени цветове, което издава уханье. Вие мислите, че това окичване ще бъде за дълго време, но след 10–15 дена всичките цветове прецъфтяват и започват да окапват. Представете си, че тази година е безплодна. Като опадат цветовете и нито един не завърже, нито един плод няма, какво ще стане? Коя е причината, че дървото е прецъфтяло и нищо не

е завързало? Когато цъфнат всичките цветове и окапват, но завърже поне един-два плода, защо става така?

Често нали и вие в живота се усещате разочаровани. Това е дървото, което е цъфнало, и нито един от цветовете на вашия живот не е завързал. Коя е причината за това? Вие ще кажете, че условията са неблагоприятни. Ако условията бяха неблагоприятни, дървото нямаше да цъфне. Сега да ви кажа друг пример, да ви кажа къде купя човек в своето знание. Наместо да ви обяснявам, ще ви дам една малка приказка, от арабските приказки на *Хиляда и една нощ*. Един царски син тръгнал да търси своята избраница. Като не могъл да я намери в своето царство, тръгнал по други царства да я търси. Чул за една прочута царска дъщеря. Отива в това царство. Като видял царската дъщеря, харесала му и си казал: „Тази ще бъде!“. И тя като го видяла, също го харесала. Работата вървяла много добре.

Най-после двамата се оженват. Обаче този царски син имал една слабост – той обичал да яде много чесън. Като се оженил, от голяма радост заради това щастие си казал: „Ще се наям с чесън и онази моя възлюбена ще ме обича повече!“. Искал той да се яви при нея, като се наяде с чесън. За него чесънът представлявал голямо удоволствие, а за нея това било най-голямото отвращение – тя ставала нервна и раздразнителна. Той като се наял така и влязъл в стаята, щом почувствала този чесън, царска дъщеря дръннала на звънеца. Влизат двама черни евнуси и тя им казва да му ударят 50 тояги на задницата и да му покажат пътя – откъдето е дошъл, да си върви.

Това е все знание – една приказка, която ще преведете. Това са неща, които постоянно имате за урок. Стават такива катаклизми – не катаклизми, а приключения. След това царският син, като се върнал в своето царство, написал на своите потомци: „Когато се жените, чесън да не ядете!“ „Защо?“ „Едно свещено правило е това: чесън да не ядете!“. Следователно и всичките свещени правила, които ви казват да не ядете чесън, разбирате какво означават. Морално правило е: чесън не яж! Понеже аз разсъждавам реално... Има закон, който казва, а и Мойсей е писал, а

аз ще преведа това правило: чесън да не ядеш – значи не пожелавай! Коя заповед е „Не пожелавай“? Вижте там, в книгата на Мойсей, коя заповед е това. Не пожелавай да ядеш чесън, когато се жениш.

Вие тепърва ще разберете неговия закон: „Не пожелавай!“ . Не пожелавай всичко онова, което не носи щастие! Знанието, което няма приложение, не го пожелавай! Не пожелавай да имаш мъртви слуги! Не пожелавай да имаш изгорели въглища, не пожелавай да имаш развален хляб, не пожелавай да имаш нечиста вода! Не пожелавай да имаш скъсани дрехи, не пожелавай да имаш скъсани обувци, не пожелавай да имаш скъсана шапка! Не пожелавай да умираш, не пожелавай да разлюбваш, не пожелавай да се биеш! Сега това е едната страна: не пожелавай! Какво трябва да се прави? Пожелай слугата ти да живее, пожелай дрехите ти да се обновят, пожелай шапката ти да стане нова, пожелай обувката ти да станат нови! Всичко това пожелайте сега, това пожелавайте! Та сега аз ви давам знание – приложете го. Един извънреден пример е това.

Едного осъдили на смъртно наказание. Като се молили за него всички познати и близки, царят решил по никой начин да не го освобождава. Казал: „Трябва да се обеси!“ . Осъденият казва: „Оставете ме аз да ида при царя“. Той бил умен човек. Този, който направил престъплението, отива при царя, припада при краката му. Царят тогава се хранил и искал да каже, че не може да го приеме. Но в това време влиза в кривото му гърло нещо от яденето и той изгубил съзнание. Този бръква в гърлото му, изважда месото, отпуска гърлото и спасява живота на царя. Тогава царят му казва: „Понеже ти върна живота ми, и аз връщам твоя!“ .

Това е знание – когато никой не може да ти помогне, да можеш сам да си помогнеш. Това е философията на живота. Вие не можете да търсите помощта на хората там, дето никой не може да ви помогне. Ти сам можеш да си помогнеш. Сега част от приказката ще ви обясня с друг пример.

Умира един български чорбаджия и неговата жена остава кметица. Преди той имал четири-пет слуги да му слу-

гуват. Като умрял чорбаджията, жената останала бедна, никой не искал да ѝ помага. Поискала дърва, но ѝ казват: „Иди в гората, събери си. Ще туриш въжето, ще наредиш дървата, ще ги завържеш и ще повикаш една млада мома, една помощница, много сръчна. Казва се Ново-Неволя, Ново-Невежа“. Жената сутринта станала рано, отишла в гората, събрала дървата и почнала да вика: „Ново-Невольо, ела тук да донесем дървата! Ново-Невольо, Ново-Невежо!“. Целия ден викала. Като започнало да се свечерява, тя дигнала сама дървата. Като се върнала, казала: „Ново-Невежа не дойде да ми помогне, виках я, но не чува. И като видях, че няма да дойде, турих дървата на гърба си“. Отговорили ѝ: „Кой знае, и тя може да е кметица. Не е дошла, че трябва да е била някъде на угощение. Не си я потърсила навреме. Тя обича да се разполага и човек не знае кога може да я намери“.

Сега какъв е вашият извод; кажете ми какъв извод ще ми дадете от всичко, говорено дотук? Направете едно резюме в десет думи. Отивай на училище без ританица по вратата; и като влезеш в училището, не удряй навсякъде, а чети. Чети, защото всичко онова, което трябва да го направиш, трябва да го разбереш. Та сега да ви обясня. Този ученик е дошъл до едно място, преди да го изгъдят. Гледа: един човек седи така, замислен; хваща го и му говори. Този седи и размишлява. Говори му един час, а онзи мълчи. „Слушай, намирам се в трудно положение“ – и го хваща. Щом ученикът го хванал, и онзи го хваща, казва: „Няма какво да ме хващаш, кажи ми какво има!“. Като го хванал ученикът по главата, и онзи го хванал по главата. Каквото прави той, и онзи прави същото. Хваща го за главата и казва: „Слушай, ти няма да си играеш с мене!“. Той ритнал и другият го ритнал. Като му ударил ученикът една плесница, и онзи му ударил плесница. Но този човек бил един автомат, направен с всичкото изкуство. Ученикът като го зашлевил, че го ударил в стената. И като го ударил, тогава ударил в това копче, което го изхвърля като граната навън.

После ученикът разправял своята история: „В училището ходих и какъв пехливанлък само показах там! Един, казвал, там имаше дебела глава“. Това значи да се бориш със себе си. Ти удряш една плесница, той ти удря друга – бориш се със себе си. Ти трябва да знаеш как да му говориш. Не се бори със себе си, а изучавай себе си! Съвременните хора всички се борят с мъчнотиите. Не, аз казвам така: изучавайте мъчнотиите! Изучавайте несгодите на живота, изучавайте противоречията. Всичко онова, което срещате, го изучавайте, изучавайте – разрешението е там. Защото автоматът показва това: ако риташ, и тебе ще ритат; ако хващаш по главата, и тебе ще хванат за главата. Няма друго разрешение. Защото светът е разумно създаден, Бог разумно го е създал. Той е сложил всеки човек на неговото място. Човекът трябва да чете Божия закон. Ако пипате разумно, ще ви върви, изключение няма да има. Ако не пипате, онзи ще ви изхвърли. Най-после ще ви изхвърли и ще се намерите навън на десет километра, като пушкало.

И в Библията има един такъв пример. Там Йаков, като се борил с ангелите, този ангел му се явил. И като се връща Йаков от вуйчо си Лаван с двете жени, ангелът му казва: „Слушай, трябва да измениш своя живот. Ти брат си излъга“. Цяла нощ се борил. Защо се е борил? Ангелът му казва: „Ти брат си излъга, взе му благословието. После излъга баща си. Сега дойде да лъжеш Лаван. Влюби се в дъщеря му. Седем години работи за едната и седем за другата. Задигна овцете, задигна жените, кумирите. Всички тия заблуждения, всички тези работи ще ги оставиш. Няма да лъжеш, за в бъдеще друг човек ще бъдеш. Няма да се наричаш Йаков, но Израел“. Като не можа да разбере Йаков, Бог го пипна по хълбока, та Йаков окуця, защото не искаше да го пусне. Изхвърли го навън.

Това е сега новото. Старият живот, старите разбирания, старото знание трябва да се остави. Какво мислите сега? Сега искате да ядете. Каква беше историята там? Яж навреме, спи навреме, моли се навреме, говори навреме, разхождай се навреме – всичко прави навреме. Това е правилото – навреме!

Ако вземете сега буквата *А*, какво означава тя? *А* означава човека. Светът обаче не е направен с нея. В еврейската кабала *А* – това е същество, което го слагат египтяните. Човекът е създаден да мисли. Цял един разговор има с буквите, когато Бог е създал света. Повикал Той всичките букви. С *А* не създал света, понеже алефът има прегрешение. Всичките букви като дошли, Господ дошъл до буквата *Л* (аз ще взема българската азбука). *Л*-то казва: „Господи, аз нося най-хубавото Ти име, че Ти си *Любов*. С мене се пише *Любов*.“ „Но, казва Господ, с тебе се пише и *лъжа*. Ти пишеш и *Любов*, но пишеш и *лъжа*. Помогаш и на *Любовта*, помагаш и на *лъжата*. С тебе свят няма да направя“. Дошъл до *С*-то. То казва: „Господи, с мене се пише *смирение*.“ „Но с тебе се пише и *смърт*“. Дошло *М*-то и казва: „Господи, с мене се пише *милост*.“ „С тебе се пише *милост*, но се пише и *мразя*. Не може с теб да създам света“. Сега ако Бог би повикал българските букви, не зная дали ще намери буква, с която да създаде света. Затова от всичките еврейски букви намерил само „Бара берешит Елохим хахарец“ – „В начало Бог създаде небето и земята.“

А-то е човекът, *В*-то е образецът, това, с което светът е създаден. *А*-то – човекът, плюс *В* – условията, събрани, дават резултата *С*. Резултатът на какво е равен? На 10 хиляди долара и на 25 удара. Кой от вас не е ял тоягите, има ли някой от вас, който да не е бит? Няма никой, който да не е бит. Преданието казва, че Христос за една вечер получил около 80 хиляди удара. Шест хиляди войници са Го удрили. Малко е прекалено 80 хиляди удара за една вечер. Имало е плесници, плюли са го римляните, поругавали са Го. Тъй щото когато някой дойде и пита: „Какво ще бъде моето бъдеще?“, казвам: „Ще започнеш славно и ще свършиш безславно“.

С–*А*=*В*. Животът има смисъл, когато започва славно. Той, един от ангелите, славно започна, но свърши безчестно и после възкръсна. Имаме три важни момента: раждането, умирането и възкресението. Единият е нещастен, двамата са щастливи. Следователно силата на

християнството в какво седи? Християнството има да се бори с една мъчнотия. И с човешкия живот е така: човек има да се бори с една мъчнотия, има две благоприятни условия, две вътрешни възможности и два изключителни случая, които носят неговото щастие. Има две възможности отвътре и две условия отвън. Единият случай е раждането – той е щастлив. И възкресението е щастливо, а най-високата точка в живота са страданията. Как да го наречем? Смъртта, която е безчестна. Умира човекът. Ако сте на мястото на Христа, вие ще се намерите в едно голямо противоречие. Горедолу почти всички имате същото противоречие.

Човек е създаден в числото 6. Според еврейското изчисление на календара човекът е създаден в шестия ден – петък, а според християнското шестият ден е съботата. Нещастен ден е шестият. И на този човек, създаден в шестия ден, му се каза, че той ще бъде господар на толкова неща. Според Библията може ли да ми цитирате на колко неща ще стане господар? (*На рибите, на животните и на птиците.*) Човек е създаден в шестия ден, за да стане господар на своите желания. Този Адам е създаден – Адам на желанията. Не, мисловният принцип не е човекът, който мисли. Адам трябваше да се пресъздаде. В Библията има два източника, откъдето са черпили. Адам е създаван два пъти – единият е по образ и подобие – мъжки и женски принцип. Създаден е и втори Адам – от пръст, и после на този Адам е вдъхнато дихание – желанието в него е дадено.

После, за да се опита неговото знание, понеже той бил голям лингвист, прекарвали всички животни пред него и Адам турил имена на всичките. И каквото той сложил, останало. Адам бил сведуш, знаел езика. И според Мойсеевия разказ сложил тия имена, но много от тях не съответстват на животните. Защото като турил името на магарето, не зная какво е било първото му име, но на български е *магаре*, на английски – *ес*, на турски *ешек*, на френски – *ан*, на германски – *езел*. На китайски, на японски и на арабски как е? Магарето било първото, което, като го на-

правил Господ и като прекарал тия животни пред човека, всички други се поклонили, само магарето още отдалече запяло, заревало. Първия тон като взело, казало: „Много хубава е жената, но ще създаде беля на господаря ми“. То забелязало, че ѝ липсва нещо. Затова жената останала малко недоволна от магарето и казала на Адам: „Тури му някое име!“. Сега не смея да ви кажа това име. И вие често казвате: „Той си показва магарещината“. Думите „показва си магарещината“ какво показват? *Магари. Магари* или *магаре*? Голяма погрешка е, че в магарето се повтарят двете букви. Магарето мисли, че е два пъти по-учено, отколкото който и да е друг.

Да мислиш, че си два пъти по-учен, значи да имаш един непоносим товар. Знанието е товар. Да знаеш не значи, че трябва да носиш. Онзи, който знае, не трябва да носи много. Много малко трябва да носиш. Защото сегашните учени хора ги представят като натоварени камили със знанието. Като дойдеш някъде, отвориш енциклопедията: „Аз съм учен човек. Имам една английска енциклопедия и на който и да е въпрос мога да ви отговоря. Който въпрос и да ми зададете, мога да ви дам едно резюме“. Няма да се мине половин час – и ще имате резюме: по математика, по музика основните работи ще ги знаете. Върху теорията на музиката, по който и да е въпрос ще имате резюме. Но доколко ги разбираме, това е въпросът.

Не уповавайте на това знание. Писаното знание е условие; знанието е като възможност. То вътре е ценно. Когато дойдете до способността да съчетаете външните условия с вътрешните възможности, вие ще дойдете до вратата на училището и ще влезете да се учите. Ако знаете да съчетаете възможностите с условията, ще дойдете до вратата на училището и ще научите нещо – ще влезете в новия живот. Така седи въпросът. Трябва да разработвате вътрешните възможности и външните условия, за да дойдете до онова знание, което ви е необходимо. То е магия: вие ще се освободите от всички несгоди, които сега имате. Защото много от страданията произтичат от условията, много от страданията произтичат от възможностите. Но

трябва едно естествено съчетание на възможности и условия. Не че е лошо това, което желаш, но ти го желаш ненавреме. Някъде не подхождат условията, пък някъде не подхождат възможностите.

Сега нека се спрем върху основното положение: ще изучавате външните условия, ще изучавате и вътрешните възможности. И според природата на българския език светът трябва да се създаде с буквата *В*. Ако създадете вашия свят с буквата *В*, ще ви върви. Не с латинското *В*, но с *В*-то от кирилицата – българското *В*. С *Б*-то е създаден сегашният свят. Коя е най-силната дума, която се пише с *Б*? Бог. („*Богатство*“ е силна дума за света.) Аз имам особена филология. *Б* е много силна буква. *Бо-гат*, *гати*, *бод*... Българинът разбира *бод* на игла; англичанинът разбира *двама*, а българинът – *шило*. Какво значи *богатство*? Това, което можеш да вземеш – *бо-гат*.

После имате на санскритски език *аум*. *У*-то е сложна буква. *Аум* е превърнато в *ом*. Тогава в славянския имате думата *дом* – туй, в което разумното работи. Дом е място, дето Бог е създал разумното, дето човекът и жената могат да живеят. Бог е място, дето всички живеят. Що значи Бог? Място, дето всички хора живеят, където живеят всичките разумни хора. Това е Бог. Там, дето не могат да живеят всичките разумни хора, няма го Господа. И в еврейски както е писано – *Йов-хей*, *вав-хей*, това е Първият принцип, който е създал всичко. *Хей* е принципът, който твори, който съгражда и организира; *Вав* е законът на равновесието. После буквите се повтарят. Някой път тази дума се пише с три букви. Сега изваждаме друго тълкувание. Що е Бог? Място, дето всички разумни същества могат да живеят, това е Бог. Там, дето никой не може да живее, няма го Господа; дето живеят, там е Господ. Що е богатството? Там, дето можеш да живееш, имаш богатството. Животът не е в притеснението. Там, дето си притеснен, богатството го няма.

Тогава изучавайте външните условия, изучавайте и вътрешните възможности. Да ви направя сега друг превод. Възможностите, това са човешките желания; усло-

вията, това са човешките мисли отвън. Следователно ако можете да съчетаете вътрешните желания на сърцето с вашите мисли разумно, вие ще имате резултат. Изучавайте желанията си и мислите си! Желанията в дадения случай означават възможностите, мислите – условията. Умът се занимава с външните условия, за да реализира една възможност, за да реализира едно желание. Трябва да знаеш желанията, при които можеш да реализираш възможностите – там трябва да работиш. Следователно умът ти работи при условията, желанията – при възможностите: два процеса сега стават. Това е достатъчно. Сега ще се спрете върху възможностите и условията и върху преводите, които ви дадох. Всичките желания се постигат с вложените възможности.

Реализирането на желанията се постига чрез условията. Условията са твоята мисъл. Трябва да знаете съчетанието на едно желание с външните условия, да ги съедините – и ще имате правилно химическо съединение, което е устойчиво.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

21. лекция, 14 февруари 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ДУХ И МАТЕРИЯ

Отче наш

Чете се темата „Разлика между дух и материя“.

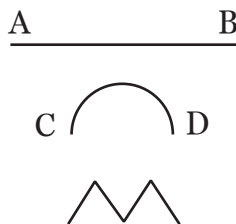
Философски въпроси са това. Тогава какво е плът; каква е разликата между плът и дух? Вие смесвате понятията. Материята не произвежда противоречия в живота. Казват: „Материален живот“, но винаги разбирате *плът*. Смесвате понятието *плът* – това, което е vyplътено в материята. Идеята за материята е съвсем друга. И в религията, и в новата философия, така, както схващат материята, това е погрешно схващане. В материята няма никакво противоречие. Да кажем, вие може да се блъснете о някой камък. Де е противоречието, в камъка ли, или във вас? Или ако някой вземе и ви удари с камъка, вие мислите, че камъкът е причината, който ви е пръснал главата. Вие нямате разбиране. Той ни най-малко не е причина да ви блъсне главата. Някой е бутнал камъка и ви е блъснал главата. Вие казвате, че камъкът е станал причина да ви блъсне главата, когато това не е вярно.

Противоречието е в плътта. Има всевъзможни твърдения за материята. Някои наричат *материя* най-малкото движение, а най-бързото – *дух*. Тогава де е противоречието? Но това пак не ги обяснява. Най-малкото движение не е материя и най-бързото не е дух. Нали в материалния свят са скрити съкровища? Материята е това, което събира нещата. Материята носи бременността на идеите. Много идеи са вложени в материята. Размножаването пак става в материята. Ако нямаше материя, размножаването не би било възможно, нито една форма не би могла да се създаде. Материята е това, което обвива духа и го прави понятен за нас; духът е това, което дава цена на материята. Материята дава възможност на духа да се прояви, да се изяви като някаква форма. Това е само за да мислите, вие

не се стремете да ги определите. Както и да се определят духът и материята, има неща, които ще останат непонятни за човека. Нали сегашната наука гласи, че материята се свежда към силата? Тя твърди, че няма материя, а има сила в живота. И там казват: „Има дух и сила“. Това е само изменение на имената.

В индуската философия под *материя* подразбират *майа*. *Материя* е туй, което обгръща, заблуждава човека. Те имат такова понятие за материята, че тя заблуждава. Всичките заблуждения стават зад материята; ако няма материя, никакви заблуждения не може да има. Заблужденията винаги се скриват зад материалните работи. Материята я считат като носителка на заблужденията. Когато духът направи погрешка, скрие я зад материята – материята става виновна. Кое бихте предпочели, ако на вас ви предложат – дух ли да сте, или материя? Казва някой: „Чистият въздух“. В какво седи чистият въздух? Аз разсъждавам сега така: каква нужда има чистият дух да създава материя? Ако материята е едно зло, каква нужда имаше да се създаде това зло? И чудно е как са го създали. Това са философски спорове. И такива спорове съществуват, този спор съществува в нашия живот. Противоречия съществуват в умовете, но дали тия противоречия съществуват в Природата, това е въпрос.

Казват: „Да се създаде един начин за научни изследвания“. Да кажем, имате линията *AB*. (Фиг. 1) Вие я наричате права линия. Може ли тази линия сама по себе си да съществува? Или имате кривата линия *CD*. Тази линия сама по себе си може ли да съществува? Или имате начупената линия от чертежа. Ако ви попитат от какво се произвеждат начупените линии, какво бихте казали? Най-първо ако нямате права линия, може ли да имате крива? И ако нямате крива линия, може ли да имате пречупена? Може ли кривата линия да съществува извън правата; и може ли начу-

Фиг. 1

пената линия да съществува извън кривата? Може да се зададе въпросът, но не мислете сега да отговорите.

Каква роля играе в Природата правата, кривата и начупената линия? Всякога една крива линия подразбира друга крива линия, съответстваща на нея, дубликат има. Вие не можете да си представите половин крива линия. *CD* подразбира, че има дубликат – противоположна линия, с която образува едно цяло. Тази крива линия се е образувала по единствената причина, че когато правата линия се е завъртяла около своя център, тя не е била сама, а е образувала едно криво движение. Следователно кривата линия представлява движението на правата линия. Кривата линия, като се движи, образува начупена линия. Ако наблюдавате небесната механика, като изчислявате пътищата на звездите и планетите, вие ще намерите тия линии там. Това е едно перспективно движение.

Представете си сега, че Земята се движи около Слънцето. Слънцето се движи около някой център по права линия. Месечината се движи около Земята и като се движи, пресича пътищата на Слънцето и на Земята. И какво се образува? Тази начупена линия се дължи на нещо. Като си свиете ръката при лакътя, образува се начупена линия. Защо са начупените линии? Имате един лост. Значи може да направите ръката крива. Тази крива линия може да стане и начупена. В дадения случай счупена ли е тази линия, която се получава от прегъването на ръката?

Сега малко да си поразясните отношението на духа и материята. Казвате: „Това е права линия, това е крива, това е счупена“. Но в Природата това са методи. Кривата линия е един метод, правата линия е един метод, и счупената линия е един метод. Това са методи, чрез които Природата може да насочи енергиите, с които тя разполага. Ние може да дадем на тази крива линия разни ценности, зависи тя как е поставена. Ако тази линия е поставена на човешката глава правилно, е едно, но може кривата линия да не е поставена правилно. Някой път има отношение между кривите и правите линии. Вие казвате за няко-

го, че той е крив човек. Какво разбирате под думите *крив човек*? Че си позволява повече, отколкото трябва. Всякога как става кривата; знаете ли как се е образувало кривото?

Допуснете, че линията *AB* е млад човек. (Фиг. 2) Ако на този човек започнете да туряте тежест – поставяте му такава една пирамида, какво ще стане с правата линия? Ще се огъне. Кои са причините за изменение на формата на правата линия? Непоносимата тежест. С всяка човешка мисъл може да стане същото. Правата мисъл е като една права линия. Но ако на тази ваша мисъл турите една непоносима

Фиг. 2

тежест, мисълта не може да я пренесе – и тази мисъл ще се огъне, ще стане крива мисъл. Следователно в живота се изисква да знаете на всяка една права линия каква тежест може да сложите и каква тежест тя може да издържи. А когато сложите непоносима тежест на кривата линия, тя ще стане начупена.

В живота вие трябва да се справяте с правите, с кривите и с начупените линии. Например ти, за да се избавиш от едно зло, трябва да знаеш законите на начупените линии. Някой като се хвърля, какви линии ще образува? Най-първо той е права линия. Като се хвърли във въздуха, се образува крива линия. И като падне долу, ще образува счупена линия – ще си счупи краката. Сега вие може да кажете: „Каква полза имаме от кривите, правите и начупените линии?“. Те имат практическо приложение в живота. Ние като се движим с нашето тяло и с нашите мисли, законите са почти същите.

Виж едно научно изяснение на една проста идея. Имате една права, крива и начупена линия. Но човек трябва да разбира законите на тия линии. Щом разбираш законите на тези линии, животът ти може да мине безопасно; щом не ги разбираш, много препятствия ще имаш, много нещастия ще имаш. Значи зад всяка крива седи енергия,

която образува тази крива линия. Зад всяка права седи енергия, която образува правата линия; и зад начупената линия седи енергия, която образува начупената линия. Правата линия е една мярка. Дефектът на правата линия е, че може да се огъне. Дефектът на кривата линия е, че може да се начупи. За да се избегне това и правата линия да не се изкриви, какво трябва да се направи? Да кажем, че имате една пружина. Може да огънете пружината, но ако я пуснете, пружината веднага си добива първоначалното положение. Правата линия, това е най-еластичният елемент. Права линия е онази, която каквото и да я правиш, щом я пуснеш, ще се огъне, ще се изправи. Правата линия се огъва, без да се чупи; огъва се, без да се огъва, чупи се, без да се чупи. Крива линия е тази, която може да стане права. Начупена линия е тази, която може да стане крива и може да стане права. Това е практическо положение. Трябва да помислите малко.

Как може да се изправи злото в света? Злото може да се поправи. Тази начупена линия може да стане крива, може да стане и права. Има погрешки, които са се образували от начупената линия. Ако една начупена линия ти можеш да я превърнеш в крива или можеш да я превърнеш в права, вече си на правия път, можеш да се ползваш добре. Представете си, че вие имате един ваш противник, който се е разгневил на вас, закарал се е, че ще ви бие. Колко начина има да разрешите задачата, колко пътища има? Първо трябва да разчитате на вашите крака. Вие разчитате на вашите крака и казвате: „Ако ме стигне, да ме бие“. Второ, може да разчитате на вашата сила. Добре, но вие не сте опитали силата си. В бягането може да я опитате. Ако можете да избегнете противника, силен сте значи в бягането. Ако разчитате на вашата сила, борите се и устоите, значи силен сте.

Но това са висящи въпроси. Вие не знаете дали можете да избегнете противника си – той може да бяга отпоздире ви. Пък ако се състезавате, пак ще опитате вашата сила. Сега кой е пък третият начин? Това са двата начина.

Кой е най-лесният начин? Трябва да бягаш, но така ще изразходваш грамадна енергия. Ако се бориш, пак е същото. Хубаво е, не е лошо да бягаш, но това са крайности, там се изисква енергия. Кое е най-практичното разрешение?

Аз ще ви приведа един пример, за да ви обясня идеята. Един богат американец, като му дотегнал американският живот, отишъл в Африка за развлечение. Той като се върнал в Америка, описал в една книга своето пътешествие. Като бил на едно място, вижда насреща си един лъв. Лъвът се спуща така, че американецът нямал никаква възможност да извади пушката и да се защити. Но в този момент чува гласа на майка си, която му казва: „Имаш кибрит в джоба си, наоколо има суха трева, драсни една клечка да се запали тревата и ще се освободиш“. Той извадил кибрита, запалил тревата и лъвът избягал. Значи да бяга няма време, ако се състезава, работата е изгубена, сега му трябва една кибритена клечка, да запали тревата и да избяга лъвът.

Тази кибритена клечка, това е мисълта, това е умът на човека. Не разчитайте на вашите крака, не разчитайте и на вашата сила. Най-добрият метод е да разчиташ на своя ум. Аз виждам: всички погрешки на хората се дължат на това, че те разчитат някой път на краката си, на бягането. Или някога разчитат на силата си, на състезанието. Но най-износният път е да разчиташ на своя ум. Защото ако този американец нямаше кибрит в джоба си, той щеше да плати с живота си. Значи това, което може да избави всички хора от всички противоречия, е човешката мисъл.

Казвам ви сега тия неща, защото искам да ви наведем да знаете защо ви е знанието. Знанието е потребно, за да ви избави от смъртта. Другояче, ако нямате знание, вие сте изложени на големи опасности. Светът е пълен с опасности. Всеки ден, ако не мислите, вас ви гони нещастieto. Най-голямото нещастие, което ви очаква, е смъртта. Казват: „Защо трябва да се учи човек?“. Човекът трябва да се учи, за да развива ума си и да може да разрешава онези противоречия, които ще се явят в живота най-естествено. Но ти може да искаш и може да не искаш...

Тази линия каква е? Счупена линия, нали? Имате правата линия AB , кривата M и начупената $CAD-H$. Какво отношение имате тук? Имате един ъгъл. Какво показва кривата линия. С нея се измерва големината на ъгъла. В дадения случай правата линия какво показва? Този перпендикуляр показва градусите на тази крива линия като един указател. Значи правата линия във вас е като един указател, който определя градусите. Това е онази крива линия, която определя градусите, онази крива линия, която определя големината на ъгъла, а самият ъгъл е начупената линия. Начупената линия показва една възможност, тя показва възможностите за постижение. Вие искате да се изкачвате в тия линии. Къде е най-лесното ходене? Имате AD , AC и AB^9 . Кой път е най-лесен? Имате три пътя на постижение. Пътят AD е най-лесният път, AB е по-мъчен, а AC е почти отвесен. Ако се изкачвате на един планински връх, вие знаете колко мъчно се качвате. Тъй както са дадени тия линии, се образува един ъгъл. В него са най-лесният и най-мъчният път.

Следователно един ъгъл е създаден от две противоречия: едното положение, дето работите лесно се постигат, и другото положение, дето работите мъчно се постигат. Ако мислите, че всичките работи лесно се постигат, пак сте на кривата страна. И ако мислите, че всичките работи се постигат мъчно, пак сте на кривата страна. Ако имате работа, която лесно се върши, във второто положение ще се натъкнете на друга една мъчнотия. Представете си един човек, който живее на Земята, изучава всичките закони, ходи навсякъде, качва се. Един ден той ще се движи някъде нагоре. Човекът ще върви по най-мъчния път. Казва някой: „Къде отива човекът?“. Човек само докато е жив, се движи по този ъгъл. Щом умре, той вече прави перпендикуляр AC , отива нагоре, дето по-напред е било невъзможно да иде. Тогава той не търси лесния път. Мъчният път е перпендикулярно нагоре.

Човек като умре, къде отива нагоре? На някое място някъде... То не е въпросът колко е дълъг този път, но чо-

век отива там, дето никой не може да иде. Докато е жив човек, в плътта, той на Месечината не може да иде. Докато е жив, той на Слънцето не може да иде. Това са твърдения. Как ги наричат във философията – постулати ли? Предполагате нещо, за което нямате представа – че като умреш, ще отидеш там по AC . Много лесно е за мене. Аз постъпвам по научен начин. Казват ми: „Докажи!“. Ще ви докажа. Какво ще ви докажа? Започвам елементарно да му доказвам на човека как въздухът отива нагоре. Казвам: нали водата тече? За да тече водата, трябва да има един малък наклон. Така тече водата. Обаче като започне тя да се изпарява, тече ли, или как отива? Отива перпендикулярно нагоре. И после, като се сгъсти, отгоре иде навсякъде и току виж – направила някаква погрешка, катурнала се тази вода. Качила се е, качила се е, дошла е до един връх. Като не може да направи водата една погрешка, подхлъзване се. Погледнеш нагоре: всяка една капка тръгне нагоре, но не е изучила законите – подхлъзне се някъде и пада на земята. Но и друга беля има. Като погледнеш нагоре пак, после пак падне водата и пак тече. И досега тя си прави опити да излезе навън и не може да излезе.

Та щом можеш да се движиш по AC , има живот в тебе. Ако ти можеш да вървиш само по AD , това е обикновено съзнание. AD е елементарното, AB е обикновеното, а AC е пълното съзнание. Ти като се движиш нагоре, съзнаваш. Ако се занимаваш с най-лесните въпроси, това е елементарно съзнание – ти нищо не можеш да научиш. Ако по някой път слизаш, защото вие по някой път не искате мъчнотии – минавате втората фаза на вашето съзнание. Някой път, като дойдете до най-големите мъчнотии, тогава имате AC нагоре, перпендикуляра. При най-големите мъчнотии ти се движиш нагоре, перпендикулярно. Тогава хората правят фокуси.

В Индия има фокусници и навсякъде, даже и вие може да направите този фокус. Ти можеш да седиш така и постепенно да се издигаш нагоре, ама трябва да се освободиш от притегателната сила. Трябва да знаеш от какво произ-

тича притегателната сила. Всички наши желания, които имаме в нашия ум, това, което желаем, винаги ни тегли към земята. Закона трябва да го знаеш: тежките хора са тези, които много желаят, много желания имат; които по-малко тежат, по-малко желания имат. Ако в даден случай можеш да отмахнеш всичките желания, да нямаш нещо, което да те привлича към земята, ти ще олекнеш. Левитацията е същият закон. Ще знаеш закона как да можеш сам да се освобождаваш. Вие някой път сте под влияние на чужди желания, имате понякога желания, които не са ваши. Някой човек има желания и тия желания минават във вас. По някой път ние сме носители на наши желания; а някой път сме носители на желанията в дома, в който живеем, на обществото, в което живеем, на народа, в който живеем, най-после и на цялото човечество.

Та този закон, левитацията, е за екскурзиантите, те да го знаят; екскурзиантите трябва да го знаят. Екскурзиантите, които тръгват по планината, не трябва да имат много желания – трябва да остане едно желание в човека. Тогава, дето падне, той няма да се натърти. Но с едно желание като перце ще бъде човекът. Перцето дето и да го пуснеш, ще падне, ще се удари. Като тръгнеш в планината, не носи много желания. Ако имаш много желания, има опасност, като си вдигнеш крака, да стане навяхване. Всичко може да стане.

Сега този закон може да го приложите и в живота. Когато тръгнеш в живота, не носи много желания. Вие сами си създавате нещастия и да ви кажа как. Ти отиваш при един банкер, искаш да вземеш пари – и това е толкова силно в тебе, че предаваш желанието на банкера и той също иска да вземе от теб. Така ти създаваш своето нещастие. Като отиваш при банкера, философски трябва да постъпиш. Ти си представи, че отиваш да му носиш пари – ти да му дадеш на него, не да вземеш. Като влезеш, ще предадеш тази идея, че ти даваш пари – и като приеме тази идея, той се отваря и ще ти даде. Казва: „Хайде и аз да му дам“. Ами че давайте и ще ви се даде. Вие вземате

и ще ви се вземе. По някой път вие сте чудни. Аз понякога ви гледам, като сте тръгнали – всеки иска да вземе. Вие сами си носите нещастieto. Защо създавате у другите хора същото желание? Вие си създавате излишни мъчности в живота – трябва да го убеждаваш човека надълго и нашироко. Ти си създаваш неприятности.

И всичките религиозни системи искат да убедят хората, че щастieto не е във вземането, но в даването. Давай, за да ти дадат. Така е, навсякъде важи този закон – вие трябва да го приложите. Ти ако не даваш, на Земята не ти дават. Ако не сядиш плодни дръвчета, нищо не дават. Все ще дадеш нещо, все ще насадиш... Скържав ли си, нищо няма да имаш. Щедър ли си, изобилно ще имаш и в мисълта, и в чувствата – навсякъде.

Сега вие казвате: „Да си уредим работите“. Как ще си ги уредите? Божественият свят е създаден по законите на даването. Бог те е турил в света да даваш. Той те е сложил в една банка като касиер. Нали касиери се казват тия, които дават пари по гишетата на банките? Сложил те е там да раздаваш пари. Но не да ги даваш кой как дойде: като дойде някой, ще го посрещнеш, ще му кажеш сладка дума. Господ те е сложил в една банка да си направиш приятели. Ти като дойде някой, няма да кажеш: „Сега ли намери да дойдеш?“. Ще се усмихнеш на този човек, ще се запознаеш. Като стоиш 5–10 години там, веднага ще имаш стотина-двеста приятели. Казва някой: „Много голяма услуга ми направи“. Питате: „Какво ме е сложил Господ касиер, все на тия диванета постоянно трябва да им служа“. Вие не разбирате закона. Някои протестирате, че сте се въплътили на Земята. Че къде искате да бъдете? Господ те е турил на едно гише да си създадеш приятели. Защото вие искате да идете в онзи свят – и тия приятели вие там ще ги срещнете. Ако тук не се запознаете, те горе няма да ви услужат.

Сега по някой път вие искате да знаете защо човек на Земята трябва да прави добро. Тия хора тук, на Земята, са деца, в другия свят са техните бащи и майки. Когато

на тези хора правиш добро на този свят, като идеш там, ще намериш майката, брата, сестра си, които ще ти кажат: „Много сме ти благодарни, че там помогна на нашата роднина“. Тук си направил някоя пакост – идеш в другия свят, и като те погледат, казват: „Този направи там на нашите роднини пакост“. Те имат ясна представа. Вие имате съвсем смешни понятия за онзи свят, много изопачени понятия имате за него. Вие си представяте ангели – така вие си представяте оня свят.

Ще ви дам един пример за един проповедник – Муди¹⁰. Той бил обикновен обушар и после станал най-видният проповедник в Америка. Та той разправя: „Най-първо аз мислех, че в оня свят са Господ и ангелите. Господа бях виждал, ангелите не бях виждал. Интересен е оня свят, но нямаше нещо, което да ме влече в него, затова той си остана непонятен за мене. Умря майка ми, започнах да мисля за оня свят така – за Господ, за ангелите и за майка си. Умря баща ми – за оня свят мислех за Господа, за ангелите, за майка ми и баща ми. Започнаха да се нареждат в оня свят моите приятели, сестра ми, брат ми, чичо ми. И най-после, като умряха 200–300 души, в оня свят имаш повече мои познати, отколкото в този свят. На мен ми беше приятно да ида да живея между тях“. Казвам: като идете в оня свят, трябва да имате хора, с които да живеете. Хора трябва и тук, на Земята. Сега вие седите и протестирате, че вашият живот е неносен. Казвате: „Мъчен е този живот на Земята“. Да, за глупавите по-мъчен от този живот няма. Когато ти искаш да вземеш, мъчна работа е то. Няма по-глупава работа от това, когато ти искаш да вземаш.

Като се качи въшката на главата, тя взема. Но какво има после за въшката? Гребен има. Българинът като я хване, тури я между ноктите. Когато човек мисли само за вземане, той е паразит. В Природата е отсъдено така, защото върху паразитите живеят други паразити. Някъде има три вида паразити, които живеят едни върху други. Едни паразити върху човека, други паразити върху тях, и

върху тях – още други паразити. Питам сега: какво са допринесли паразитите в света? Паразитите създадоха гребените. Модните гребени, които носят дамите, са създадени за въшките. Като няма вече въшки, турят ги като оръжие на космите. Това е мимоходом.

Трябва да изгубвате ония паразитни мисли. Лесният живот, който искате, това е паразитство, паразитен живот е той. Мъчният живот, това е благородство. Лесният живот е паразитство. Какво е определението за него според научните изследвания? Лесният път какво донася всякога на човека? Нали по лесния път можеш да слезеш в един кладенец? Като вървиш, сложиш си крака, слезеш, но какво става с лесния живот? Падане е лесният живот. Катурнеш се отнякъде, лесно слезеш – и няма да платиш нищо, но после ще платиш големи разноски. Лесният живот е паразитен живот, и то от най-лошото паразитство. Мъчният живот, това е благороден живот. Тогава не роптайте против благородния живот. Всички вие плачете от благородния живот; казвате: „Дотегна ни!“, искате всички да станете паразити. Аз турям в ясна форма това, което съм намерил за опитано: лесният живот е паразитен живот, трудният живот е благороден живот. Това е животът. Ти си проводник на правата мисъл, който постоянно дава. Казвам: в съзнанието ви тази мисъл трябва да бъде ясна, а не да кажете: „Понеже тъй е казано“. Вие не мислите върху него.

След като намерите, че стремежът във вас да има желание да бъдете носители на Божественото е прав, всички трябва да бъдете носители на Божествените идеи. Не само да вярвате в Господа, че има Господ: човек трябва да стане и носител на Божествената мисъл, на Божествената идея, в какъвто и малък размер да е тя, дори да е микроскопическа. Всеки ден прилагайте микроскопическата Божествена идея да давате. Всеки да дава нещо от себе си. В даването е животът.

Някой като дойде до перпендикуляра нагоре, не му върви, и напусне този път, търси лесния път – АМ¹¹. На

всинца ви трябва едно вътрешно съзнание, трябва ви едно вътрешно разбиране и единение. Духът е онова разумно начало, което учи хората да разбират законите на материята. Например ако вие на един човек дадете скъпоценен камък, това е материя. Ако му дадеш злато, пак е материя. Но ако разбираш законите, на всеки човек ще знаеш какво даваш. Ако ти искаш да си създадеш приятел, давай скъпоценни камъни, злато и сребро. Ако искаш да си създадеш неприятели, дай нечиста материя, дай вкиснал плод, един мухлясал хляб, някои скъсани обувки, скъсана шапка. Ако искате да си създадете неприятели в живота, тогава давайте нечистотии. Винаги давайте най-хубавото, което е в материята, него давайте. Вие като намерите някой скъпоценен камък, скриете го, държете го за себе си. Имате една идея, държете я за себе си. Втората скъпоценна мисъл дайте я навън. И в умствения, и в чувствения свят втората мисъл, второто чувство го пратете навън. Или пък научете някой човек как да живее. Да научите един човек как да чувства правилно, това е цяло изкуство; изкуство е да научиш един човек как да живее.

И животните живеят, и обикновените хора живеят, но някой трябва да те научи как да живееш истинския живот. Да кажем, че всички говорят. Но да говориш както трябва, ти ще се учиш. Трябва да има някой, който да те научи как да пееш, как да говориш. Ако се научиш на това, тогава говорът има сила. Ако се научиш да пееш, тогава пеенето има сила. И в свиренето е така – във всичките изкуства законът е все същият. Вие учете не това, да бъдете недоволни от живота. Казвате: „Какво можеш да направиш?“. Ти не можеш ли направиш една мрежа като паяка? Когато астрономите искат да отбележат нещо, слагат нещо да го отделят, слагат паяжина на стъклото. Тогава паякът иде на помощ. Човек не може да изпреди такава тънка жица и туря тия паяжини на огледалото.

От обикновеното положение вие седите и разглеждате живота по старому. Сега не искам да ви говоря, а казвам: трябва да го направите. Как? Не зная. Вижте как

трябва да се направи. Вие учили ли сте се да месите хляб? Аз не бих седнал да меся хляб, както сегашните домакини го правят. Тя ще седне насила да меси хляб. Не, като седне да прави хляба, най-първо трябва да запее. Тя като сее брашното, като сложи водата, като го замеси, нека да тури най-хубавите мисли, чувства и постъпки вътре, че който яде този хляб, да усети, че има нещо хубаво. Той ще каже: „Такъв хляб не съм ял“. Като донесат тук хляб, само като го пипна, виждам този, който го е месил, каква стока е бил. Аз виждам, че той, като е месил хляба, се е секнал, после се е бутал насам-натам.

Мене ми разправяше един господин: аз не съм видял, но той видял как правят сладките в тия сладкарници. Казва: „Отидох да гледам как правят пастите. Турят развалени яйца, разбъркват ги и правят тия пасти“. Ти ядеш и не ти е добре след това. Не ти трябва такива пасти! Че те трябва да слагат чисти яйца, развалените яйца не трябва да слагат. Казват: „За икономия“. Турят развалени яйца, после ще сложат разни миризми и това-онова. Не, чисти яйца трябва. Казвам: когато месите хляб, ще го месите както трябва. Когато пишете някое писмо, ще го пишете по всички правила. Или искаш да се облечеш. Една мода има и у мъже, и у жени. Ти като станеш, запей най-първо, че тогава облечи дрехата си. Преди да си туриш гащите, запей; слагаш си жилетката, попей и на нея. Речете да се миете – попейте, че тогава си мийте лицето. Това е ново-то! Направете го една година, за да видите каква магическа сила има правата мисъл, когато се прилага. Речеш да ядеш – всичко това ти го прави на свят.

Казваш: „Не ми се живее“. Че къде ще идеш, кажете ми? Щом не искаш да живееш като човек, аз да ти кажа какво ще стане. Щом се откажеш да живееш като човек, до тебе е вече едно говедо. Ще те пратят като говедо да живееш, ще те пратят и още по-долу – ще започнеш да се връщаш назад. Това е странстването на душата. Никой не може да изчезне. Ако не си доволен от положението, което имаш, ще ти дадат още по-нисш живот. Когато за-

почнеш да ставаш доволен, тогава ще почнат да те връщат напред. Казва някой: „Мене ми дотегна, не искам да живея“. Аз вече зная къде ще иде той.

Аз да ви дам един пример. Мене лоши кучета не ме лаят, може само да ме поздравят. Кучето може само да ме поздрави: „Добър ден, добър ден! Къде отиваш?“ „На разходка.“ „На добър път“, казва то и помахва опашка. Но аз имам една опитност, тя е единствена. Бях в едно село. Излизам на разходка една сутрин и от лявата ми страна едно женско куче лае: така заскърцало със зъби, тръгнало подире ми, хука ме. Втория ден излизам, то пак ме чака: десет сутрини наред все ме лае, върви подире ми. Как си го обяснявате, защо ме лае това куче? То е един господин, който е бил недоволен от живота. Познавал ме е той; влязъл е в това куче и казва: „Освободи ме, дотегна ми да живея в това куче“. Лае: „Освободи ме, освободи ме!“. Един ден казвам: „Ще те освободя, но ти ще служиш както трябва“ – говоря на това куче. Последния ден пак бе дошло и след като му казах, че ще го освободя, очите му се отвориха като на човек, когато се смее, то мърда с опашка весело. Оттам насетне вече не го видях, казах му: „Да вървиш и да бъдеш доволен от живота“. Освободи се кучката, освободи се и човекът.

Какво ще кажете за това? Който не разбира законите, ще каже: „Какви заблуждения са тези?“. Аз обърнах тази кучка. Тя вървеше 10–15 дена, лаеше подире ми на десетина крачки, до половин километър, и все от лявата ми страна, като че съм изял имането на баща ѝ. Аз привеждам този пример, за да бъдете доволни от живота, който Бог ви е дал. Това е философията. Всеки един, който не е доволен от живота като човек, той не е доволен от Божествените условия, от промисъла. Какво искате тогава, какво ви очаква? Че вас ви очаква по-висок живот. Ако вие сте верен на този живот, който имате, ще минете в по-висока форма. Пред вас седи бъдещето. Аз говоря, че умрелите вървят по права линия. Но той ще върви донякъде, после пак ще падне долу. Праведният трябва да знае как да върви по правата линия. Той е като акробат.

Та идеята е: не бъдете скържави, а давайте. Научете се да давате, но не безразборно. Трябва да имате съзнанието, че във вас има нещо, което трябва да раздавате като един чиновник на едно гише. На радо сърце да послужиш, като дойде времето. Затворят гишето, но дойде някой, иска услуга... Тогава ще кажете: „Ще ме извините, но гишето е затворено, утре ще дойдете“. Може някой посред нощ да дойде да му послужиш, но банката е затворена. Ще кажеш: „Не е в моя власт да я отворя“. Не всякога се прави добро. Като чиновник аз казвам: „Закон има. Когато дойде работното време, ще направя услугата. Като дойде някой вечер, не мога да отворя банката“. Има правила, които не може да пристъпите – тази банка е затворена. Ще кажете: „Утре в 8 часа аз ще бъда там. Сега ако искаш, не мога“. Ясна е идеята. Ти си като чиновник, изпълнявай длъжността.

Сега разбрахте, идеята е ясна. Не да говорите, а ще учите. Всичко, каквото можете да придобиете, не спирайте да го учите; а не да казвате, че не ви трябва знанието. Знание е това: до последния си час да се учите; и на умирание да учите, защото знанието трябва и в другия свят, и там трябва повече знание. Ако влезете в другия свят, трябва да знаете законите. Там ще започнете да употребявате астралното тяло като малко дете. Като се освободите от вашето астрално тяло, трябва да разбирате законите на умственото си тяло. Така ще започнете. Като се освободите от умственото тяло, ще започнете с причинното тяло. А пък ако влезете в туй, което индусите наричат нирвана, това е блажено състояние, дето човек се слива с цялото. Но това не е за вас – за него ви трябва хиляди и хиляди години още.

Сега изучавайте най-малко вашето физическо тяло, вашето сърце, астралното тяло; изучавайте вашия мозък, вашето умствено тяло. Някои говорят, че мозъкът представлява умственото тяло на човека. Симпатичната нервна система представлява астралното тяло, а физическото тяло представлява цялото тяло. Ти трябва да проучваш законите на всяко тяло. Има съответстващи мисли, жела-

ния и постъпки. Човек е цял свят, той трябва да се проучва. Някой път ще дойде някаква неспокойна мисъл, но не мислете, че това зависи от вас – то е посторонно. Научете се да се самовладееете.

Всеки един от вас трябва да стане силен. Не да се отречете от физическия живот, но направете вашия физически живот сносен за живеене.

Само Божията Любов носи пълния живот.

22. лекция, 21 февруари 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ЕСТЕСТВЕНАТА МЯРКА

Отче наши

Чете се темата „Разлика между знание и невежество“.

Конкретната разлика между невежеството и знанието каква е? Има разлика. Съществената разлика между бяло и черно каква е? Учените хора как я обясняват? От физическо гледище черната и бялата краска как се обясняват? А простите хора как ги обясняват? Бялото е бяло, черното е черно. Бялото е туй, което се петни, черното е туй, което не се петни. Черното колкото и да го петниш, по-черно не става. Бялото черно можеш да го направиш, но черното бяло не можеш да го направиш.

Невежият от какво е произлязъл? Последствието от невежеството е пак невежество. От какво произтича невежеството? От невежия. Тогава между този, който има знание, и този, който няма знание, каква е разликата? Между една къща, която има пълна светлина, и една къща, която няма пълна светлина, каква е разликата? Едната има повече прозорци, има по-хубави прозорци, другата има такива малки мазгали, ако се разглежда външно. Ако се разглежда вътрешно, едната има по-хубава инсталация на светлината. Невежеството има и външна страна. Невежият човек е покрит, покривало има, което му пречи да вижда нещата ясно. Знаещият няма такова покривало.

Казвате: „Че онзи, който има знание, какво може да направи?“. Например вие нали имате знание за музиката? Какво можете да направите по музика? Или имате знание за изкуствата. Какво можете да направите по изкуствата? Ако вземете четката и боите, какво можете да направите на платното? Или да кажем, че сте завършили по философия. Колко точки, да кажем, има във философията? Или завършили сте по естествените науки и по математика.

Сега тези, които са свършили математиката, да кажат кои са най-дълбоките математически въпроси, кои са дълбоките въпроси във висшата математика?

Дълбоки въпроси има и в българското произношение. Българският език има такива произношения; френският и английският имат други. Мислите ли, че английското произношение е по-правилно от българското? Или мислите ли, че както гърците са произнасяли *тита*, както се произнасят за Бога, е право? Те дават мек елемент, а българите дават твърд елемент. Гърците с *тита*-та дават мек елемент, изнасят езика като змия навън. Българинът си свие джуките и казва: „Бог“ – той не иска да го каже изведнъж. Каква е разликата тогава между българското произношение на Бога и гръцкото произношение? Как се е отразило това върху характера им? Че гъркът ще ви извади душата с памук, а българинът – с трион. Българинът се занимава със земеделие, със земята обича да се бори, с твърдата материя; пък гъркът ще се похвали със своето изкуство. Това са наречия.

Нали в сегашния живот имате тона *до*? Вие имате няколко камертона и следователно имате едно различие в тона с няколко трептения, обоснован е на нещо той. Няма да се спирам откъде са взели основния тон. В сегашната музика повод за основния тон откъде е взет? Или исторически къде ще намерите началото на музиката? Къде се крие историята на музиката, откъде започва историята на музиката? Дълга е историята на музиката. Тогава исторически тия пойни птици къде са се учили? Казват, че музиката започва от човека. Тогава птиците откога са започнали, откъде са се научили? Славейт къде учи своята музика? Това мъчно може да се определи по закона на еволюцията. То може да се обясни, но може да се даде едно различие.

Или ако зададете въпроса: кой по-напред се е появил на Земята от тревопасните, от млекопитаещите и месоядните, какво ще отговорим? Онези от вас, които са естественици, може да обяснят. Добре, ако разрешим този въпрос, кои са се явили по-рано, какво ще ни ползва това? Все ще имаме една малка придобивка. Сега тези зададе-

ни въпроси мязат на ребуси. Да кажем, че един зададен ребус се разреши – след като го разрешиш, какво ще придобиеш? Еди-кой си ребус като разрешите, ще имате такава и такава награда. Или да допуснем, че ученият човек разрешава въпроса за движението на Месечината. Тогава математически може да определите какво е добил ученият човек, след като определите какво практическо приложение има въпросът. Или ако някой е определил математическото движение на Слънцето, какво практическо приложение има това? За колко дена се движи Слънцето около оста си? (Около 25.)

Тогава да мислим според онова твърдение, че всичко, каквото съществува отвън, в Природата, съществува и в човека. Ако вземете обяснението на един астроном, вие ще се чудите. Той обяснява, че Земята е покрита с един връшник и по този връшник навсякъде има дупки; през тях минава светлината и ние ги виждаме като звезди. Доста хора има, които са вярвали в този начин на обяснение. Всъщност интересна е мисълта, която дава подтик. Но какво е обективният свят, това е един от трудните въпроси. Посветените, които изучават тайните, са по-близо до истината; за онези, които не са посветени, работата малко по-другояче седи.

Погледнете физиогномистите, които казват: „Дълъг му е носът“. Аз рисувам по египетски. (Фиг. 1) Понеже египтяните са били геометрици, те са рисували с прави линии. Кривите линии са от гърците, те са дали дълбочина. Правите линии дават само формата, кривите линии дават дълбочина на предмета. Казват: „Дълъг му е носът“. Има едно съотношение, което трябва да се определи. Каква е мярката, колко трябва да бъде дълъг носът? Пет-шест до седем сантиметра. Като каже някой: „Дълъг нос има“, какво разбира? Като каже: „Голяма уста има“, каква е мярката за устата? Големи заблуждения има. Дълъг нос е по 5,5–6,5 см или малко повече; рядко може да се случи нос, дълъг 8 сантиметра.

Фиг. 1

Сега ние си представяме дългт нос. Като кажем така, зад този нос се намира силата – тя се крие зад носа; там се намира интелигентността на човека. Носът е резултат. Зад този нос имаме идея, която е поставена там. Представете си на този тип, нарисувания, колко сантиметра е дългт носът? (*Учителя показва 9 сантиметра.*) Че дефектът на тази фигура къде е? На колко години си представяте да е този? (*Петдесет.*) Повече, доста повече е. Тия устни са много тънки, съотношение има на линиите на горната част на бърната и на долната. Долната челюст е по-издадена, значи много по-големи възприятия има човек, но той има по-слаба деятелност. В месоядните как са челюстите, как са поставени? Горната е по-силно развита. В тревопасните как е въпросът? Тези въпроси не са ви занимавали. Трябва да се занимавате със себе си, защото много от човешките мисли се наслояват. Цялото лице, челото, всичко това е построено от наслояване на човешките мисли от хиляди поколения.

Ако ти развиваш в себе си изкуствено чувството за обич към яденето, ако обичаш да си вкусваш, да похапваш, непременно ще се развият бърните ти, те ще бъдат по-дебели. Тия хора, които имат дебели бърни, обичат да си похапват; у онези с тънките бърни яденето е по-слабо развито. Ако искаш да направиш бърните си по-дебели, ще обичаш да ядеш, да имаш вкус – и там ще дойде повече кръв. Известна част от умствената деятелност се е отразила в носа, в ушите, в пръстите – навсякъде, където човек мисли постоянно. Ако човек иска да поправи тялото си, нека да моделира мислите си. Когато мислите станат по-хармонични в него, от поколение на поколение хората ще се изправят. Ако човек има идеалистически подтик в живота, той ходи прав; щом стане малко материалист, започва да се навежда надолу към земята. На стари години човек изгубва своята вяра в Бога. Изгуби ли вярата в себе си, в своите ближни, веднага той започва да се прегърбва, взема едно прегърбено положение. Така например могат да се обяснят и всичките криви линии. Вземете гръбнака

– гръбначният стълб е един перпендикуляр. Какво трябва да бъде отклонението на гръбнака от перпендикуляра? Кривината на гръбнака показва характера. (Фиг. 2)

По някой път вие искате да се самовъзпитавате. Не може да имате самовъзпитание, докато не разберете строежа на вашето тяло. Трябва да имате нещо обективно, трябва да имате ясна представа за строежа на човешкото тяло. Колкото човек е по-благороден в своите постъпки, толкова и строежът на тялото му е по-добър. Формите са отражение на един вътрешен живот, на неговата мисъл. Как ще определим вътрешното? От резултатите можем да съдим за него.

Фиг. 2

Сега всички се занимават с обикновените, с ежедневните постижения, заинтересувани сте от онова, което ви засяга в ежедневието. Земяделецът се интересува дали ще има сняг, или няма да има, дали ще има дъжд, или няма да има. Тухларят се интересува дали ще има сухо време, или няма да има; търговецът се интересува ще има ли алъш-вериш. Някой писател, като напише една книга, се интересува ще има ли тираж тя. Ако една книга има тираж, какво се постига? Онзи, който е написал книгата, за него нещо се постига, но може ли от тиража на книгата да съдиш за вътрешното ѝ съдържание? Тази книга е написана; но че повече хора се интересуват от тази книга, какво има? Да кажем, ако научно разправяте за окултните науки, колко хора ще се интересуват? Много малко ще се намерят. Но станете един гадател, да предсказвате съдбините в близкото бъдеще, за утре, за друг ден, веднага ще има голям интерес.

Някой казва: „Не ми разправяй научната страна, но ми кажи нещо, което има резултат“. Даже учени хора има, аз съм забелязал – всичките учени хора имат едно лекове-рие. Много пъти съм увещавал някого научно, но му кажа: „Ти имаш една черта, която показва голяма дарба, гениалност“. Той забравя научните работи и в един логичен

ред казва: „Я ми кажи, къде е тази черта?“ – и ще започне да търси къде е. Аз казвам: „Не мога да ви кажа, но имате тази черта“. Питам: какво е разбрал той? Вече е заинтересуван. Казвам: „Тебе те очаква това и това“. Той после ще мисли – в него е събуден един интерес. Аз му описвам от научна страна работите как седят. Казва: „Тия работи не са доказани“ – не се интересува човекът. Щом му кажа, че има една гениална черта, засяга се неговата личност.

В окултната наука това, което изучавате, трябва да ви засегне отблизо. Най-първо трябва да се освободите от един ненужен товар. Един окултен ученик трябва да се освободи от онова, което е ненужно, непотребно. Някои неща има, които след сто години ще дойдат. Сто години да го носиш, без да ти трябва, няма смисъл. Остави го настрана, няма за какво да го употребиш – за него ще платиш повече, отколкото струва. След сто години ще си купиш нещо по-хубаво. Сто години ако го носиш, ще платиш десет пъти повече, отколкото струва.

Сега в живота кои неща са потребни от ваше гледище; кое е потребно в живота? Най-потребното във вас е вярата. Вярата в този смисъл, да е оптимист човек, да вярва; каквото и да се случи, да вярва, че ще се оправят работите. Трябва да мяза на онзи английски писател, който загази в борчове. Кредиторите искат, а той им казва: „Дайте ми време да се отплатя“. Добре, как се придобива вярата? Човек се ражда с вяра, но вярата във всички не е развита. Аз говоря за онази вяра, която има приложение в умствения живот. Вярата, която няма приложение, не е вяра; вяра е тази, която дава подтик за постижение.

Да допуснем, че вие в живота имате известни спънки. По някой път питате защо са спънките. Представете си, че вие сте един земеделец, имате известна площ земя, която трябва да обработвате. Някъде земята е добра, няма никакви камъни, някъде е камениста – и ако речете да орете, ако имате много работа, вашето рало ще се строши. Коя е причината? Защо почвата на едната нива е добра, а почвата на другата е слаба, камениста? Къде седят причините? По какво се отличава една добра от една лоша

нива? Казваш, че почвата на дадената нива е лоша. В тази, последната, трябва повече да работиш – наторяване трябва. Другата почва има свои заложиби. Какво трябва да прави земеделецът, ако нивата има много камъни? Трябва да я очисти от камъните, да ги събере. Мъчнотиите, които имате, как ги вдигате; как се справяте с мъчнотиите, които имате?

Представете си, че мине един ученик и ви каже: „Вие не сте даровит човек“. Вие му повярвате, че нямате никаква дарба. Или ви каже: „Вие не живеете добре“. Какво трябва да правите, как трябва да се живее? Ако сте даровит, как трябва да живеете? Има един разказ. Един окултен ученик, който следвал окултните науки, носил пояс около своя кръст, не го снемал. Пък всичкото нещастие седяло в тоя пояс. Колкото пъти да му казвали: „Извади тоя пояс, скъсай го“, той отговарял, че не може да се скъса, дебел е. Учителят на този ученик му дал една игла и му казал: „Ще преброиш колко нишки има тоя пояс и всяка нишка ще я скъсаш! Ще извадиш едната нишка, ще я скъсаш; после втората ще извадиш и ще я скъсаш; и така ще преброиш всичките нишки“. Ученикът, след като преброил колко нишки имал поясът, той се скъсал. Нишка по нишка трябва да брои.

Щом вече си започнал да се занимаваш със своите погрешки, ти си започнал с изправлението. Изправлението не може да стане изведнъж. Вие мислите, че известна ваша погрешка може да я поправите изведнъж; или пък мислите, че известна дарба може да я изявите така. Положителните и отрицателните черти не може изведнъж да се сложат в действие – навсякъде се изисква време и работа. Да се поправи една погрешка, се изисква едно усилие. При развиването на една дарба законът е все същият: има една последователност, постепенност, която трябва да се прилага.

На мен ми разправяше един евангелист. Той започнал да пуши тютюн и като станал евангелист, искал да остави тютюна, искал да поправи погрешката. Казва, че няма да пуши, и пак пуши. Един стих тури, друг стих тури,

не може по никой начин да се отучи. Две-три години се борил със себе си, но четири-пет дни не пуши – и пак започне. Един ден се помолил на Господа, казал: „Господи, освободи ме от този дявол!“. Не е много голям дявол да се пуши тютюн. Хванала го магарешка кашлица, държала го близо четири месеца. Като рече да пуши – закашля се. Четири месеца като го държала магарешката кашлица, отучил се да пуши тютюн. Казва: „Слава Богу, освободих се!“.

Или да допуснем, че вие имате голямо любопитство. Всичките хора не са еднакво любопитни. Те искат да видят някъде какво има. Има един турски анекдот. Един закъсал в живота и като мислил, мислил какво да направи, най-после взел една волска глава, турил я в една стая, запалил една свещ и на вратата писал така: „Който влиза, пишман ще стане; който не влиза, и той пишман ще стане“. Всички четат: „Който влиза, пишман ще стане; който не влиза, и той пишман ще стане“. Хората били любопитни да видят какво има. Влизат вътре – виждат волска глава с една запалена свещ вътре. Всички седят отвън и питат: „Какво има?“. Онзи, който излиза, отговаря: „Влез и виж!“. Онзи, който е влязъл, не иска да се изложи сега. Закъсалият седи и събира парите.

Хубаво, онзи, който е създал този анекдот, какво е разбирал? Като влезе някой учен и вижда волската глава, той разбира, че се е изложил; и като излезе, казва: „Влез, че провери“. Събрали се онези, които са влезли вътре, питат закъсалия: „Защо ни изложи така?“ „Не съм ви изложил“. Казва им, че има мъртви хора, които не мислят, мъртви са. Те имат нужда да запалят една свещ. Той искал да каже, че всеки човек, който не мисли в света, е една мъртва волска глава. Ученият мълчи.

Казват: „Ученият човек е натоварена камила, пълна библиотека, а невежиат е празна библиотека“. Ако носиш пълна библиотека на гърба си и ако носиш празна библиотека, какво ще добиеш? Сега има учени, които имат сто тома в библиотеката си, а пък други нямат нито един. Питам: в какво седи преимуществото? Че в единия има

възможност. Този, който няма библиотеката, ако в него се зароди желание един ден, какво трябва да прави; той как трябва да разреши въпроса? Трябва да иде при онзи, който има книгите, и да каже: „Не може ли да ти стана слуга, да чистя само праха на библиотеката, ще я държа в изправно положение“. Да стане библиотекар в някоя библиотека, с много малка заплата, тогава все ще отвори някоя книга и ще научи нещо.

Сега вие се спирате и казвате: „Понеже не съм даровит човек, какво да направя?“. Вие нямате книги, но може да станете слуга някъде. Заложби има във всичките хора, но всички хора не са работили еднакво, а всичко зависи от работата. Някои хора са работили хиляди години колективен труд. Това не е работа на един човек, хиляди същества са работили. За днешната наука са работили хиляди учени хора и сега имаме този резултат – това не е резултат на един човек. Доброто не е резултат на един човек, но на хиляди поколения – много хора трябва да се ангажират с една работа. С един човек доброто не може да стане, а за да бъдете добри, непременно трябва да се свържете с добрите хора. Вие сами за себе си не може да бъдете нищо: една капка ако не се свърже с цялата река, нищо не може да направи. В реката има приложение, една сила е това. Но знанието, което има, само по себе си е неприложимо.

Да допуснем, че вие сте учител. Учителите имат разни педагогически методи. Вие сте учител във второ отделение. Има някои ученици, които са способни, а някои от тях са съвсем мързеливи. И за тия, мързеливите ученици, учителите по някой път употребяват пръчка. Стари методи са това. Те употребяваха 4–5 пръчки. Ако не знае ученикът, един ще го вземе на гърба си, а другите ще налагат. Някои деца се научиха да броят, като ги бият, а някои не се научиха. След туй имаше методи да ги бият по ръката, после им удриях плесници, най-после при възпитанието учителите ще хванат ученика за ухото.

Сега кой метод бихте избрали за най-педагогичен: да го бият по задницата, да го бият по ръката, да му уда-

рят плесници или да му теглят ухото. Влиза един учител, вижда, че това дете обича сладкиши, обича бонбончета. Даде му едно бонбонче и казва: „Утре ако поучиш, ще ти дам две бонбончета“. Нито по задницата го бие, нито по ръката, нито му тегли ушите – той сложи в ума на детето една идея, която стимулира неговия ум. Природата възпитава хората почти по същия начин – тя все ще даде нещо на хората. Навсякъде разни системи употребява: някой човек налага, някой побутва с малки бонбончета. Питам: ако вие възпитавате себе си, кой метод ще употребите при самовъзпитанието?

Как трябва да се изправим? (*Учителя поправя нарисувания образ.*) Има едно болезнено състояние, от което трябва да се освободите. Докато човек има това състояние, той не може да се учи. Най-първо известно състояние трябва да го измените в себе си. Има общи състояния. Човек трябва да оздравее, защото знанието е постижение само на здравия човек. Само здравият човек може да учи. Болният човек косвено учи, но при това състояние той няма добри възможности, силите за учение се поглъщат от противоположни действия. Най-първо трябва да имате едно здравословно състояние, за да учите. Щом нямате здравословно състояние, и науката ви ще бъде такава. Вие не сте правили опити.

Да кажем, ако не ядете 24 часа, мерили ли сте си врата, за да видите колко е намалял. Да ви дам един опит на вас. Който няма работа, след като пости 24 часа, премерете, вижте врата си колко е изтънял; след като се наядеш, пак премери врата. И като постиш три дни, премери врата си. Който може, да пости един ден, който може – два дни, а който може – три дни. Да видим какви ще бъдат данните. Точно, много хубаво ще мерите. Ако сами не можете да мерите, ще идете при един ваш приятел, той да измери врата ви точно, до милиметър. Да видим какви данни ще имате. Най-първо преди да сте постили ще си премерите врата, а след туй като запостите, като достигнете края на поста, пак ще се премерите; и като се наядете, трети път

ще си премерите врата. Това е само един опит, не че големи постижения ще имате. Да видим каква разлика ще имате. Понеже постите 24 часа, трябва да постите точно. Ще започнете или от 7 до 7 часа вечерта, или от обяд – това е точно 24 часа. За следната седмица може ли да имате данните? (*За втория петък.*)

Помнете, че в Природата има щастливи числа. Пазете се да не паднете в заблуждение при щастливите числа или при щастливите случаи, които може да се обяснят. Минаваш някъде, а някой човек се дави. Можеш да му помогнеш: спираш се, помагаш му. Оттам насетне твоето положение ще се подобри. Минаваш, някой човек се дави. Казваш: „Да го извади друг“. Оттам насетне твоето положение ще се влоши. В Природата всякога, когато тя ти даде случай, от който можеш да се ползваш, и ти не го използваш, може да се зародят обратни реакции. Да кажем, даде ти Природата случай: при някое хубаво плодно дърво минаваш, нападали са круши, а ти си зает с работа. Спри се, вземи няколко круши – това са условия. Казваш: „Кой ще спре да бере круши?“ – зает си с някоя голяма работа и бързаш. Всеки един случай, който ви се даде, не го изпускайте.

Да допуснем, че срещнете един човек обезсърчен, разправя ви, че работите му не вървят. Какво ви коства вас да го насърчите? Казвате: „От днес нататък ще ви тръгне работата!“ – и тръгнат работите му. Или видите някой болен, кажете: „Ще оздравееш!“. Виждате някой беден, сиромаш, кажете: „Ще се подобри твоето положение. Както виждам, на вашата ръка е писано, сиромаш не можете да останете“. Ами че когато вие се обезсърчите, това не сте вие, това е някой чужденец. Сега как си обяснявате: възможно ли е ти, който си насърчен, да се обезсърчиш? Възможно ли е златото желязо да стане? Или да кажем, желязото злато да стане може ли? При дадени условия човек, който е бил насърчен, е злато. Обезсърчил се е: значи той мисли, че неговото злато се е обърнало на желязо.

Онзи, който се е обезсърчил, това не си ти. На него му кажи: „Твоята работа ще се уреди!“. Неговите работи сега

са свършени; като се обнадежди, неговите работи ще се уредят. Той може да ти препятства. По някой път ти имаш песимистично настроение. Казваш: „Днес се нахраних, но утре дали ще има храна? Откъде ще взема храната?“. Питам: този, който ви смущава заради утрешния ден, ти ли си, или е някой друг?

Вашата работа прилича на онзи беден човек, който отишъл при един благодетел и му казал: „Окъса ми се ризата, дайте ми една риза!“. Дали му. „Имам един брат, и той няма риза, дайте ми и за брат ми“. После рекъл: „Имам и баща, и той няма риза, дайте ми и за него“. Така той наредил десетина души, че все ризи нямат. Питам: първата риза е за него, а другите ризи за кого са? Вие често се занимавате с ризите на вашите приятели, братя, бащи, майки, с ризите на дядо си, на працядо си... Кое е по-хубаво, да искате заради тях или да кажете: „Намерих аз един благодетел, идете и вие да искате“.

Или да кажем, вие сте един учител, давате една задача, а някой ученик не знае. Кое е по-хубаво, да му дадеш начин да разреши сам задачата или вие да я решите заради него? Много майки и бащи има, които, за да не се размъти главата на детето, да не се занимава с мъчни задачи, казват: „Няма да го пращаме на училище. Там то ще си пука главата“. Ами че при обезсърчението каква е задачата? Вие как лекувате обезсърчението? То се лекува, а вие чакате да престане само. Никога не сте се постарали обезсърчението да го премахнете.

Мислите ли, че един син, на когото бащата е благороден и богат, ако влезе в ума му мисълта, че баща му не го обича, той ще се обезсърчи? Той вижда, че бащата спрямо единия син е особено разположен, тъй му се струва. За мене това е естествено. Едното дете е на 5–6 години, с неразвит ум. Другият син е на 21 години: бащата го праща в училище, шие му по-хубави дрехи, купил му е кон. Този, малкият, казва: „Баща ми има особено разположение към брат ми“. Това малко дете има разсъждения, но то не разбира, че е малко. Брат му е на 21 години, затова бащата има

особено разположение към него. И малкото си мисли: „На мене такива работи той не ми прави“. Това е разликата, туй различие вие виждате в света.

Природата по някой път е благосклонна към някого заради неговата възраст, а спрямо вас не е благосклонна по отношение на вашата възраст. Това са ваши субективни схващания. На еди-кой си човек му е тръгнало напред. Той е възрастен, на 21 години е, а ти си още на 5 години. Ако на тебе баща ти ти даде един кон, какво ще го правиш? Ако трябва да го пасеш, да му носиш вода, да го водиш в дама, да го чистиш, ти, малкото дете, можеш ли да вършиш тия работи с големия кон? Няма да можеш, това не е за тебе. Това е голямо противоречие. Вие сте малки деца с големи идеи. Казва някой: „Аз съм станал на 45 години“.

Събрали се един западнал човек, един западнал вол, един западнал кон, западнало куче, един западнал вълк и една западнала мечка. Човекът се оплаквал – не му върви. Магарето и то се оплаквало, че не му върви. Вълкът се оплаквал, че не му върви. Ето какво казал човекът, какво казал волът и какво казало магарето: „Едно време вървеше на нашите. Додето имаше самар, имаше и храна, сега няма храна, няма и самар“. Под думата *магаре* виж аз какво разбирам. Един човек, който е горделив, той е в положението на едно магаре. Магарето е като един човек: упорито е, тщеславно е и твърдо, дошло е до центъра.

Нещастията на вола, на вълка и на мечката седят на друго място. Вълкът е чрезмерно разрушителен, той е тип на краен егоизъм. Магарето е представител на крайното тщеславие, а пък вълкът – на крайно разрушителен егоизъм. И тогава какъв е начинът за поправяне? Защо седи това нещастие на магарето? Навсякъде то е станало прозвище, все за него говорят. Горделивият човек чака всички да говорят за него, магарето иска същото. Най-големите анекдоти са за магарето.

Когато един човек иска да се лекува от един недъг, трябва да намери едно магаре. Например как Природата

лекува магарето? Магарето при реването е добило една черта, която по друг начин не може да придобие. Това животно е добило вкус да разбира от хубава вода. И ти ще намериш хубава вода, тъй както магарето, на което всички се смеят. Ако искаш хубава вода, ти тръгни подир магарето. Аз тълкувам това така: само магарето може да ти покаже истинския път как да живееш, защото водата е емблема на живота. То казва: „Ако искаш да се къпеш, да се миеш, човек ще станеш. Ако не, като мене ще носиш товари. Аз съм нещастно“. Нещастното магаре вече може да намери най-хубавата вода. То като намери хубавата вода, къса тия конци – така ще се освободи от това положение.

Представете си, че една човешка душа е поставена в една магарешка форма. Ще каже някой: „Че как може една човешка душа да носи магарешка форма?“. Представете си, че вие сте царски син – с хубави дрехи облечен, с огърлица, с диадема на главата. Един ден паднете роб, турят ви халат, едни окъсани обуца. Казват: „Как е възможно?“. Възможно е. Не се заблуждавайте с тия неща. Външните неща са път за вашето развитие. Вие седите и всички мислите, че сте нещастни, че не ви върви. Има нещо, което не разбирате в окултната наука. Мнозина казват, че в окултната наука се учат дълбоки работи, тънки работи. Кои са най-тънките работи в окултната наука, кажете ми? Питайте онези, които казват. Попитайте един окултист кои са най-тънките работи в окултната наука.

В алхимията превръщат желязото в злато. И най-простите хора знаят как да го правят. Ти не можеш да преобразиш своя характер, ако не можеш да превърнеш този елемент. Разни елементи турят и слагат повече злато в себе си. Но това не значи да ги извадиш от храната – превръщане трябва. Туй, което ти можеш да превърнеш в себе си, то остава твое. Онова, което назаем вземаш, ще го дадеш. Ти не можеш да подобриш характера си, ако не си дошъл до знанието да превърнеш един елемент в друг, една мисъл, едно чувство в себе си ако не можеш да ги превърнеш. Ако едно кисело чувство не можеш да

го превърнеш, да направиш опит да го превърнеш в едно благородно чувство, тогава не разбираш закона. Цялата окултна наука е превръщане на чувствата и на мислите. Щом можеш да превърнеш една мисъл, да ѝ дадеш друга насока, и една постъпка ти по същия закон можеш да я превърнеш.

Ако вземете една дълга музикална струна, ако я опъвате, какви ще бъдат трептенията? Ако съкратите тази струна и пак я опънете, какви ще бъдат трептенията, нали ще се увеличат? Ако разделите на две струната, трептенията се увеличават, ще имате по-висок тон. Следователно всеки тон е по-висок, щом има по-високи трептения. Вие не можете да образувате тия трептения, ако не съкратите струните. Един цигулар трябва да изучава изкуството да съкращава. Изкуството седи в съкращаването на тия положения на тоновете. Ако може правилно да ги съкращава, той е добър цигулар; оттам зависи и щастието на човека. И твоята съдба – това е струната, на която свириш. Всичките нещастия във вас – това са струни, на които свирите.

Това е само едно твърдение за онези от вас, които разбират. Който не разбира, той не може да си представи как ще бъде една струна. Ти имаш едно неприязнено чувство – то е една струна. Това неприязнено чувство, приятно или неприятно, е една и съща струна – само съкращението е различно. Чувството е една струна, на която се образуват тия тонове. Неприятното чувство е неправилен тон. Измени малко позицията на това чувство, измени го в приятно. Или пък имаш една неприятна мисъл, струната е същата. Неприятната мисъл е струна: тогава ти не мислиш правилно, не си съкратил струната тъй обективно. Измени твоите мисли – и тя ще се оправи. Имате вече една фаза, имате нещо криво. В какво седи кривото? В твоите мисли. Ти не си поставил намясто мислите.

Та сега аз ви навеждам на тия неща, за да мислите. Всичките хора са учени, но придобитите резултати са важни. Всеки иска да бъде богат, всеки иска да бъде даровит. Но това вече е придобивка на труда, от всичката тази ра-

бота. Във вас най-първо трябва да се създаде желание да работите – и после наследените черти ще дойдат, това е изработен труд. Сега трябва да се работи. Всички влагате в себе си хубави мисли.

Всяка сутрин, като ставате, поне за десет дена прилагайте една хубава мисъл. Всяка сутрин, още от леглото, като станеш, наложй си една хубава мисъл! Това е за десет дена. Ти ще кажеш: „Туй, което вложа, ще стане ли?“. То е друг въпрос. Вложй една мисъл, както единия лев го вземаш и го туряш в касата. Като станеш сутрин, вложй по една мисъл всеки ден; за 365 дена по една мисъл. Но не каквато и да е – сложй най-хубавата мисъл, от която и ти да си доволен, но да не се зароди в теб желание, че е трябвало да кажеш друго нещо. Турй една хубава мисъл: „Утре да имам най-хубавия хляб – пресен, направен от прясно брашно. Един хубав самун да имам“. Дали утре ще дойде хлябът, или не, това е друг въпрос. На другия ден бих казал: „Искам една хубава шапка“; на третия ден ще поискам едни хубави обуца.

Вие какво бихте сложили сега? Вие ще кажете така: „Аз бих желал да имам десет милиона!“. Много са ви десет милиона. Десет милиона долара може ли да ги носите – но злато, не книжни? Искай това, което можеш да носиш. Колко килограма човек може да носи на гърба си, но да може с тях сто километра да пропътува? Десет килограма. Всеки килограм по двеста наполеона, всеки наполеон по 500 лева – те правят всичко в български левове един милион. Това е, което ви трябва, това е, на което можете да разчитате: туй, което можете да турите в стомаха – то е мярка. Всякога човешкия стомах аз го вземам за мерило.

Това, което можеш да вложиш в стомаха, то е реалното. Това, което можеш да вложиш в ума, то е реалното. Природата е дала мерки. Според тези мерки колко ви трябва? Не ви трябва повече, отколкото може да се тури в стомаха. Туй, което слагаш в стомаха, то е мярката. Това трябва да вземете – другото го оставете настрана. То е бреме.

Не мислете, че сте най-нещастните в света. Никога,

като станеш сутрин, не мисли, че си най-нещастното същество – изгонете тази мисъл. Не мислете, че сте най-нещастен човек, мисълта ви не е права. Ти не можеш да живееш в един Божествен свят и да си нещастен – това е вече предубеждение. Вие не сте нещастни хора.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

23. лекция, 28 февруари 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ЦАРЯТ, БОГАТИЯТ И МОМАТА

Отче наш

Как ги намирате, по кой начин намирате мъчнотиите; вашите мъчнотии как ги намерихте? (*С мислене.*) Може ли всичко да намерите с мислене? Да кажем, ти изгубиш един наполеон – с мислене можеш ли да го намериш? За да се разбере каква е идеята, ще кажа: може би ти си бил някъде, пък да си спомниш къде си го турил, да го намериш. По този начин може. Седиш ти, вариш боб... Какво искам да ви кажа, не знаете. Искаш да се осоли бобът. Като мислиш, може ли да се осоли? Мислено му слагаш сол. Мислено му слагам една лъжица сол на едно гърне, после като сложа и една чаена лъжица, не е осолено. Турям втора чаена лъжица, пак не е солен; турям три, пет, десет – не е солен. Казва някой: „Каква е тази сол, че не осолява?“. Казвам: хас сол. Има нещо, което не достига, тъй както мислят хората.

Мисълта, която е едновременно на физическото поле, в умствения и в духовния свят, не е непълна мисъл. Едновременно тя трябва да функционира в трите свята – това е мисъл. Щом функционира само в едно поле, това е начало на мисълта. Но когато кажем: „С мисълта всичко може“, разбираме мисъл, която функционира едновременно в трите свята. Значи ти мислиш, чувстваш и правиш – това е мисъл. Мислиш ли, пък не действаш, това не е мисъл, то е начало на мисълта. Има едно малко по-друго понятие за мисълта. Някой път може да мислиш защо това, което мислиш, не се постига. Някой път казваш: „Да си сваря боба, турил съм го на огъня“. Но трябва да вземеш гърнето, да го сложиш на огъня и след туй да се свари. Но като се свари, този боб трябва да го поканиш на гости. Ти като идеш някъде, ще вземеш боба там, където отиваш – и двамата на гости ще отидете. Но основната мисъл еднове-

менно трябва да функционира в трите свята, тогава всичко се реализира. Божиите мисли се изпълняват, понеже Бог действа едновременно във всички светове. Неговата мисъл е реална, понеже действа едновременно навсякъде.

Сега за причината. Какво трябва да разбираме под думата *причина*? (*Тя създава мъчнотии.*) Причината не ги създава, но само дава повод. Има нещо по-дълбоко от причината. Казват: „Всяко нещо има своя причина“. Това е една седма от истината. Причината е толкова силна, колкото ритмусът. Ритъмът е тъй силен, както и причината. Причината подбужда, тя подтиква нещата, а ритмусът ги определя. Причината подбутва нещата. Дадеш един малък подтик – причина е това; какви ще бъдат резултатите, не знаеш. Да кажем, драснеш една кибритена клечка, оставиш я така сама да изгори. Ти си в една плевня, драснеш клечката и не знаеш последствията, като я туриш в сламата. Целия ден плевнята гори. Ако има слама, гори; ако тази плевня е направена от желязо, е безопасна.

Казват сега в музиката: ритъм. Това е една седма. Но в музиката не всичко е ритъм. Някои го вземат така, като че ритъмът съдържа душата на нещата, като че съдържа всичко. Яйцето съдържа всичко в себе си, но не тъй, както е поставено в кошницата. Там какво може да излезе от него? Едно яйце може да хвърка, едно яйце може да рови, едно яйце може да пръсне главата, едно яйце може да пее, едно яйце може да спи. Казваш: „Как тъй?“. Сто положения може да има сега яйцето.

Сега не искам да остане в ума ви мисълта, че причината не е нищо. Но разбирането ви за причината не е пълно. Да кажем, ако ти можеш да вземеш само тона *до*, а не можеш да вземеш друг, тогава в какво седи причината? Значи пееш само *до* – *ре* не можеш да вземеш, *ми* не можеш да вземеш, *фа* не можеш да вземеш, *сол* не можеш да вземеш, *ла* не можеш да вземеш, *си* не можеш да вземеш, горно *до* не можеш да вземеш; после нагоре пак не можеш. Да допуснем, че гласът ти е много хубав в три до четири октави нагоре. Сега рядко можете да вземете четири октави. Историята помни малко певци, които да

вземат четири октави. Досега е имало малко – само четирима певци, които са вземали четири октави на Земята. Той трябва така да може да пее на четири октави, така да взема тоновете, като че си играе. Ако един от вас си позволи да пее на четири октави, как мислите, колко време ще ви трябва за това някой път? Зависи. Вашият ларинкс трябва да бъде направен от много хубав материал. Някой път може да имаш материал, но с този материал не можеш така да пееш.

Вие разбирате, че в причината има нещо разумно, което създава нещата, но това не е причина. Та кое е причина; кое е онова, което е подбудило причината да е причина? Вие предполагате, че причината е причина на себе си. Как причината сама на себе си е причина? Допуснете, че аз свиря – коя е причината у мен? Допуснете, че вие пеете – коя е причината за вашето пеене, кой ви заставя да пеете? Допуснете, че имате една струна, опъната от двете страни. Тя първо седи в покой, после вече издава един тон. Но какво ме е заставило мен да бутам тази причина, защо я бутам? Допуснете, че дойде вятър; духне вятър и тя запее пак и без да я бутам – вятърът я бута.

Ако идете в Индия, често ще видите, че има бамбукова тръстика, която свири. Там имат такива приказни неща от хиляда и една нощ, вечерно време ще ги чуете. Има един род мухи, които правят дупки в тия бамбукови тояжки и те от вятъра пеят. Тия мухи ни най-малко не искат да създадат музика, те само като направят дупките, дойде вятърът и издава всевъзможни тонове. Това се дължи на тия мухи, които правят дупки по тръстиката и карат цялата гора да пее, когато пее вятърът. Престане ли вятърът, няма музика. Сега има две обяснения. Някой ще каже, че Провидението е пратило тези мухи. Възможно е. Някой ще каже, че тия мухи имат особен инстинкт и той ги кара. Възможно е. Други ще кажат, че бамбуковите тояжки са привлекли тия мухи. Възможно е – олабелир. Но все-таки факт е, че дупките са направени и ние слушаме звука. Да допуснем, че аз научно ви докажа кои са причините, че тази гора пее. Какво ще придобиете вие?

Ето какво ще придобиете вие. Ще ви разкажа онази басня. Котката и лисицата намерили сирене, но не могли да си го разделят. Потърсили някой справедлив човек да им раздели сиренето. Лисицата е хитра, но котката дращи. Лисицата като по-умна вижда, че ако се скарат, нейният нос ще пострада, затова казва: „Да намерим някой да ни раздели сиренето“. Най-после срещат лъва, царя на животните, и лисицата казва: „Царю, намерихме сирене с този приятел. Ние сме справедливи хора и искаме праведно да го разделим“. Царят казва: „Точно аз зная да меря“. Турил си той везните, пречупил сиренето на две парчета, сложил ги. Натегне сиренето от едната страна, той откъсне от него и го вземе, натегне от другата страна, пак си вземе. Най-после останало едно малко парче. Лисицата казва: „Съгласна съм и с това.“ „Не, не, аз обичам до края да го претегля“. Следователно това, абсолютното, какво ще бъде? Нали везните трябва да дойдат на едно ниво. Лъвът казва: „Не е еднакво нивото“. След като той изяде сиренето, нивото ще бъде равно, но въображаемо сирене ще остане. Тогава лъвът казва: „Вземете вашия дял“.

Сега става точно така. Често в сегашния физически свят сиренето го няма там. Лисицата казва: „Аз вече познах работата каква е“. Тя е познала, че сиренето е изядено; и са го изiali с оглед да направят нещо. Сега някой казва: „Трябва да знаете, че аз разделих сиренето. Ха лисицата, ха аз – все едно е“. Нали така се казва, че нашето добро е добро и за другите хора. Това е все дележ на сирене. Аз изям сиренето и казвам: „Все едно дали аз, или вие“. Втория път вие ще изядете сиренето и ще кажете: „Ха аз, ха вие – все едно е“. Аз сега намирам разликата, тук има разлика. Когато аз изям сиренето, аз зная повече; когато вие изядете сиренето, вие знаете повече. Тогава, като претеглят другите, ще дойде същото.

Ти искаш правда. Аз ще изям сиренето и ще кажа, че е все едно дали аз ще го изям, или вие. Сега кой ще страда, от кого ще го търсиш? Потърсиш си го от мен – везната се вдигне нагоре. Тогава аз ставам причината – и ще откъсна от другата страна. Е, хубаво, ще изчезнем и двамата, ще

остане това същество, което претегля право. Туй, което са изiali и двамата, тежи повече – турй го на везните. Този процес къде ще спре?

Ето една нова мисъл: как ще се спре процесът? По кой път вие искате правото? И тогава в света казваме тъй: „Право в света няма“. Какво трябва да разбираме под право? Докато вие търсите правото с вашите везни, никога няма да го намерите. Не че няма право, но правото по този начин никога не се намира. То е само едно отношение. Допуснете, че някой човек ви казва: „Еди-кой си човек е добър“. Какво ме интересува, че той е добър или че е лош? Кое е добро в добрия и кое е лошо в злия? Допуснете сега ред разсъждения.

Сега считат, че лъвът несправедливо е постъпил, че е изiял сиренето на тия двамата. Така е в баснята – несправедлив е бил лъвът. Ами ако лисицата и котката бяха изiali сиренето, справедливо ли е? Защото както може да се направи едно възражение, че сиренето не го е намерил лъвът, но лисицата и котката са го намерили, та сиренето не е на лъва, така и лъвът може да се яви, за да направи същото възражение, че не е право и котката, и лисицата да изядат сиренето. Това са относителни неща. Аз разбирам какво е абсолютното право. Право за теб е това, което никой не може да го изяде, освен ти.

Да направя мисълта си ясна. Питате: „Как тъй?“. Едно изяснение ще направя. Представете си, че естественото положение на яденето е на нула градуса. Вие така обичате да ядете. Представете си, че едни са свикнали да ядат храната на нула градуса, други – на един градус, трети – на десетина-двадесет, а ако ти си свикнал да ядеш една храна на 200 градуса, тази храна кой ще ти я вземе? Тази храна на 200 градуса топлина остава, кой ще ти яде храната? Едно същество, като дойде, то търси онзи градус, който е подходящ за него. Следователно своята храна, която другите могат да изядат, не е за тебе. Или пък другояче може да е казано, за да разберете. Това е все едно по аналогичен начин да можете да влезете в една местност, където има изобилино ябълки и круши – такова изобилие, че всякога

можеш да намериш храна и каквото искаш, и никой не може да я вземе. Твоята храна в дадения случай никой не може да ти я вземе. Ами че при изобилието ти не можеш да бъдеш лишен от храна. Когато казваме, че правото ни никой не може да го отнеме, разбираме трябва.

Идеш ли при един извор, никой не може да вземе тво-
ята вода. Може ли да я вземе? Не може. Ако идеш там,
дето има едно шише с вода, тази вода всеки може да я взе-
ме. Туй, което всеки може да го вземе, истината не е при
него. Там е относително, реалното не е там; или пък в не-
щата има недоимък. Следователно ако вие сте недоволни
от живота, какво подразбирате? Значи не сте в изобилието
на живота, а сте в най-дребното. Всякога, когато останете
в най-дребното, вие сте недоволен от живота. Дребното
не означава идея. Какво друго трябва да употребим? При
най-оскъдния живот, като си недоволен от живота, няма
никакво изобилие.

Сега вие изучавате окултната наука. Някой път се чу-
дите защо нещата са непостижими. „Много работи, каз-
вате, мислим, ама нищо не става.“ С мислене работите не
стават. Да кажем, ти мислиш да станеш музикант. С ми-
слене музикант става ли се? Ще започнеш да пееш, ще
мислиш, ще чувстваш и ще пееш. В четенето е същото.
Може да мислиш за наука, но същевременно тази наука ти
я чувстваш. Трябва да учиш – учението е пеене. Да пееш
или да учиш, това е все същото. Едновременно трябва
да мислиш за една наука, да я чувстваш и да я изучаваш.
На физическото поле основно трябва да я изучаваш, да ѝ
правиш проверки. Ако не правиш проверки и мислиш, че
нищо няма, ти не си на прав път.

Или аз това го обяснявам така: представете си, че
имам едно яйце и почвам да мисля. Най-първо турям яй-
цето под квачката и това яйце се излюпва. След туй, като
се излюпи, това яйце тръгва. Второто положение: аз мога
да хвърля храна на пилето и то може да яде. След като
дам храна на пилето, аз вече мисля. Щом мисля за пилето,
мога да го нахраня. Давам храна на пилето и за тази хра-
на, която му давам, аз мисля – и пилето яде. Тогава има

едно отношение между пилето и мен – че онова, което аз мисля, което давам, пилето го извършва. Пилето извършва една работа. Тогава вашата мисъл трябва друг да я извърши. Искате да пеете, а кой ще извърши вашата работа? Вие няма да я извършите, друг ще я извърши. Вие не сте извършили работата: вие мислите, а вашият ларинкс, той ще извърши вашата работа. Ларинкът е измътеното пиле. Идете при него, проектирайте вашата мисъл, а той ще я проектира навън.

Като не разбират тези неща, хората казват: „Аз пея за това, за онова“. Хубаво, съгласен съм, ако туй е право. Някой пък пееш, но не върви. Не можеш да пееш, защото не си ти, който пееш. Онзи, който пее, казва: „Аз не пея“. Какво ще платиш? Дойде някой, но не иска да пее човекът. Той ще каже: „Певецът трябва да има разположение, трябва да има вдъхновение“. Съгласен съм. Аз мога да накарам този певец да пее. По кой начин може да се накара един певец да пее? Ако си цар, казваш: „Или ще пееш, или ще те обеса“. Не се шегува царят: „Или ще пееш, или ще те обеса!“. Питам: какво ще направи този певец? Понеже певецът обича живота повече от пеенето, той ще пожертва пеенето, за да спаси живота си, и ще пее. Казва си: „Този цар е много жесток“. След като царят го пусне, той си разказва историята, казва: „Без малко щяха да ме обесят, понеже не съм пял“. Друг казва: „Тези хора не разбират от музика, не знаят какво нещо е култура. Я попей на мен?“. Аз пък казвам: „Не искам да те беся. Царят искаше да те беси, но аз ти давам 1000 английски лири, попей!“. Запее той, вземе парите, тури ги в джоба си. Бръкне – и пак пее хубаво.

Първата причина беше въжето – то те накара да пееш, за да не те окачат на него. Втората причина – пееш, понеже са ти турили нещо в кесията. Кажете ми сега третата причина, третия метод, по който певецът може да пее. Този певец върви по пътя, среща една красива мома, иска да ѝ обърне внимание. Представете си, че той е млад момък: веднага започне да пее и без пари пее. Певецът пее, а момата слуша. За кого пее той? Пее за момата, да

й привлече вниманието. Питам: защо царят искаше да обеси певеца, коя е причината? Защо този богаташ даде хиляда английски лири и защо самият певец пее на красивата мома – кажете ми сега причината. Царят казва: „Аз съм такъв човек, че каквото кажа, не искам никой да противоречи на моята дума“. Ако ти си певец и направиш най-малкото противоречие, ще те обесят. Онзи, богатият, казва: „Аз съм човек, който като дам някому хиляда лири, искам моята дума да стане“. Певецът най-после казва: „Царят ми заповядва, богатият ми заповядва... Хората на мене ще ми заповядват!“. Като види красивата мома, казва: „Чакай аз да ѝ заповядвам, тя да ме слуша“. Царят и богатият са в певеца. Певец и царят, и богаташът искат сега да го слушат. Кой е най-силният човек от царя, от богатия и от певеца? А от красивата мома? Кой е най-силният човек?

Това са философски разсъждения. Тия мъчнотии, които вие срещате в живота, са същите, само че не знаете да ги обясните. Противоречията в живота са от този характер. Това е мъчнотията на царя, мъчнотията на богатия, мъчнотията на певеца, мъчнотията на младата мома. Тя отива по работа, но се спре и най-после, като свърши певецът, казва: „Песента е хубава, но аз закъснях за работа. Откъде се намери този?“. Момата като си иде вкъщи, майка ѝ я пита, а нея я е срам да каже. Ето какво ще излезе: от това ще излезе нещо лошо. Момата трябваше да се върне навреме, тя пък е слушала певеца. Майката пита: „Къде беше?“, а нея я е срам да каже, че е слушала певеца. Ще посмотулеви, ще каже: „Бях някъде, слушах нещо, слушах някого... Слушах един певец... Слушах един певец, много хубаво пее“. Защо го слуша тя? В нея се заражда желание да го спечели.

Царят искаше да обеси певеца, ако не пее; богатият искаше да му даде пари, за да пее; момата искаше да хване този певец, да го окошари някъде. Ето аз какво разбирам тук. Този певец е като едно канарче, което пее някъде в тропическите места. Дойде една мома – хване го, тури го в кафез, занесе го в Европа. Всяка сутрин тя слага зрънца в кафеза. Момата не е виновата – царя го няма, богатия го

няма. Това са наши разсъждения. Вие чели ли сте някъде някой цар да обеси някой певец? Това са ред разсъждения сега. Този цар иска да обеси певеца само при изключителни условия – ако той не изпълни царската дума. Само тогава царят ще го обеси. Ако не пее на богатия, той няма да му даде пари. Най-после на този певец му трябва пари и той казва: „Стоката ми трябва да се продаде“. А когато пее на момата, и той мисли – не е от глупавите певци. Той иска да привлече вниманието на тази мома.

Представете си, че вие сте певец. Представете си, че всеки от вас има опитността на певеца: че вас царят ви е заплашвал да ви обеси, богатият ви е подкупил, а младата мома е привлякла вашето внимание. Казвате: „Опак свят е този“. Ами вие не сте ли opak? Какво си изгубил, ако пееш на царя, ако пееш на богатия или ако пееш на младата мома? Ти нищо няма да изгубиш, ако пееш на царя, на богатия и на младата мома. Това е едно разсъждение. Вие ще кажете: „На младата мома всеки пее“. Но този певец чувстваше, че на тази мома, както върви животът ѝ, той е обезсмислен и мрачен. Певецът иска да ѝ привлече вниманието, да ѝ помогне. Като слуша певеца, всичката ѝ тъга си отива и тя се връща весела при майка си. Като не разбира, какво ще каже? Но песента на певеца е излекувала един болен. В този случай хубавата страна е, че той помага на момата. Къде е виновен певецът, че я е спрял на пътя? Тя е изгубила част от времето си, пък е спечелила едно разположение, което не можеше да има, ако певецът не беше пял. Аз ви превеждам този пример, правя една аналогия.

Човешката мисъл – според мене това отличава певеца. Който не е спрял при него, той не е спрял при човешката мисъл. Ако си се спрял да слушаш певеца – аз разбирам да слушаш реализираната мисъл. А пък пеенето е сгъстена светлина, светлината е израз на мисълта. Само при светлината може да се яви мисълта. Красивият певец е човешката мисъл; или може да го наречем път, когато вашето внимание трябва да се привлече. То може да се привлече по пътя на царя, може да се привлече по пътя на

богатия, може да се привлече по пътя на красивата мома и т.н. Това са методи или начини. Вие ако сте един певец, кому ще пеете? Човек на себе си може ли да пее? Не може да пее на себе си. Певецът най-първо пее на въздуха, който казва: „Или ще пееш, или ще те обеса“. Ако не пееш, въздухът ще те хване за гърлото – той е царя. Има ли право въздухът да заповядва на певеца да пее? За да пее певецът, въздух трябва. За другото вие какъв превод ще направите? Казвам: въздухът е царят. Ако не пееш, той казва: „Ще те обеса, нищо повече“.

Аз превеждам сега: като вземеш този въздух, ти непременно трябва да пееш; после пак ще го дадеш. Какво има, ако аз изкарвам музикално въздуха от гърлото? Няма никакво противоречие. Второто положение с какво може да го сравните? Най-л си се, ще пееш: на тази храна трябва да ѝ пееш.

Сега да напуснем този ред на разсъждения. Вие в себе си трябва да разсъждавате така. Сега да ви приведа друг пример. Представете си, че сте един беден студент, а аз съм банкерин. От немай къде вие сте заставени да дойдете при мене: искате да свършите университет, трябва ви пари. Аз като човек ви давам пари, но ви казвам: „Трябва да ги върнете навреме. Каква гаранция ще ми дадете?“. Вие дадете едно доказателство, второ, трето. Така ще се намерите в положението на ония, които искали да докажат на един богат американец, че Земята е валчеста. Той обявил, че дава пет хиляди долара на онзи, който му докаже, че Земята е валчеста. Досега са се явили мнозина, но не могли да му докажат, да го убедят – мислел, че Земята е плоска. Той е богат милионер, пет хиляди долара дава на онзи, който може да му докаже, че Земята е валчеста – с ефикасно доказателство, та да се задоволи. На всеки той казва: „Празна работа е, това не е доказателство, а е предположение. Не е валчеста, ние не я виждаме валчеста“. Сега вие ще кажете: „Има доказателства“, но тия доказателства не хващат. Този американец искал много материално доказателство – искал да види, че Земята е като глобус, че е валчеста като него.

Да кажем сега думата *причина*. Какво нещо е причината? *При* значи *при формата* – при Иван, при Драган. *При-чин* значи, че можеш да седиш там, дето седят учениците, дето седят двама души. Това може да е и капитански чин, може да е ефрейторски чин, може да е на старши, може да е фелдфебелски чин, може да е на подпоручик, може да е на поручик, може да е на капитан, на подполковник, на полковник, може да е на генерал-лейтенант – *при чина*. Чудни са хората, когато казват: „Коя е причината на нещата?“. Ето коя е причината: учителят седи при чина. Какво е туй, което може да те застави? Ти казваш: „Причината“. Но ние туряме думата *причина*, а тя няма същия смисъл.

Добро. Къде е доброто? Има ли някакво добро? Доброто е написано. Но има ли някакво добро? Ако е добро, то тия букви станаха ли по-добри? Сега да вземем другата дума: *лош*. Тия букви станаха ли лоши? Какво значи думата *лош*? Причина. Ти казваш: „Седнал е Учителя при мене“. Какво подразбира причината? Това, което е създавало всички неща. Хубаво, ако има един извор, който е създал едно езеро, като е текъл, този извор мислил ли е за създаването на езерото? Казвам: коя е причината за този извор? Но изворот мислеше ли за езерото, като го създаде? В най-простия смисъл под думата *причина* се разбира, че това е малък повод да направиш нещо. Всеки предмет отвън, който може да те привлече да направиш някаква микроскопическа работа, туй, което може да застави мисълта ти да функционира, туй, което може да застави чувствата ти да функционират, туй, което може да застави постъпките ти да функционират, това, малкото подбуждение, ние го наричаме причина. То е нещо отвън. Но вие ни най-малко не слагате мисълта, че в тази причина има нещо разумно.

Вие мислите, че онзи професор, който ви говори, е причина за вашето знание. „Причината за моето знание е професорът. Ако аз не бях, и той нямаше да бъде. Аз съм причина той да говори, следователно аз го заставих да говори. Той е причина аз да стана по-учен. Пък аз съм

причината той да се изяви, че е умен.“ Как ще обясните противоречието: ти си причина и той е причина. Има две страни на причината. Ако вие като професор сте причина, за да създадете един ученик, ученикът е причина, за да се създаде един професор. Защото професорите са създали учениците, а пък децата създадоха професорите. Тогава децата създадоха професорите, но професорите създадоха децата. Ако нямаше деца, кому щяха да говорят професорите? Професор на професор може ли да говори? Или да ви сложа друг контраст: пълно на пълно може ли да говори? Пълно на празно може да говори и празно на пълно може да говори.

За вас тия разсъждения не са важни. От вашето гледище ето как седи работата. Повикал съм ви на угощение, заклал съм едно пиле, което е опечено. Седя и ви разказвам от каква порода е пилето, научно ви обяснявам, че то е от особена порода. Вие ме слушате и казвате: „Достатъчни са тия знания, че било такава и такава породата, това не ни интересува“. Ако ви обяснявам причината от каква порода е пилето, какво ще ви ползва вас? Вие казвате: „Хубаво, отлично пиле е, вкусно е“. Защо пилето е вкусно, кажете ми? На първо място ти си бил много гладен. Ако бяхте човек, който нямаште никакъв глад, то пилето нямаше да е така вкусно. Вкусно е пилето, защото сте гладен. Имали сте една вътрешна нужда и това пиле я е задоволило. Това подразбира, че пилето е вкусно. Или пилето е вкусно, понеже животът му е влязъл във вашия живот. Животът на пилето допринася нещо на вашия живот. Казвате: „Животът на това пиле е хубав“. Пилето е певецът, на когото сте казали: „Или ще пееш, или ще те обеса“. Понеже пилето не е пяло, вие сте го обесили; и като сте го обесили, искате да знаете защо не пее. Сега казвате: „Пилето не пее, но е много вкусно“. Този певец, който не пее, е много вкусен за ядене.

Сега мислите ли, че един лош човек може да пее? Не може: за да пее, човек трябва да бъде добър. Пеенето вече спада към света на доброто. Там, дето има музика, царува

доброто; там, дето няма музика, доброто не царува. Затова ще забележите, че щом човек се демагнетизира, той губи своето разположение да пее; щом излезе от това състояние, той пак е готов да пее. Онзи, който пее, показва, че неговите материални условия малко са се подобрили. Щом човекът е болен, не може да пее; щом се подобри, щом е в неговото нормално състояние, той е готов вече вътрешно да мисли и да чувства. Преди това той може да мисли, но неговата мисъл не е музикална; и нито чувства та му, нито постъпките му са музикални. Това е анормално състояние на доброто в света.

Я да видя какво сте написали върху причината на мъчнотииите; да видим каква е вашата философия, да видим какво сте философствали. (*Един брат прочете темата.*) Значи щом го напишете лошо и тия букви след това ги изгаряте, лошото не остава да живее; но го изгаряте, за да се изчисти грехът. А доброто, понеже е добро, вие ще го турите като надпис някъде. Та всяка добра мисъл я оставяме да живее, да съществува, пък лошите мисли ние постоянно ги горим в печката. Каквото лошо турите в печката, то гори. Къде седи лошавината; къде седи лошото на лошия човек? *Лошъ*¹². Че лошият най-първо, като извади ножа, показва острието му – това е *л*-то. После *о*-то показва валчеста топка. Той като покаже топката – с нея по главата. А като хване *и*-то, лошият човек ще те набие върху колищата. С *ъ* той ще ти тури голяма тежест отгоре и ще пъшкаш; ще ти тури кука да те държи. Това е лошият, то показва какво ще направи лошият човек.

Сега изтълкувайте доброто, за да го видим. Хората често казват: „Бог ще уреди работите“ и „Или аз ще уредя работите, или работите сами ще се уредят“. Работите сами може ли да се уредят? А Господ може ли? Може. Един човек се моли на Господа – и Господ му нарежда работите. Друг се моли, а Господ не му ги нарежда. Един се моли – оздравява, друг се моли – умира. Къде е причината? Не искайте от Бога това, което не ви трябва. Щом искаш това, което не ти трябва, ще дойде нещастieto в живота: непременно ще дойде, изключение няма.

Да допуснем, че имате една паяжина. За изяснение го турям това, че тя едва може да издържи тежест от 1 килограм. Да допуснем, че може; но тя не може да издържи. Ако вие на тази паяжина турите още четири-пет килограма, какво ще стане? Тя ще се скъса, нали? Следователно в даден случай може да искате от Бога само това, за което вашият организъм, вашата мисъл, вашите чувства са в състояние да издържат. Следователно причината е смътна. Причината е там, че човекът желае по-голям товар, отколкото му трябва. Или казано на съвременен език: в който ден сложиш по-голяма тежест, ще умреш, нишката ще се скъса. И тъй става. За да умре човек, какво му трябва; какво му трябва на човека? Един плод е изял – и този плод скъсва конеца – здравият конец се е скъсал.

Сега имаме конец, който се връзва. Като дойдеш до възела, тогава възелът спира всичките правилни процеси. Дойдеш до възела и не може да има едно правилно обръщение. Или казано другояче: всяка мисъл, която не разрешава нещата, една мисъл, която не разрешава една мъчнотия, не е правилна. Всяка постъпка, която не разрешава една мъчнотия, не е правилна. Правилната мисъл разрешава мъчнотиите микроскопически. Всяка мисъл, която разрешава мъчнотиите, тя е права мисъл. Всяко чувство, което разрешава във вас една мъчнотия, то е право чувство. Тъй трябва да разбирате. Щом имаш мисли, които не могат да разрешат мъчнотиите, те не са прави мисли. Сложи една мисъл, втора, трета, докато дойдеш до онази мисъл, която може да разреши мъчнотията. Тя е правата мисъл. Правата мисъл разрешава мъчнотиите.

Допуснете сега, че имате едно състояние. Какво състояние да сложим сега? Едно състояние на обикновено недоволство. Кое е най-обикновеното недоволство? В света един човек огрубява по единствената причина, че е бил философ. Сложил е десния показалец между пръстите на лявата си ръка и после посяга с дясната ръка да хване десния показалец. Обърква се той, че по никой начин не може да го направи – непостижимо е. Отива при един

лекар да го лекува, после при втори. Най-после отива при един лекар, който разбрал причината. Той искал да го убеди, че може да си хване пръста. „Стига да ми покажеш как.“ „Може, аз ще ти покажа, има един начин.“ „Каквото искаш, ще ти дам.“ Човекът поставил пръста си между пръстите на лявата ръка и когато извадил дясната ръка да хване показалеца на същата ръка, лекарят поставил своя показалец и той хванал пръста му. Казва: „Хванах, хванах го!“ – и веднага се оправил човекът, наместила му се дъската. Той има вече задоволство в себе си, че е хванал пръста. Красотата е там: красотата на живота седи в това, че не можеш да хванеш пръста си. Свободата седи в това, че не можеш да хванеш пръста си. Ти си свободен, щом не можеш да го хванеш; а щом го хванеш, си ограничен.

Човекът разсъждавал може ли да си хване пръста... Та често в живота и вие разрешавате този въпрос. Казвате: „Това е невъзможно“. Благодарете, че е невъзможно. В невъзможността да хванеш пръста си седи свободата на ръката. Вие създавате едно изкуствено положение: туряте пръста под лявата ръка и мислите, че можете да го хванете. *(Учителя свива дясната си ръка.)* Аз вече съм го хванал. Това е специфично хващане. Той е готов да ми служи, но аз съм забравил тази възможност, отделил съм пръста като отделно същество. Мисълта не е правилна. Често нещата, които не стават, вие ги отделяте от цялото. Туй, което е отделено от цялото, не може да стане. Всички неща, които са отделени от цялото, не могат да станат. Или другояче казано: всички неща, които не са според Волята Божия, не могат да станат. Волята Божия е цялото. Ти отделяш нещата от цялото. Можеш да хванеш пръста, ако го изтеглиш да остане в дясната ръка.

Сега кажете ми вие, според вас кои неща са непостижими; кои неща вие не сте постигнали? Когато един човек ми каже, че има непостижати желания, аз виждам, че той има една неразбрана философия. Представете си, че сте при едно дърво, окичено с плодове. Вие жалите, че не можете да оберете това дърво, да турите плодовете му

в чувал. Те не ви трябва, нека седят на дървото. Във вас се явява желанието да ги оберете, да ги сложите в един чувал, да ги занесете вкъщи. Обаче мястото е далече, а нямате превозни средства и казвате: „Невъзможно е“. Казвам: само ще си изгубите времето.

Тогава вземете да пеете на царя, вземете да пеете на богатия, да пеете на момата. Хубаво, това е един образ. Това е една хубава мисъл, едно хубаво разбиране. Ние трябва да създадем един нов свят с добри мисли, един свят с други чувства, с други постъпки. В този свят като влезем, всичко е възможно. Сега ние придобиваме нещата с много големи мъчнотии. И след като ги придобием, не можем да ги използваме.

Българите имат един пример, той е горе-долу такъв. Отива един бедняк при един богат чифликчия, че му се оплаква. Аз го предавам по своему. Оплаква се, че той е много беден в живота. Този помешчик казва на бедния: „Колкото място обиколиш, ще ти го дам за твое“. Най-първо в ума на бедняка имало малко място. После се зародило в ума му да направи един много голям кръг. Но условията били такива: да го направи от изгрев до залез слънце – иначе изгубва всичкото. Той взел такъв голям кръг да обикаля, че се пресилил, за да стигне навреме, паднал и умрял.

Всичката лакомия е в желанието да имате повече. Ако ще умреш, защо ти е това? По-малко вземи – колкото можеш да обиколиш, то е достатъчно. Или когато ще обработваш нещо, ония ваши мисли, които ще обработвате, ония ваши чувства, които ще обработвате, ония ваши постъпки, които слагате в действие, те са полезни. Мисли, които не можете да приложите, чувства, които не може да приложите, са едно бреме. И те са полезни, но са полезни по обратен път. Колко неща трябва сега? Колко качества има причината? Има причина и следствие, нали? Всяко следствие има причина и всяка причина има следствие. Например едно огледало нали е следствие на моята мисъл? Направя едно огледало, но като се

погледна, аз виждам себе си. Огледалото е причина. На мен ми е приятно заради последствията – аз виждам себе си в последствията. Огледалото е причина и последствие-то става причина. Като се гледам в огледалото, на мен ми става приятно, че в това последствие виждам себе си.

Заключението сега какво е? Ако направиш едно огледало, в което не можеш да се огледаш, работата не е добре свършена. Ако можеш добре да се оглеждаш, работата е добре свършена. Всяка една мисъл, от която ти можеш да бъдеш доволен, има отражение. Всяко последствие има причина, че има правилно отражение. Сам да се отразяваш в огледалото, значи виждаш себе си. Приятно ти е, че имаш едно огледало. Ако в огледалото не можеш да видиш себе си, то не е направено както трябва. Ако направиш едно добро и не можеш да видиш себе си в доброто, доброто не е направено. Ако видиш себе си в доброто, доброто е добре направено.

Това са сега ред разсъждения, за да ви избавя от ред противоречия. Като живеете, като умираете, трябва да бъдете доволни. Казваш: „Живях и какво ли научих?“. Учил съм толкова, но какво съм научил? Правих добро – правих, но нищо не направих. Трябва да бъдеш доволен от учението, да бъдеш доволен от доброто, да бъдеш доволен, че умираш. Лошо ли е човек да е умрял? Сложете сега *у-мира*. *У-мира* значи влиза в света. Сега съвсем са го изопачили. Казват: „Умира този човек“. Нека умираете, стига да идете в мира, в света, стига да идете в училището; тогава нека умираете! Лошо е, когато не сте отишли в училището; щом идете в училището, добре е. Та да *у-мира* някой не е лоша дума. Вие разглеждате лошите страни на живота. Нещо неразбрано има в нас – онези, хубавите неща в Природата, ние ги тълкуваме криво и вследствие на това си създаваме наследството. Казваме: „Лош е животът“. Не че е лош животът, но той има нещо неразбрано.

Колко работи разбрахте сега, които можете да приложите? Магнитът винаги привлича малките частици, а не големите. Ако имате едно желязо от десет килогра-

ма, него не може да го привлече. Щом частиците са по-малки, можеш да се справиш. Мъчнотиите, понеже ти ги привличаш, ще се справиш с тях. Това са войници, ще ги туриш на служба. Те са кандидати за служба, ще ги назначиш: кои за учители, кого за чиновник, за слуги някъде. До вечерта ще ги назначиш и те ще ти благодарят.

Сега нека остане нещо неразбрано. Царят ли ви привлича, богатият ли ви привлича, момата ли ви привлича? Какво трябва да правите?

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

24. лекция, 6 март 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ОСВОБОЖДАВАНЕ НА ЧУВСТВАТА

Отче наши

Коя е първата дума на езика? Коя е първата дума на речта? Когато се разгневи, коя е първата дума, която казва разгневеният човек? Коя е първата дума на някой, който се е примирил? Коя е обикновената дума на гневливия човек, която той обича най-много? Гневът е специфично чувство на човека, което произтича от любовта към думата. Той трябва да се скара, за да я каже. Някой му е взел думата и той трябва да се скара, за да я вземе назад, да си каже думата, която иска. Като се скарате, коя дума употребявате?

Сега вие криете думата. Децата, когато вземат нещо, крият го. Защо децата крият ябълките? Като вземе ябълката, то я крие; или като вземе пари, крие ги. Защо ги крие? Когато в някой участък разпитват някой подсъдим, той е нащрек – каквото го питат, не отговаря. Защо? Защото се бои. Ще го разпитват и ще видят дали има противоречие в казаното, та да го хванат. Питат: „Как го направи?“ – той каже един начин. Втори път го питат – тогава съпоставят двете показания и изваждат известни заключения.

Да допуснем сега, че един ваш учител иска да ви поясни какво нещо е дроб. Сега може да ви се види чудно. Какво нещо е числител и какво нещо е знаменател? Това са много елементарни работи. Числителят е число, взето от едно цяло, знаменателят е числото, на което е разделено цялото. Следователно туряте една чертица и имате $\frac{2}{3}$. $\frac{2}{3}$ е взето от $\frac{3}{3}$ или от 1 – едно цяло число е разделено на три части. Кое е онова, което дава? Най-първо казвате, че $\frac{2}{3}$ е проста работа. Кое е дало повод числото да се раздели на три? Кое е дало повод на Природата да раздели ръката на пет пръста? Ръката, която е цяла в китката, дохожда до пръстите и се разделя на пет части. Сега на

първ поглед какво има, като са се образували пет пръста? Но какъв е поводът? Всичката тайна седи в това, какъв е поводът? Ако можеш да попаднеш на повода, ще извадиш едно криво заключение.

Две трети. Ти режеш една ябълка, даваш $2/3$ от нея и за себе си оставяш $1/3$. Защо го правиш? Имаш две съображения. Какво е първото съображение, защо оставяш една трета за себе си? Да допуснем, че вие делите ябълката, давате $2/3$ и оставяте $1/3$, съображенията какви са? Първото съображение е, че вие сте яли толкова ябълки, че като делите една, сега не ви се яде и за вас оставяте едно малко парче. Така другият не може да ви се представи – вие се представяте за много щедър, а за себе си оставяте едно малко парче – $1/3$, и давате $2/3$. Причината не е щедростта: наситен сте, не сте гладен, яли сте. Или по някой път давате цялото или малко оставяте за себе си. Казвате: „Малко ще взема“. Отделяте ябълката, оставяте за вас $2/3$ и давате $1/3$. Това значи, че не сте яли ябълки. Щом за вас оставяте цялата ябълка, вие никак не сте вкусили. Пък $2/3$ – значи не сте опитали този предмет.

Тогава имате една дроб – $2/3$, имате и друга дроб – $3/4$: $2/3$ от една ябълка, $3/4$ от една крина жито. Да кажем, колко е една крина; изобщо колко са крините? Каква е сега мярката на крините? (15 килограма.) Добре, да кажем, приблизително е 15 килограма. Да допуснем, че имате $3/4$ от едно кило, $3/4$ от килограма. Вие ядете $2/3$ от ябълката. Какво ще направите, $2/3$ трябва да ги изядете; $3/4$ от един килограм жито има възможност и него да го изядете, нали? Може ли да изядете един килограм от ябълката? $2/3$ може да изядете, но $3/4$ от килограма може ли да изядете? Мъчно е. Вие обичате ябълки, но не сте свикнали – при сегашните условия $3/4$ не можете да изядете. Но тия $3/4$ може да ги посеете на нивата.

Тогава може да ви дам една задача. Ако посеете $3/4$ на нивата, на следната година колко ще получите от тях. Вече дроб няма да получите. Идущата година, като посеете житото, дроб няма да се получи, дробта ще изчезне. Може да имате пак дроб, но ще имате и цели кила – кол-

ко? (15 пъти повече.) Значи колко ще имате тогава? Горедолу ако сметнете $\frac{3}{4}$ по 15, колко ще имате? (11 килограма; и остава една дроб *от* една четвърт.) Една четвърт дроб остава, защо? Защо $\frac{3}{4}$ се обръща в една четвърт? Много проста, но много пакостна работа.

Представете си една кибритена клечка – сама по себе си тя е нищо, но тази кибритена клечка, поставена при известни условия, е много опасна; тя е опасна работа при дадени условия. Представете си, че някой минава през барутни погребни и със запалената кибритена клечка мине близо край барута – вие и целият склад ще идете във въздуха. Едно малко нещо може да те дигне някъде, да те лиши от всичките права на Земята, които имаш. Сега заключението какво е? Ако човек попадне в един склад с възпламенителни неща, може по едно невнимание да бутне с крака, да запали целия склад и да го вдигне във въздуха.

Какво трябва да правиш тогава с едната четвърт? Ако вземете една четвърт от четириъгълника, значи отваряте един път за кого? Овцете може да излязат или вълкът може да влезе. Една четвърт от оградата на кошарата ти вече я отваряш и може да вземеш от овцете. Сега при обикновеното знание една четвърт е обикновена работа. Но всичките прегрешения влизат все с дроб в света – дробите са големи пакостници. Някои от вас се интересуват от това, но външно. Отива някой при чашата и с върха на езика ще близне малко. Казва: „Какво има в едно близване?“. Но едно близване мяза на кибритената клечка, то може да ти създаде едно голямо нещастие. Най-първо ти ще туриш върха на езика си върху чашата. Втория път – един милиметър по-дълбоко, третия път – три милиметра; и най-после ще влезе целият език в чашата. Чашата ще влезе в тебе и ти ще започнеш да разсъждаваш. Казваш: „Досега съм бил много ограничен човек. Да се позапознаем!“. Позапознаеш се с първата чаша, казваш ѝ: „Баща ви какъв е, откъде е?“. Чашата после разправя какъв е бащата, че е от благородна фамилия.

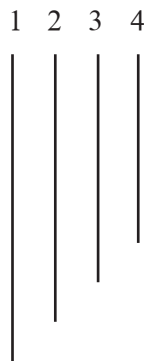
В Евангелието там е писано: „Чашата“ – така казва Христос. Той казва още: „Аз съм лозата, вие – пръчките, а

Отец Ми е земеделецът“. А чашата казва: „Високо произхождение имам, вие трябва да се запознаете с мен“. Като се запознаете, вие ставате весели, а дотогава сте били скръбни. Като се запознаете, чашата казва: „Намерих първия син на лозата, най-големия син на лозата“ – и човек стане весел.

Това, което ви разпавям, е изключително, то е едно изключително положение. Този човек е първият син, но не е роден от първата майка. Вие мислите ли, че всичките ябълки се раждат все от една и съща майка? Как мислите вие? От едно дърво се раждат, то е друг въпрос, но от една и съща майка не се раждат. Това как го наричате вие? Биогенезис. Всяко едно клонче, на което се е родил един плод, то е майката, а пък цялото дърво е бащата.

Сега има едно друго противоречие. Ние знаем, че бащата на дървото е отвън, а цялото дърво отпосле е станало. Има мъжки дървета и женски дървета. По какво се отличава един умен човек – един много интелигентен човек, от друг, който не е така интелигентен? Има известни черти, които ги отличават. По какво се отличава белият от черния човек – за да бъде малко по-ясно. Който има черен цвят, е черен, който има бял цвят, е бял. По какво се отличава умният човек? Умът е нещо отвлечено, но има нещо, което отличава умния човек.

При образуването на тия линии употребила ли се е еднаква енергия? (Фиг. 1) Да кажем, имате линиите 1, 2, 3, 4 – иждивила ли се е една и съща енергия при тяхното образуване? За коя линия е дадена повече енергия? За най-дългата. Защо за нея е дадена повече енергия? Защото е най-дълга. Имате малко дете, правите му дрехи; имате голям брат, и нему правите дрехи. Ако имате едно дете на 7 години и един голям момък на 21 години, в плата на дрехите ще има най-малко един метър разлика. Този брат на 21 години има 165 сантиметра височина, а детето е един метър високо. Ако правите дрехи на

Фиг. 1

едно дете, високо един метър, колко плат ще отиде, колко плат ще похарчат? Предполагам, че детето е приблизително един метър високо, но това може да не е вярно, а само е вероятно. Ние постепенно ще коригираме нещата. Един лош човек как можеш да го коригираш? Някои неща се виждат по-големи, някои – по-малки. Ние имаме в света една постоянна мярка, с която да виждаме нещата. Ти я виждаш по-голяма, защото тя е по-близо, виждаш я по-малка, защото е по-далеч – пространството се увеличава. Или голямото пространство между нас намалява предметите; малкото пространство между нас ги увеличава. Малкото увеличава, голямото смалява.

Сега тази работа, която ви разправям, прилича на следното. Да кажем, 24 часа вие не сте яли. Искате да ви угостят с баница, но започват да ви задават въпроси: „С колко килограма брашно да се направи баницата, колко сирене да има, как се точи?“. Казват: „Трудна работа е да се направи една баница!“. Този, който е правил баницата, седи и казва от каква нива трябва да се вземе житото, един килограм много хубаво жито, на каква воденица да се смели, какъв трябва да бъде воденичарят, разправя за процеса как трябва да се меси. Ти седиш, слушаш: минават час, два, тази работа ти е неприятна. Питам: като дойде житото, защо ти е баницата? Хем ти не искаш друго нещо... Защо не искаш обикновен хляб, ами искаш баница? Кой са съображенията ти, че искаш баница? (*По-вкусно е.*)

Да направя примера по-ясен. Вие искате една хубава дреха. Не искате каквато и да е, а искате да облечете хубава дреха, с хубав цвят, с хубава кройка. Защо, защо искате това? Искате или вълнена дреха, или памучна, или копринена. Ти имаш свои съображения. Тия съображения са, че ако дрехата е вълнена, тя е по-хигиенична за зимно време. Зиме за предпочитане е вълнената дреха – по-хигиенична е за зимно време. Ако е лятно време, някой път е за предпочитане копринената дреха, а някой път памучната дреха е за предпочитане. И те си имат своите добри качества.

Казвам: в даден случай съвременните хора носят излишни работи. Във вас по някой път имате неразположение на духа. Това неразположение от какво зависи? Ти казваш тъй: „Много ми е тежко днес!“. Значи си натоварен с нещо. Казваш за някого: „Каква тежест има, много носи?“. Търговски работи са това. Казва някой: „Много ми е тежко“. Значи имате някаква тежест. Какво трябва да направите с тежестта? Когато търговецът има много стока, той какво трябва да направи? Трябва да я продаде. Ако този търговец не продаде стоката си, ще се случи някаква криза. Каква ще бъде кризата; колко категории биват кризите? Някои, които са се занимавали с търговия, какво ще кажат? Някой, който е учил, има ли да е завършил търговия? Ха сега да каже този, който не е свършил търговия, който е стажувал, свършил е само лекциите.

Сега пренасям въпроса в органическия свят. Срещате един човек с дебели бърни и друг с тънки бърни. Казвате: „Тънки са му бърните“. Кои са причините за тънките бърни и кои са за дебелиите? Аз ще ви осветля. Този с тънките устни е потискал чувствата си. Той е търговец, който не е продавал стоката си, задържал е стока и в туй отношение е фалирал. Онзи с дебелиите устни е търговец нашироко, големи операции е правил, има вземане-даване нашироко. Или другояче казано, в дебелиите устни не са потискани чувствата, а в тънките бърни чувствата са потискани и всякога може да стане една експлозия. При дебелиите бърни, понеже така чувствата не са потискани, там експлозиите са по-редки. Ако забележите при някой човек, когато стане експлозия някъде вътре в него, най-първо вие ще видите, че става потискане на чувствата, неговите бърни са тънки. Най-първо отпуснете бърните си свободно. Но щом вече някой е стиснал бърните си, експлозията ще дойде. Кажи му: „Така не си стискай бърните!“.

Човекът трябва да знае, че ти виждаш далеч. Най-първо ще видите фитила, след туй трябва да имате ножици и това, което наричате дипломация. Щом видиш, че при някого има стискане на устните, като дойде да се запали фитилът, за да не стане експлозия, отрежи този фитил.

Добре, но този търговец какво трябва да прави? Когато чувствата са потиснати, казват: „Не стискай чувствата си!“. Сега как е станало потискането? Ти искаш да възстановиш първия порядък на нещата. Може да определим степента на потискането на чувствата. Можем да кажем една пружина да я огънете за известно място, но след това какво става с нея? Счупва се. Но някъде тази пружина може да е толкова еластична, че да се огъне, без да се счупи.

Човекът на Земята трябва да разбира закона доколко може да се огънат неговите чувства. При чувствата винаги имате положението на една пружина. Каквото е положението на пружината, такова е положението на чувствата: има съответствие между пружината и чувствата. Човешките чувства са онова, което се огъва в човека. Не се огъва неговият ум, огъват се чувствата му. Какво можем да кажем за ума? Умът може ли да се огъне, как мислите? Фигуративно говоря. Умът е своеобразен, чувствата са плоски, те са квадрат. Чувствата са винаги като водата – на плоскост се разстилат. Външните условия на чувствата са много неблагоприятни и именно те са направили чувствата плоски. Светът на чувствата има много неблагоприятни условия, това е причината: външните условия, тъй нареченият астрален свят. Условията на астралния свят са много неблагоприятни, вследствие на това всичкото противоречие произтича от света на чувствата. Това е свят на голяма несъобразност. Кой как влезе там, трябва да бъде много предпазлив – на всяка крачка може да се случи някой инцидент.

Много неуреден е светът на чувствата; и светът на желанията е такъв. Следователно кой как влезе там, трябва да бъде много учен. Ако не си учен, ще излезеш тъй, както един паун, който би отишъл на гости у децата. Ако един паун отиде на гости между съвременните деца, как ще се върне той при другите пауни? Всичките тия пера на опашката му няма да ги има. Децата не че ще го направят от зла воля, но всяко едно от тях иска да си има по едно перо за спомен. Те обичат тия пера и ще ги изтеглят: каквото намерят хубаво, ще го изтеглят. Че паунът е чувствал нещо неприятно, че не бил разположен, децата не искат да зна-

ят. Всяко ще каже, че е взело от пауна едно перо. Доста скъпо струват тия пера. Колко струва едно пауново перо, знаете ли? Не сте си купували. И аз не зная колко струват.

Ако разбихахте закона на света на чувствата, вие щяхте да се лекувате, да премахнете много препятствия. Например по някой път сте кисели, искате да се разгневите малко. Ако имате нещо сладко, да кажем, имате ябълка или бонбон, прекарайте го по устните, както сега се мажат с боя, после прекарайте езика на горната или на долната бърна, пооближете се. После ги намажете пак още веднъж и пак прекарайте езика си; направете така два-три пъти. Вие не сте правили психически наблюдения. Какво ще ви коства да ги направите? Ако не ги правите, тия работи ще ви доведат до големи изпитания. Ще кажете: „Как, аз да седа и да си мажа устните и да ги облизвам с езика си?“. Това ако не правиш, тогава ще дойде губерката на съвременните лекари. Тук няма някой лекар, нали? Като идеш при него, ще ти каже: „Чакай да ти турим една инжекция“. Сега питам: кое е по-хубаво – да си намажеш устните или да влизат игли в мускулите? По-хубаво е малко да си понамажеш устата.

Или друго положение – сега от устата ще минем към пръстите. Вие сте малко неразположен. Вземете една паница с вода от 41 или от 50 градуса. Увеличавайте температурата, турете и вдигнете ръката два пъти, три пъти, докато тия чувствания дойдат до крайния предел и не можете да издържате. Трябва да се произведе едно диференциране на чувстванията, да произведеш промяна в себе си. Ти си дошъл на едно положение на нивелиране, еднакви са станали чувствата; или пък напрежението е дошло до крайния предел. Има ли тук напрежение на чувствата, може да стане експлозия – и тогава веднага ще стане една смяна вътре. Какво става в съвременната физика, когато известни предмети се охлаждават или когато се стоплят предметите? При охлаждането става свиване на предмета, а при стоплянето става разширение.

И в чувствата е станало нещо подобно. Ако е станало едно разширение, защото сложеното е на тази топлина,

вие ще направите едно охлаждане – това напрежение на чувствата ви трябва да се смени. Огъването на чувствата и потискането на чувствата как става? Ти искаш да се проявиш, пък не можеш да се проявиш; искаш да кажеш една дума, пък се стесняваш, все мислиш какво ще стане.

Имате едно чувство, гладен сте, но ви е срам да кажете, че сте гладен. Най-първо седите и казвате: „Дано се сетят някъде да ме поканят!“. Ако не се сещат хората, какво трябва да правите? Какво бихте направили, ако имате чрезмерен глад, но хората не се сещат да ви питат дали сте гладен, или не? Сега ще оставим предмета. Той е доста труден, много трудно е какво трябва да направите.

Но за да обясня идеята, която имам, ще захвана от подалеч. Мъчен е този процес на съзнанието. Представете си, че вие сте цигулар. Тия хора, като те гледат, че седиш с торбата, виждат, че не си разположен. Ти седиш и каквото кажеш, неразположен си. Всички седят, всички са сериозни; всички те усещат, че не са така доволни. Дипломатия се изисква от твоя страна. Ти ще извадиш цигулката и те ще кажат: „Ама ти си майстор цигулар!“. Най-първо в тях се явява едно малко недоволство, после се явява любопитство, казват: „Да видим!“. Ти започнеш да свириш и погледнеш към тях – лицата им станат разположени. След това казват: „Я ни посвири, много хубаво си свирил“. Те имат желание да те слушат и казват: „Защо не дойде по-рано?“. Всички се развеселяват. След като си свирил, бащата казва: „Я, деца, да нахраним този гост!“ – веднага ти дават, гощават те. Сега, като се нахраниш, казват: „Я ни посвири пак!“. Ами ако не знаеш да свириш? Който знае да свири, лесно решава въпроса, ами който не знае, какво трябва да направи? Това е мъчният въпрос. Който е умен, той е цигулар. Под думата *умен* аз имам предвид цигулара, който лесно разрешава въпроса – извади цигулката, засвири. Който не е умен, не разбира; който не е цигулар, не знае да свири и неговата работа се усложнява.

Някой казва: „Защо на този човек в живота му върви?“. Цигулар е този човек: дето върви, върви. „Не ми върви!“ Не свириш хубаво. „Какво трябва да правя?“ Казвам: „Сви-

ри!“ „Ама нямам учител, нямам време, изисква се време“. Какво трябва да направи този, който не знае да свири? Той пък трябва да носи една стомна, пълна с вода, от някой хубав свещен извор; да я донесе и да каже: „Тук ви нося една свещена вода, минах на едно място и напълних стомната.“ „Какво носиш?“ „Нося една свещена вода.“ „Я дай!“. Той започва да им насипва по една чаша. Сипе на майката, на големия брат, на всичките. След като ги почерпи, казват: „Я ела тук на трапезата!“. Онзи, който не знае да свири, трябва да носи стомната. Представете си, че мястото е сухо, няма такъв извор. Ти не знаеш да свириш и стомна нямаш. Какво трябва да правиш сега? И за това има разрешение, и от това положение може да се излезе. Показах мястото на цигуларя; показах какво трябва да прави онзи, който не знае да свири. Сега третото положение ще го оставя на вас: $\frac{2}{3}$ разреших аз, $\frac{1}{3}$ оставям на вас. Понеже писах $\frac{2}{3}$, трябва да го разреша; $\frac{1}{3}$ оставям на вас.

Правото в света е следното: никога не потискайте своите чувства. Потисничество на чувствата не прави: не потискай, не изнасилвай чувствата си! Това не значи да дадеш свобода на твоите чувства, да правят каквото си искат, но не изнасилвай, не потискай чувствата си. Колкото и да са лоши те, не ги потискай, не ги изнасилвай. Ако ги потискаш или ако ги изнасилиш, ще стане по-лошо. Ти едно свое чувство го чакай да узрее. Всяка една гъсеница по пътя не я тъпчи: ако я стъпчеш, ще спреш нейната еволюция. Остави я, тя ще дойде до едно място и ще се превърне на пеперуда. Остави я да стане пеперуда – ако я смажеш, ще спреш този процес на нейното развитие. Но същевременно ти спираш и своя процес. В живота най-малката погрешка, която може да спре общия ход, е свързана с философията на живота. Всичкото наше нещастие произтича от онова потисничество, което ние имаме в нашите чувства.

(Какво да се прави с пакостните чувства?) Пакостни чувства няма. Когато чувствата експлодират, това е пакост. Чувството може да експлодира. Ако огънеш една пружина, че после я пуснеш, тя може да те удари. Не че

пружината е лоша, но при това огъване тя може да се отплесне. Един цигулар идва при мене, че струните са се отпуснали, че са го ударили; от гайката са се отпуснали и от тези, стоманените, та са го ударили в окото. Като е свирил, са се откъснали. Дълго време той е превързвал окото. Казвам: когато чувството ти е огънато, може да стане експлозия. Не е лошото в чувствата. Това е положението: когато завиваше тези струни, цигуларят трябваше да предвиди всичко. Той е стегнал тази струна повече отколкото трябва. Цигуларят трябва да бъде много внимателен. Гледам, някои цигулари не са никак внимателни: след като той свири 3, 4, 5 часа, скъса се струната. Онази струна, която ще се скъса, има особен тон. Аз като чуя този тон, изваждам струната. Рядко у мен са се скъсвали струните – аз не ги чакам да се скъсат. Тук преди няколко време ми се скъса една струна *ре*. Тя се скъса, когато нагласяхах струната. *Ре* се скъса, защото имаше нещо, което не харесвах. Намерих друг, по-хубав, специален глас на цигулката, който много ми хареса.

Вие говорите за възпитание. Съвременните педагози говорят за възпитание, но те нямат методи. Много работи имат за възпитанието, но тия методи са много изкуствени. Ние нямаме естествени методи за възпитание. Казвам: няма нещо по-хубаво от това, да се възпитаващ, и няма нещо по-лошо, когато не си възпитан. Има хиляди методи за самовъзпитание, какви ли не методи има. Отлично нещо е, когато човек може да възпита себе си – няма нещо по-приятно от това. И няма нещо по-лошо, когато внасяш един лош метод. Защото всеки ден имате разни неразположения. Някой ден си неразположен: няма повод, но не можеш да учиш, не можеш да си гледаш работа, вдъхновението ти се изгубва, какво ли не става. Всички неприятности в живота се дължат на онова неестествено положение, което ние имаме. Аз това го наричам потисничество на чувствата. Тогава се раждат най-лошите работи.

Помнете, сега аз ви говоря за чувствата, които са естествени. Има чувства, които не са естествени в човека. Например намислил си да пиеш вино – това е неестестве-

но чувство. Гневиш се – това е неестествено чувство. Подозираш – това е неестествено чувство. Взискателен си – и това е неестествено чувство. Има неща неестествени, но за тях аз не говоря. Естествени чувства има в човека и те стават елементи в живота – ти на тях ще им дадеш свобода. Аз говоря за естествените чувства: естествени чувства има в човека. Гладен си – това е едно естествено чувство. Жаден си – това е естествено чувство. Обичаш музика – и това е естествено чувство. Защото се свири не за ума, но за сърцето.

Музика им трябва на потиснатите хора. Хлябът трябва не на ситите, но на гладните; водата трябва на жадните. Питам: хубавото в света кое е? Това е съзвучието на сърцето. Когато говорим за Любовта, ние разбираме любовта на великите същества в света, които трябва да влязат да поправят умствения свят на човека. Не да направят потисничество и робство, в което човек сам се намира. В робство се намират неговите чувства. Той трябва да им даде свобода, но не такава свобода, че да има анархия. Това значи човек да освободи себе си, своите чувства, но той трябва да им даде направлението на Любовта. Вие дайте място на естествените чувства, а неестествените ще се стопят като ледовете, те са временни.

У нас всички препятствия произтичат от неестествените чувства, от потисничеството на естествените и от неестествените чувства. Трябва да желаеш естественото: не желай това, което не ти трябва. Да допуснем, че искаш да станеш богат човек. Не че желанието за богатство е лошо. Не желай да бъдеш богат – да желаеш да станеш богат, това е неестествен път. Ако човек мисли, че не е богат, той не е на правата посока. Един човек, който има ум, е богат. Един човек, който има такова тяло, е също богат. Най-напред ти слагаш една предпоставка – че си сиромаш човек. Сиромашията разбира, че условията на твоя астрален свят са лоши – ти си потиснал своите чувства. Ти си сприхав човек, който не мисли, ти си потиснал своите чувства. И като си потиснал чувствата си, искаш да потиснеш и другите хора наоколо – и си образуваш неприятели.

Някой път си гневен и търсиш причината. Ти искаш свобода и казваш: „Дайте ни свобода!“. Търсиш причината у някого и казваш: „Той е причина за моето нещастие“. Причината за вашето нещастие не е външна: външното е повод само, а причината е вътрешна. Това е онова желание вътре. Като погледна Ева плода, в нея се яви едно неестествено желание – неестественото желание за една фиктивна придобивка. И тя не знаеше практически какво ще придобие: Ева предполагаше, но не го знаеше какво ще бъде. Но да оставим това, практичното.

Не потискай своите чувства. Всякога намазвай устните си по три-четири пъти и ги облизвай. Вземете малко мед, намажете ги и ги оближете. Направете един опит сега, от вас нека направят този опит най-способните: намажете устните си по два-три пъти и ги оближете. Направете опита сутрин, на обед и вечер до следващия път. Намажете ги с десет грама мед и ги оближете. Този опит няма да го разправяте на другите. Един периметър ви запазвам – гледайте да не хвъркне периметърът. Това богатство искам за вас да остане. Онези, които обичат науката, да направят още един опит. Онези, които знаете да свирите, свирете. Които имате стомни, идете вода да донесете. А онези, които нито знаете да свирите, нито стомни имате, правете каквото искате. Които нямате стомни, направете опита. Цигуларите са свободни да направят каквото искат.

Сега в окултната наука много пъти казват: „Как да направим опита?“. Един опит ще го направиш, макар че може да излезе несполучлив. Причината за подобен опит е много малка, за един психически опит. Едно съчетание на условията има, дето може да навредиш на себе си. Поводът може да бъде много малък. Да ви дам един пример. Излиза един беден човек, който се е отчаял от живота. Той седи в училището, но иска да излезе. Тук не му върви: тук хлопа, не върви, там хлопа, не върви. Казва: „Свърши се!“. Излиза от къщи, гледа един файтон – конете са се подплашили, бягат. У него се заражда желание да ги хване. Отива, хваща конете и спира файтона. Този файтон е на един богат човек, дъщеря му се е разхождала. Човекът му

взема името. След спирането на конете неговите работи тръгват. Може да каже някой: „Какво придобивате, като хванете конете? Какво ще направиш? Ти ли ще покажеш силата си?“. Но той спира конете и оттам насетне неговите работи тръгват. Богатият човек му благодари, че е спасил неговия живот и живота на дъщеря му.

Сега ти излизаш, гледаш, че конете бягат, и казваш: „Да си бягат“. Добре дръж тия коне, нищо повече. Вие сега не разсъждавате. Дръж конете, за да ти тръгне напред, нищо повече. Дръжте конете, ще ги спрем! И като слязат богатият и дъщеря му от колата, ти ще разбереш, че те ще уредят твоите работи.

Божията Любов носи пълния живот.

25. лекция, 13 март 1935 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

САМОВЪЗПИТАНИЕ

Отче наш

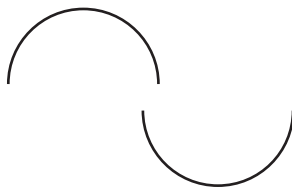
Какви бяха положенията на миналата лекция?

Как бихте представили физически обикновения, талантливия, гениалния човек и светията? Обикновеният човек е дебел, талантливият е висок, гениалният върви, а светията хвърка. Когато талантливият човек отива нагоре, обикновеният е дебел. Когато талантливият човек отива нагоре, гениалният върви нагоре, а пък светията хвърка. Щом дебелееш – обикновен човек си; щом растеш – талантлив си; щом се движиш – гениален си; а щом хвъркаш – светия си. Това са основи, това са елементи. Аз разглеждам обикновения човек като елемент. Светията може да мисли като завършен резултат. В Природата такива завършени резултати няма. Знанието, което сега имате, то е било отпреди хиляди години и сега го проучвате.

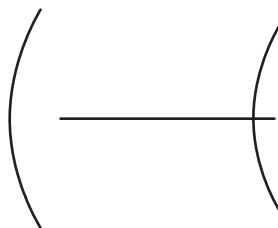
Например вземете състоянието на звездите преди милиони години... Да кажем, вземете положението на една звезда преди хиляди години. То не е такова, каквото е сега. Сегашните учени хора изучават какво е било състоянието на света преди хиляди години, а след хиляди години ще знаят какво е сегашното му състояние. Това, което сега имате, ще го знаете след хиляди години. Какви сте били преди хиляди години, сега го знаете, какви ще сте след хиляди години, ще знаете някога. Тъй че вие не знаете какви сте сега. Ами че знаете ли колко клетки имате? Не знаете. Вие имате едно тяло и не знаете от колко милиона клетки е то. След хиляди години може би ще знаете колко нишки имате. После не знаете колко центрове, колко способности имате. С колко средства си служи човешкият разум, и това не знаете. Какви са елементите на човешката мисъл, също не знаете. Какви са елементите на човешките чувства, и това не знаете.

Едва сега вие сте започнали да изучавате елементите на постъпките. Не само вие, но и който и да е философ на положителната философия не го знае това. Някои говорят за светии, но и те не знаят какво нещо е светийство. Те говорят за гении, но не знаят какво нещо е геният. Геният и талантливият човек доста се отличават. Всеки си има различни черти. Говориш за бяло, но белината си има черти. Говориш за черно, но и чернотата си има черти, степени има. Чернотата и белотата по какво се отличават?

Графически ако представим бялото, то е крива изпъкнала линия, черното е вдлъбната линия. (Фиг. 1) Черното поглъща светлината. Следователно онези огледала, които са вдлъбнати, събират светлината, онези, които са изпъкнали, я разпръсват. Значи светлината е това, което дава, тъмнината е това, което възприема. Кое е положителното? Кое дава. Кое е отрицателното? Кое дава. Кое е отрицателното? Кое дава. Кое е отрицателното? Кое дава. Но какво нещо е вземането? Това, което от една страна взема, от другата дава; това, което от една страна дава, от другата взема. (Фиг. 2)

Фиг. 1

Фиг. 2

Следователно, научно казано, след като даваш дълго време, трябва да приемаш отнякъде. Защото този, който дава, трябва да получава. Този, който получава, след като взема, взема, трябва да даде. Не можеш все да вземаш, защото ще се натовариш. Допуснете, че имате един чувал. Най-първо обичаш да вземаш – вие товарите, товарите... Щом като си вземал, в тебе ще се породи желание да отвориш, да даваш. Всеки чувал има две усти. Ще отвориш, ще даваш – ще се принудиш да даваш. Природата ще те принуди да даваш, защото ще познаеш своето знание. Защото законът е верен. Човек, който нищо няма, е невежа. Който вземе да се товари, да

се товари, за да се учи, като стане учен, тежи му. Тогава започне да дава и на другите – иска да каже нещо, за да му олекне малко. Това са философски положения – цяла една философия има.

Вземете на английски члена *the*, вземете на френски *le*, в български *-ът*. В английски и френски членът е отпред, а в български – отзад. Звуковете, които са употребени в члена, се различават. Казвате: „Езикът го изисква“. Кой са причините да се образува този член в английския, френския и българския? Разбира се, ако се разреши този въпрос, какво означава членът. Нещо определено, не общо казано, но определено – хлябът например специално трябва да се определи. Защо българинът е турил члена отзад, а англичанинът – отпред? Българинът го е сложил на опашката, англичанинът – на главата. Например когато българинът се учудва, казва: „Льо Боже!“, френски говори. На български *ла* той го е турил в кучето. *Ла* е едно съвпадение. Значи на френски определителния член *ла* българинът го взема много специфично. Какво значи *ла*? Той казва: „Нещо не е намясто“. Ти казваш нещо, той отговаря: „Ла!“.

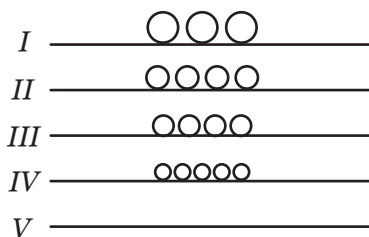
Сега човешката мисъл във всичките езици е работила. Тия езици излизат от един общ език. Това са откровения. Има много такива неща във френския, в английския, в българския, в славянските езици; там има неща особени. Българинът говори *аз*, а произнася *ас*. Защо? На французите някои букви не им достигат. Вземете *ои*, той го произнася като *у*. Защо? Как пишат *у*-то? (*Като нашето „и“*.) Нашето *и* като *у* го произнасят. Онази първоначална човешка реч си е имала звукове.

Човек трябва да изучава онези езици, за да види психологическото развитие на народите. На всеки народ съответства езикът на неговото вътрешно различие. Англичанинът защо има този, мекия знак? Понеже това е практичен говор. Човек в практичния, в материалния живот има опасност да стане много груб. Англичанинът се мъчи да произнася малко меко, за да смекчи характера си. Англичанинът ако изхвърли *the*, съвсем ще огрубее. Англича-

нинът като произнася *баща*, ще го тури меко. Като каже *майка*, пак ще го произнесе меко. При българите няма това. Обаче у българите къде е мекотата? При *й* е мекото. Като кажем *майка*, *май*, *й* изменя и другите звукове. Коренът на *майка* и *mother* е един и същ.

Та казвам: когато имате една груба черта в характера си, може да я смекчите с някоя мека дума. Трябва да имате една мека дума като смекчаваща. Българите още като искат да се смекчат, понеже нямат буквата *тита*, в старославянски език са имали *ъ* и *ѣ* за смекчаване. Човек трябва да се научи на смекчителните условия на Природата, за да мисли меко.

Всички хора със силни желания имат груби черти. И ще ви обясня защо. Това са решета. (Фиг. 3) Горното е с най-големи дупки. Представете си, че с горното решето вземате вода. Но в първичното състояние водата е в твърдо състояние. Първичната вода следователно, понеже през тези дупки не могат да минат едрите парчета и вие може да ги носите, това решето взема всичките буци и когато под него са другите решета, за да паднат там, те трябва да се натрошат. Колкото буци са непотребни за горното решето, падат във

Фиг. 3

второто: по-ситните буци падат във второто решето. Едни се съдържат във второто, но които са още по-ситни, падат и в третото. Отдолу има решето без дупки. Обаче като дойде топлината и всичката вода се стопи, тя влиза през всичките решета в четвъртото и става наводнение. Когато чувствата във вас преодоляват, значи през всичките горни решета всичката вода се стопява и слиза във вашето решето, дето няма дупки. Питам: безопасно ли е едно решето без дупки, или трябва да имате едно от първите?

Какво нещо е това, което вие наричате реализиране? Втичане или изтичане е реализирането? Необработената

стока, като я продадеш навън, ти ще възприемеш нещо. Най-първо реализирането е един процес на изтичане, все трябва да изпратиш нещо. Процесът на реализирането е изтичане. Това, което изтича от тебе, трябва да се реализира в друго нещо на мястото. Онзи търговец, който е продал своята стока, ще вземе пари вместо стоката и след туй ще вземе друга стока.

Сега аз ви навеждам да мислите. Човек за да се възпита, трябва да разбира. Самовъзпитанието е един от най-великите методи на Природата. Човека никой не може да го възпита, освен сам той. Другите може да му говорят за самовъзпитание, но той сам трябва да се възпита. Онази сила, която възпитава човека, отвътре се намира. Учителят, който възпитава човека, е вътре в него. Човек има двама учители. Това са условията отвън – те са стеснителните условия; но истинското възпитание е отвътре. Сега какво разбирате под думата *самовъзпитание*? Тази дума произхожда на български от думата *питай*, което значи *храня*. Да възпитаеш, значи да храниш ума. При възпитанието на чувствата трябва да знаеш да храниш чувствата си. Мисъл и мислене са две различни неща; чувства и чувстване е пак различно. Казват: „Той има силна мисъл“. Но мисълта става силна в мисленето, чувствата стават силни в чувстването. Ако ти не чувстваш, твоите чувства са като зрънце.

Да обясня закона. Едно зърно е потенциално, то има всичките възможности. Туй зърно, ако седи в хамбара, не може да се прояви. Но ако го поставиш в почвата вътре, за да действат силите на Природата, тогава това зърно проявява своята сила. Следователно мисълта е като едно зърно. Като започнеш да мислиш, трябва да посаждаш навън. Тази мисъл започва да расте, да се развива. Когато казваш: „Аз имам мисъл“, това е друг въпрос. То значи: ти имаш зърно, но ако не мислиш, туй зърно ще остане непроявено. Значи ти имаш жито и не посаждаш житото на нивата – то ще остане в хамбара. Ако го посееш на нивата, то вече расте и се развива и ще имате вече едно изобилие.

Но противоречието къде е? Ако житото се посее на нивата, то няма да има същите условия на живот, каквито са вътре в хамбара. В хамбара то е разположено, седи сухо, спокойно, но няма придобивки. Щом излезе на нивата, има придобивки, но има и ред мъчности, които трябва да преодолява.

Някой път и вие скърбите за онова състояние, което сте имали в хамбара. Казвате: „Що ми трябваше да излизам от хамбара, да ходя по света, да скитам?“. Зависи от теб. Дойде една мисъл, но тя не е господар. Дойде човешкият ум, хване една мисъл, дойде човешкият ум, хване едно чувство – какво ще правите? Какво ще стане, когато започнеш да чувстваш нещата? Значи заставен си. Казваш: „Що ми трябваше да се мъча?“. Няма какво да се мъчиш, ще работиш. Щом работиш, няма да се мъчиш; щом не искаш да работиш, няма какво, ще се мъчиш.

Мъчението е един инструмент, мярка за работа. Сега нали вие казвате: „Защо ми се случи това?“. Че какво ви се е случило? Да кажем, ударите си главата и паднат десетина капки кръв – уплашете се. Съберете кръвта, пък направете едно научно изследване, да видите от какво е съставена тя. Ще видите нейния цвят, после нейната миризма. Другояче няма да използвате това условие, то е намясто сложено. Пукнала се е главата ви, за да видите от какво е съставена вашата кръв – разгледайте я хубаво. Вие пуснете на земята кръвта и после се оплаквате, че са ви пукнали главата. Значи онова място, отдето е излязла кръвта, започва да говори. За кръвта даже въпрос не правете.

Казва някой: „Пукнаха ми главата“. Това е важно – кръвта, която е излязла от главата, понеже тази кръв ще ви спаси. Че ако тя не беше излязла, щяха да ви убият. Онзи, който ви е ударил, е видял кръвта, уплашил се е и казва: „Ще умре!“. Като започне кръвта да тече, човек се спасява. Страданието от какво произтича? Добре, пукнали са ти главата – какво трябва да се учиш сега? Трябва да ходиш да се молиш, че са ти пукнали главата. Значи имаш опитност, мярка имаш. Следователно не пукай главите на

хората. Защо ти пукнаха главата? „Пукнаха ми главата, за да не пукам аз главите на хората.“ Има смисъл, ако твоята глава се е пукнала и ти казваш: „И аз ще пукам главите“. Тогава ти не разбираш защо се е пукнала главата ти.

Защо човек има мисъл? За да мисли. Защо мисли човек? За да има мисъл. Едното подразбира другото. Човекът мисли, за да има мисъл; човекът чувства, за да има чувство. Придобитото за вас е мисълта, която остава – може да я хванете и да я изучавате. Една мисъл, която имате, може да ви служи като обект, който да разглеждате. Една мисъл в какво може да се реализира? Да допуснем сега, че вие искате да бъдете учен човек. Желанието е много хубаво, но какво ще знаете, в какво ще седи вашата наука? В какво седи науката на един велик виртуоз? Че той е определил, знае вече функциите на сърцето. Той е много учен физиолог, който знае как функционира сърцето, какви са неговите подразделения, как става кръвообращението, после донякъде знае какъв е оня център, който в мозъка се занимава с функционирането на сърцето. После един физиолог може да знае за онези процеси, които стават в стомаха, как става храносмилането, той знае как става процесът на дишането. Този физиолог идва до ума, но там е съвсем простак. Той физиологически може да обясни процесите, но при ония процеси, които стават в човешката мисъл, е невежа.

Някои от вас също сте невежи. Всички знаете за Господа много работи. Богословите знаят много работи за небето, разправят за Адам, за Ева, знаят как ги е създал Господ, в колко дена е създал света, много работи знаят. Казвам: същия закон, това, което преди 8 000 години Господ е направил, го знаят, а това, което сега става, не знаят. Него след 8 000 години ще го знаят – такъв е законът. Както в астрономията, за да знаят нещо за една звезда, трябва светлината да е дошла, иначе човек не може да говори. Защо не може да го приеме? Не че не иска, но за да можем да приемем известни знания, ни трябва известна светлина, която трябва да проникне. В света няма светлина. Там, дето светлината е дошла, е дошло и знанието.

Та и в човешкия мозък трябва светлина. Човек е толкова просветен, колкото светлина прониква във веществото на мозъка му. Във всичките хора светлината не прониква еднакво – в това е различието. Знанието е степен на светлината, която прониква в човешкия мозък. Има една светлина, която е съществена, пък има една светлина, която е отражение. Нали знаете, отражението лесно може да се гледа, ако имате отразена светлина на някое платно. Имате една призма, която разлага светлината, появяват се цветовете, но те не боядисват платното или стената. Вземете киното: там на платното виждате движение на тренове, на параходи по водата, виждате морета, вятър, всичко това. Махнат се тези картини, този прожектор, който проектира тия неща – и всичко това изчезне. Има неща в човека, които не са съществени, те са проекция. По някой път вие се спирате и казвате: „Празно ми е“. Спряло е вашето кино. Казва някой: „Няма нищо в ума ми“. По някой път вие мислите, че много знаете, защото на платното всичко се хваща – картини, фигури. Спре онзи, който оперира с картините, и вие казвате: „Няма нищо“, забравите картините.

Та казвам: при сегашните условия намерете онова знание, което да е ядката на знанието. Съществува един закон: всяко едно чувство подразбира друго. Като кажеш *сладко*, какво чувстваш, какво си представяш? Сладкото вече подразбира мед, захар, сладко цвекло, сладка царевича, сладко винце. Думата *сладко* ще предизвика ред други представи. Или пък кажете *горчиво*. Като кажеш една дума, ред други предмети ще се явят във вашия ум. Следователно всякога трябва да има думи, които подтикват към мисъл. Когато нещата се нареждат, предизвикват се тия предмети, които са ни потребни. Самовъзпитанието седи в това. Там, дето нещо е наредено, като дойде една идея, тя предизвиква други идеи – те се нижат като цяла една мрежа. Мисълта на възпитаните хора е нанизана. При онези, които не са възпитани, тяхната мисъл не се ниже.

Сега кои са съществените работи? Представете си, че имате един предмет, имате едно камъче. Него може да го

подсладите, може да му турите малко мед отгоре. Сложите го в устата – медът се стопи, камъчето остава. Сладкото тук е на повърхността, но има известни предмети, които целите са сладки: като вземете един бонбон или захар, всичко ще се стопи в устата. Добре, сега можете ли да направите едно изчисление? Ако стопите в едно езеро бучка захар, след колко милиона години частиците на тази бучка захар ще се съберат? Не могат да се съберат. Ако сте учен човек, трябва да изпарите езерото и да намерите частиците на бучката захар. Ако вашите бучки останат, нищо не се е загубило.

Сега вие съжелявате, че вашата захар се е стопила. Но често и някои ваши мисли така се стопяват, че не можете да ги намерите. Стопената във водата мисъл не може да я намерите. Има мисли, които се стопяват; има чувства, които се стопяват. Свойството им е такова – топят се. Следователно тия мисли, които се топят, тия чувства, които се топят, и тия постъпки, които се топят, трябва да ги пазите. Ако не ги намерите, не е лошо, но стопила ли се е мисълта, отиде вече – не можеш да я намериш, тя не се връща назад.

В самовъзпитанието трябва да намерите свойствата на една мисъл, да намерите мисълта топи ли се, или не се топи. Това е знание. Че ако вие направите една къща от захар в сухо време, за да живеете там, като започнат да валият дъждове, какво ще стане с нея? Има богати американци, които си правят удоволствие – зимно време отиват на север и там си правят палати от лед. Много хубави, грандиозни палати си правят от лед, но лятно време те се разтопяват и нищо не остава от тях.

Та казвам: по някой път и в човека има нещо неустойчиво. Не че човек е неустойчив, но има известна материя в него, която е неустойчива; или има известни мисли, които са неустойчиви. Те не принадлежат на човека, а са достояние на цялото човечество. Захарта не е достояние само на едно същество, светлината не е достояние само на едно същество. Следователно щом изгасва ваша-

та свещ, тя не е за вас. Защо изгасва свещта? Тя показва, че не е само за вас. Светлината показва, че е за всичките. Това, което изгасва и светва, това, което се губи и се явява едновременно, показва, че не е за всички. Щом светлината изгасва, не е за вас. Но тя не се е изгубила. Щом светне, това вече е за вас. Това, което светва, е за вас; това, което изгасва, не е за вас, то е за другите.

Сега да ви обясня това: туй, което изгасва, не е за вас. Онзи въглищар, който е горил въглищата, нали после ги е загасил и ги е оставил, та когато ви трябват, пак да ги запалите. Пепелта, която остава, след като ги изгорите, е непотребна. Но тази пепел е потребна, за да я сложите като тор – тя става потребна за нивите. Тъй щото тази пепел се поглъща от растенията, влиза в плодовете и постоянно се връща при нас. После в другите форми, в Природата има цяла една обмяна на нещата. Туй, което е непотребно за тебе, след време ще се върне, то ще дойде пак при теб. Пепелта ще я хвърлиш някъде – и тази пепел, след като се обработи, ще дойде при тебе по един начин, че ти никак няма да я познаеш. Та ако имате много пепел, хвърлете я на нивата; ако имате много въглища, отоплете си стаите.

Казвам, че всяка една мисъл може да има това състояние: или е запалена, или свети, или е изгасена. Ако е изгасена, тя е минала. Сега да кажем какво става, ако една лампа свети и изгасва. Нали имате едно запалено растение, което гори – и от това горене какво се образува? Образуват се плодове – така ние опитваме горенето. Значи въглищарите от своите въглища са дали плодовете си. Растенията имат плодове – това е придобит резултат. След туй дървото се отсича, изгаря се – имаме въглищата. Сега си направете аналогично извод какво е сравнението между плодовете и въглищата. Да направим малко сравнение. Някой път сте имали една рокля, която има много бръчки, не е за носене. Турите въглища, запалите ги, сложите ги в ютията. След туй я прекарате по вашата рокля и тя се оглажда. Значи от въглищата, от този плод, вие си оглаждате дрешката. Питате какво трябва да правите с

вашиите въглища. Турете ги във вашата ютия, гладете вашите рокли, гладете вашите ризи. Казвате: „Тази риза не е огладена“. И една мисъл може да не е огладена, едно чувство може да не е огладено. Трябва да прекараш ютията отгоре, но няма да го изгориш – ще го понатиснеш, ще го огладиш.

Сега това са общи положения. Казвам: човек трябва да научи един език. Онези хора, които имат високо мнение за себе си, много мъчно научават един език. Тук, в България, всички мисионери, които дойдоха и имаха едно високо мнение за себе си, не можаха да научат български. Те чакаха да научат първо езика хубаво, че тогава да говорят. Човек ще прави погрешки, че тогава ще се научи. Онези, които говориха български и правиха погрешки, се научиха. Един американец, много учен човек, среща друг, който го пита: „Къде отиваш?“ „Отивам да се жегя“. Искал да каже, че отива да се жени. Един мисионер, който не знаел хубаво български език, казва: „Развалена кобила“, а искал да каже: „Разградената колиба“.

Та и българите, които са ходили в странство, стават понякога много смешни. Отиват двама български студенти на гости. Американците слагат на масата широки чаши с вода, за да си измиват пръстите в тях. А българинът, като не заел за какво служи, взел, че изпил водата. Често ние се смеем на такива работи, но такива погрешки всички правим в живота. Каквото Природата е наредила, ние, като не му знаем цената, казваме нещо друго. Трябва да се знае предназначението. Не че погрешките са малки. Някои погрешки са много сериозни, от които трябва да се пазим.

Казвам сега: трябва да имате известни думи в живота, които да имат смекчително влияние. Трябва да имате известни думи, които да имат смекчителни условия за вашите чувства и за вашите постъпки, както водата. Тя е тази, която смекчава. Огънят например смекчава восъка. Коравият восък, като се понагрее, става мек. Коравият хляб, като му се тури малко вода отгоре, смекчава

се. Значи имаш в себе си нещо кораво и трябва да имаш нещо, което да го смекчава, да действа смекчително. Водата действа смекчително, маслото действа смекчително. Някъде водата, някъде масло, а някъде огънят действат смекчително. Все-таки човек трябва да има три думи, три елемента, които да действат смекчително за улеснение на неговия живот.

Можете ли да ми кажете коя е най-меката дума в българския език? Една мека дума може ли да ми кажете? (*Благост.*) Друга дума? (*Мир, милост.*) Това е благост, а това е милост. Благостта е, която дава, милостта приема. Благият човек не те съжалява, че страдаш. Ти вървиш, а благият ще ти даде и ще си замине. Милостивият ще се спре при тебе, ще ти услужи. Те по характер се различават. Благият е щедър – дето мине, дава. Види, че си болен, ще ти остави пари и ще каже: „Ще мине тази работа“ – после ще си замине. Той не се спира, а си заминава. Милостивият нищо няма да ти даде, както благият е оставил, но той като дойде, ще те превърже, ще те нахрани. Благият като дойде при тебе, ще ти остави захар, масло, сирене. Милостивият като дойде, ще се опретне да наточи баница, супичка ще направи. Единият донася, другият вътре прави.

Казвам сега: трябва да имате благост като нещо, което носи отвън, и милосърдие – като нещо, което обработва отвътре. Това е знание. Казват: „Той е милосърден човек“. Вие нямате определена идея. Във всеки човек милостта трябва да работи отвътре, всичко да тури в ред и порядък, а пък благостта трябва да дава. Всеки ден трябва да опитвате вашата благост и вашето милосърдие. Един ден ще минете покрай някой, ще го насърчите, на другия ден ще покажете вашето милосърдие. Как ще го направите? Да кажем, може да направите една блага постъпка. Как ще покажете вашата блага постъпка; и вашата милостива постъпка как ще я покажете? Какъв метод ще изберете например?

За следния път намерете две форми на благостта и на милосърдието във вас. Какво бихте направили, ако търг-

нете по пътя на благостта и по пътя на милосърдието. Ето какво подразбирам. Ако ходите по пътя на един музикант, ще се научите да свирите, да пеете. Ако ходите по пътя на един лекар, ще се научите да лекувате хората. Добре, ако ходите по пътя на един шивач, ще се научите да шиете дрехи. Ако ходите по пътя на един земеделец, на един градинар, ще научите техните занаяти. Непременно, по какъвто път вървиш, все ще се научиш нещо – и като го научиш, ще го приложиш. Ако ходиш по пътя на благостта, едно ще научиш; ако ходиш по пътя на милостта, друго ще научиш. Кажете ми сега: ако ходите по пътя на благостта, какво ще научите от нея, и какво ще научите от милосърдието?

Вземете сега единицата. Единицата може ли да се умножава, единицата може ли да расте? Какво подразбира единицата, какво подразбира нейното растене? Растенето на единицата подразбира функции на единицата. Когато казват, че нещо расте или има части, частите – това са функциите. Всяка една част на единицата – това е функция, в която тялото се проявява. Да кажем, имате едно число: хиляда грама или едно кило. Да кажем, имате една десета част от кило, или имате две десети части. Какво показва това? Една десета е сто грама от кило. Колко зърна има в едно кило? Всяко едно зърно съдържа качествата на всички зърна. Количествено едното зърно не е равно на всичките зърна, но качествено то има всичките зърна. Всяко едно зърно може да произведе цяло кило.

Нещата качествено не се различават, но се различават количествено. И качествено се различават те, но при това сравнение едното зърно съдържа качествата на всичките зърна. Количествено то не е равно на тях. Вземете едно зърно. В едно кило има 16 хиляди зърна. Можем да изчислим за колко години едно зърно ще даде едно кило зърна. Да допуснем, че първата година дава 60 зърна, втората година – 3 600 зърна, третата година ще надмине кило.

Сега вие се пазете от съмнението, понеже то е един процес, който унищожава нещата. Съмнението е намяс-

то, но трябва да знаете как да го употребите. Къде трябва да се употреби съмнението? При лъжата. Къде трябва да се употреби вярата? При истината, при любовта, при мъдростта, при знанието. Съмнението трябва да се употреби при лъжата и при неправдата. Навсякъде, където има нещо отрицателно, можеш да се съмняваш. Но в любовта да се съмняваш – това не е намясто. В любовта се иска вяра, там съмнението не разрешава въпроса. Съмнението разрешава въпроса за лъжата – там казваш: „Тук има лъжа“. Какво има да се съмняваш в Любовта. Дава ли ти някой пари, ти има какво да се съмняваш: можеш да се съмняваш дали тези пари не са фалшиви. Ако тия пари са същински, ти трябва да вярваш – трябва да вярваш, че този човек е добър. А щом се съмняваш, тогава този човек не е добър. Законът трябва да бъде ясен, определен. Във вашето положение трябва да знаете как да се съмнявате и кога да вярвате. Аз не изключвам съмнението – то е един закон. Имаш право да се съмняваш – това е една предпазителна мярка.

Сега какво разбрахте от казаното? Какво разбрахте от захарта? Разбрахте, че е сладка. Питам: какво разбрахте от истината? Разбрахме, че трябва да придобием свободата. Какво разбрахте от лъжата? Опарихме се. Че това е положително. Какво разбрахте от истината; ти какво си разбрал от истината? Разбрах, че се намерих свободен. Какво разбрахте от мъдростта? Намерихме знанието. Какво разбрахте от любовта? Намерихме живота. Казва някой: „Празна работа е това“. Не е празна работа: като намерих любовта, имам живот. Това е придобивка: животът е придобивка от Любовта. Някой казва: „Като си любил, какво си придобил?“. Ако не си придобил живота, ти си се лъгал. Щом си обичал, ти си придобил живота. Любовта е положителна сила, не може да има съмнение там. Щом нищо не си придобил, това е друг въпрос. В Любовта няма отрицателно нещо – отрицателни качества няма в Любовта.

Сега аз ви говорих като на млади. Вие не трябва да мислите като старите. Старият по девет въжета има на кесията си, младият няма нито едно въже. По какво се от-

личава младият? Старият има до девет въжета на кесията си, на касата си има ключ, а младият няма въжета. Защо младият няма въжета? Той има цяла река, която тече, богатство има. Старият, понеже е пресъхнал, се е хванал за щерната. Младите хора пият вода от извора, а пък старите – от щерни. Като каже някой: „Стар съм“, той от щерни пие вода. Казват за някого: „Прогогулял е имането на баща си“. Той докато е млад, няма да го прогуляе – ще го прогуляе, като остарее.

Това са новите начини на мислене, така трябва да мислите. Вие не мислите. Казвам ви: мислете! Някой казва: „Аз намерих истината. Видях, че той лъже“. Това не е истината: ти си научил пътя на съмнението, намерил си лъжата. Но лъжата е отрицателна величина, какво си придобил от нея? Ако си намерил истината, да, придобил си нещо. Ако си намерил лъжата, нищо не си научил, това е загуба на време. Казва някой: „Аз много работи научих, не вярвам вече никому“. Отговарям: ти си първият голям будала. Не вярваш никому, на баща си не вярваш. А кому ще вярваш? Той казва: „Никому не вярвам“. Кому ще вярваш? Та ти нямаш знание, мислиш, че всичките хора са лоши и ти единствен оставаш добър. Щом всичките хора са лоши, и ти ще се окаляш. Ти си езеро: ако всичките хора са мътни притоци, те като влязат в тебе, и ти ще се окаляш. Щом мислиш, че всички хора са лоши, а само ти ще останеш свободен, ще станеш езеро и тия притоци ще се влеят в теб.

Престани да мислиш, че хората са лоши, за да се избавиш от едно нещастие. Мисли за Бога – и тогава ти ще бъдеш във връзка с великия океан и ще бъдеш чист. Чиста вода ще се влива в тебе, ти ще се опресняваш. Не губете вашата връзка с Бога. Някой пита: „Какво ще придобие човек, ако вярва в Бога?“. Той ще има приливи и отливи. Отливът в Природата – това е закон за опресняване. В Природата навсякъде става опресняване на човешките енергии. Опресняването на човешкия живот става чрез приливи и отливи.

Часът е 6 и 15 минути. Ние влизаме в числото 5. В един час колко по 15 има? Четири. Петорката има двойно лице, тя има и опака страна. От едната страна хапе, а пък от другата глади. Та ние влизаме в числото, което хапе.

Ха сега да изпеете нещо, за да загладим работите. Да видим коя песен ще изберете. (*Махар Бену.*) Откъде започва *Махар Бену*? (*Всички изпяхме „Махар Бену Абба“.*)

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

26. лекция, 20 март 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ОРГАНИЗИРАНЕ

Тайна молитва

Какви бяха основните положения на миналата лекция?

Аз ще ви запitam за успеха: на какво се дължи успехът на човека? От вашето гледище малкият успех, който имате, на какво се дължи? Сега не искам да ми дадете някоя научна дефиниция. Научните дефиниции са от друг характер, моралните са от друг. Например един научен успех или един философски успех на какво се дължи? Но вашият успех на какво се дължи? *Ус-пех*. *Ус* на турски значи *равно*. Значи *ус* означава да вървиш по хубаво направен път, по гладък път. Това е успех. Успех е да вървиш по един път, дето няма никакви препятствия, дето никъде няма да се блъскаш. Щом се блъскаш, успех няма, понеже харчиш повече енергия.

Ако вървиш с една стомна, тук се блъснеш, там се блъснеш, счупиш я – успех няма. Това е едно встъпление, едно случайно встъпление. Ти тръгнеш на разходка, но си гладен; погледнеш планината – там няма нищо за ядене. Вървиш и в теб се явява колебание. Коя е причината? Храна нямаш. Питаш се: да идеш или да не идеш. Представете си, че хлябовете растат по дърветата, там се пекат. Ти виждаш един хляб като една круша. Откъснеш хляба, понахраниш се. В тебе се явява желанието да се нахраниш и казваш: „Отивам на планината“. Това дърво на пътя в дадения случай ви служи за поощрение.

Значи в успеха трябва да имате условия. Какъв е характерът на успеха в дадения случай, какви са условията? Може да имате физически условия, после ви трябва превозни средства. Вие ще кажете, че човек непременно трябва да ходи. Но дойдеш някъде, не можеш да ходиш. Или трябва да знаеш да плуваш, или трябва да вземеш лодка. Допуснете, че вие трябва да минете през въздуха известно

пространство – там трябва да хвъркате. Сега ако на вас ви се зададе една тема: кои са били ония условия, при които птиците се научиха да хвъркат, какво ще кажете? Цяла философия е то. Това не е така. Има си причини, има си условия, при които се е образувало хвъркането на птиците.

Малко поезия сега: „Яйце, затворено в черупката, стоеше“. Какво разбирате сега под: „Яйце, затворено в черупката, стоеше?“. Такава една философия има. Едно дете пита: „Мамо, кой затвори това яйце вътре?“. Сега какво ще кажете на детето? Има три начина. Може да представите идеята от чисто физическо гледище, от духовно, може да я представите от умствено гледище. Може да представите, че това яйце е слязло отнякъде, в черупката е затворено, но е една дреха. Тия хора не са знаели да правят хубави дрехи, турили са му яка дреха на гърба; коравичка дреха са му сложили¹³.

Човек, за да направи нещо, мисли. Стане мома на 19 години, дойде някой отвън, задигне момата. Нали така става? Че и вие сте такива задигнати моми. Майка ви едно време е била млада мома – и защо е остаряла? Защото е станала дреха на един момък, когото не познава. Защо остаряват хората, защо остаряват дрехите? Защото ги носим. Щом носиш една дреха, тя остарява. Противоречие има ли тук? Вече зависи от характера на онзи, който носи дрехата. Ако е внимателен, тази дреха по-дълго време ще бъде нова и чиста; ако не е внимателен, тази дреха отведнъж ще се оцапа. Сега ако питах защо е оцапана дрехата, това показва характера на онзи, който я носи.

Сега аз се спирам върху състоянието ви. Тази приятелка имаше ли към вас неразположение? Тя имаше най-хубавото желание, но с това ви даде една възможност да станете скръбен. Тя, без да знае, ви създаде една възможност за скръб. Някой друг се е влюбил в същия плат, той иска да го носи, иска да го вземе. Вие сега скърбите, че плата го няма. Как ще разрешите мъчнотията? Представете си, че вие го намирате – другият се е облякъл хубаво с вашия плат. Познавате плата. Той се радва, а вие скърбите. Защо, питам ви сега?

Представете си, че вашите крака са дошли на гости на тялото ви. Тялото, като ги погледне босички, вика един добър обушар, казва: „Я на тия гости им вземете хубаво мярка, че им направете обуца, хубави, от мека кожа“. Обушарят направи обувки, а вие направите хубавата дреха. Ръцете сърдят ли се, че на краката са направени обувки? Не се сърдят – те обувки не искат. И вие, като ги погледнете, започнете да се радвате на обувките; краката също се радват. Казвам: в дадения случай, като видите онзи, който ви е задигнал плата, зарадвайте се. Това са обувката в дадения случай. Ако вие искате да си вземете плата, значи сте на мястото на краката. Ако не искате да си вземете плата, не сте на мястото на краката, а седите някъде по-високо.

Какво разбирате сега от това? Например в смятането 2 по 2 е равно на 4. При всички числа, като ги съберете, има различие. 1 по 1 колко е? Пак едно. 1 плюс 1 е равно на 2. Защо при умножението единицата не се увеличава, а при събирането се увеличава. Тогава 2 по 2 е 4 и 2 плюс 2 е пак 4. Защо именно и при събирането, и при умножението е пак 4? Като се дойде до 3, 3 по 3 е равно на 9, а 3 плюс 3 е 6. Защо се изменя законът? Трябва да се намери някаква форма, за да се обясни. Това е едно съвпадение. Сега философски това може да е една система. Понеже тази система, която сега е прокарана, трябва да се докаже. Съществува ли тя в Природата, като имаме такъв ред на нещата при събирането, или той може да е един спомагателен процес. Затова в него намираме доста изключения.

Та във всичките порадки в Природата, дето намираме много изключения, те са спомагателни процеси. Вие ще кажете: „2 по 2 е 4“. В този придобит резултат, да кажем, имате един квадрат. Коя страна на квадрата ще вземете? Тази, която е огрята от Слънцето – вие ще изберете южната страна. Човек иска ли да постои къща, ще избере южната страна. Северната каква ще бъде? Как ще примирите противоречието, гърба с лицето как ще примирите? Всичките противоречия от този характер се разрешават на полюса. Ти ако направиш една къща на полюса, там Слънцето не изгрява, но се върти наоколо – отива на юг,

на север, на изток, на запад, навсякъде. Като построите там една къща, прозорците ѝ всякога ще бъдат огрети, все ще имате юг. Тъй като оста на Земята е отклонена, полюсите не са в нормално положение, те също са наклонени.

Значи ако искаш да разрешиш една идея от възвишен характер, непременно трябва да разбираш законите на Северния полюс. Какво представлява Северният полюс? Той представлява онази истина, с която човек може да борава. Що представлява Южният полюс? Той представлява доброто в света, където има всички условия, при които можеш да разрешиш противоречията за доброто и злото. Как ще ги разрешиш? Доброто и злото живеят на Южния полюс, а истината и лъжата живеят на Северния полюс. Лъжата се държи за истината и двете се обичат, но се различават по характер. Лъжата е крайно користолюбива, истината е толкова щедра, че нищо за себе си не иска, тя нищо за себе си не задържа. Истината е свободна. Истината по някой път иска да се разходи някъде и оставя лъжата за господар. „Аз ще те оставя тебе за господар тук, ти пази работите“ – и тя отива да се разходи. Лъжата, като остане сама, вече обира навсякъде.

Тия места, където двата полюса са студени, където има много студове, това се дължи на лъжата. Всичкия сняг е събрала лъжата, нищо не пуска, консервирала го е. Като дойде истината, казва ѝ: „Колко спечелих!“. Като идете на Южния полюс, злото всичко обира. То е разбойник, който обира отгук-оттам, опитва натрупаното богатство. Дойде доброто, усмихне се малко. Доброто ходи, разхожда се по Земята – и Истината се разхожда. Злото и лъжата седят на двата полюса, пазят своето имане.

Та когато вашият живот е нещастен по някой път, вие се намирате като лъжата на Северния полюс, който всичко събира. Искате всичко да съберете. Щом искате вече всичко да съберете, вие сте дежурни и имате службата на лъжата. Или ако искате всичко да съберете, имате дежурството на злото. Лъжата има всичко, но на Северния полюс нищо не расте и тя не може да го използва. Тогава става една смяна, която сменя полюса. Един ден Земята ще се

обърне, че Северният и Южният полюс ще се обърнат, ще станат екватор. Туй, което сега наричат изток и запад, това ще станат два полюса – и Земята ще се измени. Много пъти са се изменяли полюсите. Там е всичкото събрано богатство на лъжата и всичкото събрано богатство на злото. Всичко това ще се стопи, ще стане един потоп. Онзи, големият потоп, е станал по единствената причина, че са се изменили полюсите, че всичкото събрано богатство на злото и лъжата се е стопило и е наводнило цялата Земя.

Вие сега може да ме попитате тъй: „Вярно ли е това?“. Можете ли да докажете, че не е вярно. Трябва не само да се докаже, че е вярно, но вие как ще докажете, че не е вярно? Вие предполагате и аз предполагам. Казва някой: „Да допуснем“. В геометрията допускате и доказвате. Той сега не иска да допуска, макар че допуска и доказва много добре. Казвам: не може да го допусне! Той е глупав. Когато той допусне, е хубаво, но когато аз допусна, е глупаво. Ами ако аз не приема неговото, как ще докаже? Ти не можеш да докажеш нещата, ако не си ги допуснал. Допуснатото нещо трябва да се докаже.

Всякога, когато се опитват нещата, това е допуснато. Вие допускате в себе си; допускате, че сте нещастен. Не-щастен сте, защото сте допуснали, че сте нещастен. Следователно допуснете, че сте щастлив, и ще бъдете щастлив. Допуснете, че сте нещастен, и сте нещастен. Допуснете, че сте щастлив! Казвате: „Ще стана ли щастлив?“. Временно. Сега възражението може да дойде. Аз допускам, че имам десет милиона лева. Всъщност тия десет милиона имам ли ги? Нямам ги. Допускам, че имаме десет милиона лева борч. Имам ли? Допускам, но възможно е да имам. А ако аз в дадения случай мога да докажа това, ако докажа, че имам един дълг... А може би имам печалба от десет милиона лева... Идеята и в двата случая е вярна. На Земята има един човек, който има десет милиона лева. Той и аз сме едно. Аз ви казвам, че имам десет милиона лева, но това е онзи, който има имането.

Всичко онова, което вие предполагате, е вярно. И положителните, и отрицателните идеи са верни – не по

отношение на вас, но по отношение на някого. Вие искате да свършите нещо, но някой вече го е свършил. Вие сега ще вървите по пътя на този, който преди вас е завършил университет. Какво ще придобие, като свършите университет? Така увеличавате вашите страдания. Вие ще имате съвсем друго разбиране за света. Казвате: „Аз съм културен човек, свършил съм четири факултета“. За какво е дадено знанието на човека? Знанието на човека е дадено за нещастие – то всякога най-първо носи нещастие. Първият човек, който беше в рая, искаше да придобие знание като Бога, но той си създаде своето нещастие. Знанието носи нещастие в себе си, не че то само по себе си е нещо лошо.

Ако сложите сто килограма товар на едно дете, вие ще му причините най-голямото нещастие, ще смажете това дете. Но ако турите на един слон сто килограма, какво ще му бъде? Ако сложите на този слон да носи сто килограма ориз, ще съжалява ли? В него ще има една светла идея, че като стигне края на пътя, ще тури хобота си, ще снесе товара от гърба и ще има един отличен обед. Ако вие сте нещастни, значи сте деца; ако сте щастливи, вие сте възрастни от категорията на слона. Пък може да сте нещастни и с големия товар, но аз не вярвам товарът на когото и да е от вас да е повече от сто килограма. Малък е товарът ви...

Но да се върнем към нещастията. Относително понятие е това. Има физически нещастия, има духовни, има и умствени нещастия. Може да са ти взели ръкавиците: нещастен си, че ги нямаш, зимно време е, студено. Но това е външно нещастие. Може да те ударят по ръката, че не можеш да я движиш. Кое нещастие е по-голямо: нещастieto на студа или нещастieto на удара на ръката? По-осезателен е ударът на ръката, това е по-голямото нещастие. Ако ви вземат ръкавиците в студено време, не е такова голямо нещастие, но ако имате удар на ръката, вие усещате сами една болка. Значи в Природата има отношения. Те са душевни състояния, които са тясно свързани с човека.

Та най-първо от знанието, което придобивате, вземете предвид в какво отношение може да ви бъде полезно то. Какво представлява това? (Фиг. 1) Французкото $c - s$. Но това е една българска лъжица. A е лъжицата, B е опашката. Добре, кои са съображенията, че страната A е вдлъбната?

Фиг. 1

За да може като бърка някъде, да вземе. От тази страна тя е малко изкривена, за да може да функционира. Страната B има обратен стремеж – така се проявява неговата сила. При това състояние вие може да вземете нещо. При A придоби-

вате нещо, при B вземате, това е състоянието на вземане.

Сега някой казва, че той е взел нещо. Само тук, при B , нещата се придобиват. Придобитите неща, които можете да използвате за себе си – само това е придобивка. Една придобивка всякога подразбира туй, което в даден случай можеш да го използваш, колкото и да е малко. Като можем да го използваме, как можем да го кръстим; каква дума можем да употребим, когато човек взема нещата? В този случай, ако вие ги проучвахте така, както е нареден животът в Природата, всичките ви мъчнотии много лесно можеха да се разрешат. Няма мъчнотия, която да не можете да разрешите. Мъчнотиите в света не се разрешават, понеже всички хора не употребяват придобитото знание за Природата.

Хората употребяват разни методи. Те са нещастни по единствената причина, понеже имат едно заблуждение, понеже мислят, че щастието на човека седи в натрупването на богатството, когато натрупването на богатството носи най-голямото нещастие. Например някой иска да стане пълен. Има една естествена пълнота. Много малко мазнини му трябва на човека – само за да се понамажат малко неговите òси. Ако тези мазнини се натрупат, той ще стане нещастен. Представете си един от вас да е пълен 250–300 килограма. Да кажем, имате височина 165 см, широчина – 50 см, а тежите 250–300 килограма. Това ще бъде

за тебе едно нещастие. Туй е един материал необработен, това е натрупване.

Вие може да имате известна идея. Ония идеи, които не са организирани във вас, ги оставете настрана. Всяка идея, която е организирана, всяко чувство, което е организирано, и всяка постъпка, която е организирана, са важни. Ония постъпки, чувства и мисли, които не са организирани, те носят неспокоен живот. А под организиран живот разбирам мисъл, която работи за вас. Всяка неорганизирана мисъл е като крадец. Не че иска да краде, но мисли за себе си. Неорганизираните мисли мислят за себе си, организирани мисли мислят за вас. Следователно ако мислите за себе си, вие сте неорганизиран.

Сега законът е такъв: ако от сутрин до вечер мислиш само за себе си, ти си неорганизирано същество. Когато започнеш да обичаш Бога и мислиш за ближния си, ти вече си организиран. Егоизмът е неорганизирана идея. Ако твоите крака мислят само за себе си, те казват: „Не сме разположени!“. Щом краката не са разположени, какво ще свършиш? Искаш да слезеш от кревата, а те казват: „Не сме разположени“. Даваш им заповеди, не можеш да ги мръднеш. Питам: какво ще направиш? Представи си, че искаш да направиш нещо, но те боли ръката, не можеш да я мръднеш. Искаш да мислиш, но умът ти, мозъкът ти не е организиран. Искаш да мислиш, но сковано е вътре. Какво ще правиш, ако мозъкът ти не е организиран, ако ръцете ти не са организирани, ако краката ти не са организирани и т.н. Или другояче казано, ако те нямат подбудителна причина и воля за същите идеали, които имате, защо ви са тези крака? Сега вие имате стари идеи; от хиляди години носите със себе си стари идеи. Казвате: „Нешастен съм много“. Защо си нещастен? Защото си се натоварил с неорганизирани идеи. На тях им станй господар, намери някоя своя организирана идея. Къде? Намерете ги, че ги вземете.

Един разбойник среща един богат човек, скромно облечен. Разбойникът носи два парабела. Той казва на богатия: „Помогнете ми навреме, за да не стана господар. То-

гава лошо ще стане. И аз мога да стана господар като вас. Като стана господар, вие ще изпълните това, което аз ви казвам, което аз искам. Аз ще ви заповядам, ще изпълните моята дума.“ „Махнй се оттук, дрипльо!“ Изважда разбойникът револвера: „Сега ти няма ли да дадеш?“. Когато при вас се яви някой дрипльо и иска малко от вас, дайте му, защото той носи два парабела. Вие се натъквате на една мъчнотия, не разсъждавате. Човекът ви казва: „Помогнете ми, за да не би и аз да стана като вас господар“.

Сега тълкуванието е следното: когато във вас дойде една малка идея, която иска малко от вас, едно микроскопическо чувство, което иска от вас малко или една постъпка, помогнете ѝ. Понеже ако вие не помогнете на тази мисъл, тя ще се обърне на един разбойник, ще извади револвера насреща ви и вие ще платите двойно. И Христос казва: „Примири се с противника си, докато е на път, да не би да те предаде на съдника, та да не би той да ти стане съдия“. Разбойникът, като извади парабела, казва: „Ще дадеш или няма да дадеш?“. Веднага се разбира, че ако не дадеш, ще ти тегли куршума – и пак ще вземе онова, което той иска.

Сега вие ще кажете: „Това са празни приказки“. Има ред, има закони. Щом има закон, той прави ли хората щастливи? *За-кон*. Ами който няма кон? *Закон* значи да се качиш на коня, конят да те носи. Ами че без закон пеш трябва да вървиш. Аз разсъждавам другоаче. Как е по-хубаво в света – със закон или без закон; с кон или без кон? Ако имаш кон, ще ти го откраднат, и като го откраднат, ще скърбиш. Ако си без кон, ти ще уповаваш на своите крака. Тогава по-добре е без кон.

Всичкото нещастие на хората е в това, че те са се научили да ходят с кон. Сега това не е нова идея – туй е стара идея, без кон да ходиш. Вие казвате: „Как?“. *Беззаконник* е казано. Разбира се, *без кон*. Вие този, който ходи без кон, го наричате *беззаконник*, а онзи с кон го наричате *благородник*. Откъде придобихте тия работи? Конят е благороден, но благороден е и всадникът му. Та има един анекдот. Един гръцки поп опявал един покой-

ник и пеел: „Иии“. *И* на турски значи *добре*. Той върви и пее. Един турчин казва: „Слушай, папаз ефенди, господин свещеник, на тебе ти е много добре, ами на умрелия добре ли му е така?“.

Ние по нямане на думи си служим с думата *беззаконник*. Беззаконие има в света: закон има за богатите, но за сиромасите, които гладуват, за тях какво ще кажете? Казват: „Ред и порядък има, всичко е установено“. Да, но за богатия, а не и за сиромасите – законът не е облагодетелствал сиромасите. Кое е онова, което е облагодетелствало богатите? Богатите по закон ли са станали богати? Имаш ли най-високо мнение за себе си, ти си богат човек. Дойде някой, убеди те да изгубиш това мнение за себе си – веднага паднеш духом. Мислиш, че си силен, но се убедиш, че силата ти не е голяма – веднага се изменя състоянието ти.

Мислиш си и че имаш достойнство. Сега на какво се обуславя, в какво седи достойнството в дадения случай; какво е достойнство? Всякога достойнството трябва да опре на една реалност, на една организирана реалност. Има организирана и неорганизирана реалност. Достойнството зависи от вас. Ако вашето достойнство почива на една организирана реалност, вие имате достойнство и нещата имат ценност. Имате една цигулка, направена от велик майстор, която издава хубав глас. Или имате обикновена цигулка, която струва сто-двеста лева и никакъв глас няма, като дъска е. И в единия, и в другия случай имате цигулка, но ценностите на цигулките не са едни и същи. С цигулката с хубавия глас можеш да направиш много работи; онзи с другата цигулка не може да има постижения. Следователно зависи как ще организирате мозъка си, как ще организирате вашите ръце, вашите крака, как ще организирате вашето лице. От организирането на ума и сърцето на човека, на неговата воля, зависи щастиято му.

Организираната мисъл е тази, която предшества всичко. Та казвам: вие най-първо трябва да мислите. Не трябва да се спирате върху сегашното общество, как е организирано то. Вие не трябва да мислите, че това общество е условие за вас, не трябва да мислите, че то носи вашето

щастие. Там са само условията, а щастieto вие го носите в себе си. То зависи от вашия организиран ум, от вашето организирано сърце, от вашата организирана воля – от тези неща зависи щастieto на човека. Как ще използвате тия условия? Вие имате дадени условия: имате даден въздух, за да дишате, имате дадена светлина, която трябва да възприемете. Зависи как ще възприемете светлината или зависи как ще възприемете въздуха. Тогава вие ще знаете как да организирате езика си, дали ще можете да говорите. Един оратор, който говори, има една организирана мисъл. Един финансист, един виден философ има организиран ум.

Сега не се спирайте, за да кажете: „Той е роден философ, той има наследени черти“ – те са спомагателно средство. Вие ще допуснете в себе си, че първоначално всичките хора са били щастливи; ще допуснете в себе си, че имате възможност да бъдете щастливи. Дали ще станете щастливи, това е друг въпрос, но вие имате възможност да бъдете щастливи, имате възможност да бъдете учени. За колко време? Не поставяйте време: за година, две, три... Допускайте възможности, без да определяте времето. Казват: „За пет-десет години да бъда щастлив, да бъда учен човек“. Това е много казано. Допуснете, че вие можете да бъдете щастливи, но не определяйте време – след една година или след хиляди години. Една възможност трябва само – да допуснете, че последователно можете да станете учен човек. Аз допускам, че съм учен, понеже всичките хора са учени. Аз съм от хората и съм учен така, както и другите хора; това, което хората имат, го имам и аз. Ето каква е идеята в моя ум.

Представете си, че седите в мрачна стая, затворен сте в богата библиотека, но не можете да четете. Вие сте невежа, тъмно е. Като дойде светлината, ставате учен човек. Вземете една книга, отворите я, после втора, трета – по музика, по архитектура, по математика – всичко това го знаете. Затворят ли светлината, в тъмното вече не знаете. Ако вие знаете законите на светлината, ще научите един ден всичко само по тази светлина: като се отвори във вас

един ключ – и ще блесне нещо в ума ви. Така говорят философите. Ако тази светлина дойде отвътре, тогава човекът става учен. Той е като онези, които влизат в рудниците и копаят, докато извадят малко злато. Хиляди тонове руда ще извадят и ще претопят, докато изкарат малко злато.

Сега ще дойдем малко на друга една гама, един музикален опит ще направим с вас. Знаете ли какво нещо е музикален опит? *И*-то като вземете, то показва правата посока на движение; *о*-то като вземете – това са ония благоприятни условия, при които можете да живеете. *А*-то показва определен труд на мислите, чувствата и постъпките. *У*-то представлява правата мисъл, която трябва да имате в ума си. Някой тон не е ясен – какво му липсва? Той има някаква неправилност. Къде е неправилността? Когато един тон не е ясен, това зависи от волята. Волята, която е взела надмощие в музиката, е изменила тона. Там, дето волята има надмощие, тонът е тъп. Когато някой път някой свири, чувствата му още могат да бъдат потиснати от волята и това се изразява в тоновете. Но човек трябва да се освободи: трябва да знаете закона как да се освободите от потискане на волята. Има един господар в човека, в него има нещо кораво: някой път искаш да направиш нещо, но не можеш да се проявиш.

Сега мога да ви кажа как можете да се хармонизирате, като работите при най-неблагоприятните условия. Да се самовъзпита човек, това е най-мъчното изкуство, което някога сте срещали. По-мъчно изкуство от самовъзпитанието няма. (*Направихме упражнение с И, А, У и Е.*)¹⁴

Пластичност трябва да има волята ви. Вие не можете да проявите волята си, докато тя не е станала пластична. Ако волята ви няма тази пластичност, вие не можете да работите. Волята иска голяма пластичност. Чувствата и умът имат по-голяма пластичност. Най-първо иде умът, после – сърцето, и най-после – волята. Когато вървите, вие имате установена походка. Когато дойдете до възпитанието, ще видите, че установената походка зависи от мисълта. Ако мислиш бързо, ще вървиш бързо; ако вървиш бавно, полека, като някоя котка, която дебне, ще мислиш

бавно. Всичко зависи от мисълта ти. При възпитанието винаги трябва да правите известни движения с ръцете и краката, докато ви станат приятни. Вие ще правите разни движения дотогава, докато ви станат приятни.

Има едно правило, с което се определят движенията. Някой път направите някое движение и виждате, че не е хармонично. Като дойдете до едно хармонично движение, то е здравословно. Щом намерите едно хармонично движение в себе си, то е здравословно. Например вие по някой път махате ръката си. Как трябва да я махате? Ако я махате, като е стисната, това има едно значение. Движението на ръката ви е свързано с вашия ум. Когато упражнявате един ваш уд, в ума ви трябва да има идея и всичко трябва да бъде живо. Движението на ръката трябва да бъде ясно в ума ви. Силата на ума трябва да минава през пръстите – така движете ръката си. Ако я движите механически, това няма да ви ползва. Във всички упражнения, които правите, умът трябва да присъства.

Ако умът присъства в показалеца, ако прекарате ума си през първия пръст, вие ще приемете нещо от Природата. Ако искате да станете справедлив, вие трябва да упражните средния пръст. Ако искате благороден да станете, трябва да упражните първия пръст. Ако искате да сте музикален и благороден, упражнявайте третия пръст. Ако искате да уредите работите си, упражнявайте малкия пръст. Ако искате да придобиете нещо Божествено, упражнявайте палеца. Следователно чрез палеца се придобиват Божествени работи; чрез първия пръст – благородство; чрез средния се придобива справедливост в човека; наука и изкуство – с третия пръст; практически работи – с малкия пръст. Да изгуби човек ръката си, това е изгубване на голямо богатство.

Същият закон е и с краката. Във всичките удове, като ги движите, трябва винаги да слагате мисъл, за да придобиете потребното от Природата. Като пипнеш, ти искаш да направиш нещо. Как мислите, как да отсъдим тази работа? Вие всички неща ги хващате с първия пръст и с палеца – човешкото и Божественото се събират. Ключът

на птицата, това е първият пръст, пипане е това. Долната челюст е човешкото, горната е Божественото, събрани на едно място. Трябва да имате една определена система за самовъзпитание. Както сега се възпитавате, ще имате такъв резултат, като светските хора.

Та в музиката трябва да имате известни парчета за самовъзпитание. Аз като разглеждам съвременната музика, в нея някъде има натрупване на много чувства, някъде има натрупване на много механически мисли, а някъде има натрупване на много воля. Това е хубаво, ала те трябва да се определят. Но в музиката тези неща не трябва да се натрупват. Ако се натрупа едно чувство, това е много материал. Има едно правило: всяка песен, която обичате, вие можете да я пеете добре. *(Учителя пее и свири следния текст.)* „Едно време аз бях яйце, затворено в една черупка.“ *(После пак повтаря същото.)* „Едно време аз бях яйце, затворено в черупка.“ Вие ще кажете: „Що ще пея, че съм бил яйце, затворено в черупка?“. Яйцето значи, че това са условията.

Значи как ще излезете от този затвор. Затворът не е нещо лошо – затворът е една задача. *(Всички изпяхме упражнението няколко пъти.)* Това е първата част на яйцето. Това няма да го предавате на другите, то е ваше упражнение. Няма да го предавате, та да стане официално.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

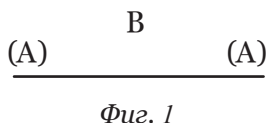
27. лекция, 27 март 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев¹⁵

КАЧЕСТВА НА МИСЪЛТА

Отче наш

Какво разбирате под думите *точна мисъл* и *права мисъл*; какво разбирате под думите *дълбока* и *широка мисъл*? Човек, който не вижда външните неща, може ли да види вътрешните? После по какво се познават процесът на събирането и процесът на умножението, процесът на изваждането и процесът на делението? Ако ви запитам така: туй, което се събира, може ли да се дели, туй, което се умножава, може ли да се изважда, какво ще кажете? В обикновеното събиране не може да го делите. А някъде може ли да го делите? Може. При обикновеното деление може, но в Природата това, което се събира, вие никога не можете да го делите. И от това, което се умножава, вие не можете да извадите нещо; а това, което се умножава, можете да го делите. Кое то се събира, можете да го изваждате; което изваждате, можете и да го събирате. А което се дели, може и да се умножава. Сега вие ще застанете на това, което разбирате.

Нужна е точна мисъл. АА – това е точната мисъл. Точна мисъл е тази мисъл, която изхожда от едно място. Права мисъл е единствено тази, която може да се движи само в една посока. (Фиг. 1)

Да допуснем, че в дадения случай вие имате една идея в себе си. Какво може да се постигне най-първо с една идея? Имате една мярка, с която мерите. Как ще поставите мярката, как ще я турите в действие? Като премервате, вие ще вземете праволинейното положение и ще го измерите веднъж. Два пъти може ли да мерите едно и също нещо? Във физическия свят може да го мерите два пъти, но в Божествения свят може да го мерите само веднъж, два пъти

не може да се мери. Щом едно нещо се повтаря два пъти, то не е право. Сега вие ще застанете на първото място, на това, което знаете – че и два, и три, и четири пъти може да мерите, за да проверявате един плат. Но щом едно нещо може да го мерите няколко пъти, това показва, че то е статично, то е в положение на застой, на почивка.

Следователно ония неща, които са в застой, които са в почивка, можете да ги мерите по няколко пъти, но ония неща, които са в движение, колко пъти ще ги мерите? Един път. Следователно щом казваме, че нещо можем да го мерим само веднъж, подразбираме движение; щом можем да ги мерим няколко пъти, разбираме една почивка, един застой. Следователно някой път вие искате да познавате себе си. Може да се познавате само веднъж, пък може да се познавате и много пъти. Ако се познавате само веднъж, в какво положение сте? В движение. Ако се познавате много пъти, вие сте в застой или в почивка. Кое положение е за предпочитане – да се познаваш веднъж или да се познаваш много пъти? (*Един път.*) Нека да не се отдалечаваме от въпроса.

Правата мисъл има възможност да се движи в една посока, широката мисъл има възможност да се движи в две посоки. Следователно за да имате една широка мисъл, трябва да имате две възможности. За да имате една права мисъл, трябва да имате една възможност, а за да имате една възможност, трябва да имате една точка. Вие имате и дълбока мисъл. Как тогава ще изразите дълбоката мисъл? Тя има три посоки, три възможности.

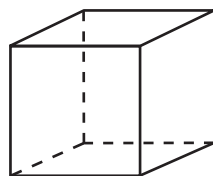
Когато една посока към вас ви се вижда, че не е права, какво е положението? Някой път се случва, че някое тяло не се движи в права посока. Ако точката се движи, какво ще видите в пространството? Права линия. Ако една права линия се движи в пространството, какво ще видите? Една плоскост. Ако плоскостта се движи, ще видите едно тяло. Как мислите, една права линия може ли да се увеличи, една права линия може ли да се продължи? А една плоскост може ли да се разшири? В абсолютния свят правата линия не може да се продължи; и плоскостта не може да

се разшири – те остават такива. В една права линия може да включите само три точки. Три непространствени точки образуват правата линия. Едната точка е като център, а двете точки са посоките, границите на правата линия. Тогава от това гледище какво е правата линия? Правата линия, това е една възможност на една точка. Точката може да се движи само в правата линия. Това е едното положение. А що е плоскостта? Плоскостта, това е възможността на правата линия. Правата линия може да се движи само в плоскост. А що е тялото? На физическия свят имаме само сянка на телата. Туй, което наричаме един куб, какво представлява, една плоскост или едно тяло? Това е сянка на тялото. Кубът е сянка на тялото. Добре, да не влезем сега в противоречие. Тялото е възможност на плоскостта: плоскостта може да се движи само при едно тяло. Следователно вие се намирате в противоречие.

Противоречието в живота произтича от вашата мисъл, че вие искате в живота еднообразие. Няма еднообразие: щом в един момент вие имате една права мисъл, във втория момент не може да имате права мисъл. Ако в първия момент имате точна мисъл, във втория момент ще имате права мисъл, в третия момент ще имате широка мисъл. В четвъртия момент каква ще бъде мисълта? Ще бъде голяма мисъл. Голямата мисъл, това е право. Мисълта може да бъде и дълбока. Сега каква посока ще дадете на дълбоката мисъл?

Сега, тъй както е представен кубът, вие виждате вътрешната му страна. (Фиг. 2) Вътрешната страна е една плоскост. Сега вие виждате това, но в действителния живот може ли да видите другата страна? Защото в един двуизмерен свят вие виждате вътрешната страна на куба, а в един триизмерен свят не можете да я видите. Ако представите един куб в триизмерния свят, колко страни може да видите? Сега на нас не

Фиг. 2

ни е за физическата страна. Много пъти вие намирате, че някои работи са ви неразбрани. Веднага, за да имате права философия, вие трябва да узнаете в кой свят се намирате. В един свят само от точки работата е лесна. В един свят с две точки работата е малко по-сложна. В едно тяло като куба колко точки имате? А в широкия свят колко точки имате? Четири точки. Имате четири точки, но две възможности. В един дълбок свят колко точки ще имате? В сегашната математика колко точки имате в триизмерния свят? (*Осем точки.*)

Сега представете си, че една от страните на куба се движи, това е една от посоките на движението. В плоскостта имате четири точки и още четири, стават осем точки. А колко плоскости имате? Защото именно от четирите точки от една площ, като се движи, колко плоскости трябва да се образуват? Имате четири странични; плюс първата, която се движи, и последната – шест плоскости. Шест плоскости имате, а три възможности. Едната плоскост е положителна, а другата е отрицателна. В Природата съществува вечен дуализъм на нещата. У точката, която има единство в себе си, за да се прояви, непременно трябва да се яви дуализъм.

Добре, а представете си сега един човек, който се оглежда в едно огледало. Този човек сам е създал огледалото, оглежда се. Онзи човек, който се образува чрез отражението на светлината, какъв е, реален ли е той? Реален е. Той е реален, докато реалността е пред огледалото; щом реалността се премахне от огледалото, човекът изчезва. Онзи толкова го обича, че накъдето се движи единият, този навсякъде се движи по него. Например при едно огледало реалността се движи нагоре – и онзи човек по съгласие също се движи нагоре. Ако другият слиза, и той слиза; ако онзи отива вляво, и той отива вляво; ако другият отива вдясно, и той отива вдясно. Вие никога не можете да намерите едно противоречие в огледалото, нали така? Е добре, тогава как ще обясните сянката? Когато седите при едно дърво, виждате, че при изгрев слънце сянката се удължава. Това отражение на дървото ли е, на кого е?

Сянката, която се отразява до дървото, тя на дървото ли е, или на Слънцето, понеже сянката не се движи, накъдето се движи дървото? А в огледалото имате така: щом човек се движи, то и сянката отива точно в тази посока, в която и той се движи.

По някой път във вашия живот има известни противоречия, които не можете да обясните. Някой път вие не можете да се познаете; казвате: „Съвсем съм се изменил“. В какво седи изменението; кажете ми сега в какво сте се променили? Ти си се променил в това, че първо си бил точка, после си станал права линия. Казваш: „Изменил съм се, дълъг съм станал“. После казваш: „Съвсем съм се изменил“. От правата линия си станал широк и след туй си станал и дебел. Питам: в какво си се изменил? Най-първо си бил една точка, удължил си се, разширил си се – и най-после си надебелял. Къде е причината? В какво седи изменението, в какво си се изменил?

Казваш: „Вече няма да мисля криво. Не мисля, както първия път“. Най-първо вие сте човек, който е набожен. След туй казвате: „Не вярвам“. В какво сте вярвали първия път. Но първия път вие сте вярвали в Господа на вашата майка, когото никога не сте виждали. Когато майка ви ви показва този Господ на картина, един ден вие се обезверявате в Господа на вашата майка, казвате: „Не вярвам в Бога“. Обезверите се в сенките. Щом не вярвате в едно нещо, в какво вярвате? Казвате: „Аз в нищо не вярвам“. Може ли човек да вярва в нищо? Ами че тогава как ще ми го докажете? Да вярваш в богатството, има в какво да вярваш? Богатият има добитък, волове, къща, всичко. Тъй да вярваш има предмет, реално нещо е това, пък ти вярваш в сиромашията. Сиромашът нищо няма. Как може да вярваш в сиромаша – той ни къща, ни говеда, нищо няма. В какво ще вярвате, я ми кажете? Как се обуславяте вие? Аз не мога да разбера вашата мисъл, не мога да разбера това верую. Как вярвате в сиромаша? Нали вие всички сте вярващи сега.

Сега вие всички, които сте тука, все сте вярващите на сиромашията. Вие тепърва се стремите към богатството.

Питам: сиромашт ли трябва да се стреми към богатството, или богатият? (*Сиромашт.*) Защо? (*Защото няма.*) Откъде взима единият, за да се движи? Той няма енергия. Сиромашт няма мисъл, няма и чувство, нищо няма. Как ще се подвизи този сиромаш, с какво ще се подвизи? Вие сте чудни хора! Аз разбирам сиромашията във всяко направление. Как ще се подвизи? Богатият трябва да може да се движи навсякъде, но сиромашт е неподвижен. Следователно сиромашт се стреми към сиромашията. Сиромашията е идеал за богатството.

Аз разсъждавам по-другояче: това е една сериозна работа. Сиромашията е идеал за богатството ето в какво отношение: богатството е голям товар, с който се е натоварил богатият, и той не може да се побере в кожата си, уморил се е от това, което носи, затова търси сиромашията. Като намери сиромашията, това е като една подложка – и той някъде току сложи богатството върху сиромаша. Сиромашт, като му се сложи това богатство, той оживява; а пък богатият си отдъхва, казва: „Хуу, слава Богу, освободих се!“. А пък онзи сиромаш, на който съзнанието му го няма, като му падне богатството, изведнъж се нагърби и се чуди откъде е дошло това богатство. Прегърне го и казва: „Аз забогатях!“. Виждам, че вие всички сте помаци в тази идея, помаклък има във вас. Когато искате да забогатееете, вие не говорите само на един. Всеки човек, който иска да забогатее, той иска да се освободи от богатството. Това е правото. Когато човек иска да стане богат, той в друго е богат и иска да се освободи от своето богатство.

Представете ми сега какво може да желае здравият човек. Какво желае здравият човек, какво е неговото желание? Например вие, когато сте здрави, какво желание имате? Здравият човек иска да си похапне, първото му желание е да изяде яденето; след това той ще седне да пие. След като яде и пие в една гостилница, той ще плати, ще даде нещо, ще олекне. Представете си, че влизате в една гостилница, на която всеки обед струва сто английски стерлинги. Богатството е точно толкова. Но без да знаете, вие сте попаднали в тази гостилница, дето като ядете един

обед, казвате: „Това се казва живот, да ядеш и да пиеш!“. Изведнъж този гостилничар ви представи сметка от сто английски стерлинги. Това е всичкото ви богатство – вземат ви го цялото. Какво ще стане от вас? След голямото щастие, че сте яли един хубав обед, платите сто английски лири и излезете отвън, но не можете да ядете втори път. Какво ще настане във вас? Аз говоря много реалистично, много положително, положителна наука е това.

Всеки човек, който се ражда на Земята, той е бил на обед. Щом се роди човек, той вече е ял, но е платил сто английски лири. Казваме: „Този човек е сиромас“. Що е сиромас? Той е умрял: ще го затворят, за да си плати дълга за яденето. Гостилничарят дава кредит. „Толкова нямам.“ „Ще работиш, за да си платиш.“ Дойде той, работи, плаща – и едва като изплати всичко и не може да живее на Земята, умира. Значи като изплати хубавия обед на земния живот и втори път не може да яде, той трябва да умре. Или другояче казано: влизаш в гостилницата, наядеш се хубаво и като платиш, колкото ти струва яденето, ти излизаш из света навън. Излизането вън от гостилницата какво означава? Умиране, значи отива си човек. Но сега, от вашето гледище, влиза една идея – вие се безпокоите и казвате: „Какъв е смисълът на живота?“. Тъй както сега го разбирате, животът няма никакъв смисъл, защото много пъти вие можете да изгубите онова, което разбирате. Може да го изгубите съвършено, защото всички искате нещата да ви се изяснят, както вие ги разбирате, както майка ви ви учи, както баща ви ви учи и както слушате. Ако нещата не стават така, на вас ви е странно.

Ако един човек говори на английски, българинът казва: „Какво казва този човек? Я ми го кажи на български“. Човекът пита: „Говориш ли английски?“. Хубаво, кой е прав, англичанинът или българинът? Англичанинът пита българина: „Ти знаеш ли английски? Какво искаш да ми кажеш?“; българинът отговаря на англичанина: „Ти знаеш ли български, какво искаш да ми кажеш?“. Единият пита: „Знаеш ли английски?“, а другият: „Знаеш ли български?“. Но и двамата не могат да се разберат, и двамата се питат.

Кой е прав сега? На английски ли да се говори, или на български? „Говориш ли български, или не?“ После французинът пита: „Говориш ли френски?“. Кой е на правата страна – англичанинът, французинът или българинът? Англичанинът казва: „Do you speak English?“. (*Говорите ли английски?*) Французинът пита: „Parlez-vous français?“. (*Говорите ли френски?*) Българинът казва: „Говориш ли български?“. Сега англичанинът е сложил спомагателния глагол, българинът също е сложил един глагол.

Сега коя буква е най-силна – *P* ли е най-силна, *D* ли е най-силна, или *G*? Така от тия букви – *D*, *P*, *G*, коя е за предпочитане: българското *G*, французкото *P* или английското *D*? Английският език в дадения случай е почва, а семето е израснало нагоре. Французкият език е един плод, който е завързал, узрял е. Българският език е един веригник, на който може да се сготви ядене. Ако искаш да си земеделец, дръж английския език; ако искаш градинар да станеш, дръж французкия език; ако искаш готвач да си, дръж българския език. Следователно българският език е за готвач, французкият – за градинар, английският – за земеделец.

Но да се върнем сега на мисълта. Какво означава точната мисъл? Ако точната мисъл включи повече от три точки, тя не е точна. Всяка широка мисъл, която включва повече от четири точки, тя не е широка мисъл, и всяка мисъл, която включва повече от осем точки, не е дълбока мисъл. Да допуснем, че вие имате едно желание – да бъдете учен. Коя е основната мисъл на учението? Това не са парите. Основната мисъл, това е дълбокото желание да учиш. Щом то съществува, съществуват и всичките други възможности; щом то не съществува, другите възможности сами по себе си не могат да дойдат.

Вие искате да разберете някои неща, но каква трябва да бъде основната мисъл на разбирането? Имате едно дълбоко желание да разберете едно знание. Едно нещо, като се разбере веднъж, не трябва да се разбира два пъти. Ако нещата се разбират криво, то обстановката е различна. Ако в младини разбирате по един начин, в зрялата

възраст ще разбирате по друг начин – изменя се обстановката. Нещата могат да бъдат намясто, но ненавреме, и могат да бъдат навреме, но ненамясто. А правата мисъл изисква всички от нещата да бъдат и навреме, и намясто. Та правата мисъл разбира, че това, което знаеш, трябва да бъде и навреме, и намясто. Може това, което ти знаеш, да бъде намясто, но да бъде ненавреме; или може да бъде навреме, но да не бъде намясто. При две изключения има една възможност.

Сега обяснете първото положение – ненавреме. Представете си едно семейство: баща и майка имат едно дете, което турят на трапезата на определено място. Но като дойдат гости, къде е мястото на детето? Ще го турят на друго място. То е намясто, но не е навреме. Разбирате това. Сега другите неща вие сами ще си ги обясните. След като станете възрастни, завършите университет, завършите своето образование, като дойдат гости, бащата ще представи сина си на гостите си и той с тях е и намясто, и навреме. Следователно ако сте деца, ще бъдете намясто, но ненавреме. Някой път ще бъдете и намясто, и навреме, но щом дойдат гости, вие ще бъдете намясто, но няма да бъдете навреме, ще има едно изключение.

Второто положение как ще го обясните? Да ви дам едно малко обяснение: вие сте огладнели, но няма какво да ядете. Това е навреме, но не е намясто. Изгладнял си – навреме е; но ти вървиш из гората – това не е намясто; щом няма какво да ядеш, не е намясто. Гладът е дошъл, но не е намясто. Това е новата философия. Вие седите и казвате: „Дотегна ми вече, не искам да живея!“. Ти, господине, си влязъл в гостилницата, наял си се хубаво и казваш: „Дотегна ми да ям!“. Хубаво, ще платиш, речеш ли да излизаш навън, иначе не те пуска гостилничарят. Тук има едно правило: всеки, който не иска да плати, не може да излезе навън. Който плаща, излиза, който не плаща, вътре седи. Какво ще кажеш ти на това? Такъв е законът в Природата. Като влезеш, „Добре дошъл!“; но ако нямаш звонкови в джоба, не те пускат навън, нямаш задграничен паспорт.

Добре, какъв пример да ви представя още? Кой е най-лесният пример, който няма да закачи никого, за да обясня. Какъв пример сега да ви представя? Ще ви представя следния пример. Един стар дядо върви, а едно младо момче се качило на едно магаре и то върви. Старият казва: „Синко, добър ден! Ха да поговорим.“ „Да поговорим, ти си умен човек.“ „Синко, можеш ли да слезеш от магарето, да си поприказваме“. Слиза детето, качва се дядото. Вървят така – дядото на магарето, детето ходи до него. „Дядо, да си поприказваме.“ „Да си поприказваме, синко.“ „Слез ти от магарето, аз да се кача.“ „Виж, това не може“. Защо е възможно детето да слезе от магарето, а дядото не може да слезе? „Не може, синко, моите крака не държат, не мога да ходя, остарял съм. Пък ти можеш да ходиш“.

Питам: ако вие можете да слезете от магарето, какъв сте? Млад сте. Ако не можете да слезете от магарето, какъв сте? Стар сте. Питам тогава: как беше възможно старият да се качи на магарето, а пък не е възможно да слезе от него? Нали знаете, ако човек дълго време язди зимно време, когато е студено, му замръзват краката, не може да слезе. Старият, като е седял дълго време на магарето, са му изстинали краката и не може да слезе. Ако ви се отще да живеете, какъв сте? Отгоре на магарето сте, стар сте. Ако искате да живеете, сте млад. Ако някой иска да говори с вас, какъв сте? Дете сте – вървите на магарето, а някой го иска. Дядото казва: „Синко, да говорим! Слез ти, синко, от магарето, да се кача аз!“. На младия, когато някой иска да му говори, значи ще дойде някой стар, за да се качи на магарето, а той трябва да слезе. А пък старите хора, като яздят на магарето, не искат никой да им говори. Щом не искате никой да ви говори – стар сте. Аз турям мисълта: щом не искаш да правиш добро – остарял си; щом не искаш да се учиш – остарял си; щом не искаш да работиш – остарял си.

Та казвам: представете онази, точната мисъл, правата мисъл, широката мисъл, дълбоката мисъл и най-голямата мисъл. Големата мисъл, това е вече идеалният свят. Аз го наричам така, а то е атмосфера. Като влезете в големия

свят, там няма да имате противоречия. Та казвам: онова, с което можете да излезете от затруднение, то е мисълта. Сега имате известни затруднения, които почиват на вашето положение. Ако вземете например три месеца наред да си повтаряте: „Няма да стане, не може да стане“, и след три месеца няма да станете – тази мисъл ще ви прикове като камък. Пък ако сте парализиран човек и три месеца повтаряте: „Ще стане, ще стане, ще стане“, след три месеца ще станете. То не може да не станете. Ако три месеца повтаряте: „Ще уча, ще уча, ще уча!“, ти ще учиш и оттаък ще минеш. „Ще свиря, ще свиря“ – след три месеца ще свирите и оттаък ще минете. Кажете: „Ще пея, ще пея!“ . Три месеца като повтаряте ден и нощ това, след три месеца вие може да бъдете един отличен певец. Ще пеете и оттаък ще минете.

Вие сега казвате: „Да има някой професор да ме учи“. Онзи професор е отвътре; имате един професор отвътре. Тогава ще имате най-малко десет външни професори. В старата система на инволюцията един ученик да иде при друг учител, това е голяма обида. При влизането в училището един учител ще те учи по всичките предмети. Като влезеш в прогимназията, по новата система колко учители има? Един ще влезе по зоология, друг ще влезе по математика, по рисуване, по пеене – десетина души учители има; и всички учители си съдействат, спогаждат се. Един ученик идва, десет души учители влизат да го учат. При сегашните условия всеки учител преподава известен предмет. Значи сега учителят е дошъл отвън.

Трябва всеки учител отвътре да ви засегне. Той има по десет асистенти отвън, които помагат на ученика. Учителите, това са асистенти. Едно време учителите бяха отвън, сега влязоха отвътре. Знаете ли защо? Понеже едно време учителите отиваха при учениците, тъй като учениците бяха деца и не можеха да ходят; пък сега децата станаха възрастни и могат да ходят. Едно време учителите ходеха при учениците, пък сега учениците ходят при учителите. Едно време благото само идваше до вас, сега вие сами трябва да идете до благото. Законът е един и същ.

Изводът сега е: вие не трябва да вадите криви заключения от това, какво е било едно време. Този – вътрешният и външният живот – е един и същ. Ако ти не можеш да видиш външния живот, не можеш да видиш и вътрешния. Ако разбереш външния живот, ще разбереш и вътрешния; или ако разбереш вътрешния, непременно би разбрал и външния. Някой казва: „Не разбирам физическия живот“. Как не го разбираш, та той е резултат на вътрешния?! И вътрешният живот е резултат на външния.

Сега каква е основната мисъл, която остава? Аз не искам да влизате в стълкновение с вашето верую. Кое то е неразбрано, като излезете навън, ще кажете: „Това нещо аз не го разбрах“. За да бъде мисълта ви голяма, тя трябва да бъде точна, права и дълбока. Тогава тя ще бъде една голяма мисъл – голяма мисъл, на която може да разчитате. Тази мисъл има три качества. Щом ги има, тя е права и вие вървите в правата посока. Следователно едно нещо ако не можете да го добиете при точната мисъл, можете да го добиете при правата мисъл. Ако не можете да го добиете при правата мисъл, можете да го добиете при широката мисъл. Ако при широката не можете, при дълбоката ще го придобиете.

Следователно това са възможности, където нещата могат да бъдат постижими. Ако не вървите по този път, тогава постиженията са относителни. Те са мерки: точната мисъл, правата мисъл, широката мисъл, дълбоката мисъл – това са мерките, с които можете да постигнете нещата. Вашите мисли, вашите желания и вашите постъпки трябва да ги мерите. Ако по един начин не може, ще опитате по втори и по трети. Нещата, които на вас ви се виждат трудни, може да бъдат постижими. Сега, разбира се, за тази тема може да се дадат ред опити.

Я ми изпейте тогава една песен, една точна песен ми изпейте. Я изпейте една точна песен: например да започнем с *Тъги, скърби*. Тя започва с горно *ре* при обикновения камертон. Сега моята цигулка е по-учена, ще ви помогне. Цигулката днес представлява сегашния

живот. (Всички пеем „Тъги, скърби“. После пяхме „Тъги, скърби“ до повторението: „върви, върви“ и вместо него пяхме: „Грее, грее светлината“.)

За да пее човек, мисълта му трябва да бъде точна, права, широка и дълбока. Изпейте така упражнението още по-тихо. Мерките не са правилни: някъде разширявате повече, някъде задълбочавате повече, а някъде удължавате повече песента. Кой ще бъде правилният такт? При *Тъги, скърби* имаме едно положително инертно състояние. Скърбта не е инертна, понеже идеята не е инертна. Всъщност скърбта е подвижна; идеята е инертна, а движението на скърбта е положително. Като пее, човек трябва да излезе от това инертно състояние. Той трябва да пее, за да даде едно движение на песента, която да премахне неговата скърб. Едно движение трябва да премахне едно тъжно състояние. Онова движение, което премахва скърбното състояние, е правилно; онова, което не го премахва, то не е правилно.

Изпейте още веднъж *Тъги, скърби* с *Грее, грее*.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

28. лекция, 10 април 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ПОСТИЖЕНИЯ НА МИСЪЛТА

Отче наши

Ще прочета последния стих на 25. глава от Притчите: „Който не въздържа духа си, е съсипан град без стена“.

Може да сложите и други приказки, подобни на тия. Какво друго изречение може да се напише, подобно на него? „Който не въздържа духа си, е съсипан град без стена.“ И кое е онова, което въздържа духа? Както са го разбрали, тези, които не въздържат духа си, са съсипан град без стена. Кое е онова, по-силното, което въздържа духа? Това са старите и новите понятия. Когато някой казва, че има стари и нови понятия, какъв превод бихте направили? Или казват: „Който не въздържа езика си, мяза на фалирал търговец“; или: „Който не въздържа живота си, мяза на празна катуна“.

Сега като казваме: „Който не въздържа езика си“, трябва да знаем кое е онова, което не въздържа езика. Кой са подбудителните причини човек да въздържа езика си или да въздържа духа си? Ако ви се даде такава една тема, как ще я развиете? Кое е онова, което трябва да ти даде подтик да въздържаш духа си? Или другояче казано: можеш ли да събираш, когато няма какво да събираш; или можеш ли да изваждаш, когато нямаш какво да изваждаш?

Кои неща са изложени в миналата лекция? (*Точна, права, широка, дълбока и голяма мисъл.*)

Ако ви попитам кое е онова, което изменя живота, какво ще кажете? Кое е онова начало, което изменя формите на живота? Представете си, че вие сте весели – и веднага се смени вашето състояние, изменя се веселата ви форма. По какво се отличава веселата форма от тъжната, на какво можем да ги уподобим? Или по какво се отличава умният човек? Когато изучавате физиономията на хората, умният човек има съвсем друг образ; и един богат

човек има съвсем друг образ. Като срещнеш един човек, можеш да познаеш по формата богат ли е, или не е богат. Ако пипнеш човека по ръката, можеш да познаеш болен ли е, или не е болен. Лекарят като пипне ръката, знае по пулса човек дали е болен, или не е, и прави своята диагноза. А някой път може да гледа формата на неговото ухо.

Например вие никога не подозирате как седите на един стол. По това вие определяте вашето бъдеще. Ако бихте наблюдавали как седят учените и как седят глупавите хора, как седят богатите и как седят бедните хора, ще видите, че те не седят еднакво. Онези, които са учени, седят по един начин, онези, които не са учени, седят по друг начин. Ако вие питате кои са формите на сядането, от вашето сядане зависи бъдещето ви. Вие седите и постоянно изменяте вашето положение, туряте левия крак върху десния, после десния върху левия, наклонявате се на едната страна, на другата страна, наклонявате гръбначния стълб. Казвате: „Какво има от това?“. Хилядите сядания определят вашето бъдеще. По някой път на вас ви се струва за маловажно как седате. То е тъй маловажно, както когато някой сложи накъде една микроскопическа течност, такива отровни микроби. Че какво има от това? Нищо няма, но най-малката отрова в човека веднага ще се отрази върху вашето здравословно състояние. Или чуването на най-малките думи, които произвеждат отрови, ще произведе подобен резултат.

Казва някой: „Що ти трябва да учиш? Баща ти е богат, оставил ти е богато наследство“. Баща му бил богат, та не му трябвало да учи, но една дума ще каже, която може да го съсипе. „Ти, казва, си много добър човек.“ Тези думи може да те съсипят. „Ти си гениален.“ Друга дума, която може да те съсипе. Той казва, че си гениален. Знаеш ли какво нещо е гениалността? Той сам не знае какво нещо е гениален човек. Ти си гениален, пък нямаш средство за препитание. Беднотия имаш, изхвърлят те от едно училище – и казваш, че си гениален.

Друг казва: „Така е на този свят, но като идете на онзи свят, работите ви ще се оправят“. Ако излезете в плани-

ната, в какво отношение ще се оправят работите ви? Там може в здравословно отношение работите ви да се оправят, но ако седите постоянно в планината, какво ще спечелите? Здраве ще спечелите, но на планината ще изгубите нещо – там ще подивеете. Ако седите дълго време на някое високо място, веднага ще подивеете, ще станете груб. Ако седите в долината, пак ще се измени характерът ви. Тогава къде трябва да седите, кое е естественото положение, в което можете да седите?

В какво положение трябва да се намира вашият гръбначен стълб? Вие всички седите много неправилно: по-неправилно сядане от вашето не съм виждал. В училище, в църквата – това е цяла галиматия. Рядко ще срещнеш някой човек да сяда красиво. На колко градуса трябва да бъде наклонен гръбнакът; в какво положение трябва да бъдат ръцете и краката? Римляните не ядяха като сегашните хора на столове. Каква беше тенденцията у римляните, защо ядяха легнали? За да бъде стомахът свободен, да събира повече ядене. Сегашните хора, понеже условията са по-лоши, затуй сгъват стомаха си; казват: „Много не трябва, малко трябва да се яде“. Като седнат, навеждат се. Но причината не седи в стомаха, тя седи на друго място.

Ха да ви дам един пример. Седнете в стаята си, ако имате лошо състояние; направете опит да седнете, не искам да ви обяснявам как. Когато сте неразположени, седнете да видите какъв резултат ще имате. Представете си, че вие не сте разположен; не знаете причината, но сте крайно неразположен. Вземете един стол, седнете и направете най-малко сто опита. Изправете се, оставете ръцете и краката си свободни или скръстени един върху друг, свийте краката си, отпуснете ги, докато дойдете до едно положение да се смени вашето състояние. Това е правото положение. Направете най-малко сто пози на стола. Онази поза, която смени вашето състояние, това е естественото състояние. При сядането ако седнеш правилно, приятно ще ти стане; ако седнеш неправилно, ти си неразположен.

За десетина дена като сте неразположени, правете до сто пози. Може всичките изкривявания да ги направите

гимнастически положения и всевъзможни пози. Даже някои нека да нарисуват позите геометрически в едно или друго направление. Неестественото сядане се е отразило на хората. Както хората са сядали, ще забележите, че сега имат деформация във веждите, имат деформация в носа. Не че причината е сядането, но сядането е усложнило тия форми. Упражненията влияят и върху човешката брада, върху устата. Сядането на човека упражнява влияние и върху пръстите, упражнява влияние и върху мускулите, после упражнява влияние и върху клепачите, влияе върху ушите, очите, носа. Очите не са представени правилно в ред поколения.

Най-първо ако вземете да изучавате окултната наука, трябва да видите какви неестествени положения заемате. Например много пъти се случва в театъра вие да седите и да туряте крака си на другия стол, или пък прострете краката си напред. Всички търсите удобства в сядането. Сега представете си, че ви се дава премия от хиляда лева за една форма на красиво сядане. И трябва ли човек да седи на такъв стол? Не само на стол, но на земята като седнеш, на камък като седнеш, формата ти да е красива. Това е едната страна, като седиш. Седящият живот определя потенциалните неща, които се наслояват в мисълта. После, като се изправите, каква поза трябва да заемете?

Къде е дефектът на тези линии?¹⁶ По какво се отличава една форма на стойката? По отношение на тези положения сега във вас се заражда едно желание. Това са сложни работи, но всичките сложни работи са станали от много прости работи. Вие разбрахте ли? Като седнеш, ще сложиш ръката си на коляното, ще вземеш каквато и да е форма на сядането, докато дойдеш до едно положение на теб самия да ти е приятно, че така седиш. И главата ви трябва да бъде перпендикулярна, не напред и назад, но точно да съвпада с перпендикуляра на вашето равновесие. Някои турят главата си надясно-наляво. За да няма застой, никога не поставяй главата си в едно застинало положение, трябва да има малко колебание в движението. Но никога вашата глава да не се отклонява от перпендикуляра, върху който почива вашата мисъл на движението.

По някой път, като вървите, нали забелязвате, че може да изгубите вашето равновесие, залитате в една или друга посока. Всяка една мисъл си има своето движение – и с движението може да я уясните. Има музикални движения, има движения, които правят скандал. Когато човек тръгне някъде, по движението можеш да знаеш ще прави ли скандал, или не. Който отива да краде и да лъже, по движението може да се познае. Адвокатът върви по един начин, свещеникът върви по друг начин. Хилядите хора имат разни начини на движение – има пречупване на движенията. Никога не можеш да изправиш едно дете, което има движението на кражбата. Ти не можеш да изправиш едно вродено движение на кражбата.

Една котка, която седи вкъщи, на какво можеш да я научиш? Когато котката е в добро разположение, тя има една отлична поза, която мъчно можеш да съзреш, има една много хубава поза, поставя се в една поза на движение. Тъй както седи, като че в позата на котката се чете: „Този котешки живот ми дотегна. Това положение не е сносно“. Някой път и вие правите това движение. Като помисли, котката казва: „Няма какво, ще се търпи, докато се изменят условията“. Или вземете кучето. Едно куче, като влезе в един дом, знае какъв е господарят. Каквото е кучето, такъв е и господарят. Тук имахме един съсед, който беше зле разположен, неприязнено настроен към нас, имаше такава омраза. И кучетата му мязаха на него: кой как мине, те го лаеха. Най-после тия кучета дойдоха до убеждение, че господарят им не е на правата страна, и мнозина от тях станаха правоверни, минаха в нашия лагер. Имаше едно голямо куче. И то ни лаеше, но после също се обърна и дойде в нашия лагер, а после си замина. Десетина кучета се обърнаха и най-после и това, но то си замина за другия свят.

Вие имате една мисъл, която седи като куче във вас и прилича на вас. Какво трябва тогава да правите? Лошите мисли се изменят – и вие се изменяте. Хората искат да се изменят социално. Как ще се изменят социално? Сегашният живот е комплициран от последствията на миналото, от много неестествени мисли, които са мина-

ли през човешкия ум, през човешкия мозък, от многото неестествени желания, които са минали през човешкото сърце. Тия желания и мисли са дали особени линии на лицето, дали са особени линии на човешкото чело, понеже правата мисъл зависи от челото. Но тя зависи и от човешките скули, от човешката брада. Има три основни положения, през които мисълта минава в едно външно изявление. Ако минете през един здрав мост, как ще минете? Ще минете смело. Ако мостът не е устойчив, как ще вървите? Като дойдете до този мост, ще започнете да вървите внимателно, ще се люлеете. Защо? Вашето положение е такова, че търсите здраво място. Тук турите крака си, търсите здраво място, там турите крака си: правите сондаж, понеже ако направите една фалшива стъпка, ще слезете от моста някъде.

Ами че аз казвам: в живота вие сте на степени. Например искате да направите едно добро. Защо искате да правите добро, каква е основата на доброто? Но не се смущавайте, те и философите не знаят каква е основата. Всички говорят за добро, но какво е доброто – яде ли се, пие ли се, не се знае. И за злото се говори, но какво е злото, не се знае. Конкретно как ще представиш злото? Как вие бихте представили злото сега, каква форма да му дадем? Някой от вас може ли да нарисова формата на един лош човек или на един добър човек?

Злото е един стар живот, доброто е един добър живот. Но къде е злото? Старият живот, старите навици. Ето един от признаците: онзи, който има лошия живот, който има злото в себе си, когато злото се вмести в човека, той винаги е недоволен. Има едно такова недоволство, че всичко му се вижда криво наоколо, в нищо не може да види доброто, всичко му се вижда изопачено. Когато влезеш в добрия живот, може да не си богат, може да не си много учен, но веднага ти ще имаш друго разположение, пък не знаеш на какво се дължи това. Може да си весел, може да си радостен. Някой те пита: „Защо?“, ти казваш: „Не зная защо“.

Аз казах, че точната мисъл има един център. По какво се отличава един център? От него излизат всички линии. Той се отличава по напрежението; точката има напрежение. Пък ако има тъмнина, в какво седи тъмнината? Сега имаме светлина отвътре, имаме и светлина отвън. Човек, който мисли, никога не може да живее в тъмнина, нищо повече. Човешката мисъл е извън тъмнината. Щом казваш, че ти е тъмно, ти не мислиш. Човешката мисъл не познава тъмнината. За онзи, който не мисли, има тъмнина, но за онзи, който мисли, няма тъмнина. За човек, който мисли, няма съмнение, за този, който мисли, за него няма зло. За човек, който мисли, няма сиромашия; за човек, който мисли, няма болест. За този, който мисли, всичко има. Мислещият човек е богат човек, нищо повече. Това е една аксиома, която може да се докаже.

Представете си, че ви въвеждам в един палат от хиляди стаи. Този палат навсякъде е изпълнен с копчета и всяко копче има свое предназначение. Ако знаеш езика на този палат, каквото поискаш, ще дойде. Гладен си – бутнеш едно копче, дойде яденето. Ако си беден, бутнеш едно копче, дойдат парите. Ако си невежа, бутнеш едно копче, дойдат книгите. Ако нямаш дрехи, бутнеш едно копче, дойдат дрехите. Ако искаш да спиш, леглото ще дойде; каквото поискаш, то ще дойде. Ако искаш да пътуваш, ще бутнеш копчето, и ако искаш автомобил, ще дойде. Ако искаш кон, каквото поискаш, ще го имаш, само трябва да знаеш как да буташ копчето. Ако искаш да станеш красив, ще бутнеш копчето и веднага ще имаш красотата. Ами че красотата в какво седи? Можеш да бъдеш красив моментално.

Грозотата зависи от това, как мисли човек. Човешката мисъл по естество е красива, човешката мисъл не знае какво нещо е грозота. Грозотата произтича от немислене, сиромашията произтича от немислене, лошият живот произтича от немислене, болестите произтичат от немислене. На човек, който мисли, през ума му не минава безверна мисъл, той не знае какво нещо е незнание. Който мисли, знае, че това е така. Този, който мисли, той е чо-

векът, който опитва нещата в тяхната реалност. Аз държа една бучка захар, едно бяло парче – бутна го и зная, че е захар. Казват: „Докажи!“. Аз го зная, какво ще го доказвам. На себе си няма какво да доказвам: като го близна, зная, че е захар. Някой казва: „Докажи ми на мен, че това е захар“. Питам сега: как ще му докажа? Казвам: „Близни!“. Той близва и знае вече. Имам чаша вода: близна и вече зная, че е вода. Казват: „Докажи, че е вода!“. Не, само близни, нищо повече. Не се изискват ред формули, че на основание на това да се доказва. Туй са второстепенни работи.

Човешката мисъл е магическа тояга: каквото мислиш, такъв и ставаш. И тогава според това, което ви казвам, вие няма да приличате на натоварени животни, а ще бъдете един учен човек. Като влезеш в палата, ти ще четеш каквото искаш, ще буташ копчетата и всичко това. Ако буташ – добре, ако не буташ – няма да е добре. Ако буташ такива копчета, които не ти трябва, ще имаш това, което не ти трябва. Защото като турили един ученик в такъв палат, той бил облечен с дрехи – и като бутнал едно копче, отворило се копчето за банята, навлязла много вода и той цял се наквасил и щял да се удави. На вас не ви трябва такава баня в живота.

Вие сте от умните хора и бутате копчета, които не ви трябва. Всеки ден буташ копчета, но не ги бутай безразборно, но чети отдолу. Правата мисъл седи в бутането на онова копче, което ти трябва. Искаш да кажеш нещо – мисли право; искаш да направиш нещо – мисли. Надпис има отдолу на всяко копче. Мисълта е нужна, докато го прочетеш. Щом надписът е прав, бутни копчето и резултатът ще дойде веднага. И този ученик, който е бутнал копчето за банята, щял да се удави в тази стая. Минава друг ученик, рита едно копче и го спасява. Първият написал: „Това копче не го бутай!“.

Всички вие минавате в живота и четете: „Не бутайте това копче“. Не бутайте копчето, откъдето се идва за банята, когато сте облечен. Една малка погрешка, после всички казват: „Не бутай!“. Право е, на Земята е така. Бутай намясто, но не бутай, където не трябва. Само това, което

ти трябва, него бутай! Та мнозина от вас, които сте минали през този палат, сте чели надписа: „Не бутай това, не бутай онова“. Казват: „Опасна работа е там“.

Има неестествени работи, които са опасни. Например в този палат има такива копчета, които ако бутнеш, ще имаш температура от 1000–2000 градуса. Този, който се е парил, казва: „Не бутай, опасна работа е това“. Ако искаш да разтопиш нещо много твърдо, ще го туриш в реторта и ще бутнеш копчето – и то ще се разтопи. Пък има друго копче, дето като бутнеш, ще спре температурата. Едното копче ще бутнеш да стане нещо, другото – да престане. Тъй щото трябва да знаете копчетата. Бутай това, което ти трябва, туй, което трябва да стане. Дойде ли ти едно обезсърчение, кажи така: „Бутай!“ . Как казвате вие, когато се обезсърчите: „Не бутай!“ . Бутай намясто! Като не ти върви – бутай намясто.

Никога не поставяйте една мисъл в отрицателен смисъл. Кажи: „Мога!“ . Кога? Можеш, когато буташ намясто. Всяко нещо има само една възможност – в правата мисъл. Една възможност имаш: да започнеш работа и да престанат работите. Всяка мисъл има свое начало, има и свой край; всяка мисъл има свое постижение. Постижението е крайт на мисълта. Тъй както го слагат, крайт е само едно заблуждение. Казват: „Всяко нещо има край“. Не, всяко нещо има свое постижение. Следователно след всяко постижение иде друго начало: постижението е начало.

Казват: край има тази работа. Мисълта ти не е поставена правилно: всяко начало в живота има свое постижение. Богатството има свое постижение, храната има свое постижение, всички неща имат свое постижение. Това е правата мисъл, това значи да мислиш правилно. Ти можеш да кажеш: „Аз съм много лош човек“. Така не можеш да кажеш. Какво трябва да кажеш? Доброто е постижение в човека. Най-първо ще мислиш, че ти можеш право да мислиш. Ще вярваш, че мисълта ти никой не може да я ограничи. Това е Божественото в тебе. Никога не допускайте, че вашата мисъл може да се ограничи. Допуснеш ли това, ти вече създаваш злото в себе си. Всяка добра ми-

съл има свои постижения. Ако в даден случай нямате постижения, постоянствайте във вашата мисъл; защото има плодове, които узряват за шест месеца.

Ако не мислите така, вие нямате един начин за възпитание. Така може да се самовъзпита човек. Ако искаш да възпиташ себе си, по този начин можеш да се възпиташ. Всичките други начини на възпитание ще имат същите резултати. Ако искате един начин за възпитание, ще сложите в основата, че вашата мисъл е свободна. Това е първото предположение, че вашата мисъл е свободна. Така вашата мисъл ще има постижения. Тогава се радвайте на всеки човек, който има постижения; радвайте се на правата мисъл на всеки човек. Радвайте се на постиженията на едно дърво, радвайте се на каквото и да е постижение в света. Защото всяка права мисъл има своите постижения. Този закон е неизменен.

Вие казвате: „Тия работи в този живот са непостижими“. Другояче, ако те са постижими, няма какво да ви се дават. Вие искате например да бъдете силни. Допуснете, че искате да бъдете като Дан Колов. Но Дан Колов не е толкова силен като един слон: слонът може да вдигне десет души като Дан Колов. Ако дойде един пехливанин, ще го вдигне – относително по-силен е той. Казват: „Дан Колов е могъл да вдига 350 килограма“. На какво се дължи силата на човека? На неговата права мисъл.

Сега разбрахте ли? Не ви трябва нищо друго освен една права мисъл; не ви трябва нищо друго освен да вярвате, че мисълта е свободна. Но това е обикновеното схващане. Човешката мисъл е свободна. Тя е магическа тояга, с която всичко се постига, но трябва да знаеш как да буташ с нея. Сега вие как ще направите опита? Сложете онази идеална мисъл в ума си, че сте седнали идеално. Дръжте в ума си мисълта, че можете да седнете така. Щом седнеш идеално на стола, по всичките правила, както аз ги разбирам, никой не може да те отмести от твоето място; и целият свят да се събере, пак не може да те отмести. Такова равновесие ще имаш, че никой не може да те отмести от мястото; само ти можеш да се отместиш, ако искаш. Вие не знаете

как да седите. Както гледам, всеки може да ви отмести. Това не е правото сядане. Кое е правото сядане? Ти като седнеш на стола, никой да не може да те отмести оттам.

Сега как ви се вижда това? Тази работа е неразбрана, нали? Защото седите криво. Че това от ходенето зависи. По-неустойчив от човешкия организъм няма. Има една топка в човешкия мозък, която така се върти, че прави милиони обръщения; и от въртенето на тази топка зависи как сядаш. Или пък нещо се случи, че топката не се върти. Тогава току започне човек да се клати... Старите хора не могат да държат равновесие. Има нещо в мозъка, което се върти. Човешкото тяло е много неустойчиво; на основание на това тази топка се върти и ти вървиш правилно.

Това, което се върти, то е човешката мисъл. Тя прави сто милиарда обръщения за една секунда. Това е във физическото поле. В духовния свят то прави четиристотин квадрилона за една секунда, а в умствения свят – едно число от сто милиона на десета степен. Нали искате научни работи.

Станете сега!

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

29. лекция, 17 април 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

УВЕЛИЧАВАНЕ И РАЗМНОЖАВАНЕ

Отче наши

Какви бяха основните положения на миналата лекция? Направихте ли опит за сядане?

Попитали едно малко дете от какво произлиза думата *даскал*. „От дъска, господин учителю.“ *Даскал*, това не е българска дума, тя е гръцка. Какво разбирате под думата *сядане*? Например в съдилището съдията, като дойде, сяда на съдийското място; а подсъдимият на какво сяда? Подсъдимите прави седят. Значи съдията има право да седне, а подсъдимият, само ако му позволят.

Сега в живота колко пози има? Човек може да ходи? Вземете растенията, те най-първо са се учили да стоят с главата надолу, с краката нагоре. Значи по земята са ходили с главата. Корените на растенията са главата, а краката им са нагоре, към Слънцето, пък главата им е надолу. След туй животните са се научили да пъплят хоризонтално по земята, да ходят, а човекът се е изправил, коригирал е онова положение на растенията. Значи той се е обърнал перпендикулярно с главата нагоре, към Слънцето, а краката му са към центъра на Земята. Има обратно движение, обратно разбиране. Растенията се стремят към центъра на Земята, понеже там живеят: дали са всичките си мисли, всичкия живот към центъра. Човекът е изменил своите възгледи.

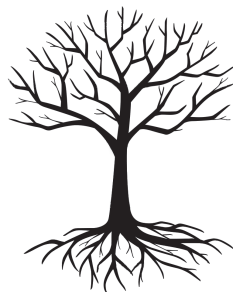
Сега как ще обясните вие кои са причините, които са заставили човека да измени своите възгледи, своята философия? Коригирайте един факт – факт е това. Как ще го изясним, за да ти стане ясно на тебе, да разбереш ония външни причини, които са заставили растенията да растат надолу, а човека – нагоре, пък животните са заставили да ходят хоризонтално?

Та всичките хора се намират в три противоречия. Те имат противоречията на растенията, имат противоречията на животните, имат противоречията на човека. И човек

също си има свои противоречия. Щом краката на растения са поставени нагоре, има повече стабилност. Като зарови главата си в гъстата материя, растението може да бъде по-устойчиво. Човекът стъпва на краката си, а пък корените му са в Слънцето. Слънцето е много далече. Центърът на Земята колко е далече от главата на растението? 6 500 километра. А главата на човека, която се стреми към Слънцето, е на разстояние от своя център на 92 милиона мили. Я вижте, на какво голямо разстояние е от центъра! Центърът като е толкова далече, сега трябва да се учиш да пазиш равновесие. Много мъчно е човек да се научи на това както трябва. Хората не знаят да ходят. Забелязали ли сте как ходят хората? На някои хора походката е много смешна. Богатият върви по един начин, ученият – по втори, слугата – по трети, военният – по четвърти. Всичките хора се различават в ходенето. Тяхното ходене зависи от мислите, които ги занимават. Работникът върви по един начин, банкерът върви по друг начин.

Казвам: вземете думите *размножаване* и *увеличаване*. Как ще ги обясните? Или вземете идеята $4/5$, как ще ѝ направите един превод? Ако тия $4/5$ вие ги увеличите, $4/5$ по 3 е равно $12/15$. Какво стана: увеличи се, нали? При обикновената аритметика какво ще стане, увеличава ли се числото? Как ще го обясните? Научно трябва да докажеш, че 15 се е увеличило, а пък 12 се е размножило.

Процесът на размножаване е в клонищата, а пък процесът на увеличаване е в стъблото. Представете си, че имате едно растение, имате дънер и клони. Дънерът, това е знаменателят, клоните са числителят. Когато дънерът се увеличава, числителят се размножава. Сега кое е туй, което увеличава дънера? Имаме вече външни условия, с които се умножава. Имаме светлина, въздух, топлина, които чрез почвата действат върху това растение. След това имаме увеличение на клонищата. Имаме геометрическо нарисовано дърво. (Фиг. 1)

Фиг. 1

Представете си, че в самите вас идеите трябва да се размножават и да се увеличават. Сега така се говори, но едно цяло има свой закон. Така едно растение има две размножавания. Стеблото равномерно се увеличава, тогава имате отдолу увеличаване на корените.

Вас ви занимават второстепенни работи – искате богатство, постижения, щастие, благо, сила – неща, които са второстепенни в живота. Това са резултати. Щом станете богати, вашата работа е свършена; щом станете сиромаси, вашата работа е свършена. И двата процеса са завършени. Казвате: „Осиромашах!“. Тогава, за да се избавиш от сиромашията, повече от сиромас няма да бъдеш. Ако не знаеш какво да направиш, ако не знаеш да обърнеш този процес, какво те очаква от тази сиромашия? Ти си дошъл до крайния предел, не може по-нататък да се иде. Богатството и сиромашията са два крайни предела. Ако богатият не знае това, като дойде краят на богатството, какво ще направи?

Вие например имате едно понятие за богатството, имате и всичките възможности. Два вида възможности има в богатството. Първо са ония пари, онова злато, онези, които разглеждат икономическото богатство. Да кажем, конкретно вашето богатство е от един милион английски лири, от един милион американски долари или от един милион български левове. Сега ако имате един милион английски лири или един милион американски долари, или пък един милион български левове, все едно и също ли е? Все е един милион. Хубаво, но ако тия пари, с които ти се занимаваш, са звонкови, да кажем имаш един милион златни български левове, знаеш ли какво влияние ще упражни златото върху теб? Да ви направя едно сравнение. Трябва да разсъждавате, да разбирате, че едно благо може да се обърне за човека заради неговото незнание в едно нещастие.

Представете си, че аз слагам сто грама злато на гърба ви. Колко прави това? 10 000 лв. Турям 200, 300, 400, 500, 1000 грама, колко лева прави? 100 хиляди лева. Турям два килограма, три килограма, десет килограма – колко струват? Един милион, ама книжни. Сега слагам 10, 15, 20, 30,

40, 50. Питам: какво ще усетите, като ви товаря? Вие трябва да носите това богатство. Само онова богатство е реално, което ти можеш да носиш; онова, което другите могат да носят, не е реално. Ти предполагаш, че си богат. Аз мога да кажа, че съм милионер, че всичкото богатство на света е мое. Това е илюзорно. Онова богатство, което ти можеш да носиш, то е твое – тялото е мярка. Вземаш 30, 40, 50, 60, 80 килограма; дойдеш до 100 килограма – тогава ще искаш ли да станеш богат? Да кажем, слагат ви 150, 200, 300 килограма. Тогава какво ще стане с вас?

Следователно растенията бяха точно толкова богати с главата надолу. Те сложиха всичките си пари все в банките, всичкото си имане го туриха в банките. Каквото приберат, все на земята го оставят, забогатяха много. Животните се намериха в едно противоречие, казаха: „Трябва да се избавим от това богатство“. Най-първо те се смириха, казаха: „Трябва да се откажем от това богатство“. Те дойдоха до тази наука и рекоха: „Ние ще се откажем от грамадните форми, които имат растенията. Не искаме тяхното богатство“ – и се обърнаха на дребни, микроскопически същества, за да се освободят от голямото богатство на растенията. Обаче постепенно и те започнаха да забогатяват, да се увеличават, да се увеличават – и дойдоха до едно безизходно положение, забогатяха пак. Човекът каза: „Не може с много голям разход“ – и той се отказа от този живот, взе да се смалява. Къде е един кит, който тежи близо 65 000 килограма?

Следователно питам сега: представете си, че вие сте човек, богат като един кит, тежите 65 000 килограма. Ако с тази тежест влезете в една обикновена къща, какво ще стане с пода? Хората ще започнат да се страхуват от теб. Дето идеш, слабите къщи ще рушиш и всеки ще казва: „Богатите всичко рушат – и къщи, и хора“. Хората разрушават със своите животински идеи, със своите растителни идеи. Хората са станали богати и сега те разрушават. Ти не можеш да обясниш причините за разрушението. Той иска да бъде богат. Идеята е хубава, но в какво отношение трябва да бъдете богати? Той трябва да носи толкова от

богатството, колкото съзнанието му може да издържа. Аз влизам в една област, в която са писани томове. Хората разглеждат резултатите, но според истинската философия по този път, както разглеждат живота, той няма едно разрешение.

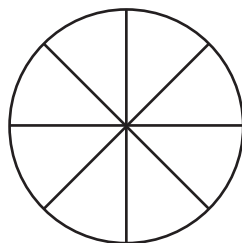
Та човекът тепърва, като човек, трябва да се откаже... От какво трябва да се откаже? От идеите на растенията. Той трябва да се откаже от идеите на животните и да възприеме идеите на човека. Коя е идеята на човека? Идеята на мисленето. Тя е в една ефирна област. Чистата мисъл има много малко тежест, за да бъде човек свободен. Растенията изучават закона на движението; животните изучават закона на чувстванията, те изучават какво нещо е страданието. Човекът не страда, страдат животните. За да ги възпитат, те и досега не са се освободили от онова робство на чувствата. Всичките страдания са животински. Че ако погледнете всяка година колко млекопитаещи се избиват, нашата война е нищо. Ще стане война, ще измрат няколко милиона хора...

Имате ли статистика колко млекопитаещи се избиват? Колко милиона овце се избиват и се ядат? За тях животните казват, че са овцеядци. Значи човек, който яде друг човек, се казва човекоядец, а животните наричат хората овцеядци. Ние считаме за привилегия човек да е овцеядец или говедоядец, свинеядец и рибоядец, кокошкоядец и патоядец. Ние взимаме всичките тия идеи и казваме: „Да имаше една опечена кокошка; или супа, направена с лимон“. Така се залъгва човек, казва: „Да съм богат, да сваря една кокошка. Или да съм богат, да опека скумрия с малко лимонче, това е човешчина“. Другояче сух хляб трябва да ядеш, вместо да ядеш баница с масълце, със сиренце. Забавляват се и учени, и религиозни, всички казват: „Аз зная, че съм човек“. Къде е човешчината ти? В яденето на кокошки, в яденето на баници или в носенето на гръб? Казват: „Силният човек носи всичко на гръба си“. Това е животинска работа – и животните носят.

Казват: „Днешният социален строй“. Хубаво, но този социален строй е на растенията и на животните. Къде е

човешкият строй на онази чиста, ясна мисъл, на организираната човешка мисъл, който въздига човека и трябва да внесе малко по-друг живот? Ти седиш, безпокоиш се, казваш: „На мен ми е тежък животът. Съвсем загазих, какво да се прави?“. Стани човек. Загазиха растенията. Значи щом главата е в почвата, те казват: „Непоносим е този живот!“. Ще мислиш, ще се освободиш от онези криви разбирания на живота. Растенията бяха големи философи. Сега в Южна Америка има растения с около 60 метра височина и те живеят по десет хиляди години.

Сега науката трябва да ни даде знание за практическото значение на нещата. Ти умножаваш една дроб – с една дроб постоянно става умножаване, увеличаване. Ако се увеличат твоите дългове, какво ще бъде за тебе? Ако се увеличават твоите добродетели, трябва да знаеш посоката на увеличаването. Увеличаването върви така. (*Учителя начертава един кръг.*) (Фиг. 2) Увеличават се кръглите неща. Имате център в средата и размножаването, това е излизане на радиусите. В геометрията ни дават какво е радиус, какво е диаметър. Вие имате елементарни обяснения. От една фигура, от един кръг, от една елипса – от тях излиза енергия.

Фиг. 2

Сега учените хора признават, че в човека има една енергия, която излиза от него и образува аурата около него. Две състояния има в човека, които са важни. Едно състояние, което се движи правилно около него и образува елипса. Тази елипса трябва да има два центъра. И друга една енергия, която се умножава, излиза навън и влиза в съобщение със съседните тела наоколо. Тъй щото имате едно увеличаване, което трябва да запази вашето здраве; но има и размножаване на вашата енергия, която трябва да влиза в общение с другите тела, за да запази равновесие. Този процес на размножаване трябва да бъде съразмерен с увеличаването. Следователно щом се наруши, трябва да се

уравновесява. Щом расте дънерът, равномерно трябва да се размножават и клонищата, листата и корените. Казвам: ако горната част на клоните се размножи повече, отколкото трябва, тогава при буря това стъбло, което е тънко, може да се счупи. Природата, която е хубава възпитателка, чупи растенията. Щом пречупи някое, казва: „Не върви по правия път!“. По същия начин тя възпитава и животните, по същия начин започна да възпитава и човека.

Човек сега се учи да мисли. Например вие имате известна мъчнотия и не знаете как да я смените. Мъчно ви е, обрал ви е някой. Какво показва това, че ви е обрал? Показва, че не сте мислили. Един човек, който мисли, никога не могат да го оберат. Направете един опит какво значи мислене. Седнете между крадци или направете друг опит. Представете си, че отзад идат кучета и може да ви ухапят. Вие вървите: концентрирайте ума си, мислете за кучетата, представете си, че ги гледате пред себе си. Тези кучета ще седят на три-четири метра и повече няма да приближат; обаче ако се захласнете малко, ще дойдат близо и може да ви ухапят.

Аз дадох един опит, когато ходихте вечерно време на Витоша. Дадох наставления всеки по един да ходи. Един наш приятел не спазил правилата и него единствен го ухапа куче. Като тръгнеш, умът ти ще бъде концентриран – за нищо няма да мислиш, нищо няма да слушаш. Кой как те пита, мисли си, не поздравявай – върви и мисли. Казваше този приятел: „Ухапа ме едно куче“. Отговорих му: „Не си мислил.“ „Тъкмо започнах да мисля за децата си. После мислех, че като съм тръгнал по този път, може да се изгубя из Витоша. В това време едно куче ме ухапа за крака“.

Вие сте екскурзианти по Земята и мислите какво ще стане с вас, имате такива състояния, които са ни в клин, ни в ръкав. Вие мислите как ще прекарате вашия живот. Ако сте овца, аз да ви кажа как ще прекарате живота си: ще ви стрижат, ще ви доят, накрая ще ви изядат. Това са нещата за животните. Ако си растение, аз да ти предскажа. Ако си ябълка, ще ти берат плодовете всяка година, и един ден,

ако не даваш плодове, ще те отсекаат и ще те изгорят. Вие ако като хора не изпълните предназначението си, какво ви чака? Вие мислите, че от вас по-големи същества няма. Не, растенията са по-нисши от животните, а животните са по-нисши от човека, но и човекът в сегашното състояние не е най-висшата проява на Природата. Има нещо друго, по-високо от човека.

В света сега ще се явят други хора, вие не сте ги виждали. При тия нови хора отношението им спрямо сегашния човек ще бъде такова, каквото е отношението на животното спрямо растенията. Каквото е сегашното отношение на човека към животните, такова ще бъде отношението на новите хора към сегашното човечество. Това е една идея. Питам: те как ще постъпят спрямо вас? Как постъпва човек спрямо сегашните животни? Сега вие казвате, че човекът е това. Ако вашата идея, както вие мислите за човека, е права, че той е господар, питам тогава: от какво произтичат нещастията в света? Ако ти си господар, един господар от какво страда? От слугите си, нали така? Един учен човек от какво страда? От учението си. Учените хора, които страдат, не са много учени. Той като е мислил, мислил, е направил един парабел, един револвер, направил е една пушка. Един ден дойде ученият човек, отдалече го ударят и казват: „Ти ли измисли това?“ „Аз го измислих.“ „Сега давай пари!“. Ученият казва: „Давам“. Питам: какво допринесе ученият човек в света?

Сега всички пишат, че модерните пушки хвърляли снаряди на 40–50 километра. Имало топове, които са хвърляли снаряди по хиляда килограма. Германците са направили един опит на човешкия ум. Един снаряд от хиляда килограма, като го хвърлят с топа, минава през една стоманена плоча, с която сега бронираат параходите, през една плоча, дебела 37 сантиметра, от яка стомана, сложена, да кажем, на разстояние половин километър разстояние; и този снаряд, като пробие плочата, пътува още 15 километра. Такава плоча слагат и той я пробива като книга и пътува още 15 километра, отива далече. Питам сега: това е сила, Сила Божия; но един такъв снаряд,

ако попадне на един параход, какво ще направи? Питам: какво се придобива с тази сила?

Сегашните окултисти говорят за силната мисъл. Че ако вие имате силна мисъл, която може да експлодира, какво благо ще донесе тя? Ако имате едно чувство, което може да експлодира, или имате постъпка, която експлодира, какво придобивате? Трябва да разбирате вътрешните отношения. Сега всички говорите за възпитание, говорите за идеал. Туй са неразбрани работи. Това е един идеал на растенията, един идеал на животните, това е един идеал и на сегашния човек. Питам: при тия идеали какъв е нашият живот? Къде е същественото, благо, в което ние живеем? Къде е спасението? Мекота трябва на хората! Новият човек, който сега иде на света, носи две неща – мекота и чиста мисъл. Новият човек и новата култура носят мекота, една пластичност и чиста мисъл. Мисъл, която е толкова лека, че почти няма никаква тежест. Не е нематериална, но тази материя е толкова чиста...

Сега вие питате какво трябва да правите. Казвам: след като имате знанието на растенията, след като имате знанието на животните, след като имате знанието на сегашния човек, три неща имате, вече ви трябва новото знание – знанието на мекотата, знанието на чистата мисъл. Вие още нямате представа какво нещо е чистата мисъл. Само Христос е дал едно загатване: „Чистите по сърце ще видят Бога“. А да видиш Бога, това е щастие. Да видиш Слънцето какво означава? Това е щастието за човека. Като видиш Слънцето, като дойде светлината, тогава се отварят онези хубави възможности, които дават условие на живота да се прояви.

Аз наричам щастие ония хубави условия, при които животът може да се прояви. Това е приятно. Гледам, че това е приятно, ала то е временна приятност. Но за да може животът да се прояви, потребно е друго. Вие искате сега без новите идеи да бъдете щастливи. Без мекота и без чистота не можете да бъдете щастливи в света. Вие говорите за любов, но това е любовта на растенията. И те знаеха нещо за любовта, и сегашният човек знае нещо за

любовта, но Любовта не е приложена като наука в живота, за да се прояви. Любов в мекота и любов в чиста мисъл – това е качество на новия човек, който иде. Това го наричат „шестата раса“. Новият човек, който иде, носи мекота, а не да приличате на остро желязо.

Питат: „Какво нещо е мекотата?“. Мекотата може да се определи, като ти сложат едно тяло със стотина игли, та да те бодат, или една мека топка. Кое е по-хубаво – да носиш меката топка или тази, която има сто игли? Като носиш това тяло с бодлите, свиваш се, казваш: „Не трябва човек да бъде мек“. Хубаво, а такива игли, да ги носиш и на всяка стъпка да бъдеш в опасност, добре ли е? Ти носиш известна идея, която има острие в ума, в съзнанието. Тя постоянно те бучка, бучка – и ти се обливаш само в скръб. Та в съзнанието един предмет, който е умножен като обикновените игли, причинява голямо нещастие, от което страдате. Казва някой: „Иде ми да се самоубия, полудял бих, ще се самоубия!“. Ще хвърлиш тази топка с остриетата, ще вземеш меката топка, но не гумена. На какво да я уподобим, на памук ли? Нали знаете онзи пример, че памукът е безопасен.

Да ви приведа един пример, един анекдот. Той е измислен и не е реален, а е само за пример, само за изяснение ви го давам. Един цар търсил щастлив човек. Искал да знае по какво се отличава щастливият човек. Тръгнал, ходил навсякъде, но една вечер се връща и гледа един човек на около 25 години: свири си на кавал, а около него децата играят и жена му пее. Царят го пита: „Защо свириш?“ „Щастлив съм!“ „Ти риза имаш ли?“ „Какво нещо е ризата? Нямам риза, но съм щастлив“. Царят се връща и казва на своя пръв министър да определи на човека голяма заплата от сто хиляди златни в годината. Минава той след десет години пак оттам и научил, че този щастлив човек е болен. Тръгнал той да печели, станал търговец на памук. Един ден паднала една топка от памука, че го ударила по рамото, то се навехнало и човекът легнал болен от удара на памука. Царят казал тогава да му вземат богатството и след четири години пак минава и вижда, че онзи отново свири.

Сега всички вие искате да бъдете богати. Аз не съм против богатството. Разбраното богатство е благословение, неразбраното богатство е нещастие. Казват, че не трябвало човек да бъде богат. Разбраното богатство е благословение, разбраните идеи са благословение, неразбраните са нещастие. Така е сега. Разбраната сиромашия е щастие, неразбраната сиромашия е нещастие. Неразбраните работи, в каквото направление и да са – положителни или отрицателни – имат еднакви резултати. Те имат противоположни резултати. Другите отрицателни резултати са положителни в лош смисъл и отрицателни в лош смисъл. Има неща, които в положителен смисъл са добри; има и отрицателни, които в добър смисъл са добри.

Ние казваме: „Да има човек любов към Бога!“. Ами че ако разберете идеята *Любов към Бога*, това е велико, тя ще ви освободи. Ако вие бихте разбрали какво нещо е *Любовта*, веднага ще се разрешат много въпроси, които сега ви измъчват. Сега някои разбират, че човек, като има идеята за Бога, той ще престане да се учи. Най-първо, като дойде Божията *Любов* в света, тогава ще дойде истинската наука, тогава ще дойде истинският живот, тогава ще дойде истинското разбиране, онзи истински стимул, онова истинско художество, онова изкуство тогава ще дойде. Тогава ще имате хубавото, тогава ще създадете *любовта* и красивите форми, тогава ще видите *красотата*.

Сегашните хора в сравнение с бъдещите са грозотия. Животните, сравнени с човека, имат ли *красота*? Някой казва, че един кон е красив. Това е линия на *красотата*. Но я сравнете човешкото лице с лицето на един кон или с лицето на една овца. Никаква *красота* няма там. Има ли някаква *красота*? В коня има линия на *красотата*. Има една *красота*, която човекът на бъдещето ще носи. Този човек, който сега носи мекотата в себе си и има чиста мисъл, той има *красота*. Този човек трябва да се сравни със сегашния, за да видите разликата в какво седи. Този, новия човек, няма да го смущава една дума. Този, новия човек, сиромашията няма да го смущава. Този, новия човек, болести няма да го смущават. Този, новия човек, трудностите няма да го смущават.

Българите казват: „Накарай дявола на работа, да те научи на ум“. Защо той ще те научи? Дяволът във въздуха не може да живее: той за да накара човека да мисли, влиза в него; и понеже няма такова тяло, иска да работи. Ако не знаеш как да мислиш, дяволът ще те употреби. Най-първо, за да накараш дявола да мисли, тури му голям товар на гърба. Като му сложиш големия товар, той започва да се чувства наедно с теб. Казва ти: „Че ти толкова будала ли си, не го носи този товар! Аз да ти дам един ум. Може да вземеш една ос, ще туриш едно колело от едната, друго – от другата страна. После ще направиш две ръчки и едно нещо като сандъче, ще го сложиш на колелетата и така по-лесно ще го носиш“. Дяволът себе си освобождава, пък учи човека, понеже него го стяга. Питат: „Кой изработи колелата?“. Дяволът. Него като го накарали да носи, той е научил човека да направи колелета. Дяволът е научил хората как да пекат хляб, как да колят животни – на всичко той ги е научил. Понеже като е влязъл в човека да работи, дяволът казва: „Чакайте да ви кажа как става тази работа“. Това са анекдоти.

Вие как си представяте дявола? Някои от вас вярват, някои от вас не вярват, че има дявол. Някой път го представят с рога, че и с копита. Той, дяволът, има високо произхождение. Има един анекдот за дявола. Като го пратили в училище, той бил един от най-способните ученици – талантлив, минавал за гениален. Един ден го поставят на един изпит, та го скъсал учителят. Оттам насетне дяволът се разсърдил, казал: „Никакъв учител не признавам! Аз зная повече от всички!“. Слязъл на Земята, но не свършил училището – скъсали го на един изпит. Изпитът седял в следното. Изчислявали математически колко частици седят в една абсолютно чиста вода от един килограм. Дяволът като изчислявал, изчислявал, не могъл да реши задачата, скъсали го. Казал: „С такива глупави работи не се занимавам, няма да смятам“ – и захвърлил смятането. После рекъл: „Тия учители нищо не разбират, аз ще им покажа!“. И той слязъл и направил сегашния свят.

Сегашният свят, в който вие живеете, е направен без смятане, без чистота. Всичко има в света, но въпросът за чистотата или за мекотата и чистата мисъл не е разрешен. Там като дойдете, дяволът казва: „Аз не разреших едно време този въпрос, там ме скъсаха“. Като поискаш на дявола да те учи на чистота, казва: „Там не бутай!“. Пък кажи му мек да бъде, ще рече: „Ако аз исках да бъда мек, нямаше да съм самостоятелен. А аз исках да бъда самостоятелен“. Вие всички искате да бъдете самостоятелни. Самостоятелните хора не са меки хора.

Сега ще дам научни изяснения. Това не са научни работи. Геометрическите отношения, които съществуват между числата в количествената математика, са верни, но тия работи са една трета от истината; математическите количества са една трета от истината. После идват органическите и после – психическите отношения. Математиката има три образа, три отношения: количествено отношение, органическо отношение и психическо отношение. Законът има известни отношения. Един закон има три форми, в които той може да се изрази правилно. Сега изразяваме количествената форма. Ти трябва да знаеш как да преведеш едно количествено число в органическо. В тази материя силите минават от неорганизирано състояние в организирано. Трябва да разбираш ония сили, които трябва да работят. Или имаш една мисъл, която не е организирана.

Сега това, което можете да разберете, не е отвлеченото. Едновременно когато вашите чувства се увеличават, вашата мисъл какво трябва да прави? Мисълта ви трябва да се размножава. Ако вашата мисъл се увеличава, какво трябва да става с чувствата ви? Този дънер, който съдържа клонищата и корените, какъв трябва да става? Ако дънерът се увеличава, клонищата трябва да се размножават; тогава и корените, и клоните трябва да се размножават. Корените и клоните, това са плюс и минус в даден случай. Кое съставлява плюса и минуса? Това са два плюса. От вашето гледище какво представлява плюсът и минусът? В клоните е плюсът, а в корените – минусът.

По какво се отличават положителните от отрицателните величини; отличителната им черта коя е? (*Положителните величини са реални, осезаеми, отрицателните са неосезаеми.*) Едно тяло, което седи в покой, и друго, което е в движение, по какво се отличават? На това, което е в покой, какъв знак ще му турите, плюс или минус? Имате една запалена свещ и друга незапалена, какъв знак ще сложите на едната и на другата свещ? Нещата може да са реални, без да са проявени. Тогава как бихте определили потенциалната енергия и кинетическата енергия? Математически тях как ще ги определите? Щом могат да се определят във физиката, и на друго място могат да се определят. Условно трябва да се вземе това.

Когато хората разсъждават за един предмет, трябва да употребяват известни термини. Тъй, както вие ги определяте, е право. Един предмет, който е реален, може да е в покой, може да е в движение. Ако е в движение, предметът има активност. По какво се отличава онзи, който е в покой? Той придобива, не харчи. Онзи, който е в движение, харчи. Следователно ако един предмет е в движение, след време той ще влезе в покой. За ония тела, които са в покой, какво подразбираме? Тия тела, които сега са в покой, показват, че някога са били в движение; и понеже са изгубили своята енергия, са останали в покой, за да наваксат изгубеното. Следователно когато човек почива вечерно време, той е изгубил своята енергия; и за да навакса или за да придобие изгубеното, сега е в покой.

Следователно една отрицателна величина показва закон на придобивката. Плюсът значи показва иждивяване, минусът винаги увеличава нещо; минусът увеличава. Дънера го турихме с минус, клонищата – с плюс. Плюсът след време ще се превърне на минус и минусът, като се увеличи, ще се превърне на плюс. Що е плюсът? Това е вече законът на движението – имате хоризонтално движение. Плюсът вече показва, че тази работа е в движение: може да е в праволинейно или кръгообразно движение. Минусът показва едно движение в покой. Това са психически понятия.

Да направите едно резюме с от три до десет думи на лекцията. Тази работа я започнахме с $4/5$, умножено на 3 – то дава $12/15$. Какво резюме да извадим? *Резюме* не е българска дума. *Р* значи да хванеш нещо, да го държиш в ръката си. На френски ако то е това, което изтича, трябва да знаеш къде да го сложиш. Подобно е и сега. Как се пише *резюме* на френски? *Rèsumè*. То произлиза от глагола *събирам*, че значи *отново*. Хубаво, това значи да извадиш розовото масло от три хиляди килограма рози. Три хиляди килограма не е лесно да ги носиш. Човек като извади този вътрешен нектар, един килограм от него лесно се носи. Едно богатство е това. Първо, основната идея каква беше? Всяко благо може да се обърне на зло, ако не знаеш как да го употребиш.

Второто положение е, че вие трябва да се учите един от друг. Хората се учат един от друг. Знанието в света не е само за един човек. Един дънер, едно дърво само може ли да има смисъл? Всеки лист, всяко клонче иска да достави нещо на дънера. Дънерът се учи от опитността на корените, учи се и от опитността на клонищата? Има една опитност отгоре, на клоните, и една опитност на корените – дънерът ги взема. Той като тях не се размножава, но се увеличава. Дънерът събира знанието на корените и на клоните и той има по-хубаво знание. Като събере тази опитност на корените и на клоните, им казва какво трябва да правят. На корените казва: „Спрете вашата работа!“, на клоните казва: „Няма да се простирате много нагоре, може да дойде някое нещастие!“. Дънерът като стане по-голям, като се увеличи, тогава позволява на всеки клон колко да се продължи, колко да се размножи. Дънерът прави движението.

И вие сега на вашите чувства ще казвате така. Вашите чувства са корените на вашия живот, а мислите ви са клонищата. Кое е дънерът? (*Волята*.) Волята не е дънерът – дънер е човешката душа. Волята действа в корените или в човешкото сърце, тя е повече свързана със сърцето. Там, дето има желание, има воля, там действа волята. Ако ми-

слиш само за нещо, а нямаш желание да го придобиеш, воля не можеш да имаш. Ти за да придобиеш, трябва да имаш желание да придобиеш. Желанието дава подтик на волята да се прояви.

Другото положение: човек трябва да организира елипсата около себе си, за да стимулира радиацията. В Природата топлината се отнася към чувствата, а светлината се отнася към човешката мисъл и това става едновременно. Значи човек за да бъде здрав, трябва да има достатъчно топлина, а за да бъде учен, трябва да има достатъчно светлина. Светлина в запас трябва да има в мозъка. Светлината се складира. Човешката мисъл може да работи само когато има запас от светлина. Това е външната светлина, която ние възприемаме. От нея ние наваксваме вече изразходваните количества. Светлината, която Природата постоянно праща, ние от нея складираме. От тази складирана светлина ще зависи твоята мисъл. От складираната топлина в организма ще зависи твоето здравословно състояние. Светлината трябва да се складира, топлината също трябва да се складира.

Складираната светлина трябва да се превърне в мисъл. В процеса на мисълта трябва да влезе и складираната топлина за развиване на благородните чувства в човека. Тогава вече имаме едно правилно отношение.

Станете сега!

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

30. лекция, 24 април 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

СТАРА И НОВА БЪЛГАРСКА ПЕСЕН

Мъчно може да се вземе *ла*. За да вземеш *ла*, трябва да имаш едно спокойно състояние на душата. Щом не си доволен от една работа, *ла*-то не е намясто, не си го взел правилно. *Сол* означава разцъфтяване.

Щом цветът не е цъфнал хубаво, не може да завърже. Всичките неща, които не завързват, не са цъфнали. Ако цветът цъфне по всичките правила, ще завърже, но само навреме трябва да цъфне. Ред има в Природата, това не може да стане когато и да е. Например вие спорите за музиката. Щом спорите за музиката, това не е музика. В музиката няма никакъв спор. Кога става спор? Като сложиш дървеното масло във водата, то излиза над водата; като го сложиш отдолу, то пак излиза отгоре. Ти трябва другояче, изкуствено да го поддържа.

Например, да кажем, вие сте скръбен. Я ми кажете, как ще изпеете „скръбна е душата ми“? Я го изпейте, как ще го изпеете? Или „радостна е душата ми“ как ще изпеете? Аз като минавах тази сутрин покрай селото, кучето като лаеше, музикално лаеше. Това е опера: оперно лае кучето, музикално. Учи се то – оперно е това. Един стражар като дава заповед, това също става по оперен начин. (Учителя взе цигулката.)

Какъв е българският ритъм? (Учителя свири български мотив.) Какво означава това свирене? Казвате: „Народна песен“. Какъв е мотивът? Българинът много мъчно може да излезе от тази песен, от този мотив. Той не може да създаде друго нещо, не може да излезе навън. Ако свириш един български мотив, ти не можеш да влезеш в съвременната хармония. Една българска песен е хубава, но ако свириш тази музика, вкочаняваш: ти ще остарееш преждевременно, в нея не можеш да се подмладиш. (Учителя свири един тъжен български мотив и пее.) „За мене

в живота няма вече надежда, нищо друго не ме очаква, освен да си замина.“ Като си замине човек, нещо се свършва.

А сега модерното. (*Учителя свири по-модерен български мотив.*) В този мотив вече има прогрес. (*Учителя свири идилията.*) Тук има желание: човекът още не е роден, но има усилие; той иска да бъде роден, за да живее. Тя сега иска да го накара да разбира. (*Учителя свири веселата част на идилията.*) Тук наполовина е преходно положение. Този е най-добрият мотив, който българите имат, той ги спасява. Ако го нямат него, отиде, та се не видя. Намерихме спасението на живота, избавихме се.

(*Учителя свири и пее веселата част на идилията.*) „Толкова лесна била тази работа, която аз не съм разбирал, но сега моят Учител, откакто ми е разправил, на ума ми ясно стана, хей, хей, хей.“ (*После свири тъжната част.*) Този е пътят, по който българите трябва да вървят – изходен път е това. Ако не тръгнат в този път, ако останат на старото, ще дойде лошото. (*Учителя свири българска песен.*) Загазихме! Вие вече имате сол, ла – едно положение. Си е край на нещата; си се взима като край на една по-висша форма, когато няма накъде вече – край е това, няма условия. Казват: „Тя се свършва, какво да се прави?“. Няма какво да се прави, отидоха ония, хубавите работи. Щом се вземе другото положение, дето българите го вземат, това е краят, няма изходен път. (*Учителя свири народна песен.*) Свършена работа е това. Но като вземеш другото положение, с новата българска музика ще вземаш друго положение. Та вие ако вземете ла и си, работата ви е свършена. Ако след ла върви си, това е завършекът на нещата. (*Учителя свири тъжен български мотив.*)

Българинът всякога взема погрешно, имате грешка в ми и фа. Той мисли, че с пари всичко става. Това е голямо заблуждение. Парите са условие: умът е, с който нещата стават. При един ум с парите всичко можеш да направиш; но само с парите без ум нищо не можеш да направиш. Парите сами по себе си нищо не могат да направят. Той като е турил фа, то е крайният предел. Човек като забогатее,

всичко е свършено. Докато е сиромаш, той има бъдеше, но като забогатее, всичко е свършено. Всякога той казва: „Пари!“. Да, пари – при един гениален ум дайте му пари, колкото иска. Но на един, който няма ум, не му давайте пари. На ония, които имат ум, дайте им знания; на онези, които нямат ум, никакво знание не им давайте. Който има ум – сила му дайте, красота му дайте, всичко му дайте; който няма ум – нищо не му давайте. Докога? Докато умът не дойде намясто.

Българската музика трябва да се коригира. Гледам, че тия, народните песни, трябва да се пресеят. Казват: „Гениални са“. Това е гениалност, но изопачена. Те са като трици: трябва да се пресеят, за да остане същественото, върху което може да се гради. С онази дреха, която е остаряла, какво ще направиш от нея? Аз съм срещал музиканти, които казват, че българската музика е гениална. „Чудна, гениална музика!“ Всичките български музиканти нищо не са направили от българската музика, събрали са само китки. Че китката не е музика: има едно за главата, друго за опашката, а няма нищо подходящо. „Стъпил ми Добри на бял мрамор камък.“ Слушали сте тази песен... Или песента: „Нали ти рекох, нали ти казах да не пуцаш нашата Донка на чешмата“. Имало е причини – турците са я откраднали. Не е послушала майка си и са я задигнали, откраднали са я. Той пее: „Нали ти казах, че не трябваше да ходи“. Донка трябваше да има було, защото красивите моми турците са ги задигали.

В българина личните чувства са толкова силно развити – например отчаянието и честолубието. Българинът има крайно честолубие, той е толкова честолубив и горд, че всеки българин мисли, че е роден за министър, за цар, за какво ли не. Той казва: „Аз да стана, ще ги изколя, ще ги изтребя“. И дето скърби, всъщност скръб няма в него... В този смисъл има скръб – това е разочарование, личен елемент навсякъде има.

Вие сега казвате, че в някоя песен може да се забележи благородство. Това не е българска песен. Един брат

изпя една българска песен. Момъкът скърби: дошъл е да види момата, да я попита къде ѝ е лошото. Ти как би написал тази песен? Той вярва, че е в гроба заровена, а не му иде наум, че тя е излязла оттам. Той мисли, че момата е затворена в гроба. Много материално схващане е това. (*Учителя пее.*) „Добре стана, че си замина, за да можем и двамата да живеем. Когато ти на Земята, Стано, беше, с очи не можехме да се видим, да се разбираме. Но откак ти замина, Стано, много добре с тебе се разбираме.“

Сега на старите песни трябва да се направи корекция. „Докато ти, Стано, беше, аз бях сляп, откак ти умря, аз прогледах.“ Българските песни трябва да се изменят, да не са тъй разпокъсани. Някои песни са заети: оригиналите им са били религиозни и после са се изопачили постепенно. Първоначално те са били много хубави, после са се изопачавали, докато са дошли до този край. Защото има известни пасажки, известни изменения: гласът така се е изменил – и на този глас са дошли другите думи. Българите имат свои песни. Старото трябва да се претопи, старите песни трябва да се претопят. Те трябва да останат като едно възпоменание, сенки трябва да бъдат на съвсем новото.

На децата може да им се пеят песни, за да се види какво влияние има музиката върху тях. Да кажем, имаш две-три отделения: на едните ще пееш песните по един начин, на другите ще дадеш друга песен, на третите – трета песен, за да видиш какви ще бъдат резултатите. Може да пеете народни песни, но може да им пеете и други песни – от новите, от духовните, за да се види какво влияние упражняват. Българските песни означават една запущеност – съкратен е ритъмът, подпушен. Като вземете източните песни, и те са изкривени. Едно изкривяване е станало на чувствата, съвсем на мочурляк мязат: като влезеш, не можеш да излезеш. (*Учителя свири.*) Знаеш ли какво движение има? Свири на децата, за да видиш какъв отглас има песента.

(*Учителя свири източен мотив.*) Това е кълчене вече. Най-първо, като се свири това, става изопачаване на

чувствата, туй не е музика. То е музика, то е музика, но патологична музика. Патологията не е полезна. (*Учителя свири: „до-ми“, „си-ре“.*) Това е краят на нещата. *Си-ре* – това е нов подтик. *Си* и *ре* вървят, но *ре* и *си* не вървят. Може да започнете тъй: *ре-си*. Ти можеш да свириш това, така върви, но ще се забатачиш. Пей това и ще видиш какво влияние оказва. Туй е краят на нещата, с него ти не можеш да се върнеш на служба. Нова служба – това е *си-ре*. (*Учителя свири: „Върви, право върви“.*) Като дойде някое нещастие за човек, с този ритъм ще му тръгне напред. Ако имаш един кредитор, който не отстъпва, като дойде, започни да му свириш *си-ре*. Той казва: „Ще платиш!“, а ти започни да свириш *си-ре*.

Сега музикантите не се спират върху същественото в музиката, а се спират върху ефектите в нея. Във всеки един тон има музика. В Природата има музика на живота, има музика на смъртта, има музика на щастието, има музика на любовта, има музика на омразата. Вие сега казвате: „Бог е Любов“, но това още не е музиката на Любовта. Как може да изпълните *Бог е Любов*? „Бог е Любов“ – това е един метод за посветен човек, не за обикновения човек. Обикновеният човек не може да започне с това, ритъмът е много висок. Откъде сега трябва да започнете? „Бог е Любов“ – това е за светиите. На обикновения човек не можеш да му кажеш, че Бог е Любов. Откъде ще започнеш, за да го въведеш? Ти ще кажеш: „Хей, Стоянчо, Стояне, ти си още млад, имаш бъдеще, Стояне. Ти искаш, Стояне, да се поправиш, живота като всичките хора да живееш“. Ще му кажеш как трябва да живее. Като дойде Любовта, в прикрита форма трябва да му кажеш, да му дадеш импулс, за да има желание.

Песните, които ние имаме, не могат да бъдат разбрани – трябва с нещо друго, посторонно да се преведат. Българинът не може да разбира как може да вдига и да слага тъгите. Скръбният казва: „Как ще го вдигаш, като не можеш да го хванеш. Къде ще го вдигаш?“. Той е реалист. Ще видиш хората, които са материалисти, и ще искаш да

им пееш. Ще започнеш оттам, откъдето са те. На богатите ще започнеш да им пееш от *фа* или повишено, или чисто; ще дойдеш до *сол*, после до *ла*. Като се намериш на труден безизходен път, тогава започни с *ре*. Тогава той ще те разбира.

Вчера аз обяснявах какво е женското право и какво е мъжкото право. Ако търсиш женското право, винаги, винаги главата ти ще бъде завързана. Някой момък търси женско право, като делят с друг една мома. Като се сбият, той носи главата си превързана, защото е търсил женското право. Има ли право момъкът да вземе тази мома? Онзи, който търси женското право, го набиват, той ходи с вързана глава; после затварят в затвора другия, който е търсел мъжкото право. Ако търсиш женското право, ще бъдеш с пукната глава; ако търсиш мъжкото право, ще бъдеш в затвора. С пукната глава е по-хубаво, отколкото в затвора. Като ти пукнат главата, ще придобиеш мекота, ще опиташ какво е страданието; като те затворят, ще почувстваш лишение, ще те заставят да мислиш. Женското право трябва да го търсиш за сърцето, мъжкото право трябва да го търсиш за ума. Ако не пазиш този закон, ако търсиш женското право по пътя на мъжкото, ще носиш пукната глава. Ако носиш мъжкото право с чувствата, ти ще намериш затвора.

Нали сега хората казват: „Защо Господ създаде света?“. Невежите питат защо светът е създаден. Светът е създаден съвсем другояче. Да кажем, майката роди едно талантиво, умно, даровито дете и то отпосле се научи да пиянства. Казват: „Защо майка му го е родила такова?“. Такова не го е родила майка му, то отпосле е станало такъв човек. Пиянството отпосле е дошло, това е криво разбиране. И синът пита: „Защо майка ми ме остави аз да пиянствам?“. Майка му е заминала за другия свят, не се интересува от това. Но важно е решението на въпроса – така въпросът няма разрешение.

Това е един метод. Някой, за да те предизвика да кажеш известна истина, ти казва: „Не вярвам в Бога“. Той са-

мият вярва, но това е предизвикателство. Този метод не е хубав, защото най-първо трябва да приемеш нещата тъй, както са. Приемй, че нещата са хубаво създадени – нищо повече. Това, че не се проявяват хубаво, то е друг въпрос. Ти ще приемеш, че онзи, който е създал тази аномалия, отпосле е дошъл, светът така не е създаден. Приеми в ума си, че нещата са хубаво създадени, а отпосле има причина, която ги е нарушила. Така по-добре ще се разреши въпросът.

Някой казва: „Защо аз съм сиромас?“. Ти да не питаш така, защото това е друг въпрос. Ще кажеш: „Аз съм дошъл на Земята, имам друга мисия“. Трябва да повярваш, че имаш мисия, малка или голяма, каквато и да е тя, че да не съдиш за мисията по големите размери. Сега това е разбиране. Един е дошъл и е станал слон: т.е. един човек е заел голяма служба като на слона, другият – проста служба като на магарето. Питам: в края на краищата какво печели слонът, какво печели и магарето? Слонът носи повече, но повече го и товарят.

Сега и животните работят, те за човека са дадени. Животните са азбука: например слонът е създаден за учене. Аз казвам: „Не трябва да бъда такъв слон, пък да нямам ум“. Такъв слон го впрегни – той не знае как да се освободи. Магарето е красноречив оратор, дето влезе, все реве. Като влезе в селото, то държи реч, реве, но с тази реч какво е направило досега? За всички, които държат речи, казват: „Магарето реве“. Сега магарето ако не ревеше, ако само ходеше на чешмата, щеше да научи много хубави работи. То с реването разваля работите. Магарето намира хубавата вода, но с реването разваля работите. Магарещина е това.

Питам: защо Христос не влезе с кон в Йерусалим, а влезе с магаре? Той им каза: „С магарето няма да провъзгласявате, че влизате в селото. Като ревете, ще кажете на хората къде има хубава вода“. Един проповедник е едно магаре, което трябва да заведе хората при бистрите извори; а не да каже, че той е прочут, че много добре проповядва, че е коментирал хубаво. Вие затваряте вратата, защото сега много ревете. Ревете, за да покажете чистата

вода, но ревете за себе си. Хубаво, положително е това – във всичко трябва да намерите положителната страна.

Казвам: и в музиката, ако човек се заеме да изучава източната, българската, а после и европейската музика, ще дойдете до много хубави резултати. Те са практически методи, които може да приложите. Музиката още не влиза като възпитателно средство, тя сега е едно забавление. Да кажем, учителят влезе в училището и свири тъй. (*Учителя свири.*) Какво ще стане с учениците? Учителят като влезе, нека да пее: той може да им пее една песен за укротяване. (*Учителя пее от българската рапсодия тази част: „Ще отида там...“.*) Така можеш да укротиш които и да са ученици. Ще пееш с тях заедно. Ти като влезеш в клас, няма да попиташ защо са вдигнали този прах, но ще им посвириш. Вдигнали са прах, пукнали са главата си – ти влезеш и започваш да пееш. (*Учителя свири българската рапсодия.*)

Сега това е за светските хора. Ами на религиозните, когато са сбутани, какво да им се свири? Някои спорят – как ще им въздействате? Един от най-трудните въпроси е този за самовъзпитанието. Той е много труден въпрос. Природата е разумна фирма. Аз разправях на едного защо не му върви. Казвам: „Хванал си кривия път“. На него му обяснявах по този начин. Казва: „Не ми върви“. Рекох, че Природата е най-знаменитата фирма. Тя обича честни чиновници, които работят за нея, а пък тя се грижи за тях. Ако ѝ служиш, ще ти се оправят работите. Понеже досега само за своите работи си мислил, като речеш да работиш за себе си, всичко се разваля. Като работиш за Природата, започва да ти върви. Като намери тя, че работиш повече за себе си, отколкото за нея – хайде навън. Това е идеята, която трябва да залегне във вас, а не какво мислят хората. Всъщност човек трябва да знае служи ли на Бога. Да оставим думата *Бог*, но човек трябва да знае на Природата ли служи, или не.

Например дойде ти нещастие, кажи: „За добро е“. „Този човек умря!“ Този човек умря, за да възкръсне. Той беше

в затвора и умря, излезе от затвора, освободи се. Защо ще съжбялявате, че е умрял – радвайте се, че той се е освободил! Господ го изважда от затвора, но не го изваждайте по физически начин. Бог и по физически начин може да го извади. На този човек му погребват тялото, а в същото време се ражда едно дете; или пък той влиза в някое дете на десет години, живее и прогресира в него, философ става. Какво има да съжбялявате, че е умрял? Взеи са му тялото, освободил се е от него. Или пък той се е освободил от някоя беля. Не е лошо да бъдеш освободен. Умреш, за да се освободиш от някои религиозни вярвания.

От много работи трябва да се освободите. Вярването е едно временно условие. Вярванията при дадени условия са необходими. При новите времена тия, старите вярвания, не са потребни. Например Мойсей какви ли не жертвоприношения тури, какви строги закони. Само ако идеш в събота сухи съчки да събереш, с камъни ще те убият.

Едно нещо помнете: в Бога смърт няма. Ако живеем в Него, смърт няма – смъртта е извън Бога. Щом човек не живее в Бога, умира. Смъртта е извън Божественото състояние. Ако сме в състоянието на Бога, не можем да умрем. Ако умираме, ние не сме в съгласие с Бога. В Бога няма смърт. Казва някой: „Аз вярвам в Господа“. Ама ти не си в Господа. Питат: „Ами защо умря Христос?“. Когато Христос умря, Той беше извън Бога. Христос каза: „Господи, защо си Ме оставил?“. Той умря затова, защото каза: „Защо си Ме оставил?“. Христос носеше греховете на хората. Тия грехове и Бог не може да ги носи. С греховете Христос не беше в Бога, Той бе извън Него.

Ти не можеш да умреш в Бога. В Бога човек не може да умре – ако живееш в Него, ти ще имаш живот вечен. Извън Бога всичко ще те сполети. Щом не Му служиш, ти си отвън; щом се обезверяваш, ти си отвън; щом се обезсилваш, ти си отвън; щом направиш добро, щом Любовта дойде в тебе, ти си вътре. Може всеки ден десет пъти да влизаш и да излизаш вън от Бога.

Сегашните хора се смуцават. Някой, казва: „Виж колко учен човек е“. Учеността се добива за една минута и

се изгубва за една минута. С това, което сегашните хора имат, някой е учен човек, но той е дошъл да се прероди и нищо не е останало в него, всичко туй се е изличило. Учените хора мязат на онова, когато пишеш стихотворения на морския бряг, че като дойдат вълните, нищо не остава. Кое остава в човека? Само доброто остава в него, злото не остава. Всички ония знания, в които е проникнало злото, изчезват, те няма да останат. Онова знание, което човек придобие при Божията Любов и при Божията Истина, то ще остане сега. Това е в Бога – другите няма да бъдат с теб.

Ако някой дойде с един автомобил в движение и излезе от него, умрял ли е? Ние него го виждаме. Същността къде е? Никога не допускайте едно противоречие. Човек е трояк. Тази философия почива на три ограничения. Човешкият живот започва зле и свършва добре. Щом започнеш зле и свършиш зле, това е човешко. Колкото и да го чоплиш, така е – умрелият е умрял. Защо човек започва зле и свършва зле, как е станало? Щом дойдеш до Бога, ти ще започнеш добре и ще свършиш добре. Ако живееш по ангелски, ще започнеш зле, но ще свършиш добре. Ако живееш по човешки, ще започнеш и ще свършиш зле, няма изключение.

Сега човешките разбирания виж на какво мязат. Един правоверен млад турчин станал пияница. Ходжата го съветвал и му казал: „Знаеш, че си хванал лошия път.“ „Лошия ли?“ „Знаеш ли какво те чака в оня свят? Всички тия бурета, от които ти си пил вино, ще ти бъдат окачени на врата“. Турчинът попитал: „Пълни ли ще бъдат?“ „Да.“ „Тогава аз ще ги нося“. Този човек е непоправим, той мисли само за пиене. В него трябва да се роди желание да носи буретата. Ако аз ви проповядвам въздържание, ще ви кажа: „Пийте!“. Защо? На вас няма да ви кажа: „Не пийте!“. Пийте, но хас вино, хубаво вино; онова, премесеното, не го пийте! Някой казва: „Ти направи една погрешка“. Шишето имаше право да пие тази мастика, понеже тя беше в него. Това е правилното. А ти си взел това, което шишето пие. Тази мастика е полезна за шишето; но ти като

гледаш шишето, няма да пиеш и главата няма да те боли. Това, което шишето пие, ти не го пий. Като се сложи мас-тиката в шишето, тя е негова. Ти ще пиеш от това, което не е в шишето. Къде е то? Изворът е там.

В човека всякога има една слабост. Като помисли за нещо, той мисли, че работата ще се оправи. Там е заблуждението. Трябва ли на умрелия да му кажеш: „Защо умря?“, или на родения: „Защо се роди?“. Нито родения питай защо се е родил, нито умрелия питай защо е умрял. Не го питай защо е умрял, това е негова работа. Той ще ти каже: „Това не е твоя работа“. Ти като попиташ живия защо се е родил, ще ти каже: „Това не е твоя работа“. Немислимо е човек да бъде нещастен, това е несъвместимо с произхождението на човека. Човекът трябва да бъде щастлив. Ти съзнаваш нещастieto на някого, който е влязъл в теб. Той и да е нещастен, като влезе в тебе, ти си мълчи. Като те пита, един отговор можеш да му дадеш: „Ако започнеш да работиш за мене, щастлив ще бъдеш“.

Той си пее една песен: „Нещастен съм, аз съм нещастен...“. Защо е нещастен? Той се е обезпъттил и още не съзнава това. Исква да има тяло, пък няма – няма собствена къща, кираджия ходи. Дошъл е в тебе, оплаква се: „Дотегна ми този кираджилък“. Защо? Състоянията на скръбта са живи същества, които не разбират живота. Всички тия негативни състояния, това е едно неразбиране на живота. Ти не можеш да мразиш. Онзи човек, който мрази, не е човек; онзи, който съзнава Любовта, той е човек. Аз, който изглаждам омразата и Любовта, аз съм човекът.

Аз разглеждам живота по-дълбоко. Любовта е за мен сила, която работи за моето добро; злото е сила, която работи за моето разрушение. От мене зависи да възприема едното или другото – аз съм независим. Някой казва: „Аз го мразя“. Ти не можеш да мразиш. Как ще мразиш, каже-те ми? Да кажем, удариш се в един камък. Как ще го мразиш? Счукаш го на прах и изчезне омразата. Като стане на прах, какво ще го правиш? Като го направиш на прах, той ще се вдигне във въздуха, ще започнат да ти смъдят очите.

Злото в света произтича от незаконната любов, в незаконната любов лежи злото в света. Ако можехте само да го разберете... Що е злото? Незаконна любов. Ето в какво седи незаконността. На тебе ти трябва едно парче хляб. Ти вземеш, че убиеш един човек, за да му вземеш хляба. Престъплението е в незаконната любов – в любовта към живота. Ти като имаш любов към живота си, унищожаваш човека; като имаш повече любов към своя живот, отколкото към другите, ще направиш престъпление. Ти ако обичаш всичките хора еднакво, не можеш да направиш престъпление, но нееднаквата любов ражда престъплението. Това е доказано практически и всеки може да го опита. Защото утре и другите, които обичат себе си повече, ще се отнесат несправедливо към тебе. Затова човек трябва да обича всичките хора: и не само да ги обича, но да има еднаква мярка. Какво значи да обичаш всичките хора? Ти си гостилничар: кой как дойде, трябва да му дадеш да яде; после го изпрати да си върви.

Представете си, че аз откривам чешма при един извор и поя хората. Това е Божественото. Кой как дойде, казвам: „Давайте!“. Ако обича да даде нещо, добре, ако не – пак добре, но всичко давайте. Той ако обича да плати, добре, но ти ако му кажеш да плати, ще създадеш злото. Давай, давай; а ако той остави нещо, това е друг въпрос. Един ден ще му кажеш: „Ето какво си оставил, ако обичаш, можеш да го вземеш“. Философията на живота е това. Другите философски разрешения нямат приложение. Те са хубави упражнения, но приложение нямат.

Та като се говори така, казват: „Може ли да бъде това?“. Хубостта седи в туй, да правим онова, което е невъзможно; най-хубавото е да правим това, което е невъзможно. Бог винаги ни възнаграждава, когато искаме да направим това, което е невъзможно; а когато някой не прави туй, което е невъзможно, Той го наказва. Вие криво ще разберете това. Бог ще допусне това, което ти си направил на другите, да ти го направят и на теб. Ако си се мъчил да направиш нещо и не си успял, ти си щастлив. Като се

опитат твоите синове също да направят нещо, което е невъзможно, и те ще бъдат щастливи.

Да допуснем, че ти живееш на десет километра нагоре. Може да се мъчат да те снемат, но ти си свободен. Сега щом ти направиш това, което е възможно, тогава ще кажеш: „Господи, избави ме от злото“. Щом не можеш да направиш нещо, ще кажеш: „Много Ти благодаря, Господи, че това нещо е непостижимо“. Ще мислиш! Ти не можеш да го махнеш, но ще мислиш за него. Не е ли хубаво да мислиш за Слънцето? Все-таки от невъзможното все ще остане едно благо. Слънцето кому принадлежи? Никоиму не принадлежи то.

Та вие имате стари вярвания. Казвате: „Направих едно добро“. Доброто не се прави. Когато дам една чаша вода някому, аз не правя водата. Хляба правя ли го? И хляба не го правя, житото не го правя. Любовта си е Любов. Казва някой: „Аз го обичам!“. Ти не можеш да обичаш – Любовта е минала през теб сега, Бог е Любов в света. Има единство в Любовта. Когато Господ отива да помага на хората, и те трябва да отидат да работят заедно с Него в работата, която Той е отишъл да върши. Щом искаш да бъдеш като Господа, ти съвсем ще загазиш. Това не е твоя работа – ти можеш само да се упражняваш в добродетелите.

Но ето каква е мисълта сега. Ти нарисуваш образа на един човек, но той не е живият човек. Ти можеш да направиш от камък един човек, ако си скулптор, но той още не е човекът. Човек може ли да създаде човека? Не може. Нито ангелите са в състояние да създадат човека. Бог създаде човека. Следователно не се заблуждавайте, че обичате Бога. Бог е Любов – Любовта е прерогатив на Бога. Ние трябва да участваме в Неговата любов. Защо казва да бъде Неговата Любов? Тъй както се разбира, всичко става лесно.

Сега вие мислите, че някой ви е обрал любовта. Ако съм вкъщи и хората са затворили прозорците, аз ще отворя вратата и ще изляза. Ако сте вътре, може да затворят вратата и да ви вземат светлината; но отвън кой може да

ви вземе светлината? Някой път дойдат облаци и я засенчват. Ти не можеш да ги изместиш, но дойде вятър и ги измести. Кое ви мъчи сега? По някой път вие се мъчите за нищо и никакво. Но някой път вие се мъчите за неща, за които трябва другите да се мъчат. Вие се мъчите, но мъчението не е ваше. Тук дяволът се мъчи и той като се мъчи, и вие се мъчите. Онзи, който се мъчи, той е дяволът – и вие по симпатия започвате да се мъчите. Няма мъчение в Бога. Може ли да има мъчение в Бога?

Сега може да се провери, да се направят опити. Малките работи може да се проверят, за да се види как работи законът. Пратете един богатски син при един добър учител, един богатски син, който е посредствен; пратете и едно бедно дете на бедни родители, което е даровито, гениално. В края на краищата към кого учителят ще има повече любов? Към даровитото. Онова, богатското, ще се облече хубаво, ще се явява и ще говори сладки думи. Учителят отвън може да се отнася много внимателно към него, но вътре в неговия ум няма да открива никаква тайна. Казвам: при Бога не искайте да станете богати, да се покажете, че сте нещо, нито отивайте като праведник. При Бога отидете като даровити ученици, които искат да научат нещо: да е запалена душата ви за знание, за любов.

Тегърва има да учите какво нещо е Любовта. Ако знаете какво нещо е доброто, какво има да се учите! Но по-неже не знаете произхода на злото, има какво да учите. Например вие се усещате слаби и казвате: „Да бях силен“. Че кое е по-хубаво: да бъдеш умен и слаб или да бъдеш силен и глупав; да бъдеш човек със слабо тяло или да бъдеш един слон с глупав ум? Кое е по-хубаво? Слабото тяло с ума е за предпочитане, отколкото силното с ума на слона. При най-големите изпитания в света Любовта е винаги на страната на слабите. Колкото ставаш по-слаб, тя търси слабите. Силните Любовта ги мачка, мачка ги на общо основание. Царе владци, попове – всички мачка.

Сега може да ви смутят думите: *Правдата Божия*. Кой може да бъде като Бога; кой може да създаде такава

вселена или кой може да създаде такъв човек? Един човек, който е свят и силен, може ли да създаде една земя? Не може, като Земята не може да създаде. Къде му е силата, с какво ще се препоръча той? Животът на силния се осмисля само при живота на слабия; животът на слабия се осмисля само при живота на силния. Животът на невежия се осмисля само при живота на учения, на гениалния на светията; и животът на гения, на светията се осмисля при невежия. Такъв е законът. Като дойдеш, спри там. Това е философията на живота, с която можеш да работиш.

Това са малки правила. Ще кажете: „Ами какво има зад това?“. Има нещо. Тогава ще ви приведа онзи анекдот за Паганини. Понеже се прочул като знаменит цигулар, питат го: „Можеш ли да свириш на три струни?“. Явява се той и свири на три струни. „Ами на две можеш ли да свириш?“ Явява се той и свири на две струни. „А на една струна?“ Свирил той и на една струна. „Ами без струни?“ Паганини не се явил. Как ще свириш без струни? Казвам: това са максими. Всички други неща са хубави; и най-лошата работа не е лоша. Всички глупости в света имат своето място. От това гледище всичко, каквото става в света, е все за добро. Гледах веднъж един американец: каквато и линия да му даваха, той все ще изкара нещо от нея, ще нарисува нещо. Той така рисува, отведнъж, като че тази линия тъкмо за това е дадена – веднага ѝ намери мястото.

Сега трябва да бъдете артисти, каквото и да ви се случи в живота, да го наместите на мястото му. Казвате: „Защо ми се случи това зло?“. Нарисувайте нещо от него, наместете го. В цялата история пророците посрещат ли ги хората добре? Йеремиа казва: „Господи, станах посмешник на хората и на ангелите“. И турците казват: „За предпочитане е куче пред стар вълк“.

Например вие имате идеята да станете силни и учени. Добре, хубаво е това. Но ако някой от вас мисли да стане цар, какъв шанс има? Или ако иска да стане княз или певец, или гениален поет, какъв шанс има? За в бъдеще е възможно, но за този живот е невъзможно. Аз да

ви подпиша: за в бъдеще може да станете гениални – след сто, двеста, триста прераждания. Радвайте се на това, което сега имате; радвайте се да сте такива, каквито сте сега. Има неща, които не се разрешават.

Аз когато изучавах една гама, за която не искам да ви говоря, я нарекох гама на смъртта. По някой път музикантите, без да знаят, нагазват малко в нея и се оттеглят. После аз съм забелязал: щом бутна една струна и се скъса, още две, три, четири струни се скъсват. Казва някой: „Аз искам като бутна там, да не се скъса“. Казвам: изобщо не бутай там! Ти ходиш да опитваш. Какво ще се ползваш, ако знаеш? Ще се ползваш, понеже ще дойдеш до едно място в музиката, което искаш да прескочиш, но не можеш. Ти не можеш да минеш, докато не намериш един път, да заобиколиш. Аз намерих защо ми се късат струните, направих един мост.

Сега и вие ще направите един мост. Вие сте нещастни по единствената причина, че чувствате тази гама на смъртта. Излезте, заобиколете я! Минавам с един приятел и гледам – една змия е увита на един плет. Той се спря. Казвам: „Внимавай, не си туряй ръката“. Сядаме на един метър от нея. Тя е навита на колело, очите ѝ са отворени и вижда. Казвам: „Не я бутай, нека се пече на слънцето“. Той иска да я бутне и не знае, че змията може да го клъвне. Не я пипай, остави я! Той казва: „Трябва да се убие“.

Не се убива лесно змия. Че онази змия, като влезе в райската градина, ако се убиваше... Но тя излезе от райската градина неубита, и ангелите не можах да я убият. Змията влезе в райската градина, ангелите не можах да я убият – и пак излезе навън. След време Господ каза: „Човешките поколения, човешката раса ще ѝ смаже главата“. Защото тази работа е много мъчна, да се убие една змия. Но след хиляди и хиляди години ще ѝ смажат главата. Колкото пъти с приятели сме виждали змии, те все искат да ги убият. Тя като види, изплъзва си езика. Това е поздравление. Щом изплъзва езика си, змията зло не мисли: няма защо да я убиваме, тя ни поздравява. За изплъзва-

нето на езика всички я убиват, но я убиват, когато ухапе някого. Когато някоя змия си изплезе езика, не трябва да я убиват. Че когато някой каже нещо лошо за вас, той си е изплезил езика – не го убивайте! Това са практически правила.

Живота го приемете такъв, какъвто е – това е философия. Този живот, който имате, него използвайте. В този живот е скрит другият живот. Не търсете друг живот освен този. Защото светът представлява един живот, който след това ще завърже един малък плод. В този плод ще дойде другият живот; а в семената има трети живот. Казвам: в сегашното, което имаме, се крие нещо друго. Да кажем, че всички можете да бъдете толкова спокойни, но не индиферентни. Някой като каже: „Спокойно“, аз виждам някои други неща – на някое дете той му е пукнал главата. Аз не съжалявам за това: отивам, вземам детето, взема и вълна, изгоря я, туря я на главата и го превържа. Ще му кажа няколко думи: „Случва се това с децата“. Това е теза. Че са му пукнали главата, аз вземам туй за теза, развивам своята тема. Казвам: ще благодарите на Бога, защото можеха така да ви ударят, че да ви пукнат главата и вие да умрете. Благодарете на Бога, че малко са ви ударили. Всички неща може да ги използвате. Каквото ви се случи, все е за добро.

Сега започнете да пеете, за да ви почернеят косите. Досега пеехте и косите ви побеляваха. При какви условия може да почернее косата? Никога не противопоставяй две противоположни чувства едно на друго, или една мисъл на друга. Не ги отхвърляй, не ги докарвай. Ти към едни си по-снизходителен. Бъди еднакъв към всичките чувства; към всичките мисли бъди еднакъв – и към даровитите, и към недаровитите.

Ако някой е поставен в магнетичен сън, косата му може да стане черна, лъскава. Пък може и за 24 часа да побелее от голяма изненада. На едни им побеляват косите, когато минават през опасно място. Един се е напил и като пиян е минал през една пропаст. Сутринта, като

видял откъде е минал, уплашил се и косата му побеляла. Той като видял, не можал да си представи как е възможно това. Човек може да има такива сътресения, че косата му да побелее. Всяка мисъл, която вие изпращате към някого, всяко чувство един ден ще се върне при вас. Винаги доброто ще се върне като възнаграждение; и лошото, което правим, също ще се върне. Пращай доброто винаги навън: колкото се може по-добри мисли и чувства пращай. След време ще видите резултата. Някой път ако пратиш някои лоши думи, колкото се може по-малко прати.

Някой казва: „Ще си поправа живота“. Щом живееш по Бога, животът ще се поправи – две мисли в това няма. Ако косата е черна, раждат се хубав хляб, хубаво жито, хубави лозя, ябълки стават. Но чистота там няма да има. Ако косата е бяла, тогава ще има най-хубавия въздух, най-хубавата светлина. Сега при тебе с бялата коса може от време навреме да се ходи на курорт. Има една белина, която е естествена. Когато всичките цветове се съберат на едно място, се ражда белият цвят. Следователно накарай космите си да поглъщат светлината – и косата ти ще стане черна. Накарай космите да се откажат от светлината – и космите ще побелеят.

Или другояче казано: ти, който си с бялата коса, трябва да даваш. Черната коса поглъща, но и единият, и другият живот е наясто. След черната коса иде бялата и след бялата иде черната. Защото при черната коса всичките краски са погълнати. Когато всичките краски са отразени, косата е бяла. Ако сложиш едно пречупване, тогава ще се явят много цветове – в призмата. Лъчът ще се отрази. Това са мъчни за разбиране работи. Сега човекът разбира, но я се помъчи да си почерниш косата. Щом почерниш косата си, всичките мъчнотии ще изчезнат, ще се измени лицето ти, и цялото тяло ще се измени. Щом почерниш косата си, то ще се измени веднага.

Всички трябва да имате жива вяра; или дайте място на вярата да работи във вас. Като рече човек да работи, обезсърчи се и казва: „Тази работа не е за мен“. Тази ра-

бота, която сте започнали, е тъкмо за вас. Не се отказвайте от нея: по-хубава работа от тази няма. Но тъй, широко в света, всичко трябва да ви интересува. Това, дето не е Бог, оставете го настрана. Не се занимавайте с неща, дето Господ го няма. Когато някое дърво израсте някъде, то за градеж става; пък камъните за къща стават. Всичко в света има добра страна.

Днес можеше да е дъждовно, да ни лишат от привилегията да дойдем тук. Но днес ни дадоха разрешение като работници да поздравим първи май. По-голяма организация от нашата няма.

31. лекция, 1 май 1936 г., петък, 5 ч., Бивака, Витоша

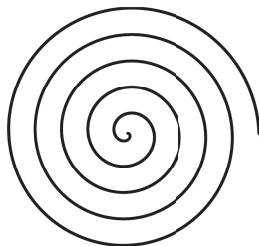
ДО МАЖОР И РЕ МАЖОР

Отче наши

Какъв беше предметът на миналата лекция?

Представете си, че ви дадат такава задача, да направите една песен на живота. Една тема да направите, една песен за живота; да съчините песен или в музика, или в поезия – една песен за живота. Когато на едно дете му разкриват азбуката, каква е целта? То с първите букви философ няма да стане. Първата буква, втората, третата ще научи; но едва след 16 години, като го попитат, с буквите може да напише нещо. Или му разкрият числата – от едно до десет то може да преповтаря. Като научи знаците, може да работи, но само до десет. Но между пет и шест какво ще сложиш; между шест и седем какво ще сложиш? Ще сложиш една дроб. Тя каква ще бъде? Една втора. Но турй нещо ново, един нов символ. (Фиг. 1)

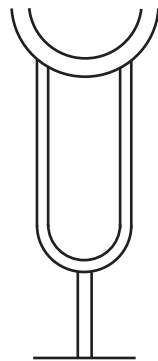
Или да кажем, вие започвате да учите по музика. Казвате: „Това е мажорната гама“. Аз наричам мажорната гама спираловидна гама. *До* мажор. Ти не можеш да се ориентираш; най-първо започваш с *до* мажор. Като се изгуби една птица, започва такова положение: върти се, излиза. Ти от *до* мажор коя гама вземаш? *Ре* мажор. *Ре* мажор е радиална гама. Който работи философски, веднага казва така: „Хубаво, какво ви интересува вас *до* мажор или *ре* мажор?“. Под *до* мажор е създаден целият ваш организъм; под *ре* мажор стават всичките ваши движения. Вие не можете крачка да направите, ако не знаете *ре* мажор. Щом забравите *ре* мажор, забравяте да ходите; щом забравите *до* мажор – умирайте.

Фиг. 1

Един философ, като го попитали какво нещо е Вселената, отговорил, че тя е едно яйце. Ами кой го е направил? Никой не го знае. Замътило се е яйцето и като се е измътило, тръгнало е напред. Питам: какво иска да каже този философ? Значи намираш се в едно положение. Най-после се пробужда съзнанието – и ти искаш да измениш това положение, в което си; искаш да измениш състоянието си. Вие по някой път се намирате в едно такова състояние: скучен е животът ви, скучно ви е. Въртиш се, искаш една нова обстановка на нещата. Сега има неестествено положение.

Представете си, че имате такова изкуствено положение в света. (Фиг. 2) Това е едно изкуствено положение в света, тази форма не е образувана от Природата. Ти какво можеш да научиш от това положение. Разгледайте тази фигура, какво ще научите от нея? Представете си онзи кръчмарин. Той е бог, сложил е такива чаши на масата, турил е бутилка с някаква червена течност. Някой като дойде, погледне чашата – празна; казва: „Брей, аз мога да изпразня шишето! Чакай, след като напълних тази чаша, мога ли да я изпразня? Да я изсипя на земята не бива, тогава да я изпия“. Сложи червената течност в устата и я изсипе. Изпие една чаша, две, три, пет чаши. Неговият ум, както и кафенето, започне да се върти наоколо. *До* мажор е това. Но той не е от човешки произход. *До* мажор от чашата излезе и не върви по права линия.

Фиг. 2

Тогава той ще замяза на онзи руснак, който се напил и започнал да залита. Среща го един офицер и му казва: „Ама ти си пиян!“. Войникът бил ял лук и му казва: „Миреше, лук съм ял“. Отива до офицера – на лук миреше. Офицерът сложил две дъски и му казва: „Ще ходиш по дъските право!“. Войникът ходил от едната на другата дъска. Как да изгълняваш заповед така? Той казал на офицера: „Едната дъска е за мене, другата дъска е за вас. От по-

читание едната е за вас. Понеже съм войник, стъпвам на едната. Но за да покажа, че съм войник, който изпълнява заповед, стъпвам на втората заради вас. Слушам, ваше благородие!“. И пак залита на другата дъска.

Сега какво ще извадите от този анекдот? На този руснак може да му се смеят хората, но често те имат същото противоречие. Един човешки порядък е производството на руския войник – една дъска за себе си, другата за офицера. И за да скрие, че е пил ракия, той е ял лук отгоре. Та някой ще изкара, че всичките хора, които са яли лук, първо са пили ракия, после са яли лук. Питам: тази философия права ли е? Не е.

Но към предмета. В човека вътре винаги има едно състояние на разширение. Вземете живота. Всяка мисъл има един вътрешен подтик; има спираловиден подтик да започне едно възходящо движение нагоре или слизание надолу. Най-първо това спираловидно положение е слизание надолу. След като се стигне до крайния предел, се образува едно радиално положение – човек взима един друг път, една идея се явява в него. Или в тебе се явява едно желание, което искаш да постигнеш, защото едно желание може да се постигне. Едно желание може да се постигне само в гамата *ре* мажор. Като постигнеш *ре* мажор, ще дойдеш до желанието си.

Ти искаш това желание да го завладееш, да опитаеш неговото вътрешно съдържание. Имате гамата *ми* минор. *Ми*-то може ли да го повишите; *ми* мажор има ли? Няма. На какво основание няма? Естественото положение на *ми*-то в гамата е такова – то е повишено в естественото си положение. Може да го понижите сега. Това значи е за постигане на твоето желание. Но това желание трябва да се храни. Каквото и да е желанието в света, когато вие говорите за някакво постижение, се подразбира, че всяка една мисъл, всяко едно желание трябва да се храни.

Аз разбирам желанието не в този смисъл, както вие го разбирате. Желанието и мислите са вложени в човека. Без мисли и без желания човек не може да се прояви. Някой казва: „Ти не можеш, ти не трябва да желаеш“. Това е

друга философия. Има вложени желания, които трябва да се постигнат. Желание имаш да живееш, желание имаш да мислиш, желание имаш да обичаш... Желанието е един вътрешен подтик. Това желание може да се поддържа, да се отхрани само с *фа* мажор. *Фа* мажор се отличава по това, че не можеш да понижиш *фа*-то – можеш само да го повишиш. И *фа* мажор не е естествено положение. *Ми*-то може само да го понижите, *фа*-то може само да го повишите. Сега вие имате *фа* мажор и го повишавате и го понижавате. И при *ми* мажор е така.

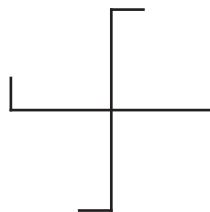
Следователно които не са разбрали този закон, казват: „Мойсей е казал: Не пожелавай!“. Значи не се стреми да повишиш гамата *ми*, а реализирането на целта е в гамата *фа* мажор. Във *фа* мажор целият свят пее. За какво ли не пеят – за сила, за богатство... А какъв е цветът на *фа* мажор? Зелен. А що е зеленият цвят? Това е най-силната отрова. Няма по-силна отрова в света от зеления цвят. Не е лошото в отровата, но трябва да знаеш как да я вземеш, да се приспособиш. Ако знаеш как да я употребиш, ти след време ще се браниш от всички твои неприятели. Защото съвременните хора, като пеят *фа* мажор, те са се отровили от цвета на *фа* мажор. Само от цвета са се отровили.

Сега видимо това са отвлечени понятия. Това са резултати. Вие имате неразположение на духа, не искате да живеете. Не му знаете произхода на това неразположение, казвате: „Неразположен съм“. Защо си неразположен? „Пари нямам.“ Пей *фа* мажор! Питате: „С пеене тази работа става ли?“. Казва някой: „С игла кладенец копае ли се?“. Какво ще кажете, с игла кладенец копае ли се? Копае се. Онзи майстор, който знае да шие, е взел дрехите на един цар – и получава 20 хиляди лева за дрехите. Но може ли с игла да изкопае кладенец? С парите, които е взел, може да изкопае. Иглата копае, но трябва да знаеш как да копаеш кладенеца. Ако не знаеш, ще се бучкаш; ако я впрегнеш в правата посока, можеш – тогава идва парата. Ти можеш да я сложиш в един котел, можеш да я накараш да те вози. Като я туриш в един котел, парата върти колелетата и работи за човека. Но трябва да знаеш как да впрегнеш парата.

Казвам сега: много ваши мисли трябва да ги впрегнете на работа. След време вие ще кажете тъй: „Изгубихме си времето да изучаваме окултната наука“. Питам: досега както живеят, хората не са ли изгубили времето си? Какво са постигнали хората? Нищо не са постигнали. Те може да имат хиляди постижения, но същественото не е постигнато. Кое е онова, което може да осмисли живота; правият път кой е? Дотам, дето сте достигнали, трябва да го следвате. Например вие седите и не знаете как да организирате вашите мисли. Какво значи да организираш мисълта? Да организираш мисълта значи да я впрегнеш на работа. Вие имате мъчнотии и не знаете целта им. Вие още не сте правили опити с вашите мъчнотии. Всяка мъчнотия може да се преодолее, но трябва да знаеш как.

Та казвам: при сегашното състояние, както сега се намирате, вие започвате с разочарованието и свършвате с разочарованието. Това е човешки порядък в света: човек има минус, когато седи индиферентен, когато няма никаква подбудителна причина. Той седи пасивен, казва: „За мене е все едно“. Но дойде едно друго състояние. Това, което подбужда човека да работи, то е Божественото. Щом получи тази перпендикулярна линия на минуса, туй, което вие наричате „всичките страдания в света“, те са плюс. Ти си в едно пасивно състояние, но щом дойдат страданията, тогава ще дойде Божественото. Всяко страдание показва, че Божественото пресича човешкото пасивно състояние. Страданието показва активност: събудиш се, в тебе започва едно движение и ти искаш да се освободиш. Казваш: „Аз не искам това страдание“. Хубаво, а какво трябва да правиш тогава?

Свастиката е един кръст в движение. (Фиг. 3) Когато мъчнотиите започнат да се движат, това е свастика; търпението е това. Работата е тръгнала малко напред. Копаеш някой кладенец и се появи една капчица – зарадваш се. Ако копаяш кладенец и не се появява капчица, обезсърчиш се. Но като копаяш и се появи капката, значи приближаваш водата.

Фиг. 3

Казваш: „Има нещо“. Страданието в света е първата капка на дълбокия кладенец, който човек копае. Страданието показва, че човекът не се качва към Бога: той слиза и е разкопал един кладенец. Като излезе водата, човек започне да мисли, казва: „Ще се удавя в тази вода“. Ха нагоре – и започва да се върти; започва по закона на еволюцията да прави своя път нагоре. Следователно страданието е път за излизане от дълбокия кладенец, който вие сте изкопали. Не мислете, че друг го е изкопал, че той ви е гурнал там.

Сега ще се спра тук. На каква мисъл ви навеждат моите разсъждения? Това не са разсъждения, но ви изнасям много реални неща. Има една реалност в света, в която живеете, но вие не я схващате. На каква мисъл ви навеждам? Ако дотук ви остава и не говоря нищо друго, за какво се говореше досега? Най-първо се говори за спиралната гама *до* мажор и за радиалната гама *ре* мажор. Другата гама – *ми*, може ли да бъде *ми* минор? Каква гама е *ми* минор? Сега всъщност първото движение е кръгообразно, второто е праволинейно. Но е безпредметно много разсъждение...

Има положения, които както и да се разясняват, не могат да се разберат, докато не се изживеят. Както и да изясняваш думата *преживяване*, тя не е свободна. Човек трябва да го преживее, да го почувства. Във всяко чувство има мисъл и във всяка мисъл има чувство. Човек трябва да го почувства. Може ли да ви говорят хиляди години за някои работи, без да ги преживеете? Например ред понятия има – като да бъдеш добър. Каква идея има тук? Много отвличена идея е това. Казва някой: „Трябва да бъдеш разумен!“. В какво седи разумността на човека? Казват: „Трябва да бъдеш милостив!“. Милостив – това вече става малко по-ясно. Защото когато изискваш от другите хора да бъдат милостиви и казваш: „Бъдете милостиви!“, ти знаеш какво е да си милостив, опитал си го. Когато страдаш, казваш: „Господи, милост малко! Аз опитах, зная какво нещо е страданието!“. Милост значи: „Понамажете ме малко с масло, но не ме бийте, превържете ме. Достатъчно ми е туй“. Това е милост.

Добре, сега вие говорите за обхода. Какво нещо е обходата? Че си се обходил някой да дойде около тебе, така аз мога да те обходя. Ама обходата е спасително положение. Обходата, това е до мажор. Аз се движа с една такава светкавична бързина, в един голям кръг се движа... Кой неприятел може да дойде, когато се движиш с тази голяма бързина; кой може да дойде да ти направи пакост? Когато един ангел някой път дойде и със своя меч ви обхожда, вие сте в безопасност. Обхода значи да има кой да ви пази. Аз това разбирам. Който не знае да се пази, той не е герой. Нито е герой, нито има някой герой около него. Така се подразбира същността на движението.

Казвам: ако твоят ум не може да се движи в гамата до мажор или ако няма някой друг около тебе, ти си изложен на всевъзможни работи. Да кажем, имаш страдания – посвирите до мажор, усилите движението. Не това да бъде в тесен кръг, разширете кръга. Колкото този кръг става по-широк, толкова движението става по-бързо – разшири кръга. Тогава хората казват: „Разшири кръга на понятията си!“. До мажор е това. Казват: „Трябва да се постигне нещо!“. Друг закон е това. Казвам: тогава каква песен бихте написали на до мажор; какво бихте написали? Как бихте запели на до мажор? До мажор ще го считате като една красива мома или като красив момък без мустаци: една мома със златна коса, с най-меките ръце, които някога сте виждали, с най-голямата подвижност, която някога сте виждали. Как ще опишете тази мома? Младите момци как ще опишат момите? До мажор при момата е млад момък, при момците е млада мома. Затова при момците тя е до мажор, при момите – до минор.

Тия работи как ще ги опишете? Разберете сега: мажорните гами са потенциални гами, миньорните гами са кинетически. Миньорните гами дават разположение. Казват, че били тъжни. Никаква тъга не дават – тъгата на човека произтича от неговото неразбиране. Има едно пасивно почивателно състояние. При мажорната гама, след като седиш, казваш: „Туй, което аз имам, ще го дам

на другите хора!“. В тебе се заражда желание това, което имаш, да го дадеш на другите хора. Това е мажорно състояние, то е Божествено, има Божествени качества. То е преодоляващо качество, защото и в Божествения свят има мажорни гами.

Аз употребих кръста в Божествения свят само за контраст на човешкия свят. Значи една Божествена гама, която дава спокойствие на ума, е в почивателно състояние. Едната, която дава активност на човека, тя е мажорна гама, на изпълнението. Казвам: всякога, за да постигнете една идея, опитайте най-първо това – ако можете да пеете за една идея, тя да ви въодушеви, вие можете да постигнете идеята. Една идея може да ви въодушеви музикално. Там, дето музиката не взема участие в човека, в неговото състояние, в ума, в чувствата или в душата, нещата мъчно се постигат.

Дотук както говорих, какво разбрахте от тази философия на музиката? Вие на цигулката имате четири струни, опънати сега. Който не знае да свири, може да носи цигулката и да я продаде за 5–10 лева. Който знае да свири, ще изкара нещо от мъчните работи. (*Учителя свири.*) Питам: при такива упражнения какво настроение можеш да имаш? При такова настроение човек може ли да бъде песимист?

Ти седнеш някой път, заучаваш една песен. Понякога вие се упражнявате в нотите, понякога вземате високи тонове. Един висок тон можеш да го вдигнеш само при известни условия. Трябва да знаеш как да събудиш мозъчните си центрове, как да направиш съчетание между чувствата и мислите, за да можеш да вземеш един тон. Понеже ларинксът има много голямо влияние, той трябва да бъде много пластичен, свободен. Трябва да освободиш ларинкса, за да можеш да пееш. Щом имаш най-малко стеснение, не можеш да пееш. И цигуларят, за да свири, трябва ръката му да бъде свободна, всичките му мускули и мисли трябва да бъдат свободни.

Когато говориш за свободната мисъл и за свободните чувства, за правата мисъл или за правите чувства и постъп-

ки, това е без ограничение. Под неограничен живот разбирам, когато Божественото е подтик на всичките наши мисли и желания. Божественото е подтик на човешкото. Човешкото доставя материал, а Божественото дава подтик.

Сега някои от вас може да ги занимават технически работи. Във всяка техника трябва да има идея. Техника наричат тези бързи движения в музиката, тях наричат технически. Колкото е по-бързо движението, толкова техниката е по-добра; но да не е сплетено, да е ясно. Те действат очистително. (*Учителя свири и пее.*) „Имаше в Природата едно яйце. То нямаше нито баща, нито майка, нито братя, нито сестри. Това яйце мислеше – дано оживее. Туй, бялото яйце, се мъти и на 21-я ден оживя. И тръгна то да пъпли. Отвори си широко очите и започна да мисли какво да яде, хей, хей, хей.“ Вие казвате: „Какво пее човекът?“. Опера.

Вярвайте в онова, което Бог е вложил във вас. Има един живот, а всичките други неща трябва да бъдат спомогателни. Има един външен човешки свят и един вътрешен. Гледайте условията на външния и на вътрешния Божествен свят да бъдат импулс на вашия външен и вътрешен човешки живот. Божественото е мощна сила, другите работи са празни – всичко друго е празнота. Като дойде Божественото, тогава във всичкият друг материал, който имате, няма да има нещо, което Божественото да не може да направи. Следователно когато Божественото влезе в човека, всичките заложби, които имате, ще се развият. Когато дойде Божественото, тогава ще дойдат правилните методи. Научете се да вярвате в това, а не да го обяснявате. Постижения искате, но това, което човек постига, него разбира. Това, което човек не е постигнал, то е само един инертен подтик.

Сега кажете ми, коя е най-главната идея, която е останала в ума ви? Желайте Божественото да ви възлюби. Ако желаете Любовта, желайте Божественото да ви възлюби. И втори момент: вие, които сте възлюбени от Божественото, желайте тъй да възлюбите и другите. Най-първо желайте да бъдете възлюбени от Божественото и след като

сте възлюбени, тъй както сте възлюбени от Божественото, това Божествено го предайте и на другите, които очакват любов от вас. Божественото трябва да се предаде. Смислът на живота е там.

Който очаква да го обичат хората, той нищо не може да постигне. Божественото като те възлюби, ти ще обикнеш хората. Ако хората те възлюбят, то е, защото си възлюбил Божественото. Един човек не може да те възлюби, ако ти не си възлюбил. Щом те възлюби Господ, и ти ще възлюбиш другите. Ти не можеш да възлюбиш другите, докато Божественото не те е възлюбило. То като те възлюби, ти ще възлюбиш другите. Така че ако Божественото не е дошло във вас, и вие не можете да го предадете на другите. Ако искате любовта на хората, ще чакате Бог да ги възлюби. Щом Бог ги възлюби, те ще проявят любовта си към вас.

От две страни иде Божественото. Не е човекът този, който проявява Любовта в света. Това е реалността, това е животът. Който мисли другояче, какво да ви кажа – то е губене на времето и на живота напразно. Всички други постижения в света не могат да се сравнят с това.

Ще ви приведа един пример. Двама светии живеели в пустинята, в планините на сегашната Етиопия. Дълго време живели там. Един ден тръгнали да идат при хората и дошли на едно място, дето единият светия видял своя другар, че подскочил и хукнал да бяга. Казва си: „Аз го мислех, че е светия, пък той от какво ли се уплаши? Не съм го разбирал този страхливец“. Той вижда едно голямо гърне, от тия, старите, пълно със златни монети. „Гледай, казва, този голям будала.“ Той имал кон със себе си и натоварил гърнето на коня. С тия пари светията направил къщи за бедните, за сирачетата, нищо не оставил за себе си. Започнал да се пита дали Господ е доволен от всичко, каквото е направил. Най-после, като се молил, един ангел му казал така: „Всичките ти работи, като се теглят на везните, не тежат толкова, колкото тежи прескачането на твоя другар“.

Всичко друго, каквото можете да направите в света, не може да се сравни с онзи подтик на Божествената Любов, който може да ви се даде. Това скачане на светията е Божествената Любов, то е Божественото. Той скочи, а онзи остана при парите по права линия – *ре* мажор. Отива *ми* мажор, *фа* мажор, връща се и мисли, че всичко е свършил. Нищо не е свършил: този светия до *фа* мажор е дошъл – *сол* мажор, *ла* мажор и *си* мажор остават неизпети.

Докато не изпеете всичките гами, вие не можете да имате постижения. Колко тогава имате? Седем тона. Имате пет мажорни и две миньорни – *ми* минор и *си* минор, другите са мажорни. Тогава човек може да има постижения.

*Само светият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

32. лекция, 8 май 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев¹⁷

ОТНОШЕНИЕТО НА ТРИТЕ ЖИВОТА

Отче наши

Изпейте *Всичко в живота е постижимо.*

Ако ви запитат в какво седи същественото в живота, какво ще кажете? Спирате се някой път върху физическия живот; спирате се върху духовния живот и върху умствения живот на човека. И мъчно може да се направи една разлика между физическото, духовното и умственото. Те са отношения, които съществуват. Физическото е по-груба материя, от която е образуван животът; духовното е средното, а когато дойдем до умствения живот, подразбираме онова, най-финото наше разбиране за живота.

Често всичките изненади в живота зависят от съпротивлението на нещата. Не може да съпоставиш и да уповаваш на физическото, така както на духовното или както на умственото. Тогава в какво седи сега разликата? Тъй като човек се намира в едно противоречие, той не може да обяснява ония изненади, които го очакват. По някой път си задавате въпроса: „Не може ли без тия противоречия в живота?“. Зависи вече какво е вашето схващане.

Например как бихте примирили противоречието, което съществува между един вълк и една овца? В техните разбирания или в съзнанието на обикновения човек как ще го примирилите с един човек с по-фини чувства. Тогава вие ще дойдете до онова заключение да кажете: „Защо Природата е създала човека така?“. Вие не знаете какво е създала Природата. По някой път вълкът може да изяде овцата, но Природата ни най-малко не е създала овцата, за да я яде вълкът – това е едно ваше схващане. После вие казвате друго: „Как да се оправи светът?“. Ние намираме, че един вълк, който е изял една овца, е постъпил неправилно.

Питам сега: при какви условия се създадоха тия отношения? Мъчнотиите, които сега се зараждат, това са мъчнотии на миналите векове – ние разрешаваме въпросите, които са останали от миналото. Вие например разрешавате въпроса за един здрав и един болен човек. Каква е разликата между здравия и болния? Здравият човек, това е естественото положение на човека, а болният човек е неестественото му положение. Сега вие си задавате другия въпрос: „Не може ли човек да не боледува?“. Това е само допускане в Природата. Казвам: човекът боледува. Може човек и да не боледува, но в самото му развитие болестта е една необходимост. Тази болест служи на човека, за да се запознае с ония закони, които съществуват, със законите на здравето, които съществуват.

Например вие имате положението *добро* и *зло* в света. Доброто, това е естественото положение, а злото е неестественото положение. Питам: при сегашното положение вие можете ли да отделите злото от доброто? Това е като едно вътрешно понятие – схваща се за добро и зло. Докато дойде човек да се запознае в какво седи доброто и в какво седи злото, това е цяла наука. Сега вие схващате, че злото не е потребно. В даден случай известно зло не е потребно, но в самата Природа, тъй както светът е създаден, злото е като една необходимост. Сега под думата *необходимост* какво разбираме? Казвате: „Това трябва да се случи тогава“. На онзи, който не разбира пътя на живота, всичко може да му се случи. Пък за онзи, който разбира, нещата се случват малко по-другояче. При сегашните условия вие разрешавате известни въпроси все от това гледище – и няма да се минат 50, 60, 70, 80 години, вие изменяте условията.

Да допуснем, че разрешавате въпроса има ли друг въпрос, или не, и не можете да го разрешите. След 50, 60, 70 години вие изчезвате от света. Едни мислят, че отивате в другия свят. Дали сте отишли в другия свят, това е въпрос, но сте изчезнали от света, вече не съществувате като фирма, фалирали сте. Вие като умрете, според сегашното ваше знание къде ще идете? Казвате: „Баща ми умря и аз

ще умра“. Но като умрете, къде ще идете? Все ще идете някъде. Опази обстановка след вашата смърт ще бъде ли по-добра или по-лоша? Представете си ако е умрял някой и е отишъл на мъчение. Но опита вие не го знаете. Някои хора имат опитност. Сега казват на някого: „Докажи, че има бъдещ живот“. Отговаря: „Човек като умре, свършва се всичко“. Това са обикновени въпроси, с които вашето съзнание е ангажирано – вие нямате истинско познание. Един е въпросът, когато човек разбира опази материя, с която се занимава; пък друг е въпросът, когато човек се занимава с материя, която никак не разбира.

При сегашните условия физическият свят така е погълнал живота ви, че от сутрин до вечер вие мислите, че живеете духовен живот, пък живеете само физически. Отивате на една работа. За тази работа казвате, че е духовна. В какво седи духовната работа? Вземете един писар, който пише някакви съдебни решения; 30 години той пише все съдебни решения. След 30 години го пенсионира. Питам: този човек след 30 години какво е научил? Или вземете един търговец – 30 години той се занимава как да опознава най-хубавите обувки, най-хубавите кожи, какво ли не. След 30 години и него го пенсионира. Какво е научил той? Обущарството не разрешава ония жизнени въпроси на живота.

Сега другия въпрос: как може да бъде другояче? Или да допуснем, че един човек, който е земеделец 30, 40, 50 години, оре земята, изважда жито – и след 30–40 години той умира. Сега вие казвате: „Трябва да се прекара някак животът“. Но животът не може да се прекара така, както сега го прекарвате. Ако вие си сложите крака в едни тесни обувки и ходите на екскурзия или ако си сложите крака в широки обувки, каква ще бъде разликата? Или ако си сложите крака в сиромашията, тъй както сега разбирате, каква ще бъде разликата?

Какво разбирате под думите *богатство* и *сиромашия*? Под *сиромашия* разбирате лошите условия, а под *богатство* разбирате добрите условия. Но всъщност в какво седи, по какво се отличават един богат и един беден чо-

век, един учен човек и един неучен? Има известно различие. Ако вие погледнете на тяхната форма, онзи, ученият човек, тъй както е в Природата, той има нещо придобито; онзи, невежият, има нещо, което не му достига. Следователно животът е един прогрес. Вие сте пратени на Земята, за да се учите – и трябва да страдате. Защо трябва да страдате? Защото трябва да се учите. Страданието, това е невежество. Както и да се оплаквате, всяко страдание показва, че вие се намирате в една груба материя, която трябва да обработвате. Питате: „Не може ли другояче?“. Че кой ще свърши вашата работа? Сега от новото становище човек не трябва само да констатира ония противоречия, които се зараждат вътре в живота. Казвате: „Тия неща не са се зародили сега, те са още от самото начало“.

Та казвам: сега ви трябва една вяра, с която да опитате онова, в което вярвате. Вие много работи, в които вярвате, не сте ги опитали, не сте ги проверили. Вие не сте проверили факта, че баща ви е заминал за другия свят. Баща ви, като иде в другия свят, казва: „Туй, което виждам, не е за сега“. Ти го питаш, а той казва: „Тази работа не е за тебе“. Питам тогава: по какво се отличава един жив човек от един умрял, тъй както вие разбирате? Живият човек от вашето гледище може да яде и да пие, а мъртвият не може нищо да яде, не може нищо да пие. При това в него има желание той да яде и да пие.

Питам: между тия две опитности, че можете да ядете и да пиете, и другото – че не можете да ядете и да пиете, пък имате желание, сега в какво седи разликата? Това е като идеал. Онзи, който яде и пие, трябва да плаща, онзи, който има желание да яде и да пие, не плаща. Той има само желание, в него има един вътрешен копнеж да яде и да пие. Представете си сега, че живеете в един свят, в един свят само на копнежи. Кое вие наричате копнеж? Нещо, което наричате илюзорно, или нещо, което желаете и не можете да придобиете. Питам: при такова едно противоречие как ще се справите?

Ето, при съвременните условия осъдят един човек на смъртно наказание. Дали той желае да умре, е друг въ-

прос, но го осъждат. Друг един човек го оправдават. Питам: каква е разликата за онзи, осъдения? Осъдения човек го лишават от известни блага, защото той вече не може да яде и да пие. Но животът е много износен. Представете си сега един живот според това разбиране – едно същество, което живее в другия свят и остава да желае, пък не може да опита нещата; то иска да яде, пък не може да яде.

Много от вашите желания в света вие нямате условия да ги реализирате или не можете да схванете, че това, което желаете в даден случай, е невъзможно при тия условия. Представете си, че едно същество, ваш баща, не се е повдигнал; и вие мислите, че като е умрял, е отишъл на другия свят при светиите, при ангелите. Това са предположения. Но представете си, че вашият баща, на който се е изменила формата, има желание да яде. Той дойде при вас и казва: „Гладен съм, трябва да ми наготвите“. Вие може да сготвите нещо на баща си, но той не може да яде – вие ще ядете заради него. Питам тогава: каква разлика има между вас, който ядете за баща си, и баща ви, който не може да яде? Представете си такова едно обяснение. Представете си, че вие сте на една трапеза и усещате само уханието на яденето, но не ви е възможно да ядете. А друг човек не само усеща уханието, но той може да си похашне.

Та казвам сега: в мъчнотиите, които ви очакват за в бъдеще, ще дойдете до един живот, с който не сте свикнали. Да допуснем, че вие сте банкер, спечелвате 20–30 милиона лева, за да се осигурите. След като се осигурите, умирате – и това имате го оставяте на синовете си; а вие отивате в другия свят и започвате един живот, за който никак не сте готови. Питам: като спечели 30 милиона, онзи какво придоби? Имате такъв един пример в Евангелието, в който едни от вас вярват, други не вярват. Че сиромасът Лазар, който е живял при къщата на един богат човек, който е ял и пил, умрял; и богатият човек също умрял. Представят, че Лазар е отишъл в другия свят при по-благоприятни условия, а богатият, като умрял, отишъл в ада.

Питам: ако с това богатство, което имате, после идете в ада, какво ви ползва то? Сега вие се спирате върху онова положение и казвате: „Да си отживеем, после няма какво да му мислим“. Но превръщане трябва на живота. Животът трябва да мине от физическо положение в духовно и в умствено отношение, трябва да се направи един кръг. Всякога, когато този кръг не става по естественото си положение, тогава се раждат най-големите нещастия в света.

Вие например мислите, че пак ще се преродите. Но изучавали ли сте закона на прераждането? Някои хора 200, 300, 400 години не могат да се преродят. Някой може да се прероди при такива лоши условия, че нищо да не спечели. Той започва един живот и освен че не може нищо да спечели, но загазва още повече. Казват: „Човек трябва да се прероди“. Питам: ако започнете сега една работа, от която нищо не печелите, в какво седи хубавото на прераждането? Под думата *прераждане* разбирам подобрене на живота. Трябва да направиш един кръг във физическия, духовния и умствения живот, да стане едно обръщение вътре.

Сега на вас този въпрос ви се вижда малко странен. Странното в какво седи? Да допуснем, че вие искате да ви се стотви едно хубаво ядене от вашето гледище. Стотви се хубавото ядене от вашето гледище. Стотви се хубавото ядене, но това хубаво ядене не ви подхожда. Яденето е сладко, но от него се заражда във вашето храносмилане нещо неприятно и вие казвате: „Тази храна не е за мен“. Или да допуснем, че имате известен възглед за живота. То е все същото. Казвате: „Аз имам известно схващане“. Но ония схващания, които имате за живота, може ли да ви помогнат? Схващане, което не може да ми помогне в живота, в него няма никаква философия.

Следователно има една реална страна в живота, с която всеки един от вас може да се справи. Онази реална страна я обявявам така: това е чистият въздух, който вие трябва постоянно да дишате. Ако дишате този въздух, ще се намерите в едно естествено положение, вашият живот ще тече така нормално. Ако дълго време сте живели, дето

въздухът не е чист, веднага вие чувствате, че условията, при които живеете, не са така благоприятни, мъчниотии имате. Вие не можете да разберете, че във вашия живот трябва пречистване. Сутрин, като станете, вие не правите никакви пречиствания; казвате: „Аз трябва да ида на работа“. Трябва да идеш на работа, но това е една трета от живота ти. В началото аз трябва да се помоля – това е пак една трета. Аз трябва да мисля – това е пак една трета. Трябва да съпоставите работата или външната форма; вътрешното съдържание и вътрешния смисъл на живота трябва да ги съпоставите, за да може да минавате от едно състояние в друго. Или другояче казано, да допуснем, че вие искате или да обичате, или да ви обичат, но не можете да намерите някой да ви обича, нито пък вие можете да намерите някой да обичате. Какво ще правите тогава?

Представете си, че една овца иска да живее – тя трябва да пасе, трева да има. Представете си, че овцата живее при лоши условия, живее между хищниците и те не ѝ дават възможност да пасе. Тъкмо рече да пасе – и току види, че някой вълк се яви. Все така те се явяват и не ѝ дават възможност да пасе. Питам: тази овца как ще поправи своето положение? Някой ще каже: „Той, Господ ще уреди тази работа“. По този начин, както ти мислиш, Господ няма да уреди работата – ти ще я уредиш. Ако краката ти са дълги, ако имаш ум, можеш да мислиш. Ако ти не мислиш, ако краката ти не са дълги, работата ти ще се свърши съвсем другояче.

Та сега всичките ваши нещастия седят в това, че вие се намирате в лоши условия. Що са лошите условия? Лошите условия са тези, че овцата иска да пасе, пък не ѝ дават да пасе. Какво трябва да прави? Има един изходен пункт. Тя трябва да напусне всичките ония неблагоприятни условия, да излезе горе в планината, да няма кой да я безпокои.

Сега тия въпроси са задавани с хиляди години. Ако дойдем до всичките моралисти, до всичките духовни хора, има въпроси, които не са решени. Всичкото нещастие е в това, че има една неразбрана наука. Казваме: „Като

идем в онзи свят, ще живеем“. Ще живеете, но има едно разумно живеене в света, което Бог е поставил. Ако човек върви по това, което Бог е създал, животът ще тече, а той ще разбира смисъла на живота. Но ако човек не върви в онзи, естествения път, в който Природата е създала нещата, той ще се намери в едно крайно негодно, безизходно положение.

Да кажем, че има същества по-високи, по-напреднали в света. Тия същества за мене важат, ако имам отношение с тези същества. Каква е ползата, че те съществуват, ако аз нямам отношение с тях. Ако има някакви ангели в света, мен ангелите може да ме интересуват дотолкова, доколкото аз мога да се интересувам от тях и доколкото те могат да се ползват от мене – отношение трябва да има. Питам: ако вие бихте се запознали с един светия, как щяхте да се запознаете? Бих желал вие, ако направите връзка с един светия, да кажете каква щеше да бъде обстановката на запознанството? Каква ще бъде първата обстановка на запознаването ви? Между един обикновен човек и един светия може да има отношение. Къде ще намерите първата връзка, че светията може да се заинтересува от обикновения човек и обикновеният човек да се интересува от светията?

Например вие си поставяте въпроса и казвате: „Няма кой да ме обича“. В какво седи тази обич, кажете ми? Това е отношение вече. Онзи светия, който може да се запознава с вас, има някакъв интерес. И той трябва да е свързан с вас, вашето запознаване трябва да бъде една необходимост за него, за да може да вземе участие във вашия живот. Сега вие поставяте нещата и не ги свързвате. Вие искате хората да се запознаят с вас. Всяко познание е една необходимост. Всеки човек, който ви обича, това е една необходимост за него. И вие за да го обичате, това е една необходимост за вас. Ако тия двете необходими съществуват, тогава има едно разрешение на въпроса. Сега не мислете, че тази работа е лесна; да се обичаме – това е най-мъчната работа. Няма по-мъчна работа от нея, както аз зная – да обичаш. Всичките неща произтичат от обича-

нето. Ако знаеш как да обичаш, ще бъдеш щастлив, ако не знаеш как, ще те сполети най-голямото нещастие.

Сега вие, според сегашното си схващане, мислите, че някой беден човек, като иде при някой богат, той ще се облече с дрехи. Но тази работа с дрехи не отива – това е външна обстановка. Има неща, които може да препятстват на човека в неговото разбиране. Какво ще ви ползва една кокошка, която е много добре облечена, а ѝ се броят ребрата. Какво ще ви ползва, че е била облечена хубаво, с хубави пера? Но важното не е в перата. Какво е важното в кокошката? Онова съдържание. Перата са една външна обстановка, тях ще ги оскубеш; остава съдържанието. Когато оскубеш перата на човека, той казва: „Нищо не остава“. Питам тогава: струва ли си да оскубеш една кокошка?

Често се забелязва, че всичките тия религиозни хора и навсякъде хората страдат от наученото. Идеите, които имат, са прави, но пътищата, по които вървят те, са криви. Най-първо аз поставям въпроса така: искам някой човек да ме обича. Трябва да зная защо искам той да ме обича. Два момента има: да обичаш и да те обичат. Ние ги съпоставяме. Едното е да вземеш, другото е да даваш. Този въпрос не е разрешен още. Онзи, който взема, и онзи, който дава, това са два процеса. Например вие какво разбирате под това: да обичаш и да те обичат? Може да изясните въпроса така: онзи, който те обича, той ще донесе материал, с който ти трябва да приготвиш яденето, а ти, който трябва да обичаш, ще сготвиш яденето, че и двамата да ядете. Единият ще донесе яденето, ти ще го приготвиш и двамата ще ядете. Ако той донесе яденето и вие не знаете как да го приготвите, ще се роди едно неестествено условие. Да обичаш някого подразбира това: с онова, което той ти е дал, да приготвиш нещо от него. Ако приготвиш, и двамата ще го опитате – ти ще опиташ по един начин, той – по друг. Сега другото се заражда.

Казват: „Животът по друг начин не може ли да бъде уреден? Баща ми да ми остави пари, че аз да свърша училището“. Тази работа с пари не става – това е една вътрешна обстановка сега. Ти ако не знаеш онзи процес, ако не зна-

еш функциите на богатството, ако не знаеш функциите на сиромашията, как те са преплетени вътре в живота; или пък ако не знаеш функциите на знанието и функциите на невежеството, ако това не разбираш, ти ще се намериш в същото затруднение.

Казват: „Той е един невежа човек“. Аз считам за невежа човек този, на който е даден много материал и трябва да направи баница. Това е, което вие наричате *добър живот*. Този човек е невежа, защото опитва по един начин, по втори, по трети... Добрият живот са добрите условия, които Бог ни е дал. От тия условия ние трябва да приготвим нещо. Дали можем да го приготвим, то е друг въпрос, но трябва да се приготви. Всичката наука седи в туй, че можем да приготвим нещо. Ама то няма да стане за една година, няма да стане за две години, може с хиляди години да стане. Хората как разрешават тези въпроси? Може би в този живот човек така ще си замине; и в другия, в третия, според теорията на прераждането.

Аз не искам сега да смущавам вашите умове. Ще знаете, че въпросите, както сега ги разрешавате, винаги ще останат нерешени. Казвате: „После, като се преродим“. После, като се преродиш, ти ще се намериш пак при същите негодни условия. Какво се ползва една овца, която се преражда между вълците? За вълците е добре, но за нея ни най-малко не е добре. Какво въплътяване има? Сега аз не искам да поставям едно противоречие. Казвам: има едно решение, което дава пълен ход – вие да съпоставяте нещата – физическия живот, духовния и умствения живот, за да се образува един кръг. Това е приятното в живота.

Сега вие ще се намерите в онова положение, за което българите дават един анекдот. Отива един българин на гости на своя кумец. Вие знаете какво нещо е кумец. Кръстникът трябвало да гощава кумеца. Кръстникът наготвил нещо хубаво, но било горещо. Наготвил той чорба от пуйка, но кумецът не знаел, че е много гореща. Като взема от чорбата, не духа, че му припарило, пък искал да замотае работата. Той гледа нагоре и пита кръстника си:

„Откъде отсече тия греди?“ – уж го интересуват дървата. Казва му кръстникът: „От лаком дол“. Та всичките хора се намират в този лаком дол. Аз разбирам под „лаком дол“ ония условия, при които искаш да живееш, а не си запознат с тях – и се случва нещо много неприятно. Ти искаш по един начин да замажеш нещата. Питам тогава: какво трябваше да направи този кумец? Той трябваше да попита кръстника си как се яде това нещо.

И тогава другият пример. Отива един беден земеделец да носи на царя череши. По пътя все ял по една и останала само една череша. Царят не знаел как се ядат черешите и го попитал как се яде това нещо. Земеделецът взел, че изял и последната череша. Това е сега положението, в което се намирате. Като донесат най-хубавите условия на живота и ги покажат на човек, а той не знае как да ги използва, човекът пита другите – и онези, които ги познават, ги взема със себе си. Иначе земеделецът показва как се яде черешата, но аз не зная какъв е вкусът ѝ. Никога не носѝ на един цар само една череша. Нека бъде пълна кошницата, че да има и той какво да яде.

Сега ви остава важният въпрос: да разрешите отношението между физическия, духовния и умствения живот. Ония закони, които Бог е поставил не тъй, както сте ги изучавали досега, най-големите противоречия, които могат да се явят, трябва да имат едно разрешение.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

33. лекция, 3 юли 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ПЪРВАТА ДУМА

Добрата молитва

Изпейте *Всичко в живота е постижимо.*

Имате ли зададена тема? (Не.) Пишете тогава върху *Влиянието на добрите мисли и чувства.*

Вие трябва да знаете как да съпоставите добрите чувства, които Природата ви дава. Човек трябва да храни добри мисли в себе си, за да не разбие смисъла на своя живот. Трябва да храни добри чувства в себе си, за да постигне онова, което той желае. Вие например имате известни желания, но не знаете произхода им. Желанията на човека играят голяма роля. Човек трябва да се нагласи по този начин да разбира своите чувства, защото всяко чувство има известен стремеж. Сега аз не говоря за чувствата в обикновения смисъл, за разположението – това е друг въпрос. Чувствата винаги дават един вътрешен стремеж. Може да уподобим човешката мисъл на онзи капитан, който е в морето, и отдалече той се стреми някъде, вижда някъде. Но за постижението на неговата цел му трябват добри чувства. Добрите чувства са един Божествен импулс, това е влиянието на Божествения дух, който работи в човешката душа.

Сега по някой път вие се спъвате в постиженията на нещата или чувствате, че има някои неща, които не можете да постигнете. Не знаете причината защо не можете да постигнете някои съществени неща; аз говоря за съществени работи, които искате да постигнете. Тия постижения не са едни и същи, те са различни. Вие например не можете да накарате едно цвете да порасте без вода; не можете да накарате едно цвете да порасте без светлина. Може да попитате защо е така. Така е: забелязано е, че със светлината, която растенията денем са събрали в себе си, те вечерно време градят материала, който са събрали, и го турят на работа.

Сега в живота на младите кое е най-мъчното? Всяка мъчнотия, която среща човек, го кара да се обезсърчава. Например той усеща, че онова, към което се стреми, е непостижимо за него, и се обезсърчава. Сега трябва да имате един начин за вашите постижения. Да кажем, може да имаш един кладенец, може да имаш желание да извадиш вода, може да имаш кофа, но нямаш въже. Съзнаваш, че това е непостижимо нещо. Другото положение: може да имате въже, но кофа нямате. Значи две съчетания са потребни: кофа и въже. Третото положение е, че вие трябва да се опретнете да работите. Като пуснете кофата и след като я напълните, трябва да я изтеглите. Та за всяка работа, която започвате, гледайте има ли въже и кофа.

Има и други мъчнотии, които може да ви спънат. Две неща са потребни. Сега на какво можем да уподобим въжето? Въжето е онази непреодолима вяра, която човек трябва да има. Сега другото, което може да спъне един млад човек, е тази кофа да е толкова голяма, че той да не може да я изтегли. Представете си сега, че тази кофа е от сто кила и ти си я напълнил. Друга мъчнотия иде – напълниш кофата, а не можеш да я изтеглиш. Тогава защо хората трябва да си помагат. Единият като не може да изтегли кофата, ще дойде втори, трети – ще си помагат. Значи ако кофата е малка, тази работа можем да я свършим; ако кофата е голяма, тогава в света трябва да има помощ, разбирателство.

Та казвам: вследствие на това се явяват ред нужди за изучаване на нещата в света. Това е проста работа. Но представете си, че онзи, който ти помага, иска половината от онова, което ще изтеглите. Вие започнете да се пазарите колко ще му дадете. Законът в Природата е такъв: двама души като работят, каквото изкарат, ще го делят наполовина. В животинското царство не е така. Животните, които не разбират този закон, силните животни, задигат най-голямото парче, за слабите остава малко. Там няма мисъл, господстват желанията. Психологически трябва да разбирате тези неща. Някой път вие не сте готови да дадете правото на хората. Теоретически го давате, но щом

дойдете до известни области, не сте готови да дадете правото. Това са моменти, няма да ги засягам.

Има една област, дето младите винаги се спъват. Вземете закона за яденето. Ти си толкова гладен, че в даден случай не си готов да отстъпиш. След като се наядеш, готов си да дадеш нещо; но докато не си ял, казваш: „Да задоволя първо своите нужди“. Е, добре, представи си, че ти искаш да задоволиш своите нужди и яденето е дадено на тебе, както сега стават споровете в света. Другият, който е дошъл, е по-силен от тебе, той разбира повече от човештина. Ти мислиш да му дадеш ли правото, или не. Той започва да мисли другояче – да употреби своята сила. Натисне те и ти вземе яденето. Това става при животните. Гледайте при животните, те по същия начин разрешават въпроса. По-силното куче винаги ще сдави по-слабото и ще му вземе храната. И те знаят това: едно слабо куче, като види голямото, пусне на земята каквото има. Питам: при такъв порядък какво очаквате? Психологически това е едно положение, което спъва хората. Оттам е произлязла поговорката, че с добро в света не става. Хубаво, силните разрешават много добре, ами слабите какво трябва да правят сега?

Трябва да бъдете умни. Слабият в някое отношение може да бъде по-силен от силния. Тогава искам да поставим въпроса, че и млади, и стари са пратени да живеят на Земята. Ти не си пратен тук да уреждаш живота си. Вие мислите, че можете да уредите живота си. Може, но трябва да знаете къде можете да го уредите. Затуй сега трябва да се учите. Природата вече учи човека как да използва Божествената Любов. Единственото нещо в света, което урежда живота, това е Божествената Любов. И когато ти мислиш за Божествената Любов и се свържеш с Бога, твоят ум не трябва да е свързан с нищо отвън. Ти можеш да гледаш външните форми, но трябва да имаш пълна вяра, че онова, което желаеш, Божествената Любов ще ти помогне да го постигнеш. Понеже всяко желание е един Божествен импулс, когато ти постигаш нещо, казваме, че Бог го постига. Следователно Бог е най-силният.

Той никога няма да те остави, колкото и слаб да си. Той когато може, ще постигне работите. Но не се обезсърчавайте, това е един закон. Ще попитате дали е така, или не. Опитайте: ти ще опиташ работите.

Сега другото положение, което трябва да държим в ума си, е следното: ти не можеш да имаш резултати, колкото и хубави семена да имаш, ако тия семена не ги посееш. Значи посяването ще бъде от теб. Ако държиш семената и ги показваш на този, на онзи, като разправяш научно въпроса какво раждат, какво ще постигнеш? Ти трябва да посадиш тия семена, не трябва да уповаваш на онова, което хората посяват. В Природата това, което ти е дадено, ако го посееш, ще имаш постижения. Ако не го посееш, ще останеш с туй, малкото, което имаш. И често негодите на живота произтичат от това, че ти не си посял нещата. Ти си очаквал някой друг заради тебе да направи нещо за теб. И това е хубаво – то показва, че всички живеят хармонично.

Ако хората си помагат един на друг, това показва, че те са разбрали Божия закон. Но да допуснем, че хората не са разбрали Божия закон. Защото има друго едно разбиране на Божествения закон: посятото в Природата е заради теб. Това, което не си сял, от него не можеш да се ползваш. Та казвам: може да кажем, че всяко добро желание е семе, което Бог е посял в твоето сърце. Ако не го наглеждаш и не го поливаш, ти няма да имаш плодове. Трябва да го поливаш, за да имаш плод.

Другото положение: като се говори теоретически върху тия работи, е много лесно. Казват: „Трябва да завържеш приятелство с някого“. Не, най-първо трябва да знаеш как да завържеш приятелство, трябва да има един повод. След това е второто положение: трябва да поддържаш това приятелство. Едновременно ти не можеш да бъдеш приятел на всичките хора. Трябва да имаш отношение, защото има една вътрешна връзка, която свързва хората. После можем да кажем, че пътят, по който вървим, не е един равен път, но той е път, който е крайно изменчив. Да кажем, в началото вие може да вземете много работи и да ги

носитe сами по равния път. Но представете си, че дойдете до един път, който има 85 градуса наклон, и вие се качвате по този път. Питам тогава: как ще постигнете целта? Това, което носите, трябва да го оставите. И когато Христос е казал: „Ако ние не се отречем от себе си“, Той е подразбирал, че ще дойдете до онзи стръмен Божествен път, дето ще оставите всичко долу, за да постигнете целта си. Няма да разчитате на него: ще разчиташ само на онова, което можеш да изнесеш в дадения случай.

На вас някъде не са ви потребни много мисли. Една мисъл, с която можете да излезете и с която ще постигнете целта си – тя е важна за вас. Следователно ще видите с коя мисъл ще се качите горе; коя мисъл е най-силна и кое чувство.

Сега тук се иска пробуждане на Божественото съзнание. Не е необходимо да знаете как са създадени нещата. Представете си, че вие се качвате на един съвременен аероплан или на някой автомобил. Друг е, който кара автомобила, а вие усещате, че вървите. Вашият автомобил трябва да върви. По кой начин ще върви, как ще го карате, това е друг въпрос. Като влезеш в Божествения живот, ти няма да мислиш какво ще стане с него – само гледай върви ли, или не. Ако върви автомобилът – Божествено е; ако се заблъска някъде, е човешко. Ако някои неща са непостижими, си влязъл в човешката област; ако нещата са постижими, ти си влязъл в Божествената област.

Щом си в този Божествен път, ти ще излезеш до крайната цел, която имаш. Ако дойде онова Божествено съзнание, във вас всяка работа, която започвате, ще върви – тогава работите ви ще вървят добре. Представете си, че във вас се роди едно чувство на страх. В тази област всяка мисъл и всяко чувство на страх не вършат Волята Божия. Страхът е само едно чувство, което те предпазва от нещата. Страхът винаги ще те спре да не отиваш до крайност в живота, но той не е едно човешко чувство – страхът е животинско чувство. Не че без страх не може, но страхът трябва да се яви, когато сложиш голям товар на гърба си. Тогава страхът трябва да каже: „Недей, не можеш да го изнесеш“.

Сега по какво се отличават в живота постиженията? В един Божествен път човек има за цел постепенно да се просвещава, да се разширява; добиват сила човешкият ум и човешкото сърце. Пък ти като влезеш в един човешки процес, постепенно там се замъгляват умът ти и чувствата ти. И ти най-после започваш да се колебаеш.

Сега как ще разграничите дали посоката, в която се движите, е Божествена, или не? Ако в посоката, в която се движите, се увеличава светлината ви, вие сте в един Божествен път. Ако постепенно тази светлина се намалява, вие сте в обратна посока. Това е човешкото. Сега един разумен млад човек така трябва да разбира нещата. Животът е строго определен. Не се бойте в живота. Вие бъдете свързани с Божественото: тогава при каквито условия и да живеете, Бог ще ви извади от тях. И какво има да се плашите, вие имате един капитан! Колкото и да е лош той, Бог живее в него. Живее Бог, но докато повярваш в това...

Та казвам: има хора, в които Бог е проявен; има хора, в които Бог не е проявен. Тогава как трябва да постъпите? Та вие често сте непроявени. Някой път вие не постъпвате абсолютно справедливо: с някого постъпвате учтиво, любезно, приятен ви е, а при някои сте небрежни, невнимателни. Но сложете в душата си – независимо дали го разбирате, или не – сложете в душата си Божествената Любов и върху нея градете. Очаквайте, но същевременно и вие работете.

Казвам: като се говорят върху тия работи новите неща, те трябва да се разбират. Защото младият човек е в новия порядък, в Божествения порядък? Но този Божествен порядък е слизание. Младият слиза, старият се качва. Вследствие на това младият пее, той не усеща мъчнотиите, понеже слиза надолу. Но това не зависи от него, той без да иска го прави. Старият колкото и да е умен, казва: „Тежък е животът“. Кое е тежко? Всичко онова, което е събрал, старият може ли да го изнесе? Той гледа къде трябва да го остави. Та сега докато вие сте млади, работите лесно вървят; като закъсат работите ви, вие сте стар. Не че тогава животът е по-тежък, но теренът, по който се движите,

се изменя. Или другояче казано, психологически поставено – когато сте под влиянието на Божията Любов, и при слизането, и при качването работата е лесна. Като дойде човешката любов, там работата се изменя. Там, при човешката любов, се явяват всичките мъчнотии.

Та сега разрешете мъчнотията. Някой път, щом се яви нещо и не можете да го разрешите, вие сте в човешката област. Има неразрешени неща, които са били в миналото – те сега се разрешават. И сега има мъчнотии, които след време ще се разрешат. Щом дойде Божественото в света, мъчнотиите по-лесно ще се разрешат. На хората им трябва да имат много малко от Божествената Любов, защото любовта по някой път също се поглъща. Така се говори – че любовта е неизменна. Но как ще обясните вие, когато любовта на двама души се изменя? Не се изменя, ами е погълната, някъде е отишла.

Та хубаво е човек при най-лошите условия да има онази непреодолима вяра. Какво се явява вярата тогава? Вярата е един начин, чрез който се поддържа Любовта. Така е на физическия свят. Вие имате непреодолима вяра, за да се поддържа Любовта. Това е вече научната страна – да мислим. Ако не мислиш, ти вече ще се влияеш сам от последствията, които могат да станат. В живота виждаме например, че когато престане да работи дясната ръка, в лявата ръка се явява желание да се движи. Там, дето мисълта не може да постигне някои работи, се явяват чувствата; там, дето чувствата не могат да направят нещо, иде мисълта. Защо се двете ръце? Да си помагат. Защо са двете уши? Да си помагат. Защо са двете очи? Да си помагат. Та ако вие разбирате закона на двете, отношение е това.

Какво е отношението на две към едно? Законът е верен и там. В даден случай при всяко едно условие как постъпваш? 1:2 или 2:1 – отношение имат. Да кажем, сега вие сте учени. Как ще преведете това в геометрическа форма? Вие ще му дадете форма и пространство, ще знаете как да постъпите. Ако остане само като математическо отношение, тогава ще разбираш работите, но няма да знаеш как да работиш. Едва сега вие започвате да учите Божествена-

та геометрия. За да постигнеш каквото и да е в живота, ти трябва да разбираш Божествената геометрия. Не можеш да постигнеш нещо, ако не разбираш геометрията. Казвате: „По друг начин не може ли?“. Няма друг начин – геометрията трябва да я разбираш много добре. Казваш: „Едно към две“. Сега и в обикновеното училище казват 1:2. Но сега допуснете, че едно, това е Бог, а две, това си ти – отношение имаш. Какво трябва да направиш сега? Да мислиш за някого добре, това значи да намериш математическото отношение, което имаш към него, а също и геометрическото положение. Сега ако не можеш да постигнеш нещо в живота, ще кажеш: „Слаб съм по геометрия“. На младите сега им трябва изучаване на геометрията.

Сега ви казвам правилото как ще започнете с изучаването на геометрията. Някой път идеш при някой човек, а не знаеш какво да говориш. Ти съзнаваш, че трябва да кажеш нещо, но не съзнаваш как да го кажеш. Тогава не разбираш геометрията. Не се изискват дълги речи – изисква се само една дума, но да знаеш как да я кажеш. Няма какво, геометрията в живота е трудна сега. Хората добре разбират тези закони. Като дойде някой, за да мине през някое място, той търси тънката страна – как да се пробие дупка и да излезе, да намери такова място.

И тази е всичката мъчнотия, че не знаеш първата дума, какво трябва първо да кажеш. И досега учените хора я търсят. Има една изгубена дума, която хората търсят и не са я намерили. Когато не можете да постигнете някои неща, вие не знаете първата дума. Вие говорите много, но това, което свързва нещата, не го знаете. И досега хората търсят изгубената дума – всички я търсят. Тия научни изследвания за живота трябва да се продължат. За здравето хиляди работи има казани, но и досега не са намерили тази дума. И за себе си трябва да знаете, трябва да търсите тази дума. Казва някой: „Има идеал“ – вие търсите някакъв идеал. Идеалът е тази дума.

Работата не е така лесна, както вие мислите. Много мъчно е, много трудно е, когато човекът няма първата дума, която е изгубил; и е много лесно, когато вече има

тази дума. Влизаш в някоя гостилница и имаш тази дума – една звонкова монета е това. Туриш ръката в джоба – имаш монетата, доволен си. Но представи си – бъркаш и нямаш нищо в теб; гостилничарят също не те познава. Покажи му тогава първата дума.

Това е само за изяснение. Когато се обнадеждавате и имате вяра, вие се стремите към тази дума; когато се обезнадеждавате, тази дума я няма. Бог като е казал: „Да бъде светлина!“ – и е станало светлина. Само по една дума е казал Той: „Да направим човека“ – и го е направил. Казва Бог – и нещата стават. Първата дума е тази, която твори в света, която дава простор на духа, на човешкото сърце и на човешката мисъл. По някой път вие казвате: „Аз ще стана добър човек“. После ти дойде в ума друга мисъл: „Я стана, я не!“. Това раздвояване, което имаш, не е на добрия живот. В добрия живот не трябва да има никакво раздвояване: раздвояването трябва да седи отвън.

Сега вие ще търсите изгубената дума, понеже хората не се движат към тази дума, та да я намерят. Божествената Любов е тази, която ще ви заведе при изгубената дума. Сега представете си, че говоря на едно събрание от стари хора по на 80, 90, 100 години. Може ли да им говоря за това, за което на вас говоря? Можеш ли да кажеш на един стар човек: „Когато свършиш училище“. Стариият когато е в училището и има желание да учи, когато може да учи, значи той е в Божествения процес. Щом се разграничаваш от това и кажеш: „Моята работа се е свършила“, наистина е свършена твоята работа.

Представете си, че ви разправам като на стари хора. Тогава какво ще разберете? Знаете ли как си приказват старите хора? Често старите хора са толкова умни, понеже имат много малко енергия – и те не си хаят енергията. Двама видни английски поети били приятели. Единият отива на гости на другия. Като седял там четири часа и като станал, казали си по една дума. Единият, който посетил приятеля си, казал: „Много съм благодарен за хубавия разговор, който имахме. Виждам, че си доволен“. Четири часа да седиш и да кажеш, че си доволен, когато нито

дума не си казал – това е вече телепатическо предаване на мисли. Ако идете някъде и хората не ви говорят, това е вече като при тия двама англичани.

Имайте предвид, че за да постигнете нещо, на вас ви трябва Божествената Любов. Сега в живота търсете изгубената дума. Какъв ще бъде смисълът на вашия живот, какви ще бъдат постиженията ви за в бъдеще – това е една неопределена идея. Един ден, когато вие постигнете това, тогава във вас животът ще се измени. Това в онзи свят го наричат растене. Растенето на човека става съзнателно и несъзнателно. Хората сега растат несъзнателно.

Колко неща ви казах, които запомнихте? Кое е най-важното правило? При всяко едно положение някъде в Природата, или пък когато човек слуша хубава реч, той трябва да види какво може да разбере и в него да остане нещо. Всеки ден в човешката душа трябва да остава нещо, да остава някаква заложба.

Сега онова, което сте разбрали, ще се постараете да го приложите. Затова сега иде законът на молитвата. Човек трябва да се моли. Нали когато имате един приятел, вие искате да ви направи една малка услуга. Ще му пишете писма, ако е далеч, а ако е близо, може да му говорите. Ако нищо не му говорите, а чакате сам да се досети, възможно е и той да се досети, и вие да се досетите.

Как се досещате вие? Човек трябва да направи една малка услуга. Отива един млад момък при богат болен човек, който нямал никой да му слугува. Той отива, взема стомната, донася вода – и болният остава много благодарен. Болният знае, че момъкът е гладен, а той има хляб – дава му. Ако младият не беше донесъл вода, какво щеше да стане? Значи той се е досетил, че на стария му трябва вода, а старият се досеща, че на младия му трябва хляб. Отношение е това: да направиш нещо, което е необходимо някому – услуга за услуга. Това е говор: да носиш стомната, това е говор. Затова всякога се стремете да направите услуга на онези, които се нуждаят – и животът ви ще се поправи.

Затова човек, като отива при Бога, трябва да се учи какво иска Бог от него. Господ иска нещо от хората. Ако ти се досетиш за Божественото, което се изисква от теб, и Господ ще се досети за онова, което ти искаш. Ако ти не се досещаш за онова, което Бог иска от тебе, и Той не се досеща за теб. Любов за любов, право за право! Или как ще преведете това? Ако ти проявиш любовта, и другите ще я проявят; ако ти не проявиш любовта, и другите няма да я проявят.

Но сега да не се отвлечаме. Помнете: на ония Божествени желания, които са вложени във вашето сърце, вие им дайте място.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

34. лекция, 4 септември 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ПЪРВАТА СВЕТЛИНА

Добрата молитва

Духът Божий

Имате ли зададена тема? (Да.) Четете!

Чете се темата „Влиянието на добрите мисли и чувства“.

Кои бяха основните положения на миналата лекция?

Да допуснем сега, че вие по някой път сте тъжни. От тъгата, която често ви посещава, вие сте недоволни. После и радостта ви посещава, но и от нея сте доволни. Ако човек ви зададе въпроса: по какво се отличава тъгата, какво ще отговорите? Отличителните черти на тъгата, на скръбта или на радостта кои са? Мъчно може да отговорите. Трябва да правите сравнение.

Много пъти вие може да лижете една храна, без да я дъвчете. Ако остане само с лизане да живеете, без да дъвчете тази храна, може ли да се ползвате? Тази храна може да се сдъвче – тя трябва да се възприеме. Сега защо сте недоволни от скръбта и защо сте доволни от радостта? Скръбта е един регулатор, тя винаги взема нещо от тебе, а радостта донася. Това са два процеса. Та отрицателните мисли, с които се занимавате, са тъжни – те са мисли, които вземат постоянно от вас. И на вас ви е неприятно. Това, което донася, постоянно внася нещо във вас – и на вас ви е приятно. Но вече влизате в духовния свят.

Да кажем, вие страдате или сте разположени – и изведнъж се сменя вашето състояние. Някой път иде една тъжна мисъл и понякога тази мисъл е много неопределена. Някой път всички хора изискват да не скърбят, т.е. техният живот да бъде добър. Но за добрия живот, тъй както сега са поставени нещата, се изискват известни условия. Допуснете, че вие сте земеделец и хамбарът ви е пълен с жито. Искате част от това жито да го посее някъде, но

мястото, дето живеете, е каменисто. Питам: на една камениста почва какво можете да посееете? Трябва да има чернозем, пръст трябва да има, за да може житото да расте. Вие сега не познавате това, че се изискват известни положения; и вашето щастие се изменя по единствената причина, че нямате почва. Доброто няма къде да се посее, почва няма, но вие не виждате това. Тогава какво ви остава, за да измените вашите условия? Тази камениста почва трябва да я превърнете, за да стане мека, чернозем да стане.

Другото положение: вас ви учат всякога да избягвате лошите хора. Какво нещо е лошият човек? Той е един бряг, който няма никакви растения и треволяк. Като дойде дъждът, там се стичат пороища. Кой е лошият човек? Той е лош по единствената причина, че от него ще слязат пороища – и каквото слезе при теб, все ще завлече нещо. Ще пренесете това. Да кажем, че вие имате една лоша мисъл. Една лоша мисъл е такава мисъл – аз сега обективно разсъждавам – която взема нещо от теб. Една добра мисъл е мисъл, която внася нещо в тебе.

Съвременните хора говорят за материя, за атоми, за йони, говорят за всичко това. Всичко това са материали. Ако вие не признавате законите на атомите и на йоните, ако не признавате законите на електричеството и магнетизма, разбирате ли нещо? Какво е тяхното отношение, това трябва да се разбира. Казват: „Трябва да бъдеш добър!“. Ти за да бъдеш добър, трябва да дадеш нещо от себе си. Злото в света винаги идва, когато хората само вземат. Има едно състояние, което вие не съзнавате – че само вземате, вземате, вземате... Искате само да вземате доброто, а не давате нищо. При това положение злото се явява във вас като процес, който трябва да отнеме онова, което вие вземате.

Този закон работи и в растителното царство. На онези плодни дървета Господ им даде най-първо малки плодове. Това, което им даде, казваше: „На тебе ти стига малкият плод – като орехче, като лешник“. Но в това растение има желание да образува голям плод. Защото растенията също имат очи – те виждат и им е приятно. Тогава има и друг закон: този плод като стане голям, растението не може

да го издържи вече – той напуска дървото, узрява и капва долу. Кажете ми: какво е положението на едно растение, на което плодът капва на земята? Във вашия ум седи разбирането, че растението е едно глупаво същество, че то няма скръб. Като падне плодът, нищо не страда – в нашето съзнание така седи мисълта. А при това вие отивате при туй глупаво същество и се ползвате от неговия плод, очаквате да придобиете и някаква сила. Сега психологически един плод не може да се увеличава: всеки плод си има свои граници на развитието на физическия свят. Аз не искам да ви убеждавам в това.

Вие казвате: „Нужно е търпение!“. Каква служба изпълнява търпението, то какво допринася? Ти ако търпиш, в търпението ще дочакаш времето на онова, което трябва да дойде при теб. Ако бързаш и ако отлагаш – и в двата случая ти не разбираш. При търпението бъди спокоен, за да разбереш ония закони, по които нещата могат да дойдат. Но някой път сега вие вземете пример от физическия свят и казвате: „Защо се случи това нещо?“. Имаш една кола, която си направил. Но ти не разбираш нищо – направил си осите на тази кола от върба. Тази кола е много хубаво боядисана – и ти си въобразяваш, фантазираш си, че с нея ще стигнеш кой знае къде. Впрегнеш конете – на сред път се счупи оста. Казваш: „Има нещо неправилно“.

Казва някой: „Съдбата ме гони, гони ме нещо“. Е, има ли нещо да те гони; кой те гони? Ти слагаш изяснението на някаква съдба. Съдбата е в това, че ти си сложил върбата да ти помага в дадения случай – нищо повече. Къде се проявява съдбата? Съдбата, Провидението в света не се занимава с ония неща, които вие знаете. Съдбата се проявява там, където вече се прекъсва човешкият порядък. Когато никой не може да ви помогне и вие кажете: „Тази работа е свършена“, тогава ще се прояви Провидението. Вие искате Провидението да се прояви, където сами можете да уредите работите – и там да се проявява то.

Докато работите вървят добре в света, казвате: „Господ ни помага!“. Щом не вървят, казвате: „Господ не ни помага“. Сега защо в единия случай Господ ви помага, а

в другия не ви помага? Трябва да разсъждавате право. Ти отиваш на разходка, направил си една добра разходка и казваш: „Помогна ми Господ!“. А пък някой път се върнеш от своята разходка и казваш: „Не върви тази работа днес“. Слушайте: не вървете на разходка с онези коли, направени от върба.

Пишете върху темата *Ползата, която допринасят върбите*. Каква полза допринасят върбите?

Сега трябва да знаете законите на материята. Човек гради. Вие трябва да знаете свойствата на атомите, от които е направено желязото. На всичките елементи трябва да разпознавате атомите – всеки един атом какво трябва да допринесе. И трябва да знаеш така, както знае един зидар: да го вземеш и да го туриш намясто, на работа. Но ако ти сам не знаеш как да идеш и да вземеш вода от извора, а караш другите хора, какво ще бъде твоето положение? Или някой път казвате: „Много знание не трябва“. А малкото трябва ли? На човека му трябва знание, с което да прекара живота си. И на вас ви трябва знание. Искате ли да бъдете щастливи, я ми кажете? Щастieto се обуславя на един вътрешен закон. Кога можете да бъдете щастливи? Ако знаете. Когато не знаете, всякога ще бъдете нещастни и скръбни.

После другото положение. Вие казвате: „Тази работа ще се оправи“. Ще се оправи, когато почнеш да разбираш. Вие имате разбирания, но по някой път разбиранията на съвременните хора са изкуствени. Чудни работи има, които хората правят! Има фокусници, които дават такива представления, че да се чудиш. Един се постави на една дъска, опъне си ръцете – и другият от 4–5 метра разстояние хвърля ножове около него: отдалече забива ножовете толкова точно до ушите, до главата му. Една малка погрешка в хвърлянето – и онзи ще плати с живота си. Значи този човек с усилие дава един опит на хората. Ти изтърпнеш, като видиш как този нож отива точно на мястото.

Сега ако един човек се е научил да хвърля така ножовете, ти какво ще направиш? По някой път вие сте нещастни, защото не знаете да хвърляте ножовете. Ще дей-

дете да направите един опит. Ти не знаеш как да хвърлиш ножа и някой пострада: там, дето хвърлиш ножа, той пострада. Тогава ще имате обратни резултати. Вие седите и казвате: „Той е акробат“. Ако не знаеш как да хвърляш и хвърлиш просто така, какво ще стане? Вие хвърлите една дума и наместо да покажете своето изкуство, че знаете да я хвърляте, пронизвате човека. Един нож, втори, трети... След това какви резултати имате?

Аз наскоро гледам: стоят техници и си дават мнението за една работа. И един, който не разбира, и той си дава мнението. Онзи му изкрясква, казва: „Махни се оттук!“. Той не разбира нищо, но сега също си дава мнението. Не си давай мнението, ако не знаеш. Ако можеш да направиш нещо, направи го. Защото по някой път можеш да кажеш една дума – и хората не се докачат; друг път кажеш една дума и хората се докачат. Ти не знаеш как да употребиш думата, а си мислиш, че си добър.

По някой път вие, възрастните, имате детински характер, имате един опърничав характер. Дайте малко храна на детето, че то не иска да я яде. Разумно ли е това дете? То не иска да яде, понеже майка му не му е дала толкова, колкото иска. На тази майка, която го обича, то ѝ няма вяра. Като изяде тази храна, детето ще каже: „Мамо, дай ми още!“ – и тя ще му сипе. Иначе то ще се разгневи.

Казвам: сега вие разрешавате въпроса с тоновете. Искате да пеете, но не знаете вярно да вземате тоновете, само някои тонове ги вземате вярно. Българинът *фа* го взема вярно. Всеки българин, като дойде до *фа*-то, се усмихне. Дойдеш ли до *си* – накарат те да изкачиш някоя стръмнина. Докато се изкачваш, изпотиш се. Някой казва: „Тази работа е трудна“. *Фа*-то и *си*-то само за изяснение се различават. *Фа* дава нещо, *си* взема нещо. Казват: „То човек и без да пее *си* може“. Той и без да говори може. Ти ако знаеш да пееш, човек ще станеш; ако не знаеш да пееш, говедо ще станеш. Но ако знаеш да пееш, човек си; ако си като онази мълчалива риба, която не знае да пее, нищо няма да излезе от теб. Вие сега ще пренесете това.

Ти трябва да мислиш. Направиш една погрешка – не се спирай върху това, че си направил погрешката. Намери законите – защо излезе тази погрешка. Вие изучавайте законите! Не че всякога трябва да обичаш, но кога не трябва да обичаш? Научете закона как трябва да обичате. Ако бих изучавал Любовта, аз ще изучавам как трябва да обичам; а не да казвам: „Това ми е неприятно“. Този, който ти е неприятен, произтича от самия теб. Дойде някой, даде ти подарък – приятно ти е. Дойде друг, задигне ти нещо – неприятен ти е. Това е наука: ти и в приятното, и в неприятното трябва да знаеш да ги обичаш. Тия хора защо трябва да ги обичаш? Защото ако не ги обичаш, ще умреш – нищо повече. Трябва да обичаш: без разлика трябва да обичаш, за да живееш. Някой пита: „Защо трябва да обичам?“ За да живееш по-дълго време. Това е опит.

Някой казва: „Аз не искам да го обичам“. Ти трябва да го обичаш, за да живееш по-дълго време – това е наука. „Ама на мене ми е неприятно...“ Това е друг въпрос: приятно, неприятно, то е друг въпрос. Ти трябва да обичаш, за да може любовта ти да продължи живота ти. Този човек може да ти прави хиляди пакости, но ти ще сложиш този закон на Любовта. Има един друг свят, който работи така. Сега вие започвате нещата оттам, отдето не трябва. Някой казва: „Не искам да пея!“. Пей, защото ако пееш, значи имаш любов; ако не пееш, нямаш любов. Закон има, един извод има: щом пееш и има един резултат, ще живееш по-дълго време. Ако не пееш и нямаш любов, ще живееш по-малко време.

Така трябва да разисквате, така трябва да разглеждате нещата. Значи трябва да имате връзка с всичките хора, а вие избягвате хората. Например страх ви е от една мечка. Не е лошо да те е страх, има защо да те е страх, но изучавайте естеството на мечката. Много хубави черти има в една мечка. Мечката е много отмъстителна, но и когато обича, тя обича. Кое е по-хубаво – да те обича мечката ли? Вие мислите, че да те обича мечката е хубаво. Това са правила, с които трябва да се мери животът.

Имайте връзка с всички хора. „Аз искам да живея сам.“ Това са понятия. Как може да живеете сам? Покажете ми един човек, който живее сам: нали трябва всеки ден да му донасят хляб, вода! Някой казва: „Сам съм“. Най-първо ти не мислиш правилно. Никой не може да живее сам – това са само понятия, съвсем други понятия. Тогава докато имаме допирни точки с Природата, с всичко онова, което е създадено, и разбираме законите, животът върви много добре. Щом ние сложим друг един порядък, вече казваме: „Аз искам да живея сам“. Но за да живееш сам, знание ти трябва на тебе.

Трябва да разбираш характера на мечката, трябва да разбираш характера на змията, трябва да разбираш характера на всички неща, с които си обкръжен. Вие отивате някъде и сега започвате в живота. Всички започвате най-първо така – той ще напише едно писмо, че обича. Всичко това са нарисувани картини, които нямат никакъв смисъл. Като отивате, как показвате вашата любов? Вие измените малко лицето си и станете учтиви. Казвате: „Обичам го!“. Този човек иска да вземе. За да проявите Любовта, вие не говорете за нея, ами дайте нещо от прилагането на Любовта. Някой може да е беден, да търси случай да му дадеш онова, което му е потребно. Ще го срещнеш някъде на разходка в планината – и без да ти каже той, ти му дай хляб. Днес му дадеш хляб, утре – нещо друго, но всякога му даваш туй, от което се нуждае. Този човек може да ти бъде полезен.

После на всяка една наука, която вие изучавате, трябва да ѝ намерите мястото. Аз като пея някога, винаги пея за нещо. Вие ще кажете: „Вземи една ария“. Има много арии, които ще взема. Вие правите погрешки. Сега не казвам да не правите погрешки, това не е за осъждане, ама не трябва да правите онази погрешка. Защото от тия, несъвместимите неща, какво излиза? Една майка изпраща сина си в света да стане човек и му казва: „Синко, ще ти дам два съвета – когато видиш някой умрял, ще започнеш да се кръстиш. А пък като срещнеш една сватба, като видиш,

че венчават някого, ще започнеш да играеш“. Тя му казва: „Ако тия неща ги запомниш, всичко ще ти върви!“. Случило се тъй, че той срещнал умрял, но не могъл да познае, че е умрял: помислил, че е сватба, и започнал да играе. Онези, които погребвали умрялото, го набили. Казаха: „Ти подиграваш ли се? Като срещнеш умрял човек, ще се кръстиш“. Втори път той видял една сватба. Казал си: „Този е умрял“, и започнал да се кръсти. Пак го набили.

Сега трябва да направите един превод. Какво значи умрялото? Не очаквайте от умрелите идеи това, което те не могат да ви дадат. Ти очакваш от тях и казваш: „Чакайте сега, чакай аз да го наредя него, че да му покажа“ – и вие го нарязвате. Кой пример ще приложите? Искате да нарежете някого, за да ви тръгне напред. Именно това нарязване ще развали работата. Ще кажеш някому тъй: „Ти си невъзпитан, ти си дивак!“. Така ще опетниш себе си, защото тия, грубите вибрации, ще те увредят и теб. Кажеш някой път нещо, но и ти се унижаваш. Ти си невъзпитан, но това невъзпитание действа върху теб.

После вие мислите, че всичките хора мислят, че откън ще минеш. Някой казва: „Ти трябва да бъдеш добър!“. Повърхностно е това. Трябва едно коренно разбиране на съзнанието. Ако живееш в един затворен свят, ако се намиращ между невежи хора, дето нищо не разбират, ти как искаш да бъдеш добър? Лесно можеш да станеш добър между хората, при сегашните хора лесно можеш да станеш добър, но това говори лошо за тебе. Дай му една английска или една турска лира – и той веднага ще мисли много добре за теб.

Вие искате да бъдете добри. Гледам аз, тук от няколко години казват: „Не искам да говоря с нея, не искам да се примиря, тя е невежа, тя е такава...“. Онази чака другата да се оправи и тази чака другата да се оправи. Това е безпредметно. Ти отиваш в един свят, дето не търпят противоположности. „Този е дивак.“ Който е дивак за тебе, той е едно любещо същество за другите. Тогава как ще се примириш? Единият казва: „Цял дивак е!“, но другият съвсем другояче гледа. Това, което ти констатиращ, може да е

вярно, но то е едно условие, където ще се покаже твоето знание. Някои хора са много дребнави. „Един път ти така каза.“ „Че какво съм казал?“

Трябва да обичаме Господа. Изучавал ли си закона как се обича Господ? Кажете ми сега: как трябва да обичаш Господа; как ще Го обичаш? Ти срещнеш на пътя една котка, на която кракът е счупен. Ако вземеш и поправиш крака ѝ, това е вече обич към Господа. Къде ще покажеш любовта си към Бога? Видиш някое растение: изкопано е някъде, оставили са го, та ще изсъхне, ще умре. Ти защото обичаш Господа, ще го вземеш и ще го посадиш. После ще дойдеш до хората. Бедни хора навсякъде има: ти ще им помагаш и никой да не те знае – това е любов. Ще започнеш опитите на Любовта. Направете такива опити и ще видите какво влияние имат те.

Вие се занимавате сега с високите положения на Любовта. В нея има висши положения, но сега тях ги няма. Седите и казвате: „Мен никой не ме обича“. В света вие не сте дошли до това – вас да ви обичат. Вас хората ще ви обичат само тогава, когато знаете хубаво да пеете – всеки ще иска да ви слуша. Но тъй като днес сте последни певци, никой няма да ви слуша. Никога не отивай да пееш, ако не знаеш хубаво да пееш. Тогава пей за себе си, никога не пей на хората.

Вие правите такива опущения и по това, което сега разбирате, не можете да проявите вашия талант, не можете да проявите своя талант, своята гениалност не можете да проявите. Тъй както сега казвате: „Ние се задоволяваме с малкото“, това не е философия. Имайте съприкосновение, за да си опитвате по възможност силата – където дойдете, да можете да разрешите една мъчнотия. Не скъсвайте връзките си в света, не се изолирайте съвършено, понеже вашето развитие ще спре. Ти се намираш някъде, а пари нямаш. Дотогава, докато нямаш обуца и всичко туй, какво трябва да направиш във външния свят? Казваш: „На мене ми дотегна да живея!“. Че като ти е дотегнало,

кой ще ти помогне? На всички им е дотегнало. На онзи, стария човек, който така е остарял, нему не е ли дотегнало? Какво трябва да прави старият човек?

Та казвам: вие имате едно временно положение. Като ви говоря, имате неща, които ви спъват. Ако знаете как да ги изхвърлите, ще ви тръгне напред. Нали сте видели някъде: малки бентове подпират водата и не може да върви. Махнат ли този бент, всичко тръгне напред. Ти сложиш една мисъл, но и мислите си имат закони. Всяка една мисъл носи със себе си особен вид материя. Трябва да знаеш тази мисъл какво носи със себе си. Аз съм наблюдавал: отива някой някъде и още от първата дума може да се знае какъв е. Ама че тъй е: ако някой ученик отиде при един професор музикант, още от първия тон, който вземе, професорът знае какъв е ученикът. Ако първия тон вземе невярно, той казва: „Няма да го приема в училището“. Ти първия тон не си взел вярно. Ако можеш още от началото да вземеш вярно първия тон, ще те приемат – няма изключение в това. Трябва да мислиш. Ако вземеш началото вярно, всичките тонове ще вървят; ако вземеш първия тон криво, ти не можеш да пееш. Началото трябва да бъде вярно – в духовния свят е така. Началото трябва да бъде вярно и всичките погрешки ще се изправят.

Тогава казват: „Ние ще станем добри!“. Добър трябва да бъдеш. Как ще станеш? Вие трябва да бъдете добри. Аз не искам ученици, които стават добри – искам ученици, които още в началото са добри. Като дойдеш да вземеш тона, верен трябва да бъде – не така, за в бъдеще да бъде верен. И това не е дошло – на друго място трябва да се учиш. Такава трябва да бъде мисълта във вас. Ако вземеш верен първия тон, всичко друго ще върви. Това са закони: ако първата мисъл в твоя ум е вярна, и всичките мисли ще бъдат верни. Ако първата мисъл е крива, тази крива мисъл ще привлече всичките криви мисли. На една крива мисъл трябва да й знаеш обстановката – това е другото положение. На един чукар, на един планински връх ти можеш да кажеш: „Аз ще намеря вода!“. Никаква вода няма да наме-

риш там. Дето почвата е огъната, там можеш да намериш: всякога водите са в ония, огънатите пластове. Ако ти не се огънеш, никаква вода не може да се събере в теб. Ако си чукара нагоре, това е друг въпрос. Ако не ти върви, чукара си; ако ти върви, долина си.

Там страданията какви са? Страданията в живота не са нищо друго освен това – има превръщане на чукарите в долини, а в долините става хляб. Ще знаете това. Вие ще кажете: „Тия работи ние ги знаем“. Вземете в музиката, там има един пробен камък. Един пее една песен правилно, но липсва нещо на песента. Дойде друг: като го слушаш, на тебе ти е приятно. Какво има в един тон; какво има в единия тон и в другия? В единия тон има разбиране. Този, като пее, знае, че пее, и разбира за какво пее; другият пък иска така да мине.

Сега вие, като изучавате окултната наука, какво искате да постигнете? Казвате: „Да му понагодим малко“. Хубаво, какво ще постигнеш? Хубаво е, не че е лошо, ама наука е това. Ти си неразположен – аз мога да прекарам своя пръст по линията на сърцето ти и да изменя цялото ти състояние: зная как. Някоя мисъл те мъчи: ако хвана и си туря пръста на линията на ума, ще ви стане ясна тази мисъл. Но трябва да знаеш откъде да сложиш пръста. Откъде трябва да го сложиш, на сърцето откъде се влияе? Сърцето иска движение отгоре, а умът – от долу нагоре, противоположно на сърцето. Ако ти знаеш как да прекараш първия пръст, показалеца на дясната ръка, по умствената линия, трудната мисъл ще ти стане ясна. Защото вие всякога изучавате човешката ръка и човешкото око, но досега изучавате само физиологическата им страна. Трябва да познавате естеството на човешкото око. Откъде е дошло окото? То е дошло у човека отнякъде. Откъде е дошло ухото? И то е дошло отнякъде. Откъде е дошъл човешкият нос? И той е дошъл отнякъде. Или пък устата откъде е дошла?

Трябва да знаеш откъде е дошло окото и да имаш една вътрешна връзка с него. И сега, когато човек изучава око-

то, то е един орган, който ще ви свърже с първоначалната светлина, от която светът е създаден. Затова е дошло вашето око: не само да гледате с него, ами трябва да привлечете светлината, която е создала нещата, светлината, която носи щастие, светлината, която носи знание. Затова е окото – не само човек да гледа една черна дъска или една книга. Ще дойдат и тия неща, но с окото той трябва да се свързва със светлината, да научи законите на тази светлина.

Та казвам: колко ви трябва на вас? Вие сега не знаете накъде да гледате. Трябва ти най-малко, не се изисква дълго време да гледаш. Но като не знаеш да гледаш, с години ще гледаш: тук поглеждаш, там поглеждаш. Гледаш парите на някого; отвориш една книга – гледаш и се чудиш защо не си станал умен човек, защо не се усилва знанието ти. По този път нищо не се добива. Ти ще се научиш най-първо да възприемаш светлината и ще се научиш защо този човек е станал писател – и тогава ще ти кажат защо ти си останал назад. Вие не знаете как да гледате – нищо повече.

„Защо съм толкова прост?“ Не знаеш да гледаш. Ето едно обяснение. Най-първо, като имаш очи, ще благодариш на Бога, ще се свържеш с Природата и ще започнеш да изучаваш тази светлина. Щом придобиеш истинската светлина, законът действа. Ако имаш тази светлина, на хората около тебе ще им бъде приятно. Вечерно време ти можеш да бъдеш приятен всекиму, когато в тъмната нощ имаш светлина. Ако нямаш свещ, не можеш да бъдеш приятен. Ако имаш свещ, онзи, който носи свещта, още отдалече е приятен.

Та казвам: в тъмния живот всеки от вас трябва да носи светлината. Не с малки работи да се задоволявате; не да бъдете малки своенравни деца, за ябълка да се гневите, и то на кого? На майка си. Какво правят майките? Вземат една тояга. „Ще ядеш ли?“ „Няма!“ „Ще ядеш, но с бой!“ Ако попитате защо ви бият – ти като се блъснеш в стената, това е бой. Тук се блъснеш, там се блъснеш... Сега всяко блъсване, всяко страдание, всяко недоволство, това

е бой. Като се блъсне човек, не трябва да се сърди. Тогава ще насочиш очите си в посоката да приемеш светлината, която ще ти помогне, за да те освободи от страданията.

Сега ви дават много хубави методи. Казват ти: „Помоли се на Господа“ – молиш се. Писанието казва: „Искате и не приемате“. Защо? Защото само искате. Но да се молиш, това е цяла наука. Ти като се помолиш, в тебе съзнанието работи. Казваш: „Не ме слуша Господ!“. Че кой е крив? Наука е това – ти не знаеш да се молиш. Вие искате и не получавате. Радвай се, че като поискаш нещо, то може да дойде. Аз мога да ви покажа причината, заради която вие изгубвате добрия начин: не се страхувайте! Във вас има един страх: „Чакай, а какво ще кажат хората“. Не е важно какво ще кажат хората. Не че не е право онова, каквото казват хората. Право е, но се научете да работите. „Ама как да работим?“ Отворете си очите и гледайте хубаво да възприемете онази светлина в света, която твори. Ти като възприемеш тази светлина, всичко ще се оправи. Искаш да идеш при хората. Ако имаш светлина, ти ще бъдеш при тези хора, при които искаш да идеш.

Сега аз ви говоря за някои неща и ви казвам, че тия работи са мъчни. Не е лесна работа да кажеш: „Прости ми!“; не е лесна работа да простиш. Не само така, на лице, а този, когото не обичаш, да ти стане приятел. Този човек, който те е мразел, правил ти е хиляди злини, като му простиш, да е готов за тебе всичко да направи. Тогава ти си му простил. Вие имате съвсем повърхностно познание: че такава прошка в света няма. Някой казва: „Аз косур не му хващам“. Ти не хващаш много косур, но седиш и казваш: „Той ми направи голяма пакост“. Ще забравиш всичко, няма да се занимаваш с отрицателни работи – нищо повече.

Не се занимавай с отрицателното. После, когато станете богати, може да се занимавате с него, но щом сте сиромаси, не се занимавайте. Ти си сиромас. Дал си един грош някому и си го записал. На стотина души си дал стотина гроша и ходиш от всичките да ги искаш. И те са сиромаси

като тебе: не ходи да искаш от тях, не мисли за грошовете. Викне те един човек да работиш – ти за един ден ще ги спечелиш. Забрави ги, иди да работиш – нищо повече.

Когато аз говоря за Бога, забравете вашите грехове. В какво седи грехът? Ти може да си грешник, но в даден случай решиш да работиш. Казваш: „Греховете...“. Забравете греховете! Господ казва така: „Обърнете се към Мене и Аз ще залича всичките ви грехове. Потърсете Ме“. Това значи: „Ще ви дам работа“. Това е знание. „Сега Ме потърсете.“

Та на вас ви трябва първата светлина. Това е едно състояние, в което да не мърморите в себе си. Мърморко знаеш какво значи. Видиш някого – засмееш се, видиш друго – намръщиш се. Това не е знание – еднакъв ще бъдеш. Окултни ученици са те, но някой път се засмеят, някой път се намръщят. Не е лошо и едното, и другото, но за вас са потребни сега най-добрите условия. Не се мръщете: най-първо като седите, стремете се да не се мръщите. Речеш да свиеш веждите – отвори се! Всякога умът ти трябва да бъде буден. Един ден, като се развиеш, само тогава можеш да правиш каквото искаш. Дотогава, докато не си научил законите, правилото това ще бъде.

Сега във вас ще остане мисълта: „Лесно се говори, мъчно се прави“. Вие имате съвсем крива идея. Когато майка ви ви раждаше, с гняв ли ви роди тя? Майка ви като ви роди, засмя се и ѝ стана леко. Тя още в началото, още в раждането ви каза: „Ще бъдеш доволен в дадения случай от онова, което Природата ти е дала“. В себе си бъди доволен във всеки даден случай от това, което Бог ти е дал, за да дойде другото. Защото Бог винаги работи в съзнанието ти. Не мислете, че вие като сте тъжни и скръбни, Той не знае. Вие сте своенравни деца, за някакво парченце вдигате шум. Не вдигай никакъв шум: бъди благодарен за парчето; после ще дойде и друго.

Ти казваш: „Кога ще дойде?“. Не мисли за времето – времето е на твоє разположение. Сега аз не говоря лично за някого. За мене е безразлично дали ще разберете, или не. Ако си послушен, тояга няма да има; ако си непослу-

шен, навсякъде ще има тояга. Ти трябва да знаеш как да слушаш. Да слушаш някого, значи да ти е приятен, че го слушаш. Ако седиш тих и спокоен, това много добре говори. Трябва да намериш в гласа му някоя хубава черта. Аз зная, че това няма да го направите. Казвам: има една област, в която сте влезли, и ако искате, за в бъдеще трябва да работите върху нея. На първо място се научете хубаво да гледате, за да имате една вътрешна светлина.

Сега кое разбрахте, кое можете да направите? Една хубава паста можете да я изядете. Има ли някаква мъчнотия в това? Няма никаква мъчнотия. Научете се хубаво да ядете пастите.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

35. лекция, 11 септември 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ПРАВИТЕ И КРИВИТЕ ЛИНИИ

Добрата молитва

Пишете върху темата *Отличителните черти на правите и на кривите линии*. Или по темата *Отличителните черти на горчивото и сладкото*.

Имате втора тема, която ще обясни първата. Когато пишете тема, мислете върху това, че по някой път много обобщавате нещата. Тези общари, които вземат мярка за обувки на мъжа, как постъпват, от кой крак започват? От десния. Ами за жените от кой крак започват – пак с десния ли? У мъжа десният крак, а у жената левият крак е по-голям.

Левият крак е свързан с чувствителността, а десният крак се отнася до човешката активност. Мъжът има повече мисъл, а жената – повече чувствителност; следователно мъжът развива повече мисълта. Не че десният крак е самата мисъл, но той е свързан с мисълта. И двата крака функционират еднакво, но в левия крак е вложена повече чувствителност. Следователно ако вие искате, можете да кажете, че вашето сърце не е развито. Тогава като тръгнеш, сложи първо левия си крак. А сега всички като правило какво правят? (*Войниците тръгват с левия крак.*) Те са жени, които се учат да воюват. Защото ти не можеш да воюваш, ако нямаш горещо чувство. Не е мисълта, която воюва. Мисълта не воюва, воюват чувствата.

Сега имате нужда всички да тръгвате с десния крак, понеже имате повече чувствания, отколкото ви трябва. Това са неща непроверени, които изпълват съзнанието ви. Например когато имате някакво неразположение, вие не се спирате. А може веднага да се измени състоянието ви. Вие не се спирате веднага да намерите оная причина, която е станала виновна да се измени състоянието ви. Търсите причината вън и казвате: „Простудих се“. Ама коя е причи-

ната за простудяването? Двама, трима, петнайсет души има някъде, ама само деветимата са се простудили, другите не са простудени. Коя е причината? Или дойде някоя епидемия – тя някого хваща и той умира, а друго не го хваща. Кои са причините сега? Сега това са общи положения, които съществуват вътре в живота, от които зависи възпитанието. Науката търси причините на нещата. Или вземате ред поводи, върху които човек може да разсъждава.

Колко трептения има най-ниският тон? (*16 трептения.*) Защо са 16, а не 15? Въпросът е защо ухото схваща именно 16 трептения, а не схваща по-малко? Всеки може да го каже, но трябва да го обоснове, да го изясни и на самия човек да му стане ясно. Човекът трябва да разсъждава много основно. Аз ще ви дам други някои разсъждения, за да се изяснят тези неща. Някои неща стават на физическия свят косвено. Минава някой човек покрай тебе, но той не се обръща и си заминава; другият се спира, като минава. Кое е по-добро: че единият си минава и заминава, без да спира, или че другият минава и се спира. Щом на един човек съзнанието му е будно, то трябва да изпрати един топъл слънчев лъч – и този човек ще се спре при теб. Той като види, че ти е познат, ще се спре. Щом те обича, ще възприеме този лъч, щом не те обича, няма да го възприеме, ще върви по своя път. Казвате: „Мен не ме интересуват някои хора“. Друг казва: „Мене не ме интересуват хората“. Щом някой каже, че ги обича, спира се при всекиго.

Сега идеята ми каква е? Ти щом обичаш един човек, не можеш да не се изкривиш, не можеш да не кривнеш, да не измениш посоката на своето движение. Тъй щото много пъти може да се оправдавате и да казвате: „Аз изкривих пътя си“. Или някой път можеш да измениш посоката на своето движение или да постъпиш тъй, както не си искал. Коя е причината тогава? Чувствата на човека можете да ги отделите. Чувствителността на човека е съзнателна или несъзнателна. Някой път несъзнателната чувствителност е причината за изкривяване на посоката. Или пък изяснявате дейтелността на тялото, да кажем, на духовното тяло.

Някой път в окултната наука астралното тяло го вземат за духовно. Но когато се събуди духовното тяло на човека, тогава се раждат най-големите противоречия. Най-първо ще знаете това: човек като живее на Земята, ще има три допирни точки, три хармонични точки. Когато тия центрове на живота функционират, когато сте свързани с тия центрове на живота, всичко върви добре.

По някой път казвате, че сте дошли в разрез с духовния свят. Как хората идват в разрез с духовния свят? Ако ядеш повече, къде е погрешката, в кой център – в центъра на физическия свят, в мисловния център или в духовния център? Ти тръгваш на път и вземаш повече храна; отиваш в странство и вземаш повече пари. Къде е причината – в мисълта или във физическия свят? Обличаш се добре, обръщаш внимание на шапката, на обувката си – в духовния свят е причината. Или казано научно: ще търсиш причината в чувствения свят, в сърцето е причината. Щом намериш причината, има известни методи; ти трябва да знаеш как да постъпиш със законите, които действат. Не че някои неща са лоши, но има неща, които са добри, а произвеждат лоши последствия. Трябва малко да разсъждавате.

Например вземете някой човек, който иска да се учи. Къде е причината? Някой иска да се учи, пък някой не иска да се учи. Или понякога казва: „Някой предмет не ме интересува“. Един предмет не те интересува, друг предмет не те интересува... Човека всичко трябва да го интересува. Когато той дойде до онова пълно развитие, всичко ще го интересува. Но понякога някои неща не трябва да ви интересуват, понеже нищо няма да се ползвате.

Представете си сега един прост пример – ако си един студент и имаш да даваш. На обед ти се наядеш мъжката, както казват. Питам: може ли умът ти да работи? Друг един пример вземете. Ако на една инструментална струна се набере повече прах, тази струна ще може ли да дава ясен тон? Тия малки частици, натрупани върху струната, ще пречат. Сега може да се направи аналогия. Ако на една ваша мисъл се натрупа много астрален прах, мислите ли,

че вашите мисли ще функционират правилно? Трябва да знаете един начин да се справите с праха. Някой казва: „Аз не се занимавам с праха“. Имате един начин – дишането. Всяка сутрин, като станете, вие вземате метлата, изчиствате праха. Този начин е добър, но начинът, по който се чисти прахът, не е много ефикасен. Хората са се научили да вдигат само праха. Като мете, той изважда праха, който се вдига горе във въздуха. После този прах слиза пак. Човек казва: „Прашно е“. Вземе метлата, вдигне праха във въздуха, но после прахът пак слезе. Това е като заключение, но то не е така. Прахът, като речете да го метете, се вдигне във въздуха – на пода го няма и метачката се лъже. После като погледне, пак го вижда. Тя казва: „Дошъл е отвън“.

Често хората, когато мислят, са такива метачки. Вие вдигнете прах в себе си и мислите, че сте изправили живота си, пък той е горе някъде във вашия свят. Като оставите метлата, прахът пак дойде. Сега някои са станали по-умни. Гледам: метачките имат прогрес – те не метат с обикновени метли, а са взели мокри парцали, че събират праха с тях. Казвам, че те са по-умни, но това е по-трудна работа – трябва да носиш парцал, леген. Вие трябва ли да измитате праха? Някога казвате: „Отстъпих меко“; или: „Аз съм много бърз“. Тогава ти решаваш така: вземеш метлата и изчистиш стаята, но прахът пак иде отгоре. Това е по-икономичен начин. Но някой път кажете: „Постъпете умно“. Тогава значи вземате парцала, намокрен във вода, че събирате праха. Сега обобщавам: кой метод е по-хубав? Методът на метлата е хубав, но методът на парцала, с който можете да измиете, е още по-добър. Методът на електричеството, с който човек работи, е добър, но методът на магнетизма в даден случай е още по-добър.

Та казвам: когато в живота вие искате да имате добра памет, трябва да знаете как да я придобие. Вземам паметта, понеже е обща, в нея се събират всичките богатства. Има обща памет, пък има памет и за числа, има музикална памет, има памет за събития: всичко, каквото е ставало, го помниш и можеш да го възпроизведеш. Ако имаш

добра памет, всичко върви добре. Да кажем, ти боравиш с мисълта. Но какво ще стане, ако не знаеш ценността на числата, ако нямаш тази памет, да помниш числата, да знаеш какво означава всяко число, защото всяко число има своя цена. Ако мислиш, че на пет лева и на шест лева цената им е една и съща, ти не можеш да смяташ. Или някой път вие правите тънки сметки – до една стотинка, до един лев. Една стотинка се е изгубила – ти трябва да я намериш. В онзи свят, в който хората живеят, една стотинка много значи.

Сега да се обясни как трябва да разбираш това, защото една стотинка като нещо материално нищо не струва в дадения случай. Вземете само един косъм от главата на един човек и го опънете. Някой може да те хване за цялата коса, пък може да те хване и за един косъм. Ако човек е чрезмерно чувствителен, веднага ще стане една промяна. Каква промяна ще стане? Защо се сърдят хората? Всеки човек се сърди, ако го спъваш да не върви в своя път. Сръдната е един метод да се избавиш, да не те спъват хората в твоя път. Ти щом се разгневиш, знаеш, че пътят ти е изменен. И ти трябва своя път да го измениш. Значи като се разсърдиш, намери пътя си.

Сега другият въпрос. Ти щом се разсърдиш, как ще намериш пътя си? Най-първо трябва да намериш дали причината е съзнателна, или несъзнателна. Имате един човек, който така, съзнателно може да ви отклони, а пък друг – несъзнателно. Аз говоря върху този въпрос, понеже във вас има много неща, които ви отклоняват. Това е така. Ти седиш, намислил си да направиш нещо, но дойде някоя мисъл, някое желание – отклонят ви от пътя. Или може да имате следното. Искате да учите един предмет, но дойде друг и замести първия. Или някой път искате да пеете, избирате една или друга песен. Кое ви дава повод? Казвате: „Едната песен е по-хубава, друга не е“. В какво седи хубавата песен, коя песен е хубава? Не всичките песни са хубави за всички хора. За едного една песен е хубава, за друг друга песен е хубава.

Сега за да стане мисълта по-ясна, питам: коя храна е по-хубава? Онази храна, дето като я ядеш, след 5, 10, 15 минути веднага дава сила на човека. Един пътник не може да върви. Като се нахрани с тази, хубавата храна, вече може да върви. Има храни, които може да те спънат. Законите, които действат в единия и в другия случай, са подобни. Една мисъл, която не е естествена в теб, тя ще те спъне.

Сега какво ще кажете: кои са отличителните линии на правите и на кривите линии? Един математик как ще определи коя линия е по-дълга – правата или кривата? Кривата. Едно от свойствата на правата линия е, че всякога е по-къса. Но това е общо определение. Как ще определиш коя линия е крива и коя е права? Всяко движение, на което посоката не се изменя, е права; всяко движение, на което посоката се изменя, то е криво. Всяко движение, на което посоката може да се измени, е криво. При всяко движение, на което посоката не може да се измени, работите се извършват по-лесно; при всяко движение, на което посоката може да се измени, работите стават заплетени. Следователно ако работите ти вървят добре, посоката ти не се изменя; ако работите ти не вървят добре, посоката се изменя. Тогава ще търсиш да поправиш посоката.

Че в живота има толкова примери, на които вие не се спирате! Отиваш при някой свой приятел, той не иска да ти послужи. Отиваш при друг и ти още като кажеш, той иска да ти послужи. Къде седи причината? Ето едно изяснение: вие вземете една змия, смразете я. Ако извадите топлината, която има една змия, тя не се движи, замръзва. Стоплете тази змия – започва да се движи. Без да ѝ кажеш нещо, в нея има желание вече да се движи. Тъй че причината седи в чувствата. Щом имате един приятел, на когото съзнанието е будно и ви обича, като отидете при него, той веднага ще ви помогне. Щом не ви обича, няма да ви помогне.

Отнесете се към някой човек в света – законът е същият. Вие вървите по пътя някъде и сте се уморили. Желаете, като мине някой, да се качите на каруцата, да ви

вози човекът. Минава един, погледне ви и си заmine. Минава втори – и той ви погледне и си заминава; никой не ви услужва. Пари нямате, а вие искате да се качите. Ако имате пари, ще кажете: „Може ли да се кача на каруцата, ще ви платя“; но нямате пари, без пари искате да минете. Какво трябва да направите? Човекът си кара каруцата – по кой начин ще я спреш? Има няколко начина: на пътя ще изкопаеш един голям трап, ти ще се спреш и ще дадеш обяснения кой е изкопал този трап. Човекът ще се спре и ще попита: „Кой изкопа този трап?“. Ако искаш да ти услужи, ще кажеш: „Аз искам да ти помогна“. Ще запълниш трапа и той ще те качи на каруцата.

Сега някои считат, че това не е морално. Дали е морално, или не, нас не ни интересува. Какво престъпление има: изкопал си един трап, спираш го. После казваш: „Аз ще го запълня“; и за работата, която си извършил, човекът ще те качи на каруцата. Но трябва той да не знае, че ти си изкопал трапа. Сега работата може да се случи другояче. Някой, който не го обича, е изкопал трапа, пък ти идеш да му помогнеш, да го запълните. Това е едно и също нещо. Казвам законът как работи.

Тогава животът може ли без прави и без криви линии? Може ли човек да не се изкриви? Всичките препятствия в живота се уреждат с кривите линии. Хвърлят един камък да те ударят – ще се наведеш, ще се изкривиш. После ще се изправиш, ще станеш. По някой път казват: „Хората да не се изкривяват“. Това може да е съзнателно, може да е несъзнателно. Разбира се, съзнателните криви линии са под контрола на човешката воля; онези, които са несъзнателни, те не са под контрола ѝ. Например сърцето се движи не под контрола на човешката воля; сърцето, дишането, болките на човека не са под контрола на човешката воля. На всяко нещо, което е под контрола на човешката воля, можеш да му помогнеш. Когато в окултната наука се казва да се разбират законите, значи ти с една твоя мисъл можеш да премахнеш една своя болка.

Та казвам: човек трябва да започне да разбира. Ти си в училището при някой професор, който те е нарочил. Например имаш слаба памет. Аз ти казвам, че професорът ще те скъса. Ако ти полагаш изпит, но имаш една отлична памет, професорът колкото и да желае да те скъса, сам вижда, че разбираш тия работи. Как ще те скъса той? Ако студентът разбира по-добре предмета от професора, как ще го скъса?

Сега много пъти студентите се оплакват от професорите. Кой им е крив на тях, когато паметта им е слаба? Законът е всякога такъв: за да свърши един студент тази работа, която проучва, трябва да я знае по-добре от професора. Той професор няма да бъде, но трябва да я знае по-добре от професора. И следователно щом я знае по-добре, на професора ще му бъде приятно да го пусне. Той вече казва: „Да върви, да мине“. Нали е закон, като срещнеш един човек, който знае повече от тебе, казваш: „Нека върви“. Понеже студентът знае предмета по-добре, за да не се компрометира професорът, пропуска го да върви.

Защо професорите скъсват някои студенти? Защото тогава тяхното знание изпъква. Професорът иска да се види, че той знае, а студентът не знае. Това е едно предметно учение. Психологически някои професори казват: „Каква е причината?“. Щом те скъса професорът, той иска да покаже своето знание. Щом пуца онзи студент, професорът не иска той да го засенчи.

Сега какво ще ви ползва вас, ако знаете тия работи? То е все-таки, когато сте се научили да пеете „Цвете мило, цвете красно“. Ще се поправи ли животът? Знаеш една песен, но може ли така да се поправи животът? Ако знаеш как да я изпееш, ще се поправи; ако не знаеш как да я изпееш, животът ще остане в същото положение. Сега кога една мисъл е права? Тя трябва да има едно отлично устройство. Кога една линия е права? Можеш да кажеш: „Когато не е крива“. Как бихте казали, коя линия е права; как ще я познаете? Да разгледаме сега друго. Кога един тон е верен? В Природата трябва да направите един пре-

вод. Сега имаме ония инструменти, които са направени – с тях можеш да познаеш кой тон е прав. Как ще познаеш дали тонът, който вземаш, е верен, или не? Ти можеш да провериш с камертона.

Кое заседна у вас от всичко казано? Кое е най-важното, откъде започнахме – коя беше най-важната мисъл? Представете си, че вие сте студенти. Единият от вас седи и слуша лекцията, но на него са му дали една сума. Друг студент също слуша лекцията, но на него са му взели една сума, обрала са го. Кой студент ще слуша по-добре? Единият седи и парите му помагат да слуша, другият, на когото парите са изчезнали, се смущава. Но парите на първия може да не са там. Казват: „Ти имаш един чек от пет хиляди лева на твой адрес“. На другия му казват, че такава сума е изгубена: „Твоите пари са изгубени в пощата“. Той седи и мисълта му се отклонява.

Или как ще преведете това? Вие седите и казвате: „Еди-кой си има добри чувства към мене, а еди-кой си няма добри чувства към мен, няма разположение“. Питам: как ще проверите, че той има добри чувства, и как си проверил, че няма хубави чувства? Вие по какво познавате дали някой има добри чувства към вас? Според вашата наука онова, на което вие се спирате психологически, всякога изпуска повече топлина. Онзи, който няма добри чувства към тебе, изпуска малко топлина. Затова единият ви е приятен, другият не ви е приятен. Коя храна ще ви бъде приятна – в това е същият закон. Ако една храна е топла, а друга е студена, замръзнала, нали замръзналата храна не е толкова приятна?

Сега въпросът е как се познават студените хора. Казвате: „Студен човек“. Как ще познавате студените хора? Студените хора мислят повече за себе си, топлите хора мислят за своите ближни. Щом постоянно мислиш за себе си, ти си студен; щом почнеш да мислиш за другите, ти си топъл. Как ще познаеш сега, че имаш нормална топлина? Някой път като мислиш за себе си, изстиваш, изгубваш тази топлина; като започнеш да мислиш за другите, ставаш топъл.

За да дойде Божественото, какво качество трябва да имаш? За всяка една деятелност Природата е поставила разни центрове вътре в тялото на човека. Всеки един център извършва специфична работа. Да кажем, че това, което сега са открили, го е имало и в миналите векове. Някои хора са музикални, защото центърът на музиката е развит. Някои хора са паметливи, защото центърът на паметта е развит. Някои разсъждават отлично, имат способност да мислят за причините на нещата. Всичките философи имат силно развит такъв център. Музикантите имат силно развит център на музиката. На онези хора, които са паметливи, на онези, които са силни по история, ако гледате, наред челото им е малко издадено, малко е изпъкнало. Други има, които не са историци и нямат тази изпъкналост на челото. Значи по това се познават те. Френолозите изучават способностите по изпъкналостите на черепа; затова англичаните, които са малко хумористи, наричат френологията бамбология.

Ако допуснем, че лицето при ябълките на човека е изпъкнало или вдлъбнато, кое положение е по-хубаво? Някой път тази част при скулите е изпъкнала, друг път е вдлъбната. Има ред изчисления. Ако тази част е вдлъбната, показва, че човекът има нещо на стомаха: тази част се издава от стомаха. Ако стомахът е в добро положение, тази част ще бъде естествена; ако стомахът е в неестествено положение, лицето ще бъде вдлъбнато. Ако езикът, ако речта е в нормално положение, очите ви ще бъдат изпъкнали; ако речта ви е слаба, очите ви ще бъдат малко вдлъбнати. Оказва се, че ако човек започва много да се безпокои, очите му започват да потъмняват, пък ако става по-разположен, тогава очите му са в нормално състояние, излизат малко навън. Лицето на човека е област, от която човек донякъде може да се запознае с вътрешното си състояние.

Когато ти си в най-хубавото разположение, тури си ръката на челото и виж каква е топлината му. Когато на челото има повече топлина, отколкото трябва, това е аномално състояние. Тази топлина трябва да слезе в

симпатичната нервна система. В такъв случай може да вземете и с ръцете си да поизтриете челото. Често хората си потриват с ръката челото. Така несъзнателно хората регулират своята енергия. Или да допуснем, че вие искате да пеете, искате да говорите, но започвате да говорите, без да са ви пълни дробовете с въздух; те наполовина са пълни с въздух. Напълнете дробовете си с въздух, че тогава говорете и пейте. Ти на сцената като излезеш да пееш като певец, ще вземеш една дълбока вдишка; не седи да са ти празни дробовете.

Сега как се образуват правите линии? Как се образуват кривите линии? Една права линия кой я образува? Аз да ви кажа. Когато правата линия се удължи, тя образува кривата линия. Когато кривата линия се скъсява, тя образува правата линия. Когато една крива линия, която е направена от две части, раздели кривата линия наполовина, тя става права. Тогава психологически в живота има някои работи, които не се изправят с правата линия. Раздели кривите линии! Сега има известни методи, които ако ви се кажат, ще ви спънат. Ти имаш две желания в себе си – това е кривата линия, която те спъва. Раздели ги! Имаш едно желание: раздвои го, направи го криво. Та някъде някои работи ако не вървят, раздвои желанието. Имаш ли две желания, отхвърли едното. Двете желания казват: „Две дини под една мишница не се носят“.

Кажете ми сега, кое остана, което можете да приложите? Какво разбрахте от това? Хубаво е човек да изкопае един трап и да не се спъне. Пък в живота добрата страна е да се спреш, да се запознаеш. В живота каквато спънка имаш – някой е изкопал един трап: спри се там! Всичките неприятности в живота, това са все трапове. Големите неприятности, това са трапове на пътя, които спират. Защо страдаш? Това е една спънка, за да послужиш някому с нещо. Щом му послужиш, тази спънка изчезва. Може да проверите: онези, които не вярват, да повярват.

Добре, сега другата страна. Ти искаш да знаеш, да станеш учен човек. Кой трябва да се спира при тебе или ти

при кого трябва да се спираш? Когато искате да се спирате, при кои хора искате да се спрете? (*При всяка точка.*) Че какво ще ти каже точката? Ще се спираш при учените точки – в света има учени точки. Щом си сиромаш, ще се движиш по кривите линии, пък щом си богат, ще се движиш по правите линии. Защото на сиромаша, за да стане богат, крива линия му трябва, той много се е изправил. Когато станеш прав повече, отколкото трябва, ти осиромашаваш. Нали казват, че прекален светец и Богу не е драг. Не слагай в ума си една мисъл, която не е права.

*Само светлият път на Мъдростта води към Истината.
В Истината е скрит животът.*

36. лекция, 18 септември 1936 г., петък, 5 ч., София, Изгрев

ПРИЛОЖЕНИЯ

ОБЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ

¹ **Дан Колов (Дончо Колев Данев)** (1892-1940) е български борец и кечист. И до днес е смятан за един от най-великите борци за всички времена и е легенда в бойните изкуства. Заминава за САЩ заедно с група българи, когато е едва на 17 год. За цялата си кариера изиграва над 1500 срещи. В двубои успява да победи много от известните по онова време кечисти, непобеждавани от никого професионалисти, включително забележителни тибетски майстори. Той е първият европейски шампион на България по борба свободен стил, известна по онова време като кеч, и печели европейското злато през 1936 г. на шампионата в Париж. Интересна и показателна за неговата сила и дух е случката, когато отива на лов, но се среща лице в лице с мечка, с която се бори около час, като накрая успява да я пребори и да я убие с пушката си. Следи от неговите ръце са оставени по лапите ѝ, където я е държал в жесток захват.

² **Матусал** е библейски персонаж, син на Енох. Споменат е в Битие, глава 5:21-27. Когато е на 187-годишна възраст, му се ражда син. Умира на 969 години и е даван като пример за дълголетие. Според една от версиите името му означава „когато той умре, то ще дойде“, като се има предвид Всемирният потоп. Матусал умира в годината на потопа, но не от него.

³ **Гал, Франц Йозеф** (1758-1828) – немски лекар, който изследва формата на главата и създава френологическата карта и науката френология. Изследва човешките качества и техните съответствия в устройството на черепа. Установява, че способностите и качества на хората имат различни центрове в мозъка.

⁴ **Константинов, Боян** (1904-1957) е български цигулар от началото на XX в., изнесъл стотици концерти в България. От 1918 до 1922 г. живее в Писек, Чехословакия, където е ученик на чешкия цигулар и музикален педагог Отокар

Шевчик (преподавал и на цигуларя и диригент Саша Попов). После заминава на специализация в Париж, а от 1927 г. е щатен цигулар и концертмайстор в оркестъра на Народната опера в София. Занимава се и с педагогическа дейност.

⁵ Буквите в думата **скърбъ** са подредени според стария правопис.

⁶ **Крайслер, Фриц** (1875–1962) е известен австрийски цигулар и композитор. На седем години става най-младият студент във Виенската консерватория, после завършва Парижката консерватория и започва самостоятелната си творческа кариера, като изнася концерти по цял свят с най-добрите филхармонични оркестри.

⁷ **Трансфинитните числа** характеризират равномошни-тебезкрайни множества – те дават „броя на елементите“ им, т.е. обобщават бройните числителни в областта на безкрайното. Откривателят им Кантор прави решителна крачка към разглеждане на абстрактни множества, съставени от произволни обекти. Той развива теорията на трансфинитните (кардинални и ординални) числа – ядрото на съвременната теория на множествата, като доказва, че множеството на реалните числа е неизброимо (т.е. не е равномошно на множеството на естествените числа), че множеството на всички подмножества на дадено множество никога не е равномошно на самото множество. С това са поставени основите на математическото изучаване на безкрайните множества и изобщо на понятието безкрайност.

⁸ **Списание „Житно зърно“** излиза от 1924 до 1944 г., списвано от ученици и последователи на Учителя Петър Дънов. То е продължение на сп. „Нов живот“, издавано до 1923 г. от Георги Марков и М. Константинов. „Житно зърно“ излиза до 1944 г. и е считано за официален орган на общество Бяло Братство в България. Негов главен редактор е Георги Радев, а членове на редакционния съвет са Г. Марков, М. Константинов и Добрин Гарвалов. Списание то излиза отново от 1999 г.

⁹ За тези обяснения в оригинала липсват чертежи.

¹⁰ **Муди, Дуайт** (1837-1899) – американски проповедник,

основател на Църквата на Муди, на Муди Институт и издателство „Муди“, които съществуват и до днес. Муди успява да трансформира методите за евангелизиране, като спечелва хиляди американци и британци за идеите си и оставя невероятен пример за силен и добродетелен характер.

¹¹ За тези обяснения в оригинала липсват чертежи.

¹² Думата **лошъ** е написана според действащия правопис през 1936 г.

¹³ В оригинала липсва текст в размер на една печатна страница.

¹⁴ В текста упражнението не е обяснено.

¹⁵ На 3 април 1936 г. по каталога на Елена Андреева няма лекция.

¹⁶ За тези обяснения в оригинала липсват чертежи.

¹⁷ Учителя не говори до 3 юли същата година поради нанесения му побой.

РЕЧНИК НА РЕДКИ, ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ

акарела *диал.* 1. Почистване. 2. *прен.* Правя си тоалета.
бамбашка *тур., разг.* Особен, необикновен, съвсем различен.

баш *тур.* Съвсем.

бекрия *тур.* Пияница.

бой *диал., тур* Ръст.

брус Специален камък за точене на ножове и други сечива.

букаи *тур., ост.* Окови.

бучкам се *ост., прен.* Блъскам се, мотая се.

бърна *ост.* Устна.

връшник *ост.* Железен изпъкнал похлупак, с който се покрива подница при печене.

всадник *рус., ост.* Конник, ездач.

все-таки *рус.* Обаче, въпреки, все пак, при все това.

всинца *рус.* Всички.

галиматия *разг.* Безсмислица, бъркотия, безпорядък, неразбория.

гем *тур., диал.* Дълъг ремък на юзда.

гурнал *ост.* Потопям нещо цяло във вода; гмуркам.

дам *ост.* Обор.

дервент *тур.* Проход, дефиле, клисура.

джоб параса *диал.* Пари за харчене, джобни пари.

дилаф *ост.* Дълги щипци за хващане на горещи предмети или за разравяне на огъня; маша.

диспепсия *гр., мед.* Разстройство на храносмилането.

дреха *ост.* Шивач или продавач на дрехи.

дунанма *ост.* Увеселение с илюминации, шум и глъчка.

дървено масло *ост., разг.* Зехтин.

занят *рус.* Зает, ангажиран.

запетляване *ост.* Забъркване, замотаване.

звонкови пари *рус.* Монети.

зор заман *перс., разг.* Трудно време.

иждивявам *ост.* Изразходвам.

извержение *ост.* Изпращане.

канджа *тур.* Кука.

капици *ост.* Медни пари.

караешкин Вид конско ходене, при което левият и десният крак се пресичат по диагонал.

кендехал *тур.* Смирен, хрисим човек.

кираджия *тур.* Наемател на помещение.

крина *истор.* Дървен цилиндричен съд, използван в миналото като мярка за зърнени храни (около 15 кг).

купел Голям съд, при който се потапят деца при религиозния обред кръщение.

куркой *рум.* Птица мисирка, пуяк, фиток.

мазгал *тур., ост.* Дупка или отвор в кула, в крепостна стена и др., предназначени за стреляне през тях; бойница.

манифактурни магазини *ост.* Магазини за продажба на тъкани.

меджидие *тур.* Стара сребърна турска монета от 20 гроша.

миля *лат.* Пътна мярка за дължина с различни размери в отделните държави: морска миля – 1852 м, географска миля, мярка за дължина във Великобритания и САЩ – 1853 м.

миситин *тур.* Посредник.

мязам *ост.* Приличам.

наполеон *фр.* Златна монета от 20 франка с образа на Наполеон.

небетчия *ост.* Клиент.

него ден *разг.* Този ден.

непреривен *рус.* Непрекъснат.

обхода *ост.* Поведение на човек към някого или към нещо; обхождане, отнасяне.

олабелир *тур.* 1. Може би, възможно е. 2. Така да бъде.

пасан (от *пасаван*) *фр.* 1. Върви, ускорява хода си. 2. *прен.* Минава напред.

пермутация *лат.* Разместване, смяна.

петляе (езика си) *разг.* Обръща, мотае езика си.

петмез *тур.* Сварен до съгъстяване сок от грозде, захарно цвекло и захарна тръстика, понякога с прибавени други плодове и парченца тиква; рачел.

пехливанин *тур.* Борец.

пишман *тур.* Който съжалява за нещо, което е извършил.

попънквам се *диал.* Напъвам се, мъча се.

посторонно *рус.* Странично, външно.

потривам се *ост., разг.* Бавя се, мързелувам, не се захващам за работа.

прерогатив *лат.* Преимущество, предимство, изключително право.

прогимназия Среден курс на обучение в училището, който обхваща V – VIII клас.

противоядие *ост.* Противоотрова.

раванлия Вид ходене на коня, при което той повдига първо двата си леви и след това двата си десни крака.

радо *ост.* Драго (обикновено в израза *на радо сърце*).

рандеву *фр.* Свиждане, среща.

реторта *лат.* Обла стъкленица с дълга отводна тръба, която служи за нагряване и дестилиране на веществата при химични опити.

ритмус *ост.* Ритъм.

самун *тур.* Кръгъл хляб.

сермия *тур., диал.* Спукване. (*Бой ще яде на сермия.*)

скържав *ост.* Скъперник.

слин *ост.* Твърдо надебеляване на кожата, обикновено по дланите на ръцете или по врата на впрегатен добитък поради продължително триене при работа; мазол.

слог *ост.* Сричка.

спогаждам се *ост.* Разбирам се.

странство *ост.* Чужбина.

струвам хас тур. Обръщам внимание.

соба тур. Печка, пещ.

суспендирам лат. 1. Отменявам закон за известно време. 2. *прен.* Спирам, прекратявам.

тертип ост. Ред, наредба, план, начин.

терра инкогнита лат. Непозната земя.

тонирам се Освежавам се, привеждам се в добра форма, ободрявам се.

трен фр. Влак.

услишание рус. Чуване, слушане.

хак ост. Парично възнаграждение, заплата.

хас ост. (*Струвам хас.*) Обръщам внимание, засяга ме, интересувам се.

хас вино тур. Чисто, истинско вино.

хасъл тур. Наистина.

хигрометрическо (от *хигрометър*) *гр.* Свързано с мерене на влагата.

хукам ост. Гоня някого, като викам обидни думи срещу него.

чукара разг. Остра скала, зъбер.

чутура диал. 1. Дълбок тесен съд от издълбано дърво, в който се чука пипер, жито и др.; 2. *прен., ирон.* Глава на глупав човек.

шекер тур. Захар.

щерна ост. Цистерна или водоем, обикновено със застояла вода.

юлар тур. Въже или ремък, с които се връзва добичето през главата.

ТЕМИ

Лекция 1. *Господар и слуга*. Зависимите условия на човешката сила.

Лекция 2. *Чувство на сигурност*. Старите и новите методи за самовъзпитание.

Лекция 3. *Методи за самовъзпитание*. 1. Храненето като процес. 2. Връзката между органичния и неорганичния свят.

Лекция 5. *Неизменното в човека*. Силни и слаби впечатления и какво е слабо впечатление.

Лекция 6. *Знание и чувствителност*. Свойствата на двойните и на тройните числа.

Лекция 8. *Параметафизика*. Разликата между физическите и духовните ограничения.

Лекция 9. *Подаяждане и оцеляване*. Да се пише върху понятието морал.

Лекция 10. *Моралът*. Най-съществената мисъл за всеки едно от вас.

Лекция 12. *Неразбраното*. Причините за еднообразието.

Лекция 17. *Основният тон*. Разлика между честност и справедливост.

Лекция 21. *Възможности и условия на ума и сърцето*. 1. Духът и материята. 2. Знание и невежество. 3. Кои са причините за мъчнотиите, които се произвеждат в живота. Кои са причините за създаването на мъчнотиите в живота.

Лекция 34. *Първата дума*. Влиянието на добрите мисли и чувства.

Лекция 35. *Първата светлина*. Ползата, която допринасят върбите.

Лекция 36. *Правите и кривите линии*. 1. Отличителните черти на правите и на кривите линии. 2. Отличителните черти на горчивото и сладкото.

ЗАДАЧИ, УПРАЖНЕНИЯ, ОПИТИ

Лекция 1. *Господар и слуга*. Задача да се наблюдаваме две седмици как ставаме сутрин и да си отбелязваме дали се почесваме, или не, и как минава денят при това ставане.

Лекция 11. *Същественото*. Упражнение за един месец: когато сме неразположени, да пеем песента *Аз смея да кажа* веднъж-два пъти. Ако изчезне тъгата ни, значи сме я изпели правилно.

Лекция 17. *Основният тон*. Всеки да си съчини по една песен, както знае: по източен, по български или по европейски мотив.

Лекция 19. *Придобиване на енергия*. Упражнение с изнасяне на ръцете встрани и с отваряне на пръстите.

Лекция 23. *Естествената мярка*. 1. Опит: да премерим обиколката на врата си, след като сме постили 1, 2 или 3 дни. След като се наядем, пак да премерим врата си. 2. Упражнение: всяка сутрин, като ставаме, поне за десет дена да прилагаме една хубава мисъл.

Лекция 25. *Освобождаване на чувствата*. Да намазваме устните си една седмица – сутрин, на обед и вечер, по два-три пъти с по десет грама мед и да ги облизваме.

Лекция 26. *Самовъзпитание*. Всеки да намери в себе си две форми на благостта и на милосърдието.

Лекция 29. *Постижения на мисълта*. За десетина дена, когато сме неразположени, да правим до сто пози. Всичките изкривявания на тялото си да ги направим гимнастически положения и всевъзможни пози.

Лекция 30. *Увеличаване и размножаване*. Да се направи резюме на лекцията, като се използват от три до десет думи.

Учителя Петър Дънов

МЛАДЕЖКИ ОКУЛТЕН КЛАС

Господар и слуга

година петнадесета

Редактор *Спаска Миховска*

Художник *Илиана Попова*

Предпечат *Живко Стоилов*

Издателство „БЯЛО БРАТСТВО“
София, ул. „Ген. Щерю Атанасов“ 2
Тел: (02) 418 0110; 0896 669 768

Отпечатано в Университетска печатница

www.beinsadouno.org
www.bialobratstvo.info